ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرديان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅԴԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 410 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1972 | ՀԱՏԸ ՉԵՌ. 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | عدد رقم ٤١٠ — الخميس ٦ يناير ١٩٧٢

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՍՊԵՆԴԻԱՐԵԱՆԻ

ԾՆՆԴԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Ալ. Սպենդիարեանի ծննդեան 100 ամեակին նուիրուած հանդիսութիւնների եզրափակիչ իրադարձութիւնը եղաւ՝ Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի, Հայկական Խ.Ս.Հ. գերագոյն խորհրդի Նախագահութեան և Նախարարների խորհրդի հանդիսաւոր նիստը, որը Դեկտեմբերի 17ին տեղի ունեցաւ Երեւանում, մեծ կոմպոզիտորի անունը կրող օպերայի ու բալէտի պետական ակադեմական թատրոնի դահլիճում:

Բեմի խորքում զետեղուած է Ալ. Սպենդիարեանի մեծադիր նկարը:

Նախագահութիւնում տեղեր են գրաւում Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղար Անտոն Քոչինեանը, Հայկական ԽՍՀ գերագոյն խորհրդի նախագահութեան Նախագահ Նագուշ Յարութիւնեանը, հանրապետութեան նախարարների խորհրդի նախագահ Բադալ Մուրադեանը, ՍՄԿԿ կենտկոմի կուլտուրայի բաժնի վարիչ Վլադիմիր Շաուրօն, ԽՍՀՄ կուլտուրայի նախարարի տեղակալ Կենադի Վլադիքինը, Հայաստանի կոմկուսի և կառավարութեան այլ ղեկավարներ, ինչպէս նաեւ եղբայրական հանրապետութիւնների, Մոսկուա ու Լենինկրադ քաղաքների, Ղրիմի մարզի պատուիրակութիւնների ղեկավարներ:

Այստեղ են նաեւ ԽՍՀՄ կոմպոզիտորների միութեան վարչութեան քարտուղար Փիոտր Սավինցեւը, ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ, Լենինեան Մրցանակի դափնեկիր Արամ Խաչատրեանը, Հայկական ԽՍՀ Գիտութիւնների Ակադեմիայի Նախագահ, ակադեմիկոս Վիգթոր Համբարձումեանը, կոմպոզիտորի դուստրերը՝ Թաթիանան, Մարինան, Մարիան և որդին՝ Լէոնիտը:

Հանդիսաւոր նիստը ներածական խօսքով բաց արեց հանրապետական կառավարական յոբելեանական յանձնաժողովի նախագահ, Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի քարտուղար՝ Ռոպերթ Խաչատրեանը:

— Սիրելի բարեկամներ, թանկագին հիւրեր,— ասում է նա,— այսօր մենք հաւաքուել ենք այստեղ, Խորհրդային Հայաստանի խոշորագոյն երաժշտական օճախում, որ կրում է Ալեքսանդր Սպենդիարեանի անունը, որպէսզի սիրոյ և յարգանքի տուրք տանք մեծ արուեստագէտի և քաղաքացու յիշատակին, որն իր ստեղծագործութեամբ նոր էջ բաց արեց հայ երաժշտութեան պատմութեան մէջ և անմահացրեց իր անունը սերունդների յիշողութեան մէջ: Հայ երգը, հայ երաժշտութիւնը միշտ եղել են հայ ժողովրդի հոգեւոր նեցուկը, նրա պատմական երկար ճանապարհին:

Դրանց մէջ ոչ միայն պատմութիւնն է բովանդակւում, դրանք ոչ միայն արտայայտում են ժողովրդի խոհերն ու իղձերը, այլեւ հզօր զէնք էին ժողովրդի պայծառ իտէալների իրականացման պայքարում:

Հայ երաժշտութեան զարգացման ու բարդ ու բազմակողմանի պրոցէսում առանձնայատուկ տեղ է պատկանում Սպենդիարեանին, որի ողջ ստեղծագործութիւնը ներթափանցուած է հայրենիքի ջերմ սիրով: Կոմպոզիտորի խորունկ հայրենասիրութիւնը առանձնայատուկ ուժով դրսեւորուեց առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին, որն անհամար աղէտներ ու տառապանքներ բերեց հայ ժողովրդին: Այդ տարիներին ստեղծուած նրա մի շարք գործեր ներթափանցուած են ոչ միայն ժողովրդի ճակատագրի նկատմամբ ունեցած վշտով, այլեւ արտայայտում են գործողութեան հերոսական կոչ, լի են կենսահաստատ լաւատեսութեամբ, ժողովրդի ուժի, նրա ապագայի նկատմամբ թումանեանական պայծառ հաւատով,

Սպենդիարեանի գեղարուեստական ժառանգութիւնը, երաժշտական արուեստի բազում ժանրերով նրա կերտած անկրկնելի ստեղծագործութիւնները՝ լայնօրէն յայտնի են, գնահատուած ու սիրուած են ժողովրդի կողմից:

Մեծ կոմպոզիտորի ամբողջ կեանքն ու ստեղծագործութիւնը տոգորուած են խոր ինթերնացիոնալիզմով, ուրիշ ժողովուրդների մշակոյթի նկատմամբ ունեցած յարգանքով: Այդ են վկայում

(Շար. տես էջ 5)

ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ ԵՒ ԳԵՐԵՐՋԱՆԻԿ

Տ. ԻԳՆԱՏԻՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԺԶ. ՊԱԹԱՆԵԱՆԻ

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Ամենապատիւ և Գերերջանիկ Տ. Իգնատիոս-Պետրոս ԺԶ. Պաթանեան Կաթողիկոս-Պատրիարքի Տանն Կիլիկիոյ Քահանայութեան Յիսնամեայ Յոբելեանին առիթով, Պատրիարքական Ընդհանուր Փոխանորդին և Յոբելինական Յանձնախումբին կողմէ կազմակերպուեցան զոյգ հանդիսութիւններ, որոնցմէ առաջինը՝ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՀԱՄԱՊԱՏԱՐԱԳԸ տեղի ունեցաւ Կիրակի, 26 Դեկտեմբեր 1971, կ.ա. ժամը 10ին, Պէյրութի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ – Ս. Եղիա Աթոռանիստ եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան պետական և կրօնական ներկայացուցիչներու:

Ս. Պատարագը մատոյց Ամեն. Հոգեւոր Տէրը, շրջապատուած Եպիսկոպոսական և Վարդապետական դասէն:

Նոյն օրը կ.ե. ժամը 5ին, Պէյրութի «Գալուստ Կիւլպենկեան» հանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցաւ ՅՈԲԵԼԻՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ, ճոխ յայտագիրով մը, ի ներկայութեան պաշտօնական և կրօնական ներկայացուցիչներու և խուռներամ բազմութեան մը:

«Ճահակիր» այս ուրախ առթիւ կու գայ շնորհաւորել Յոբելեար Տէրը եւ Անոր կը մաղթէ արեւշատութիւն:

ԱՄԱՆՈՐԻ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱՆՔ

Աշխարհում ամէն մարդ ունի իր ծննդեան օրը, բայց նոր տարին բոլորի ծննդեան օրն է: Երբ էլ լինես ծնուած՝ գարնանը թէ աշնանը, Յունուարին թէ Դեկտեմբերին, ամենից շատ ամանորի երեկոյին ես զգում, որ մի տարի էլ անցաւ կեանքում քեզ վերապահուած կենսաբաժնից, որ մի սանդուղքամատ էլ բարձրացար կամ իջար կեանքի աստիճաններով՝ դէպի վեր կամ վար, դէպի աւարտ.. Այո, անցաւ, 1971 թուականն էլ, և անցեալին մնացին մէկ տարուայ մեր ուրախութիւններն ու տխրութիւնները, ձեռք բերումներն ու կորուստները՝ թողնելով մեր յուշերում լոյսի ու ստուերի յաջորդումներ, հրճուանքի ու ցաւի բռնկումներ: Եւ սակայն ինչպէս էլ լինի տարին, աւանդոյթ է համարւայ օր, օրէնք, տարեվերջն ու տարեմուտը նշանաւորել ուրախութեան սեղանով, իմաստաւոր մի հանդիսաւորութեամբ:

Ահա այդ իմաստաւոր հանդիսաւորութեամբ գալիս եմ շնորհաւորելու իմ բոլոր սփիւռքահայ հարազատների, յատկապէս այցելածս երկրների՝ Լիբանանի, Սիրիայի, Եգիպտոսի, Ֆրանսիայի՝ իմ թանկագին բարեկամների ամանորը՝ և կրկնում նոյն մաղթանքները՝

Թող գալիք տարին բարի լինի աշխարհի համար, հիմնովին մարեն հողագնդի այս կամ այն անկիւնում բռնկած կռուի բոցերը: Թող մարդկութիւնը իր ձեռքում ամուր պահի խաղաղութիւնը, պահպանի ու պաշտպանի նրան ամենայն վտանգից ու խարդաւանքից:

Թող գալիք տարին մեր ժողովրդին նոյնպէս բերի միայն ուրախութիւններ: Մեր սիրելի Սովետական Հայաստանին՝ նոր վերելք ու առաւել բարգաւաճում, մեր աշխարհասփիւռ հատուածներին՝ յարատեւութեան, առաւել կորով ու անհանգչելի հաւատ դէպի մայր Հայրենիքը, դէպի հարազատ ժողովրդի գեղեցկագոյն ապագան:

Հայ ժողովուրդը ապրել է, հայ ժողովուրդը ապրում է, հայ ժողովուրդը պէտք է ապրի:

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ ՊԱՏԳԱՄԸ

Թերթս մամուլին յանձնուած պահուն՝ Ս. Էջմիածինէն դեռ ստացուած չըլլալով Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսին Ս. Ծննդեան Քարոզին պատճէնը, մեզի համար հնարաւոր չեղաւ անոր հրատարակութիւնը «Ճահակիր»ի այս համարին մէջ:

ԽՄԲ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՍԿԶԲՈՒՆՔ ԵՒ ԳԱՂԱՓԱՐ

«Հնդկաստանի տարած յաղթանակը եղած է յաղթանակը սկզբունքի եւ գաղափարի», յայտարարեր է վարչապետուհի Տիկին Ինտիրա Կանտի հնդկական հաւաքոյթի մը ընթացքին:

Աշխարհի մը մէջ ուր վաճառքի են հանուած հաւատքը, բարոյականութիւնը, խիղճը՝ «Ազատութեան, ռամկավարութեան, խաղաղութեան, արդարութեան»... անունով եւ ուր հարեւանին հողերն ու ինչքը, կեանքն ու պատիւը յափշտակելն ու ոտնահարելը կ՚ըլլան սովորական, անհաւատալի ըլլալու չափ քաղցր կը հնչէ մեր ականջին արի ձայնը Տիկին Կանտիի, թէ անգա՛մ այսօր կան մարդիկ որ կը պայքարին ու կը մեռնին ԱԶՆԻՒ սկզբունքի եւ գաղափարի սիրոյն:

Երկու բառ. սկզբունք եւ գաղափար, որոնք անշեղ ճամբայ կը բանան անհատին ու ազգերուն առջեւ որպէսզի քալեն անոնք ուղիղ, չունենան յեղյեղուկ եւ պատեհապաշտ գործելակերպ ու չկառչե՛ն մանաւանդ, թէ իբր «մեծ ու հզօր» ճանչցուիլը կամ «ջուրին երեսը ելլել»ը ամէն առթիւ, յաղթանակ մըն է, արժանիք մը ինքնին:

Արի, իմաստուն. մաքուր պայքարը ազնիւ սկզբունքի ու գաղափարի սիրոյն մղուած՝ անկախաբար իր ունենալիք արդիւնքէն, մարդուն կու տայ նկարագիրի յստակ գիծ մը, զինք կը կազմէ իբր մէկը, հոգիի ուժ ունեցող մը, որ բարիք է աշխարհին ու իր ժողովուրդին, արժանի ամէն յարգանքի:

Նեղմիտ, փառամոլ, նախանձ, իրենք իրենց անձով լեցուած մարդիկ, մարդկութեան, իրենց ազգին կամ համայնքին շահերը «պաշտպանելու» անունով աւե՛ր կը սփռեն — երեւելի եւ աներեւոյթ աւեր — կը հալածեն լուռ եւ սմսեղուկ աշխատանքով մութին մէջէն՝ իրենցմէ աւելի՛ լաւը, փայլունը, բարձրը, անկեղծն ու բարին, որպէսզի իրե՛նք միայն տիրեն իբր հերոս, դպիր կամ բարի ծաղիկ: Կը հալածեն սկզբունքի ու գաղափարի անունով պայքարողը՝ այդ անձէն «ազնիւ» մակդիրը գողնալէ վերջ...:

Ազգապահպանումի ու հայրենիքի սիրոյն պայքարողը թող մնայ ազնիւ սկզբունքի ու գաղափարի սահմանին մէջ, յարգէ անոնք որ նո՛ր բան մը ունին ըսելիք, թելադրանք մը՝ անկեղծ ու բարի, լուծում մը՝ փոքր խնդիրի մը: Թող չտրուի ոչ ոքի մխրճուիլ անձնական, անհատական եւ հատուածական նեղ հաշիւներու մէջ, որպէսզի կարենայ յստակ տեսնել ճամբան եւ ասիկա՛ ի շահ մեր ժողովուրդին եւ հա՛յ անունին:

ԱՅԲ-ՏԻՈՒՆ

649

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՆՈՒԱՆԻ ՀԱՅ ԵՐԳԻՉ
ՏԻԳՐԱՆ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ
ՎԱՂԸ ԳԱՀԻՐԷ ԿԸ ԺԱՄԱՆԷ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Երեւանէն գալով, վաղը Ուրբաթ 7 Յունուար 1971, Գահիրէ կը ժամանէ անուանի հայ Երգիչ-Պարիթոն Տիգրան Ժամկոչեան, երկու օրերու այցելութեան մը համար, հրաւէրովը՝ Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Ընկերակցութեան։

Տիգրան Ժամկոչեանի օփերային եւ համերգային յաջողութիւններուն մասին՝ հայ ընթերցողը յաճախ կը կարդայ հայ եւ օտար մամուլին մէջ։ Ան ծնած է Պէյրութի (Լիբանան) մէջ եւ հոն ապրած է իր մանկութեան եւ պատանեկութեան տարիները։ Երաժշտական իր ուսումը ստացած է Պէյրութի երաժշտանոցին մէջ, ուրկէ Ա. մրցանակով շրջանաւարտած է։ Ապա Վենետիկի երաժշտանոցը աւարտելէ ետք, ան երեք տարի Միլանոյի Երաժշտական Ակադեմիայի մէջ կատարելագործած է օփերայի երգիչի իր ընդունակութիւնները։ Երկնակի դափնեկիր Իտալիոյ մէջ օփերայի երգիչներու Ժ֊. եւ Ժ֊. մրցանքներուն։ Նաեւ Ժամկոչեան միակ պարիթոնը եղած է, որ կարողացած է Միլանոյի «Լա Սգալա» ժէ եւ ժը միջազգային մրցումներուն եզրափակիչի հասնելու։

Տիգրան Ժամկոչեան բազմաթիւ մենահամերգներու, Ռատիօ-Թելեվիզիոնի յայտագիրներու եւ ձայնագրահանդէսներու մասնակցած է։ Օփերայի գլխաւոր դերերով հանդէս եկած է Իտալիոյ մէջ (Վենետիկ, Պրեշիա, Միլանօ եւայլն), Զուիցերիոյ մէջ (Պիլ, Ժընեւ), Ֆրանսայի մէջ (Փարիզ, Լիոն, Վիշի, Վալանս), Պելճիքայի մէջ (Սփէա, Պրիւքսէլ), Աւստր. Գերմանիոյ մէջ (Ուայսպատէն Շարպէն), Սովետ. Միութեան մէջ (Մոսկուա, Հայաստան), Թուրքիոյ մէջ (Իսթանպուլ), Լիբանանի եւ Երուսաղէմի մէջ, միշտ ամենազօրեղ երաժշտաքննադատներու առջեւ։

Վերջերս Ա.Մ.Ն.ի մէջ յաղթական շրջապտոյտ մը կատարեց, երգելով Նիւ Եորքի «Կարնեկի Հոլ»ին մէջ, Ֆիլատելֆիայի «Ազատմի օֆ Միւզիք»ի մէջ, Տիթրոյթի «Մասոնիք Թեմփըլ»ի մէջ։ Ան տուաւ նաեւ բազմաթիւ համերգներ եւ հարցազրոյցներ «Ամերիկայի Ձայն»ին՝ Ուաշինկթընի, Պոստոնի, Տիթրոյթի եւ Նիւ Եորքի ռատիօկայաններէն։

Եգիպտահայութիւնը ուրախ պիտի ըլլայ, երբ Եգիպտոս իր այցելութեան ընթացքին, հայ անուանի երգիչը իր ձայնը լսելի դարձնէ։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ 24 Դեկտեմբեր 1971, Հաճնոյ (Պէյրութի) Ս. Գէորգ եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցած է պսակադրութիւնը՝ Հալէպի ծանօթ Պարսումեան ընտանիքէն, Տիկին Մարի Պարսումեանի դուստրին՝ Օր. Ռիթա Պարսումեանի ընդ Պր. Ստեփան Պուլանճեանի, որդին յունահայ համայնքէն Տէր եւ Տիկին Հայկ Պուլանճեանի։

Ս. Պսակի արարողութեան նախագահած է Գերշ. Տ. Գնէլ Եպս. Ճէրէճեան, շրջապատուած Հոգշ. Տ. Գէորգ Ծ. Վրդ. Կարապետեանէ եւ Քահանայից Դասէն։ Կնքահայր եղած են Տէր եւ Տիկին ընկեր Սարգիս Սարգիսեան։

Օր. Ռիթա Պարսումեան հայեցի դաստիարակութեամբ հասակ առած պատուաբեր հայուհի մըն է, որ իր բարձրագոյն կրթութիւնը ստացած է Մայր Հայրենիքի Համալսարանին մէջ եւ ուրկէ գերազանց յաջողութեամբ վկայուած է իբր կենսաբան։

Պր. Ստեփան Պուլանճեան նոյնպէս կրթութեամբ օժտուած երիտասարդ մըն է, ու ինք եւս Մայր Հայրենիքի մէջ ստացած է բարձր կրթութիւնը Երեւանի Փոլիթեքնիք Ինստիտուտի ճարտարապետական Ֆակուլտէտէն, ուրկէ մեծ յաջողութեամբ վկայուած է։

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները կը յայտնենք նորապսակ ամոլին եւ կը մաղթենք երջանկութիւն եւ յաջողութիւն։

ՀԱՅՐԵՆԻ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԳՐՈՂ ԵՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ
ՎԱՀԱՆ ՏԱՔԷՍԵԱՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ ԱՅՑԵԼԵՑ

Դէպի Կիպրոս իրենց ուղեւորութեան ճամբուն վրայ, հայրենի մտաւորական, գրող եւ բանաստեղծ՝ ընկեր Վահան Տաքէսեան, ընկերակցութեամբ իր համեստափայլ տիկնոջ, անցեալ Ուրբաթ, 29 Դեկտեմբեր 1971, սովետական «Սճարիա» ջերմանաւով Աղեքսանդրիոյ նաւահանգիստը հասան, ուր դիմաւորուեցան Թերթիս խմբագիրին կողմէ։

Յարգելի հիւրերը, ընկերակցութեամբ Աղեքսանդրիոյ ծանօթ ազգայիններէն եւ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի ղեկավար անդամներէն՝ ընկեր Վրէժ Սէֆէրեանի եւ Թերթիս խմբագիրին, այցելեցին Աղեքսանդրիոյ Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցին եւ Ազգային Առաջնորդարան, ուր ծանօթացան Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի հետ ու ունեցան հետաքրքիր զրոյց։ Ապա անոնք այցելեցին Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանը, ուր, տնօրէն Պր. Օննիկ Գալուստեան ջերմօրէն ընդունեց զիրենք եւ առաջնորդեց դպրոցին զանազան բաժինները, ինչպէս նաեւ յարգելի հիւրերը ներկայացուց ուսուցչական կազմին։

Եղեռնի Յուշարձանին եւ Նուպար փաշայի դամբարանին առջեւ յիշատակի նկարներ առնելէ ետք, հայրենի հիւրերը այցելեցին Աղեքսանդրիոյ մի քանի տեսարժան վայրերն ու ծովափին շրջեցան ու ապա կրկին շոգենաւ առնելով իրենց ճամբորդութիւնը շարունակեցին դէպի Կիպրոս։

Մտաւորական ընկեր Վահան Տաքէսեան, որուն գրութիւնները պարբերաբար կը հրատարակուին «Ճանակիր»ի էջերուն մէջ, յունահայ համայնքի նախկին ազգային եւ հասարակական գործիչներէն մին եղած է, ու երկար տարիներ խմբագրած է Աթէնքի մէջ «Երեւան» եւ «Նոր Կեանք» հայկական թերթերը։

Բ. Համաշխարհային ճակատամարտին, ան ֆաշիզմին դէմ ընդյատակեայ պայքարողներուն մաս կազմած է եւ քանիցս ձերբակալուած։

1946ին ընտանեօք հայրենիք ներգաղթած է, ուր երկար տարիներ աշխատած է Հայ ՊետՀրատի մէջ՝ որպէս գեղարուեստական խմբագիր եւ հասած է այդ բաժնի պետի տեղակալի պաշտօնին։

Ընկեր Տաքէսեանի գրական աշխատանքներէն մի քանին հրատարակուած են հայրենիքի մէջ, ու մեծ հետաքրքրութեամբ եւ հաճոյքով կը կարդացուին։ Այժմ ան թոշակառու է, ու շրջապատուած իր ընտանիքի անդամներով՝ զաւակներով ու թոռներով, ան խաղաղ ու երջանիկ կեանք մը կ'ապրի Երեւանի մէջ։

Առողջութիւն եւ երկար կեանք կը մաղթենք մեր սիրելի ընկեր եւ բարեկամ Վահան Տաքէսեանին եւ իր համեստափայլ տիկնոջ։

ԱՆԳԼԻԱ

ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԸ ԱՆԳԼԵՐԷՆ

Անգլիոյ մէջ լոյս տեսած է Յովհաննէս Թումանեանի բանաստեղծութիւններու ժողովածուն, որ կազմած եւ թարգմանած է Միշա Գրիւտեանը։ Այս առթիւ գրականագէտ Տենիզ Օկտէնը «ՄՈՐՆԻՆԳ ՍԹԱՐ» թերթին մէջ կը գրէ.-

«Հայաստանն ունի աշխարհի ամենահին եւ ամենահարուստ մշակոյթներէն մէկը, եւ Յովհաննէս Թումանեանը՝ հայոց ազգային բանաստեղծը, որ ծնած է աւելի քան մէկ հարիւրամեակ առաջ, անոր ամենամեծ անհատներէն է։

Խորհրդային Կոմկուսի գործիչ Անաստաս Միկոյեանը, որ այժմ պաշտօնաթող է, այս տարի հրատարակած իր յուշերուն մէջ ջերմութեամբ կը վերյիշէ Թումանեանէն իր առաջին ընթերցումը եւ յետագային իր անձնական ծանօթութիւնը։ «Ան մեծ արուեստագէտ էր, որ իր ծննդավայրն ու իր գիւղացիները պատկերացուց զուարթօրէն ու տաղանդով»։ Այսպէս կը նկարագրէ խորհրդային քաղաքագէտը՝ Թումանեանին՝ զայն անուանելով «իմ մեծ հայրենակիցը»։

«Այժմ անգլիացի ընթերցողը, -կը նշէ թերթը-, կրնայ անձամբ ճաշակել Թումանեանի գրութեան ճոխութեան համն ու հոտը, ծանօթանալով «Լոռուայ Երգիչը» (հրատ. Մաշտոց Փրես) բանաստեղծութիւններու ժողովածուին, որ թարգմանած եւ կազմած է Միշա Գրիւտեանը։

«Սա բուն հայկական հեքիաթի ուղին ու ծուծն է. լեռնաղաջիկներ, քաջարի կտրիճներ, կատաղի գժտութիւններ՝ անհարկու թշնամիներու դէմ, մթին ու խոժոռ լեռներու ու արագահոս գետերու ֆոնի վրայ։

«Եւ այս ամենուն մէջէն կ'անցնի այն թելը, որ իսկական հեքիաթային մշակոյթի էական յատկանիշն է՝ հաւատ մարդու եւ անոր «պայծառ ապագայի» նկատմամբ։

«Կը պատմեն, որ մեր Լորտ Պայրընը ըսած է. «Հայերէնը հարուստ լեզու է, որ առատօրէն կը վարձատրէ անոր՝ որ սորվելու դժուարութիւնը յանձն կ'առնէ»։ Գրիւտեանի շնորհիւ մենք կրնանք ճաշակել այդ հարստութիւնը, առանց որեւէ դժուարութիւն յանձն առնելու»։

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՏՈՔԹ. ՅՈՎՀ. ՍՐԱՊԵԱՆ
ԿԸ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԻ

Շաբաթ, 18 Դեկտեմբեր 1971, Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի Շրջանաւարտից Միութեան (Ալըմնայ) Սրահին մէջ, լիբանանահայ ծանօթ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ Տոքթ. Յովհաննէս Սրապեան, յատուկ ընդունելութեան մը ընթացքին, պարգեւատրուեցաւ Մայրիներու Ազգային Շքանշանով։

Լիբանանի Հանրապետութեան Նախագահին անունով, Առողջապահական Նախարար Տոքթ. Էմիլ Պիթար շքանշանը երկարամեայ բժիշկին կուրծքը անցնելէ առաջ, գնահատութեամբ նշեց նուիրեալ բժշկի պաշտօնակիցներու գնահատման կարեւորութիւնը, եւ այս ուղղութեամբ Հանրապետութեան Նախագահին ցուցաբերած նախանձախնդրութիւնը։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք.

— Հ.Բ.Ը.Մ.ի 1972 տարուան պատի օրացոյցը, օրական թերթիկներով եւ գունաւոր գեղատիպ նկարովը՝ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա.ի Կաթողիկոսական պալատին (Լուսանկար՝ Պերճ Սէզ-Զէնեանի)։

— ՊՐ. ԱԼՊԷՐ ՇՄԱՒՈՆԵԱՆի 1972 տարուան պատի օրացոյցը՝ ամսական թերթիկներով, որոնք զարդարուած են հայոց պատմութեան դրուագներու պատկերներով։

Այս տարի եւս օրացոյցին հետ կը տրուի այն գրքոյկը, ուր արձանագրուած են Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ հայոց հեռաձայնային թիւերը, ինչպէս նաեւ օդանաւային ընկերութեանց հասցէներն ու հեռաձայնի թիւերը եւ Գահիրէ-Աղեքսանդրիա ճեպընթացներուն երթուդարձի ժամերը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՈՂԲ. ԸՆԿԵՐ ՊԵՏՐՈՍ ՊՕՍԹԱՆՃԵԱՆԻ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻ ՆՇՈՒՄԸ ՍՈՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

Պուլկարիայէն «Ճանակիր»ի թղթակից՝ ընկեր Յակոբ Աբէլեան կը գրէ, որ նորոգ հանգուցեալ հնչակեան վետերան՝ ողբացեալ ընկեր Պետրոս Պօսթանճեանին մահուան քառասունքին առթիւ, Սոֆիայի մէջ կատարուած է Հոգեհանգիստ, Կիրակի, 26 Դեկտ.ի առաւօտեան, ի ներկայութեան սգակիր պարագաներու, ընկերներու եւ բարեկամներու բազմութեան մը։ Ապա ողբացեալին յիշատակը յարգողները տարեր գացած են գերեզմանատուն՝ այցի անոր շիրիմին։

Ողբ. ընկեր Պետրոս Պօսթանճեանի այրին, այս տխուր առթիւ ցաւակցական նամակ մը ստացած է նաեւ Ս. Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիայի Յուշամենադարանի դրագրատունէն, ստորագրուած տնօրէն Ակադեմիկոս Արարատ Ղարիպեանի եւ բաժնի վարիչ Յարութիւն Մէհրէեանի կողմէ։

Այս առթիւ, խմբագրութիւնս կու գայ նաեւ նշել, որ ողբացեալ ընկերոջ թաղման արարողութեանց նկարագրականին մէջ՝ մոռցուած էր յիշատակել ընկեր Տոքթ. Օ. Մանուկեանին անունը, որ այդ օրը իր խօսած յուզիչ դամբանականովը՝ արցունքներ կաթեցնել տուած է յուղարկաւորներուն աչքերէն։

Մխիթարութիւն կը մաղթենք ողբացեալ ընկերոջ այրիին՝ ընկերուհի Վերոնիին եւ սգակիր պարագաներուն, ու յարգանք՝ անհեսացող մեր ընկերոջ յիշատակին։

ԵՐԵՒԱՆԻ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹԵԱՆ
ՀՍԿԱՅ ԱՇՏԱՐԱԿԸ

ԵՐԵՒԱՆ, (Հ.Հ.Գ.).- Հայաստանի մայրաքաղաքի ամենաբարձր տեղում՝ Նորքի բլուրի վրայ սկսեց կառուցուել հայկական հեռուստատեսութեան 308 մ. բարձրութեամբ հեռուստատեսային աշտարակը։ Ինչպէս յայտնի է, նոյն տեղում կառուցուած եւ շահագործման է յանձնուած Հայաստանի հեռուստատեսութեան հոյակերտ բազմայարկ համալիրը, ուր գտնւում են հեռուստատեսութեան նկարահանման սրահները, լապորաթորիաները, խմբագրութիւնները եւ թեքնիկական բաժանմունքները։

Նոր աշտարակի գագաթում կը լինի դիտելու յատուկ հրապարակ։ Այցելուները կարող են երկու արագընթաց վերելակների միջոցով 2,5 րոպէում լինել դիտահրապարակում եւ այնտեղից դիտել Երեւանի եւ Արարատեան դաշտի համայնապատկերը։

Հեռուստատեսային նոր աշտարակի միջոցով, 1973-74 թուականներին, Երեւանի հեռուստատեսութիւնը կը կարողանայ միաժամանակ օրում հաղորդել երեք ուսպիտակ եւ մէկ գունաւոր ծրագրեր։

(Աշտարակի մասին հեռաբերական յօդուածը եւ նախատիպին նկարը մեր յաջորդ թիւով)։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ «ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՆԳՐՈՒԱՆՈՒՄ

ՎԱՀԱՆ ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Մարգարը տասներկու տարեկան էր այն ժամանակ, երբ 1915 թուականին նրա ծննդավայրում եւս հայերին տեղահանեցին, դէպի արաբական աւազուտ անապատները:

Մարգարն ու Յովհաննէսը հարեւան տղաներ էին, ամէն օր միասին էին խաղում, միասին դպրոց գնում, միեւնոյն դասարանում նստում։

Գարնան մի առաւօտ էր։ Վերազարթնող բնութիւնը բոյր ու երանգ էր շռայլել։ Այս հոգեզմայլ պահին Մարգարն ու Յովհաննէսը, երբ դպրոց հասան, դռան առաջ բազմութիւն էր հաւաքուած։ Այդ բազմութեան մէջ մռայլ արձանի նման լուռ կանգնած էր իրենց ուսուցիչը, պարոն Եղիշը։

Տղաները զարմացան։ Անսովոր երեւոյթ էր դա։ Պարոն Եղիշի աչքերը կարծես աւելչ էին խոշորացել և ակնոցների տակ տխուր փայլում էին։ Նա անորոշ, բութ հայեացքով շուրջն էր դիտում։ Դէմքը մտախոհ էր:

Յանկարծ նրա դէմքի մկանները շարժուեցին և սկսեց խօսել, կարծես ակամայ։

— Այսօր դպրոց չկայ, — ասաց նա: — Երեխաներն իսկոյն թող իրենց տները վերադառնան: Ոչ ոք փողոցներում չպէտք է ալքտայ:

Ու լռեց։ Ուրիշ ոչ մի բացատրութիւն: Ապա մտաւ դպրոց: Բազմութիւնը ցրուեց:

Մարգարն ու Յովհաննէսը լուռ իրար նայեցին։ Նրանք ուրախացան։ Ինչ լա՛ւ է, որ դպրոց չկար։ Կը գնան գետում կը լողանան։ Նրանց համար կարեւոր չէր, թէ ինչո՛ւ չկար դպրոց։ Ինչո՛ւ էր մռայլ պարոն Եղիշը։ Կամ ինչու նրա աչքերը նմանւել էին եզան աչքերի...

Այս բոլորի մասին նրանք չէին կարող մտածել։

Բայց ինչո՞ւ ասաց պարոն Եղիշը, որ «երեխաները փողոցներում չալքտան, իսկոյն թող իրենց տները վերադառնան»: Չէ՞ որ դպրոց չկար...

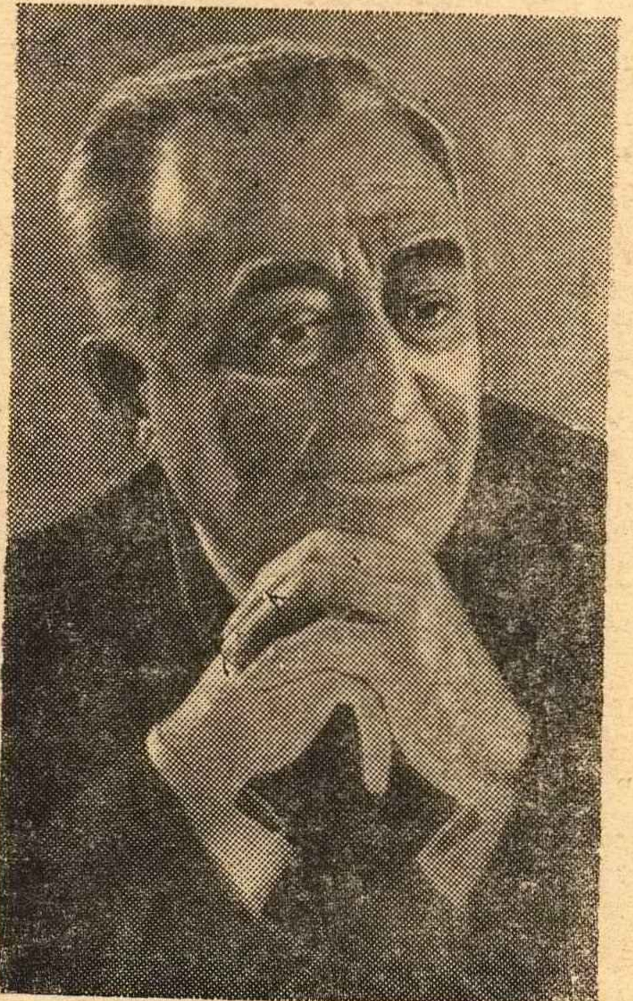
Եւ նրանց դուր չեկաւ ուսուցչի այդ պահանջ-յայտարարութիւնը։ Նրանց մատղաշ ուղեղները ինչպէ՞ս կարող էին երեւակայել հայոց երկնակամարի վրայ կուտակուող սեւ, ահաւոր ամպերը, որոնք սպառնում էին մահ ու կործանում, երբ մեծահասակներն իսկ չէին կռահած աւերիչ հողմի առկայութիւնը։

Ու Մարգարն ու Յովհաննէսը դպրոցական պայուսակներն իրենց անութին սեղմած, վազեցին տուն, ծնողներին հաղորդելու ուրախ լուրը, որ դպրոց չկայ...

Առանձին փռուած է Սիհուն գետի աջ ափին: Արեւելեան կողմից քաղաք են մտնում քարաշէն մեծ կամրջով, Այդ կամուրջն ունի բազմաթիւ կամարներ, բաւական երկար է: Ո՛ր դարում է կառուցուած կամ ո՞վ է կառուցել։ Չգիտեմ։ Ըստ աւանդութեան, դա կառուցուել է հին հին ժամանակներում։ Կառուցել է տուել մի հայ իշխանուհի, Կիլիկեան իշխանութեան ժամանակ:

Կամրջի մի քանի ծախ ծայրակամարների տակից ջուր չէր հոսում, ցամաք էր։ Ըստ երեւոյթին ժամանակի ընթացքում գետի հունը նեղացել է, կամ Սիհունի խենթութիւնը նկատի ունենալով, որ երբեմն հունից դուրս է յորդում, հունից շատ աւելի լայն էին կառուցել կամուրջը:

Այժմ այդ ցամաք կամարների տակ քաղաքի երեխաներն էին խաղում, շրջաններից քաղաք եկող քարաւանները հանգստանում, իսկ հիմա, պատերազմի շրջանում, գոմէշների ոտքերն էին պայտում։ Այո, այո, մի՛ զարմանաք, գոմէշների ոտքերը պայ-

ՎԱՀԱՆ ՏԱՔԷՍԵԱՆ

տում, որ դիմանան նրանք երկար ճանապարհորդութեան...

Մինչ այդ, անշուշտ, գոմէշի ոտքերը պայտելու սովորութիւն չկար: Մարդիկ յանկարծ մտածեցին այն, երբ թուրքական կառավարութիւնը հրամայեց աքսորել քաղաքի հայ ազգաբնակչութիւնը: Ըստ այդ հրամանի, պէտք է հայերը մի շաբաթուայ ընթացքում հեռանային քաղաքից, դէպի արաբական աշխարհ։

Եւ ունեւոր հայերը իրենց շարժական ունեցուածքը սայլով տանելու նպատակով, (ո՛վ միամտութիւն, կարծես օդափոխութեան էին գնալու), գոմէշների ոտքերը պայտել տուեցին:

Մարգարի հայրն էլ երկու գոմէշ գնեց և նրանց ոտքերը պայտել տուեց հենց այդ քարաշէն կամրջի ցամաքած կամարների տակ: Փղի նման խոշոր գոմէշներ էին, ամուր: Նրանց դիտելով Մարգարը հպարտանում էր և ուրախանում, որ իրենց սայլին պիտի նրանք լծուէին, ինքը նոր վայրեր, նոր քաղաքներ պիտի տեսնէր։ Հրճւում էր Մարգարի հոգին, երեւակայում էր իրեն եօթ երկնքից վերեւ:

Մինչ Յովհաննէսը տխրութիւնից քիչ էր մնում լաց լինէր։ Նա խռով հոգով մտածում էր, թէ ինչու իր հայրն էլ գոմէշներ չի գնում, պայտել չի տալիս, որ իրենք էլ Մարգարենց հետ միասին գնան հեռու-հեռու տեղեր...

Սիհունը հոսում էր վարարած։ Ասես նա խայտում էր, միանում Մարգարի ուրախութեան: Այդ խայտանքը սակայն աւելի էր տխրեցնում Յովհաննէսին, խռովում հոգին։

Յովհաննէսի հայրը վարպետ կօշկակար էր և նշանակուած էր կօշիկի զինուորական արհեստանոցի վարպետ: Այդ էր պատճառը, որ Յովհաննէսենց ընտանիքը զերծ էր մնում աքսորից: Առանձնայում ընդհանրապէս բանակայինների ընտանիքները չգնացին աքսոր:

Երբ տուն եկաւ Յովհաննէսը, մօրը զանգատուեց, լաց եղաւ, թէ իր հայրն էլ գոմէշ գնի, պայտել տայ, որ իրենք էլ սայլով ճամբորդեն։

Մայրը ինչպէս հասկացնէր Յովհաննէսին, թէ իրենք աւելի ապահով են քաղաքում, աւելի երջանիկ, քան աքսոր գնացողները: Ասաց միայն, որ հայրը զինուոր է և քաղաքի պետական արհեստանոցում վարպետ, դրա համար իրենք մնում են քաղաքում:

Մօր խօսքերը չմխիթարեցին Յովհաննէսին, ընդհակառակը, նրան աւելի տխրեցրին, յուսաբեկեցին:

Մէկ տարի, երկու տարի, երեք...

Յովհաննէսն այժմ աւելի խելահաս էր: Կեանքի պայմաններն ու իրադրութեան արագ զարգացումը նրան շուտ էին հասունացրել։ Ամիսները կարծես տարիների նշանակութիւն ունեցան: Աքսոր գնացողներից սրտաճմլիկ լուրեր ստացուեցին, թէ ճանապարհին շատերին կողոպտել ու կոտորել են։

Այժմ Յովհաննէսը ամէն բան զգում ու հասկանում էր։ Հասկանում էր մօր խօսքերի նշանակութիւնը։ Նա յիշում ու մտածում էր Մարգարի մասին, թէ ի՞նչ պատահեց արդեօք նրան, նրա ծնողներին: Ո՞ւր մնացին նրանք: Այժմ աւելի շատ սիրում էր Մարգարին: Նրան կարօտել էր: Յիշում էր երբեմնի լաւ օրերը։ Ինչքան սիրով էին Մարգարի հետ։ Միշտ միասին էին խաղում, միասին սովորում, միասին լողանում, միասին կռւում՝ իրենց հակառակորդ տղաների դէմ։ Լաւն էր Մարգարը, անմիջական: Ափսոսում էր Յովհաննէսը, որ նրանից ոչ մէկ տեղեկութիւն չկար։

Քաղաքում փակուել էին հայկական դպրոցները, Յովհաննէսն այլեւս դպրոց չէր գնում։ Հայրը նրան աշկերտ տուեց դերձակի մօտ: Թ՛ող արհեստ սովորի, ոսկի ապարանջան է, մտածեց նա։ Թէպէտ շատ էր ցանկանում, որ Յովհաննէսը լինէր ուսումնական, մանաւանդ որ ուսումնատենչ էր նա և ընդունակ:

Դերձակութիւն սովորելով, Յովհաննէսը չմոռացաւ իր դասագիրքը։ Տանը յաճախ կարդում էր, շարադրութիւն գրում, իրա համար զբաղւում: Նա յիշում էր դասընկերներին ու դասատուներին։

Ո՞ւր էին հիմա նրանք... Դասընկերներից շատ քչերն էին մնացել քաղաքում: Իսկ դասատուներից ոչ ոք չկար։ Բոլորին տարել էին։ Յովհաննէսը յիշում էր առանձնապէս պարոն Եղիշին, որ խանդավառ, կատակասէր մարդ էր:

(Մնացեալը յաջորդով)

ՇԱՀԷ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ԳՐԱՒԻՉ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Մայր Հայրենիքէն որպէս այցելու՝ Ամերիկա ժամանած էր Հայաստանի Ձայնասփիւռի կայանի արտասահմանեան բաժնի վարիչ եւ Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահութեան անդամ՝ Շահէ (Ջատիկ) Տատուրեանը: Այս բարեբաստիկ պատեհութենէն օգտուելով, Հայ Գրականութեան Բարեկամներու Միութիւնը՝ հրաւիրած էր զինքը դասախօսելու Նոյեմբեր 14, Կիրակի, կէսօրէ ետք, Կիւլպէնկեան Մշակութային սրահին մէջ, ուր լեցուած էր ունկնդիր հոծ բազմութիւն մը:

Հայ Գրականութեան Բարեկամներու Միութեան կողմէ, Պր. Վարդգէս Գրիգորեան հակիրճ խօսքերով ժողովը բացուած յայտարարելով՝ հրաւիրեց «Արմինիըն Ռիփորթըր»ի խմբագիր Պր. Եդուարդ Պօղոսեանը, որպէս օրուան ատենապետ, յայտագիրը վարելու: Ան ողջունեց Շահէ Տատուրեանն ու ներկայ ժողովուրդը եւ շնորհակալութիւն յայտնեց այս ցերեկոյթը կազմակերպողներուն, որոնք ամէն ջանք թափած էին հայրենի արժանաւոր հիւրին շահեկան խօսքերը լսելի դարձնելու համար հասարակութեան:

Պր. Խաչատուր Մակարեան, ամփոփ զեկուցումով բացայայտեց Հայ Գրականութեան Բարեկամներու Միութեան մէկ տարուան գործունէութիւնը, որ կ'ընդգրկէր գրականութեան տարածումը, այլազան նիւթերու շուրջ դասախօսութիւններ եւ պարբերականի մը հրատարակութիւնը:

Գրագէտ Պր. Յակոբ Ասատուրեանին պարտականութիւն տրուած էր ներկայացնելու Շահէ Տատուրեանի կեանքն ու գործը: Տրուած տեղեկութիւններու՝ ինչպէս նաեւ մեր ծանօթութեան համաձայն, Շահէ Տատուրեան եղած է Մեծ Եղեռնի վերապրող որբերէն, որոնք տեսած են Լիբանանի գաղթակայաններու անհուն թշուառութիւնը, ապրած ու տառապած են խորապէս: Շահէ Տատուրեան, հակառակ իր պատանեկան տարիքին, եղած է բանիմաց ու տրամաբանող եւ իր հայրենասիրական գործունէութեան մէջ դրած է եռանդ, կամք, հաւատք եւ արիութիւն: Ան հետեւած է լրագրութեան, եղած թերթերու խմբագիր արտասահմանի մէջ՝ մեր տարագիր ժողովուրդը Մայր Հայաստանին հետ կապելու ջանադրութեամբ: Ան Ֆրանսայէն ներգաղթած է Հայրենիք՝ իր գործունէութիւնը շարունակելու համար, աւելի՛ ազդու եւ արդիւնաւոր կերպով: Այս է պատճառը, որ ան ստանձնած է ձայնասփիւռի կայանի արտասահմանեան հաղորդումներու բաժնի վարիչի պաշտօնը, ինչպէս նաեւ Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահութեան մասնակցելու կոչումը:

Շահէ Տատուրեանի առոյգ ու երիտասարդական կեցուածքը, իր տարիքին չհամապատասխանող ճերմակ մազերը, համեստ ու հաղորդական բնաւորութիւնը զինք դարձուցած էին պատկառելի անձ-

Հայրենի մտաւորական եւ հասարակական գործիչ Շահէ Տատուրեան՝ Նիւ Եորքի մէջ բանախօսած պահուն

նաւորութիւն մը, որուն ձայնը լսելու համար ներկաները խանդավառ նայուածքն ուղղուած էր իրեն: Ահա այսպիսի ուշադիր մթնոլորտի եւ ծափերու մէջ էր, որ հանդէս եկաւ ան իր նիւթին շուրջ, «Սփիւռքը եւ Հայ Մշակոյթի Զարգացումը Ս. Հայաստանի մէջ»:

Շահէ Տատուրեան ամէն տեսակէտով ցոյց տուաւ իր ուղղամտութիւնը: Պէտք է խոստովանիլ, որ ան Ս. Հայաստանի վարկը բարձրացնելու համար չդիմեց արհեստական միջոցներու կամ մեր պատմական անցեալն անտես թողելու: Ընդհակառակն, ան փառաբանեց մեր նախնիքներուն հանճարը: Հակառակ հայ ժողովուրդի վիճակուած դարերու տաժանքին եւ օտարին թշնամիներու առթած տառապանքին՝ Հայաստան ունեցած է շարք մը համալսարաններ եւ մշակոյթի կեդրոններ, ինչպէս նաեւ հայ ժողովուրդի ծոցէն ծնած շարք մը աշխարհահռչակ փիլիսոփաներու, գիտնականներու, գրողներու, արուեստագէտներու, ճարտարապետներու, բժիշկներու եւ այլ ձիրքերու տէր անձնաւորութիւններու կատարած դերը մեծ եղած է: Անոնց գործունէութեան կենդանի վկաներն են այսօր Ս. Երեւան Մաշտոցի Մատենադարանն ու մեր հնութեան թանգարանները, ուր ամփոփուած են մեր դարաւոր հոգեւոր ու նիւթական մշակոյթի

(Շար. տես էջ 4)

ԾՆՈՒՆԴԻ ԳԻՇԵՐ

Այն աստղավառ Ծնունդի գիշեր
Ամպերէն ծաղիկ թափեր էր ձիւնէ,
Ինչպէս ծեծեին հովէն տարուբեր
Արփագոյն լոյսէ աստղեր կը ձիւնէ։

Իմ մանուկ հոգին, իմ հոգին դեռ կոյս,
Ո՜հ, ի՛նչ ջերմեռանդ խանդով զգայուն,
Կարօտին խնդրեց քեզմէ ո՛վ Յիսուս,
Որ աստղ մ'ինձ ղրկես երկինքէդ փայլուն։

Այն խորհրդաւոր Ծնունդին գիշեր,
Ճաճանչի մը մէջ տեսայ ես Աստուած,
Սիրտը արիւնած, ճակատը փուշեր,
Թշուառ մարդկութեան երազին զոհուած։

Ծաղկած հոգիս, հոգիս խանդավառ
Խնդրեց որ կեանքով օծես, ո՛վ Յիսուս,
Դուն որ մեր անհուն պատրանքը տեսար,
Ոսկի սկիհը իմ երազներուս:

Հիմա Ծնունդի գիշերն է խաւար
Ու Բեթղեհէմի աստղին տեղ արծաթ՝
Հորիզոնին մէջ կը տարուին երկար
Ծով անյուսութեան կուռ ամպեր երկար:

Բայց միշտ ջերմեռանդ այլ հիւծուած հոգիս,
Կուգայ պաղատիլ քեզի, ո՛վ Յիսուս,
Զի շիջան աստղեր, երազներ կեանքիս,
Դուն ցողէ ինծի, նոր հաւատք, նոր յոյս:

ՍԻՊԻԼ

Հ.Մ.Մ.Ի ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԻՏ. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Ռոպերթ Արզումանեանի Լիբանան այցը՝ Հայրենիք-Սփիւռք կապերու ամրապնդման նոր հանգրուան մը հանդիսացաւ

Յիշատակի նկար մը։ Ձախէն աջ՝ Ս. Հայաստանի երկու երիտասարդ պետական գործիչներ՝ Ստեփան Պօղոսեան (նախագահ՝ Երեւանի Ռատիոյի եւ Պատկերասփիւռի Կոմիտէին) եւ Ռոպերթ Արզումանեան (նախագահ՝ Հայաստանի Նախարարաց Խորհուրդին առընթեր՝ Երիտասարդական Կազմակերպութիւններու Կոմիտէին)։

Լուսանկար՝ «Ջահակիր»ի

Եզրափակիչ փառահեղ Շքերթ... եզրափակիչ Հանդիսաւոր Նիստ... և Յունուարի 8ին ալ՝ եզրափակիչ Պարահանդէս – Ճաշկերոյթ։ Այս հանդիսութեանց շարքը կը վերաբերի անշուշտ Հ.Մ.Մ.ի Յիսնամեակին։ Արդարև, 1971ին հետ, վերջ պիտի գտնէ նաև Կազմակերպութեան Յոբելինական Տարին, որուն ընթացքին տեղի ունեցան յոբելինական բազմաթիւ ձեռնարկներ, մարզական մրցաշարքեր, հրապարակային հանդիսութիւններ և ընկերային ձեռնարկներ։

Մարզախաղերը եզրափակուեցան այն փառահեղ շքերթով, որ կայացաւ Նոյեմբերի 21ին, 1500 մարզիկներու, անդամներու և հայրենի «Արարատ» ֆութպոլի խումբին մասնակցութեամբ եւ 20,000 հանդիսականներու ներկայութեան։

Հրապարակային հանդիսութիւններուն եզրափակումը տեղի ունեցաւ սինեմա Պիպլոսի սրահին մէջ, տպաւորիչ շուքով։

Եւ վերջապէս ընկերային ձեռնարկները եզրափակելու սահմանուած է այն Ճաշկերոյթ-Պարահանդէսը, որ տեղի պիտի ունենայ 1972ի Յունուարի 8ին, Պըրիսթըլ Պանդոկի ընդարձակ սրահին մէջ։ Ինչպէս կը տեղեկանանք, կազմակերպիչները ոչ մէկ ճիգ խնայելու վրայ են կատարեալ յաջողութեամբ պսակելու համար այս ձեռնարկը եւս եւ ուրախութեամբ վերջացնելու յոբելինական տարին, որ Հ.Մ.Մ.ւան ընտանիքին համար եղաւ գալիք նո՛ր տարիները աւելի բեղուն աշխատանքով դիմագրաւելու առաջադրութեան, իր հայրենասիրական, ազգային ու երիտասարդանուէր առաքելութեան աւելի ամրօրէն կառչած մնալու ուխտի վերանորոգման տարի մը։

* * *

Հ.Մ.Մ.ի Յիսնամեակը յատկանշուեցաւ միաժամանակ հայրենիք-սփիւռք կապերու ամրապնդման նոր մագլցումով, որ իր դրական ազդեցութիւնը պիտի ունենայ, անկասկած, հայրենիքի և սփիւռքի երիտասարդութեանց փոխադարձ ճանաչման, առաւել մերձեցման ու գործակցութեան տեսակէտէն։

Արդարև, Հ.Մ.Մ.ի Յիսնամեակի նշումը առիթ մը եղաւ Հ.Մ.Մ.եան պատկառելի պատուիրակութեան մը այցին մայր հայրենիք՝ Խ. Հայաստան, և հայրենի անձնաւորութեանց ու մարզական պատուիրակութեան մը փոխ-այցելութեան՝ Լիբանան-Սուրիա, Հայաստանի սփիւռքի և ֆիզկուլտուրայի կոմիտէի նախագահի տեղակալ Պր. Հրանդ Շահինեանին, ֆութպոլի ֆետերասիոնի նախագահ և զբօսաշրջութեան տնօրէն՝ Պր. Սուրէն Զաքարեանին, ինչպէս նաև «Արարատ» ֆութպոլի խումբին ու անոր պատասխանատուներուն այցէն ետք, Դեկտեմբերի 4էն ի վեր, Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի վարչութեան հիւր՝ Հայաստանի երիտասարդական կազմակերպութեանց կոմիտէի նախագահ և «ԳԱՐՈՒՆ» ամսագրի խմբագրութեան անդամ՝ ընկեր Ռոպերթ Արզումանեանի ժամանումը Լիբանան։

Հայրենի երիտասարդութեան այս կորովի ղեկավարին այցը՝ մանելով հանդերձ Հ.Մ.Մ.ի Յիսնամեակին նուիրուած միջոցառումներու ծիրէն ներս, Յոբելեար Միութեան Պէյրութի վարչութեան կարգադրութեամբ՝ մեծարգոյ հիւրին համար հանդիսացաւ լաւագոյն առիթ մը՝ մօտէն ծանօթանալու լիբանանահայ գաղութի ազգային կեանքին ու գործունէութեան՝ յատկապէս երիտասարդական-մարզական, մշակութային ու կրթական մարզերէն ներս։ Արդարև, ընկերակցութեամբ Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի պատասխանատուներու, Պր. Արզումանեան այցելեց լիբանանահայ թերթերու խմբագրութիւնները, հայկական վարժարաններ, մարզական ու մշակութային ակումբներ, ամենուրեք արժանանալով ջերմ ընդունելութեան և սիրալիր ու մտերիմ զրոյց ունեցաւ գաղութը յուզող կրթական, մշակութային խնդիրներու, ինչպէս նաև հայրենիք-սփիւռք կապերու սերտացման կարելիութեանց մասին։

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ՝ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Հ.Մ.Մ.Ի ԱՆԾԱՆՕԹ ԶԻՆՈՒՈՐԻՆ

Պր. Արզումանեանի ժամանումը զուգադիպեցաւ Հ.Մ.Մ.ի Անծանօթ Զինուորին նուիրուած Յարգանքի Հանդիսութեան, որուն մասնակից դարձաւ նաև Հայրենի երիտասարդ ղեկավարը, բարձր գնահատելով ու յաւէտ բաժնուած Հ.Մ.Մ.ական ղեկավարներու թէ պարզ անդամներու հայրենասիրական, ազգասիրական ու նըւիրումի ոգին։ Սոյն հանդիսութեան ընթացքին, տեղի ունեցաւ այց ազգային գերեզմանատուն, ուր ծաղկեպսակներ զետեղուեցան նահատակ ղեկավարներու շիրիմներուն վրայ։ Այս առթիւ, անմահանուն առաջնորդ Սարգիս Տըխրունիի շիրիմին առջև խօսք առաւ Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի վարչութեան ատենապետ՝ ընկեր Տիգրան Սարաֆեան, դրուատելու համար Տխրունիներու և Հ.Մ.Մ.ի նահատակ ղեկավարներու գաղափարանուէր, հայրենասիրական ու անձնուրաց ոգին՝ որով յատկանըշուած է անոնց կեանքը, և վերանորոգելու Հ.Մ.Մ.ականներու հաւատարմութեան ուխտը՝ անոնց կողմէ աւանդ ձգուած նուիրական սկզբունքներուն։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ ԵՒ ԱԿՈՒՄԲՆԵՐ

Ծանօթանալէ և այնուհետև մտերմանալէ ետք Հ.Մ.Մ.եան ընտանիքի պատասխանատուներուն ու անդամներուն հետ, ինչպէս նաև զինք հիւրընկալող կազմակերպութեան գործունէութեան՝ գնըհելով յատկապէս Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի և Լեռնալիբանանի «Մասիս» Մարմնամարզական Միութեան ակումբները, Պր. Ռոպերթ Արզումանեան ջերմ ցանկութիւն յայտնեց ծանօթանալու լիբանանահայութեան կրթական-ուսումնական գոյավիճակին, և այս նպատակաւ ան յաջորդաբար այցելեց Սահակեան Լիսէն, Ռուբինեան Ազգային վարժարանը, Սահակ-Մեսրոպեան վարժարանը, Յովակիմեան-Մանուկեան, Դարուհի Յակոբեան վարժարանները, Ն. Փալանճեան ճեմարանը, Հայ Աւետ. Գոլէճ, Հայ Կաթողիկէ Մեսրոպեան վարժարանը և Թէքէեան վարժարանը։

Կրթական օճախներուն առընթեր, հայրենի հիւրը այցելեց նաև հայկական միութիւններ և ակումբներ և յատկապէս Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան, Տխրունի Ուս. և Երիտ. Միութեան, Էլճանեան Ուսանող. Միութեան, Թէքէեան Մշակութային Միութեան, Ալեք Մանուկեան Երիտասարդական կեդրոնը, Լիբանանահայ Գրական Շրջանակին, Հ.Կ.Ե.Մ.ին։ Օր մը ամբողջ ան հիւրը եղաւ Զմմառեան Միաբանութեան, հիացումով դիտեց 200 ամեայ այս վանքի ճոխ մատենադարանն ու հարուստ թանգարանը և բարձր գնահատեց միաբանութեան դերը հայապահպանման տեսակէտէն։

Պր. Արզումանեան բարձրացաւ նաև Պիքֆայա, խոնարհելու համար Ապրիլեան Նահատակաց Յուշարձանին առջև, որ միաժամանակ կը խորհրդանշէ Լիբանանահայութեան երախտապարտութիւնը՝ հանդէպ այս ասպնջական երկրին ու անոր ազնիւ ժողովուրդին։

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ-ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ

Հակառակ Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի վարչութեան կողմէ պատրաստուած ծանրաբեռնուած յայտագիրին, որուն ծիրէն ներս հայրենի երիտասարդ հիւրը ծանօթացաւ Լիբանանի տեսարժան վայրերուն, Պր. Արզումանեան սիրայօժար ընդառաջեց հարցազրոյց-հանդիպումներու հրաւէրներուն՝ զորս տուին լիբանանահայ զանազան կազմակերպութիւններ։

Առաջին հերթին ան հարցազրոյց-հանդիպում մը ունեցաւ զինք հիւրընկալող կազմակերպութեան համալսարանականներուն հետ՝ Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Տան սրահին մէջ, ուր ներկայացուց Հայաստանի Երիտասարդական կազմակերպութիւններու կոմիտէն, անոր ծրագիրներն ու գործունէութիւնը, անդրադարձաւ հայրենիք-սփիւռք կապերու սերտացման կարելիութեանց և շեշտեց մասնաւորաբար այն բախտորոշ դերը, որ սահմանուած է այդ կապերու սերտացման՝ սփիւռքի մէջ հայապահպանման գործը յաջողութեամբ պսակելու համար։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Հ.Մ.Մ.ի Դամասկոսի Շրջանի վարչութեան հրաւէրով, Պր. Ռոպերթ Արզումանեան Դեկտեմբեր 14ին մեկնեցաւ սուրիական

(Շար. տես. էջ 5)

ՇԱՀԷ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

հարստութիւնները Թէև – ըսաւ ան,– տասնեակ հազարաւոր ձեռագիրներ թշնամիներու ձեռքով հրդեհի բոցերուն մէջ այրուած և կողոպտուած են, սակայն այսօրուան մեր ունեցածներն անգամ մեծ տարողութիւն ունին՝ շնորհիւ ամէն կողմէ ուղարկուած նուէրներուն և դեռ նորեր, որոնք կը վերադարձուին։

Բանախօսը աւելի մօտենալով մեր դարուն՝ յայտարարեց, որ Արևմտեան Հայաստանը, օտարի արիւնոտ լուծին տակ անգամ, ունեցած է բազմաթիւ մշակութային կեդրոններ, ինչպէս՝ Պոլիսը, Վանը, Կարինը, Խարբերդն ու շարք մը այլ քաղաքներ։ Արևելեան Հայաստանը համեմատաբար աւելի աղքատ էր՝ իր, և մշակոյթի օրրան ունենալով միայն Էջմիածինը, Թիֆլիսն ու Մոսկուան։

Չար ճակատագրի բերումով,– ըսաւ ան,– Արևմտեան Հայաստանն ամայացած և պարպուած է իր բնիկ ժողովուրդէն. վերապրողները կազմած են Սփիւռքը, որու ապագան և գոյատևումը կրնայ երաշխաւորուիլ, միայն Մայր Հայրենիքին հետ հաստատուն կապ պահպանելով, Մաշտոցեան լեզուով ու տառերով։

Իսկ Արևելեան Հայաստանի գոյութեան բախտը վճռուեցաւ Սարդարապատի դիւցազնամարտով, որ համաժողովրդական բախում էր ընդդէմ ցեղասպան տիրապետողին։ Սակայն, կարճատև հանրապետութեան և խորհրդային իշխանութեան սկզբնաւորութեան՝ երկրին վիճակը ծայրայեղօրէն քայքայուած դրութեան մէջ էր։ Այսու ամենայնիւ, հայ ժողովուրդին յոյսն ու հաւատքը, հերոսական կամքն ու չարքաշ աշխատանքը յաղթահարեցին բոլոր դըժուարութիւններուն։ Յիսուն տարուան մէջ Խ. Հայաստանը հիմնովին վերափոխուեցաւ՝ ընթանալով դէպի նոր կեանք ու բարգաւաճում։ Յիսուն տարի առաջ,– ըսաւ ան,– Հայաստանի ընդհանուր բնակչութեան թիւը 700 հազար էր։ Այսօր նոյն թիւը կը ներկայացնէ միայն աշակերտութիւնը։ Այժմ Հայաստանի մէջ գոյութիւն ունին համալսարան, 12 բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւն և բազմաթիւ նախակրթարաններ՝ բոլոր քաղաքներուն և գիւղերուն մէջ։

Անդրադառնալով հայ ճարտարապետութեան՝ յայտնեց, որ անչիջելի վաղեմութիւն ունի ան։ Նոյն իսկ օտարներ մեծ հիացումով կը գնահատեն զայն։ Իտալացի ճարտարապետներ մեր յուշարձաններու մասին գրքեր հրատարակած են, ցուցահանդէսներ և դասախօսութիւններ սարքած՝ զանազան երկիրներու մէջ։ Եւրոպայի շատ ճարտարապետական նմոյշներ՝ մինչև կոթականը, ծընունդ առած են Հայաստանէն։ Մեզ յայտնի է Ուրարտուի բարձր մշակոյթը, ինչպէս Էրեբունի-Երեւան մայրաքաղաքի 2750-ամեակը տօնակատարուեցաւ շքեղ յայտնաբերումներով։ Մեծամօրի և ուրիշ վայրերու պեղումները ցոյց կու տան մեր երկրի հին արդիւնաբերութեան և մշակոյթի զարգացումը։ Հայ ժողովուրդն ըլլալով իր հանճարեղ նախորդներու ժառանգորդը՝ չէր կարող տարբեր ուղի ընդգրկել։ Այսօր դարձեալ հայ ճարտարապետութիւնն իր բարձունքին վրայ է։ Կառուցուած են նոր պալատներ ամենուրեք, և հնութեան պահպանումին և վերակերտումին հետ միասին՝ կը բարձրանան նոր յուշարձաններ, ինչպէս Սարդարապատի, Մեծ Եղեռնի, Մայր Հայաստանի և բազմաթիւ այլ նշանակելի յուշարձաններ։

Հայագիտական ճիւղին նըկատմամբ՝ յայտնեց, որ ան նոր թափ ստացած է Հայաստանի մէջ։ Մեսրոպ Մաշտոցի Մատենադարանը լոյսի մեծ շտեմարան մըն է հայ գիտնականներու պրպտումներուն համար։ Նոր գրքեր կը տպուին այս ուղղութեամբ, հիները կը վերահրատարակուին նոր ստեղծագործութիւններու հետ և կը ծանօթացուին աշխարհին թարգմանաբար։ Ան խօսեցաւ երաժշտութեան, արուեստի տարբեր ճիւղերու, գրականութեան, գիտութեան այլ ասպարէզներու յառաջդիմութեան մասին՝ օրինակներով ու թիւերով։ Նկատեց նաև նորութիւն մը՝ որ ճարտարարուեստի զարգացման կարիքէն առաջացած է. այդ՝ ճշգրտաչափ գիտութիւնն է։ Հայաստանի գիտնականները հմտօրէն հնարած են համբաւաւոր հաշուիչ մեքենաները։ Իր կատարելագործութեան կը հասնի նաև Բիւրականի աստղադիտարանը, որ աշխարհի մէջ մեծագոյններէն է, ինչպէս նաև կառուցուած է ելեկտրոնային արագացուցիչը, որ Խ. Միութեան մէջ հզօրագոյններէն մին է։

Շահէ Տատուրեան, երբ իր բանախօսութիւնը լրումին կը հասցնէր, ոգևորիչ ու կրակոտ թոնով կոչ ըրաւ ներկաներուն, որ միանան ու բոլորուին Մայր Հայրենիքին շուրջ։ Հասկնալի է,– յարեց ան,– որ արտասահմանի մէջ դեռ կան անհամաձայնութիւններ ու վէճեր, առոնք պարզապէս ընտանեկան կռիւներ են և չեն կրնար խաթարել հայրենասիրական սրբազան զգացումը, առոնք չեն կրնար ոտնակոխել ու նսեմացնել մեր ազգային բարձր մշակոյթը, Մեսրոպեան լեզուն և այն 36 տառերը, որոնք մեր գոյատեւման անպարտելի զէնքերն են եղած դարերով։ Ընթանանք միասին՝ Հայրենիք և Սփիւռք։ Ասոր մէջ է յաջողութիւնը։ (Սրահը թնդաց երկարատեւ ծափերով)։

* * *

Ժողովուրդը՝ ցրուելէ առաջ հիւրասիրուեցաւ սուրճով և հայկական քաղցրեղէններով։

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Նիւ Եորք, Ն. Ե.

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ՏԻԿԻՆ ՏԻԳՐԱՆՈՒՀԻ ԹԵՐԶԵԱՆԻ ՄԱՀՆ ՈՒ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անհուն կսկիծով կը տեղեկացնենք, որ Գահիրէի հայութեան սիրուած եւ յարգուած տիկիններէն եւ Գալուստեան Ազգային Վարժարանի Տիկնանց Խնամակալութեան երկարամեայ գործօն եւ ժրաջան անդամուհիներէն եւ ատենապետուհի՝

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ՏԻԿԻՆ ՏԻԳՐԱՆՈՒՀԻ ԹԵՐԶԵԱՆ

անցեալ Ուրբաթ, 31 Դեկտեմբեր 1971, առաւօտեան ժամը 4ին յանկարծամահ եղաւ իր բնակարանին մէջ, խոր սուգի մատնելով ընտանեկան եւ ազգականական պարագաները, ինչպէս նաեւ զինք յարգող բազմաթիւ բարեկամուհիներն ու ազգայինները:

Իր հեզ եւ բարի բնաւորութեամբ, ողբացեալ Տիկին Տիգրանուհի Թերզեան սիրելի անձնաւորութիւն մըն էր համայնքիս մէջ, եւ որուն կորուստին վրայ կ'ողբան ու կը ցաւին բոլոր անոնք՝ որոնք մօտէն թէ հեռուէն հետեւեցան այս պատուական հայուհիին կեանքին եւ գործունէութեան:

Ողբացեալ Տիկին Տիգրանուհի Թերզեանի Թաղման Կարգն ու Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցան Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, Շաբաթ, 1 Յունուար 1972, կ.ե. ժամը 3ին, նախագահութեամբ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապունեանի, եւ մասնակցութեամբ Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեանի:

Յուղարկաւորները՝ բաղկացած սգակիր ազգականներէ, Ազգային Իշխանութեանց, Հոգաբարձութեանց եւ Տիկնանց Խնամակալութեանց անդամներէ, վարժարանին տնօրէնութենէն, ուսուցչութեան կազմէն եւ Ծնողք-Ուսուցիչ Միութեան վարչութեան անդամներէն, հայ մամուլին ներկայացուցիչներէն, Մշակութային Սրահներու վարչականներէն եւ բազմաթիւ երկսեռ ազգայիններէ, եկած էին յարգանքի վերջին տուրք մատուցանելու յիշատակին՝ այն ազնիւ տիկնոջ, որ չքաւոր տղոց օգնութեան գործին նուիրաբերեց իր ողջ կեանքը, տրամադրելով բոլոր իր ուժերը՝ ի վնաս իր ֆիզիքականին:

Եկեղեցւոյ արարողութիւններուն աւարտին, Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. խօսեցաւ ողբացեալին բարեմասնութիւններուն եւ ծառայութիւններուն մասին, վեր առնելով Տիկին Թերզեանին այլասիրական զգացումները՝ հանդէպ իր նմաններուն եւ մանաւանդ համայնքին չքաւոր սաներուն:

Յանուն Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Տիկնանց Խնամակալութեան, եկեղեցւոյ բակին մէջ մահաբեմին վրայ զետեղուած դագաղին առջեւ յուզիչ դամբանական մը խօսեցաւ՝ վարժարանին բազմավաստակ ուսուցիչ եւ խնամակալութեան քարտուղար Պր. Արամ Մովսէսեան, մատնանշելով ողբացեալ Տիկին Թերզեանին ամբողջական նուիրուածութիւնը՝ Խնամակալութեան բարեսիրական նպատակներուն, շուրջ երեսուն տարիներու իր գործօն մասնակցութեան շրջանին եւ մինչեւ իր մահուան նախօրեակին:

Յուղարկաւորներու թափօրը ապա ուղղուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային Գերեզմանատունը, ուր, կրօնական վերջին արարողութիւններէն ետք, Տիկին Թագուհի Թերզեանին անշնչացած մարմինը ամփոփուեցաւ ընտանեկան շիրիմին մէջ:

Այս կսկծալի առթիւ, «Ջահակիր» իր զգածուած ու խոր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին հարսին, քոյրերուն, եղբայրներուն, ազգականական պարագաներուն, ինչպէս նաեւ Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Տիկնանց Խնամակալութեան անդամուհիներուն:

ՌՈՊԵՐԹ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ԱՅՑԸ՝ ԼԻԲԱՆԱՆ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

մայրաքաղաքը, ուր մնաց շաբաթ մը, որուն ընթացքին մօտէն հետաքրքրուեցաւ գաղութին գոյավիճակով, այցելեց հայկական վարժարանները, ազգային մարմիններուն եւ ծանօթացաւ յատկապէս տեղւոյն Հ.Մ.Մ.ի գործունէութեան:

Միշտ որպէս Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի վարչութեան հիւրը, հայ ենի անձնաւորութիւնը Դեկտեմբեր 20ին վերադարձաւ Պէյրութ, ունենալու համար շարք մը ելոյթներ՝ զանազան կազմակերպութեանց հրաւէրով: Արդարեւ, Պր. Արզումանեան խօսեցաւ Լիբանանահայ Գրական Շրջանակի ակումբին մէջ, ընկերային հանդիպում մը ունեցաւ Տխրունի Ուս. Միութեան անդամներուն հետ, այցելեց Լիբանանահայ Համալսարանականներու Միութեան եւ վերջապէս խօսք առաւ Հայ եւ Արաբ Երիտասարդութեան Բարեկամութեան երեկոյթին՝ զոր կազմակերպած էր Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւնը:

Կասկած չկայ, որ Հայաստանի Երիտասարդական Կազմակերպութեան Կոմիտէի անխոնջ նախագահը բաժնեց այն հաճոյքն ու գոհունակութիւնը՝ զորս զգացին Հ.Մ.Մ.ականները, մօտ ամիս մը իրենց մէջ վայելելով ներկայութիւնը հայրենի երիտասարդութեան արժանաւոր ներկայացուցիչին ու ղեկավարին, որ, վստահ ենք, լաւագոյն տպաւորութիւններով պիտի մեկնի այս շէնշող ու հիւրընկալ երկիրէն, այն հաստատ համոզումով, որ իր այցը հանդիսացաւ մանաւանդ նոր հանգրուան մը՝ հայրենիք-սփիւռք կապերու առաւել սերտացման ճամբուն վրայ, սերտացում՝ որ կը հանդիսանայ գլխաւոր առաջադրութիւններէն Հայ Մարմնամարզական Միութեան, իբրեւ հայապահպանման ամենէն ազդու ազդակներէն մէկը:

Ն. ՍԱՐԳԻՍ
Պէյրութ

ՔՐԻՍՏՈՍ ԾՆԱՒ ԵՒ ՅԱՅՏՆԵՑԱՒ...

Ըստ Ս. Գրոց, Աստուածորդւոյն ու մեր Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի Ծնունդը տեղի է ունեցած Հրէաստանի Բեթղեհէմ քաղաքի մերձակայ այրերէն մէկուն մէջ, գիշերուայ լռութեան, խաւարի ու ամայութեան մէջ:

Եւ առաքեալը կ'ըսէ՝ - «.- յանկարծ երկինքը պայծառացաւ ու բացուելով հրեշտակներու ստուար հոյլ մը յայտնըւեցաւ, որոնք երկինքէն երկիր իջած՝ լուսեղէն սանդուխի մը վրայէն ելեւէջ ընելով, փողերու եւ տաւիղներու ընկերակցութեամբ կ'երգէին, Աստուած կը բառաբանէին գոչելով՝

— «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն...»:

Կ'ըսէ նոյնպէս, թէ «Աստուծոյ հրեշտակը յայտնուելով այդ բլուրներու տարածքին վրայ գտնուող հօտարածներուն — որոնք, կատարուող տեսարանէն, ապշահար եւ սոսկացած, կը դիտէին զայն առանց դոյզն գաղափար մ'ունենալու այդ մասին-կը յայտնէր Քրիստոսի Ծնունդը եւ կը հրաւիրէր զանոնք երթալ ու երկրպագել ԱՆՈՐ որ պիտի կոչւէր ու ըլլար ՓՐԿԻՉԸ մարդկանց հոգիին եւ մարմինին:

Նոյնպէսաւետելու մարդոց, Ծնունդը Ս. Փրկիչի ու իր յայտնումը երկրիս վրայ:

Եւ սաղմոսերգուն սքանչացած դէպքի պատմուածքէն եւ առինքնուած անոր առթած վեհութենէն կը գոչէ.

— «Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի, որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ»:

Որչափ որ Քրիստոսի աշխարհ գալուստը տեղի կ'ունենար՝ պարզութեան, լռութեան եւ գիշերուայ խաւարի մէջ, բայց եւ այնպէս իր ծնունդը կը պարփակէր ծագումը ճշմարտութեան լոյսին, արդարութեան արեգակին եւ Աստուծոյ Բանին յաւիտենականացումը, ինչ որ մեր երանելի եւ առաքելատիպ Հայրապետներէն՝ Ներսէս Շնորհալիին առիթ կուտար գրելու եւ երգելու այն սրբասացեալ շարականներէն մին, որ մէն մի հայու հոգիին կը խօսի.

— «Առաւօտ լուսոյ, արեգակն արդար առ իս լոյս ծագեա՛: Բխումն ի Հօրէ, բխեա՛ ի հոգւոյս, բան քեզ ի հաճոյս»:

Ուրեմն մաղթենք, որ Քրիստոսի Ծնունդը՝ որ եղաւ Արդարութեան, Ճշմարտութեան եւ Յաւիտենականութեան Լուսոյ յաղթութիւնը՝ խաւարի եւ մահուան դէմ, ըլլայ եւ զմեզ՝ հողեղէն արարածներուս համար, անմահութեան եւ սիրոյ ուղիին փարոսը, մեզ ձերբազատելու համար այս անցողիկ աշխարհի խաբուսիկ խաւարէն եւ ինչու չէ նաեւ մեր հոգիներու եւ մարմնոց փրկութեան լաստը:

Ուստի միացնելով մեր ձայնը երկնաւոր հրեշտակաց ձայնին, ըղձանք աշխարհիս խաղաղութիւն եւ մարդոց սէր, երգելով՝

— «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»:

ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ
Աղեքսանդրիա, 1-1-1972

ԱԼ. ՍՊԵՆԴԻԱՐԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

ռուսական եւ ուքրաինական ժողովրդական երգերի: Նրա սքանչելի մշակումները, Նրա խոր հետաքրքրութիւնը դէպի Անդրկովկասի ժողովուրդների երաժշտութիւնը, մեր երկրի ուրիշ շատ ժողովուրդների երաժշտական ֆոլքլորը, Նրա անձնական բարեկամութիւնը այլազգի շատ գործիչների հետ:

Ալեքսանդր Սպենդիարեանի այս յոբելեանը ոչ միայն հայ մշակոյթի, այլեւ մեր բազմազգ հայրենիքի բոլոր եղբայրական ժողովուրդների մշակոյթի մեծ ու բերկրալի տօնն է, իսկ Ալ. Սպենդիարեանի անունը մեր երկրի ժողովուրդների մեծ ու անխախտ բարեկամութեան հիասքանչ խորհրդանիշներից մէկն է:

Այդ բարեկամութեան դրսեւորումներից մէկը մեր թանկագին հիւրերի՝ եղբայրական հանրապետութիւնների, Մոսկուա եւ Լենինկրատ քաղաքների, Ղրիմի մարզի պատուիրակութիւնների, սփիւռքահայ գաղթօճախների ներկայացուցիչների մասնակցութիւնն է այսօրուայ տօնին,- վերջում ասաց Ռ. Խաչատրեանը:

Հանդիսաւոր նիստը յայտարարւում է բացուած:

Զեկուցման համար ձայնը տրւում է Հայաստանի կոմպոզիտորների միութեան վարչութեան նախագահ, հանրապետութեան ժողովրդական արտիստ Էդուարդ Միրզոյեանին:

— Հայ ազգային կոմպոզիտորական դպրոցի ակունքի մօտ կանգնած էին երկու հսկաներ՝ Կոմիտասը եւ Սպենդիարեանը, ասում է նա: Նրանց ստեղծագործութիւնն էր, որ հիմք եղաւ հայ երաժշտութեան մէջ ամենաարժէքաւորի եւ հեռանկարայինի համար եւ կանխորոշեց այդ երաժշտութեան հետագայ զարգացումը:

Սպենդիարեանը, որ իր կեանքի մեծ մասն անցկացրել է Ռուսաստանում եւ լայն ճանաչում էր վայելում այդ շրջանի երաժշտական երկրում, երեք անգամ արժանացել է Ռուսաստանի բարձրագոյն երաժշտական պարգեւին՝ Գլինքայի անուան մրցանակին: Նա առաջիններից մէկն էր, որ կամուրջ գցեց «Եւրոպական» ու Ասիական» երաժշտութիւնների միջեւ, արեւելքի ժողովուրդների երաժշտական մշակոյթի ինքնատիպ աւանդոյթների մէջ տեսաւ այն սկզբնաղբիւրը, որը կարող էր հարստացնել ու թարմացնել համաշխարհային երաժշտական արուեստը:

Սպենդիարեանի կենսագրութեան հետաքրքրական էջերից են Նրա կապը ռուս կոմպոզիտորների եւ երաժիշտների հետ: Պատանեկան տարիներից Նրա կուռքն է եղել Նիկոլայ Ռիմսկի-Կորսակովը: Եւ հէնց նա էլ վճռական դեր է խաղացել Սպենդիարեանի կոմպոզիտորական ճակատագրում:

Սպենդիարեանը վաղուց արդէն դարձել է հայ եւ ռուս երաժշտական դպրոցների կենդանի ու եղբայրական կապի խորհրդանիշը: Կռելով ու կոփելով իր հզօր ազգային արուեստը, որն ամուր թելերով կապուած է իր հարազատ հայ մշակոյթի հետ, Սպենդիարեանը յենւում էր արդի համաշխարհային երաժշտութեան եւ, ամենից առաջ ռուս դասական երաժշտութեան հարուստ փորձի վրայ:

Եւ պէտք է ասել, որ մեր յետագայ կոմպոզիտորները պատւով շարունակեցին Սպենդիարեանի հիանալի աւանդոյթները: Առանց ռուսական երաժշտական դպրոցի հետ ամենասերտ կապերի եւ առանց այդ դպրոցի փորձը կիրառելու, հնարաւոր չէր պատկերացնել Արամ Խաչատրեանի, Հարօ Ստեփանեանի, Գրիգոր Եղիազարեանի, Առնօ Բաբաջանեանի, Ալեքսանդր Յարութիւնեանի, Ղազարոս Սարեանի, Էտկար Յովհաննիսեանի եւ շատ ուրիշների ստեղծագործութիւնները: Այդ աւանդոյթն է բնորոշում հայ երաժշտութեան նաեւ այսօրը:

Ազգային ինքնատիպ արուեստի ստեղծագործման բնագաւառում, կոմպոզիտորի փառապսակը հանդիսացաւ՝ «Ալմաստ» օփերան, որը ծնուեց Յովհաննէս Թումանեանի հետ ստեղծագործական սերտ համագործակցութիւնից:

Հայկական օփերաների շարքում «Ալմաստ»ը բացառիկ տեղ ունի ե՛ւ գաղափարական - գեղարուեստական կոնցեպցիայի խորութեամբ ու համարձակութեամբ, ե՛ւ երաժշտական արտայայտչական հարստութեամբ, ե՛ւ վերջապէս դասական կատարեալ վարպետութեամբ: Կարելի է ասել, որ օփերայի բարդիտուրը գրուած է ժամանակի համաշխարհային օփերային արուեստի լաւագոյն նուաճումների մակարդակով:

Սպենդիարեանի յոբելեանը մեծ եւ ուրախալի տօն դարձաւ ոչ միայն հայ երաժշտական արուեստի, այլեւ Խորհրդային Միութեան եղբայրական բոլոր ժողովուրդների երաժշտական արուեստի համար: Ժողովրդի սրտում միշտ անմար կը մնայ երախտագիտութիւնն ու սէրը իր մեծ զաւակի՝ հայրենասէր ու արուեստագէտ, կախարդական հնչիւնների արարիչ, ժողովուրդների բարեկամութեան ու եղբայրութեան անմահ երգիչ Ալեքսանդր Սպենդիարեանի հանդէպ:

Մեծ կոմպոզիտորի յոբելեանի առթիւ հայ ժողովրդին, Նրա կոմպոզիտորներին իրենց ջերմ ողջոյններն հղորդեցին եղբայրական բոլոր հանրապետութիւնների պատուիրակները, որոնք նշելով Ալ. Սպենդիարեանի ծառայութիւնները հայկական դասական երաժշտութեան ստեղծման գործում, ընդգծեցին Նրա ստեղծագործութիւնների դերը միւս ժողովուրդների երաժշտութեան զարգացման եւ ԽՍՀՄ եղբայրական հանրապետութիւնների ժողովուրդների բարեկամութեան ամրապնդման գործում:

Յոբելեանական հանդիսաւոր նիստի մասնակիցների համար տրուեց ճոխ համերգ, որի ծրագիրը կազմուած էր Ալ. Սպենդիարեանի ինչպէս նաեւ հայ, ռուս եւ արտասահմանեան այլ դասականների ստեղծագործութիւններից:

* * *

Երեկոյեան, Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմը, Հայկական ԽՍՀ գերագոյն խորհրդի նախագահութիւնը, Հայկական ԽՍՀ նախարարների խորհուրդը ընդունելութիւն կազմակերպեցին՝ Ա. Սպենդիարեանի ծննդեան 100 ամեակի տօնակատարութեանը մասնակցած պատուիրակութիւնների եւ հիւրերի պատւին:

ՃԱՀԱԿԻՐ
ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵՂԻՆԱԿԱՒՈՐ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
6 ՅՆՎՐ. 1972

Առողջապահական

ԵՐԲ ՍՐՈՒՆՔՆԵՐԸ Կ'ՈՒՌԻՆ

Ուռած սրունքները, կնոջ մը համար մանաւանդ գեղեցկութեան շնորհազրկումն է։ Սակայն միայն մարմնի ներդաշնակութիւնը խանգարող երեւոյթ մը չէ, այլ նաեւ ախտանշանը կարգ մը հիւանդութիւններու, որոնց հանդէպ անհոգ պէտք չէ գտնուիլ։

Բայց ի՞նչպէս ճանչնալ սրունքի ուռեցքին տեսակն ու պատճառը, քանի որ պատճառները բազմատեսակ են և բոլորն ալ ոտքի և սրունքի ուռեցք կ'առաջացնեն։

Նուրբ խնդիր մըն է ասիկա, զոր բժիշկները կ'աշխատին հասկնալ և բացայայտել քննելով ոչ թէ ուռը՝ այլ ընթացիկ գեղձային վիճակը, և առողջական այլ խանգարումները։

Հիւակէններու բորբոքումին առաջին նշանն է սրունքներու ուռեցքը։

Հիւսկէնային հիւանդութիւնը, մորթի անսովոր կարմրութեննէն առաջ, ինքզինք կը զգացնէ գլխերուն վրայ ճնշող ծանրութեան զգայնութեամբ մը։ Այս ծանրութիւնը կարծես կ'աւելնայ իրիկուան դէմ և մանաւանդ դաշտանէն քանի մը օր առաջ։ Ոտքերը քիչ մը ուռած կ'երեւին և ցաւ կը պատճառեն։ Սրունքներու մկաններուն մէջ արեան շրջանառութիւնը լաւ չի կատարուիր, ոտքին ծայրամասերը պաղ կը մնան և մորթը կը չորնայ։

Եթէ ուշադրութիւն չդարձընեք այս ախտանշաններուն, քանի մը ամիսէն գլխերն ալ սրունքներուն պէս կ'ըլլան, այսինքն հիւսկէնային հիւանդութիւնը կը սկսի տարածուիլ։

Պէտք է ուրեմն անմիջապէս դարմանի մասին մտածել։ Նախ և առաջ պէտք է կանոնաւորել արեան շրջանառութիւնը՝ ոտքերը տաք ջուրի մէջ դնելով։ Ապա անհրաժեշտ է ճաշերէն ետք քանի մը ժամ հանգստանալ, ոտքերը բարձի մը վրայ դնելով և ի վերջոյ մարմնամարզներ կատարելով, որպէսզի մորթին տակ ճարպ չհաւաքուի։ Այս ձեւով կարելի է առաջքը առնել հիւսկէնալին հիւանդութեան և սրունքներուն վերադարձնել իրենց բարեձեւութիւնն ու ճկունութիւնը։

ՏԿԱՐ ԹԻՒՆ ՍՐՏԻՆ

Սրտի յոգնութեան առաջին նշաններէն մէկն է ոտքերուն ուռիլը՝ ֆիզիքական ճիգի մը հետեւանքով, ինչպէս սանդուխ բարձրանալ կամ երկար քալել։ Նման ճիգերու ընթացքին, տկար սիրտ ունեցողներուն շնչառութիւնն ալ կը դժուարանայ։ Անոնք որ յիշեալ ախտանշանները կը նշմարեն, ինչպէս նաեւ յաճախակի սրտի բաբախում կ'ունենան և անբնական ձեւով գիրութիւն մը կը զգան, պէտք է դիմեն բժիշկին՝ իրենց սիրտը քննել տալու համար։ Ոտքերու և սրունքներու ուռեցքը կրնայ հետեւանքը ըլլալ արեան շրջանառութեան անբաւարարութեան, երբ սիրտը լաւ չաշխատիր։ Արիւնը, նման պարագաներու, սեւ երակներուն մէջ խուժած կ'ըլլայ, ուրկէ և կը թափանցէ հիւսկէններէն ներս և հոն կը լճանայ։ Վտանգ կը սպառնայ նաեւ թոքերուն և ուղեղին՝ նոյն ձեւով։

Անոնք, որ ռեւմաթիզմի պատճառով վնասուած սիրտեր ունին՝ մասնաւոր կերպով ենթակայ են ուռեցքներու և թոքի «էտէմին»։ Սակայն վաթսուն տարեկանէն ետք, երբ սրտի մկանները կը տկարանան և արեան խողովակներն ալ կը կարծրանան, նոյն վտանգներուն կ'ենթարկուին ոմանք։

Ամէն բանէ առաջ, սննդանիւթերէն և կերակուրներէն պէտք է հանել աղը և ամէն ինչ անիլ ուտել։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ աղը ջուր կը հաւաքէ հիւսկէններուն մէջ։ Բժիշկը կուտայ նաեւ սիրտը զօրացնող դեղեր, որոնց ամենէն ծանօթն է «տեժիթալին» կոչուած դեղը։

Բարելաւումը կը սկսի մէզի քանակութեան բարձրացումով ինչ որ պատճառ կը դառնայ հիւսկէններու մէջ կուտակուած ջուրի ցամքելուն։

ԳԵՂՁԱՅԻՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ

Սրունքներու ուռեցքին պատճառ է նաեւ գեղձերու խանգարումը։ Շատ մը կիներ լաւ գիտեն, թէ դաշտանէն քանի մը օր առաջ իրենց մարմինը կը ծանրանայ և ուռած ըլլալու տպաւորութիւնը կը զգան։ Այս ախտանշանները հետեւանք են դաշտանը կանխող հեղուկ նիւթերու աճումին, ինչ որ նոյն ատեն գլխու ցաւ կը պատճառէ և ստինքներու ցաւագին արուռ։

Եթէ այս նշանները ախտաւոր աստիճաններու կը հասնին, պէտք է դիմել բժիշկին՝ որ պիտի հանդարտեցնէ ենթական։

Լեարդը սրունքներու ուռեցք կրնայ պատճառել։ Չմոռնանք որ լեարդը նոյնպէս խոշոր գեղձ մըն է, որ ջուրի շտեմարան մը կը ներկայացնէ և ինք կը կարգաւորէ հեղուկի քանակութեան չափերը։ Երբ մէկուն լերադը լաւ չաշխատիր, ոտքերը կ'ուռին, մասնաւորաբար երբ ոտքի մնալէ ետք նստի՝ հանգիստ ընելու։ Նման ուռեցքներ կը նշմարուին անոնց մօտ՝ որոնք շատ ալքոլ կը գործածեն, ճարպային առատ սնունդ կը ստանան և կամ դեղնախտէ ետք կը սկսին ապաքինիլ։ Բարեփոխուած սննդառութիւն մը բարերար հետեւանքներ կ'ունենայ, այսինքն, փոխանակ ճարպային նիւթերով սնանելու՝ ուտել խորոված սեւ միս, պտուղներ, բանջարեղէն։ Բնականաբար պէտք է առնել նաեւ լեարդը զօրացնող դեղեր բժիշկի խորհուրդով։ Վիթամին Պ. 11ի գործածութիւնը մանաւանդ՝ հնարաւոր կը դարձնէ ամբողջական ապաքինումը։

ՏՈՔԹ. Վ.

ՕՐ. ՌՈՒԹԱ Գ. ԿԷՐԻԿԵԱՆ
ՊՐ. ԶՕՀՐԱՊ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
խօսեցեալք

Մոնթրէալ 31-12-71

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները խօսեցեալ զոյգին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Գէորգ Կէրիկեանին և Տիկ. Գլատիս Գազանճեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Ս. Պօղոս-Պետրոսի տօնին և Նոր Տարուոյ բարեբաստիկ առիթներով, Տէր և Տիկին Փօլ Քիլիտճեան կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Գալուստեան Ազգ. Վարժ.ի Տիկնանց Խնամակալութեան	5000
«Այծեմնիկ»ին	500
Աղքատախնամին	500
Եկեղեցւոյ Տիկնանց Խնամակալութեան	500
Աբգարեան Դարմանատան	500
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին (Գահիրէ)	500
Հ.Մ.Ը.Մ.-Արարատին	500
Նիլը Իսթ Հայկ. Ակումբի	500
«Արեւ»ին	500
«Յուսաբեր»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

(Ստանալ Նուիրատուէն)

Կիպրոսի յարգելի ազգայիններէն ընկեր Յովհաննէս Շեքերճեան (Նիկոսիա), առ ի քաջալերութիւն եւ գնահատութիւն ըսփիւռքահայութեան պահպանման գործին ի նպաստ իրենց կատարած օգտաշատ գործունէութեան՝ կը նուիրէ. ԱՆԳԼ. ՍԹԵՐԼԻՆ

Գահիրէի Հայկ. Ընթերցասրահին	5
«Արարատ» օրաթերթին (Պէյրութ)	5
«Ջահակիր»ին	5

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Իրենց եղբօր զաւկին Օր. Ռիթա Գ. Կէրիկեանի ընդ Պր. Զօհրապ Գազանճեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագիրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին

Յարութիւն Սիւրմէնեան	200
Տէր և Տիկ. Նուպար Կէրիկեան	200
Օր. Լիւսի Կէրիկեան	200
Պր. Մուշեղ Կէրիկեան	200

Պր Զօհրապ Գազանճեանի ընդ Օր. Ռիթա Կէրիկեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագիրի՝ Տիկին Մարի Գազանճեան եւ Տէր եւ Տիկին Զաւէն Պալեան եւ զաւակունք կը նուիրեն 200 ե.դ.։

Տէր և Տիկին Ժիրայր և Մարիզ Զօրայեանի (Թորոնթօ) աղջիկ զաւակով մը բախտաւորուած ըլլալնուն ուրախ առթիւ վասն խընդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Գէորգ Դարմանեան	100
Տէր և Տիկին Յարութիւն Սիւրմէնեան	100
Տէր և Տիկ. Նուպար Կէրիկեան	100
Օր. Լիւսի Կէրիկեան	100

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պր. Նուպար Կէրիկեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր եղբօր՝ Պր. Գէորգ Կէրիկեանի (Մոնթրէալ)։

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկացնենք Գահիրէի մեր համայնքի զաւակներուն, թէ ամսոյս 30ին, Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը հաղորդած է Առաջնորդարանիս, որ մեր համայնքի մասնակի ընտրութիւններուն այժմ կարելի է ձեռնարկել, վերաբանալով նախապէս փակուած ընտրական ցանկերը։ Ազգային Իշխանութիւնը պիտի դիմէ օրինական բոլոր ձեւակերպութիւններով, մօտ ատենէն կատարելու համար ընտրութիւնները։

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀ ՀԱՅՈՑ ԵԳԻՊՏՈՍԻ
ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութիւնս այսու պաշտօնապէս կը հաղորդէ գաղութիս յարգելի անդամներուն, թէ Արժ. Տ. Յուսիկ Քահանայ Նշանեան՝ 1 Օգոստոս 1971էն սկսեալ դադրեցուած է Աղեքսանդրիոյ մէջ քահանայագործելու պաշտօնէն և հետեւաբար, յիշեալ քահանան ոչ մէկ իրաւունք և արտօնութիւն ունի այլեւս կրօնական արարողութիւններ կատարելու կամ մաս կազմելու անոնց, ըլլայ եկեղեցիներուն, ըլլայ գերեզմանատան կամ հաւատացեալներու տուներէն ներս՝ որեւէ առիթով կամ պարագայի։

Կը խնդրուի համայնքիս հաւատացեալ ժողովուրդէն լրջօրէն նկատի առնել վերոյիշեալ պարագան, ապագայ բարդութիւններու տեղի չտալու համար։

Ի դիմաց Աղեքս. Ազգ. Իշխանութեան
Նախագահ
ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ
Առաջ. Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովուրդին կը ծանուցանենք, թէ Ուրբաթ, 7 Յունուար 1972, Ս. Ծննդեան մեծելոցի առթիւ, Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի Շաթպիի Ազգ. Գերեզմանատան Ս. Գէորգ մատրան մէջ։

Ս. Պատարագի ընթացքին մասնաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ողբացեալ Ազգային Բարերարներ՝

ՏԻԿԻՆ ԵՒԱ ԻՓԷՔԵԱՆԻ, ՏԻԿԻՆ ԲԵՐՈՒԶ ԱԼԱՀՎԵՐՏԻԻ,
ՏԻԿԻՆ ԿԻՒԼԻՑԱ ԳԱՎԱՖԵԱՆԻ, ՏԻԱՐ ԳՈՒՐԳԷՆ ԱՐԻՍԵԱՆԻ,
ՏԻԳՐԱՆ ԵՒ ՆԱԶԼՈՒ ՊՕՀՃԱԼԵԱՆ ԱՄՈԼԻՆ

հոգւոց ի հանգիստ։

Սկիզբ ժամերգութեան առաւօտեան ժամը 8ին
Սկիզբ Ս. Պատարագի » ժամը 9.30ին

Յաւարտ Ս. Պատարագի տեղի պիտի ունենայ գերեզմաններու օրհնութիւն, մինչեւ կ.ե. ժամը 2.30։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ՀԱՅ ԱՂՔԱՏԱՑ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԱԲԳԱՐԵԱՆ ԱԶԳ. ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

Գահիրէի Հայ Աղքատաց Հոգաբարձութիւնը, սրտի անհուն գոհունակութեամբ կը ծանուցանէ Գահիրէի մեր սիրելի ազգայիններուն, որ Աբգարեան Ազգային Դարմանատունը՝ օժտուած շողանկարի գործիքով մը, պիտի վերաբացուի յառաջիկայ 1 Յունուար 1972էն սկսեալ, պատասխանատուութեան ներքև՝

Doctor Ismail Aly, M·B·BCH·, D·M·R·E· M·D· Radiodiagnosis
Dr· Rifky Fares Hannalla M·B·, B·CH·, D·M·, D·I·K· M·D·

Դարմանատունը բաց պիտի ըլլայ հանրութեան առջև ամէն օր, կ.ե. ժամը 5էն 9ը։

ԱՂՔԱՏԱՑ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուտանի «	160 Ս.Դ.	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո.
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի, Գանատայի, Աւստրալիոյ եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն	12 Տոլար կամ 5 Սթերլին	25 Տոլար

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն ղրկած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն՝ դիւրացնելու համար մեր գործը։ Չեք կամ մանդա-փոստ գրել «JOURNAL TCHAHAKIR» անունին եւ ուղարկել փոստարկղ թիւ 2111, Գահիրէ, ԵՄ.Հ։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 411—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1972

ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԻ 3 Եգ. Դհկ. կամ 35 Լիբ. Դհկ.

عدد رقم ٤١١ – الخميس ١٣ يناير ١٩٧٢

ՄԱՍՆԱՒՈՐ «ՃԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԲԱՑՈՒՄ Է ՆՈՐ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ

ՎԱՐԴԳԷՍ ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆ

1972 *Թուականի նախօրեակին, Սովետական Հայաստանի պետութեան վերադաս մարմինը՝ Գերագոյն Սովետը, քննարկեց մեր ժողովրդի բարեկեցութեան և երկրի առաջընթացի շատ կարևոր հարցեր և նոր ծրագրեր նախագծեց առաջիկայ հնգամեակի համար, միաժամանակ հաստատեց 1972 Թուականի պետական պիւտճէն՝ մօտ մէկ միլիարդ ռուբլու (986.4 միլ. ռ.) սահմաններում։*

Հայաստանի աշխատաւորութիւնը խանդավառութեամբ ողջունեց ընդունուած որոշումները՝ մի նոր վկայութիւն այն մեծ հոգատարութեան, որ երկրի ղեկավարող միակ ուժը՝ համայնավար կուսակցութիւնը մշտապէս ցուցաբերում է Սովետական Միութեան ժողովուրդների և մասնաւորապէս փոքր ազգութիւնների նկատմամբ։

Ատոմային էլեկտրակայան, Սևան-Արփա ջրատար գետնուղի, ժամանակակից տեխնիկայի բազմաթիւ մեծ ու փոքր ձեռնարկութիւններ, ոռոգման սիստեմի ընդլայնում, նոր ջրհան կայաններ ու ամբարտակներ, ճանապարհներ ու երկաթուղային գծեր, նորանոր կառոյցներ, որոնք ապահովելու են հանրապետութեան ժողովրդական տնտեսութեան բոլոր ճիւղերի հզօր վերելքը և աշխատաւորութեան բարեկեցութիւնը։ Միայն էլեկտրաէներգիայի արտադրութիւնը նոր հնգամեակում կ'աճի 1.8 անգամ։ Հայաստանը իր բոլոր էլեկտրակայաններով կ'արտադրի 11 միլիարդ քիլովաթ ժամ էլեկտրաէներգիա, մի այնպիսի վիթխարի ուժ, որի մասին կարող էր երազել իւրաքանչիւր մեծ պետութիւն։

Ահա այդ մեծ պլանների իրականացման պայծառատեսութեամբ է հայ ժողովուրդը բացում 1972 Թուականի դարպասները և պատմութեանը յանձնում 1971 Թուականը։ Ապագայ պատմաբանները շատ սխրանքներ և լուսաւոր էջեր կ'արձանագրեն անցած տարուայ մասին, քանզի 1971 Թուականը պատմութեան մէջ մտաւ որպէս 9րդ հնգամեակի առաջին տարի։ Հայաստանի աշխատաւորութեան հերոսական աշխատանքի շնորհիւ ստեղծուեցին բոլոր նախապայմանները հոյակապ ծրագրերի իրականացման, վկայագիր գրուեց հնգամեակի յաջորդ տարիների և լայն պողոտայ բացուեց նոր առաջընթացի։

1971 *Թուականը, լինելով խաղաղութեան հաստատուն քաղաքականութեան տարի, վկայագրի առաջին պայմանը համարեց խաղաղութիւնը, ժողովուրդների համագործակցութիւնը, խաղաղ գոյակցութիւնը, այն գլխաւոր գիծը, որ մշակուել է Լենինի հիմնադրած կուսակցութեան կենտրոնական կոմիտէի կողմից և որը իրականացւում է Սովետական մեծ միութեան կառավարութեան արտաքին անշեղ քաղաքականութեան և սոցիալիստական հզօր լագերի համագործակցութեան շնորհիւ։*

Ժողովուրդների խաղաղութեան և համագործակցութեան համար պայքարում են նաև աշխարհի բոլոր յառաջադիմական ուժերը։ Այդ մեծ շարժմանը իրենց մասնակցութիւնն են բերում նաև սփիւռքահայ յառաջադիմական կազմակերպութիւնները, որոնք հիւրընկալ երկրների աշխատաւորների հետ միասնաբար հանդէս են գալիս իմպերիալիզմի գաղութատիրութեան դէմ՝ յանուն խաղաղութեան և ժողովուրդների համագործակցութեան։

Անդրադառնալով Սովետական Միութեան կոմունիստական կուսակցութեան կենտրոնական կոմիտէի Նոյեմբերեան պլենումի որոշումներին, Լիբանանի յառաջադիմական Թերթերից «Կանչ»ը գրում է. «Լենինեան արտաքին քաղաքականութիւնը, հետևողականօրէն կիրառուած կուսակցութեան և սովետական կառավարութեան կողմէ, որ իմպերիալիզմի դէմ վճռական դիմադրութեան յեղափոխական և ազատագրական շարժման հենարանին անփոփոխ կերպով կը միացնէ հետևողական գիծ մը, ուղղուած դէպի տարբեր սիստեմներով պետութեանց միջև խաղաղ գոյակցութեան. Սովետական Միութեան լայն ունկնդրութեան մը ապահոված ըլլալով միջազգային գործերուն մէջ, նպաստեց սոցիալիզմի և բոլոր յառաջադէմ ուժերու միջազգային դիրքերու ամրապնդման, և լուրջ ազդեցութիւն մը գործեց միջազգային իրադրութեան փոփոխութեան վրայ, ի նպաստ խաղաղութեան և ժողովուրդների անվտանգութեան»։ Սփիւռքի հայութիւնը և ամբողջ աշխարհի աշխատաւորները շատ լաւ են գիտակցում սովետական հզօր տէրութեան դերը ժողովուրդների համագործակցութեան, խաղաղութեան ուժերի համախմբման, գաղութատիրութեան դէմ պայքարի

(Շարունակութիւնը տես. էջ 2)

ՈՂՋՈՅ՛Ն ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԵԾ ՂԵԿԱՎԱՐԻՆ

Խ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄԿՈՒՍԻ Ա. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻ՛ՆԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

ՀԱՅ ՄԵԾ ՂԵԿԱՎԱՐԸ ԿԸ ԳԼԽԱՒՈՐԷ՝ ԱՐՓՕ-ԱՍԻԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՂ ՍՈՎԵՏ ԱՍԻԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԷ ԲԱՂԿԱՑԱԾ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

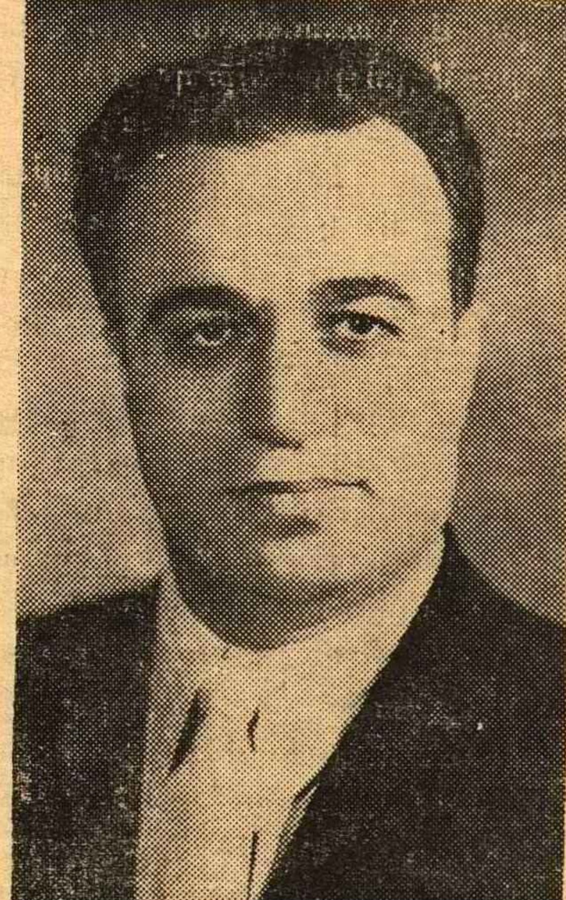
Եգիպտահայութիւնը անխառն ուրախութեամբ տեղեկացաւ՝ Խ. Հայաստանի Կոմկուսի ա. քարտուղար ընկեր Անտոն Քոչինեանի ժամանման լուրին։

Արդարեւ Աֆրօ-Ասիական համաժողովին մասնակցելու համար անցեալ Շաբաթ, 8 Յունուար 1972, կ.ե. ժամը 4ին, Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանը ժամանեց՝ Խորհրդային Միութեան պատուիրակութիւնը, բաղկացած ասիական խորհրդային հանրապետութեանց ներկայացուցիչներէ (Հայաստան, Ազրպէյճան, Տաճիկիստան, Թիւրքմէնիստան եւայլ) գլխաւորութեամբ Խ. Հայաստանի Կոմկուսի Ա. Քարտուղար՝ ընկեր Անտոն Քոչինեանի։

Օդանաւակայանին մէջ պատուիրակութիւնը դիմաւորուեցաւ Աֆրօ-Ասիական կազմակերպութեան քարտուղար պ. Եուսէֆ էլ Սեպայիի կողմէ։

Նոյն օրը երեկոյեան իսկ տեղեկացած ըլլալով, խմբագրութիւնս բարի գալուստ երթալ մաղթելու համար՝ երբ հեռախօսով ժամադրութիւն խնդրեց, ընկեր Քոչինեանին քարտուղար եւ օգնական՝ ընկեր Ա. Դաւթեանի միջոցաւ տեղեկացաւ, որ ընկեր Քոչինեան, իր ժամանումէն անմիջապէս յետոյ արդէն սկսած էր փորձնական այցելութեանց եւ առաջին հերթին այցելած էր Արաբ Ընկերվար Միութեան ա. քարտուղար Տոքթ. Ապտէլ Սալամ էլ Զայյաթի։

Աֆրօ-Ասիական համաժողովի օրերուն, 10էն մինչեւ 13 Յունուար 1972, Հայաստանի մեծ ղեկավարը խիստ խճողուած յայտագիր մը ունի եւ հնարաւորութիւն չկայ որ ան կարենայ եգիպտահայութեան հետ ծանօթութիւն հաստատել։

ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆ

Համաժողովէն ետք՝ յաջորդող երկու օրերուն, Ուրբաթ 14 եւ Շաբաթ 15 Յունուարին, հայրենի բարձրաստիճան հիւրը մասնաւոր օդանաւով կը մեկնի Ասուան եւ ապա կ'այցելէ Լուքսոր, ուրկէ կը վերադառնայ Շաբաթ ուշ գիշերին։

Եգիպտահայութեան հետ հանդիպումի համար եւ ընկեր Ա. Քոչինեանի հաւանութեամբ, Գահիրէ Ազգային Իշխանութիւնը՝ համախորհուրդ Սովետ Դեսպանատան պատասխանատուներուն հետ, այցելութեանց եւ ընդունելութեանց ծրագիր մը կազմած են հետեւեալ ձեւով։

Յառաջիկայ Կիրակի, 16 Յունուար 1972, կէսօրին, ընկեր Ա. Քոչինեան պիտի այցելէ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանը, ուր դահլիճին մէջ պիտի ընդունի եգիպտահայութիւնը անխտիր։ Տեղի պիտի ունենայ հիւրասիրութիւն։

Նոյն օրը, կ.ե. ժամը 5ին, Գահիրէի «Նուպոսի» (Ա.Փ.Ն.) լրագրական գործակալութեան կեդրոնատեղիին մէջ, մամուլի ասուլիս մը պիտի տայ եւ որուն հրաւիրուած է հայ մամուլը։

Իսկ երեկոյեան ժամը 7ին, Գահիրէի Սովետական Մշակութային Կեդրոնի՝ «Չայքովսքի»ի անուան հանդիսասրահին մէջ տեղի կ'ունենայ ժողովրդային հանդիսութիւն, ի պատիւ ընկեր Անտոն Քոչինեանի, կազմակերպութեամբ Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան եւ նախագահութեամբ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի։

Այս հանդիսութեան ընթացքին հայրենիքի մեծ ղեկավարը պիտի խօսի եգիպտահայութեան։ Պիտի գործադրուի նաեւ գեղարուեստական յայտագիր մը։

Երկուշաբթի, 17 Յունուար 1972, առաւօտեան, ընկեր Անտոն Քոչինեան պիտի այցելէ Գահիրէի Ազգային, կրթական եւ մշակութային հաստատութիւնները։ Ապա,

(Շար. տես էջ 2)

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՄԵԾ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԱՏԻՒ

ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄԿՈՒՍԻ Ա. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

Նախագահութեամբ՝ Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ

Նախաձեռնութեամբ՝ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԿԻՐԱԿԻ, 16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1972, Կ. Ե. ԺԱՄԸ 7ԻՆ

«ՉԱՅՔՈՎՍՔԻ» ՀԱՆԴԻՍԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Գեղարուեստական յայտագիրին պատրաստութիւնը՝ Մշակութային Միութիւններու կողմէ

Կը մասնակցին «ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲ»ը՝ ղեկավարութեամբ Մօ. Եղ. Յակոբեանի եւ «ԶԱՆԳԵԶՈՒՐ» պարախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պալեթմայսթըր Լեոնորա Գրիգորեանի

Հանդիսութեան ընթացքին օրուան հիւրը իր խօսքը պիտի ուղղէ եգիպտահայութեան

ՍԻՐԱԼԻՐ ՀՐԱՒԷՐ ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՆԽՏԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ
Տ. ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ԱՐՔԵՊՍ. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ

Ատենապետ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի յԷջմիածին,

Բարի հովիւին, բազմավաստակ ուսուցչին, քաջահմուտ քարոզիչին։

Վախճանեալ 3 Յունուարի 1972 յԷջմիածին։

Ցիշատակն Արդարոյ օրհնութեամբ եղիցի։

ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ
ԱՌԱՋՆ. ՏԵՂԱՊԱՀ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԹԵՄԻՆ

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ԱՐՔ. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գեր. Տ. Զաւէն Եպս.ի ստորագրութեամբ Էջմիածինէն խմբագրութեանս հասցէագրուած հեռագիրը՝ յանուն Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի, կը գուժէր մահը՝ Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարի Լուսարարապետ եւ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի ատենապետ՝ Գեր. Տ. Հայկազուն Արք. Աբրահամեանին, որ տեղի ունեցած է Էջմիածնի մէջ, 65 տարեկանին։

Հոգելոյս Սրբազանին օծումն ու թաղման կարգը կատարուած է Ուրբաթ, 7 Յունուարին։

Այս լուրը մեծ սխրութիւն պատճառեց եգիպտահայութեան, որ երկիցս առիթը ունեցաւ վայելելու հոգելոյս Սրբազանին ներկայութիւնը Եգիպտոսի մէջ եւ ուր վախճանեալը բազմաթիւ արտակիցներ ունէր։

Հոգելոյս Տ. Հայկազուն Արքեպիսկոպոս ծնած էր Վանի Բերդակ գիւղը։ Անոր ծննդեան նիշդ թուականը ծանօթ չէ, նկատելով որ ան ալ հայ ժողովուրդի միւս զաւակներուն նման, 1915ին Եղեռնի օրերուն, ենթարկուած է բռնագաղթի եւ բաղդով ազատուած որբերու շարքին մէջ գտնուած է, կորսնցնելէ ետք ընտանեկան իր բոլոր պարագաները։

Վանէն բռնագաղթողներու հետ ինքն ալ մանուկ հասակին կը հասնի Պարսկաստան, ուրկէ զինքը կը փոխադրեն Պաղտատի Նահր Էլ Օմարի որբանոցը ու ապա Պասրա։

1922ին հանգուցեալը՝ պատանի, կը փոխադրուի Երուսաղէմ, ուր 1924ին կը մտնէ Ժառանգաւորաց վարժարան եւ կ'ուսանի այնտեղ՝ Եղիշէ Արք. Դուրեանի եւ Թորգոմ Արք. Գուշակեանի պատրիարքութեանց օրերուն։

Ժառանգաւորացը աւարտելէ ետք, 1930ին, կը դառնայ կուսակրօն քահանայ եւ յաջորդաբար կը բարձրանայ վարդապետի եւ ապա 1955ին՝ եպիսկոպոսի աստիճաններու։

Երուսաղէմի վանքին մէջ Հայկազուն Սրբազան վարած է զանազան պատասխանատու պաշտօններ՝ Հոգեւոր Տեսուչ, Կալուածոց Տեսուչ, Ժառանգաւորացի Տեսուչ ինչպէս նաեւ եղած է Հայոց Յաֆայի վանահայր։

1957ին, Հայկազուն Սրբազան մեկնած է Ս. Էջմիածին, ուր եւս վարած է հոգեւոր պատասխանատու պաշտօններ։ 1963ին Ամենայն Հայոց Հայրապետ Վազգէն Ա.ի կողմէ նշանակուած է Հայրապետական Պատուիրակ Ասիոյ եւ Աւստրալիոյ։ Վեհափառին հրահանգով գացած է Հնդկաստան, տեղւոյն հայկական կալուածներու հարցերով զբաղելու եւ բանակցելու պաշտօն իշխանութեանց հետ։

Վերջին տարիներուն, հակառակ իր ֆիզիքական տկարութիւններուն, հոգելոյս Սրբազանը միշտ ալ իր պաշտօնին գլուխը գտնուած է, ստանձնելով Մայր Տաճար Ս. Էջմիածնի Լուսարարապետութիւնը եւ երկար տարիներ ի վեր ու մինչեւ իր վախճանումը եղած է Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի ատենապետը։

Իր մահով Հայաստանեայց Եկեղեցին եւ Ս. Էջմիածնայ միաբանութիւնը կը կորսնցնեն իրենց հաւատարիմ, ուղղամիտ եւ անխոնջ ծառայողներէն մին։

Հանգիստ իր ոսկորներուն։

***

Հոգելոյս Տ. Հայկազուն Արք. Աբրահամեանի հոգւոյն ի հանգիստ եւ հրամանաւը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, ինչպէս սփիւռքի շատ մը հայկական եկեղեցիներու՝ նոյնպէս եւ Գահիրէի մէջ հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն կատարուեցաւ Կիրակի, 9 Յունուար 1972ին, Մարմինայի Ազգ. Գերեզմանատան Ս. Մինաս եկեղեցիին մէջ, նախագահութեամբ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գեր. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի։

ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

(*Շարունակութիւն Ա. էջէն*)

կէսօրէ ետք ժամը 1.30ին, Հելիոպոլսոյ «Մերիլէնտ»ի ճաշարանին մ[...] Գահիրէի Ազգ. Իշխանութեան կ[...] է կը տրուի մեծ ճաշկերոյթ՝ ի [...] ի հայրենի հիւրին։

Այսպահով են, որ ամենուրեք հայութիւնը խանդավառ ընդունելութիւն պիտի ապահովէ այն հայուն՝ որուն ծառայութիւնները մեր մայր հայրենիքին եւ հայ ժողովուրդին անգնահատելի են։

Ու եգիպտահայը մեծ ուրախութեամբ պիտի վերյիշէ մեր համայնքին համար այս պատմական օրերը։

Այս երջանիկ առիթով, «Ջահակիր»ի խմբագրութիւնը՝ յանուն իր աշխատակիցներուն, թղթակիցներուն, աշխատաւորներուն և բոլոր ընթերցողներուն բարի գալուստ կը մաղթէ հայրենի մեծ հիւրին և իր գլխաւորած պատուիրակութեան անդամներուն։

ՄՈՍԿՈՒԱ

ՓՐՈՖ. Ա. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻՆ
75 ՏԱՐԵԿԱՆ Է

***ԵՐԵՒԱՆ** (Հ.Հ.Գ.). – Վերջերս լրացաւ մոսկուահայ գրող և գրականագէտ, Փրոֆ. Արշալոյս Արշարունիի ծննդեան 75ամեակը։ Այդ առթիւ յոբելեարը ողջունած են շարք մը գրական կազմակերպութիւններ։ ԽՍՀՄի Գրողներու Միութեան Վարչութեան Քարտուղարութեան, այդ միաւորման հայ գրականութեան Խորհուրդի և Գեղարուեստական Թարգմանութեան Խորհուրդի յղած ողջոյնի մէջ մասնաւորապէս նշուած էր, որ Փրոֆ. Արշալոյս Արշարունին «Հայ գրականութեան անխոնջ հետազօտողն է ու թարգմանիչը, գիտնական գրականագէտ»։*

«Ջահակիր» այս ուրախ առթիւ երկար եւ առողջ կեանք կը մաղթէ Մոսկուայի իր աշխատակիցին։

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՇԱՀԷ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ
ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

*Հիւսիսային Ամերիկայի հայաշատ քաղաքները շուրջ երեք ամիս շրջագայելէ և շահեկան բանախօսութեանց շարք մը տալէ ետք, Երեքշաբթի, 28 Դեկտեմբեր 1971, կ. ե. ժամը 6ին, **ՓԱՆ ԱՄԵՐԻՔԱՆով** Պէյրութ ժամանեց Երեւանի Ռատիոյի արտասահմանի համար կատարուող հաղորդումներու Տնօրէն, Սփիւռքի Հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի Նախագահութեան անդամ՝ Շահէ Տատուրեան։*

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՀԱՅՐԵՆԻ ՄԵԾ ՊԱՏՄԱԲԱՆ
ՓՐՈՖ. Ա. ՄՆԱՑԱԿԱՆԵԱՆ
ԱՄՆ-Ի ՄԷՋ

Ֆրեզնոյէն (ԱՄՆ) մեզի կը հաղորդեն, որ Հայաստանի մեծ պատմաբաններէն՝ Փրոֆ. Արամայիս Մնացականեան, անցեալ Նոյեմբերի վերջերուն Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ ժամանած է, ու զանազան հայաշատ քաղաքներու մէջ կատարած է բանախօսութիւններ եւ մասնակցած է Ս. Հայաստանի 51րդ տարեդարձի տօնակատարութիւններուն։

Թերթիս այս համարին մէջ տեղի պակասութեան պատճառով, մեր յաջորդ թիւով պիտի տանք ԱՄՆի մեր աշխատակիցներէն Մըկըրտիչ Մ. Գասպարեանի (Զրվէժ) նկարագրականը՝ Ս. Հայաստանի 51րդ տարեդարձին առթիւ Ֆրեզնոյի (Գալիֆորնիա) մէջ կատարուած հանդիսութեան, որուն ընթացքին բանախօսած է հայ մեծ պատմաբանը՝ Փրոֆ. Արամայիս Մնացականեանը։

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք նաեւ, որ մեր պաշտօնակից եւ բարեկամ՝ «Սովետական Հայաստան» օրաթերթի խմբագիրի տեղակալ՝ ընկեր Շաւարշ Աւետիսեան եւս, Նոյեմբերի ընթացքին ԱՄՆ այցելող մտաւորականներուն մաս կազմած է։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր հաւատացեալ ժողովուրդին կը հաղորդենք, թէ Նոր Տարւոյ և Ս. Ծննդեան Տօնին առթիւ, ի դիմաց Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեանց և համայնքիս, հետեւեալ հեռագիրը ղրկուեցաւ Ամենայն Հայոց Ազգընտիր Հայրապետ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսին։

Աղեքսանդրիա, 31 Դեկտեմբեր 1971

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա.
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Նոր Տարւոյ եւ Ս. Ծննդեան հրաշափառ Տօնին առթիւ յանուն Ազգային Իշխանութեանց եւ համայնքիս հաւատացեալ ժողովուրդին, խոնարհաբար Ձերդ Սրբութեան կը ներկայացնենք երջանկութեան, առողջութեան, եւ Ս. Էջմիածնի պայծառութեան ու անսասանութեան մեր լաւագոյն մաղթանքները։

Հաւատարմական զգացումներով՝

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԱՏՈՒՆԻ (Ատենապետ Թեմական Ժողովի)
ՄԱՐՏԻԿ ԶԱՐՊՀԱՆԷԼԵԱՆ (Ատենապետ Քաղաքական Ժողովի)
ԴԻՒԱՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԸ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ
ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Քրիստոսի Ս. Ծննդեան Հրաշափառ տօնը այս տարի եւս հանդիսաւոր կերպով տօնուեցաւ, Հինգշաբթի, 6 Յունուարի առաւօտեան, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ։ Եկեղեցին լեցուն էր հաւատացեալներով, որոնք կը հետեւէին կանուխէն ժամանած դպիրներու քաղցրաձայն երգեցողութեան։ Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան ձայնասփիւռի վարչութեան տնօրինմամբ, Ս. Պատարագը ժամը 9-էն սկսեալ ձայնասփռուեցաւ։ Քարոզէն առաջ, պատարագիչ Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեան, կարդաց Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա.-ի Ս. Ծննդեան և Նոր Տարւոյ շնորհաւորութիւններն ու պատգամը։ Ապա Արաբերէն լեզուով մաղթանքներ ներկայացուց Արաբական Միացեալ երկիրներու Նախագահ Անուար Էլ Սատաթին, իր գործակից նախարարներուն, և աղօթք մատուցանեց ման ացեալ Փրկչին, որպէսզի սիրելի Նախագահի իմաստուն առաջնորդութեամբ ազատագրուին Ս. Երկրի սրբավայրերն ու գաղթական Արաբ եղբայրները վերադառնան իրենց երկիրները։ Ն. Վսեմ. Նախագահ Անուար Էլ Սատաթ իր անձնական ներկայացուցիչը ղրկած էր, յանձին Սայյէտ Իպրահիմ Րաշիտի, որը իր հետեւորդներով և ընկերակցութեամբ Պատկ. Թեմական և Քաղաքական Ժողովներու Ատենապետներուն՝ Տիարք Յովհ. Քէհեայեանի և Հայկազուն Բիւրքճեանի, եկեղեցւոյ դասին մէջ տեղ գրաւած էին։ Ս. Պատարագը երգուեցաւ Շնորհալի երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Մօ. Եդ. Յակոբեանի։

Զրօրհնեաց արարողութենէն ետք և յաւարտ Ս. Պատարագի, դպրաց դասն ու եկեղեցականները, թափօրով առաջնորդուեցան Ազգային Առաջնորդարանիս դահլիճը։ «Խոր՛ուրդ մեծ և սքանչելի» շարականի երգեցողութեամբ կատարուեցաւ Ծնորհնէքի արարողութիւն, աղօթելով որ Աստուած առատացնէ Ազգին Տանը բարիքները, պահելով զայն ի խաղաղութեան և ի պայծառութեան։ Ազգային իշխանութեան անդամներ, ներկայացուցչական դէմքեր և հիւրեր շնորհաւորութիւններ

(Շար. տես էջ 6)

ՍՏԱՑԱՆՔ

Կիրովականէն թերթիս բարեկամ Պր. Խաչիկ Էմճեան, «Ջահակիր»ի գրադարանին նուէր ուղարկած է Բ. Բրոդսկիի «ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՔԱՐԷ ԷՋԵՐԸ» հատորը, հրատարակուած Երեւանի մէջ, ՀայՊետՈւսմանկհրատի կողմէ։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԲԱՑՈՒՄ Է ՆՈՐ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

գործում։ Այդ բարձր գիտակցութեամբ է, որ բոլոր յառաջադիմական դեմոկրատական ուժերը, ազգային ազատութեան և անկախութեան համար պայքարող մեծ ու փոքր ժողովուրդները, սրտանց արծագանքում են Սովետական պետութեան խաղաղասիրական քաղաքականութեանը, և բոլոր միջոցներով աջակցում այդ մարդասիրական քաղաքականութեան իրականացման։

Սփիւռքը և նրա յառաջադիմական ուժերը մեր ժողովրդի պատմութեան տխուր էջերից շատ լաւ գիտեն, թէ ինչ ստացաւ հայութիւնը իմպերիալիզմի զաղութատիրութեան լարախաղացութիւնից և ինչպէս ոտքի կանգնեց և դարձաւ աշխարհի հզօր տէրութեան իրաւահաւասար անդամներից մէկը, լուսաւոր էջեր կազմեց իր նոր պատմութեան և դարձաւ խաղաղութեան դրօշակակիրներից մէկը, շնորհիւ այն մեծ գաղափարախօսութեան՝ որ բոլոր ժողովուրդներին քարոզել և քարոզում է հաւասարութիւն, եղբայրութիւն, խաղաղութիւն։

Աշխատենք 1972 թուականը դարձնել խաղաղութեան տարի, որը կը նպաստի ոչ միայն հայապահպանութեանը, սփիւռք-հայրենիք կապերի ամրացմանը, այլև բոլորից շատ մեր հայրենիքի խնդիրների իրականացմանը, մեր տնտեսութեան բարգաւաճմանը, աշխատաւորների կենսամակարդակի բարձրացմանը։

Շնորհաւոր Նոր Տարի։

Վ. ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա.Ի Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՔԱՐՈԶԸ

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ – 6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1972

«Քրիստոս ծնաւ և յայտնեցաւ»

Սիրեցեալ հաւատացեալ ժողովուրդ մեր որ ի Հայաստան և որ ի սփիւռս աշխարհի։

Մշտանորոգ հաւատքով և անմար յոյսով, հրաշակերտ սուրբ Էջմիածնից Ձեզ բոլորիդ բերում ենք լոյս աւետիսը Քրիստոսի ծննդեան և աստուածայայտնութեան։

Այս աւետիսով, ինչպէս երկու հազար տարիներ առաջ, այսօր էլ մեր հոգու աշխարհի բարձունքներից՝ լսում ենք պատգամ երգը հրեշտակների. «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»։

Երկու հազար տարիներ շարունակ, աշխարհի վրայ ոչ մի տեղ ու երբեք, ոչ մի երգ չի հնչել այնքան քաղցր, և ոչ մի պատգամ՝ այնքան փրկարար։

Այնուամենայնիւ սակայն, ո՞վ մարդկային ճակատագիր, երկու հազար տարիներ յետոյ, աշխարհը տակաւին հեռու է կենսագործուած տեսնելուց՝ երկնառաք պատգամը քաղցր ու փրկարար։

Այս սուրբ պահին չենք մտածում մեղադրանքի կամ անէծքի խօսք ասել, և ոչ էլ հանգցնել լոյսերը յոյսի։

Տարակոյս չկայ թէ մարդկային աշխարհը տառապում է իր մեղքերի ու իր տկարութիւնների հետեւանքով։ Մարդը ինքն իր մէջ է կրում արմատները բոլոր չարիքների։ Սակայն, Քրիստոս փրկիչը մեր, մղում է մեզ լինել լաւատես։ Քրիստոսանուէր կեանքի ճանապարհը, ճանապարհն է չարի արմատները պոկելու և խափանելու։

Աստուած իր միածին Որդուն աշխարհ առաքեց, օգնելու համար մարդկութեանը, ինքնափրկումի պայքարի մէջ, ցոյց տալով նրան ճանապարհը փրկութեան, յայտնելու համար նրան ճշմարտութիւնը գերագոյն, առաջնորդելու համար նրան դէպի կեանքը անվախճան։

Մարդկային աշխարհը փրկել անիրաւութիւններից ու բռնութիւններից, փրկել կեղեքումներից ու խտրականութիւններից, փրկել ատելութեան թոյնից ու պատերազմների կրակից, նշանակում է ամենից առաջ վերափոխել, վերանորոգել, պայծառակերպել մարդու հոգին, այսինքն նրա իմացականութիւնը, նրա կամեցողութիւնը, և մանաւանդ նրա զգացումների խառնարանը։

Դա կը լինի մեծագոյն յեղափոխութիւնը բոլոր ժամանակների համար։ Եւ այդ իսկ իրականացնելու համար է որ Քրիստոս Աստուած մարդացաւ ու աշխարհ եկաւ։ Նրա մեծ առաքեալը հրաւէր ու պատգամ է կարդում մարդկանց բոլոր՝ «Սրբեցէք ի բաց զհին խմորն, զի եղիջիք նոր զանգուած» (Ա. Կորնթ. Ե. 7)։ «Մերկացարուք զհին մարդն գործովքն իւրովք և զգեցարուք զնորն նորոգեալ ի գիտութիւն ըստ պատկերի Արարչին իւրոյ» (Կողոս. Գ. 9–10)։ Ահա թէ ինչու մենք հաւատում ենք թէ Քրիստոս տեական յեղափոխութիւնն է մարդկային հոգեկան աշխարհի, և դրանով է նա մանաւանդ Փրկիչը ազգի մարդկան, իշխանը խաղաղութեան, արեգակը արդարութեան։

Մենք չենք ժխտում, մարդկային կեանքում՝ գաղափարական, ընկերային, տնտեսական զարգացման անհրաժեշտութիւնը և նշանակութիւնը նոյն չարիքների վերացման ի խնդիր, սակայն մտածում ենք թէ զարգացող գաղափարական, ընկերային, տնտեսական դրութիւններն ու օրէնքները մարդիկ են կանչել կոչելու, գործադրելու, և հետեւաբար եթէ մարդիկ իրենք նոյնը մնան, միեւնոյնն է, արդիւնքն էլ նոյնը կը լինի։

Ահա թէ ինչու հաւատում ենք թէ մարդուն վերանորոգելու, պայծառակերպելու քրիստոնէական իտէալը մնում է այժմէական բոլոր ժամանակների համար, և մանաւանդ մեր դարաշրջանի համար։ Ցիրաւի, ինչքան զարգանան ու մեծագործ նուաճումների հասնեն՝ մարդկային իմացական հանճարը, գիտութիւնն ու տեխնիկան, այնքան աւելի անհրաժեշտ կը դառնայ մարդկանց զգացումների ու կամեցողութեան բարեշրջումը և նուաճումը՝ բարոյական հանճարի բարձունքների, որով կարող է հնարաւոր դառնալ ազատագրումը մարդկային ցեղի՝ եսամոլութեան, նախանձի, ատելութեան ու տիրապետելու մոլուցքի թունաւոր արմատներից։

Ինչքան տխուր է հաստատել՝ թէ մեր օրերի աշխարհը տակաւին լեցուն է նման չարիքներով։

Ինչքան տխուր է հաստատել՝ թէ այսօր էլ տակաւին աշխարհում այս ու այն տեղ հրահրւում է կրակը պատերազմների։

Ինչքան ծանր է մանաւանդ մտածել՝ թէ մեր օրերում, համայն մարդկութեան կեանքի հորիզոնի վրայ, դեռեւս առկայ է ահաւոր սպառնալիքը ջերմամիջուկային աշխարհակործան հրդեհումների։

Եւ սակայն, ահա այս ողբերգական պահին, Յիսուս մեծ վարդապետը, պատգամում է մեզ՝ մերժել այս ճակատագիրը։ Նա հրաւէր է կարդում՝ կերտել նոր մարդուն, նման Աստուծոյ պատկերի, հաստատել սէրն ու խաղաղութիւնը մարդկանց սրտերում, արդարութիւնն ու եղբայրութիւնը աշխարհում համայն։

Քրիստոսի անունով գործող բոլոր եկեղեցիները այսօր, նոյն այս հաւատամքով աղօթում են ու գործում, ու ահազանգ հնչեցնում՝ ընդդէմ անարդարութիւնների, ընդդէմ կեղեքումների, ընդդէմ ցեղային և այլ տեսակի խտրականութիւնների, ընդդէմ պատերազմների։

Հայաստանեայց Եկեղեցին, այս սրբազան պայքարի մէջ միանում է իր քոյր եկեղեցիներին՝ «վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի» «վասն խաղաղութեան հեռաւորաց և մերձաւորաց», առաջնորդուած տեսիլքով՝ համայն մարդկութեան եղբայրացման իբրև ժողովուրդը միեւնոյն Աստուծոյն։

(Շարունակութիւնը տես. էջ 4)

ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՆԳՐՈՒԱՆՈՒՄ

ՎԱՀԱՆ ԹԱՔԷՍԵԱՆ

(Շարունակութիւն նախորդ թիւէն եւ վերջ)

Պարոն Եղիշը շատ էր սիրում Յովհաննէսին, «Զարաճճի մագնիս» էր անուանում նրան։ Յովհաննէսը կարողանում էր տղաներին համախմբել։ Նա հեղինակութիւն ունէր դասարանում։

***

Բազմութիւնը վխտում էր Հալէպի երկաթուղային կայարանում։ Առաւելապէս զինուորներ ու զինուորականներ էին։ Տակաւին մէկ ժամ կար գնացքի շարժուելուն։

Բազմութեան մէջ աղքատիկ արտաքինով, նիհարակազմ մի պատանի էր երթ ու դարձ անում։ Ակնյայտ անհանգիստ երեւոյթ ունէր նա։ Ինչ-որ բան էր որոնում կամ մէկին սպասում։ Շարունակ վագոններն էր տնտղնում։

Երբ գնացքը շարժուելու երկրորդ ազդանշանը տուեց, պատանին աննշմարելի, արագօրէն խցկուեց վագոնում։ Զանազան իրերով ծանրաբեռնուած բեռնատար վագոն էր։ Պատանին անտեսանելի մի անկիւնում կուչ եկաւ, իրերի արանքում թագնուեց։

Պատանին Մարգարն էր։

Գնացքը Հալէպից զինուոր էր տեղափոխում։ Մարգարը ծրագրել էր գաղտագողի իր ծննդավայրը վերադառնալ։ Գիտէր, որ Յովհաննէսենք այդտեղ են։ Այժմ վագոնում կուչ եկած, սրտատրոփ գնացքի շարժուելուն էր սպասում։ Գիտէր, որ Ատանայի երկաթուղային կայարանում գնացքը երկար էր կանգնելու։ Այդտեղ մի կերպ կարող էր գնացքից դուրս գալ։ Շրջապատը ծանօթ էր իրեն։

Բայց ուշանում էր գնացքը։ Իսկ Մարգարի համբերութիւնը սպառւում էր։ Րոպէները ժամեր, օրեր էին թւում։ Իր թաքստոցում լսում էր զինուորների աղմկոտ խօսակցութիւններն և հայհոյանքները։

Այժմ ոչ ոք չունէր Մարգարը։ Հօրն սպաննել էին ճանապարհին և ամէն ինչ յափշտակել։ Իսկ մայրն ու քոյրը հիւանդացել, սովից մահացել էին։ Ինքը մի կերպ ազատուել էր, մի բարի արաբի միջոցով։ Նրա մօտ երկու տարի հովիւ էր ծառայել Մարգարը։

Տիրոջ հետ մի օր, երբ ոչխար բերեցին Հալէպում վաճառելու, շուկայում Մարգարն իր դասընկերներից Կիրակոսին հանդիպեց ու ճանաչեց։ Ինքը անճանաչելի էր արաբի կերպարանքում։ Կիրակոսի հայրը որպէս զինուորական բժիշկ, պաշտօնավարում էր Հալէպում։ Ընտանիքն էլ մօտն էր։

Կիրակոսը Մարգարին առաջարկեց փախչել, մնալ Հալէպում, իրենց մօտ։ Մարգարը համաձայնուեց։ Ու իր տիրոջ զբաղուած պահին, Կիրակոսի հետ հեռացաւ ու հետքը կորցրեց։

Կիրակոսի ծնողները սիրով իրենց տան մէջ ապաստան տուեցին Մարգարին։ Նա այդտեղ մնաց շուրջ երկու ամիս։ Իրեն զգում էր ինչպէս իրենց տանը։ Սակայն ինքնասէր էր ու անհանգիստ բնաւորութիւն ունէր։ Չէր սիրում ուրիշին բեռ լինել։ Իսկ Հալէպում մնալ հնարաւոր չէր։ Որպէս փախստական նրան կը քշէին։ Ծննդավայրը վերադառնալու ծրագրին հաւանութիւն տուեցին նաեւ Կիրակոսն ու նրա ծնողները։

***

Երեք օր յետոյ, երեկոյեան գնացքը կանգ առաւ Ատանայի երկաթուղային կայարանում։ Մարգարը յարմար առիթ գտնելով, շտապեց դուրս գալ վագոնից։ Մութ էր։ Խայտաբղէտ բազմութիւն էր հաւաքուած կայարանում։

Վագոնից դուրս գալով, լայն շունչ քաշեց Մարգարը։ Երեք օր տագնապալի ապրումների մէջ էր գնացքում, կիսաքաղց ու ծարաւ։ Իսկ ամէն րոպէ վախ ու սրտադող՝ եթէ նկատեն...

Կայարանը գտնւում էր քաղաքից դուրս։ Մարգարը գիտէր քաղաք տանող ճանապարհը։ Գիտէր նաեւ լեզուն։ Իսկ նրա արտաքին կերպարանքը նման էր թուրքի։ Երբ քաղաք հասաւ, տեսաւ, որ քաղաքում ոչինչ չէր փոխուած։ Մնում էր միեւնոյն վիճակում։ Փողոցների անկիւններում աղօտ պլպլում էին նաւթալամպերը՝ ապակէ լապտերների մէջ։ Տխուր էին փողոցները՝ ամայի ու ցեխոտ։ Տեղ-տեղ բաց էին խանութներն ու գինետները։

Անձրեւում էր։ Աշուն էր։ Մարգարը ձեռքերը գրպանում, ուսերը վեր տնկած քայլում էր կիսամութ փողոցներով։ Նրան ոչ ոք չէր ճանաչում։ Պատանի էր այն ժամանակ, երբ աքսոր գնացին։ Այժմ երեք տարի էր անցել, թէ՛ մեծացել էր, թէ՛ նրա դէմքի վրայ տառապանքը

(Շար. տես էջ 6)

ԵՐԵՒԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՒՌԻ ՆՈՐ ԱՇՏԱՐԱԿԸ

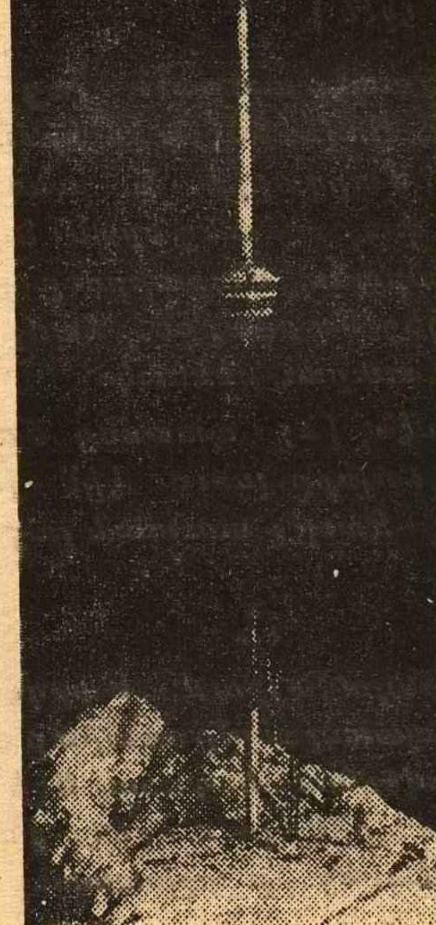
ԱԼԵՑԻՐԸ (*) ԱՄՊԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԽՈՅԱՆԱՅ

Երեւանի պատկերասփիւռի կայանին մետաղեայ նոր աշտարակին բարձրութիւնը պիտի ըլլայ 308 մեթր, այսինքն 2 մեթրով աւելի բարձր՝ քան Փարիզի Էյֆելի աշտարակը։

Շինութեան աշխատանքները արդէն իսկ սկսած են։ Ահա թէ ինչ կը գրէ Հայկական Ս.Ս.Հ. Հաղորդակցութեանց Նախարարի տեղակալ Ա. Խարազեան «Հայրենիքի Ձայն» թերթի թիւ 46 (330)ի մէջ,

«Պատկերասփիւռը ժամանակակից գիտութեան եւ թեքնիքի ամենաարագ զարգացող ճիւղերէն մին է։ Ան աւելի արագ կը զարգանայ քան իր աւագ «եղբայրը»՝ ձայնասփիւռը։ Ռատիոհաղորդումներու գոյութեան 47 տարիներու ընթացքին, օրինակ, ռատիոընդունիչներու թիւը մեր հանրապետութեան մէջ գրեթէ այնքան է, որքան պատկերասփիւռի գործիքներունը թիւը։ Հայաստանի մէջ շարունակ կ'ընդլայնուի պատկերասփիւռի հեռասփռման ցանցը, որուն պատճառով դիտողներուն թիւն ալ բնականաբար շարունակաբար կ'անի։

Այժմ Սովետական Միութեան շատ մը քաղաքներու մէջ կը գործեն երկու, իսկ Մոսկուայի մէջ չորս պատկերասփռումի յայտագիրներ։ Երեւանի մէջ նոյնպէս կը տրուին զոյգ յայտագիրներ՝ Հանրապետականը եւ Կեդրոնականը (Մոսկուայէն)։ Այս երկրորդ յայտագիրը Ռոստով-Երեւան ռատիոփոխանցիկ գծի միջոցաւ ամէն օր 8րդ ալիքով կը վերահաղորդուի

Երևանի պատկերասփիւռի նոր աշտարակին մանրատիպին նկարը

Երեւանի եւ Արարատեան դաշտի բնակչութեան համար։

Այս հնգամեակի վերջերուն, Երեւանի մէջ պիտի տրուին պատկերասփիւռի 3-4 յայտագիրներ։ Եւ սակայն Երեւանի պատկերասփիւռի այժմու թեքնիք սարքաւորումը այդպիսի հնարաւորութենէ զուրկ է, ուստի նախատեսուած է կրկնակի անգամ մեծցնել գոյութիւն ունեցող շէնքը, ուր հաստատուելու են պատկերասփռող չորս հաղորդակներ, որոնցմէ երկուքը արդէն կ'աշխատին եւ միւս երկուքը կը տեղաւորուին նոր աշտարակին կառուցումէն ետք։ Այստեղ պիտի զետեղուին նաեւ չորս գերկարճալիք ռատիոհաղորդակներ, Երեւանի եւ Արարատեան դաշտի բնակչութեանը ապահովելու համար բարձորակ ռատիոհաղորդումներ։

Այժմ գոյութիւն ունեցող 180 մեթր բարձրութեամբ աշտարակը ի վիճակի է ապահովելու միայն պատկերասփիւռի երկու յայտագիր՝ Հանրապետականը եւ Կեդրոնականը (3րդ ալիք), որը արդէն կ'իրականացուի։

Պատկերասփիւռի զարգացման համար աւելի հնարաւորութիւններ ստեղծելու համար, նախատեսուեցաւ նոր աշտարակի շինութիւնը, որուն աշխատանքները սկսած են ներկայիս։

Նոր աշտարակին վրայ կը զետեղուին տարբեր նպատակներու համար ալեցիրներ (անթէններ), որոնցմէ չորսը պատկերասփռումի համար, այդ չորսէն մէկը գունաւոր պատկերասփռումի, միւսն ալ շարժական նշանատուներու կապի համար (ռատիոհեռախօս) եւայլն։

Ինչպէս վերը ըսինք, աշտարակը կ'ունենայ 308 մեթր բարձրութիւն, անոր վերին զազաթը՝ Արարատեան դաշտի նկատմամբ պիտի գտնուի գրեթէ 600 մեթր բարձրութեան վրայ եւ ամպամած եղանակներու ժամանակ պիտի գործէ նոյնիսկ ամպերու մէջ։

(Շար. տես էջ 5)

(*) Ալիք ցրուող՝ ԱՆԹԷՆ

Ժ. ՇԿԻՆ ԱՆԿԻՒՆԸ

ՈՂՆԱՍԻՒՆԻՆ "ՏԻՍՔ"Ի ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

«Ալլէրժի»ի պէս Նորաձեւ (մոտա) հիւանդութեան տեսակ մըն ալ է այս՝ «տիսք»ի հիւանդութիւնը, երբ աչքի առջեւ կ'ունենանք հետզհետէ չատցող պարագաներուս թիւը։

Բայց ի՞նչ է «տիսք»ը (սկաւառակ)։ Ողնասիւնը կազմող 33 ողնոսկրներէն 24ը, այսինքն վիզի, կռնակի և մէջքի ողնոսկրները, մէկզմէկէ զատուած են կռճիկային բարձիկներով, որոնք ամուք չ դեր մը կատարելու սահմանուած են. այդ բարձիկներն են որ կը կոչուին «տիսք»։

«Տիսք» մը կազմուած է երկու չերտերէ, որոնք իրարմէ կը զատուին գնտաձեւ կորիզով մը։

Կորիզը ամփոփուած է առաձգական թելերէ կազմուած օղակի մը մէջ, որուն առջեւի մասը կազմող թելերը հետզհետէ հաստնալով, կարծր պատ մը կը կազմեն. իսկ ետեւի մասին մէջ՝ ընդհակառակն, աւելի թոյլ և տկար է անոր կազմուածքը։

Կրնայ պատահիլ որ ենթական գետնէն ծանր առարկայ մը վերցնելու նպատակաւ ծռի, և ապա մէկէն ի մէկ շտկուի. այդ պահուն ճնշման հետեւանքով կորիզը օղակին տկար մասէն դուրս կը սահի, և կ'ուղղուի դէպի ետև, ի վերջոյ յանգելով ողնածուծէն ծնունդ առնող ջիղերու արմատներուն։

Ենթական այս պահուն սաստիկ ցաւ մը կը զգայ համապատասխանող կէտին մէջ, իսկ ռամիկն ալ «կռնակս դարձաւ» կ'ըսէ երբեմն։

Ողնասիւնին ամէն մասին մէջ, նոյնիսկ վիզի ողներուն «տիսք»երն ալ կրնան պարզել նման երեւոյթ մը, բայց աւելի վերջին սնակշտային (լոմպէր) ողնին եւ առաջին սրբանոսկրին (սաքրոմ) միացած տեղն է ամենէն զգայուն կէտը, քանի որ մարմնին ծանրութեան հետ, արտաքին ծանրութեան մըն ալ ճնշման ենթարկուող շրջանն է այդ։ Անկումներն ալ կրնան «տիսք»ին կորիզը տեղահանել, նոյնպէս արհեստի բերումով տեւապէս կրկնըւող շարժումները, որոնք ծնունդ տուած կրնան ըլլալ պզտիկ վիրաւորումներու (միքրոթրոմաթիզմ)։

Անհատէ անհատ ալ կացութիւնը փոփոխական է։ Այսպէս, օրինակի համար, կան մարդիկ՝ որոնք «տիսք»ի հիւանդութեան աւելի ենթակայ են. ասոնց մօտ «տիսք»ը ժամանակէն առաջ ծերացած ըլլալով, մէջի կորիզը կը չորնայ և ծածկող օղակին թելերը իրենց առաձգականութիւնը կը կորսնցնեն։ 35-45 տարիքներու մէջ գտնուող անհատներու մօտ, աւելի յաճախադէպ երեւոյթ մըն է այս։

Ուստի այսպիսիներուն մօտ, պզտիկ, աննշան պատճառ մը անգամ, կրնայ զօրացած կորիզը յետս մղել դէպի ջիղի մը արմատը։

Հիմա որ առաւել կամ նուազ չափով գաղափար մը ունեցանք «տիսք»ի մասին, կրնանք այլեւս հեշտութեամբ ըմբռնել, թէ ի՞նչպէս յառաջ կու գան ազդրացաւը և միջնացաւը։

ԱԶԴՐԱՑԱՒԸ (ՍԻԱԹԻՔ)

Ժամանակին հիւանդն ու դարմանող բժիշկն ալ յուսահատեցնող հիւանդութիւն մըն էր այս։ Ասկէ մօտաւորապէս 30-40 տարիներ առաջ՝ ազդրացաւը կը նկատուէր որպէս ջլացաւ մը (նեվրալժի), մարմինին որեւէ մէկ կողմը յառաջ եկած ռիւմաթիզ ցաւերուն պէս, որով՝ ըստ այնմ ալ կը դարմանուէր։ Սակայն այդ դարմանումը ձախողութեան մատնըւելով՝ հիւանդը անկողնին կը գամուէր և կը տառապէր անտանելիօրէն։

Կը կարծուէր որ խոնաւ խոտի կամ պաղ քարի մը վրայ նըստիլը անոր ծագման պատճառներէն մէկը կրնար ըլլալ. իսկ երբ ենթական այդպիսի պատմութիւն մը չէր ունեցած, այդ պարագային ալ «պատճառը անծանօթ սիաթիք» կ'ըսէին։

Այսօր շատ մը անծանօթներ լուծուած են շնորհիւ գիտութեան հսկայաքայլ յառաջդիմութեան։

Ծռան ջիղը (նէր սիաթիք), որ մարմնին ամենէն երկար ջիղն է, ողնածուծի վարի մասէն ծնունդ առնելով և ողնայարի ծակերէն դուրս ելլելով, իր ճիւղերը կը տարածէ զիստին, ազդրին, սրունքին և ոտքերու մկաններուն մէջ, անոնց տալով շարժականութիւն և զգայնոտութիւն։

Երբ միջողնայարային սկաւառակին կորիզը այս կամ այն պատճառաւ ողնածուծի անցքին (քանալ) մէջ սահի, և հոն ճռային ջիղի արմատին ճնշէ, յառաջ կու գայ ազդրացաւ։ Երբեմն ալ նոյն արմատը կրնայ խեղդուիլ և կամ պարզապէս գրգռուիլ նոյն պատճառաւ. որով ցաւը կրնայ ըլլալ շատ զօրաւոր, և կամ մասամբ մը տանելի։

Այս խրողութեան դիմաց, հիւանդը անկողնի մէջ երկննալով, կրնայ քիչ մը հանգստանալ. երբեմն ալ անկողնին մէջ զանազան դիրքեր կ'առնէ քիչ մը հանգիստ ապահովելու համար։ Սուր, զօրաւոր սիաթիքի պարագային հիւանդը իր ոտքի մկաններուն մէջ կը զգայ թմրութիւն, ասեղնոտում, ոտքերուն ծայրը անտանելի պաղութիւն, եւայլն։

Ամենէն թեթեւ շարժում մը, փռնգտալը, հազալը, կարծես թէ ելեկտրական անտանելիօրէն ցաւցընող հոսանքի մը անցքին տպաւորութիւնը կու տան։

Այս պայմաններով հիւանդը կը ստիպուի անբնական դիրքեր առնել, որոնք եթէ տեւեն, կրնան ըլլալ վերջնական, օրինակ՝ ողնասիւնի ծուռմ, կուզեր, եւայլն։

ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՕՍՔ ԱԼ ՄԻՋՆԱՑԱՒԻ (ԼՈՄՊԱԿՕ) ՄԱՍԻՆ

Միջնացաւը մէջքին շուրջը պարուրող ցաւ մըն է, որուն պատճառը կրնայ ըլլալ մեր նշանաւոր «տիսք»ը։ Արդարեւ, երբ «տիսք»ին կորիզը իր շուրջի օղակը պատռէ և սակայն աւելի հեռուները չսահելով մնայ «տիսք»ին մէջ իսկ, մէջքի համապատասխանող այդ մասին մէջ յառաջ կու գայ խուլ ցաւ մը, և պրկութիւն մը՝ որ ենթակային մէկ կողմ դառնալու արգելք կ'ըլլայ. այս վիճակը որոշ ժամանակ մը վերջ կրնայ յանգիլ ազդրացաւի ալ, երբ վիրաւորումներ տեղի կ'ունենան. մէջքի ցաւին հետ այն ատեն կ'ունենանք երկրորդութիւն մը, որ կը կոչուի «լոմպօ սիաթիք», այսինքն միջնազդրացաւ։

(Շար. տես էջ 6)

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը տեղեկացնենք, թէ Նոր Տարւոյ եւ Քրիստոսի Ս. Ծննդեան առթիւ՝ ի դիմաց Ազգային Իշխանութեան եւ մեր ժողովուրդին, Ամենապատիւ Սրբազանը դրկուեցաւ Ամենայն Հայոց Ազգընտիր Հայրապետ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսին։

Ն. Ս. ՕԾՈՒԹԻՒՆ

Տ. Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա.

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Նոր Տարւոյ և Ս. Ծննդեան Հրաշափառ Տօնին առթիւ հաճեցէք ընդունիլ մեր բոլոր ժողովներու, հաւատացեալ ժողովուրդին և իմ կողմէս ջերմ շնորհաւորութիւններ։ Կը մաղթենք որ Աստուած Ձերդ Սրբութեան առողջութեամբ լեցուն երկար տարիներ պարգեւէ։ Պայծառութիւն եւ անսասանութիւն Ս. Էջմիածնի։

Հաւատարմական զգացումներով

ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ

Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՔԱՐՈԶԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Աստուած է մեր խաղաղութիւնը։ Աստուած է մեր փրկութիւնը։

Փառք ծննդեան Որդւոյն Աստուծոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ աշխարհին ընծայ բերեց պատգամը՝ «խաղաղութեան և ի մարդիկ հաճութեան»։

Սիրելի հաւատացեալներ,

Խաղաղութեան և ժողովուրդների եղբայրութեան հրամայականը թանկ է ի մասնաւորի մեր Մայր Եկեղեցու և մեր ժողովրդի համար, որովհետև բազում տարիներ շարունակ նրանց կեանքը եղել է տեւական տառապանք ու նահատակութիւն։ Հազիւ յիսուն և աւելի տարիներից ի վեր է, որ հայոց հայրենիքը վերածնուել է իբրև ազգային ինքնավար պետութիւն, ապահովելով հայ ժողովրդին խաղաղ, ապահով ու բարգաւաճ կեանք՝ նիւթական վերաշինութեան ու մշակութային ծաղկումի պայմանների մէջ։ Նոր կեանքի կոչուած, երգով, արևով ու սիրով կառուցուող շէն երկիրը մեր, Հայաստան աշխարհը, բոլոր իւր հայերի՝ միակ ապաւէնն է այսօր, միակ մխիթարութիւնը, միակ հպարտութիւնը։

Ահա թէ ինչու, մեր աղօթքը՝ «վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի, ամենավառ իղձն է՝ փրկութեան ափին հասած մեր ժողովրդի։

Ամէն բանից վեր և ամենից առաջ, խաղաղութիւն թող լինի, և ամէն ինչ խաղաղութեամբ թող լինի։

Քրիստոսակերտ Սուրբ Էջմիածնից, Ամենայն Հայոց Հայրապետը, խաղաղութեան պատգամի հետ միասին ձեզ բոլորիդ բաշխում է իր հայկական օրհնութիւնը և աղօթում ձեր ամենքի բարօրութեան ու արեւշատութեան համար։

Քրիստոս ծնաւ և յայտնեցաւ։

Շնորհաւոր Նոր Տարի։

Շնորհք, սէր և խաղաղութիւն եղիցին ընդ ձեզ ընդ ամենեսեանդ. ամէն։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՆԳՐՈՒԱՆՈՒՄ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

խորապէս դրոշմուել էր։ Տարիքից աւելի էր ցոյց տալիս։

Մարգարը երբ դուռը բացեց, բաց արեց Յովհաննէսի սայլը, Ջապէլ տուտուն, որ խոհանոցում էր այդ պահին, իսկ Յովհաննէսն ու հայրը՝ վարպետ Մարտիրոսը, կողքի սենեակում ճաշում էին։ Մարգարը կանգնեց դռան շեմին։ Ջապէլ տուտուն անծանօթ այցելուն տեսնելով, վախվխելով հարցըրեց, թէ ինչ է ուզում։

Մարգարը մի պահ չկարողացաւ խօսել, կարծես լեզուն բռնուեց։ Յուզումից սիրտն արագ խփում էր։ Մի րոպէում ամէն ինչ վերյիշեց... ծնողներն յանկարծ աչքի առաջ եկան, ե՛ւ քոյրը, ե՛ւ այն տանջանքները, որ ինքը ենթարկուեց։

— Ես եմ, Ջապէլ տուտու, Մարգարը,– հազիւ շշնջաց նա։

— Մարգա՞րը... բացականչեց Ջապէլ տուտուն և ջրի բաժակը ընկաւ ձեռքից։ Քիչ մնաց ինքն էլ ընկնէր, եթէ Մարգարը չբռնէր։

Անսովոր ձայն լսելով Յովհաննէսը դուրս եկաւ սենեակից։ Մինչ Ջապէլ տուտուն լաց էր լինում, Յովհաննէսն իսկոյն ճանաչեց Մարգարին և անունը տալով փաթաթուեց նրան։ Եկաւ նաև վարպետ Մարտիրոսը։ Նա էլ գրկեց Մարգարին, համբուրեց ու տարաւ սենեակ։

Ամէն ինչ պատմեց Մարգարը։ Բոլորը լսում էին յուզումով։ Ջապէլ տուտուն լաց էր լինում։

***

Ծննդավայրում Մարգարը մինչև պատերազմի աւարտը մնաց Յովհաննէսենց մօտ։ Աշխատեց ֆաբրիկայում որպէս բանւոր։ Ապրեց իր աշխատանքով։

Երբ պատերազմը վերջացաւ, աքսորից վերադարձաւ նաև Մարգարի հօրեղբայրը և վերաբացեց Մարգարի հօր նըպարեղէնի խանութը։ Մարգարը խանութում նստեց հօրեղբօր հետ միասին։

1918 թուականի Հոկտեմբերին վերջացաւ առաջին աշխարհամարտը Թուրքիայի և նրա զինակից Գերմանիայի պարտութեամբ։ Կիլիկիան ազատագրուեց դաշնակից ուժերի կողմից, որոնց մէջ էին նաև հայ լեգէոնականները։ Մեծ եղեռնից վերապրող հայերի մեծ մասը համախմբուեց Կիլիկիայի զանազան քաղաքներում։

Օրերը գեղեցիկ էին և ուրախ։ Արգասաբեր աշուն էր։ Մառերի տերևները կարծես չէին դալկանում, թւում էր վառ կանաչ էին մնալու։ Թւում էր և երկինքը միշտ անամպ, ջինջ ու պայծառ։

Թւո՛ւմ էր...

Ցնծութիւնը ղօղանջում էր ամբողջ Կիլիկիայով մէկ։ Յոյսը շառագոյն ծաղիկներ էր բացել։ Կիլիկեան ընդարձակ դաշտերը զմրուխտ էին հագել...

Թւո՛ւմ էր...

Կեանքը խայտում էր։ Դըպրոցները վերաբացուեցին։ Յովհաննէսն ու Մարգարը նորից միասին դպրոց գնացին։ Բայց դպրոցում այս անգամ միևնոյն դասարանում չնստեցին։ Յովհաննէսը բարձր էր Մարգարից երկու դասարանով, որովհետև պատերազմի տարիներին Մարգարը ոչ միայն գիրք չէր կարդացել, այլ նոյնիսկ մոռացել էր դպրոցում սովորածը։ Նա տառապանքի տխուր ճանապարհ էր անցել։

Մինչ Յովհաննէսը, իր ծննդավայրում, ծնողների խնամքի տակ, թէ՛ իր դասագըրքերն նորից ու նորից կարդացել, թէ՛ բազմաթիւ այլ գրքեր։

Սակայն բախտը նորից չժպտաց նրանց։ Նորից փակուեցին հայկական դպրոցները և Կիլիկիա համախմբուած հայութիւնը նորից բռնեց արտագաղթի կազմալուծող ուղին և ցրուեց աշխարհով մէկ։ Իսկ որդուն ուսումնական դարձնելու վարպետ Մարտիրոսի ցանկութիւնը մնաց անկատար։ Անկատար մնացին և շատ ցանկութիւններ...

Յովհաննէսն ու Մարգարը նորից բաժանուեցին։ Փոթորիկը նրանց գցեց տարբեր երկիրներ։

***

Քանի՞նգ տարի...

Կեանքի գետից շատ զուլալ ու պղտոր ջրեր հոսեցին։ Տարիներն իրենց կնիքը դրոշմեցին հասունացող սերնդի դէմքի և հոգու վրայ։ Ակօս-ակօս կնճիռներ գալարուեցին։ Ձիւն նստեց նրանց գագաթին։ Իւրաքանչիւր միջավայր որոշ ազդեցութիւն ներգործեց նրանց հոգու կերտումին։ Զգացումի տարբեր ծիլեր աճեցին նրանց մատաղ սրտերում։

Հայրենիքի վառ յոյսը միայն կապեց նրանց հայկական դաբաւոր ծառին։ Եւ այդ յոյսը ծաղկեց, գեղեցկացաւ։ Մի օր էլ յանկարծ զանգուածային ազգահաւաքի զանգը ղօղանջեց, երկլըէ-երկիր արձագանգեց։

Ու գաղթօջախներում ցընծաթօն եղաւ, հայրենադարձութեան ջահեր վառուեցին։ Զանազան երկիրներից քարաւանները իրար յաջորդեցին։ Տարիներ իրար կորցրած հարազատներն ու բարեկամները գտան իրար հայրենիքում։

Պատահեց և հաճելի անակընկալ։

Յովհաննէսն ու Մարգարը մի օր յանկարծ իրար հանդիպեցին Երևանի փողոցներից մէկում։

Տարիների կարօտախտը բուժուեց։

Նրանք ջերմագին գրկախառնուեցին։

— Այս վերջին հանգրուանն է, Մարգար,– գոչեց Յովհաննէսը։ Նրա ձայնում զօրավոր յուզում կար։

Մարգարը համաձայնուեց։

Նրանք թեւանցուկ քայլեցին հայոց նորագոյն մայրաքաղաքի ծառուղիներով, հպարտ ու վըստահ։

ՎԱՀԱՆ ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Երեւան

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ՆԿԱՐԻՉ ՍԻՄՈՆ ՍԱՄՍՈՆԵԱՆԻ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Հայ և օտար արուեստագէտներու, արուեստի քննադատներու և արուեստասէրներու հոծ բազմութիւն մը ներկայ եղաւ Նիւ-Եորքաբնակ տաղանդաւոր

Նկար մը անուանի արուեստագէտ-նկարիչ Սիմոն Սամսոնեանի (Նիւ Եորք) անհատական ցուցահանդէսին բացման օրուան։ Ձախէն աջ՝ Պր. Արթըր Չոլաքեան (ծանօթ արուեստագէտ-լուսանկարիչ եւ արուեստի քննադատ), Տիկին Լիւսի Սամսոնեան (նկարիչին կողակիցը), Տիկին եւ Պր. Միսաք Քիւփէլեան (Հայկենց)՝ ընդհ. տնօրէն Հ.Բ.Ը.Մ.ի, նկարիչ Սիմոն Սամսոնեան, Պր. Վոլթէր Գաբրիէլեան (փոխ նախագահ եւ Creative Director K. M. & Grove Inc.-ի) եւ այցելուհի մը

նկարիչ Սիմոն Սամսոնեանի անհատական ցուցահանդէսին բացումին, որ տեղի ունեցաւ Կիրակի, 26 Դեկտ. 1971, կ. ե. ժամը 5ին՝ Լին Քաթլըր Կալըրիին մէջ։ Ցուցահանդէսը կը տեւէ մինչև 9 Յունուար 1972։

Ս. Սամսոնեան այս անգամ կը ներկայանար ոչ միայն հայ հասարակութեան, այլ իր գործերը ցուցադրելով միջազգային արուեստի կեդրոնի մը մէջ՝ իր արուեստը կը ծանօթացնէր նաև օտարներուն։

Պէտք է խոստովանիլ, որ հայ արուեստագէտի մը համար դժուար է այսպիսի սուղ կալըրիի մը վարձքին դիմանալ, բացի այն պարագայէն՝ երբ ան իր արուեստին վարպետն է և ցուցասրահներու սեփականատէրներ կը փափաքին որ անոր գործերը ցուցադրուին իրե՛նց սրահներուն մէջ։

Երբ այս մասին հարցուցինք Սամսոնեանին՝ ան պարզօրէն պատասխանեց.

— Քանի մը ամիս առաջ Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդարանը, որ իրապէս դարձած է մշակոյթի կեդրոն մը, աւելի քան երեսուն հայ արուեստագէտներու գործերուն ցուցահանդէսը կազմակերպեց։ Ինծի ալ դիմուեցաւ, և ես ալ մասնակցեցայ։ Բացումէն քանի մը օր ետք՝ արուեստի քննադատ մը հեռաձայնեց և ըսաւ որ կ'ուզէ ինծի հետ տեսակցութիւն մը ունենալ։ Այցելեց իմ արուեստանոցս և զանազան պաստառներու լուսանկարները առաւ։ Քանի մը շաբաթ ետք՝ ամերիկեան «ԱՓԼՕԶ» շաբաթաթերթը ամբողջ երկու էջեր յատկացուց իմ նկարներուս գունաւոր և սեւ-ճերմակ վերարտադրութեան և իմ մասիս գրութեան։

Այդ հրատարակութենէն ետք՝ քանի մը կալըրիներէ հրաւէր ստացայ, նպաստաւոր պայմաններով, անհատական ցուցահանդէս մը կազմակերպելու համար։ Յարմարագոյնը Լին Քաթլըրը գտայ, և ահա այսօր, սահմանափակ տեղի պատճառաւ, միայն 17 գործերս կը ներկայացնեմ միջազգային հասարակութեան։

Արուեստագէտ Սամսոնեանի պաստառներուն ընդմէջէն ի յայտ կու գայ՝ որ ան անկեղծօրէն կը հաւատայ նկարչական արդի դպրոցներէն խորանարդապաշտ (Cubism) ուղղութեան, որ իր իւրայատուկ ոճին աղբիւրն է։ Ան ստեղծած է արուեստի իր անհատական դպրոցը՝ «Արտայայտչական Խորանարդապաշտութիւն» (Expressionist Cubism) ուր գոյներն ու գիծե-

Նկար մը՝ ցուցասրահի մէկ անկիւնէն։ Հայ եւ օտար արուեստասէրներ կը դիտեն ցուցադրուած նկարները

(Լուսանկար՝ Արթըր Չոլաքեանի)

րը, արուեստագէտի փիլիսոփայական ներաշխարհին ազդեցութեան ներքև, աւելի կը բիւրեղանան, կը յստականան։

Սամսոնեան կառուցողական ձևին մեծապէս ուշադրութիւն կը դարձնէ. Նկարներու յառաջամասին (First plane) նիւթերը կու տայ աւելի իրապաշտ ոճով, իսկ հետզհետէ խորքին երթալով, մինչև պէքկրաունտ, տեսարանները կը վերածուին գունաւոր գիծերու և շերտերու՝ տրուած երաժշտական կշռութաւոր համադրումով։

Արուեստագէտը հետաքրքրող բոլոր նիւթերն ալ համազօր արժէք կը ներկայացնեն իրեն համար, անոնք ըլլան բնանկար, դիմանկար կամ նաթիւր մորթ, կը բաւէ որ անոնք ունենան գոյներու ներդաշնակութիւն, պարզութիւն և անմեղութիւն։ Նիւթերը «որսալէ» ետք, իր վարպետի վրձինով անոնց կու տայ բանաստեղծական թռիչք և երաժշտական շունչ. որով՝ ամենապարզ, անշահ և անզարդ նիւթերը անկեղծութիւն և ազնուականութիւն կը զգենուն։

Տաղանդաւոր արուեստագէտը կը հետևի «Արուեստը արուեստին համար» նշանաբանին, և իր ամբողջ ներաշխարհային ապրումներն ու զգացումները փոխանցելով անշունչ պաստառին՝ որպէս կենդանի և խօսուն իրականութիւններ կը ներկայացնէ իր շուրջիններուն։

Ցուցադրուած ստեղծագործութիւնները մեզի այսպէս ներկայացուցին հայ անուանի արուեստագէտ Սիմոն Սամսոնեանը։

Կը մաղթենք որ հայ անունին պատիւ բերող արուեստագէտին վրձինը միշտ դալար մնայ։

Ն. Ք.

Նիւ Եորք, 3-1-72

Հայկական եւ Պարսկական Մեծարժէք Ձեռագիրներ Լոս Անճելըսի մէջ

Լոս Անճելըսէն խմբագրութեանս ուղղուած նամակէ մը մեծ ուրախութեամբ տեղեկացանք, որ վերջերս բանիբուն պարսկահայ մը մահացած է և ձգած է ձեռագիր մատեաններու, պատարիկներու [?], հայերէն և պարսկերէն վաւերաթուղթերու հսկայական գանձ մը։

Այդ թանկագին գանձը գնած և Լոս Անճելըս փոխադրած է Եու Սի Էլ Էյի հայկական ամպիոնը։

Երեւանի Մատենադարանի տնօրէնի տեղակալ, աւագ գիտաշխատող և հմուտ պարսկագէտ Բաբգէն Չուգասզեան, այս առթիւ Հայաստանէն Գալիֆորնիա (Ա.Մ.Ն.) ժամանած է, ուր Փրոֆ. Սանճեանի հետ միասին սկսած են սնտուկներով Լոս Անճելըս փոխադրուած այդ անգնահատելի գանձը ուսումնասիրել։

Անոնք մեծ ուրախութեամբ լեցուած, արդէն սկսած են այդ վաւերաթուղթերը ստուգել ու դասաւորել՝ կարենալ ուսումնասիրելու համար։

Այս արժէքաւոր ձեռագիրներու քանակը այնքան շատ է, որ թերեւս մէկ տարուան ժամանակամիջոցին հազիւ թէ կարելի ըլլայ զանոնք կարգի բերել։

Այս լուրը ոչ միայն կը հրճուեցնէ հայերը, այլ և բոլոր անոնք՝ որոնք պատմաբանասիրական գծով ուսումնասիրութիւններ կը կատարեն հայ, պարսիկ և այլ ժողովուրդներու և անոնց մշակոյթին վրայ։

Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ՎԱԶԳԷՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՄԱՂԹԱՆՔՆԵՐԸ՝ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

Ս. Էջմիածին, Յունուար 1972 թ.

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ

Առաջնորդական Տեղապահ Եգիպտոսի Հայոց

Գահիրէ

«Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ»։

Երջանիկ ենք, Տիրախնամ Թեմդ եւ Ձեր Սրբազնութեան բերելու փրկչին մեր Յիսուսի Քրիստոսի լուսաճաճանչ [?] Ծննդեան Աւետիսը՝ մաղթանքներով ջերմագին, որ Միածին Որդւոյն շնորհները առատապէս բաշխուին Ձեր եկեղեցիներուն, Ձեր Թեմի հոգեւոր դասուն, Թեմ. եւ Ազգային խորհուրդներուն, դպրոց եւ երիտասարդաց միութեանց անդամներուն եւ համայն մեր հաւատացեալ զաւակներուն, ի շինութիւն եւ ի ծաղկումն Ձեր ժողովուրդի կրօնական եւ մշակութային համայնքային կեանքին, Ձեր հոգեւոր առաջնորդութեան ներքեւ։

Ս. Ծննդեան շնորհներով, թող յաւէտ անաստան մնան Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցին եւ վերածնած ժողովուրդն ու Մայր Երկիր Հայոց։

Ս. Էջմիածնէն եւ Մեր Հայրական սրտէն, օրհնութիւն, սէր եւ խաղաղութիւն Ձեր եկեղեցիներուն եւ Ձեր ժողովուրդին։

Երկնառաք օրհնութիւն եւ խաղաղութիւն նաեւ Ձեր բարեխնամ մեծ երկրին եւ աշխարհին համայն, ամէն։

Շնորհաւոր Նոր Տարի եւ Սուրբ Ծնունդ։

ՎԱԶԳԷՆ Ա.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՒՌԻ ՆՈՐ ԱՇՏԱՐԱԿԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Այս նոր աշտարակը, իր մեծութեամբ Սովետական Միութեան մէջ երրորդը պիտի ըլլայ, Մոսկուայի «Օստանքինոյ»-ի եւ Կիեւի աշտարակներէն յետոյ, որոնք ունին համապատասխանաբար 532 եւ 350 մեթր։ Իսկ պատկերասփռումի յայտագիրներ կազմակերպելու հնարաւորութիւններով՝ ան միայն Մոսկուայի պատկերասփիւռի աշտարակէն ետք պիտի գայ։

Նոր աշտարակին չափերը աւելի լաւ պատկերացնելու համար նշենք, որ ներկայի աշտարակը կը կշռէ 330 թոն, մինչդեռ նորին ծանրութիւնը պիտի ըլլայ 1900 թոն։ Եթէ նախկին աշտարակի հիմերուն համար տեղադրուած են 500 խորանարդ մեթր պետոն եւ մօտ 12 թոն ամրան, նորի հիմերուն մէջ կը լեցուին աւելի քան 3000 խ.մ. պետոն եւ մօտ 100 թոն ամրան։ Նոր աշտարակին հիմին բացուածքը 60 մեթր է իսկ նախկինինը 20 մեթր։

Հակառակ այս մեծ չափերուն եւ ծաւալներուն, վեր խոյացող եռանկիւնաձեւ հսկան պիտի ըլլայ ճարտարապետական նուրբ ու գեղեցիկ կառուցուածք մը, կ'ունենայ հմայիչ տեսք եւ գեղեցիկ ներդաշնակութիւն մը կը ստեղծէ Երեւանի արեւելքը շրջապատող կանաչ յարձունքներու հետ։

Աշտարակին իրանին մէջ, երկու բարձրութիւններու վրայ՝ 71 եւ 150 մեթրերու վրայ կը տեղադրուին զգալի մակերեսներով շէնքեր։ Անոնցմէ առաջինը կ'ունենայ մօտ 300 ք.մ. մակերես, ուրտեղ կը զետեղուին Թպիլիսիի, Զանգեզուրի եւ Լենինականի ռատիոփոխանցումներու գիծերուն սարքաւորումները, որոնց մօտեցումը ալեցիրներուն, զգալիօրէն կը նուազեցնէ կարողութեան կորուստները եւ հաղորդումներու որակը կը բարելաւէ։

Երկրորդ երկյարկանի կառուցուածքը, որը պիտի գտնուի գրեթէ 50 յարկնոց շէնքի մը բարձրութեան վրայ, պիտի ունենայ 360 ք.մ. մակերես։

Երկու արագընթաց վերելակներ՝ սպասարկող անձնակազմը, այցելուները, հիւրերը եւ զբօսաշրջիկները 2.5 վայրկեանէն պիտի բարձրացնեն մինչեւ վերին կառուցուածքը։ Այստեղ պիտի ըլլան դիտահրապարակներ, ուրտեղէն կը բացուի հիասքանչ տեսարան դէպի Արարատեան դաշտավայրը, իսկ Երեւանը կը դիտուի իր ամբողջ գեղեցկութեամբ։ Այստեղ պիտի գտնուին նաեւ սրճարան եւ քաղաքացիական գրասենեակ։

Աշտարակին արտաքին մակերեսներուն վրայ պիտի զետեղուին բազմաթիւ օդերեւութաբանական ժամանակակից սարքեր։

Թեքնիքի եւ գիտութեան ժամանակակից զարգացումը, սեւ մետաղագործութեան նուաճումին հնարաւորութիւններ կու տայ ստեղծելու բարձրորակ պողպատներ, որոնց օգտագործումը այս աշտարակի կառուցման գործին, հնարաւորութիւն տուին՝ որ անոր կշիռը հինգ անգամ աւելի թեթեւ ըլլայ քան Փարիզի աշխարհահռչակ Էյֆելի աշտարակը, որ ունի 306 մեթր բարձրութիւն եւ կը կշռէ աւելի քան 11 հազար թոն։

Թէեւ զետեղման աշխատանքները դեռ վերջերս միայն սկսած են եւ սակայն արդէն զգալի գործ կատարուած է։ Մեծ ճշդութեամբ զետեղուած են՝ իւրաքանչիւրը 10 թոն կշռող երեք յենարանները (սիւնակալները) եւ կեդրոնական առանցքի 14-16 թոն կշռող եւ 15 մեթր երկարութիւն ունեցող հանգոյցները։ Հակառակ այդ հանգոյցներուն մեծ չափին ու կշիռին, անոնց զետեղումը կատարուած է մեծ ճշդութեամբ։

Այժմ Հայկական Ս.Ս.Հ. Հաղորդակցութեանց Նախարարութիւնը, անհրաժեշտ միջոցներ կը խորհի եւ որոշակի քայլեր կ'առնէ այս կառոյցը շինուածքներով, նախագիծերով եւ այլ նիւթերով ապահովելու համար։

Ա. ԽԱՐԱՋԵԱՆ
(Հ.Ս.Ս.Հ. Հաղորդակցութեան Նախարարի Տեղակալ)

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

ՄԻԱԿ ԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երիտասարդ աղջիկ մը իր բարեկամին.

— Ինչպէս ամէն յաջողութիւն ունիս լաւ ամուսին մը ըլլալու համար, միայն մէկ թերութիւն ունիս։

— Ի՞նչ թերութիւն — կը հարցնէ բարեկամ մը հետաքրքիր։

— Այն որ չես գար ձեռքս խնդրելու։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

13 ՅՆՎՐ. 1972

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԷՆ ՆԵՐՍ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԵՒ Ս. ԾՆՈՒՆԴԻ ՀԱՆԴԷՍ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 2 Յունուար 1972, կ. ե. ժամը 7ին, Հայկական Ընթերցասրահի մէջ տեղի ունեցաւ Ամանորի և Ս. Ծնունդի հանդէս-պարահանդէսը, կազմակերպութեամբ «Նոր Սերունդ» մշակութային և Հ.Մ.Մ.ի երիտասարդաց մարմիններուն։

Հոծ բազմութեան մը ներկայութեան գործադրուեցաւ ճոխ յայտագիր մը, որուն մասնակցեցան սրահիս անդամներուն և համակիրներուն երեխայ և պատանի երկսեռ զաւակները։

Հանդէսին բացումը կատարեց «Նոր Սերունդ» մշակ. մարմնի գործօն անդամուհիներէն Օր. Մայտա Պալաեան։ Յաջորդաբար արտասանեցին, երգեցին, նուագեցին ու պարեցին՝ փոքրիկներ Մուրատ Պահատրեան, Ռիթա Յակոբեան, Արա Կէրիկեան, Յակոբ և Գէորգ Իրատեաններ, Անի Բրուտեան, Մարի Երզնկացեան, Նորա Պահատրեան, Լենա Ֆրընճեան, Աւետիս Ֆրընճեան, Ռոպէր Յակոբեան, Ռուպինա Դարմանեան, Յակոբ Մարկոսեան և ուրիշներ։

Յայտագրի ընթացքին տեղի ունեցան երկու թատերախօսութիւններ՝ մին «Կաղանդը կուգայ» խաղարկութեամբ փոքրիկներ Մարի Երզնկացեանի, Լենա Ֆրընճեանի, Արա Կէրիկեանի և Աւետիս Ֆրընճեանի, իսկ միւսը, «Տիրուհին և Սպասուհին» խաղարկութեամբ Նորա Պահատրեանի և Լենա Ֆրընճեանի։

Յայտագրին վերջաւորութեանը, սրահէն ներս մուտք գործեց աւանդական Կաղանդ Պապան (Սրահի գործօն երիտասարդներէն Պերճ Ասլանեան), բեռնաւորուած այլազան նուէրներով և ներկայ բոլոր փոքրիկներուն բաշխեց կաղանդչէք խաղալիքներ։

Տօնական առթիւ սրահը գեղեցկօրէն զարդարուած էր և կը շողար գոյնզգոյն լոյսերու մէջ։ Այս դժուարին աշխատանքները սիրայօժար կատարած էին սրահին երիտասարդներէն Օրդ. Այտա Ջօրայեան, Սեդա Թերզեան, ՊՊ. Տիգրան Գալայճեան, Պերճ Ասլանեան, Խաչիկ Գասապեան, Նուպար Համբարձումեան և Վահէ Պալաեան, որոնք օրեր շարունակ մինչեւ առաւօտեան փոքր ժամերը տրամադրուած էին այս աշխատանքներուն։

Հանդէսի բաժինէն ետք ներկաները բոլորուած սեղաններու շուրջ, կերան, խմեցին ու պարեցին «The Moods» առաջնակարգ նուագախումբին կատարած արդի եղանակներուն ընկերակցութեամբ։ Ճոխ և համեղ ուտելիքներով լի պիւֆէն սպասարկեց բոլորին։ Վիճակահանութիւն մը տեղի ունեցաւ, որուն ճոխ պարգեւները սիրայօժար տրամադրուած էին հայ ազգայիններու և հաստատութիւններու կողմէ։

Ու ամէնքը գոհունակ հրաժեշտ առին սրահէն առաւօտեան ժամերուն։

Ն. Մ.

Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԸ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

փոխանակեցին։ Ս. Ծննդեան տօնի շնորհաւորութեանց համար դահլիճ եկան Ղպտի Ուղղափառ Պատրիարքարանի արտաքին գործերու վարիչ՝ Գերշ. Տ. Անպա Սամուէլ իր հետեւորդներով, Արհիապատիւ Տ. Ռոփայէլ Եպս. Պայեան՝ Առաջնորդ Հայ Կաթողիկէ Հայոց և իր ժողովականները, Գերշ. Տ. Տիմոթէոս Եպս. Յոյն Ուղղափառ Պատրիարքի Փոխանորդը, Գերշ. Տ. Հաննա Եպս. Յոյն Կաթողիկէ Պատրիարքի Փոխանորդը իր հետեւորդներով։

Պատ. Քաղաքական Ժողովոյ ատենապետ՝ Տիար Հայկազուն Քէլէրքճեան, ի դիմաց Ազգային Իշխանութեանց խօսք առնելով, շնորհաւորութիւններ և բարեմաղթութիւններ ներկայացուց։ Ապա Աստուծոյ օգնականութիւնը հայցեց Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան իմաստուն Նախագահին՝ Վսեմ. Անուար Էլ Սատաթին։ Յարգելի ատենապետը Ամեն. Հայոց Վեհափառին երկար կեանք և Ս. Էջմիածնի անսասանութեան մաղթանքներ ըրաւ։

Գալուստեան և Նուպարեան Ազգային Վարժարաններու աշակերտներէն երկուքը՝ Պ. Թովմաս Կորկիսեան և Օր. Սօնի Ներետեան, հայեցի ապրումներով եւ սիրուն զգացումներով յի ուղերձներ կարդացին Հրաշափառ Տօնին առթիւ, Սրբազան Հօր և հիւրերուն շնորհաւորութիւններ և մաղթանքներ կատարելով։

Եկեղեցասէր Տիկնանց Խնամակալութիւնը կատարեց պատուասիրութիւն և ամէնէն վերջը Տէրունական աղօթքով և պահպանիչով աւարտեցաւ պաշտամունքն ու հանդիսութիւնը։

Յաջորդ օրը Տեղապահ Սրբազանը, ընկերակցութեամբ Արժ. Տ. Նարեկ Քահանայ Ֆրընճեանի, մեկնեցաւ Ղպտոց Պատրիարքարան և Ղպտոց Ս. Ծննդեան Տօնին առիթով Ամեն. Տ. Շնուտա Պատրիարքին ներկայացուց շնորհաւորութիւններ և սրտագին մաղթանքներ։

Նոյն օրը, Ազգային Առաջնորդարանիս մէջ, Առաջ. Տեղապահ Սրբազան Հայրը ընդունեց Ղպտի Կաթողիկէ Պատրիարք-Կարտինալ Ամեն. Տ. Ստեփաննոս Սիտարուս Ա.ը, որ իր երկու եպիսկոպոսներուն հետ ներկայացուց հայ համայնքին շնորհաւորութիւններ և բարեմաղթութիւններ և սիրալիր ընդունելութենէ ետք մեկնեցաւ։ Քիչ ետք, Ազգ. Առաջնորդարան եկան նաեւ Անկլիքան եկեղեցւոյ Եպիսկոպոսը՝ Գերշ. Տ. Քէննէթ Գրակ, նոյն եկեղեցւոյ Կանոնիկոս՝ Հայր Գուչըր Հաննա, որոնք ներկայացուցին շնորհաւորութիւններ և բարեմաղթութիւններ։ Գերշ. Տ. Քէննէթ Եպս. (Ալ Ազհարի) իսլամական կրօնքի մասնագէտ և դասախօս Լոնտոնի Գէմպրիճ համալսարանի և տասնեակ գիրքերու հեղինակ, Անկլիքան Եկեղեցւոյ և Ազհարի իսլամական կեդրոնին միջեւ խօսակցութեանց վերաբերմամբ տուաւ շահեկան տեղեկութիւններ։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հալէպէն Տիկին Մարի Պարսումեան, իր դստեր՝ Ռիթայի ընդ Պր. Ստեփան Գուլանիքեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առիթով, կ՚ընէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

	Լ.Ո.
«Արարատ» Օրաթերթին	25
«Ջահակիր»ին	25

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իր շատ սիրելի հարազատին՝ Գերշ. Տ. Հայկազուն Ս. Արքեպիսկոպոս Աբրահամեանի վախճանման տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
Աղքատախնամին	100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Իր սիրելի մեծ հօր՝ ողբացեալ Զարեհ Սերովբեանի մահուան տարելիցին առթիւ, Օր. Մարօ Պալաեան (Թորոնթօ) կը նուիրէ 10 տոլար։

Տաղանդաւոր նկարիչ Սիմոն Սամսոնեանի (Նիւ Եորք) նկարչական ցուցահանդէսին, որ տեղի ունեցաւ «Լին Քաթլըր կալըրի»ին մէջ 26 Դեկտ. 1971էն մինչեւ 9 Յունուար 1972, արձանագրած մեծ յաջողութեան ուրախ առիթով՝ Տիկին Լիւսի Սամսոնեան (Նիւ-Եորք) կը նուիրէ 1000 ե.դ.։

Օր. Ռիթա Գ. Կէրիկեանի ընդ Պր. Ջօհրապ Գազանճեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագիրի Տիկին Մարի Կէրիկեան և զաւակունք կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Տիկին Թագուհի Գօյաճեան, իր սիրեցեալ ամուսնոյն՝ ողբ. Գրիգոր Գօյաճեանի մահուան 12րդ տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրէ 200 ե.դ.։

Իրենց սիրեցեալ հօր՝ ողբ. Բարունակ Գետիկեանի քաղցր յիշատակին, Մօ. և Տիկին Եդուարդ Յակոբեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Օր. Ռիթա Գ. Կէրիկեանի ընդ Պր. Ջօհրապ Գազանճեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, վասն խնդակցութեան Տէր և Տիկին Նուպար Պալաեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Տէր և Տիկին Ժիրայր և Մարիզ Զօրայեանի (Թորոնթօ) աղջիկ զաւակով մը բախտաւորուած ըլլալնուն ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան՝ Տէր և Տիկին Նուպար Պալաեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Տէր և Տիկին Յովակ Երզնկացեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրեն Տէր և Տիկին Արթին Ղազարեանի (Մոնրէալ)։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնը.–

Տիկին ՆԻՆԱ ԱԼԱՃԱՃԵԱՆԷ (Լոս Անճելըս)

«Ջահակիր»ի Աղեքսանդրիոյ ներկայացուցիչն է Պր. ՎԱՀԱՆ ՊԷՆՏԵԱՆ Հէլիոպոլիս փղց. թիւ 18 Ռամլէ, Քան Տը Սեզար Հեռ. թիւ 21942

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐ ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԷՕՐԷՄԷՏԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանէն ճեռախօսով մեզի հաղորդուեցաւ, որ անցեալ Չորեքշաբթի, 5 Յունուար 1972, կ.ե. ժամը 6.30ին, Գահիրէի «Տար Էլ Շիֆա» հիւանդանոցին մէջ իր հոգին աւանդած է ազգային բարերար Արմենակ Մէօրէմէտեան, 86 տարեկանին։

Ողբացեալին համար ազգային յուղարկաւորութիւն կատարուեցաւ Շաբաթ, 8 Յունուար 1972, կ. ա. ժամը 11ին։ Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ կատարուած թաղման կարգէն ետք, ննջեցեալ բարերարին մարմինը փոխադրուեցաւ Հէլիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային Գերեզմանատունը, ուր ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Եկեղեցւոյ արարողութիւններու աւարտին, Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. իր դամբանականով վեր առաւ ողբացեալին ազգային եւ հասարակական գործունէութիւնները։ Ապա եկեղեցիին բակին մէջ յանուն «Յուսաբեր»ի եւ ողբացեալին գաղափարական ընկերներուն ու մշակութային-մարզական միութեանց խօսք առին Պր. Կայծ Կոկանեան եւ Տոքթ. Ս. Պայրամեան։

Ողբացեալ Արմենակ Մէօրէմէտեան եղած է «Յուսաբեր» օրաթերթի հիմնադիրը 1915ին։ Վարած է ազգային զանազան պաշտօններ՝ Քաղաքական Ժողովի անդամ, դպրոցի հոգաբարձու, կալուածոց յանձնախումբի անդամ, եւայլն։

Իրաւաբանի իր վկայականը Լօզանի համալսարանէն ստանալէ ետք, ան գործի ասպարէզ մտած է ու հասած է նիւթական փայլուն դիրքի։

Երկար տարիներ առաջ հիմնած է Հէլիոպոլսոյ մէջ «Շաւարշան» վարժարանը, որ այժմ գոյութիւն չունի։

Այս տխուր առթիւ «Ջահակիր» իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին սգակիր բոլոր պարագաներուն։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Վիգթորիա Սերովբեան, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Պալաեան, Տէր եւ Տիկին Շանթ Պալաեան (Թորոնթօ), Օր. Մարօ Պալաեան (Թորոնթօ), ինչպէս նաեւ համայն սգակիր պարագաներ կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 16 Յունուար 1972, առաւօտեան, Հէլիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգ. գերեզմանատան մատրան մէջ պիտի կատարուի հոգեհանգստեան պաշտօն, ի հանգիստ հոգւոյ իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր, մեծհօր եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ԶԱՐԵՀ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ։

Ողբացեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 20 Յունուար 1972, կ. ե. ժամը 9ին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

ա) Դասախօսութիւն
Ընկերուհի ՄԱՅՏԱ ՊԱԼԱԵԱՆի կողմէ
բ) Ընթերցում ազգային լուրերու
Պատրաստուած ընկ. ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՖՐԸՆՃԵԱՆի կողմէ
գ) Ընկերային խաղեր

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

—— ** ——

Շաբաթ, 19 Փետրուար 1972, կ. ե. ժամը 9.30ին

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

(ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ)

Կը խնդրուի նկատի ունենալ

ՈՂՆԱՍԻՒՆԻՆ «ՏԻՍՔ»Ի ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Սակայն զգո՛յշ, մէջքի, աղդրի ցաւ ունեցող ամէն անհատ անպայման «տիսք»ի պատմութիւն մը չի կրնար ունենալ։ Ցաւերը, հիւանդութիւնները իրարու շատ կը նմանին, երբեմն ալ ճիշդ երկուորեակ եղբայրներու պէս յար և նման, և սակայն առանց մէկը միւսը ըլլալու։

Բժիշկին կը մնայ ճշգրիտ ախտաճանաչման հոգը, ուրեմն՝ պէտք է յանձնուիլ անոր և հետեւիլ տրուած խորհուրդներուն։

Ազդրացաւի նշաններ ցոյց տուող հիւանդի մը երբ կը թելադրուի ողնասիւնի վարի մասին շողանկարումը, կան երբեմն անհատներ, որոնք սա անտրամաբան և անիմաստ առարկութիւնը կ՚ընեն բժիշկին.

— Մէջքիս մէջ բան մը չեմ զգար, որով սա անտէր շողանկարումը ի՞նչ կապակցութիւն կրնայ ունենալ ազդրիս և սրունքիս մէջ գոյութիւն ունեցող ցաւին հետ։

Այս գրութեան սկիզբը մեր բոլոր ճիգը եղած է հասկցնել, թէ ո՞ւր կրնայ պահուած ըլլալ չար գլուխը։

Ասկէ 30-40 տարի առաջ յամառ ազդրացաւին բուն պատճառը մեզի անծանօթ ըլլալով, հիւանդութիւնը կը տեւէր երկար ամիսներ, անտանելի ցաւերու հետ, ժամանակի ալ ահագին կորուստ մը պատճառելով ենթակային։

Այդ շրջանին փորձուեցան նոյնիսկ օձի թոյնով պատրաստուած մասնաւոր ներարկումներ, թերմոքոթէրով տաքումներ, հիւանդին ցաւերը ամոքելու նպատակաւ։ Բայց ասոնց բոլորն ալ մասնաւոր շահ մը չէին ապահովեր։ Օրհնեալ ժամանակը թերեւս մասամբ մը կը հանգստացնէր խեղճ հիւանդը։

Այսօր խարխափում չկայ։ Ողնասիւնի և ջիղերու վիրաբուժութեան մասնագէտը, շատ կարճ ժամանակի մը ընթացքին, կըրնայ ապահովել հին օրերուն այնքան բաղձացուած հանգիստը։

ՏՈՔԹ. Խ. ՍԻՐԱՔԵԱՆ
«Բժիշկ»

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱԵՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 412—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1972 | ՀԱՏԸ ՉԵՌ.ՔԻ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | ١٩٧٢ عدد رقم ٤١٢ — الخميس ٢٠ يناير

ԳԱՀԻՐԷ «ՃԱՅՔՈՎՍՔԻ» ՀԱՆԴԻՍԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ՝

ՄԵԾ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ՝ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏԿՈՄԻ Ա. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

ԸՆԿԵՐ ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆԻ

Կիրակի, 16 Յունուար 1972, Գահիրէի Սովետական Մշակութային Կեդրոնի «Ճայքովսքի»ի անուան մեծ հանդիսասրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Ազգային Իշ-

Ընկեր Անտոն Քոչինեան իր ելոյթի ընթացքին

խանութեանց նախաձեռնութեամբ՝ ժողովրդական մեծ հանդիսութիւն, որուն կազմակերպութիւնը ստանձած էին Գահիրէի հայկական յառաջդիմական մշակութային ակումբները։

Այս մեծ հանդիսութեան նախագահեց եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։

րէի Սովետ. դեսպանատան անձնակազմէն գլխաւոր խորհրդական՝ ընկեր Պօղոս Ակոբով, կցորդ ընկեր Լեւոն Շահինեան, Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեանց անդամները, գլխաւորութեամբ իրենց ատենապետներուն, ինչպէս նաեւ Հայ Կաթողիկէ համայնքի վիճակաւորը՝ Գերապայծառ Ռաֆայէլ Եպս. Պայեան եւ Գալուստեան Ազգ. վարժարանի կրթական Տեսուչ՝ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան։

Հանդիսասրահը ամբողջութեամբ լեցուած էր հայրենակարօտ երկսեռ հայերով, ժողովուրդին բոլոր խաւերէն՝ մտաւորականներ, հասարակական գործիչներ, թերթերու խմբագիրներ, արուեստագէտներ եւ աշխատաւոր մարդիկ։

Նախքան հանդիսութեան սկզբնաւորութիւնը, հանդիսասրահի հիւրասրահին մէջ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն մը, որուն ընթացքին առնուեցան յիշատակի նկարներ եւ ներկաները առիթը ունեցան զրուցելու մեծայարգ հիւրին հետ։

Նախագահութեան ամպիոնին կեդրոնը տեղ գրաւած էր հայրենի մեծ հիւրը, իր շուրջը ունենալով Գերշ. Տ. Զաւէն Սրբազանը, պպ. Զագտոխոֆ, Տուրսուն Զատէ, Պօղոս Ակոբով,

Հանդիսութեան պատուոյ ամպիոնէն նկար մը
(Լուսանկարներ՝ ՔԵՐՈՒԲԻ)

Սոյն հանդիսութիւնը իրենց բարձր ներկայութեամբը պատուեցին նաեւ Աֆրօ-Ասիական խորհրդաժողովի Սովետ. պատուիրակութեան անձնակազմէն՝ Տաճիկիստանի մեծ գրող Տուրսուն Զատէ, պատուիրակութեան քարտուղար Զագտոխոֆ, Գահի-

Յովհ. Քէհեաեան, Մ. Զարպհանէլեան, Յ. Ամատունի, Հ. Քիւրքճեան, Լեւոն Շահինեան, Ս. Պալաեան, Ն. Պետրոսեան, Վ. Տեփոյեան, Ն. Պալաեան, Ա. Մեսրոպեան, Ա. Եափուճեան, Յ. Համբիկեան եւ Ն. Տէօվլէթեան։

(Շար. տես էջ 6)

ՏՈՔԹ. ԱԶԻԶ ՍԸՏՔԻ ԿԸ ԳԼԽԱՒՈՐԷ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

«Ամէն ինչ Պայքարին ի սպաս պէտք է դրուի» յանձնարարեց Անուար էլ Սատաթ Նոր Դահլիճին

«Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները զործօն կողմ դարձան եւ այսպէսով տագնապին տուին նոր ծաւալում։ Յառաջիկայ Յուլիսէն առաջ բազմաթիւ օրէնքներ պիտի հրապարակուին»

Եգիպտոսի Նախագահ Անուար էլ Սատաթ, Երեքշաբթի, 18 Յունուար, կէսօրին, Նախագահեց՝ Տոքթ. Ազիզ Սըտքիի վարչապետութեամբ կազմուած Նոր Դահլիճին առաջին նիստին։ Նոր Նախարարութիւնը կը բաղկանայ հինգ փոխ-վարչապետներէ և 26 նախարարներէ։

Նախկին վարչապետ Տոքթ. Մահմուտ Ֆաուզի, Հանրապետական հրովարտակով նշանակուեցաւ Եգիպտոսի փոխ-Նախագահ։

Նոր դահլիճին առաջին նիստին, Հանրապետութեան Նախագահը կարեւոր յայտարարութիւններ կատարեց, նոր կառավարութեան տալով ուղեցոյցներ՝ ներշնչուած այն ծանր կացութենէն որուն կը դիմագրաւէ երկիրը։

Տոքթ. Ազիզ Սըտքիի գլխաւորած Նոր Դահլիճին հաւատարմական երդումէն ետք գումարուած՝ երկու ժամուան այս առաջին նիստին, որուն նախագահեց Հանրապետութեան Նախագահը, ներկայ գտնուեցան նաև փոխ-Նախագահները՝ պ. Հիւսէյն էլ Շաֆէի և Տոքթ. Մահմուտ Ֆաուզի, ինչպէս նաեւ Ազգային Ժողովին Նախագահը, Արաբ Ընկերվար Միու-

ՏՈՔԹ. ԱԶԻԶ ՍԸՏՔԻ

թեան կեդր. կոմիտէի ա. քարտուղարը, լրատուութեանց տնօրէնը և ընկերվարական ընդհ. դատախազը։

Հանրապետութեան Նախագահը մասնաւորաբար ընդգծեց պատերազմական տնտեսութեան մը որդեգրումը՝ ճակատագրական պայքարին ծառայութեանը տակ դնելու ամէն ինչ։ Ան դիտել տուաւ նաև, որ անցեալ 9 Դեկտեմբերին առնուած որոշումը՝ ո-

րով կը հրահանգուէր զինեալ ուժերուն յարձակման պատրաստութիւնը, կատարելապէս հիմնաւորուած դուրս եկաւ, քանի որ վերջերս ԱՄՆի և Իսրայէլի միջև զինուորական համաձայնութիւնը եկաւ ապացուցանելու՝ որ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները Միջին Արեւելքի տագնապին գործօն կողմ դարձան, Հնդկա-Փաքիստանեան պատերազմին իրենց կրած ձախողութիւններէն ետք։

Կացութիւնը նոր ծաւալումներ ստացած է, որոնց պէտք է դիմագրաւել անհրաժեշտ միջոցառումներով՝ ազգային գործունէութեան բոլոր մարզերէն ներս։ Նախագահը գործադիր և օրէնսդիր մարմիններէն խնդրեց, որ սահմանադրութեան համաձայն նախատեսուած օրէնքները պատրաստուին յառաջիկայ Յուլիս

(Շարունակութիւնը տես. էջ 5)

ԸՆԿԵՐ ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑԱՒ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹԻ ԿՈՂՄԷ

Առաջնորդութեամբ Սովետ Միութեան Գահիրէի դեսպան Պր. Վլատիմիր Վինոկրատովի, Ս. Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի Ա. Քարտուղար՝ ընկեր Անտոն Քոչինեան եւ իր գլխաւորած պատուիրակութիւնը, Երկուշաբթի, 17 Յունուար 1972, առաւօտեան, Քուպպէի Հանրապետական Պալատին մէջ ընդունուեցաւ Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան Նախագահ Պր. Անուար էլ Սատաթի կողմէ։

Այս հանդիպումին ընթացքին Եգիպտոսի նախագահը իր եւ արաբ ժողովուրդին գոհունակութիւնները յայտնած է եգիպտահայութեան մասին եւ գովեստով խօսած է եգիպտաբնակ հայերու լաւ քաղաքացիներ ըլլալնուն եւ երկրին իրենց բերած ծառայութիւններուն մասին։

Անուար էլ Սատաթի ի պատիւ եգիպտահայութեան եղած այս յայտարարութեան ի պատասխան, հայ մեծ ղեկավարը շնորհակալութիւն յայտնած է եւ իր կարգին ըսած է՝ թէ եգիպտահայութիւնն ալ շատ գոհ եւ շնորհակալ է թէ՛ նախագահէն եւ թէ՛ եգիպտացի արաբ եղբայրներէն։

Այս տեղեկութիւնները հաղորդեց նոյնինքն ընկեր Քոչինեան, ի պատիւ իրեն՝ հայ համայնքին կողմէ նոյն օրը սարքուած մեծ ճաշկերոյթի ընթացքին, որ տեղի ունեցաւ Հելիոպոլսոյ «Մերիլէնտ»ի մեծ ճաշասրահին մէջ։

ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Երեքշաբթի, կ.ե. ժամը 3.30ին, Գահիրէի Միջազգային Օդանաւակայանէն դէպի մայր հայրենիք թռիչք առաւ Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի Ա. Քարտուղարը։ Այս մասին մեր յաջորդ թիւով։

ՄԱՄՈՒԼ

ՈՉ ԻՍԿ ՀԻԹԼԵՐ...

«Երբ նոյնիսկ Հիթլեր ողջ ըլլար, պիտի ամչնար»։ Այսպէս կ'ըսէ Շէյխ Մունիր՝ «Պանկլա Տաշ» Արեւելեան «ազատ» Փաքիստանի նախագահը, ակնարկելով այն օրերուն երկրին իշխանաւորներուն ձեռքէն իր ժողովուրդին կրած անխնայ կոտորածին։

75 միլիոն հաշուող ազգի մը անունով խօսողն այսօր, կը խորհի թէ եղեռնագործութեան յոռեգոյն հերոսը չէ Հիթլեր։

Ծի՞չդ է. «պատիւ»ը (զետնին տա՛կն անցնի ատանկ «պատիւ»ը, պի՛տի ըսէր մեծ մայրս) պէտք էր երթար թուրքին։ Մունիր պէտք էր յիշեր՝ Կարմիր Սուլթանը, Թալէաթը, Էնվերը, Ճեմալն ու իրենց վասահամբաւ ընկերները, որոնք չեն ամչցած ու պիտի չկրնին ընաւ (յաւիտեանս յաւիտենից) իրենց գործած Սպանդին համար։

Անոնք – գերման կայսերապաշտութեան հետ ձեռք ձեռքի տուած – եղան ռահվիրաները հայ ժողովուրդը բնաջնջելու սեւաթոյր «Արուեստ»ին՝ քաներորդ դարու սկիզբը եւ տուի՛ն օրինակը իրենց «հանճար»ի՛ն...։

Թէ ինչո՞ւ Հիթլերին եւ ոչ թուրքին անունը կը տրուի այսօր,

(Շար. տես էջ 3)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏԿՈՄԻ Ա. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ ԸՆԿԵՐ ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆԻ

Եգիպտահայութեան հետ Ժողովրդական Ա. Հանդիպումը Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանին մէջ

Եգիպտահայութիւնը, և ի մասնաւորի Գահիրէաբնակ հայերը, պատմական օրեր ապրեցան՝ Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի ա. քարտուղար ընկեր Անտոն Քոչինեանի Եգիպտոս այցելութեան բարեբաստիկ առիթով:

Արդարև, ինչպէս մեր անցեալ թիւով հաղորդած էինք, Հայաստանի մեծ ղեկավարը՝ որ կը գլխաւորէր Աֆրօ-Ասիական խորհրդաժողովին մասնակցող սովետ պատուիրակութիւնը, Գահիրէ ժամանած էր Շաբաթ, 8 Յունուար 1972, երեկոյեան:

Խորհրդաժողովին առթիւ Սովետական պատուիրակութեան բազմազբաղ վիճակին պատճառով, հայրենի ղեկավարը Գահիրէ իր ժամանման սկիզբի օրերուն հնարաւորութիւն չունեցաւ հանդիպում ունենալու մեր համայնքի ժողովրդական մասսաներուն հետ: Այսուհանդերձ, Երեքշաբթի, 11 Յունուար 1972ի կէսօրին, «Շեփըրտ» պանդոկի իր յարկաբաժնին մէջ, ան սիրով ընդունեց Ազգային Իշխանութեան պատուիրակութիւնը, գլխաւորութեամբ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի և բաղկացած Պատկ. Թեմական Ժողովի դիւանին և Պատկ. Քաղաքական Ժողովի անդամներուն, որոնք ազգային պարտականութիւն նկատած էին՝ բարի գալուստ մաղթելու համար խնդրել սոյն տեսակցութիւնը, որուն սիրով ընդառաջած էր ընկեր Անտոն Քոչինեան:

Խորհրդաժողովի աշխատանքներու աւարտին, ընկեր Անտոն Քոչինեան՝ ընկերակցութեամբ Գահիրէի Սովետական Դեսպանատան գլխաւոր խորհրդական և ազնիւ հայորդի ընկեր Պօղոս Ակոբովի, մէկ օրուան պտոյտ-այցելութիւն մը կատարեց Աղեքսանդրիա (Չորեքշաբթի, 12 Յունուար 1972): Ապա, Ուրբաթ 14 և Շաբաթ 15 Յունուար 1972, ընկերակցութեամբ Սովետական Դեսպանատան զինուորական ներկայացուցիչին ու անոր մասնաւոր օգնականով, հայրենի մեծ ղեկավարը այցելեց Վերին Եգիպտոսի Ասուան և Լուքսոր քաղաքները, ուր հետաքրքրութեամբ դիտեց Սովետական Միութեան մեծ օժանդակութեամբ կառուցուած Ասուանի ջրամբարը, ջրելեկտրակայանը, ինչպէս նաև այդ երկու քաղաքներուն պատմական հնութիւնները, փարաւոնեան կառոյցներն ու դամբարանները:

Հայ համայնքի զաւակներուն հետ՝ ընկեր Անտոն Քոչինեանի ժողովրդական առաջին հանդիպումը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 16 Յունուար 197 , կ.ե. ժամը 1.30ին, Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, ուր հիւրասիրութիւն մը կազմակերպուած էր այս առթիւ:

Գահիրէի և Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեանց անդամներ, եգիպտահայ մամուլի բոլոր ներկայացուցիչները, մտաւորականներ և ժողովուրդի բոլոր խաւերէն մարդիկ, նոյնիսկ ալեհեր կանայք եկած էին մօտէն տեսնելու և խօսելու այն մեծ անձնաւորութեան հետ, որ երկար տարիներէ ի վեր իր ողջ ծառայութիւնները բերած է և կը շարունակէ բերել մեր ժողովուրդի և մեր մայր հայրենիքի յառաջդիմութեան հսկայ աշխատանքներուն:

Ընկեր Անտոն Քոչինեանի Գահիրէ գտնուելուն և անոր՝ հայկական համայնքի զաւակներուն հետ ունենալիք հանդիպումներուն առթիւ, Աղեքսանդրիոյ համայնքին կողմէ պաշտօնական պատուիրակութիւն մը, բաղկացած Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեան անդամներ՝ ՊՊ. Յարութիւն Ամատունիէ (ատենապետ Պատկ. Թեմական Ժողովի), Մարտիկ Զարպհանէլեանէ (ատենապետ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի), Լեւոն Հիւրմիւզէ (փոխ-ատենապետ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի) և Մուրատ Քէօշկէրեանէ (փոխ-ատենադպիր Պատկ. Թեմական Ժողովի), Գահիրէ ժամանած էր բարի գալուստ մաղթելու հայրենի մեծ ղեկավարին և մասնակցելու անոր ի պատիւ կազմակերպուած երեկոյթներուն և ընդունելութիւններուն:

Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան խօսք առնելով, ներկայացուց հայրենի մեծ ղեկավարը՝ ներկայ հասարակութեան և ապա խօսեցաւ եգիպտահայ համայնքի պատմութեան եւ ի մասնաւորի ներկայ կառոյցի մասին, անդրադառնալով մեր Ազգային Իշխանութեանց, անկէ բխող հոգաբարձութեանց, ինչպէս նաև բարեսիրական, մշակութային և մարզական կազմակերպութիւններու ազգօգուտ գործունէութեանց մասին: Այս առթիւ Սրբազանը չմոռցաւ յիշատակել այն մեծ դերը՝ զոր կը կատարեն հայ մամուլն ու անոր խմբագիրները, ի գին ամէն դժուարութեանց և զոհողութիւններու:

Եկեղեցւոյ Տիկնանց Խնամակալութեան կողմէ եղած հիւրասիրութենէն ետք, հիւրասիրութիւն՝ որուն ընթացքին կենացներ պարպուեցան, խօսք առաւ օրուան մեծ հիւրը:

Ընկեր Անտոն Քոչինեան նախ շնորհակալութիւն յայտնեց այս ջերմ ընդունելութեան առթիւ և իր մեծ գոհունակութիւնը՝ որ կը գտնուի մայր հայրենիքէն հեռու ապրող այս շէն գաղութի անդամներուն հետ: Ապա խիստ բովանդակալից և իմաստալից ելոյթ մը ունեցաւ, ազգային մեծ ոգեւորութիւն ըստեղծելով բոլոր ներկաներուն հոգիներէն ներս և որոնք մեծ հպարտութեամբ լեցուեցան այս առթիւ:

Ան մասնաւորաբար շեշտեց որ հայը՝ ուր որ ալ գտնուի, անբաժան մէկ մասը կը կազմէ իր հայրենիքին, գովեց սփիւռքի մէջ հայապահպանման համար կատարուած մեծ աշխատանքները ու յաջողութիւն մաղթեց բոլորին: Ապա անդրադառնալով մայր հայրենիքի և հայրենաբնակ ժողովուրդին կատարած մեծ յառաջդիմութիւններուն եւ ձեռք բերած մեծ յաջողութիւններուն մասին, շեշտեց, որ աշխարհի վրայ չկայ ուրիշ երկիր մը, որ մեր հայրենիքի 1920 ական թուականի ամենադժուարին կացութեան նման սկիզբ առած ըլլայ եւ յիսուն տարիներ ետք հասած ըլլայ ներկայի աներեւակայելի արդիւնքներուն:

(Շար. տես էջ 6)

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարի Լուսարարապետ եւ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի Ատենապետ, Գերշ. Տ. Հայկազուն Արքեպս. Աբրահամեանի վախճանման տխուր առիթով, Ս. Էջմիածինէն ըստացուած հեռագիրին ի պատասխան, Առաջն. Տեղապահ Սրբազանը հետեւեալ հեռագիրը ղրկեց Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոս՝ Վազգէն Ա. Հայրապետին:

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա.

ՎԵՀԱՓԱՌ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Խորունկ ցաւով տեղեկացանք սիրելի Հայկազուն Արքեպս.ի վախճանման մասին: Հայ եկեղեցին եւ Ձերդ Սրբութիւնը կը կրեն կարեւոր կորուստ մը: Կը սգանք իր մահը: Թող Աստուած լուսաւորէ իր հոգին: Կը յայտնենք զգածուած ցաւակցութիւններ: Կը կատարենք մասնաւոր հոգեհանգստեան պաշտամունք:

ԶԱՒԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ

Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՏԽՐՈՒԹԻՒՆ

Խոր կսկիծով տեղեկացանք, որ Կիրակի, 16 Յունուար 1972, կ.ե. ժամը 7.30ին, Աղեքսանդրիոյ իր բնակարանին մէջ յանկարծամահ եղած է քերթիս բարեկամներէն

ՈՂԲ. ՄԿՐՏԻՉ ՄԿՐԵԱՆ

Խոր սուգի մատնելով իր կողակիցը, զաւակը, եղբայրներն ու ընտանեկան բոլոր պարագաները:

Թաղման Կարգը եւ Յուղարկաւորութիւնը կատարուած են Շաթպիի Ազգային գերեզմանատան Ս. Գէորգ Մատրան մէջ եւ ողբացեալին մարմինը ամփոփուած է ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Այս տխուր առթիւ, խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին այրիին՝ Տիկին Արմենուհիին, զաւկին՝ Անդրանիկին, եղբայրներուն եւ սգակիր բոլոր պարագաներուն:

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՋԵՐՄ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՄԲ ՊԱՏՈՒԵՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆԸ

Խ. Հայաստանէն Ամերիկա այցի եկած հայրենի բանաստեղծ Գէորգ Էմին ջերմ ու խանդավառ ընդունելութեան արժանացաւ Նիւ Եորքի հայութեան կողմէ շքեղ ճաշկերոյթով մը, որ տեղի ունեցաւ Դեկտ. 19ին, Կիրակի օր Գալուզճեան հանդիսասրահին մէջ, կազմակերպութեամբ Ամերիկայի

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆ

Հայոց Առաջնորդարանին և Նախագահութեամբ թեմին առաջնորդ Թորգոմ Արք. Մանուկեանի:

Ճաշի սպասարկութենէն ետք, «Հայաստանեայց Եկեղեցի»ի խմբագիր և օրուան ատենապետ Պր. Նուպար Քիւփելեան բացաւ հանդէսը, բացատրեց անոր նպատակը և ներկաներուն ծանօթացուց Հայաստանէն եկած մեր հիւրերը՝ բանաստեղծ Գէորգ Էմինը և անոր ընկերացող Շահէ Տատուրեանը, որ Երեւանի ռատիոյի նշանակութեան վրայ: Ան ըսաւ, թէ պատմական այդ մեծ դէպքը ապահովեց հայ ժողովուրդի գոյութիւնը և անոր հետագայ աննախընթաց աճն ու վերելքը: Ան յիշեց Գերմանիոյ Վիլհելմ Կայսեր և Թրքական կառավարութեան վարչապետ Թալէաթ փաշայի սպառնալիքները, թէ երկրագունդի վրայ միայն մէկ հայ պիտի ձգեն, որպէսզի իբրեւ նմուշ ցուցադրուի թանգարանի մը մէջ եւ թէ այնպիսի աւերի ու կործանման պիտի ենթարկեն Հայաստանը, որ խոտ անգամ պիտի չբուսնի անոր հողին վրայ: Ոճրագործ և արիւնկզակ պետերու այս սպառնալիքներն ու չարագուշակութիւնները չիրականացան, ըսաւ Շահէ Տատուրեան, որովհետեւ սովետական հզօր ուժը կանգնեցաւ անոնց առջեւ և խափանեց անոնց արիւնոտ ծրագիրները: Բովանդակ Արեւմտահայութիւնը կոտորող թուրքերը իրենց բանակները ղրկեցին Հայաստանի վրայ, որպէսզի նոյն ճակատագրին ենթարկեն նաև այնտեղի հայութիւնը, բայց Կարմիր Բանակի կողմէ յետ շպրտուեցան:

Շահէ Տատուրեան, որ սփիւռքէն հայրենիք վերադարձած հայ մըն է, Հայաստանը համեմատեց իրեն ծանօթ Մերձաւոր Արեւելքի երկիրներուն հետ և ըսաւ, թէ վերջին 50 տարիներու ընթացքին այս երկիրները շատ քիչ փոփոխութիւն ունեցած են, մինչդեռ Հայաստանը չտեսնուած չափերով յառաջդիմելով, գերազանցած է զանոնք ամէն ասպարէզի մէջ: Այս բանը, շեշտեց ան, կը պարտինք սովետական իրաւակարգին, որ շղթայազերծած է հայ ժողովուրդի ստեղծագործ տաղանդն ու

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՆԿԱՐ ՄԸ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

Ձախէն աջ՝ նկարիչ Ս. Սամսոնեան, Տիկին Ա. Քիւփէլեան, գրագէտ Ս. Մանուկլեան, բանաստեղծ Գէորգ Էմին, Պր. Նուպար Քիւփէլեան եւ Ս. Վարդան Մայր Տաճարի լուսարարապետ՝ Արժ. Տ. Մամբրէ Քհնյ. Գուզուեան:

(Լուսանկարներ՝ ԿՍՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

արտասանման բաժնի վարիչն է: Ատենապետը յետոյ հրաւիրեց երիտասարդ Բարգէն Գատեհճեանը արտասանելու Գ. Էմինի «Երդ Կռունկի Մասին» բանաստեղծութիւնը:

Առաջին խօսողը եղաւ Շահէ Տատուրեան, որ ծանրացաւ 1920 թ. Նոյեմբեր 29-ին Սովետական Հայաստանի ստեղծման փրկարար շինարար ուժերը: Ան աղաղակեց սփիւռքի բոլոր հայերուն, որ ներքին վէճեր ու կռիւներ չունենան, այդ կերպով նոր սերունդը ուծացներով հայութենէն, այլ բոլորուին վերածնուած Հայաստանի շուրջ, ոգեշնչուին անոր պայծառ իրականութեամբ և նպաստեն հայապահպանման սրբազան գործին:

(Շար. տես. էջ 5)

ՍԱՐՄԷՆ

Անձրեւի երգը լսե՞լ ես, ո՛վ մարդ,
Այնպէ՜ս անուշ է, այնպէ՜ս սրտալի,
Որ բորբոքում է սիրտը անտառի.
Ու արտասւում են եւ՛ ծառ, եւ՛ սաղարթ.
Բայց ուրախութեան արցունքներ են այդ,
Որ գլոր-գլոր թափւում են գետին,
Առուներ դարձած խառնւում են գետին,
Որ գնան ջրեն այգեստան ու արտ։

Սար ու ձորերը, եւ՛ դաշտ, եւ՛ անտառ,
Տապակւում էին այրող ծարաւից,
Տեղատարափը թափուեց վերեւից,
Այնպէ՜ս յորդահոս, այնպէ՜ս կենարար.
Ու կենդանացաւ բնութիւնը ողջ,
Երկինքը ցուլով կապեց ծիածան,
Գետեւն ափերից ելան, բարձրացան,
Ժպտացին եւ՛ թուփ, եւ՛ ծառ, եւ՛ բողբոջ.
Տունչ-հոգի առաւ ամէ՛ն, ամէ՛ն ինչ,
Քեզ բարի գալո՛ւստ, անձրեւ-արարիչ.

Արդէն ասել եմ ու նորից կ'ասեմ՝
Քեզանից լաւը մէկ էլ դու ես, դու,
Բարու սերմնացան, հոգով միշտ վսեմ,
Խեղճին զօրավիգ ու արեւատու։
Արդէն ասել եմ ու նորից կ'ասեմ՝
Ո՛վ մեծ երազող ժողովուրդ հայոց,
Քանի ապրում եմ, երգ պիտի հիւսեմ,
Որ փառաբանեմ քո արարչագործ
Ձեռքերը հարտար ու ոգին վսեմ։
Արդէն, ասել եմ ու յաւէրժ կ'ասեմ։

Նայում եմ անհոգ խայտող – խայտացող
Այս մանուկներին՝ այսքան անուշիկ՝
Անբիծ են ինչպէս այգաբացի ցող,
Քնքուշ են ինչպէս լեռնային ծաղիկ։
Ու խորհում եմ ես, թէ նրանց փնջում
Արդեօք չկա՞յ մի նոր Նարեկացի,
Որ շէրամի պէս դեռ խոր է ննջում,
Ու գալիք մի օր թեւերն պիտ բացի՝
Այնպէս հանճարեղ, այնպէս առնացի։

ԽՕՍՔ ՈՂՋՈՅՆԻ ՈՒ ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ

Սոյն գրութեան բնագիրը «Ջահակիր»ի աշխատակիցը անձամբ յանձնեց Ընկեր Անտոն Քոչինեանին 17 Յունուար 1972 առաւօտեան ունեցած մասնաւոր տեսակցութեան ընթացքին։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բարի՛ եկաք, յարգամեծար ընկեր Անտոն Քոչինեան,

Այս հինաւուրց եւ արեւոտ երկիր Եգիպտոս, հայ ժողովուրդի փուռերերում, տուն առ տուն անցնեն։ Մեծացել ու կը մեծնան մեր զաւակները Նեղոսի ջուրով, կ'ապրինք մեր fresh[illegible] ու պաշտելով՝ իբր հաւատարիմ, օգտակար եւ գիտակից քաղաքացիները Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան։

Ու երախտապարտ ենք այս բանին համար։

Կը սիրենք Եգիպտոսը անկեղծօրէն, ճշմարիտ է մեր սէրը, որովհետեւ կը սիրենք մեր մայր հայրենիքը՝ Սովետական Հայաստանը, սիրով ու հոգով համակ։

Առանց այս սիրոյն, այս պաշտամունքին՝ կեղծ ու անիմաստ է ամէն սէր, ամէ՛ն խօսք Եգիպտոսի ու արաբ ժողովուրդի մասին։

Մե՛ր հոգին ծնունդ կ'առնէ ամէն սէր. սէր՝ հայ լեզուի ու մշակոյթի, սէր Մայր Հայրենիքի, սէր ու զուրգուրանք հայ արժէքներու, որոնց միջոցաւ միայն կարելի է բոլորել միջազգային ու համամարդկայինը։

Հայրենիքի սէրը միայն կ'իմաստաւորէ մեր արեւը, կ'աւեն կու տայ մեր հոգիին, կ'ալ վերապրումի մեր պայքարին։

Ապրի՛լ կը ցանկանք կանանց պահել այս ափերուն վրայ հա՛յ լեզուն, հայ գիրն ու գիրքը՝ գեղարուեստ ու մշակոյթ, բոլոր ազգային գանձերն ու արժէքները։

Ապրի՛լ կը ցանկանք լեցուն ու անսասան հաւատքով եւ անշեղ հաւատարմութեամբ մեր ազգային աւանդութիւններուն ու արժէքներուն։

Ապրի՛լ կը ցանկանք տեսնել մեր Նաւահանգիստ Արարատին եւ անոր դիմաց՝ աւելի՛ բարգաւաճող Հայաստանը։

Ապրի՛լ մեզի համար կը ցանկանք հա՛յ ապրիլ ու բոլոր խաղաղասէր ժողովուրդներու կողքին։

Անձնակ է մեր նպատակը ու անխախտ մեր հաւատքը այսօր՝ երբ կը դառնանք մեր մէջ ու երջանիկ ենք։ Դուք, բանիմաց ընկեր, Հայաստանը կը բերէք մեզի Ձեր անձով։ Ձեր մէջ կ'ողջունենք մեր Մայր-Հայրենիքը, մեր հարազատները, մեր եղբայրները, որոնց կարօտը կ'այրէ մեզ։

Ձեր մէջ կը տեսնենք մեր շինարար ու հանճարեղ ժողովուրդը՝ ստեղծագործ ու հրաշալիօրէն կենսունակ, մեր ականաւոր գիտնականները, արուեստի ու մշակոյթի մեծահռչակ մարդիկը որոնք փառքը կը կերտեն մեր երկրին։

Կը տեսնենք Ձեր մէջ այն ձեռքը՝ որ Դեկը բռնած է մեր նաւին, որպէսզի ան՝ յաղթական ու ապահով հասնի նաւամատոյց։

Աֆրօ-ասիական միասնականութեան համաժողովին մասնակցող Սովետական պատուիրակութեան իբր նախագահ Ձեր հանգամանքը պերճօրէն կը փաստէ ներհուն առաջնորդի ու քաղաքական հմուտ մարդու Ձեր կոչում ունենալը եւ այն կատարեալ վստահութիւնը զոր կը վայելէք յասկապէս հայրենի իշխանութեանց կողմէ։

Ասեն մը առաջ՝ յեսադէմ ու խաւարամիտ կայսերապաշտութեան ձեռքը խաղալիկ էր Եգիպտոս, անկարող քալելու լոյսի ու յառաջդիմութեան համբէն։

Այսօր՝ շնորհիւ Յեղափոխութեան, ըրջուած են կարգերը եւ հաստատուած սերտ բարեկամութիւն՝ Սովետական Միութեան ու Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան միջեւ։

Այդ բարեկամութեան անսասան լուսակոթողներէն մեծագոյնն է Ասուանի բարձր Ջրամբարը։

Խաղաղասէր է Եգիպտացին ու խաղաղութի՛ւն կը տենչայ աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն պէս։ Եւ Սովետական հզօր Պետութեան եղբայրական օգնութեամբ պիտի տիրանայ իր անհերքելի իրաւունքներուն։

Այս ճշմարտութիւնն է կը լսի հիմայքը Սովետական Միութեան՝ որուն հզօր եւ մեծ Ընտանիքին անդամն ըլլալու բախտն ունի Հայաստանն այսօր։

Նո՛յն այս ճշմարտութիւնը կը կազմէ նաեւ կորիզը մեր ապագայ բոլոր յոյսերուն եւ մեր անժամանցելի ու արդարազոյն Դատին՝ որուն միա՛կ Իրաւատէրն է հայ ժողովուրդն ամբողջ։ Մէկ է Արդարութիւնը, ինչպէս է աշխարհի խաղաղութիւնը՝ բոլո՛ր ժողովուրդներուն համար։

Կատարեալ է հայ ժողովուրդին վստահութիւնը հայրենի իր Ղեկավարներուն հեռատես իմաստութեան եւ հարազատ ու քաջ հայրենասիրութեան վրայ։

Կենդարեայ Սովետահայ Պատմութիւնը, մեր ժողովուրդին իրագործած նուաճումներով – որոնք աւելի՛ պայծառ գալիքի գրաւականն են – կը հաստատէ այս իրականութիւնը։

Ձեզի կը մաղթենք յաջողութիւն եւ քաջառողջութիւն, որպէսզի բարիով կատարէք Ձեր խաղաղարար աշխատանքը՝ ի շահ ժողովուրդներու եղբայրութեան, ու հայ Ազգի երջանկութեան։ Բարի եկաք, բարո՛վ վերադառնաք մեր կարօտալի մայր հայրենիքը։

Գահիրէ, 10 Յունուար 1972 — ԱՐՄԷՆ ՏԱՏՈՒՐ

ՅՈՒՇԵՐ՝ ԵՐՋԱՆԿԱՅԻՇԱՏԱԿ ԳԱՐԵԳԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

(ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ)

ՏՈՔԹ. Օ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

1934 տարին պատմական թուական մը եղաւ պուլկարահայութեան համար, քանի որ օրհնաբեր այցելութիւնը վայելեց Ս. Էջմիածնի պատուիրակ՝ Գարեգին Սրբազանի։ Նոյն բաղդաւորութեան արժանացաւ նաեւ Շումէնի հայութիւնը 14 Դեկտ.ին։ Սրբազանին կ'ընկերանար Հոգշ. Գուսան վարդապետ եւ Տէր Աթանաս քահանան։

Կիրակի օրը երբ Սրբազանը պիտի պատարագէր, եկեղեցւոյ շրջաբակը լեցուած էր խուռն բազմութեամբ մը։ Աւանդատունէն երբ Գարեգին Սրբազան զգեստաւորեալ եկեղեցի կ'իջնէր, հոն հաւաքուած բազմութիւնը արգելք կը հանդիսանար անոր դէպի եկեղեցի յառաջանալուն, ու վայրկեաններ շարունակ Աջահամբոյրը կը շարունակուէր. դեռատի հարսեր ու կիներ՝ երեխաներ գրկած կը մօտենային Սրբազանին, որ իր օրհնութիւնները տայ անոնց։

* * *

«Խորհուրդ Խորին»ի սրտայոյզ երգեցողութեամբ պատարագիչ Սրբազանը եկեղեցի առաջնորդուեցաւ։

Ներկայ էր պուլկար քահանան, զարգացած հոգեւորական մը՝ Գերմանիա ուսած։ Սրբազանին հոգեշունչ քարոզը, որ կէս ժամ տեւեց, ներշնչումի աղբիւր մը եղաւ, երկնային պատգամ բոլորին։

Նոյն օրը, առանց նկատի ունենալու օրուան յոգնութիւնը, կ.ե. ժամը 4ին, Կինոյի մեծ սրահին մէջ Սրբազանը բանախօսեց ու միաժամանակ ցուցադրեց հայ մանրանկարչութենէն նկարներու լուսապատկերներ, որոնք կը յայտնաբերէին հայ ժողովուրդի բնածին տաղանդը։ Ներկաները, որոնց մէջ նաեւ պուլկարներ, լարուած ուշադրութեամբ հետեւեցան այս յայտագիրին, եւ հիացան հայ ժողովուրդի մշակոյթին վրայ։

* * *

Երբեք չպիտի մոռնամ այն օրը, երբ պատարագէն շատ առաջ, առաւօտ կանուխ ներկայացայ Սրբազան Հօր։ Տեսայ որ ան ծնրաչոք Սաղմոս կը քաղէր։ Այդ վայրկեանին աչքիս առջեւ պատկերացան լուսաշող դէմքերը Նարեկացիներու եւ Շնորհալիներու։ Երբ լրացուց Սաղմոսի ընթերցումը, մօտեցայ իրեն եւ խնդրեցի որ թէյ մը առնէ։ Մերժեց, ըսելով որ ծոմ բերնով պէտք էր որ ներկայանար Ս. Խորհուրդին։ Սրբազան, ըսի, դժուար պիտի ըլլայ Ձեզի մինչեւ ժամը մէկը դիմանալ։ Այս խօսքերուս առարկեց ըսելով. «Չէ՞ որ բժիշկները, շատ անգամ նոյնիսկ առողջներուն, ամսուան մէջ մէկ քանի օր ծոմապահութիւն կը յանձնարարեն»։ Իրաւունք տուի իրեն։

Ապա Սրբազանը պատմեց, թէ Սարդարապատի պատերազմին, որուն ինքն ալ մասնակից եղած էր, եւ ըսաւ, թէ այդ օրերուն հայ ժողովուրդը անխտիր միասնականութեան վսեմ օրինակը ցոյց տուաւ եւ ամէն տարիքի մարդիկ մէկ նպատակ միայն ունէին՝ յաղթել թշնամիին։ Ապա աւելցուց. «Ես եւ ինծի ընկերացող Զաւէն Սրբազանը խրամէ խրամ յառաջանալով կը խրախուսէինք։ Ոչ մէկ գրիչ չպիտի կարենայ այդ օրուան քաջագործութիւններուն հպարտալի պատկերը նկարագրել։ Կարծես հարսանիք էր։ Մէկ կողմէն եկեղեցւոյ զանգակները կը ղօղանջէին, միւս կողմէն դեռատի աղջիկներ եւ կիներ ջուր եւ ուտելիք կը կրէին, բայց ոչ մէկու աչքին ուտելիք կ'երեւար։ Վայրկեանները վճռական էին, ու վերջապէս թշնամին պարտուեցաւ եւ չի կրցաւ իր ոճրային նպատակին հասնիլ»։

Յետոյ դառն շեշտով աւելցուց. «Եթէ մենք ունենայինք այն միասնականութիւնը՝ որ ունեցանք Սարդարապատի պատերազմին, թշնամին թիզ մը հող իսկ չպիտի կարենար գրաւել։ Բայց աւա՜ղ, որ այդ միասնականութիւնը պակսեցաւ եւ հայ զինուորը ամօթահար նահանջեց, ձգելով Կարսն ու Արտահանը թշնամիին։»

Յիշատակի նկար մը 14 Դեկտեմբեր 1934ին, Գարեգին Սրբազանի՝ (ապա Կաթողիկոս) Պուլկարիոյ Շումէն քաղաքը կատարած այցելութենէն։
Նկարին մէջ կ'երեւին Ազգային վարչութեան անդամներէն Տոքթ. Օ. Մանուկեան (ատենապետ) Պ.Պ. Արամ Որիխեան (ատենադպիր), Մանուէլ Գրիգորեան եւ Յովհ. Թորոսեան (անդամներ)

«Եթէ Սարդարապատի պատերազմը հայ ժողովուրդին քաջութեան դափնեպսակը եղաւ, Կարսի ու Արտահանի պատերազմը սեւ մէկ էջը կազմեց հայ պատմութեան»։ Սրբազանին խօսքերը առինքնող հմայք մը ունէին եւ կ'ուզէի երկար մտիկ ընել։

Մօտեցաւ բաժանումի տըխուր վայրկեանը։ Սրբազանը վակոնի պատուհանէն խաչակնքելով իր օրհնութիւնները կու տար հաւաքուած բազմութեան։ Այդ պահուն օդին մէջ կ'արձագանգէր անուշ մեղեդիի պէս սա խօսքերը «Երթա՛ս բարով, Սրբազան»։

Սոֆիա

ՄԱՄՈՒԼ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

պատճառը մենք ենք որոշ չափով։ Մենք հարկ եղած կերպով եւ յարատեւութեամբ չենք խօսիր Եղեռնի մասին ու մեր լռելը հրաւէր է կարծէք՝ մոռացութեան կամ նսեմացնել է արիւնոտ ջարդերը, ասոնց անհուն իսկութիւնը։

Պէտք է մի՛շտ եւ ամէ՛ն առթիւ խօսինք, լուսաբանենք եւ միաբերան պոռանք ու փողահարենք ճշմարտութիւնը, որպէսզի ան հրապարակի մոխիրներու մէջէն եւ ԱԶԳԵՐՈՒ ՄԵԾԵՐՈՒՆ հասցնենք ամփոփ գրականութիւն՝ Մեծ Եղեռնի մասին։ Թող արար աշխարհ գիտնայ որ Արիւնոտ Մրցանիշը կը պատկանի միայն ու միայն Թուրքիոյ նախկին տէրերուն։

Ուրիշ ոչ ոք, ոչ իսկ Հիթլէր, պէտք ունի ամչնալու։

Հայրենի Զբօսաշրջիկներ Այցելեցին Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահը

Յունուար 11ին, Մոսկուայի գծով՝ Երեւանէն Գահիրէ ժամանեցին հայրենի զբօսաշրջիկներու խումբ մը, բաղկացած 33 հոգիներէ, գլխաւորութեամբ Երեւանի քաղաքային կոմիտէի շինարարական եւ քաղաքային տնտեսութեան բաժնի վարիչ ընկեր Էտիկ Շահինեանի։

Խումբը բաղկացած է զանազան մասնագիտութեան տէր հայերէ, որոնց մէջ կ'արժէ մասնաւորաբար յիշել Երեւանի քաղսովետի նախագահի տեղակալ ընկեր Հրաչիկ Աւետիսեանը եւ իր տիկինը, Մարմար քարերու Ֆապրիքայի տնօրէն ընկեր Գասպար Պաղտասարեանը եւ իր Տիկինը, փոխադրական վարչութեան բաժնի պետ ընկեր Հրաչիկ Կարապետեանը եւ իր Տիկինը, Հայաստանի Հեռագրական Գործակալութեան աշխատակից եւ ԹԱՍՍ Հեռ. Գործակալութեան թղթակից ընկեր Գիմ Ղալաչեանն եւ տիկինը, Հ.Հ.Գ.ի լուսանկարիչ– թղթակից ընկեր Հերպերտ Պաղտասարեան ինչպէս նաեւ «Ինթուրիսթ»ի առաջնորդող – թարգման Գայեանէ Սարգսեան։

Ընդառաջելով Հայկական Ընթերցասրահի հրաւէրին, զբօսաշրջիկներու խումբէն մաս մը Հինգշաբթի, 13 Յունուար 1972, կ.ե. ժամը 10.30ին, առաջնորդութեամբ սրահի երիտասարդներուն այցելեց սրահ, ուր ներկայ գտնուեցաւ ի պատիւ սրահի գործօն երիտասարդներուն սարքուած մտերմիկ թէյասեղանին։

Հայրենի հիւրերը մեծապէս ոգեւորուեցան ի տես օտար ափերու վրայ 70 տարիներէ ի վեր իր գոյութիւնը պահպանած եւ հայ սերունդներ փրկած այս հաստատութեան աշխատանքներուն։

Սեղաններու շուրջ բոլորուած ներկաները ունեցան ջերմ ու մտերմիկ խօսակցութիւն։

Այս առթիւ, Գալուստեան Ազգային Վարժարանի ուսուցիչ Պր. Նուպար Տէրգնեան, որ անցեալ ամառ Մայր Հայրենիք այցելած հայ ուսուցիչներու խումբին մաս կազմած էր, հայրենիքի մէջ իր լուսանկարած գունաւոր ֆիլմերը ցուցադրեց լուսարձակ մեքենայի միջոցաւ եւ խանդավառեց բոլոր ներկաները։

Ապա տեղի ունեցաւ ընկերական հանդիպում։ Սրահի ատենապետ ընկեր Նուպար Պալաեան խօսք առնելով՝ ողջունեց հայրենի հիւրերը եւ հակիրճ խօսքերով անոնց ներկայացուց սրահին անցեալ եւ ներկայ գործունէութիւնը։

Խօսք առնելով, խումբին ղեկավար՝ ընկեր Էտիկ Շահինեան, իր եւ իր խումբի անդամներուն կողմէ ողջունեց սրահին անդամները եւ շնորհակալութիւն յայտնեց այս մտերմիկ ընդունելութեան առթիւ։ Ան ներկաներուն ծանօթացուց նաեւ իր խումբին անդամները եւ անոնց մասնագիտութիւնները։ Ու

(Շար. տես էջ 5)

Նկարին մէջ ոտքի՝ Երեւանի քաղկոմի շինարարական և քաղաքային տնտեսութեան բաժնի պետ՝ ընկեր Էտիկ Շահինեան, իր ելոյթին ընթացքին

ԸՆԿԵՐ ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆ

ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Գիտական, ճարտարարւեստական, շինարարական, ուսումնական, մշակութային և այլ մարզերու մէջ հայրենի ժողովուրդին ձեռք բերած մեծ յաջողութիւններուն վրայ անդրադառնալէ ետք, մեծ ոգևորութեամբ խօսեցաւ նոր հնգամեակի ընթացքին նախատեսուած նպատակներուն շուրջ։ Իր ուշադրութեան մասնաւորապէս խօսքին մէջ, ընկեր Անտոն Քոչինեան յիշեց նաև շինարարական և զարգացման աշխատանքներու Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոս Ն.Օ.Ս.Տ.Տ. Վազգէն Ա.ի անձին և Անոր կատարած մեծ գործունէութեանց, ինչպէս նաև համաշխարհային ազատութեան և բարեկամութեան գծով Վեհափառ Հայրապետին թափած ջանքերուն մասին։

Ընկեր Անտոն Քոչինեանի խօսքերը յաճախ ընդմիջուեցան բուռն ծափահարութիւններով։

Այս յիշատակելի հանդիպումին վերջաւորութեան, ներկաները բոլոր իրենց յարգանքն ու շնորհակալութիւնները մատուցեցին Առաջնորդական Փոխանորդին։

Առաջնորդարանի պարտէզին մէջ, հայրենի մեծ ղեկավարը մեծ հիացմունքով դիտեց Գահիրէի Մայր Տաճար՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին և այցելեց, կատարելով մեծ ընկերակցութեամբ Սրբազան Հօր և Ազգ. Իշխանութեան անդամներուն, այցելեց տաճարին ներքնամասը, ինչպէս նաև եղեռնի Ցեղասպանութեան արձանին շինուած յիշատակարանը։

Այս պատմական և սիրալիր հանդիպումէն ետք, հայրենի մեծ ղեկավարը՝ որուն կ'ընկերանային իր անձնական քարտուղարը ընկեր Ալ. Դաւթեան և Գահիրէի Սովետ. Դեսպանատան անձնակազմէն գլխաւոր խորհրդական ընկեր Գօշու Ակօբով և կցորդ ընկեր Լեւոն Շահինեան, ընդհանուրին ծափահարութեանց ներքև հրաժեշտ առին Ազգային Առաջնոր-

ՎԱՅԵԼԵՑԻՆՔ ԽԱՆԴՈՎ ԵՒ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆՈՎ

ՄԿՐՏԻՉ Մ. ԳԱՍԲԱՐԵԱՆ

Այո՛, վայելեցինք խանդով եւ անխառն հրճուանքով, Ֆրէզնոյի մէջ սարքուած խորհրդային Հայաստանի 51րդ տարեդարձի տօնակատարութեան ճաշկերոյթ-հանդէսը։ Շուրջ 300 հայրենասէր հասարակութիւն մը լսեց, հրճուեցաւ եւ խանդավառ ծափահարութիւններով դրուատեց հայրենաշունչ մթնոլորտ ստեղծող արուեստագէտները, եւ յայտագիրին մաս կազմող բանախօսները։ Սակայն, թէեւ տխրութեան ալիք մը անցաւ հանդիսականներու վրայէն, երբ յայտարարուեցաւ բեմէն, թէ օրուան հիւր՝ բանաստեղծ Գէորգ Էմին Նիւ Եորքի մէջ կը մնայ հիւանդութեան պատճառով, բայց եւ այնպէս այդ տխրութեան ազդեցութիւնը փութով անցաւ, քանի որ բեմին վրայ կ'երեւէր խորհրդային Հայաստանի տաղանդաւոր պատմաբան՝ Փրոֆեսէօր Արամայիս Նաւասարդի Մնացականեանը, եւ հանդիսականները բուռն եւ խանդավառ ծափահարութիւններով ողջունեցին մեր չքնաղ հայրենիքի գիտնականը, որուն պերճափայլ եւ բովանդակալից ճառը հիացմունքով, խանդավառութիւնով եւ ոգեւորութիւնով տոգորեց հանդիսականները։ Բայց, նախ, յայտագրի ամբողջութիւնը նկարագրելէ առաջ, կ'արժէ որ անդրադառնանք օրուան հիւր՝ հայրենիքի փառաւոր վերելքը եռանդագին ոգեւորութիւնով մը նկարագրող տաղանդաւոր պատմաբան Տոքթ. Փրոֆ. Արամայիս Մնացականեանի յուզիչ ճառին։ Եւ բուռն ծափահարութիւններու մէջ յարգելի փրոֆեսէօրը սկսաւ այսպէս. «Նախապէս իմ սիրելիներին անցնելէ առաջ ողջոյններ եմ բերում հայրենիքի, Սովետական Հայաստանի ժողովուրդէն, ղեկավար մարմնէն սփիւռքի մեր հայրենասէր ժողովուրդին։ Մեր հայրենիքը, սիրելիներ, այսօր այն չէ ինչ որ էր անկէ յիսուն եւ կամ աւելի տարիներ առաջ, երբ մենք միայն ժողովուրդ էինք եւ անկախ հայրենիք չունէինք։ Իսկ այսօր, ուզում եմ շեշտել, որ մեր արդի հայրենիքը՝ իր աշխատունակ ժողովրդի ջանքերով եւ պետութեան իմաստուն ղեկավարների միջոցով, դարձած է մի առաջաւոր եւ գիտութեան ու տեխնիկայի բարձրացման հունով հուժկու մի հայրենիք, որ երբեւիցէ ժամանակ չէ եղած անցեալ դարերի ընթացքում, եւ նա եղբայրական կապերով կապուած է Միութեան անդամների հետ, եւ այս միութեան կապերը ուժ են ներգրաւում քոյր հանրապետութիւններից, նմանապէս օգնում նրանց առաջադիմական ջանքերի մէջ։ Նա՛, թէ մեր միջ-հանրապետականութեան, խաղաղ դրացիութեան գաղափարականը որքան նպաստաւոր է եղել թէ մեր եւ թէ խաղաղ եղբայրական կապերով կապուած հանրապետութիւնների միջեւ։ Այսօր, հայրենիքի առաջադիմական ջանքերի բուանդրանները ապացոյց են նրա մեծութեան։ Կարճ ժամանակի ընթացքում, ահաւոր երկու կործանիչ պատերազմների հուրէն անցնող մեր չարքաշ ժողովուրդը, հսկայական ջանքերով կերտեց մի այնպիսի հայրենիք, որ այսօր նա ունի 700 մեծ գործարան, եւ նրա արտադրութիւնները տարածւում են այլ եւ այլ երկիրներ։ Այսօր մեր հայրենիքը անցեալի նման ուրիշների ուժից կախուած չէ, այլ իր սեփական ուժերին վստահող հզօր հայրենիք մը, եւ նաեւ հիւսիսի օգնութիւնով էլ մի անկախ հայրենիք է։ Մեր ժողովուրդը անցեալ 3000 տարիների ընթացքում մղած է ազգային գոյութեան պայքար, եւ այսօր այդ պայքարը վերածուել է մի փառաւոր եւ փայլուն իրականութեան, խորհրդային անկախ եւ ուժեղ պետականութիւնով մի հայրենիքի։ Այլեւս անցեալ ողբերգութիւններով չէ որ մենք տարունակ պէտք է զբաղուենք, այլ միայն մեր ամբողջական հայրենիքի վերելքի գործերով, ուսում, շինարարութիւն, գիտութիւն, որոնք մեր նոր սերունդին տալիս են հանրապետական գիտակցութիւն, պետականութեան ըմբռնում եւ ուժ, որի վրայ պիտի բարձրանայ հայրենիքի վաղուան վերաշէնքը, այս է ահա մեր պետականութեան ամուր հիմնաքարը, որի վրայ հաստատուած կ'ընթանայ հայրենիքը այսօր։ Այսօր մեր հայրենիքի գիւղը չէ այն ինչ էր տասնից առաջ, փխրուն, յետամնաց, իսկ այսօրուան մեր գիւղերը դարձած են քաղաքատիպ աւաններ, զարգացած տնտեսութիւն, դպրոց, ուսում, երկրագործական տեխնիկայի առաջադիմական սարքերով ուժաւորուած գիւղեր։ Հայրենիքի ուսման, գրականութեան կեդրոնները, համալսարանը, հազարաւոր դպրոցները, եռանդուն գործունէութիւն կը ցուցնեն։ Մեր հինաւուրց թագաւորութեան կործանումէն ետք, հայ ժողովուրդը անտէր անուժ մի զանգուած էր, դարերու այս ողբալի կացութեան փոխարէն այսօր հայրենիքը բարձր ուսման տիպի հայրենիք է։

Հայրենիքը հայ ժողովուրդի անցեալ ազատագրական պայքարների հերոսներին պատուած է նրանց յուշարձանների կառուցումներով, ինչպէս, օրինակ, Անդրանիկի, Գայի (Հայկ Բժշկեան) եւ այլոց յուշարձաններ։ Մեսրոպ Մաշտոցի անուան եւ տառերի գիւտի մասին 9 միլիոն օրինակով տպագրուեց Մոսկուայի մէջ, նաեւ բազմաթիւ լեզուներով տպագրուեցին Յովհ. Թումանեանի, Կոմիտասի գործերը, իսկ հնապատմագէտ Օրբէլիի գործերը նոյնպէս տպագրուեցին Մոսկուայի մէջ 150,000 օրինակով։

Հայրենիքի Պետ. Համալսարանէն շրջանաւարտած են 80,000 բարձր գիտնականներ, որով հայրենիքի մէջ այսօր կայ իսկական ազգային դիմագիծ՝ իր բարձր կուլտուրայով, որը վաղուան մեր յաղթանակների երաշխիքն է։ Մի՞թէ այս իրողութիւնները փայլուն ապացոյցներ չեն մեր պետականութեան իմաստուն ջանքերին։ Եւ ես վստահ եմ, թէ մեր տարագիր հայ եղբայրներն ու քոյրերը, լիապէս կը գնահատեն հայրենիքի այս վերելքը, որ հսկայական ջանքերով շատ բան է բրած եւ շատ բաներ էլ ունի անելիք։ Այս միջոցին էր որ որոտընդոստ ծափահարութիւն մը սկսաւ։

Անդրադառնալով արտասահմանի հայ գաղութներու նուէրներուն, ինչպէս Սասունցի Դաւիթի Թանգարանին Զօրավարին նուիրատուութիւններուն, մեծատաղանդ Փրոֆեսէօրը ըսաւ, թէ «Թէեւ նրանք դոյզն էին իրենց քանակով՝ Սովետ Միութեան հազարների դէմ, սակայն մեծ էին՝ նուիրատուների հոգեկան եւ հայրենասիրական զգացումներով։ Ինչպէս նաեւ ազգասիրական վրիժառու գործը՝ որ կատարուեցաւ քաջասիրտ Թեհլիրեանի ձեռքով, տապալելով գազանը, որը նշանակալից մի աքթ էր սփիւռքի մեր պանդուխտ կեանքին մէջ, նա երբեք չի մոռացուիր»։ – Փրոֆեսէօր Մնացականեան նախօրօք այցելեց վրիժառու Թեհլիրեանի դամբարանը, որ կը գտնուի Ֆրէզնոյի մէջ – «Այս եւ նման ազգային – յեղափոխական արժէքներ գնահատում է հայրենիքը, եւ պահում անաղարտ ազգային դիմագիծը»։

Երբ մեծայարգ Փրոֆեսէօրը վերջացուց իր խօսքերը, ժողովուրդը ոգեւորուած եւ յուզումի

(Շար. տես էջ 5)

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ "ԺԱՖ"

Ֆրանսահայ Երիտասարդական Միութիւնը, «ԺԱՖ», կը պատրաստուի կազմակերպել գեղարուեստի և մշակոյթի իր 6րդ Փառատօնը, որ տեղի պիտի ունենայ 1972 Նոյեմբերի ընթացքին՝ Փարիզի մէջ։

Նախապատրաստական աշխատանքները արդէն սկսած են և խնդրուած է բարձր հովանաւորութիւնը Ֆրանսայի և Սովետական Հայաստանի բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու։ Դարձեալ, ֆրանսացի և հայ արուեստի ու մշակոյթի ականաւոր գործիչներէ բաղկացած յանձնախումբի մը հովանաւորութեան տակ պիտի դրուի Փառատօնը։

Ինչպէս անցեալ հինգ փառատօները, վեցերորդին ալ նպատակն է զարկ տալ մշակութային գործունէութիններու, որոնք ազգապահպանման կարեւորագոյն ազդակներէն են։ Նաև ծանօթացնել հայ մշակոյթն ու արուեստը և զուգահեռաբար յայտնաբերել երիտասարդ արուեստագէտներ և զանոնք ծանօթացնել հասարակութեան։ Այս իսկ պատճառով, Փառատօնի յայտագիրին մէջ տեղ տրուած են արուեստի և մշակոյթի բազմազան մարզերու, ինչպէս երգ, պար, արտասանութիւն, նկարչութիւն, քանդակագործութիւն եւայլն։ Հետագային յայտագիրի բովանդակութեան մասին առանձինն մանրամասնութիւններ պիտի տրուին։

ԺԱՖի 6րդ Փառատօնը նուիրուած է ֆրանսացի տաղանդաւոր բանաստեղծ և վիպասան՝ Վիքթոր Հիւկոյի ծննդեան 170 ամեակին և հայ մեծարժէք նուագահան Ալեքսանդր Սպենդիարեանի, որուն ծննդեան 100 ամեակը կը տօնուի ներկայիս հայրենիքի մէջ։

ԺԱՖի 6րդ Փառատօնը ներշնչուած է նաև 1971 Փետրուարին Երեւանի մէջ կայացած Սփիւռքահայ յառաջդիմական երիտասարդական կազմակերպութիւններու անդրանիկ հաւաքէն, որուն թելադրանքներէն էին՝ միասնականութեան եւ համագործակցութեան ոգի ստեղծել սփիւռքի գաղութներու միջեւ։

Հաւատարիմ՝ երեւանեան հաւաքի որոշումներուն եւ ոգիին, ինչպէս նաեւ փառատօնը մեծ ծաւալով եւ միջգաղութային բընոյթով կազմակերպելու նպատակն մղուած, ԺԱՖը սիրով պիտի ընդունի արուեստի սփիւռքահայ երիտասարդ ներկայացուցիչներու մասնակցութիւնը, ըլլան անոնք մենակատարներ կամ խումբեր։ Ուստի ներկայիս կոչ կ'ուղղէ վերոյիշեալ արուեստագէտներուն եւ կը հրաւիրէ զանոնք մասնակցիլ գեղարուեստի եւ մշակոյթի իր վեցերորդ Փառատօնին։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՓԱՌԱՏՕՆԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Փարիզ, 12 Դեկտեմբեր 1971

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՋԵՐՄ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՄԲ ՊԱՏՈՒԵՑ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Ժողովուրդը բուռն ծափահարութեամբ գնահատեց Շահէ Տատուրեանի ճառը։

Անենապետը ապա հրաւիրեց Բարեգործական Միութեան պաշտօնաթերթ՝ «Ծուշարար»ի խմբագիր Անդրանիկ Փօլատեանը, որպէսզի ծանօթացնէ օրուան պատուոյ հիւրը՝ բանաստեղծ Գէորգ Էմինը։ Ա. Փօլատեան իրեն տրուած այդ պաշտօնը կատարեց ձեռնհասութեամբ։

Փօլատեան ըսաւ, թէ Գէորգ Էմին ծնած է 1918 թուականին, Երեւանի մօտ, Աշտարակ Գիւղին մէջ, թէ ան եղած է ուսուցչի զաւակ, ունենալով երկու եղբայր և մէկ քոյր, թէ անոր մէկ եղբայրը՝ Վարդգէսը զոհ գացած է ինքնաշարժի արկածի, իսկ միւսը՝ Վազգէնը կը գտնուի Միացեալ Նահանգներու մէջ և ճանչցուած է որպէս տաղանդաւոր երգահան ու երաժիշտ։ Բանաստեղծը, ըսաւ Փօլատեան, բուն անունով կը կոչուի Գառլէն Գրիգորի Մուրատեան, իսկ «Գէորգ Էմին»ը գրչանուն մըն է, զոր ան որդեգրած է երեսուն տարիներէ ի վեր։ Փօլատեան ապա թուեց Գ. Էմինէ հրատարակուած ստեղծագործութիւնները, որոնք կը կազմեն բազմաթիւ հատորներ։ Ետոյ ան հրաւիրեց հեղինակն իր խօսքն ըսելու։

Գէորգ Էմին բարձրախօսի առջեւ իր առաջին բառերով գրաւեց հանդիսականներուն սիրտն ու մտերմութիւնը։ Ան համեստութեամբ դիտել տուաւ, թէ Նախկին ճառախօսն այնքան գովեստներ շռայլեց իր մասին, որ այժմ ինքը անծանօթ տեսողները թերեւս պիտի յուսախաբուին։

Ես և Շահէ Տատուրեան փոքրահասակ մարդիկ ենք, ըսաւ Գէորգ Էմին, բայց մեզմով մի՛ դատէք Հայաստանի հայերը, որոնց մէջ բարձրահասակները մեծ թիւ կը կազմեն։

Ամբողջ մէկ ժամ Գէորգ Էմին ելեկտրականացած պահեց ունկնդիր բազմութիւնը՝ իր հատու և սրամիտ, բայց անկեղծ ու հայրենասիրական խօսքերով, որոնք զուարթ մթնոլորտ մը ստեղծեցին և յաճախ ընդմիջուեցան բուռն ծափահարութիւններով։

Ան յայտնեց, թէ Հայաստանի ամենաբարձր պաշտօնեայէն մինչեւ ամենահասարակ աշխատաւորը իրեն պատուիրած են սփիւռքի հայերուն տալ իրենց պատգամը՝ ՀԱՅ ՄՆԱՑԷ՛Ք։ «Եւ հայ մնալու համար անհրաժեշտ է վերջ դնել անմիաբանութեան, խուսափիլ դատարկ վէճերէ ու պառակտիչ ներքին կռիւներէ եւ ներշնչուիլ հայրենասիրական ազնիւ զգացումներով։ Հայ մնալու համար, ըսաւ Գ. Էմին, պէտք է քանդել մեր միջեւ բարձրացած պարիսպները և անոնց տեղ հաստատել մեզ իրարու կապող կամուրջներ։

Շարունակելով իր խօսքը, բանաստեղծը թելադրեց. «Մենք պէտք չէ խօսքի հայրենասէրներ ըլլանք, այլ գործի հայրենասէրներ։ Այդ ըլլալու համար, մենք պէտք է ոգեւորուինք ու խանդավառուինք մայր հայրենիքով ու հայ ժողովուրդի վերածնութեամբ և մեր զգացումները փոխանցենք նոր սերունդին»։

«Մինչեւ հիմայ մենք հայերս երգած ու փառաբանած ենք անցեալի մեր զոհաբերութիւնները և մարտիրոսագրութիւնը – շեշտեց Գ. Էմին –, բայց այլեւս չենք ցանկար գոհուիլ, կոտորուիլ ու նահատակուիլ։ Աւարայրի ու Սարդարապատի մէջ մենք մեռնելով յաղթեցինք, բայց այժմ կուզենք ԱՊՐԵԼՈՎ ՅԱՂԹԵԼ»։

Գէորգ Էմին չափաւորութեան հրաւիրեց այն հայերը, որոնք հայրենասիրութենէ մղուած ամեն ինչ հրաշափառ, փառահեղ կամ պանծալի կը տեսնեն Հայաստանի մէջ։ Նման հայերուն համար Հայաստանի երգչուհին, դերասանը, պարողն ու երաժիշտը իրենց նմանները չունին ամբողջ երկագնդի վրայ, կամ թէ Հայաստանի շէնքերը աւելի լաւ են քան Նիւ Եորքի շէնքերը և կամ թէ Երեւանը աշխարհի ամենագեղեցիկ մայրաքաղաքն է։ Այո՛, Հայաստանը ծաղկած ու հսկայաքայլ յառաջդիմած է, բայց ձեռք բերած նուաճումները գնահատելու համար չափազանցելու կարիք չըկայ, ըսաւ ան։

Բանաստեղծն ապա զանգատեցաւ այն հայերուն դէմ, որոնք անիրաւ քննադատութիւններ կը նետեն։ Ան իբրեւ օրինակ յիշեց մէկը, որ Հայաստանի գրողները դատապարտելով ըսած էր, թէ անոնք օտար բառեր գործածելով հայ լեզուն… «Փիհիշ» ըրած են։ Այս տեսակ անձ մը իրաւունք ունի՞ քննադատելու մեզ, հարցուց ան։

Ի վերջոյ Գէորգ Էմին արտասանեց իր շարք մը բանաստեղծութիւնները, որոնց հայրենասիրական ոգեւորող ու յուզիչ ազդեցութիւնը զգալի եղաւ բոլոր ներկաներուն վրայ։ Անոնք իրենց զգացումները արտայայտեցին խանդավառ բացագանչութիւններով ու բուռն ծափահարութեամբ։

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹԻ ՊԱՏՈՒՈՅ ՍԵՂԱՆԷՆ ՆԿԱՐ ՄԸ

Ձախէն աջ՝ Նուպար Քիւփէլեան, հայրենի հիւր Շահէ Տատուրեան, Գերշ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան, հայրենի բանաստեղծ Գէորգ Էմին եւ Պր. Անդրանիկ Փօլատեան

(Լուսանկար՝ ԿԱՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

Բեմ հրաւիրուեցաւ բանաստեղծ Գ. Էմինի եղբայրը՝ Վ. Մուրատեան, մասնակցելու համար գեղարուեստական յայտագիրին իր սիրոյ չութով (վիոլա տ'ամուր)։ Վ. Մուրատեան դաշնակի ընկերակցութեամբ նուագեց երեք կտոր, որոնց առաջինը նուիրուած էր Գէորգին և երկրորդը՝ արկածամահ եղած Վարդգէսին։ Տաղանդաւոր արուեստագէտը գնահատուեցաւ ծափերով։

Վերջին խօսողն եղաւ Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Մանուկեան, որ անգլերէն լեզուով կարդաց Լեւոն Սուրմելեանի գրութիւնը՝ Գ. Էմինի մասին, իր գնահատական խօսքերն աւելցուց անոր վրայ և հայրենիքի ու սփիւռքի միջեւ հոգեկան կապը զօրացնելու կոչն ուղղելով ժողովուրդին, փակեց հաւաքոյթը։

Ճաշկերոյթ-ընդունելութեան մասնակցող բազմութիւնը ցրուեցաւ գոհ և ուրախ տպաւորութիւններով։

«ԼՐԱԲԵՐ»

ՀԱՅՐԵՆԻ ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ
ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

(Շարունակութիւն Դ էջէն)

ներկաները յաջորդաբար ծափերով ողջունեցին անոնցմէ իւրաքանչիւրը։

Գործադրուեցաւ նաեւ յայտագիր մը։ Ց. Շիրազի «Հայրենական»ը արտասանեց սրահի պաշտօնի ասմունքող Նուպար Պահարեանը եւ ստացաւ բազմաթիւ յուշանուէրներ։

Ներկաները միաբերան երգեցին «Էրեբունի»ն, ապա «Իսրուրիսբ»ի շնորհալի թարգմանութիւնը՝ Գայեանէ Սարգսեանը, շատ յաջող կերպով ասմունքեց Պարոյր Սեւակի «Հայի աչքեր» քերթուածը։ Երիտասարդներու խումբը միւս կողմէն սկաւ երգել «Հերոսներու երգ»ը։

Մէջ ընդ մէջ յուշանուէրներ տրուեցան սրահի վարչութեան եւ անդամներուն։

Խօսք առաւ նաեւ սրահին նախագահ՝ ընկեր Սարգիս Պալաեան եւ արտայայտուեցաւ հայ եւ արաբ ժողովուրդներու բարեկամական կապերու զօրացման համար սրահին ներդ կատարուած աշխատանքներուն մասին։

Հայրենի հիւրերը ապա այցելեցին ակումբին զանազան բաժիններ եւ իրենց գոհունակութիւնները յայտնեցին ի տես կատարուած հայրենասիրական մեծ աշխատանքներուն։

Առաւօտեան ժամը մէկին, անոնք գոհունակ վերադարձան հիւրանոց, առաջնորդութեամբ սրահին երիտասարդներուն։

Բարի գալուստ եւ հաճելի ժամանց կը մաղթենք մեր հայրենի զբօսաշրջիկներուն։

ՎԱՅԵԼԵՑԻՆՔ ԽԱՆԴՈՎ ԵՒ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆՈՎ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

պիքներով ողողուած ոսկի հյաւ եւ բուռն ծափահարութիւններով իր գնահատանքի եւ սիրոյ արտայայտութիւնները յայտնեց։

*
* *

Այժմ դառնանք օրուան յայտագիրին։

Ըստ օրուան յայտագիրին, վառեակի նաշը օրհնեց Զաուլըրի քահանայ Տ. Թաթուլ քհն. Երեցեան։ Հանդէսին բացումը կատարեց աւետաբես Արամ Արաքս, ձանի մը խրախուսիչ խօսքերով եւ հրաւիրեց Իզապէլ Գաբրիէլեանը, որ երգեց Ամերիկեան Ազգ. երգը, դաշնակի ընկերակցութեամբ Պէն Գրիգորեանի։ Յայտագիրի վարիչ Տոքթ. Արա Աւագեան – Ֆրէզնօ Սթէյթ Քոլէճէն – շատ լաւ եւ ձեռնհասօրէն վարեց, յայտագիրին իրենց մասնակցութիւնը բերող արուեստագէտներն ու խօսողները ներկայացնելով իրենց յատուկ գրական կամ այլ մասնայատկութիւններով։ Պատուոյ սեղանին առջեւ, Փրոֆէսոր Մնացականեանի երկու կողմերը տեղ գրաւած էին Սան Ֆրանսիսկոյի Սովետական հիւպատոսի ներկայացուցիչ Անարոյի Մ. իր համեստափայլ տիկնոջ հետ, արուեստագէտ Մայքլ Իշնեան, Պասուէլի Մարեան եւ գրագէտ Վահէ Հայկ, որ ծանօթացուց Փրոֆ. Ա. Մնացականեանը, բսելով որ ան դասախօս է Երեւանի համալսարանին մէջ՝ պատմական գիտութիւններու տոքթ.-փրոֆեսորի տիտղոսով, եւ արտադրած է պատմագրական շարք մը գործեր, ու դրուատեց անոր արժանիքը։

Տոքթ. Արա Աւագեան կարդաց երկու հեռագիրներ, մին Հայաստանի Համալսարանէն, եւ միւսը Արտասահմանի հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահ Վ. Համազասպեանէն, որոնք կը յայտնէին թէ ստացած են Ֆրէզնոյէն ուղարկուած երկու վերիփայլի մեքենաները, որոնց մասին տեղեակ էր ժողովուրդը, ինչպէս նաեւ կարդացուեցաւ Սան Ֆրանսիսկոյի Սովետ. հիւպատոսի շնորհաւորական նամակը, անգլերէն, որ իր հետ բերած էր իր ներկայացուցիչը՝ Պ. Անարոյի եւ որ ինք եւս շնորհաւորական ձանի մը խօսքեր ըսաւ անգլերէնով՝ 51-ամեակը շնորհաւորելով։ Արուեստագէտ Մայքլ Իշնեան տամաքիք թռնով արտասանեց երկու ստայլոյզ բանաստեղծութիւններ արժանանալով ծափերու։ Յայտագիրին փայլ մը տուին նաեւ՝ Պէն Գրիգորեանի դաշնակի ընկերակցութեամբ Մարօ Կարապետեանի քաղցր երկու երգերը, մին «Էրեբունի»ն եւ միւսը «Մադիկներ» երգը, որ նոյնպէս գնահատուեցան բուռն ծափերով։

Հանդէսին երկրորդ մասին եղաւ լուսապատկերներու ցուցադրութիւն՝ Պր. Անթօեանի կողմէ, ան ցուցադրեց Խարբերդի, Երեւանի, Անիի եւ այլ պատկերներ, որոնց մասին տուաւ լայն բացատրութիւններ։ Արուեստագէտ Մայքլ Իշնեանի արտասանութիւնները էին՝ բանաստեղծ Գէորգ Էմինի «Կռունկ»ը եւ Արշակ Չօպանեանի «Խաղաղութիւն» բանաստեղծութիւնը։ Ամենէն վերջ աւետաբես Արամ Արաքս յայտնեց, որ շնորհաւորական նուիրատուութիւններէն գոյացած էր շուրջ 600 տոլար, եւ իր շնորհակալութիւնները յայտնեց բոլոր ներկաներուն։

Նոյեմբեր 22 1971

Ֆրէզնօ, Գալիֆորնիա

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Այր և կին կ'ամուսնալուծուին։

Կինը հանդիման արար՝

— Ամէն անգամ որ գեղեցիկ աղջիկ մը տեսնես, կը մոռնաս ամուսնացած ըլլալդ։

Այրը խոստոբէն՝

— Ընդհակառակը, ճիշդ այն ատեն կը զգամ…

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

ամիսէն առաջ։ Իր խօսքը Կրթական Նախարարին ուղղելով, Նախագահը պահանջեց որ իւրաքանչիւր կառավարչատան մէջ զինուորական բարձրագոյն վարժարան մը բացուի, ուրուն աշակերտելու նախապատուութիւնը տրուի երկրին հերոսներուն զաւակներուն։ Նախագահը դիտել տուաւ նաեւ իր քաղաքանութեան երկու ընդհանուր սկզբունքները՝ որոնք են.

ա. — Արաբական հողամասէն ոչ մէկ կտոր զիջում.

բ. — Պաղեստինցի ժողովուրդին իրաւունքներուն մասին ոչ մէկ սակարկութիւն։

Տոքթ. Ազիզ Սըտքիի գլխաւորած դահլիճին փոխ-վարչապետներն են.

— Տոքթ. Մոհամէտ Ապտէլ Քատէր Հաթէմ, որ միաժամանակ Մշակոյթի և Տեղեկատուութեանց Նախարար է.

— Պր. Մոհամէտ Ապտէլ Սալամ էլ Զայյաթ.

— Պր. Մոհամէտ Ապտալլա Մերզպան՝ միաժամանակ Տնտեսութեան Նախարար.

— Պր. Մամտուհ Սալէմ՝ միաժամանակ Ներքին Գործոց Նախարար։

— Ֆերիք (Ա.) Մոհամէտ Ահմէտ Սատէք՝ միաժամանակ Պատերազմական և Զինուորական Արտադրութեանց Նախարար։

ԳԱՀԻՐԷ

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

Բաղդատական ցանկ 1970-1971 տարեշրջանին՝ Գահիրէի մէջ տեղի ունեցած մկրտութիւններուն, ամուսնութիւններուն եւ մահերուն։

1970ԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԵՆ.-

18 մկրտութիւն (5 աղջիկ 13 մանչ)։

17 ամուսնութիւն։

115 մահ, 1-50 տարեկան այր՝ 4, իսկ 50 տարեկանէն վեր՝ 53, գումար 57։

1-50 տարեկան կին՝ 1, իսկ 50 տարեկանէն վեր՝ 57, գումար 58։ Ընդհանուր գումար 115։

1971ԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԵՆ.-

36 մկրտութիւն (17 մանչ 19 աղջիկ)։

12 ամուսնութիւն։

98 մահ։ 1-50 տարեկան այր՝ 3, իսկ 50 տարեկանէն վեր՝ 56, գումար 59։

1-50 տարեկան կին՝ 1, իսկ 50 տարեկանէն վեր՝ 38, գումար 39։ Ընդհանուր գումար 98։

Ե. Գ. Մ. ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՋԱՀԱԿԻՐ
ՕԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
20 ՅՆՎՐ. 1972

5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1972ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՌԱՏԻՈԺԱՄԻ

Փ Ո Փ Ո Խ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Խմբագրութեանս կը տեղեկացուի, որ յառաջիկայ 5 Փետրուարէն սկսեալ, Գահիրէի հայկական ռատիօժամը պիտի ծայնասփռուի նոյն ալիքի վրայ ամէն Երեքշաբթի, Հինգշաբթի եւ Շաբաթ օրերը, կէսօրէ ետք ժամը 4·15էն մինչեւ 5:

Արտասահմանի եւ Եգիպտոսի ունկնդիրներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք ժամի այս փոփոխութեանը վրայ։

ԳԱՀԻՐԷԻ «ԶԱՅՔՈՎԱՍՔԻ» ՀԱՆԴԻՍԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Ա· էջէն)

Բեմին վրայ Սովետական եւ Եգիպտական դրօշներու կողքին կը ծածանէր Սովետական Հայաստանի դրօշը:

Հանդիսութիւնը սկսաւ կ.ե. ժամը 7,15ին: Հանդիսականները յոտնկայս ունկնդրեցին Եգիպտոսի եւ Սովետական Հայաստանի պետական հիմները, դաշնամուրի վրայ նուագուած՝ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի կողմէ։

Ապա օրուան խօսնակը՝ Պր. Ն· Տէօվլէթեան, հրաւիրեց ազգային երեսփոխան եւ Պատկ· Թեմական Ժողովի ատենադպիր Պր· Յակոբ Համբիկեանը, որ կատարէ բացման խօսքը։

Պր. Յ· Համբիկեան հակիրճ բայց խնամեալ ելոյթ մը ունեցաւ: Նախ, յանուն Ազգային Իշխանութեան եւ ներկայ ու նոյնիսկ բացակայ հայրենակիցներուն անունով ողջունեց մայր հայրենիքի մեծ ղեկավարը։ Բոլոր հանդիսականները ոտքի՝ բուռն ծափահարութիւններով ողջունեցին ընկեր Անտոն Քոչինեանը: Ապա Պր· Համբիկեան ողջունեց Եգիպտոսի նախագահ Անուար էլ Սատաթը, ինչպէս նաեւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վազգէն Ա.ը ու ժողովուրդը իր կարգին բուռն ծափահարութիւններով դիմաւորեց այս յիշատակութիւնները: Պրն· Համբիկեան ապա անդրադարձաւ եգիպտահայ համայնքի պատմական անցեալի եւ ի մասնաւորի ներկայ շրջանի ազգային կեանքին շուրջ եւ անոր կրթական, մշակութային, եկեղեցական եւ հայրենասիրական մարզերէ ներս կատարած գործունէութեանց մասին տուաւ ընդհանուր տեղեկութիւններ: Ան չմոռցաւ նաեւ յիշատակելու արաբ ժողովուրդին եւ Եգիպտոսի կառավարութեան՝ հայութեան հանդէպ սիրալիր վերաբերմունքը ու իր խօսքը վերջացնելէ առաջ ողջունեց մայր հայրենիքը, անոր ժողովուրդը ու երկար կեանք մաղթեց հայրենի մեծ հիւրին։

Ընդհանուրի ծափահարութեանց ներքեւ խօսք առաւ Ս· Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի ա· քարտուղարը՝ ընկեր Անտոն Քոչինեան։ Ան նախ ողջունեց եգիպտահայութիւնը եւ իր ուրախութիւնը յայտնեց ներկայ գտնուելով սփիւռքի բեկորներէն միոյն՝ եգիպտահայութեան հետ: Ապա խօսեցաւ հայ ժողովուրդի վերջին յիսնամեայ պատմութեան եւ յառաջդիմութեանց մասին։ Ընկեր Քոչինեան շեշտեց կարեւորութիւնը սովետ ժողովուրդներու սերտ եղբայրութեանը: Ապա խօսեցաւ համայնավար կուսակցութեան եւ սովետ կարգերու շնորհիւ ժողովուրդներու ձեռք բերած աննախընթաց յաջողութիւններուն մասին ու վեր առաւ հայ ժողովուրդին արձանագրած յառաջդիմութեանց կարեւորութիւնը ու ըսաւ. «Մեզ մօտ եթէ դուք մեզ հարցնէք թէ որն է ամենախոշոր յաջողութիւնը Հայաստանում, ես կ՚ասէի, ամենախոշոր յաջողութիւնը՝ դա մեր զարգացած ինդելիկենցիան է, նրա ստեղծումը յատկապէս թեքնիքական ուժի մէջ։ Մենք այժմ ունենք այնպիսի ինդելիկենցիա, այնպիսի մասնագիտական կատրեր, որոնք հեշտութեամբ կարող են օգնել աշխատաւորութեանը, աւելի արագ կերպով զարգանալու համար: Իսկ դա ստեղծել են մեր բուհերը, բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւնները»։

Յարգելի հիւրը ըսաւ նաեւ որ յիսուն տարիներ առաջ հայ ուսանողներ հնարաւորութիւն չունենալով իրենց բարձրագոյն ուսումը շարունակելու հայրենիքին մէջ կը մեկնէին օտար երկիրներ, Գերմանիա եւ այլուր: Իսկ այսօր արտասահմանէն Երեւանի համալսարանին մէջ սովորող օտար ուսանողներուն թիւը կը հասնի 2000ի՝ որոնցմէ մեծ թիւ մը գերմանացիներ, որոնք շնորհիւ մեզ մօտ կիրարկուած «պրոցես»ին աւելի շատ բան կը սորվին:

Գիտութեան մարզէն ներս մեր հայրենիքի կատարած մեծ նուաճումներուն մասին խօսելէ ետքը, ան հպարտօրէն յայտարարեց որ տիեզերք ուղարկուած շատ մը արբանեակներուն կարեւոր մասերը Հայաստանի մէջ կը պատրաստուին: Ապա ան խօսեցաւ լեռներէն հոսող ջուրերու ամբարման, Սեւանի վերաբարձրացման խնդրի, Արփա-Սեւան փապուղիի եւ այլ մեծ իրագործումներու մասին: Ընկեր Քոչինեան շնորհակալութիւն յայտնեց, որ մենք կարողացած ենք հայ մնալ, բեկորներէն մէկը հայ ժողովուրդին, որ պահպանած է իր լեզուն, մշակոյթը եւ սէրը հանդէպ իր հայրենիքին: Շնորհակալութիւն յայտնեց նաեւ որ մենք կը պահենք մեր դպրոցները, մեր եկեղեցին եւ մեր կապը մայր հայրենիքին հետ: Շնորհակալութիւն յայտնեց արաբ մեր կառավարութեան, որ մեզի հնարաւորութիւն տըւած է այս բոլորը պահպանելու, ինչ որ ուրիշ պետութիւններ չեն թոյլատրեր։

Ընկեր Անտոն Քոչինեանի ճառը քանիցս ընդմիջուեցաւ ներկաներուն բուռն ծափահարութիւններով։

Իր ճառի աւարտին, հայրենի ղեկավարը խոստացաւ եգիպտահայութեան ողջոյնները հաղորդել հայրենիքի մեր եղբայրներուն եւ ղեկավարութեան։

Առաջնորդական տեղապահը հայրենաշունչ ելոյթ մը ունեցաւ։ Ապա կարճ դադարէ մը ետք գործադրուեցաւ գեղարուեստական գեղեցիկ յայտագիր մը։

Նախ զոյգ պար մը՝ «Կոշիկի պարը» կատարեցին Եգիպտոսի Պալէի վարժարանէն երկու տեղացի աշակերտներ, որուն յաջորդեց եգիպտահայ մենապարուհի Օր· Սոնիա Սարգիս (Զամքէրթճեան), կատարելով «Տոն Քիշոթ» պալէէն մենապար մը։

«Զանգեզուր» պարախումբի փոքրիկներու խումբը (դերուսոյց պալէթմայսթըր Լէոնորա Գրիգորեան) յաջողութեամբ կատարեց «Հնդկական Պար»ը, որուն յաջորդեց մեծերու խմբապարը՝ մասնակցութեամբ նոյնինքն Տիկին Լէոնորայի:

Այս յաջող ելոյթներուն յաջորդեցին «Եգիպտահայ Երգչախումբ»ի կատարած բազմաձայն խմբերգները, ղեկավարութեամբ Մօ· Եդուարդ Յակոբեանի եւ դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի: Երգչախումբը նախ երգեց Ա· Այվազեանի «Մաղկիր ազատ իմ հայրենիք»ը, որուն յաջորդեց Գ· Սարեանի՝ «Ս· Հայաստան» (երաժշտ· Առնօ Պապաճանեան) քերթուածին կատարումը՝ ընկ. Մարկրիթ Յակոբեանի եւ ընկ·Պերճ Գոգորեանի կողմէ, ընկերակցութեամբ երգչախումբին լրիւ կազմին խմբական արտասանութեամբ եւ երգով։ Ապա Տիկին Ալիս Տեփոյեան ներշընչումով արտասանեց Պարոյր Սեւակի «Կան՚ք, պիտի լինեն՚ք»ը: Յայտագիրին վերջին կտորը եղաւ երգչախումբին կողմէ կատարուած եւ հանդիսութեան պատուոյ հիւրին ձօնուած՝ Ալեքսանդր Յարութիւնեանի (խօսք՝ Յովհ. Թումանեանի) «Հայրենիքիս հետ» գանթաթը։

Հանդէսէն ետք ներկաներէն շատեր շրջապատեցին հայրենի մեծ ղեկավարը, որ իւրաքանչիւրին պատասխանեց՝ գողտրիկ ժպիտը այտերուն:

Ու բոլոր հանդիսականները, ոգեւորուած այս ջերմ մթնոլորտէն՝ մեկնեցան անջնջելի յիշատակներով:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէ Թեմական Ժողովը նիստ պիտի գումարէ Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ յառաջիկայ Ուրբաթ, 21 Յունուար 1972, երեկոյեան ժամը 5ին։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իր սիրեցեալ ամուսնոյն՝ ողբ. Տոքթ. Զարեհ Փափազեանի մահուան 4րդ տարելիցին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին, Տոքթ. Աստղիկ Փափազեան կ՚ընէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները·

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Հայ Կարմիր Խաչին	200
Աղքատախնամին	200
«Այծեմնիկ»ին	200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Արեւ»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Տէր եւ Տիկին Գարեգին Աչուկեան, առ ի գնահատութիւն Թերթիս կատարած հայրենասիրական, ազգապահպանման եւ հայապահպանման գործին՝ կը նուիրեն 200 ե·դ··

Տէր եւ Տիկին Նուպար Զօրայեաններ աղջիկ Թոռնիկով մը բախտաւորուած ըլլալնուն ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան, Տոքթ. եւ Տիկին Հանրի Բետերեան կը նուիրեն 100 ե·դ··

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ· Մարտիկ Պէյլէրեանի (Գալիֆորնիա) տխուր մահուան առթիւ, վասն ցաւակցութեան Տէր եւ Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը նուիրեն 100 ե·դ··

Ս Տ Ա Ց Ո Ւ Ա Ծ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնը·–

Օր. ՍՐԲՈՒՀԻ ԱՐՄԷՆԵԱՆԷ
(Տերէնտինկըն, Զուէցերիա)

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱԻՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

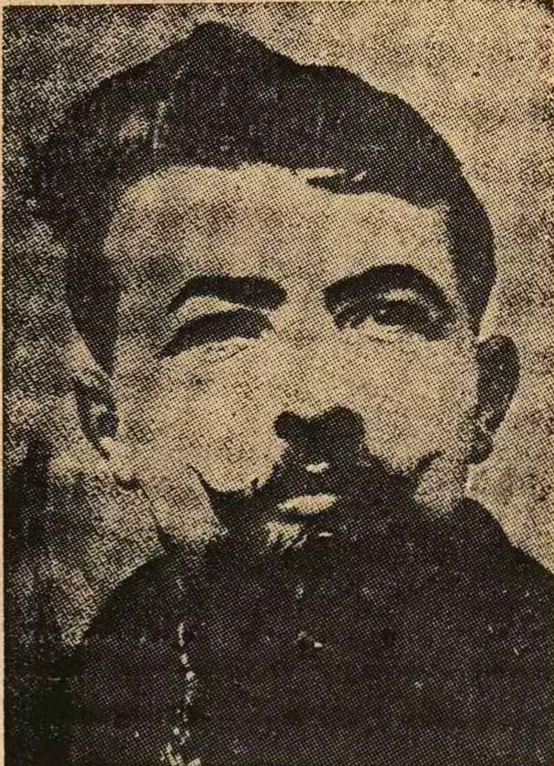
ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 413—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1972 — ՀԱՏԸ ՉԵՌՔՈՎ 3 Եգ. Դհկ. Կամ 35 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٤١٣ – الخميس ٢٧ يناير ١٩٧٢

ԵՐՆԷ՜Կ ԳԼՈՒԽԸ ՎԵՐ ԱՌՆԷՐ ՊԱՀ ՄԸ...

(ՍԱՐԳԻՍ ՏԽՐՈՒՆԻԻ ՆԱՀԱՏԱԿՄԱՆ 43ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Իր նահատակութենէն աւելի քան չորս տասնամեակներ ետք, երնէ՜կ, գլուխը վեր առնէր պահ մը և կենդանի աչքերով դիտէր իրականացումը իր երազին և յաղթանակը գաղափարին՝ որուն անխոնջ մունետիկը հանդիսացաւ։

Տեսնէր հայութեան Մայր Հայրենիք՝ Խորհրդային Հայաստանը, երէկի դալկահար ու վատոյժ մանուկը, որուն վերապրելուն և հետագայ հզօրութեան առաջին ու նուիրեալ հաւատացողը եղաւ, երբ ուրիշներ անոր մօտալուտ մահը կը նախատեսէին իսկ ոմանք ալ անկէ խորշանքով կը հեռացնէին իրենց ակնարկը։ Տեսնէր չքնաղ դէմքը և յաղթ կերպարը հայուն հայրենիքին, և հրճուէր, որ ժամանակը եկաւ արդարացնելու իր յոյսը և մոլեգին հաւատքը մեր ազգային վերածնութեան փառահեղութեան։

ՍԱՐԳԻՍ ՏԽՐՈՒՆԻ

Բաժնէր խինդը, ոգևորութիւնը ներկայ սփիւռքահայութեան, երէկի շուար և ուղեկորոյս զանգուածին, անյոյս ու անտէր պանդուխտին, որուն առջև բացաւ հայրենասիրութեան ճամբան, և մատնացոյց ըրաւ Արարատեան դաշտը՝ ուր հայութեան կացինահար բունը պիտի վերնծիւղէր խաղաղութեան ու ապահովութեան ծիածանին ներքև։

Հովացնէր այրող սիրտը ի տես բերրիութեանը՝ գաղափարի անպարագիծ դաշտին, որուն առաջին սերմնացաններէն եղաւ ընսփիւռքի մէջ։ Գոհանար հպարտ ծփանքովը աւտոք հսկաներուն, որոնք հարիւրներով ու հազարներով եկած են բռնելու իւրաքանչիւր պակսողի տեղը, և ըլլալու կենդանի վկան՝ ճշմարիտ գաղափարին անմահութեան։

Հաստատէր պարտութիւնը ճշմարտութիւնը գնդակով լռեցնել փորձողներուն, հայրենիքին ու ժողովուրդին ծառայելու, անոնց շահերուն պաշտպանութեան նուիրուածները աքսորով ու բռնութեամբ ճնշել, խեղդամահ ընել յուսացողներուն անփառունակ նահանջը, որ կը կատարուի արաբական աշխարհի մէջ, որուն ազատագրութեան առաջին մարտնչողներէն եղած էր ինք։

Սփոփուէր, որ անպարտելի ուժականութեան հասած է ժողովուրդներու բարեկամութիւնը, ընկերային արդարութեան սկզբունքը, պայքարը ընդդէմ Զարիքին ու հայրենադաւութեան, զանգուածներու ձգտումը դէպի ազատ ու երջանիկ ապագայ, որուն ալ թին ճամբան բացող, զայն լուսաւորող առաջին կենդանի փարոսներէն հանդիսացեր էր։

Հպարտանար, որ իր գաղափարական ընտանիքը՝ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը եղած է ու կը մնայ հաւատարիմ իր 85 ամեայ գաղափարախօսութեան, անշեղ ու անսակարկ՝ իր առաքելութեան փշոտ ուղիին վրայ, աններող՝ սկզբունքային շեղումներու նկատմամբ և անվերջ մշտարթուն պահող՝ նուիրումի, խիզախութեան, հոգեկան բարձր արժէքներու մեծարման ջահը, որ հերոսական սերունդներու հերթափոխութեամբ հասած է մեր օրերուն՝ Նազարբեկեաններու, Փարամազներու և Տխրունիներու արժանի յաջորդներուն։

Հաստատէր վերջապէս, որ իր՝ Հնչակեան Կուսակցութիւնը, կը շարունակէ մնալ ամենէն անշահախնդիր ու իրապաշտ կազմակերպութիւնը հայութեան, որքան հայ ժողովուրդին ու անոր հայրենիքին ծառայութեան, նոյնքան և աւելի սփիւռքահայութիւնը ճշմարիտ ու գործնական ազգասիրութեամբ առաջնորդելով՝ անոր ընդհանրական բաղձանքները իրականացնելու պայքարին մէջ։

Տեսնէր, հրճուէր ու հպարտանար, որ զուր տեղ չէ հոսած, 17 Յունուար 1929ի երեկոյեան՝ Պէյրութի մէկ մայթը ներկող արիւնը, այլև՝ դարձած է հայրենասիրութեան ըմբռնում, Ազգին ծառայելու հրաւէր, ժողովուրդին համար լաւագոյն ապագայ մը կերտելու յառաջադրութիւն, որուն փառակերտումին կենդանի վկան կը հանդիսանանք մենք այսօր, և որուն յաւերժութեան հետ անխզելիօրէն առընչուած կը մնայ անուն մը՝ ՍԱՐԳԻՍ ՏԽՐՈՒՆԻ։

Տեսնէր իր երազին իրականացումը, բայց իմանա՜ր նաև, որ հեռու չէ այն օրը՝ երբ, երախտագէտ ու գուրգուրոտ Մայր Հայրենիքը, պիտի գիտնա՛յ դափնեզարդել ճակատը իր Նահատակ Զաւկին։

«ԱՐԱՐԱՏ»

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ՝

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՏՈՔԹ. ԱԶԻԶ ՍԸՏՔԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ԶԵԿՈՅՑ ՄԸ ԿԱՏԱՐԵՑ

«Եթէ Իսրայէլ կը փափաքի ամբողջական պատերազմ մը մղել մեր հողամասին վրայ, այդ պատերազմը իր հողամասին վրայ եւս տեղի պիտի ունենայ։ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները պարտին գիտնալ՝ որ շրջանիս մէջ իր ունեցած շահերը ապահով չպիտի ըլլան»։

Անցեալ Կիրակի, 23 Յունուար 1972, Գահիրէի մէջ Ժողովրդական Խորհրդարանին մէջ, իր կառավարութեան անունով կարեւոր զեկոյց մը ըրաւ, որուն ընթացքին յայտարարեց որ իր Նախարարական Դահլիճին գլխաւոր առաքելութիւնն է պետութիւնը պատրաստել թշնամիին դէմ ամբողջական ճակատումի մը համար և խաղաղ լուծման մը հասնելու համար կարելի ամէն ճիգ թափելէ ետք, այլևս ուժի դիմելէ զատ ուրիշ բան չի մնար՝ մեր յափշտակուած հողերուն վերատիրանալու համար։

«Եթէ Իսրայէլ ամբողջական պատերազմ մը կ'ուզէ մղել մեր հողերուն վրայ — մասնաւորաբար շեշտեց Տոքթ. Ազիզ Սըտքի — մենք ի վիճակի ենք ամբողջական պատերազմը մղել իր սեփական հողամասին վրայ»։

«Ա.Մ.Ն.ը պարտին գիտնալ (և անոնք մեր շրջանին մէջ շահեր ունին) որ իրենց շահերը այլևս ապահով չպիտի ըլլան ամբողջական ճակատումի մը պարագային»։

Տոքթ. Ազիզ Սըտքի ապա խօսեցաւ իր կառավարութեան գլխաւոր առաքելութեանը մասին՝ յայտարարելով, որ այլևս պատերազմը միակ լուծումը դառնալէ ետք, մեր բոլոր կարելիութեանց և մեր բոլոր աղբիւրներուն համախմբումի գործը խիստ արագօրէն կատարելը անհրաժեշտութիւն դարձած է, որպէսզի կարենանք մեր զինեալ ուժերուն հայթայթել իրենց համար անհրաժեշտ եղածները, ինչպէս նաև ժողովուրդին համար անփոխարինելի անհրաժեշտութիւնները կարենալ ապահովել։

Այս առթիւ կառավարութիւնը վերատեսութեան պիտի ենթարկէ հանրային բոլոր ծախսերը, և նկատի պիտի առնէ հետևեալ չորս կէտերը, կարելի եղածին չափ խնայելու համար զանոնք։

ա. — Ճակատամարտին համար ըլլալիք ծախսերը նախապատուութիւն պիտի ունենան։

բ. — Ոչ մէկ ծախս պիտի ըլլայ եթէ այդ՝ չի ծառայեր ճակատամարտին կամ եթէ անհրաժեշտութիւն մը չէ։

գ. — Ճակատամարտին համար անհրաժեշտ չեղող ոչ մէկ պերճանքի առարկայ պիտի ներածուի։

դ. — Խուսափիլ շռայլութենէ և խնայողական քաղաքականութիւն մը կիրարկել։

Վարչապետը ապա անդրադարձաւ արտադրութեանց աճին մասին, Օրէնքին գերիշխանութեան և յարգանքի մասին։ Ապա

(Շար. տես էջ 4)

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏԿՈՄԻ Ա. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

Ընկեր Անտոն Քոչինեանի Մեկնումը

Եգիպտոսի մէջ տասն օրեր անցկացնելէ ետք, Ս. Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի ա. քարտուղար ընկեր Անտոն Քոչինեան, Երեքշաբթի, 18 Յունուար 1972, կ.ե. ժամը 3.45ին, Գահիրէի Միջազգային Օդանաւակայանէն՝ «Աէրոֆլոտ»ի ԻԼ 62 օդանաւով եւ ընկերակցութեամբ Գահիրէի մէջ կայացած Աֆրօ-Ասիական երկիրներու Խորհրդաժողովին մասնակցող Սովետ Պատուիրակութեան անդամներուն, պատուիրակութիւն՝ որ գլխաւորուած էր հայրենի մեծ ղեկավարին կողմէ, մեկնեցաւ Մոսկուա եւ ապա Երեւան։

Գահիրէի Միջազգային Օդանաւակայանին մէջ՝ ընկեր Անտոն Քոչինեանի ողջերթ մաղթելու համար եկած Տեղապահ Սրբազան Հայրը, Ազգ. Իշխանութեանց անդամները, մշակութային միութեանց և հայ մամուլի ներկայացուցիչները

(Լուսանկար՝ «ՉԱՀԱԿԻՐ»ի)

Օդանաւակայան ողջերթ մաղթելու եկած էին պր. Եուսէֆ էլ Սեպայի (Աֆրօ-Ասիական Ժողովուրդներու միասնականութեան կազմակերպութեան ընդհ. քարտուղար) եւ իր եգիպտացի գործակիցները. Սովետ Միութեան դեսպանը՝ Պր Վլատիմիր Վինոկրատով, սովետ հիւպատոսը եւ այլ պաշտօնատարներ,

(Շար. տես էջ 2)

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԵԾԻՆ ՕՐԻՆԱԿՈՎ

Խաղաղական ովկիանոսի ամերիկեան ռազմախարիսխներ պարունակող Օքինաուա կղզիները պիտի վերադարձուին իրենց տէրերուն՝ Նիքսըն-Սադօ համաձայնութեան իբր արդիւնք։

Ամերիկայի օրինակին հետեւելու է (պարտադի՛ր կերպով՝ ի հարկին...) նաեւ Իսրայէլ, արաբ բռնագրաւուած հողերը ետ տալով իրենց օրինաւոր տէրերուն եւ անսալով Ապահովութեան Խորհուրդի 22 Նոյեմբեր 1967ի որոշումին։

Ինչո՞ւ երկու չափ եւ տարբեր տեսակ կշիռ։ Ինչո՞ւ այս խտիրը՝ խաղաղութեան սուրբ անունով։ Ինչո՞ւ, կը հարցնենք Մեծն Ամերիկայի, իր բարի օրինակով չի վարակեր (պարտադի՛ր կերպով՝ քանի որ իրաւունքը տակաւին հզօրինն է..), այո, չի վարակեր նաեւ իր փոքրիկները, որոնց կարգին՝ Ներկայ Թուրքիան, անպայման.... Փոքր ազգերո՞ն ալ մանուկներու պէս կը սիրեն յոռին ընդօրինակել իրենց Մեծերէն, արդեօք...։

ԱՅԲ-ՏԻՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՄԵԾ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ
Ի ՊԱՏԻՒ՝ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏԿՈՄԻ Ա. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ԸՆԿԵՐ ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆԻ

Գահիրէի Ազգային Իշխանութիւնները, մեծ ճաշկերոյթով մը եւ պատուեցին ընկեր Անտոն Քոչինեանը, Հելիոպոլսոյ «Մերիլէնտ»ի մեծ ճաշասրահին մէջ, Երկուշաբթի, 17 Յունուար 1972 կ.ե. ժամը 3ին:

Այս ճաշկերոյթը իրենց ներկայութեամբը պատուեցին նաեւ սովետ պատուիրակութեան անդամներէն Տոքթ. Փրոֆ. Ուլիանովսքի, գրող Պր. Տուրսուն Զատէ, քարտուղար՝ Պր. Զաստուխով, Գահիրէի Սովետ Դեսպանին փոխանորդ՝ գործակատար Պր. Ալեքս. Թերթերին, ելեկտրուժի մեծ ճարտարագէտ ընկեր Գրիգոր Պօղոսեան, Սովետ Դեսպանատան գլխաւոր խորհրդական ընկեր Պօղոս Ակոբով եւ կցորդ ընկեր Լեւոն Շահինեան, Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան տեղ գրաւած էր պատուոյ սեղանին վրայ մեծ հիւրի կողքին։ Հայ կաթողիկէ համայնքին վիճակաւորը՝ Գերապայծառ Ռաֆայէլ Եպս. Պայեան եւս պատուոյ սեղանին տեղ գրաւած էր:

Այս մեծ ճաշկերոյթին հրաւիրուած էր հայ մամուլը։ Ներկայ էին Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեանց ատենապետներն ու անդամներէն շատեր, Գահիրէի Ազգ. Հոգաբարձութեանց, Խնամակալութեանց, բարեսիրական, կրթական, մշակութային եւ մարզական կազմակերպութեանց վարչական անդամներ իրենց ազնուափայլ տիկիններով, ընդամէնը շուրջ հարիւր հոգի։

Ընկեր Անտոն Քոչինեան բաժակաճառ կատարած պահուն

Ճաշի ընթացքին բաժակներ պարպուեցան պատուոյ հիւրին, Մայր հայրենիքին, Սովետ Միութեան ժողովուրդներու եղբայրութեան, հայրենի ղեկավարութեան եւ ժողովուրդին՝ ինչպէս նաեւ արաբ եւ սովետ ու արաբ եւ հայ ժողովուրդներու բարեկամութեան կենացը։

Սրբազան հայրը իր խօսքերուն ընթացքին ընկեր Անտոն Քոչինեանին ներկայացուց՝ իւրաքանչիւրին անունը տալով, Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեանց այն անդամները, որոնք ներկայ կը գտնուէին այս ճաշկերոյթին: Ու անոնցմէ իւրաքանչիւրը ծափերով ողջունուեցաւ։

Սրբազան Հայրը այնուհետեւ շնորհակալութիւն յայտնեց ընկեր Անտոն Քոչինեանի, որ իր բարձր ներկայութեամբ պատուեց եգիպտահայ համայնքը եւ խնդրեց իրմէ որ Հայաստան վերադարձին մեր համայնքին զաւակներուն սիրոյ անկեղծ զգացումները յայտնէ մայր հայրենիքի ղեկավարութեան եւ ժողովուրդին։

Հայրենի մեծ ղեկավարը ի պատասխան Սրբազան հօր խօսքերուն գեղեցիկ ելոյթ մը ունեցաւ բաժակը ձեռին, ու կոչ ընելէ ետք, որ սփիւռքահայութիւնը միասնականօրէն ջանայ գոյատեւել, իր հայեացքը միշտ յառած պահելով դէպի մայր հայրենիք՝ Սովետական Հայաստանը, բաժակը պարպեց ներկաներուն կենացը: Ան ըսաւ թէ շատ վառ տպաւորութիւններով կը վերադառնայ հայրենիք։

Ազգային Իշխանութեան կողմէ այս առթիւ ընկեր Քոչինեանին յանձնուեցան յուշանուէրներ։

Այս ջերմ ընդունելութիւնը վերջ գտաւ ընդհանուր խանդավառութեան մէջ։

Պատուոյ սեղանին հիւրերը բաժակներ կը պարպեն Մայր Հայրենիքի կենացը։ Ձախէն աջ՝ Գերապայծառ Ռաֆայէլ Եպս. Պայեան, ընկերներ Լեւոն Շահինեան, Պօղոս Ակոբով, Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, ընկեր Անտոն Քոչինեան, Փրոֆ. Ուլիանովսքի եւ գրող Տուրսուն Զատէ

(Լուսանկարներ՝ ՔԵՐՈՐԻ)

ՊԵԼՃԻՔԷՆ

ՓՐՈՖ. Զ. ՏՕԼԱՊՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԿՑԵՑԱՒ ՊՐԻՒՔՍԷԼԻ ԵԼԵԿՏՐԱՍՐՏԱԲԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (Հ.Հ.Գ.). — Պելճիքայի մայրաքաղաք՝ Պրիւքսէլի մէջ տեղի ունեցաւ Ելեկտրասրտաբաններու Միջազգային 12-րդ Համաժողովը, որ քննեց ելեկտրասրտաբանութեան վերաբերեալ շատ մը հարցեր։

Սոյն Համաժողովին գործնական մասնակցութիւն ունեցաւ նաեւ Խորհրդային Միութեան պատուիրակութիւնը, որուն մաս կը կազմէին Փրոֆեսորներ՝ Ի. Ակուլինչիեւը (Մոսկուա), եւ Զաւէն Տօլապճեանը (Երեւան):

Սրտամկանի նուիրուած յատուկ նիստի մը ընթացքին, զեկուցումով հանդէս եկաւ Երեւանի սրտամկանային ուսումնարանի բաժնի վարիչ՝ Փրոֆ. Զաւէն Տօլապճեանը։

ԸՆԿ. Ա. ՔՈՉԻՆԵԱՆԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

(Շար. Ա. էջէն)

Սովետական դեսպանատան գլխաւոր խորհրդական ընկեր Պօղոս Ակոբով, կցորդ՝ ընկեր Լեւոն Շահինեան եւ ելեկտրոյժի Սովետ մասնագէտներու ղեկավար՝ ընկեր Գրիգոր Պօղոսեան։ Հայ համայնքէն, Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի կողքին ներկայ էին՝ Պաշտ. Թեմական եւ Քաղաքական Ժողովներու ատենապետներն ու ատենադպիրները, ինչպէս նաեւ կարգ մը Ազգային Երեսփոխաններ, Աղեքսանդրիոյ Պաշտ. Քաղաքական Ժողովի փոխ-ատենապետը, «Արեւ» եւ «Ջահակիր» թերթերու խմբագիրները, ինչպէս նաեւ Հայկական Ընթերցասրահի ատենապետը եւ Հ.Գ. Միութեան վարչութեան ներկայացուցիչը։

Օդանաւակայանին մասնաւոր հիւրերու յատուկ հիւրասրահին մէջ, ընկեր Անտոն Քոչինեան մօտ մէկ ժամ մտերմիկ եւ սիրալիր զրոյց ունեցաւ հայ ներկայացուցիչներուն հետ, որոնք նախքան վերջնական բաժանումը՝ սիրալիր ողջագուրուեցան իրեն հետ. Այս առթիւ եւս յիշատակի նկարներ առնուեցան թերթիս խմբագիրին կողմէ։

Ապա մինչեւ օդանաւ՝ Եգիպտոսի Պետական եւ սովետ պաշտօնական անձնաւորութեանց հետ միասին ընկեր Անտոն Քոչինեանի ընկերացան՝ Տեղապահ Սրբազան Հայրը, Պաշտ. Թեմական եւ Քաղաքական Ժողովներու ատենապետները ու քանի մը ազգային երեսփոխաններ, ինչպէս նաեւ թերթիս խմբագիրը։

Ու վերջին անգամ հրաժեշտ առնելէ ետք, Ս. Հայաստանի ղեկավարը օդանաւ բարձրացաւ ներկաներուն ծափահարութեանց ներքեւ։

Բարի ճանապարհ եւ նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք մեր յարգամեծար հիւրին, յուսալով, որ ան կրկին կ'այցելէ Եգիպտոս եւ այս անգամին՝ իբր պատուոյ հիւրը եգիպտահայութեան։

5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1972ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՌԱՏԻՈԺԱՄԻ
ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Խմբագրութեանս կը տեղեկացուի, որ յառաջիկայ 5 Փետրուարէն սկսեալ, Գահիրէի հայկական ռատիօժամը պիտի ծայնասփռուի նոյն ալիքի վրայ ամէն Երեքշաբթի, Հինգշաբթի եւ Շաբաթ օրերը, կէսօրէ ետք ժամը 4.15էն մինչեւ 5:

Աւստրալիոյ, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի ունկնդիրներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք ժամի այս փոփոխութեան վրայ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մայր Աթոռում ստացուեց Անթիլիասի Կիլիկեան Աթոռի Գահակալի 20 Նոյեմբեր 1971 թուակիր շրջաբերականը, որը մի անգամ եւս գալիս է հաստատելու վերջին տասնհինգ տարիների ընթացքում այդ Աթոռի որդեգրած ոգին ու գործելակերպը՝ Հայ Եկեղեցու միութեան եւ հայ ժողովրդի միասնութեան սկզբունքների դէմ։

Մնում է ցաւ յայտնել, որ Անթիլիասի Աթոռը մի կողմից ձեւացնում է իրեն իբր համերաշխասէր, սակայն փաստօրէն գործում է բաժանարար ոգով եւ միշտ փորձում է հակադրուել ու մրցակից դառնալ Հայաստանեայց Եկեղեցու գլուխ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին։

Մի անգամ եւս հրապարակաւ բացայայտւում է, թէ ոչինչ չի փոխուել Անթիլիասի ափերին, անգամ նրա չորս ներկայացուցիչների վերջերս Ս. Էջմիածին այցելութիւնից յետոյ։

Սուրբ Էջմիածին — ԴԻՒԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

16 Դեկտեմբեր 1971 թ.

Յիշատակի Նկարներ
Ընկեր Անտոն Քոչինեանի Այցելութենէն

Հայրենի մեծ հիւրը՝ ընկեր Անտոն Քոչինեան լուսանկարուած «Եգիպտահայ Երգչախումբ»ին հետ, Գահիրէի «Զայֆովսքի» հանդիսասրահին մէջ, ի պատիւ իրեն կազմակերպուած մեծ համերգի յայտագիրին վերջաւորութեան։ Նկարին մէջ, աջէն ձախ՝ Պր. Յովհ. Քէհեախեան, Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս., ընկեր Անտոն Քոչինեան, բանաստեղծ Տուրսուն Զատէ, Մօ. Եդ. Յակոբեան եւ Տիկին Շամիրամ Դարմանեան

(Լուսանկար՝ ՔԵՐՈՐԻ)

Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանին մէջ, Հայկական Ընթերցասրահի ատենապետ եւ երկարամեայ ազգային հասարակական գործիչ ընկեր Նուպար Պալաեան, յանուն սրահի բոլոր անդամներուն՝ ողջերթ կը մաղթէ ընկեր Անտոն Քոչինեանին։

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան կողմէ ընկերներ Հայկ Օհաննէսեան եւ Նուպար Պալաեան բարի գալուստ կը մաղթեն Ս. Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի Ա. Քարտուղար՝ ընկեր Անտոն Քոչինեանին

(Լուսանկարներ՝ «ՋԱՀԱԿԻՐ»ի)

ՋՐԱՂԱՑՊԱՆԸ
(ԱԿՆԱՐԿ)

ԼՈՒԴՎԻԿ ԴՈՒՐԵԱՆ

Ջրաղացը չկայ։ Ախր գետն էլ չկայ։ Քառասուն աղբիւրների ջրերն էին, որ ակնաբուխ խառնըւելով իրար՝ ծափծփում էին երամով թռչող աղաւնիների պէս։ Ջրերի զուլալութեան մէջ խլրտացող կարմրախայտ ձկները ցերեկը արեւի հետ էին խաղում, գիշերը՝ աստղերի։ Ափերի բարդիները ու ուռիները ջրերի հայելում լրիւ տեսնելով իրենց հմայքը, նազ էին անում գեղեցկուհիներից երես առած աղջիկների պէս։ Թէ քանի ջրաղաց կար այդ գետի վրայ՝ ի՞նչ իմանամ։ Մէկը մեր գիւղի ծայրին էր։ Ծեր հովուի նման, քարափին նստած, երգում էր խոտադէզերով բարձուած տների համար։ Խուժող ջուրը քարքարներին էր բախւում, փրփրում փշրւում էր, զայրանում, խշշում էր։ պտտում էին արդէն հողագնդի պէս ծանր աղացքարերը։ Այդ ամենին հակառակ, հանգիստ, ա՜յս հանգիստ, աղացքարերի վրայ կախուած ամբարներից, հատհատ թափւում էր ցորենը ու աղացքարի տակ անցնում... Աղացքարերի տակից, հարսնաքողի պէս ճերմակ թեւում էր ալիւրը, ջրաղացը լցւում էր կաթնալոյսով ու մարդիկ օծւում էին արդար ճերմակութեամբ։ Այդ վաղուց էր... Ջրաղացը չկայ։ Ախր գետն էլ չկայ։ Քառասուն աղբիւրների ջրերը հիմայ, հսկայ խողովակներով ներփակ, գետնի տակն են անցել... Դարձել են քաղաքացիների համար խմելու ջուր...

Ջրաղացը չկայ, բայց կայ նրա վերջին ջրաղացպանը՝ Խաչիկը։ Նա նորից գործի է դնում աղացքարերը, սակայն էլեկտրաղացում։ Գիւղացիները նրան էլեկտրաղացպան չեն ասում, նորից ասում են՝ ջրաղացպան։

Գիւղի համար նոր դպրոց շինեցին, հինը դարձրին էլեկտրաղաց։

Ծիծաղում է Խաչիկը։

— Դպրոցը ջրաղա՞ց...

— Էլեկտրաղաց,— ուղղում եմ։

— Ի՞նչ էլեկտրաղաց,— զայրանում է,— հանի ես կենդանի եմ՝ պիտի ասեմ ջրաղաց։

— Ախր ո՞ւր է ջուրդ...

— Իմ գործը չէ, ջրաղաց... ու վերջ։

Վերջ, բայց սկսենք զրոյցը Խաչիկի մասին։

Նստել եմ դէմը, կոճղի վրայ։ Աննանգիստ է.

— Մի-մի հատ խմենք, հազարից մէկ ես երեւում։

Ձեռքը տանում է ցորենով լի տաշտը, ձեռքը մինչեւ արմունկը խրւում է ցորենի մէջ, ձեռքը վեր է քաշում։ փայլատակում է օղու շիշը։

Աջ ձեռքի հինգ մատները չըկան։ Բաժակը դնում է բլիթի պէս կլոր այդ ձեռքի ափին ու միւսով օղի լցնում... Բարձրացնում ենք բաժակները.

— Բարի՛ լոյս։

— Բարի՛ լոյս։

Աջ ձեռքի հինգ մատները չըկան. ասում է՝ Հիթլերը կերել է։

Վեր դրած գլխարկը աւելի է վեր քաշում, համարեայ հասցնում ծոծրակին։ Մազերից թափւող ալրափոշին նստում է յօնքերին...

Ես կրկնում եմ՝ Հիթլերը կերել է...

— Հա՛, բա՛, կերել է...

— Քանի տարեկան էիր...

— Տասնութ... ջրաղացպան Լիփոյի մօտ աշկերտ էի։ Ասացին՝ կռիւ է։ Լացն ընկաւ գիւղը։ Տըղամարդկանց հաւաքեցին... Նախագահն ասաց՝ շահաբեցինե՞ր, հերոսի պէս պիտի կռուէք... Տասը անգամ, քսան անգամ կրկնեց՝ հերոսի պէս։ Մի-մի հատ էլ խմենք...

— Ո՛չ։

— Է՜, հազարից մէկ ես գալիս ու ո՛չ, ոչը ո՞րն է...

— Պատմի՛ր։

— Հերոսի պէս չկարողացայ կռուեմ։ Հիթլերը մատներս կերաւ։ Ես եկայ, գոնէ մեդալ էլ չստացայ։ Մայրս ասաց՝ ջհաննամը մատներդ, դու կենդանի ես, էդ հազար մատ արժի... Հենց այնպէս ասաց, դրանից յետոյ հազար անգամ լսեցի՝ վո՜յ՝ բալիս մատները։

Ինքը խմեց, գլխարկը ծոծրակից առաջ քաշեց, ծածկեց ճակատի կէսը... Կաւէ ամանով շորը իս առաջը հրեց։ Ինքն էլ կերաւ։ Աղացքարերը դղրդում էին ու ալիւրը ճերմա՜կ, ճերմա՜կ թափւում էր... Ելաւ, ալիւր առաւ, մատների մէջ շօշափեց, տարաւ քթին, հոտ քաշեց... Նորից եկաւ ու նըստեց կոճղին։

— Մի-մի հատ էլ խմենք, հազարից մէկ ես գալիս մօտս։

— Ո՛չ։

— Յետո՞յ։

— Ի՞նչ յետոյ,— զարմացաւ։

— Որ եկար բանակից...

— Էլի գնացի ջրաղաց, իմ հին գործին, բայց երանի չգնայի։ Հինգ աղացքարերից չորսը կանգնել էին, մի քարն էր բանում, են էլ օրը մէկ-երկու ժամ... Ա՜յ տղայ, սիրտս քամուեց... Ճիշտ է, կռիւ էի գնացել ու վերադարձել, բայց պատերազմի դաժանութիւնը ջրաղացի անգործութիւնից զգացի, հասկացայ, որ երբ ջրաղացը կանգնեց՝ աշխարհը կը քանդուի։

Մի կտոր հաց պարզեց ինձ, ասելով.

— Գիւղից ես արդար հացի հոտը կտրուեց։ Հազար տարի էլ անցնի, չեմ մոռանայ... Մի օր մի պառաւ կին եկաւ ջրաղաց, ձեռքին մի տոպրակ ցորեն, չորս, հինգ քիլօ երեւի հազիւ լինէր։ Ասաց՝ Խաչի՛կ, տղա՛. թոռներս սոված են, շո՛ւտ աղա, տանեմ դրանց լացը կտրեմ... Մի կտոր հացով լաց էին կտրում։ Բա՜... Ախր ո՞նց աղամ, ասացի, էտքան ցորենի կէսն էլ քարի տակից չի դուրս գայ։ Դուրս բեր, ասաց, իմ գործը չի։ Աղացի... Տեսնո՞ւմ ես, պտտւող քարի տակ անշարժ քար կայ, պտտւողը քսւում է անշարժին ու ցորենը դարձնում ալիւր։ Քսուեց պտտւող անշարժին... Քարը քարին կերաւ, վառուած քարի հոտը քիթս ընկաւ, ու տեսնեմ պառաւի ցորենի կէսն էլ ալիւր չի դարձել... Քարը կանգնեցրի ու քիչ էր մնում սիրտս էլ քարի հետ կանգնէր։ Հիմա պառաւը թէ՝ ուզում է՝ քարի տակից լինի, ուզում է՝ ու սարի, իմ ցորենը պիտի հանես ու տաս։ Ա՜յ մայրիկ, ասում եմ, ես քարը ո՞նց շուռ տամ, խիղճ ունես... Լաց եղաւ պառաւը ու կրկնեց՝ բա թոռներիս լացը ո՞նց կտրեմ։ Կռիւ էր, բա՜, կռիւ, պառաւի տղան Գերչում ֆաշիստների դէմ էր կռւում, իսկ պառաւն էստեղ՝ սովի։

Հին դպրոցի փոքրիկ սենեակներում դղրդիւնով պտտւում էին աղացքարերը։ Կարծես ետ բերելով տխուր յուշեր։ Նորից օղի լցրեց.

— Աստուած չանի էդ օրերը ետ գան,— ասաց ու խմեցինք։

Դրսում մի բեռնատար ավտոմեքենայ կանգնեց։ Բացուեցին էլեկտրաղացի դռները... Ցորենով լի պարկերը ներս բերեցին ու շարեցին պատի տակ. Խաչիկը ծիծաղեց.

— Ամէն պարկը ներս բերելիս ու իրար վրայ շարելիս զգում էի, որ սրտիս ծանրութիւնը անցնում է... Սիրտս արդէն թեթեւ է, էլի ուրախ եմ։ Որ պատերազմը վերջացաւ, ա՜յ ուրախութիւն էր հա՜... Մի տարի չանցած՝ սկսեց բանել ջրաղացի երկրորդ քարը, յետոյ՝ երրորդը, չորրորդը, հինգերորդը... Գիւղը նորից հացի հոտով լցուեց, թոնիրները քնից արթնացան... Դէ, էն ժամանակ ավտոները շատ չէին, վերին գիւղերից ճռճռ սելերով, էշերով, սկսեցին նորից ցորեն բերել, սկսեցին նորից իրենց ցորենն աղալու համար հերթի սպասել... Սկսեցի քնելուն կարօտել... Գիտե՞ս ինչ բան է ջրաղացպանի անքնութիւնը... Ջրաղացպանի անքնութիւնը աշխարհի խաղաղութիւնն է։

Նա նորից գլխարկը վեր է տանում, հասցնում ծոծրակին, ալրափոշին թափւում է ու նստում յօնքերին։ Ես էլ եմ մեծ գոհութեամբ նայում հագուստիս նստած ալրափոշուն, վայելում աշխարհի անսահմա՜ն, մաքո՜ւր խաղաղութիւնը։

ԸՆԿԵՐ ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆԻ
ԿԱՐԳ ՄԸ ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Եգիպտոսէն նախքան հրաժեշտ առնելը, Գահիրէի Միջազգային Օդանաւակայանին մէջ Ս. Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի Ա. քարտուղար՝ ընկեր Անտոն Քոչինեան, երկար հանդիպում ունեցաւ իրեն ողջերթ մաղթելու եկած հայ պատուիրակութեանց եւ Թերթի խմբագիրներուն հետ։

Այս հանդիպումներուն ընթացքին ընկեր Անտոն Քոչինեան յստակ պատասխաններ տուաւ իրեն ուղղուած հարցումներուն։

Ընկեր Անտոն Քոչինեան եւ «Ջահակիր»ի խմբագիրը՝ մտերմիկ զրոյցի մը ընթացքին։

(Լուսանկար՝ «ՔԵՐՈԲ»ի)

ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ՝ ԱՅՍ ՏԱՐԻ

Նախ ան հպարտօրէն յայտարարեց, որ Աֆրօ-Ասիական Ժողովուրդներու միասնականութեան կազմակերպութեան քարտուղարութիւնը, պաշտօնապէս իրենց համաձայնութիւնը տեղեկացուցած են հայրենի ղեկավարին, որ տարւոյս Օգոստոս կամ Սեպտեմբեր ամիսներուն ընթացքին՝ Երեւանի մէջ գումարուի Գրողներու Համաշխարհային համագումարը։

Այս յայտարարութիւնը մեծ ուրախութիւն պատճառեց բոլոր հայերուս։

ԵՐԵՒԱՆ-ՓԱՐԻԶ ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ԳԻԾԸ

Թերթիս խմբագիրին կողմէ տրուած այս հարցումին, ընկեր Քոչինեան պատասխանեց ըսելով, որ Երեւան-Փարիզ օդանաւային ուղղակի գիծի հաստատումին համար, կարգ մը թեքնիք դժուարութիւններ կան, որոնք պիտի հարթուին՝ երբ կառուցուի Երեւանի նոր օդանաւակայանը, որ հսկայածաւալ պիտի ըլլայ ու պիտի ունենայ լայն երթուղիներու մեծ ցանց մը։ Բայց նախքան այդ ծրագիրին իրականացումը, ուսումնասիրութեան առարկայ են եւ մօտ ատենէն իրագործուելու կարելիութիւն կայ հաստատումը՝ ԵՐԵՒԱՆ-ԳԱՀԻՐԷ ԵՒ ԵՐԵՒԱՆ-ԹԵՀԵՐԱՆ օդանաւային ուղղակի գիծերուն, ինչպէս նաեւ կարգ մը հայաշատ արաբական երկիրներու մայրաքաղաքներուն եւ Երեւանի միջեւ օդանաւային ուղղակի գիծերու։

ԵՐԵՒԱՆ-ՓԱՐԻԶ ՀԵՌԱՏԻՊԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

Ընկեր Անտոն Քոչինեան նոյնպէս ժպիտը իր շրթին յայտարարեց, որ Երեւան-Փարիզ հայերէն լեզուով հեռատիպը արդէն աշխատիլ սկսած է, ու Հայաստանի Հեռագրական Գործակալութեան լուրերը ժամը ժամին կը հասնին Ֆրանսա։

Այսպէս ուրեմն, երկու տարուան կարճ ժամանակի մը միջոցին, Երեւան-Պէյրութ, Երեւան-Նիւ Եորք եւ Երեւան-Փարիզ երեք հայկական հեռատպային գիծեր հաստատուած կ'ըլլան, ինչ որ մեծ յառաջդիմութիւն է հայ ժողովուրդին համար։

ԵՐԵՒԱՆԻ ՁԱՅՆԱՍՓԻՒՌԸ ԱՒԵԼԻ ՈՒԺԵՂ

Թերթիս խմբագիրը արծարծեց նաեւ Երեւանի ձայնասփիւռի՝ արտասահմանեան երկիրներու հաղորդումներու աւելի յստակ ձայնասփռումի կարելիութեանց մասին, որուն ի պատասխան Կոմկուսի Ա. քարտուղարը ըսաւ, թէ մօտ ատենէն երբ կը լրանան Սեւանի ռատիօկայանի կառուցման աշխատանքները, արտասահմանեան հաղորդումները շատ աւելի յստակ եւ զօրաւոր պիտի ըլլան եւ պիտի գործեն նոր ալիքի վրայ։

ՀԻԼԹԸՆ ՊԱՆԴՈԿԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Ներկաներէն մին արտայայտուեցաւ այն լուրի մասին՝ որ «Ջահակիր»ի մէջ կարդացած էր քանի մը ամիսներ առաջ եւ հարց տուաւ, թէ որքան ստոյգ էր Երեւանի մէջ «Հիլթըն» անունով եւ ամերիկեան շահաբաժինով հիւրանոցի մը շինութեան այս լուրը։

Ընկեր Անտոն Քոչինեան պատասխանեց, որ այդ ծրագիրը ուսումնասիրութեան մէջ է եւ հաւանականութիւններ կան այդ հարցի իրագործմանը համար, ու ապա խօսեցաւ Հայաստանի մէջ նոր պանդոկներու կառուցման ծրագիրներու եւ իրագործումներու մասին ու ըսաւ, թէ մօտ ատենէն Սեւան լիճին ափերը նոր կերպարանք պիտի ստանան այնտեղ կառուցուելիք մոթէլներով, հանգստեան տուներով եւ ժողովուրդի եւ զբօսաշրջիկներու հանգիստի եւ զուարճութեան համար կատարուելիք շինարարութիւններով։

Այս ոգեւորիչ տեղեկութիւնները մեծապէս ուրախացուցին ներկաները եւ վստահ ենք, որ մեր ընթերցողներն ալ պիտի հրճուին՝ կարդալով սոյն տողերը։

Ս. Գ.

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ
ՍԻՄՈՆ ՍԱՄՍՈՆԵԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

«Ջահակիր»ի նախանցեալ թիւով տուած էինք նկարագրականը նախկին եգիպտահայ տաղանդաւոր նկարիչ Սիմոն Սամսոնեանի անհատական ցուցահանդէսի բացումին։

Այս ցուցահանդէսը, որ տեւեց Դեկտ. 26էն մինչեւ 9 Յունուար, ունեցաւ բազմաթիւ այցելուներ, որոնց կարգին արուեստի քննադատներ։ Ամերիկեան մամուլը խստապահանջ է եւ ձլաս իր գնահատական արտայայտութեանց մէջ, բայց իրենց արժանի տեղը կը դասաւորէ իրաւ արուեստագէտները։ Ուրախութեամբ կ'արձանագրենք՝ որ ամերիկեան «Փարք Իսթ» շաբաթաթերթի արուեստի քննադատը, մեծապէս խանդավառուած է մեր անուանի հայրենակիցին ցուցահանդէսով, եւ սեղմ տողերու մէջ այնպիսի գնահատական արտայայտութիւններ ունեցած է, որոնց քիչ թիւով արուեստագէտներ կ'արժանանան։ Ստորեւ կու տանք այդ գրութեան թարգմանութիւնը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

* * *

Սիմոն Սամսոնեան գեղարուեստագէտ մըն է, որուն գործերը խորանարդապաշտութեան ազդեցութիւն կրելով հանդերձ իւրայատուկ սքանչելի ստեղծագործութիւններ են։ Ան գործածելով վճիտ գոյներ եւ արդիական նիւթեր՝ նկարած է տեսարաններ, «նաթիւր մորթեր» եւ դիմանկարներ, ուժեղ նպատակասլաց թեքնիքով։ Պարզութեամբ եւ իմաստութեամբ ներկայացուցած է ՓԻՒՐ ԻԹԸ՝ բազմերանգ գոյներով եւ հետաքրքրական յօրինուածքով։ Շատ զգայուն դիմանկարչութիւն մը եւ մեծ գործ մըն է իր ասեղնագործութեան վրայ կեդրոնացած կնոջ դիմանկարը։ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆԸ կրցած է որսալ հրաժարած դիրքը ծերացած կնոջ մը, որ իր ակնարկը սեւեռելով զինք դիտողներուն՝ կարծէք կ'ըսէ. «Ի՞նչ մնաց ինծի համար»։ Որպէս հակապատկեր՝ երիտասարդ զոյգ մը նստած ռապուէյի (մեթրօ) մէջ, եւ որոնց դէմքին վրայ կ'արտացոլան իրենց սէրը եւ ապագայի յոյսերը։ Իւրաքանչիւր «նաթիւր մորթ» ունի իւրայատուկ անհատականութիւն մը եւ որոշ բան մը՝ որ ի յայտ կը բերէ վարպետ նկարիչի վրձինի հարուածը։ Ասիկա գործն է կշռուած եւ մեծատաղանդ արուեստագէտի մը։ Թարմացնող եւ խանդավառող ցուցահանդէս մըն է, որմէ պէտք չէ զրկուիլ։

Հ. Ճ. Լ.

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
27 ՅՆՎՐ. 1972

ԳԱՀԻՐԷԻ ՊԱՏԿ. ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՆԻՍՏԸ

Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովը, իր ԺԸ. նիստը գումարեց Ուրբաթ, 21 Յունուար 1972, կ.ե. ժամը 5.30ին, Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, նախագահութեամբ Առաջնորդական Տեղապահի փոխանորդ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեանի եւ ատենապետութեամբ Պր. Յովհաննէս Քէչեճեանի։ Ներկայ էին 17 ազգային երեսփոխաններ։

Պատկառելի Թեմական Ժողովի այս նիստին ընթացքին որոշուեցաւ, որ Թեմականի մասնակի ընտրութիւնները տեղի ունենան Կիրակի, 7 Մայիս 1972։

Նաեւ Պատկ. Թեմական Ժողովի նախկին հրաժարեալ դիւանը վերընտրուեցաւ նոյնութեամբ։

Այս նիստին պաշտօնական հաղորդագրութիւնը պիտի հրատարակենք, անմիջապէս որ ստանանք Ազգային Առաջնորդարանի Դիւանէն։

ՁԵԶԻ ՀԱՄԱՐ ՏԻԿԻՆՆԵՐ

ՊԱՀԵՑԷՔ ՁԵՐ ԳԻԾԵՐԸ՝ ԽԵԼԱՑԻ ՍՆՆԴԱՌՈՒԹԵԱՄԲ

Իգական սեռին պատկանողները, մասնաւորաբար, միշտ ուշադիր պէտք է ըլլան իրենց գիծերը պահելու համար։ Ամէն բանէ առաջ անոնք պէտք է ձեռք բերեն եւ պահպանեն սննդառութեան լաւ սովորութիւններ։ Նախընտրել ուտելիքի որակը՝ անոր քանակէն։ Ծովային «պտուղները» եւ ձկնեղէնները սքանչելի են, որովհետեւ առանց մեծ ծաւալ գրաւելու՝ հարուստ են կենսանիւթերով եւ հանքային աղերով։ Ձկնեղէնները մասնայատուկ կարեւորութիւն կը ներկայացնեն իրենց սննդական եւ կազդուրիչ յատկութիւններով։ Ձուկը շուտ կը մարսուի եւ չի յոգնեցներ լեարդն ու երիկամունքները։

Պէտք չէ անտեսել նաեւ միսը, բայց չափաւոր կերպով։ Նախընտրելի է ուտել իւղ չպարունակող միսեր – հորթ, եզ, ոչխար։ Խոզը իւղոտ է։ Որսի միսերը նոյնպէս իւղոտ կ'ըլլան։

Կենդանիին լրացուցիչ մասերը՝ ինչպէս լեարդը, ուղեղը, երիկամունքները, սեռային գեղձերը թէեւ շատ սննդարար են, բայց յանձնարարելի չեն երակային հիւանդութիւն ունեցողներուն համար։

Եթէ չոր բանջարեղէններ կ'ուզէք ուտել, նախընտրեցէք խիւսի ձեւին տակ ուտել զանոնք, որպէսզի մարսողութիւնը չդժուարանայ։ Եւ ընդհանրապէս կերէք զգուշութեամբ, քիչ քանակութեամբ։

Ընդհակառակն, թարմ բանջարեղէնները շատ օգտակար են, որովհետեւ հարուստ են հանքային աղերով, կենսանիւթով, քալսիումով, եւայլն։ Կարելի է զանոնք ուտել խաշուած կամ հում – բատեպղին, շոմին, կանանչ լուբիա, լոլիկ, ոլոռ, կանկառ, եւայլն։ Ձմռնան սալաթը, որ թէ կենսանիւթ կը պարունակէ եւ թէ աղիքները կ'աշխատցնէ։

Խմորեղէնները ուժ կու տան եւ գրեթէ ամբողջապէս կը մարսուին։ Սխալ է ժողովուրդի մըտքին մէջ արմատացած այն կարծիքը՝ թէ կը գիրցնեն։ Չափաւոր սպառումը խմորեղէններուն անհրաժեշտութիւն մըն է. միայն պէտք է զգուշանալ անոնց ընկերացող իւղոտ թացաններէն (սոսս)։

Յանձնարարելի է նաեւ բրինձը։ Թարմ հաւկիթը արիւնը կը հարստացնէ իր պարունակած կենսանիւթերով, ֆոսֆորով եւ սոտիումով։

Պանիրը սեղաններուն զարդն է եւ կենսական սննդանիւթերէն մէկը։ Ամէնէն շատ քալսիում կը պարունակէ եւ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Մի մոռնաք խոշոր գաւաթ մը կաթը ամէն օր։ Կաթը կատարեալ սնունդ մըն է։ Կը պարունակէ շաքար, իւղ, հանքային աղեր, կենսանիւթեր, եւայլն։

Վերջապէս՝ պտուղները, որոնք բանջարեղէններուն հետ լաւագոյն աղբիւրը կը կազմեն կենսանիւթի եւ հանքային աղերու։

Զգուշացէք ոգելից ըմպելիներէ։ Եւ եթէ անպայման կ'ուզէք խմել, փոքրիկ բաժակ մը գինի առէք ճաշի ընթացքին միայն։

Վերոյիշեալ սննդանիւթերով գոհացողը եթէ ամէն օր հետեւի նաեւ կանոնաւոր մարզանքի, իր մարմնին վայելչութիւնը կը պահէ անպայման։ Մարզանք ըսուածը թող չխրտչեցնէ ձեզ. քանի մը շարժումներ՝ որոնք իւղերը պիտի հալեցնեն եւ զօրացնեն մկանները։

Մի զոհէք քունը, որ լաւագոյն դեղն է ձեր ջիղերուն։ Եւ վերջապէս գիտցէք ձեր ազատ ժամերուն հանգստանալ, փախիլ աղմուկէն։ Այս նպատակին համար օգտագործեցէք շաբաթավերջի ձեր ազատ օրերը։ Փոփոխութիւնը եւ հանգիստը շատ կարեւոր են։ Զուարթ տրամադրութիւն՝ որքան որ կարելի է։

Ռ. ՌԷՑՆՕ

ՏՈՔԹ. ԱԶԻԶ ՍԸՏՔԻԻ ԶԵԿՈՅՑԸ

(Շար. Ա. էջէն)

արտայայտուեցաւ հանրային սպասարկութեանց (փոխադրական միջոցներ, հեռախօս, բժշկական խնամք, դեղ, հիւանդանոց եւ այլ) շատ ցած մակարդակի վրայ գտնուելուն մասին եւ ըսաւ թէ ճակատամարտի պատրաստութիւնը չի նշանակեր անտեսել քաղաքացիին իսկական հարցերը, այլ այդ հարցերու լուծում մը գտնելը ինքնին մաս կը կազմէ ճակատամարտի պատրաստութեան։

Խօսելով երիտասարդութեան մասին, վարչապետը ըսաւ որ մեր երիտասարդութիւնը իր հայրենասիրութեամբ, իր հաւատքով, իր ուժով եւ իր զոհողութեան զգացումներով, կռուի կը ցանկայ եւ մենք անոնց հետ միացած ենք։

«Երիտասարդութիւնը չէր կրնար չցանկալ այժմ գրաւուած հողամասերուն ազատագրումը, պետութեան ամբողջական պատրաստութիւնը՝ ճակատամարտին համար, պատերազմական տնտեսութիւն մը եւ ընկերվարութիւնը ու մենք անոր կողքին ենք միասին»։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Պր. Ռէյմոն Սուլթանեանի ընդ Օր. Անի Արապեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան՝ Տիկին Մարի Պարսումեան եւ ընտանիք (Հալէպ) կը նուիրեն 200 ե.դ.։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ԳՐԱԴԱՐԱՆԻՆ

Կիրովականէն ընկեր Մարգար Աւետիքեան, խմբագրութեանս գրադարանին նուէր ուղարկած է Եզնիկ Կողբացիի «Եղծ Աղանդոց»ը, հրատարակութիւն «Հայաստան» հրատարակչութեան, Երեւան, 1970։ Շնորհակալութիւն յարգելի նուիրատուին։

ՍՏԱՑԱՆՔ

● Օդային թղթատարով, շնորհակալութեամբ ստացած ենք ARMENIAN DIGESTի 1971 տարուան 9րդ եւ 10րդ միացեալ համարը։

Անգլերէն լեզուով այս գեղեցիկ հրատարակութիւնը, իր բազմահազար (25000) տպաքանակով, մեծապէս կը նպաստէ Հայութեան եւ Հայ Դատին, մանաւանդ անգլիախօս օտար շրջանակներէ ներս։

Հրատարակիչը եւ խմբագրութեան տնօրէնն է Պր. Յակոբ Թանգեան (Նազարենց)։

Տարեկան բաժնեգինն է ԱՄՆի համար 8 տոլար, Գանատայի համար 9 տոլար իսկ աշխարհի միացեալ երկիրներուն համար 10 տոլար։

Բաժանորդագրուելու համար դիմել՝

Armenian Digest
G.P.O. Box 638
New York, N.Y. 10001
(U.S.A.)

● Շնորհակալութեամբ ստացանք Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒԲԱՐԻ՝ 1972 տարուան պատի օրացոյցը, ամսական թերթիկներով։

Օրացոյցը տպագրուած է հաստ խաւաքարտի վրայ, երկգոյն եւ կը կրէ միութեան նշանը։

ԺՊԻՏ

— Ծովու ձուկերէն ու երկնից աստղերէն շատ ի՞նչ կայ աշխարհիս երեսը։

— Մարդկանց չարիքը։

***

Զուարճախօսի մը իմացուցին, թէ անկուշ երիտասարդ մը՝ աղքատիկ աղջկան մը հետ ամուսնացեր է։

— Ո՛հ, փոխանակ այդպէս ըսելու, անօթութիւնը ծարաւութեան հետ միացեր է, ըսէք,– եղաւ անոր պատասխանը։

***

— Կիները ինչո՞ւ համար մօրուք չունին, հարցուցին սափրիչի մը։

— Զարմանալի հարցում, պատասխանեց ան, եթէ ունենային՝ ո՞վ պիտի կարողանար ածիլել անոնց կզակը, որ տասը վայրկեան հանգիստ չեն կրնար կենալ։

***

— Ամուսնացեալ կին մը ի՞նչ բանի կը նմանի։

— Տիրոջը յանձնուած նամակի։

Օրիո՞րդ մը։

Գրուած՝ բայց տակաւին տիրոջը չյանձնուած նամակի մը։

— Լաւ, առանց ամուսնանալու ծերացած օրիորդը ինչի՞ կը նմանի։

— Նամակատան մէջ մոռցուած նամակի մը։

Քաղեց՝ Օ. Գ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 27 Յունուար 1972, կ.ե. ժամը 9ին

ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

(Յունուար ամսուան մէջ ծնած անդամ-անդամուհիներուն)

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԽՐԱԽՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՐ

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Չորեքշաբթի, 9 Փետրուար 1972, կ. ե. ժամը 9.15ին

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով

Շաբաթ, 19 Փետրուար 1972, կ.ե. ժամը 9 30ին

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

(ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ)

Կը խնդրուի նկատի ունենալ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ "ԺԱՖ"

Ֆրանսահայ Երիտասարդական Միութիւնը, «ԺԱՖ», կը պատրաստուի կազմակերպել գեղարուեստի եւ մշակոյթի իր 6րդ Փառատօնը, որ տեղի պիտի ունենայ 1972 Նոյեմբերի ընթացքին՝ Փարիզի մէջ։

Նախապատրաստական աշխատանքները արդէն սկսած են եւ խնդրուած է բարձր հովանաւորութիւնը Ֆրանսայի եւ Սովետական Հայաստանի բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու։ Դարձեալ, ֆրանսացի եւ հայ արուեստի ու մշակոյթի ականաւոր գործիչներէ բաղկացած յանձնախումբի մը հովանաւորութեան տակ պիտի դրուի Փառատօնը։

Ինչպէս անցեալ հինգ փառատօնները, վեցերորդին ալ նպատակն է զարկ տալ մշակութային գործունէութիւններու, որոնք ազգապահպանման կարեւորագոյն ազդակներէն են։ Նաեւ ծանօթացընել հայ մշակոյթն ու արուեստը եւ զուգահեռաբար յայտնաբերել երիտասարդ արուեստագէտներ եւ զանոնք ծանօթացնել հասարակութեան։ Այս իսկ պատճառով, Փառատօնի յայտագիրին մէջ տեղ տրուած են արուեստի եւ մշակոյթի բազմազան մարզերու, ինչպէս երգ, պար, արտասանութիւն, նկարչութիւն, քանդակագործութիւն եւայլն։ Հետագային յայտագիրի բովանդակութեան մասին առանձին մանրամասնութիւններ պիտի տրուին։

ԺԱՖի 6րդ Փառատօնը նուիրուած է ֆրանսացի տաղանդաւոր բանաստեղծ եւ վիպասան՝ Վիքթոր Հիւկոյի ծննդեան 170 ամեակին եւ հայ մեծարժէք նուագահան Ալեքսանդր Սպենդիարեանի, որուն ծննդեան 100 ամեակը կը տօնուի ներկայիս հայրենիքի մէջ։

ԺԱՖի 6րդ Փառատօնը ներշնչուած է նաեւ 1971 Փետրուարին Երեւանի մէջ կայացած Սփիւռքահայ յառաջդիմական երիտասարդական կազմակերպութիւններու անդրանիկ հաւաքէն, որուն թելադրանքներէն էին՝ միասնականութեան եւ համագործակցութեան ոգի ստեղծել սփիւռքի գաղութներու միջեւ։

Հաւատարիմ՝ երեւանեան հաւաքի որոշումներուն եւ ոգիին, ինչպէս նաեւ փառատօնը մեծ ծաւալով եւ միջգաղութային ընոյթով կազմակերպելու նպատակէն մղուած, ԺԱՖը սիրով պիտի ընդունի արուեստի սփիւռքահայ երիտասարդ ներկայացուցիչներու մասնակցութիւնը, ըլլան անոնք մենակատարներ կամ խումբեր։ Ուստի ներկայիս կոչ կ'ուղղէ վերոյիշեալ արուեստագէտներուն եւ կը հրաւիրէ զանոնք մասնակցիլ գեղարուեստի եւ մշակոյթի իր վեցերորդ Փառատօնին։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՓԱՌԱՏՕՆԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Փարիզ, 12 Դեկտեմբեր 1971

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	Օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուտանի «	160 Ս.Դ.	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո.
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի,	12 Տոլար կամ	
Գանատայի, Աւստրալիոյ	5 Սթերլին	25 Տոլար
եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն		

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն ղրկած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն՝ դիւրացնելու համար մեր գործը։ Չեք կամ մանտա-փոստ գրել «JOURNAL TCHAHAKIR» անունին եւ ուղարկել փոստարկղ թիւ 2111, Գահիրէ, ԵԱՀ։

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. – ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր.— ԱԵՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 414—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1972 — ՀԱՏԸ ՉԵՌՈՒՔ 3 Եգ. Դհկ. կամ 35 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٤١٤ – الخميس ٣ فبراير ١٩٧٢

Եգիպտոսի Վարչապետ Տոքթ. Ազիզ Սըտքի յայտարարեց. «Մենք ուժ ունինք վերագրաւելու մեր հողերը»

Վարչապետը յայտարարեց նաեւ, որ նախատամարտը արդէն որոշուած է եւ հարկ չկայ այդ մասին անդրադառնալու։

Աղեքսանդրիոյ մէջ, «Աշխատանքի Միացեալ Կանոնագրութեան» համաժողովին բացումը կատարեց՝ Եգիպտոսի վարչապետ Տոքթ. Ազիզ Սըտքի, Երեքշաբթի 1 Փետրուար 1972։ Այս առթիւ վարչապետը մեծ ճառ մը խօսեցաւ, որուն ընթացքին տուաւ յատակ լուսաբանութիւններ եւ ըրաւ կարեւոր յայտարարութիւններ։

Իր ճառին մէջ Տոքթ. Ազիզ Սըտքի յայտարարեց, որ նախատամարտելու որոշումը անփոփոխելի է եւ այդ մասին անդրադառնալու հարկ չկայ։ Ան նմանապէս ըսաւ, որ մեր զինեալ ուժերը եւ մեր զէնքերը կը թոյլատրեն մեզի կռիւը վերսկըսելու եւ վերատիրանալու այն հողամասերուն՝ որոնք կորսնցուցինք 1967ին։ Վարչապետը յայտարարեց նաեւ, որ եթէ վառօդին լեզուն է՝ որ այսօր աշխարհին կը տիրապետէ, ուրեմն կը յայտարարենք, որ ունինք այն ուժը՝ որ մեզի պիտի թոյլատրէ վերատիրանալու մեր հողերուն եւ իրականացնելու մեր ժողովուրդին յոյսերը, ինչպէս նաեւ վերստանալու՝ պաղեստինցի ժողովուրդին իրաւունքները։

Իր ճառին ընթացքին վարչապետը ըսաւ նաեւ. «Այսօր, նախատամարտը միակ նպատակակէտ չունի՝ ազատագրումը մեր հողամասերուն եւ վերստացումը մեր իրաւունքներուն, այլ նպատակակէտ ունի նաեւ՝ պահպանումը մեր ընկերվարական իրաւակարգին եւ ընկերվարական իրագործումներուն։

ՄԻՒՍ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

«ՆԻՒ ԵՈՐՔ ԹԱՅՄԶ» Կ'ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԻ ԱՐՓԱ–ՍԵՒԱՆ ՋՐՈՒՂԻԻՆ ՄԱՍԻՆ

Դեկտեմբեր 5ի (Կիրակի) իր թիւով, Միացեալ Նահանգներու ամենէն ազդեցիկ օրաթերթերէն «Նիւ Եորք Թայմզ»՝ հետաքրքրական յօդուած մը հրատարակած է Արփա-Սեւան ջրուղիին մասին։ Այս յօդուածը ստորագրուած՝ թերթին մասնաւոր թղթակից Հետրիք Սմիթի կողմէ, լոյս տեսած էր «Նիւ Եորք Թայմզ»ի ճրդ էջին վրայ, փոքր քարտէսով, ուր կը տեսնուին Հայկական Հանրապետութիւնը եւ Արփա գետէն Սեւան լիճը երկարաձգուելիք ջրուղին։ Թղթակիցը աւելցուցած է, թէ 1964ին սկսուած այս հսկայ գործը՝ որ չպիտի աւարտի 1973էն առաջ, պիտի արժէ հարիւր միլիոն տոլար։ «Միայն Ֆրանսայի կամ Մեծն Բրիտանիոյ չափանիշով եւրոպական պետութիւն մը կրնայ իրագործել նման մեծածախս ծրագիր մը» գրած է թղթակից Սմիթ։

Ամերիկացի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցած է Սիսակ Սարգիսեանի հետ՝ տնօրէնը Արփա-Սեւան ջրուղիի Շինութեան Ձեռնարկութեան, եւ անձնապէս այցելած է ճանաւոր այդ ջրուղիին շինութեան վայրերը։

ԴԻՒԱՆԱԳԷՏ ՎԻԳԹՈՐ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ ՈՒՆԵՑԱՒ

Ամէն անգամ, երբ պատկերասփիւռէն ցոյց կը տրուի Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան ժողովէն տեսարան մը, ուր սովետ պատուիրակութեան նախագահ՝ Եաքոպ Մալիք հանդէս կու գայ, իր կողքին միշտ կը տեսնուի խորհրդական մը։ Այս խորհրդականը անգլիացի դիւանագէտի մը խնկական տիպարն է։ Զուսպ արտայայտութիւն մը դէմքին, ակնոցներուն տակէն խոհուն աչքեր, գեղեցիկ պեխ մը եւ միշտ ճաշակաւոր հագուած։ Երբեմն պատկերասփիւռէն թղթակիցը պիտի աւելցնէր – «Հիմա կը տեսնուի սովետ պատուիրակը, որ խորհրդակցութիւն մը կ'ունենայ իր օգնականներուն հետ»։ Սակայն, ան երբեք պիտի չաւելցնէ թէ այդ «օգնականը» կամ «խորհրդական»ը ուրիշ մէկը չէ, եթէ ոչ Վիգթոր Իսրայէլեանը։ Ան երկար տարիներէ ի վեր մաս կը կազմէ ՄԱԿի մէջ Սովետական պատուիրակութեան մնայուն կազմին։ Նախապէս, ան Մոսկուայի մէջ բարձր պաշտօններ վարած է արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ եւ հակառակ այս իրողութեան, ան տակաւին երիտասարդ է։ Անցեալները լրատու գործակալութիւններ հաղորդեցին, թէ սովետական պատուիրակութեան

(Շար. տես էջ 2)

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՄՈՍԿՈՒԱ Կ'ԵՐԹԱՅ

Անցեալ շաբթուան ընթացքին, Գահիրէի մէջ համալսարանական ուսանողութեան կատարած ցոյցերէն ետք, ցոյցեր, որոնցմով տապ միջոցառումներ կը պահանջուէին կառավարութեան կողմէ՝ նախայարձակ Իսրայէլէն ետ առնելու համար բռնագրաւուած հողերը, Եգիպտոսի Նախագահ Անուար էլ Սադաթ ճառ մը խօսեցաւ, պարզելով քաղաքական եւ զինուորական կացութիւնը եւ շեշտելով, որ երկրին այժմու կացութիւնը չթոյլատրեր, որ ներքին ճակատին վրայ որեւէ անկանոնութիւն ստեղծուի եւ թէ իշխանութիւնները գիտակ են բոլոր իրադարձութիւններուն ու որոշած՝ ամէն գնով վերստանալու արաբական հողերը, նոյնիսկ պատերազմական գործողութեանց դիմելով։

Իր այս ընդարձակ ճառի ընթացքին Եգիպտոսի նախագահը յայտարարեց, որ օրերս ան կը մեկնի Մոսկուա, Սովետ ղեկավարներուն հետ խորհրդակցելու՝ առնուելիք վերջնական քայլերուն մասին, անոնց պարզելու ետք Գերկայի ամբողջական կացութիւնը։

Նախքան Մոսկուա իր մեկնումը, Անուար էլ Սադաթ այցելեց ռազմաճակատի բոլոր շրջանները։

Կարմիր Ծովու եւ Ասուանի շրջանին մէջ կատարած քննական իր այցելութիւններուն ընթացքին, Եշ., 31 Յունուար 1972, Նախագահը Ասուանի մէջ խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Լիպիոյ Յեղափոխական խորհուրդի նախագահ Մուամմէր էլ Քազաֆիի, եւ իրեն ընկերացող պատուիրակութեան հետ։

Նախագահ Անուար էլ Սադաթ, Մոսկուայի մէջ Սովետ. մեծ ղեկավարներուն հետ իր կատարելիք խորհրդակցութիւններուն ետք,

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ

խորհրդակցութիւններ՝ որոնք պիտի տեւեն երեք կամ չորս օրեր, պիտի հանդիպի նախ Պելկրատ՝ Մարաշալ Թիթոյի հետ հանդիպում ունենալու եւ ապա պիտի երթայ Դամասկոս եւ Թրիփոլի, Սովետ ղեկավարներուն հետ իր կատարած խորհրդակցութեանց արդիւնքին մասին տեղեակ պահելու, Արաբական Հանրապետութեանց Դաշնակցութեան միւս երկու երկիրներուն՝ Սուրիոյ եւ Լիպիոյ նախագահները ու պետական պատասխանատու ղեկավարները։

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու կը հաղորդենք մեր յարգելի հասարակութեան, թէ ըստ Եգիպտահայոց Կազմական Կանոնագրի 23րդ յօդուածի տրամադրութեանց, Թեմական մասնակի ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Կիրակի, 7 Մայիս, 1972ին։

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ՝

ա.— Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ զաւակ են,

բ.— Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան հպատակ են, անձամբ կամ հօր հպատակութեամբ եւ այս պարագան հաստատող վկայագիր մը (կինսիյէ) ունին ի ձեռին,

գ.— Ընտրութեան թուականին 21 տարիքը լրացուցած կ'ըլլան,

դ.— Առնուազն երկու տարիէ ի վեր կը բնակին Գահիրէի մէջ կամ Գահիրէի շրջանին պատկանող գաւառներու մէջ,

ե.— Անուանարկիչ դատապարտութիւն չեն կրած,

զ.— Սնանկացած կամ արգելումի չեն ենթարկուած,

Ներկայանան Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարան, լեցնելու համար իրենց ընտրական յայտարարագիրները, միասին բերելով իրենց հպատակութեան թուղթը եւ ծննդեան վկայականը։

Կարեւորութեամբ կը յիշեցնենք թէ անոնք, որ 1971 Մայիս 2ի թեմական մասնակի ընտրութեան առիթով լեցուցած են իրենց ընտրական յայտարարագիրները, պէտք չունին նոր մը լեցնելու։

Ըստ Կազմական Կանոնագրի 12րդ յօդուածի տրամադրութեան, ընտրելու իրաւունք ունեցող ազգայիններու անուանացանկը ընտրութեան թուականէն երկու ամիս առաջ պիտի կախուի Ազգային Առաջնորդարանի մէջ ի տես ժողովրդեան՝ ստուգումի համար։

ՍԱՀ Կ Ա. ՔՀՆՅ. ՇԱՔԱՐԵԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

ՄԱՄՈՒԼ

ՏԸ ԿՈԼ ԵՒ ԱԹԱԹԻՒՐՔ

Ֆրանսայի վարչապետ Շապան Տելմա, թուրք նախարարապետ Նիհաթ Էրիմի ի պատիւ տուած ճաշկերոյթի մը ընթացքին, իր բաժակաճառին մէջ ըսեր է՝ որ Տը Կոլ եւ Աթաթիւրք կը նմանին իրարու, որովհետեւ երկուքն ալ իրենց ժողովուրդին սորվեցուցեր են ըլլալ հպարտ եւ անկախ։

«Ֆրանսա եւ Թուրքիա անհրաժեշտ է գործակցին, որովհետեւ մենք բարեկամ ենք, որովհետեւ մեր երկիրները աշխարհագրականօրէն կը գտնուին նոյն պայմաններուն տակ եւ մանաւանդ՝ որովհետեւ մենք չենք ուզեր տիրապետել ուրիշը։ Հակառակ ենք տիրակալութեան եւ նախանձախնդիր՝ մեր եւ ուրիշին անկախութեան»։

Թէ ի՞նչ չափով Ֆրանսայի Կառավարութեան պետին այս խօսքերը կը պատշաճին նաեւ Թուրքիոյ, Տէ՞ր գիտէ։

Ամէն անձ որ քիչ շատ լուր ունի աշխարհէն, տեղեակ է թէ ինչ չափով Աթաթիւրքի երկիրը «հպարտ եւ անկախ» է այսօր եւ թէ որքա՜ն «նախանձախնդիր եղած է ուրիշին անկախութեան...»։

Արդէօք Ֆրանսայի մեծայարգ վարչապետը անտեղեա՞կ է Միջին Արեւելքի մէջ տեղի ունեցած պատմական անցքերուն, գոնէ վերջին կէս դարեան ժողովուրդներու մըղած ազատագրական արիւնոտ պայքարներուն, Կիլիկեան Աղէտին, քիւրտերու ըմբոստութեան եւ տակ՛ր ալ եղած հաշուեյարդարին – հայկական հարցին փորձառութեամբ...։

«Բարձր դիւանագիտութիւն»ը լեռ-ձոր հեռու է ճշմարտութենէն, արեան ծովով բաժնուած...։

Երէկ օր տեւած այդ պաշտօնական այցելութենէն, Նիհաթ Էրիմ կը վերադառնայ Կաղանդ Պապային ստացած նոր նուէրներով։ Ֆրանսա պիտի օգնէ որ Թուրքիա արդիականացնէ զինուորութեան ճարտարարուեստը, փապուղիներ պիտի կառուցանէ Պոլսոյ եւ Անգարայի ընդերքը եւ յանձն առած է արդէն պաշտպանել Թուրքիոյ շահերը՝ Եւրոպայի Հասարակաց Շուկային մէջ։

Միացեալ հաղորդագրութեան մէջ կ'ըսուի, որ «բազմակողմանի կերպով երկու երկիրները համաձայն են քաղաքական զետնի վրայ...» եւ ուրիշ աղուոր խօսքեր։

(Շար. տես էջ 2)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՌՈՒՄԱՆԱՀԱՅ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ս. ԾՆՈՒՆԴԸ ՊՈՒՔՐԷՇԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Ամէն տարի, Յունուար 6ին, Հայկական Ս. Ծնունդը աւանդականօրէն կը տօնուի Պուքրէշի մէջ։ Հանդիսաւոր այդ օրով, ռումանահայերը կը համախմբուին Հայոց Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցին ներս, հաւաքականօրէն ողջունելու համար հայկական Ամանորի և Ս. Ծննդեան բարեբաստիկ զոյգ տօները։

Աւանդութիւնը չխզուեցաւ այս տարի եւս։

Արդարեւ, 6 Յունուար 1972, Հինգշաբթի օր, առաւօտեան, Ռումանիոյ Կրօնից Խորհուրդի ներկայացուցիչներուն և հաւատացեալներու խուռներամ բազմութեան մը ներկայութեան, հանդիսաւորապէս Ս. Ծննդեան Պատարագը մատուցանեց և յաւուր պատշաճի քարոզ մը խօսեցաւ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ հայ թեմերու Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանը։

Ս. Ծննդեան պատարագէն ու եկեղեցական արարողութիւններէն ետք, Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպիսկոպոս ընդունեց շնորհաւորութիւնները՝ Ռումանիոյ պետութեան ներկայացուցիչներուն, Ռումանիոյ կրօնական տարբեր համայնքներու պետերուն, ինչպէս նաեւ, Ռումանիոյ Ազգ. Թեմական Խորհուրդի պատուարժան անդամներուն։

Հոս կ'արժէ յիշատակել, թէ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, 1971 թուի Նոյեմբերի 13ին, ուղեւորուեցաւ դէպի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, ուր՝ 28 Նոյեմբեր 1971, Կիրակի օր, Հայաստանի Հանրապետութեան 51րդ տարեդարձին առիթով, խօսեցաւ պերճիմաստ քարոզ մը։

Դեկտեմբերի կիսուն, Գերշ. Տ. Տիրայր Սրբազան, դարձեալ օդային գծով, Երեւանէն անցաւ Պէյրութ, ուրկէ Երկուշաբթի, 3 Յունուար 1972, վերադարձաւ իր պաշտօնատեղին՝ Պուքրէշ։

ՔՐԻՍՏԻԱՆ ՕՏ. ՊԱՇԵԱՆ

Պուքրէշ, 9 Յունուար 1972

ԴԻՒԱՆԱԳԷՏ ՎԻՔԹՈՐ ԻՍՐԱՅԵԼԵԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

երկրորդ կարեւորագոյն անձը՝ Վիքթոր Իսրայէլեանն է, որ իրաւասութիւն ունի փոխարինելու Եաքով Մալիքը։ Հետեւաբար, ան ունի դեսպանի տիտղոս։ Իսրայէլեան կը խօսի սահուն անգլերէն եւ բազմաթիւ առիթներով նախագահած է ՄԱԿի հովանաւորութեան ներքեւ գործող զանազան ժողովներու։ Ան նաեւ մնայուն թղթակիցն է Մոսկուայի մէջ անգլերէն լեզուով լոյս տեսնող «Միջազգային Հարցեր» ամսաթերթին։ Նոյեմբերի աւարտին, Իսրայէլեան Հայաստանէն ունեցաւ ականաւոր հիւրեր, որոնք իրեն հետ մասնակցեցան ՄԱԿի 26րդ Ընդհանուր Ժողովի աշխատանքներուն։ Հայաստանէն եկողներն էին՝ Հայկական Հանրապետութեան Արտաքին Գործերու բաժինի ներկայացուցիչները, գլխաւորութեամբ արտաքին գործոց նախարար՝ Պալապեկ Մարտիրոսեանի։ Հայ դիւանագէտը յայտնապէս շատ գոհ մնացած է այս այցելութենէն եւ «դարձեալ հրամմեցէք» ըսած է իր հայրենակից հիւրերուն։

Ձախէն աջ՝ Ս. Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարը՝ Պալապեկ Մարտիրոսեան, դիւանագէտ Վիքթոր Իսրայէլեան և սովետ խորհրդական մը

(Լուսանկար՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆԻ ՀԵՏ

«Շիգակօ Տէյլի Նիուզ»ի թղթակցին հարցազրոյցը հայրենի բանաստեղծ Գէորգ Էմինի հետ։

Նիւ Եորք ժամանումէն քանի մը օր ետք, բանաստեղծ Գէորգ Էմին մէկէ աւելի հարցազրոյցներ ունեցած էր ամերիկեան թերթերու հետ։ Օր. Պերի Ֆլին «Շիգակօ Տէյլի Նիուզ»ի թղթակիցը Նիւ Եորքի մէջ, հետեւեալ գրութիւնը հրատարակած է, իր ունեցած հարցազրոյցէն ետք.—

«Էմին, կարճ, քառակուսի կազմուածքով, 52 տարեկան, հայերու Եւթուշենքոն է։ Ան ներկայիս Միացեալ Նահանգներ կը գտնուի երեք ամսուան շրջապտոյտի մը համար։ Յունուարի աւարտին, իր ռուս բարեկամ Եւթուշենքոյի հետ, ան բանաստեղծութիւններ պիտի կարդայ։ Յաջորդաբար պիտի այցելէ Շիգակօ, Պոսթըն, Տիթրոյթ, Ֆիլատելֆիա եւ Լոս Անճելըս։ Էմին արդէն իսկ բանաստեղծութիւն մը գրած է Մենհէթընի քաղաքի մասին, ուր ան կը ներկայացնէ Աստուածը, այս քաղաքը այցելած պահուն, քաղաք մը «Լոյսերու, սիմենթի եւ սօսնակասարութեանց»՝ որ իր այցելութենէն ետք պիտի խաչուէր Թի.Վի.ի ալեցիրներուն ծայրը։ Էմին յայտարարեց, թէ իր բանաստեղծութիւնները որպէս ծգտում ունին երեք երանգաւորում,— Սէր, հայ ժողովուրդին տառապանքն ու անոր տեղը՝ 20րդ դարուն մէջ։

ՏԽՐՈՒՆԻ

Խոր կսկիծով տեղեկացանք, որ անցեալ 2 Յունուարին, Երեւանի մէջ անակնկալօրէն մահացած է թերթիս Պուլկարիոյ պատուակալ աշխատակից՝ ընկեր Յակոբ Աբէլեանի եղբայրը, հաւատաւոր հնչակեան՝

ԸՆԿ. ՕՆՆԻԿ ՄԿՐՏԻՉ ԱԲԷԼԵԱՆԸ

65 տարեկանին, խոր սուգի մատնելով իր բոլոր սիրելիները։

Ողբ. ընկեր Օննիկ Աբէլեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուած է Երեւանի մէջ, 5 Յունուար 1972։

Ողբացեալը 1925 թուականին անդամագրուած է Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Ռուսէի մասնաճիւղին եւ կուսակցական, ազգային, մշակութային յարատեւ աշխատանք կատարած է Պուլկարիոյ մէջ, մինչեւ հայրենիք իր վերադարձը՝ 1946ին։

Բեմի սիրահար եւ դերասանական ձիրքով օժտուած՝ ողբացեալ ընկեր Օննիկ Աբէլեան երկար տարիներ մաս կազմած է «ԺԻՐԱՅՐ» թատերասիրաց ընկերակցութեան։ Իր բեմական գործունէութեան ընթացքին, ան դժուարին դերերով հանդէս եկած է «Պատուոյ Համար», «Չար Ոգի», «Նամուս», «Զարթիր Արթին Աղա», «Արեւելեան Ատամնաբոյժ»ը, «Ուշ Լինի Նուշ Լինի» եւ բազմաթիւ այլ թատերգութիւններու ներկայացումներուն, դառնալով Պուլկարահայ բեմին սիրուած դերասաններէն մին։

Ողբացեալը նախքան իր հայրենադարձութիւնը, ազգային եւ հասարակական գործունէութենէն զատ, իր գործօն մասնակցութիւնը բերած է նաեւ «ՀՕԿ»ին։

Այս գաղափարանուէր ընկերոջ մահը կը սգան ոչ միայն իր հարազատները, այլեւ հայրենիքի մէջ իր բազմաթիւ բարեկամներն ու ընկերները։

Հանգիստ իր ոսկորներուն։

Այս տխուր առթիւ, «Ջահակիր» իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին բոլոր պարագաներուն, եւ իր սիրելի եղբօր եւ հարսին՝ ընկեր եւ ընկերուհի Յակոբ եւ Թագուհի Աբէլեաններուն։

◆◆

Պէյրութի «Արարատ» Օրաթերթէն ցաւով կը տեղեկանանք, որ Երկուշաբթի 10 Յունուար 1972, կէսօրին, իր բնակարանին մէջ՝ յետ երկարատեւ հիւանդութեան իր մահկանացուն կնքած է՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿ. ԵՍԹԵՐ ԳԵՏԵՐԵԱՆ

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուած են Երեքշաբթի, 11 Յունուար 1972, կ.ե. ժամը 3ին, Ֆըրն էլ Շըպպէքի Ազգային Գերեզմանատան Մատրան մէջ եւ ողբացեալին մարմինը ամփոփուած է ընտանեկան շիրիմին մէջ։

Այս տխուր առթիւ խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին զաւակներուն՝ Անրուանի, Յակոբի եւ Աստուրի եւ անոնց ընտանեկան բոլոր պարագաներուն եւ սգակիր ազգականներուն։

ԼԻԲԱՆԱՆ

Եգիպտահայ Ծանօթ Նկարիչ ԲԻՒԶԱՆԴ ԿՈՃԱՄԱՆԵԱՆ Կը Ցուցադրէ Պէյրութի Մէջ

Խմբագրութեանս հասցէագրուած հրաւիրատոմսէ մը ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ եգիպտահայ ծանօթ նկարիչ՝ Բիւզանդ Կոճամանեան, իր պաստառները պիտի ցուցադրէ Պէյրութի «Կալըրի Մանուկ»ի մէջ։

Ցուցահանդէսին բացումը տեղի պիտի ունենայ Չորեքշաբթի, 6 Փետրուար 1972, կ.ե. ժամը 7ին։ Կոճամանեանի այս ցուցահանդէսը պիտի տեւէ երկու շաբաթ՝ մինչեւ 23 Փետրուար 1972։

Վստահ ենք, որ Լիբանանահայութիւնը մեծ հետաքրքրութիւն պիտի ցուցաբերէ մեր արժէքաւոր արուեստագէտին նկատմամբ եւ լայնօրէն քաջալերէ՝ թէ զինքը եւ թէ արուեստը։

Այս առթիւ սրտագին յաջողութիւն կը մաղթենք մեր բարեկամին՝ Բիւզանդ Կոճամանեանին։

ԵՐԱԺՇՏԱԳԷՏ ՏՈՔԹ. ԻԶԱՊԵԼԼԱ ԵՈՂԵԱՆ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆՍ ԱՅՑԵԼԵՑ

Երեքշաբթի, 1 Փետրուար 1972, կ.ե. ժամը 8ին, առաջնորդութեամբ թերթիս բարեկամներէն Տիկին Շաքէ Ալեքսանեանի, խմբագրութիւնս այցելեց հայրենի մտաւորական - երաժշտագէտ՝ Տոքթ. Իզապելլա Եոլեան, որ քանի մը օրերէ ի վեր Մոսկուայէն այցի եկած է այստեղ, հրաւէրովը՝ Եգիպտոսի Մշակոյթի Նախարարութեան։

Տոքթ. Իզապելլա Եոլեանի երրորդ այցն է այս՝ որ ան կը կատարէ Նեղոսի հովիտին, ուրկէ շատ վառ եւ սիրելի տպաւորութիւններ կրած է ան, եւ գովեստով կը խօսի մանաւանդ Գահիրէի մասին։

Խմբագրութեանս հետ Տոքթ. Եոլեանի հանդիպումը եղաւ հետաքրքիր։ Մեր զրոյցի ընթացքին, հաճելի տեղեկութիւններ ստացանք Մոսկուայի հայ համայնքէն՝ մեր ծանօթներուն, ինչպէս նաեւ լրագրական գործակալութեանց մէջ պաշտօնավարող մեր բարեկամներուն մասին։

Տոքթ. Իզապելլա Եոլեան, որ թէեւ այժմ Մոսկուա կ'ապրի, բնիկ Երեւանցի է եւ իր ուսումը առած է Հայաստանի մէջ։ Ան սահուն կը խօսի իր մայրենի լեզուն, ինչպէս նաեւ քաջատեղեակ է ռուսերէնի եւ անգլերէնի։ Երաժշտագիտական՝ ինչպէս նաեւ դաշնամուրային դասընթացքները Երեւանի մէջ աւարտելէ ետք, Իզապելլա Եոլեան, 1956ին մեկնած է Մոսկուա, եւ այնտեղ պաշտպանած է երաժշտագիտութեան տոքթորի իր թէզը ու արժանացած է այդ տիտղոսին։ Այժմ Տոքթ. Ի. Եոլեան կը պաշտօնավարէ Մոսկուայի Արուեստի հիմնարկին մէջ եւ կը դասախօսէ Երաժշտական Պատմութիւն։

Այս ջերմ հանդիպումին ընթացքին պատասխանելով մեր հարցումին, Տոքթ. Իզապելլա ուրախութեամբ յայտնեց, որ հայ անուանի մեծ օդաչու եւ փորձարկումասնագէտ Եդուարդ Եոլեանը՝ որուն մասին սփիւռքահայ թերթերը յաճախ կարդացած են «Ջահակիր»ի մէջ, իր հօրեղբօրորդին է։ Նաեւ հպարտանքով արտայայտուեցաւ Եոլեան գերդաստանին մասին, որ ազգին տուած է արժէքաւոր հայորդիներ։ Արդարեւ երաժշտագիտուհիին հայրը եղած է անուանի վիրաբոյժ, որուն անունով ցարդ գոյութիւն ունին հիւանդանոց եւ պողոտայ։ Հօրեղբայրը, Կարմիր Բանակի զօրավար եղած է եւ հոգիներու մասնագէտ ու զոհուած է հայրենական պատերազմի ընթացքին։

Եոլեան գերդաստանի յիշատակը պանծացնելու համար, Ս. Հայաստանի կառավարութիւնը որոշած է Գորիսի մէջ Տուն-Թանգարան մը բանալ, ուր զետեղուած պիտի ըլլան այդ գերդաստանին անուանի զաւակներուն մասին վաւերաթուղթեր, նկարներ եւ իրեր։

Այս առթիւ յիշենք նաեւ, որ Տոքթ. Ի. Եոլեանի քոյրը, տաւղահարուհի է եւ կողակիցն է հայ

(Շար. տես էջ 6)

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԾԱՂԻԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ «ՓԵՐՈՔԷ»Ի ԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ

Յունուար ամսու սկիզբէն, Աթէնքի «Փերոքէ» թատրոնին մէջ կը ներկայացուի հելլէն անուանի երգահան Նիքոլաոս Համբափոսթոլուի «Աթէնքի Սառնակները» հանրածանօթ օփերէթը, որուն գլխաւոր դերակատարներէն մէկը՝ Աթէնահայ ծանօթ երգչուհի Ծաղիկ Գազանճեանն է, որ մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ իր ստանձնած դերը (Վերա)։

«Էսթիա» երեկոյեան օրաթերթի թատերական քննադատը կը գրէ, թէ եթէ հեղինակը՝ Ն. Համբափոսթոլու կարենար վերակենդանանալ և ներկայացման հետեւիլ, պիտի յուզուէր, տեսնելով որ գործին երաժշտութիւնը դեռ կ'ազդէ հանդիսականներուն վրայ, և կ'աւելցնէ, թէ ներկայացման դերակատարները հին (աւելի քան 50 տարի առաջուան) դերակատարներուն չափ լաւ կը կատարեն իրենց դերերը։ Ան կը յիշատակէ երեք գլխաւոր դերակատարներ՝ որոնցմէ երկրորդը՝ սիրուած երգչուհի Ծաղիկ Գազանճեանն է։

ՄԱՄՈՒԼ

(Շար. Ա. էջէն)

Մեր անկեղծ մաղթանքն է, որ Ֆրանսա բարերար ազդեցութիւն ունենայ մեր դրացիին վրայ, ու ջամբէ անոր մարդկային այն վեհ եւ ազնիւ սկզբունքները՝ որոնց ախոյեանն եղաւ Ֆրանսա եւ որոնց գործադրողը եղաւ զօրավար Շառլ Տը Կոլ։

Թող չկարծուի թէ թուրքէն՝ արեան ու արցունքի, կրակի ու եաթաղանի գնով իրենց անկախութեան տիրացող ժողովուրդները, այնքան ալ միամիտ են ու մոռցած՝ Պատմութեան Դասը...։

ԱՑԲ-ՏԻՈՒՆ

ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՒՄԱՃԱՆԵԱՆ

ՓԱՅԼՈՒՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԳԻ ԴՊՐՈՑԻՆ

ՍԱՐԳԻՍ ՍԵԼԵԱՆ

Պարիթոն Եդուարդ Թումաճանեանի անունը հետզհետէ աւելի կը ճանչցուի և կը գնահատուի Ռումանիոյ և արտասահմանի մէջ, շնորհիւ այն յաջողութիւններուն, զորս ձեռք բերած է վերջերս իր մեկնաբանական արուեստով: Բաւական է յիշել Գելճիքայի

ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՒՄԱՃԱՆԵԱՆ

Վերվիէ քաղաքի «Լը Ժուր» օրաթերթին գրածը. քաղաք՝ ուր երգիչը շահեցաւ, 1970ին, Ա. Մրցանակը պարիթոններու ճիւղին և ընդհանուր միջազգային Գ. Մրցանակը: «Լը Ժուր» կը գրէ. «Ան կը մեկնաբանէ առանց ճոռոմաբանութեան, խիստ պարզ և զուսպ ոճով մը, խնամուած արտայայտչութեամբ և կատարեալ շարժուձեւերով, հաճելի ու լաւ չեշտուած ասոլիճանաւորումով: Երգի շատ գեղեցիկ դպրոց մը ու շատ երաժշտականութիւն ի սպաս դրուած են աննման դիւրաշարժութեամբ պարիթոնի մետաղեայ ձայնի մը: Բարձր տեխնիկայ մը կը պսակէ բացայայտօրէն բարեկերպ իր մեկնաբանութիւնները»:

— Երաժշտանոցը աւարտելէ քիչ յետոյ, 1968ին, Եոնել Պանի դասնթացքով. մասնակցեցայ «Ֆրանսիսկօ Վինիաս» միջազգային առաջին մրցումին՝ Պարչելոնայի մէջ, 1969ին, ուր ունեցայ առաջին յաջողութիւնն ալ, ստանալով Գ. Մրցանակը: Այն ատեն իսկ «Տիարօ տէ Պարչելոնա» թերթը կը նկատէր՝ «սքանչելի տեխնիկա մը լաւ կազմուած ձայն մը և անստգիւտ ոճ մը»: Կը խնդրենք որ խօսիք ձեր ամենավերջին մրցումին մասին:

— 1971 Հոկտեմբերին, մասնակցեցայ Թուլուզի երգի միջազգային մրցումին, շահելով Գ. մեծ մրցանակը և քաղաքի ոսկի շըքադրամը: Մօտայ ուղղակի կիսավերջաւորութեան, շնոր իւ Պարչելոնայի մէջ ստացած մրցանակիս, մեկնաբանեցի եղանակ մը՝ Մենտելսոն Պարթոլտիի «Էլիաս» օրաթորիումէն և եղանակ մը Վերտիի «Մագպեթ» օփերայէն, ու վերջաւորութեան երգեցի Վակների «Թանհոյզըր»էն՝ Վոլֆրամի եղանակը, նաև գինովութեան երգ՝ Ռավէլի «Տոն Քիշոթ Տուլչինէին» սիրերգերու շարքէն: Հաճոյքն ունեցայ ճանչնալ այստեղ սքանչելի երգչուհի մը, սոփրանօ Սոնա Ղազարեանը՝ Լիբանանէն, որ շահեցաւ պրոնզէ շքանշանը, Մոցարթի «Սերայլն առևանգումը» օփերայի Գոնսթանցայի եղանակով և Կունոյի «Ֆաուստ»էն Մարկարեթայի եղանակով: Ան, 1970ին Հոլանտայի մէջ շահած էր Ա. Մրցանակը:

— Միջազգային ուրիշ ո՞ր մրցումներուն հրաւիրուած էք մասնակցելու:

— Հրաւէր ստացայ մասնակցելու, 1972ին Փարիզի մէջ, Արթիսթ Կինէրօ Միութեան կազմակերպած մրցման, իսկ Օգոստոսին Ներկայ պիտի ըլլամ Միւնխէնի միջազգային մրցումին, թերեւս, ամենադժուարը իմ ասպարէզիս մէջ, պահանջկոտ ծրագրով մը՝ զանազան դարաշրջաններու օփերաներէ ամբողջական դերերով և ուր կը պահանջուի մասնաւորապէս արտայայտիչ ձայն մը, քիչ շարժումներով:

— Բայց, կը շարունակէք երգել Ռումէն Օփերայի բեմին վրայ ու Ռատիոյէն ալ: Ձեր երգացանկը ի՞նչ կը պարունակէ ներկայիս:

— Օփերայի բեմին վրայ, ուր կ'երգեմ երեք տարիէ ի վեր, կը մեկնաբանեմ հետևեալ դերերը — Մալաթեսթա («Տոն Փասքուալէ»), Տոն Ալֆոնսօ, («Ֆոզի ֆան Թուքէ»), Տոն Ֆիգարօ («Ֆիտելլիօ»), Վոլֆրամ («Թանհոյզըր») Կրէոն («Էտիփ»): Այժմ կը պատրաստեմ Մոցարթի «Կախարդուած սրինգը» օփերայէն Փափաճենոյի դերը և Սերճու Սարգիսովի «Երեք Սեւ Բունդներ»՝ ռումանական նորօփերայէն Շերպանի դերը: Վերջերս, ռատիոյէն մեկնաբանեցի Փասքալ Պենթոյուի «Համլէթ» օփերայէն Օսրիքի դերը, որ գեղեցիկ յաջողութիւն մը ունեցաւ: Կը ձայնագրեմ այժմ երգեր՝ Եոն Նոնա-Օթեսքուէ, Տուրու Փոփովիչէ, Սերճու Սարգիսովէ, ինչպէս և Վոլֆէ, Ռահմանինովէ և Ռեսփիկիէ: Ծրագրիս մէջ ունիմ նաև երգերու ձայնագրումը Ռեսփիկիէի, քերթուածներուն վրայ՝ Կոստան Զարեանի, որ վերամշակած է հայկական ժողովրդական հին բանաստեղծութիւններ:

ՈՍԿԻԻ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԿՐՏԻՉ Մ. ԳԱՍԲԱՐԵԱՆ (ՉՐՎԷԺ)

Ոսկին տարբեր նշանակութիւններ ունի դրամատիրական և սոցիալիստական երկիրներուն մէջ: Հնագոյն ժամանակներէն ի վեր, երբ ոսկին կը զարդարէր արքաներու, թագաւորներու, կայսրերու գահերը, թագերը ու կառքերը, զինապատ վրաններու դուռները եւ կը շողշողար մրնչող յաղթակազմ ձիերու բաշերուն եւ կողերուն վըրայ, իր բնական արժէքին մէջ էր, բնական արժէքի նշանակութիւնը իր տոկունութեան, փայլին եւ աննման գեղեցկութեան, թէ՛ ստրկատիրութեան ժամանակաշրջանին, թէ՛ աւատապետական և ազնուապետական շրջաններուն մէջ: Բայց այժմու դրամատիրական ժամանակաշրջանին, ոսկին դարձաւ մարդկային կեանքի տնտեսական բռնակալ թագաւորութիւն, ոսկիի թագաւորութիւն: Եւ ոսկին դրամատէրերու ձեռքերուն մէջ դարձաւ շահագործումի այնպիսի զէնք մը, որ միմիայն նոր մեթոտներով կարելի էր փոխել և ազատագրել հասարակութիւնը շահագործումի այդ ղղթաններէն:

Եւ, ոսկիի թագաւորութեան ամենէն տխուր պատահարը, մեր օրերուն, 1929ին պատահեցաւ, երբ Ամերիկայի դրամատուները անկարող ըլլալով ժողովրդային խնայողութիւնները վճարելու, գոցեցին իրենց դուռները և յայտարարեցին թէ սնանկացած են: Այդ պարագային էր, 1932ին, երբ անմոռանալի բարեկարգիչ նախագահ Րուզվէլթ գրաւեց ոսկին և պետական գերիշխանութեան տակ առաւ, ու կասեցուց ոսկիի շրջագայութիւնը և մեծ դրամատիրական արքաներու ընչաքաղց շահամոլական խաղերը, քանի որ արդէն կառավարութիւնը օրինական տէրն էր ազգային այդ հարստութեան՝ ոսկիին:

Այդ օրէն ի վեր Ամերիկայի դրամատուները և ժողովուրդը զրկուեցան ոսկի ունենալու իրաւունքէն, և ոսկին դարձաւ անմատչելի, մինչդեռ Եւրոպայի մէջ ոսկին ոչ միայն դեռ կը մնայ իր բարձր դերին վրայ և դրամային-տնտեսական հուժկու ջիղը՝ միջազգային առեւտուրին մէջ, այլեւ ժողովուրդը կը զարդարէ ինքզինքը անոր գեղեցկութիւնով:

Ոսկին մեծ քանակութեամբ կուտակուած է Ամերիկայի մէջ, շուրջ 14 պիլիոն տոլարի արժէքով, բոլոր միւս երկիրներէն ամենաշատը: Ցետոյ կու գան Անգլիա, Ֆրանսա, Արեւմտեան Գերմանիա, Իտալիա և Զուիցերիա, երեքէն չորս պիլիոն տոլարի արժէքով:

Ոսկիին մէկ ունկին — ounce — կարժէ 36 տոլար: Կը գուշակուի, որ Սովետ Միութիւնը շուրջ երեք պիլիոն տոլարի արժէքով ոսկի ունի, և արեւմտեան երկիրներու հետ, դեռ իր ունեցած ոսկիի արժէքով չէ որ առեւտուր կ'ընէ, այլ միայն րուպլիի արժէքով:

Ամերիկայի մէջ ոսկին կը ժողովրդականանայ երբ դրամատուները պետականանան, ինչպէս որ նամակաբաշխումը պետականացած է, և այս միջոցով ոսկիի թագաւորութիւնը կ'անջատուի շահագործումի լուծէն և կը դառնայ ժողովուրդի գործածութեան սիրուն առարկան: Ոսկի ապարանջաններ, ոսկի մանեակներ, ոսկի օղեր, ոսկի մատանի, մարդոց բաճկոնի ոսկէ կոճակներ, ոսկի ժամացոյցներ և վերջապէս կազմակերպութիւններու գաղափարաբանութիւնները արտայայտող և քաջագործութիւնները գնահատող մետալներ, ինչպէս որ այժմ, Ֆրանսայի մէջ, ժողովուրդը ոսկիի սիրահար՝ կը վայելէ ոսկիին գեղեցկութիւնը և ուզածին չափ կը տիրանայ անոր, որքան որ իր նիւթական կարողութիւնը կը նպաստէ:

Ոսկիին ուրիշ մէկ գեղեցիկ յատկանիշը այն է որ երբեք չի ժանգոտիր և խիստ կարծր է, դեղին փայլատակող գոյնով, կարելի է կոչել զայն նիւթերու թագուհին: Ամէն դարաշրջանի մէջ սիրուած է և նոյնիսկ պաշտուած ու հին աստուածներու գեղակերտ արձաններ շինուած են ոսկիով, ինչպէս, օրինակ, հայոց Անահիտի գեղեցիկ ոսկի արձանը, որ այժմ կը մնայ Լոնտոնի հնութեանց թանգարանին մէջ, տարուած՝ Տաճկահայաստանի Եկեղեաց գաւառի Երէզ աւանէն, ուր հաստատուած էր և կը պաշտուէր ժողովուրդին կողմէ: Նշանաբանն էր ոսկիամայր, դիցուհի Անահիտ, մայր ամենայն զգաստութեանց, կենսատու ուժ, աղբիւր պարարտութեան, բարերար՝ բովանդակ մարդկութեան, մաքրութեան, անարատութեան, կուսութեան ու անբիծութեան և սրբութեան:

(Շարունակութիւնը տես. էջ 4)

ՀԱՅԵՐ՝ ԴԱՆՈՒԲԻ ԵՐԿՈՒ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Հայկական Ներկայութիւնը Ռումանիոյ Իրականութեան Մէջ

1971 թուի Օգոստոս-Սեպտեմբեր ամիսներուն, երիտասարդ ընկեր Գէորգ Տարօնի, ընկերակցութեամբ իր ազնիւ տիկնոջ, ուղեւորութիւն մը ունեցաւ դէպի Արեւելեան Եւրոպա:

Քսան օրուան ընթացքին, անոնք, որպէս Նորապսակ զոյգ, շրջագայեցան Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ մէջ, ուր ունին բարեկամական լայն շրջանակներ:

«ՃԱՀԱԿԻՐ», որ նախապէս ընկեր Գէորգ Տարօնիի ստորագրութեամբ հրատարակած է բազմաթիւ գրութիւններ՝ Արեւելեան Եւրոպայի ու աշխարհի այդ շրջանի հայութեան մասին, իր այսօրուան թիւէն սկսեալ, լոյս կ'ընծայէ Լիբանանի իր պատուական աշխատակիցին նոր յօդուածաշարքը, որուն վստահ ենք, հետաքրքրութեամբ եւ ուրախութեամբ պիտի հետեւին մեր ընթերցողները:

ԽՄԲ.

Օդային գծերով, արտաքին աշխարհը Ռումանիոյ կապող ու միացնող Օրոփենիի միջազգային օդանաւակայանը,— հոն, ուր էջք կատարեց Պոլսոյ վրայով մեզ Պէյրութէն Պուքրէշ փոխադրող ռուսական «Իլ-18» ինքնաթիռը,— իր հսկայ տարածութեամբ, իր արդիական կառուցուածքով և մանաւանդ բիւրքի թէ շէնքի զոյգ բաժիններէն ներս յստակօրէն բացայայտըւող իր կոկիկ կարգ ու սարքով և մաքրութեամբ, կը հանդիսանայ լաւագոյններէն մէկը՝ ոչ միայն Արեւելեան Եւրոպայի, այլ բովանդակ Եւրոպայի օդանաւակայաններուն:

Օրոփենին տօնական օրերու իր հանդերձանքը կը կրէ. ամենուրեք պարզուած են Ռումանիոյ Ընկերվարական Հանրապետութեան պետական դրօշակները:

Այդ օրը, իր տօնական հանդերձանքով, Օրոփենին օտար պետական հիւրեր չէն որ պիտի ընդունի, ինչպէս նախագահ Ռիչըրտ Նիքսընն ու վարչապետ Ալեքսէյ Քոսիկինը, Ռումանիոյ տուած իրենց պաշտօնական այցելութիւններուն առիթով:

Նորակառոյց Օրոփենին, այդ օրը կը խայտայ իր տօնական շքեղութեան մէջ, որովհետև օրացոյցը ցոյց կուտայ 1971 թուի Օգոստոսի 23ը, որ կը խորհըրդանշէ Ռումանիոյ Ընկերվարական Հանրապետութեան 27րդ տարեդարձը:

Տիկինս ու ես անսահմանօրէն ուրախ ենք, որ Ռումանիոյ ասպնջական հողին վրայ ոտք կը դնենք պատմական այդ օրով, Պէյրութի միջազգային օդանաւականէն թռիչք առնելէ ժամ մը առաջ, Լիբանանի մօտ Ռումանիոյ Լիազօր Դեսպանին՝ Տոքթ. Ստեֆան Գրլեժանի սարքած ընդունելութեան մեր դրական մասնակցութիւնը յերելէ ետք:

Արդարև, ազգերու ընդհանուր պատմութեան Ներկայ ժամանակաշրջանին, քանի երող դարու այս լուսաւոր յիսնամեակին, յաւերժական խաղաղութեան կենարար ամպհովանիին ներքև, ժողովուրդներու բարեկամութենէն, ու անոնց միջև, փոխադարձ յարգանքի սկզբունքին վրայ խարսխած ու տակաւ զարգացող՝ սերտ համագործակցութենէն աւելի թանկագին ու աւելի կենսական իրողութիւններ դժուար թէ գտնուին:

Ու այս պարագային, մեր խօսքը կ'երթայ բարեկամ երկու երկիրներու՝ Ռումանիոյ և Լիբանանի միջև ամրապնդուող ներդաշնակ գործակցութեան, որ ռումէն ու լիբանանցի ժողովուրդներու փոխադարձ ծանօթացման հիմնականօրէն նըպաստելով միատեղ, տիպար օրինակ մը կրնայ հանդիսանալ այն բոլոր ազգերուն համար, որոնք իրաւացիօրէն կը սիրեն իրենց համատեղ ճիգերը միացընել՝ մարդկայնականին, շինարարին և գեղեցիկին կերտումին ի խնդիր:

* * *

Լոյսի քաղաք՝ Փարիզը տեսնելու պատիւին մինչև այսօր չեմ արժանացած թէև, սակայն ես եւս իմ կարգիս, սիրով հաւատք պիտի ընծայեմ գրաւոր ու բերանացի այն բազմաթիւ վկայութիւններուն, որոնք՝ իրաւամբ կը հաստատեն Պուքրէշի ֆրանսական մայրաքաղաքին նմանութիւնը՝ Արեւելեան Եւրոպայի սրտին մէջ:

Ինչպէս ճիշդ է Լիբանանը նկատել Արաբական Արեւելքի Զուիցերիան, կը խորհիմ թէ նոյնքան ճիշդ ու իրաւացի է Պուքրէշը ընդունիլ որպէս փոքր Փարիզ:

Օրոփենիէն Պուքրէշ առաջնորդուող իւրաքանչիւր ուղեւոր ինքնաբերաբար կ'ունենայ այս առաջին տպաւորութիւնը, իր ճամբուն վրայ հանդիպելով Ցաղթանակի Կամարին և անոր յաջորդող դալար պուրակներուն:

Տումպովեցա գետակի ափերուն վրայ կառուցուած Պուքրէշ մայրաքաղաքը, (ռումաներէնով՝ Պուքուր-էշթի), իբր անուն, կազմըւած է երկու բառերու համադրումով: Պուքուր կը նշանակէ երջանիկ, երջանկութիւն, իսկ էշթի քաղաք, աւան:

Արդարև, շուրջ հինգ հարիւր տարի առաջ, Պուքուր անունով ռումէն հովիւ մը կը հասնի մինչև Տումպովիցայի ափերը և նորաստեղծ քաղաքը իր անունով կը կոչուի Պուքուրէշթի, Պուքրէշ, յետագային դառնալու համար մայրաքաղաքը ռումէններու հայրենիքին՝ Ռումանիոյ:

Պուքուրէշթին և իր հետ Ռումանիոյ ողջ ազգաբնակչութիւնը երջանիկ են Օգոստոսի 23ի այդ օրով, որովհետեւ 1944 թուին, այդ օրը, անոնք վերջնականօրէն թօթափեցին շղթաները օտար տիրապետութեան, ողջունելու համար վարդահեղեղ արշալոյսը՝ իրենց ազգային ազատագրութեան:

Սակայն, Օգոստոսի 23ի այդ օրով, միայն Պուքուրէշթի և Ռումանիոյ բնակիչները, քաղաքացիները չեն որ երջանիկ են և ուրախ:

Երջանիկ և ուրախ են նոյնպէս Ռումանիոյ հիւրընկալ հողին վրայ ապահով ապաստան գտած հայ համայնքին անդամները, զոյգ խորհիմաստ պատճառներով ու պատմական ճշմարտութիւններով:

(Շար. տես էջ 5)

Աշխատակիցները կը գրեն

Յարգարժան խմբագիր
«Ջահակիր» լրագրի

Մի զարմանաք, երբ ասեմ թէ «Ջահակիր»ի համարները ես ստանում եմ աններելիօրէն ուշացուած։ Ահա մի քանի օր է ինչ հրաժեշտ է տալիս հին տարին և ես նոր թերթատում եմ ձեր թերթի Սեպտեմբերի թիւը։ Այս ասելով չկարծէք և հաւատաք թէ նա կորցնում է իր այժմէականութիւնը մեզ՝ աստանդական բեկորներիս համար։

Հեռաւոր Ուզպեքիստանի մենաւոր կեանքիս անբաժան ընկերն է «Ջահակիր»ը և ես ապրում եմ հայրենիքի, սփիւռքահայութեան և նա մանաւանդ եգիպտահայութեան կեանքն ու առօրեան այնպէս՝ ինչպէս ապրում էք դուք։ Օրինակնե՞ր էք ուզում։ Ահա, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին մէջ զանազան համոյթներ են կազմակերպւում. ես ճիշդ այնտեղ եմ գտնւում։ Խօսում է արաբագէտ Արամ Մովսէսեանը ես նրան ունկնդրում եմ։ Շրջանաւարտների ի պատիւ ընդունելութիւններ են սարքւում, ես ալ նրանց ձեռքն եմ սեղմում և յաջողութիւններ մաղթում։ Հայրենիքից վերադարձած ուխտաւորներից՝ ինչպէս նաև հայրենակարօտ եգիպտահայերի հետ ես էլ լսում եմ Սարգիս Պալաեանի երգերը։ Ձեզ հետ միատեղ, սեղանների չուրջ նստած, հրաժեշտ ենք տալիս եգիպտահայ սիրուած դերասան Սեդի Գօչունեանին։ Նախապէս բաժանուել էինք Խորէն Տէլտէլեանից, Վահան Գազանճեանից, Նուպար Քիւփէլեանից, ինչպէս նաև Սիմոն Սամսոնեանից։ Առաջինը ճամբել ենք դէպի Աւստրալիա, երկրորդ ու երրորդը Գանատա, իսկ չորրորդն ու հինգերորդը Ամերիկա, Նիւ Եորք։

Եգիպտահայերի հետ մասնակցել եմ Նասէրի սգերթին ինչպէս նաև ապրել իսրայէլեան յարձակման դառն օրերը։ Սգաւոր հայերի հետ մինչև իրենց վերջին հանգրուաններն եմ ուղեկցել Հրաչ Փալընեանին և Երուանդ Իսկէնեանին։

Յաճախ այցելել եմ Գահիրէի Թալաաթ Հարբ փողոցի վրայ գտնուող Ինտիրնա Թի Հաուզը և հնդկական քաղցրահամ թէյ խմել։ Այնպիսի թէյ, որն մեզ մօտ իսկապէս չատ են յարգում։

Կարդացել եմ Ա. Տատուրի «Անկրկնելի Ապրումներ»ը։ Մտերմացել Մօ. Եղ. Յակոբեանի հետ։ Այս բոլորը բաւական չէ՞ն ապացուցանելու, թէ ես էլ մի ձևի եգիպտահայ եմ։

Վերջերս ձեր թերթի մէջ մի չատ ուրախ և ցնցող լուր կարդացի. երբ այդ լուրը իրականութիւն լինի, դա մեծ ուրախութիւն կը պատճառի մեզ՝ «Ջահակիր»ի համակիրների համար։

Գալիֆորնիա ապրող ձեր աշխատակից Թուրենցը, խոստանում է երբեմնի եգիպտահայ ուսուցիչ Նուպար Քիւփէլեանի միջոցաւ մի տողաշար մեքենայ նուիրել ձեր ազգօգուտ թերթին։

Բազմիցս ձեզ գրել եմ «Ջահակիր»ի հնացած տառերի համար, խնդրելով որ նորերով փոխանակէք. Բայց այդ անելու համար, հարկաւոր է փող և դարձեալ փող։

Հիմի որ ընկեր Թուրենցը այդ հսկայ նուիրատուութիւնով մեզ ուրախացնում է, հաւատացէք, որ մեր ակնոցավաճառ հայերը դժգոհութիւններ յայտնեն, որովհետև այլևս ակնոցների կարիքը չեն զգայ։ Այլապէս մեր տեսողութիւնը աւելի թանկ է քան նրանց պարարտ գրպանները։

«Ջահակիր»ի հրատարակութեան 8րդ տարեդարձի առիթով, ընկեր Հրանդ Գանգրունին գնահատելով թերթի կատարած հսկայական դերը սփիւռքահայ հայրենասէրների նկատմամբ, նշել էր նաև սակաւաթիւ անուններ, որոնք նիւթական զոհաբերութեանց էին ենթարկուել. Թուրենցի անունն էլ տեղ կը գրաւէ այդ սակաւաթիւների մէջ։

Իբրև ձեր ընթերցողներից մէկը, յանուն չատերի, ես շնորհակալութիւն եմ յայտնում ընկեր Թուրենցին։

Մի առաջարկ էլ ինձ տանջում է, որը կարող է կրկնապատկել ձեր թերթի տպաքանակը։ Եգիպտոսէն անվերադարձ հեռացող Սեդիներին, Խորէն, Վահան, Նուպար և Սիմոններին ազգային գիտակցութեամբ պարտադրել, որ անոնք լինին Աւստրալիայում, Գանատայում և կամ Նիւ Եորքում, մեր ձեռնահաս հայրենասէր հայ զանգուածներին և նորանոր բաժանորդագրութիւններ անեն։ Այսպէս նրանք կ'օժանդակեն թերթի նիւթական ապահովութեան եւ ճոխացման։ Ու այսպէս նորանոր բաժանորդների սրտերին մէջ «Ջահակիր»ը մշտավառ կը պահի հայրենասիրութեան բոցը։

Եւ անտարակոյս «Ջահակիր»ը կը լինի սփիւռքահայութեան ամենէն տարածուն, ամենէն սիրուած հայաթերթը։

Ողջունիւ՝
ՅՈՎՀ. ՍՍԵՑԻ
Թաշքենդ (Ուզպեքիստան)

Յ. Գ. Թող մեր գրչակից ընկեր Թուրենցը ներողամիտ գտնուի, որ իր «սեփականութիւնը» դարձած «Աշխատակիցները կը գրեն» վերնագիրը ես էլ օգտագործեցի։

Յ. Ս.

ԲԱՌԱՐԱՆԱԳԻՐ
ՄԵՍՐՈՊ Կ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ԲԱՐՈՒՆԵԱՆ

Պէյրութի «Զարթօնք»ին մէջ կարդացի Մեսրոպ Կ. Գույումճեանի մասին։ Բառագիրքերն ալ առջեւս են՝ Նուպար Տէր Միքայէլեան կը գրէ անոր մասին եւ գովքը կը հիւսէ անոր։

Լեզուագիտութեան ու մասնաւորաբար հայագիտական հարցերու հետ զբաղողներ գիտեն, թէ եգիպտաբնակ Մեսրոպ Կ. Գույումճեան մեծ աշխատանք տարած է բառարանագիտութեան մարզին մէջ։ Անոր «Ընդարձակ Բառարան Անգլերէնէ Հայերէն»ը պատկառելի գործ մըն է։ Հատորը կը բաղկանայ 1419 մեծադիր, երկսիւնակ էջերէ եւ 1961ին տպագրուած է Գահիրէի մէջ։

Անշուշտ կարելի չէ ըսել, որ բառագիրքը կը պարունակէ Անգլօ-Սաքսոն լեզուի ամբողջական բառացանկը, որ առ նուազն վեց հարիւր հազար բառ է, բայց հոն կարելի է գտնել բոլոր ընթացիկ բառերը իրենց հայերէն փոխարժէքներով եւ, ուր որ անհրաժեշտ է, միակ բառի մը տեղ յարմար բացատրութիւններով։ Այս գեղեցիկ գործէն զատ Մեսրոպ Կ. Գույումճեան, 1970 թուականին, դարձեալ Գահիրէի մէջ հրատարակուած ունի «Ընդարձակ Բառարան Հայերէնէ Անգլերէն» մը, որ նոյնքան արժէքաւոր ու ակնածելի հատոր մըն է։ Բան մը որոշ է՝ Հեղինակը կը տիրապետէ երկու լեզուներուն ալ։ Որքան գիտէ նրբութիւնները մեր գեղեցիկ լեզուին, նոյնքան կը գիտակցի անգլերէնի նման վախազդեցիկ բառամթերքով հսկայ լեզուի մը անվերջ, անսահման բարդութիւններուն։ Վերջին բառգիրքին, այսինքն Հայերէնէ - Անգլերէն բառարանին վերջը տեղ կը գրաւէ՝ մօտ 250 էջերէ բաղկացած յաւելուած մը, որ կը պարունակէ մասնագիտական բառեր։ Առեւտրական, երաժշտական, իմաստասիրական, բժշկական, ճարտարապետական եւայլն, բառեր, որոնք առանձնապէս կը ճոխացնեն Հայերէն – Անգլերէն Բառարանը։

ՄԵՍՐՈՊ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Մենք հակառակ մեր բուռն փափաքին, մեր ձեռքին տակ չունինք Գույումճեանի տարբեր գործերը, որոնց մասին կը խօսի Նուպար Տէր Միքայէլեան։ Ատոնք են.

1.– Ընդարձակ բառարան յատկաբանութեան եւ առածներու (664 էջ, Գահիրէ 1969)

2.– Գրպանի նոր բառարան Անգլերէն-Հայերէն եւ Հայերէն-Անգլերէն (Պէյրութ 1970, 670 էջ)։

3.– Համադրական առածանի Հայերէն – Անգլերէն, Անգլերէն – Հայերէն։

4.– Գրպանի բառարան Անգլերէն – Հայերէն։

5 – Չափահասներու բառարան։

Ըստ Տէր Միքայէլեանի տուած տեղեկութիւններուն, Մեսրոպ Գույումճեան գրեթէ լրացուցած եւ տպագրութեան պատրաստ վիճակի մը հասցուցած է իր մէկ նոր գործը, որ կը կոչուի ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ։ Այս երկը կը պարունակէ չորս լեզու։ Անգլերէն, Ֆրանսերէն, Թուրքերէն եւ Հայերէն։ Եւ հիմա, Մեսրոպ Գույումճեան կ'աշխատի նոր գործի մը վրայ։ Անգլերէն Հայերէն Քերականութիւն մը։ Անտարակոյս, այս վերջինը կարեւոր պակաս մը պիտի լրացնէ սփիւռքի մէջ այն հայ ուսանողներուն համար, որոնք անգլիախօս երկիրներէ դուրս կ'ապրին եւ կ'ուզեն Անգլերէն սորվիլ։

Մենք խիստ յատկանշական կը գտնենք Տէր Միքայէլեանի խօսքերը, Մեսրոպ Կ. Գույումճեանի մասին իր գրած երկարաշունչ յօդուածին մէջ.

– Եթէ Գույումճեան գտնուէր Հայաստանում, Եւրոպայում կամ Ամերիկայում, անկասկած վերոյիշեալ գործերի համար՝ նրան կը շնորհուէր լեզուի գծով գիտութեան տոքթորի պատուաւոր աստիճանը, որին շատ իրաւամբ արժանի է վաստակաշատ հեղինակը։

Կը պատասխանենք իրեն խղճի կատարեալ հանդարտութեամբ եւ կեղեքուած սրտով.

– Երանի թէ այդպէս ըլլար։ Բայց չէ…, «Կեմփիճին քուրքարան քաքքան» կ'ըսէ ծանօթ առածը։ Սփիւռքահայ կեանքը զարհուրելի ճահիճ մըն է, ուր խեղդամահ ըլլալու դատապարտուած են բոլոր հայորդիները. որոնց միջեւ նաեւ Մեսրոպ Գույումճեանին նման բացառիկ տաղանդներ։ Ամէն կողմ ողողուած է արգահատելի գրչակներով, որոնք բան մը չեն տար ժողովուրդին եւ զանգուածը կը նախընտրէ չկարդալ զանոնք։ Այս վիճակին մէջ բնական է թէ Գույումճեան առիթ ու միջոց պիտի չգտնէ իր արժէքաւոր երկերը լոյս աշխարհ բերելու եւ կամ, բերելէ ետք, բացի անձնական փորձառութենէ մը, ընթերցող պիտի չգտնէ։ Տակաւին, պիտի բախի ան խուլ ու անվերջ ընդդիմութեանը՝ չարամիտ, չարախօս «հայրենակիցներու», որոնք միջոցի մէջ խտիր պիտի չդնեն վարկաբեկելու համար զինքը։ Ու եթէ չյաջողին, այն ատեն Գույումճեան պիտի ըլլայ «Նաւապետը, որ իր նաւը կը փրկէ…»։

Բայց շատ անգամ յաջողած են անոնք։ Անոնք կը կազմեն ճահիճը, որու ակնարկեցինք վերը։ Եւ այդ ճահիճը կար, կայ ու պիտի մնայ, մինչեւ որ Սփիւռքահայութիւնը սպառի բոլորովին եւ ճահիճն ալ չորնայ ինքնին։

Յայտնի կ'երեւի ուրեմն, որ Գույումճեաններն են որ կը յապաղեցնեն այս ժողովուրդին ամբողջական փլուզումը սփիւռքի մէջ։ Ու քանի պակսին անոնք, այնքան պիտի փութանայ կործանումը համայնական։ Եւ անոնք որ կը տեսնեն սեւ ապագան, այսպէս պիտի ողբան միայն սեղմուած ակռաներով ու անկարող, նոյնիսկ, արտայայտելու իրենց անսահման զայրոյթը, դառնութիւնը սրտին։

Բայց արդեօ՞ք կարելի չէ կազմակերպուիլ։ Իրա՞ւ անկարելի է ասիկա…։

ՈՍԿԻԻ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Տիպար դիցուհին Անահիտ՝ հայոց էգական սեռի պարծանքն էր, թէև դիցաբանական ըմբռնումով։ Բարոյական յատկութիւններուն համար մեծ հռչակ հանած էր ուրիշ ազգերու մէջ։ Նաև անոր զուտ ոսկիէ ձուլուած արձանը ունէր բարոյական մեծ նշանակութիւն՝ աւատապետական դարու հայոց մէջ, և այդ բարոյական մեծ նշանակութիւնը շարունակուեցաւ հետագայ դարերուն, և Անահիտի պաշտամունքով, հայ ժողովուրդի ազգային նկարագիրը կերտուեցաւ ընտանեկան սրբութեան, եւ ցեղային զօրութեան մէջ, ու այդ բարոյական հզօրութիւնը մենք կը տեսնենք այսօր ալ Սովետական Հայաստանի ընտանեկան կառուցուածքին մէջ։

* * *

Ոսկիի կամ դրամի շահագործման և լուծի մասին առաջին անգամ բողոքած է Հնչակեան նշանաւոր բանաստեղծուհի Շուշանիկ Կուրղինեան, Կ. Պոլսոյ մէջ հրատարակուած «Կայծ» ամսագրին մէջ գրած իր բոցաշունչ բանահիւսութիւնով «Մեր Ուխտը» խորագրով, հրդեհելով թշուառ բանւորութեան տառապակոծ հոգիները՝ ազատութեան գաղափարականով, եւ այս յեղափոխական ղօղանջը մարտական կոչն էր տնտեսական բռնակալ լուծը խորտակելու։ Ահա՛ Շուշանիկի այդ չքնաղ բանաստեղծութիւնը.–

ՄԵՐ ՈՒԽՏԸ

ՇՈՒՇԱՆԻԿ ԿՈՒՐՂԻՆԵԱՆ
«Կայծ» Բ. Տարի, Յուլիս 1912

Ո՛չ վախ, ո՛չ լքում
Թող ըմբոստ հոգում
Լոկ արդար վաղուայ հաւատը կայուն
Ապրի, հուրհուրայ.
Թող ժիր բազկի հետ սիրտն էլ զգայուն
Վայելք չմուրայ։

Զրկուածի համար
Մեր ուղին յարմար
Բողոքն ու կռիւ յարատեւ, ցասկոտ,
Մենք մարդուն վայել
Մի կեանք կերտելու ընդմիշտ պահանջկոտ
Ջանք չենք խնայել….։
Մեր ուխտը անմահ
Անյաղթ կը մնայ,
Կը դառնայ բաղձանք, լինել մեզ նման
Չարին թշնամի,
Ձգտել որ առաջ դնել գերեզման
Լուծը դրամի…

Դեկտ., 1971, Ֆրէզնօ   Մ. ԳԱՍԲԱՐԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐՈՎ

Միացեալ Նահանգներու մէջ ինքնաշարժ գնողները ազատ են իրենց ուզած թիւը ընտրելու։ Եւ այս ազատութիւնը որեւէ սահմանագծում չի ճանչնար։ Սովորական գինին վրայ տասը տոլար աւելի վճարելով, ինքնաշարժի մը սեփականատէրը կրնայ իր թիւը որեւէ անունի կամ խորհրդանշանի վերածել։ Այս դիւրութենէն կ'օգտուին շատ մը փոքրամասնութիւններ, որոնց կարգին, Մեծագոյն Պոսթընի մէջ ապրող հայերը։ Նախապէս, ուշադրութիւնս գրաւած էին հայկական անունով ինքնաշարժներու թիւեր,– ինչպէս Հայկ, Արամ, Տիրայր, Գոգօ: Քանի մը օր առաջ աւելի հետաքրքրական անուն մը նկատեցի. «Արարատ»։ Իսկ ամենէն աչքառուն՝ անգլերէն տառերով կարդալն էր հետեւեալ շատ հակիրճ նախադասութիւնը. «Ես հայ եմ»։ Երբ ինքնաշարժին մօտեցայ, երիտասարդ չէկահեր աղջիկ մըն էր, անշուշտ ՀՍՑ։

ՄԱՆՐԱՎԷՊ

Կոյր մը գիշեր ատեն կ'երթար դէպի աղբիւր, մէկ ձեռքին վառած լապտեր մը, իսկ միւս ձեռքին կուժ մը։ Ճանապարհին դիմացէն կուգայ մէկը եւ հարց կու տայ անոր.

— Ո՛վ մարդ, քեզի համար ցերեկն ու գիշերը միեւնոյնն են, բայց ինչո՞ւ լապտեր վառած ես։

Կոյրը կը պատասխանէ.

— Լապտերը վառած եմ՝ որպէսզի ոչ թէ տեսնեմ ես, այլ դիմացէն եկողը տեսնէ զիս և չզարնուի ինծի…

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

ՀԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Տոքթ. Փօլ Զ. Պոուքեան, հին հայկական դրամներու եւ մետալներու իր ճոխ հաւաքածուն ցուցադրեց՝ Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդարանի Թանգարանին մէջ, Նիւ Եորք։ Ցուցադրութիւնը՝ որուն բացման ընդունելութիւնը տեղի ունեցաւ Երկուշաբթի, 13 Դեկտեմբեր, կ. ե. ժամը 6ին, պիտի շարունակուի մինչեւ 1972 Փետրուարի վերջը։

Տոքթ. Պոուքեան մանուկ հասակէն հետաքրքրուած է հին դրամներով, իսկ վերջին քսան տարուան շրջանին՝ մասնաւորապէս ուսումնասիրած է հայկական դրամները։ Ընդհանրապէս իր կատարած քննութեանց եւ հրատարակած գրութիւններուն շնորհիւ, համաշխարհային ուշադրութեան առարկայ եղած են հայկական դրամները։ Իր տարած այս աշխատանքին իբրեւ գնահատութիւն, ան անդամ ընդունուած է Ամերիքըն Նիւմիսմաթիք Սօսայիթիի՝ 1957ին, ինչպէս նաեւ Լոնտոնի Րոյալ Նիւմիսմաթիք Սօսայթիի՝ 1963ին, եւ Փարիզի Սօսիէթէ Նիւմիսմաթիքի՝ նոյն տարին։

Երկար տարիներ հաւաքած, հետազօտած ու Եւրոպայի գլխաւոր Թանգարանները այցելած ըլլալով՝ ան կարողացած է իր քաղած նիւթերով պատրաստել «Հայկական Կիլիկիոյ Դրամները» խորագրով շահեկան ուսումնասիրութիւն մը, որ հրատարակուեցաւ Ամերիքըն Նիւմիսմաթիք Սօսայիթիի կողմէ՝ 1962ին։ Իր այս ընդարձակ աշխատասիրութիւնը, ուր տուած է ցանկը 10,000 դրամներու, պատմական տեղեկութիւններով հանդերձ, գիտականներու եւ դրամահաւաքներու համար միակ տրամադրելի գործ մըն է Հայկական դրամներու վերաբերեալ։ Այս գիրքը Վիեննայի Մխիթարեանները հայերէնի թարգմանեցին եւ հրատարակեցին։

Տոքթ. Պոուքեան վերջերս քննած է Արտաշէսեան Հարստութեան դրամները։ Իր այս թուղթը, որ առաջին փորձն է Արտաշէսեան դրամներու գիտական հետազօտութեան, հրատարակեց Ամերիքըն Նիւմիսմաթիք Սօսայիթին։ Այս նիւթին նուիրուած գիրք մը հրատարակած է Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութիւնը՝ 1969ին։ Տոքթ. Պոուքեան ծրագրած է Արտաշէսեան Հարստութեան դրամներու վրայ ամբողջական երկ մը պատրաստել, Միջնադարեան Հայկական դրամներու մասին իր տեսութեան հետեւողութեամբ։

«Հռոմէական Դրամները Հայաստանի Առընչութեամբ» իր վերջին գիրքը, ուր նկարագրած է Հռոմէական դրամներու 600 տեսակները՝ որոնք յարակցութիւն ունին Հայկական պատմութեան հետ, տպագրուած է Վիեննա 1971ին։ Տոքթ. Պոուքեան աշխատակցած է Ամերիկայի, Անգլիոյ եւ Եւրոպայի հանդէսներու եւ Հանդէս Ամսօրեայի։

Տոքթ. Պոուքեան ծնած է Սեբաստիա, 12 Յունիս 1912ին։ Ապրիլեան Եղեռնին զոհուած են իր հայրը, եղբայրը եւ քոյրը։ Ինք, իր մայրը եւ եղբայրը՝ Քերոբ ու երկու քոյրերը՝ Ազնիւ (Տիկին Սահակեան) եւ Ռեբեկա, ապաստանած են Պոլիս ու ապա Պուլկարիա։ Ան յաճախած է Սոֆիայի Մեսրոպեան Գոլէճը, որուն շրջանը աւարտած է 1926ին։ Նոյն տարին ընտանիքով փոխադրուած է Գանատա։ Ուսած է Մոնթրէալի ՄքԳիլ Համալսարանին մէջ եւ ըստացած է քիմիաբանութեան ճարտարագէտի վկայական, եւ յետոյ, 1941ին, Տաքթըրէյթ ին Օրկանիք Քեմիսթրի աստիճան ստացած է։

Տոքթ. Պոուքեան 1942ին ամուսնացած է Օր. Վիքթորիա Յակոբեանի հետ եւ հաստատուած է Նիւ Եորք։ Ունին երեք զաւակներ՝ մէկ մանչ եւ երկու աղջիկ։ Մանչ զաւակը աւարտած է Ինտիանայի Փըրտիւ Համալսարանի դասընթացքը։

Նկարին մէջ աջէն չորրորդը՝ Տոքթ. Փօլ Պոուքեան այցելուներուն կը ծանօթացնէ ցուցադրուած հին հայկական դրամները։ Ձախին՝ պատին վրայ զետեղուած Բ. Մեծն Տիգրան թագաւորին դրամին մեծցուած նկարը

(Լուսանկար՝ ԿԱՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆի)

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Իսլամաց Գուրպան Պայրամի տօնին առիթով, շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղուած են Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան Վսեմ. Նախագահին, Ներքին Գործոց Նախարարին եւ Ազհարի Շէյխին։

Ստորեւ թարգմանութիւնը այն հեռագրին՝ որ ղրկուեցաւ Վսեմ. Նախագահ Անուար էլ Սատաթին.

Գուրպան Պայրամի մեծ տօնին առթիւ կը ներկայացնենք մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները՝ Եգիպտոսի հայ Օրթոտոքս համայնքի զաւակներուն եւ մեր անունով, մաղթելով ձեզի յաջողութիւն եւ բարգաւաճութիւն արաբական աշխարհի։

ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ

Առաջ. Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի

Նոյն տօնին առթիւ, Յունուար 26ին, Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան, Առաջնորդական Տեղապահի Փոխանորդ Հայոց Գահիրէի, ընկերակցութեամբ Թեմական Ժողովի Ատենապետ Տիար Յովհաննէս Քէհեայեանի եւ Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ Տիար Հայկազուն Քիւրքճեանի, այցելեցին Ապտինի պալատը, ուր նոյնիմաստ մաղթանքներ արձանագրեցին շնորհաւորութեանց յատուկ տոմարին մէջ։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Իսլամաց Գուրպան Պայրամի տօնին առթիւ, Չորեքշաբթի 26 Յունուար 1972, առաւօտեան ժամը 10,30ին, Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեան, ընկերակցութեամբ Պատկ. Քաղաքական ժողովի ատենապետ Տիար Մալտիկ Զորբանէլեանի, ներկայացան Աղեքսանդրիոյ Վսեմ Կառավարիչ Տոքթ. Ֆուատ Մոհիէտտինի եւ ի դիմաց մեր համայնքի ժողովուրդին, ջերմ շնորհաւորութիւններ եւ բարեմաղթութիւններ ըրին։

Կառավարչատան հիւրասրահին մէջ Վսեմ Կառավարիչը, իր անձնակազմին ներկայութեան, սիրալիր խօսակցութիւն ունեցաւ մեր համայնքի ներկայացուցիչներուն հետ, որոնք՝ պատուասիրութենէ մը ետք հրաժեշտ առին։

Դիւան

ԱՂԵՔՍ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԱԲԳԱՐԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

Գահիրէի Աղքատաց Հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ, թէ դարմանատունը՝ որ ներկայիս օժտուած է շողանկարի X RAY գործիքով մը, բաց է Գահիրէի հայ հասարակութեան առջեւ ամէն օր կ.ե. ժամը 5.30էն 8։

Պատասխանատու բժիշկներն են.

Տոքթ. Իսմայիլ Ալի (ռատիոլոկ)

Տոքթ. Րըֆքի Ֆարէս՝ Ներքին հիւանդութեանց մասնագէտ եւ դասախօս Այն Շամսի համալսարանին մէջ։

Այցեգին՝ դարմանատան մէջ 50 եգ. դհկ.

Տուներ այցելելու պարագային 100 եգ. դհկ.

Շողանկարի սակերն են ըստ պարագայի, սկսելով մէկ ու կէս եգ. ոսկիէն։

Դարմանատան հեռաձայնի թիւն է 902083։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու կը յիշեցնենք յարգելի ծնողներուն եւ Կիրակնօրեայ Վարժարանի աշակերտներուն, թէ Հայց. Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Վարժարանի դասաւանդութիւնները, որոնք [illegible] կիսամեայ արձակուրդներուն պատճառաւ, պիտի վերսկսին, 11 Փետրուար 1972ին։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԵՐ՝ ԴԱՆՈՒՓԻ ԵՐԿՈՒ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Առաջինը այն, որ Ռումանիոյ հայերը եւս, որպէս հաւատաւոր քաղաքացիները իրենց երկրորդ հայրենիքին, իրենց գործնական մասնակցութիւնը բերած են Ռումանիոյ հերոսական մարտնչումներուն, Համաշխարհային Երկրորդ Պատերազմին ընթացքին։

Ու երկրորդը այն, որ այսօր, շուրջ տասնամեակէ մ'ասդին, շնորհիւ ռումէն բարեխնամ իշխանութիւններու իրապա՛շտ այլ ազնիւ կեցուածքին, Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, Ռումանիոյ հայ համայնքի պետի իր հանգամանքով, պաշտօնական հրաւէրներու հիման վրայ կը մասնակցի՝ ինչպէս միւս ազգային տարեդարձներուն, նոյնպէս Օգոստոս 23ին Ազգային Տօնը նշող հանդիսութիւններուն եւ գեղարուեստական ձեռնարկներուն։

Ռումանահայերու հետ, տիկնոջս ու ես ալ, ազգային արդար հպարտութիւն զգացինք, երբ հետեւելով Օգոստոս 23ի տօնակատարութիւններուն նուիրուած եւ Պուքրէշի պատկերասփիւռի կայանէն ներկայացուցած յաջորդական ժապաւէններուն, տեսանք ռումանահայ համայնքի պետ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանը, Հիւրերու Պալատին մէջ սարքուած պաշտօնական ընդունելութեան, Պետութեան Տան մէջ կազմակերպուած տօնական ճաշկերոյթին եւ Աթենէուլ-Փալասի ֆիլհարմոնիայի շքեղ դահլիճին մէջ կայացած Օգոստոս 23ի Ազգային Համերգի ընթացքին։

Յուզումնախառն ցնծութիւն մը առինքնեց մեր բովանդա՛կ էութիւնը, երբ Պուքրէշի պատկերասփիւռի կայանին խօսնակը, մեկնաբանելով Պետութեան Տան մէջ սարքուած տօնական ճաշկերոյթը, սահուն ռումաներէնով յայտարարեց.

— Երկրի Ազգային Տօնի 27րդ տարեդարձին առիթով, Հանրապետութեան Նախագահ՝ Պր. Նիքոլա Չաուշեսքու կ'ընդունի սրտագին շնորհաւորութիւնները Ռումանիոյ հայ համայնքի պետ՝ Գերշ. Տիրայր Մարտիկեան Եպիսկոպոսին։

Հոգեպէս հրճուեցայ, անգամ մը համար եւս ականատես վկան ըլլալուս այն գուրգուրանքին եւ մեծարանքին, որուն արժանի է Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցին եւ անոր նուիրեալ Իշխանաւորը, Ռումանիոյ նման հնաւանդ քաղաքակրթութիւն, անկորնչելի գիր եւ գրականութիւն ու փայլուն մշակոյթ ունեցող երկրի մը ընկերվարական հանրապետութեան սահմաններուն մէջ։

Արեւելեան Եւրոպան բաղկացնող այլ երկիրներէն ու ժողովուրդներէն, Ռումանիան եւ ռումանացին կը զանազանուին իրողութիւնները ըմբռնելու եւ մեկնաբանելու իրենց ինքնուրոյն ոճով, արուեստի եւ գրականութեան հանդէպ իրենց ունեցած սիրով եւ իրենց գեղարուեստական բարձր ճաշակով։

Պուքրէշի կամ Ռումանիոյ որեւէ մէկ քաղաքին մէջ, անկարելի է որ հանդիպիս տունի մը, թէկուզ գեղջկական կամ աշխատաւորական, որուն ներքին բովանդակութիւնը արուեստի հիմունքներուն վրայ կոթողուած չըլլայ։

Ուղղակիօրէն կը հիանաս, բառին բովանդակ իմաստով կը զմայլիս, երբ կը հրաւիրուիս այցի երթալու ռումէն քաղաքացիի մը կամ գիւղացիի մը բնակարանը. ամէն ինչ արուեստագիտական ճաշակ կը բուրէ հոն, պատէն կախուած նկարներու թէ գեղեցկօրէն շրջանակուած ձեռագործներու, գեղարուեստական բաբեզարդման թէ գոյներու պարզութեան ընդմէջէն։

Այս հաստատումներուս վաւերականութիւնը ապահովելու նպատակաւ, Պուքրէշ մեր ժամանման առաջին օրը, առաջին խօսակցիս, ռումէն ներհուն մտաւորական՝ Տոքթ. Բեթրէ Մոլտովանուին հարց տուի.

— Ինչո՞վ կրնաք բացատրել Ձեր գեղարուեստական ճաշակը, արուեստին հանդէպ ունեցած Ձեր սէրը եւ մանաւանդ՝ ըմբռնումի Ձեր ինքնուրոյնութիւնը՝ այլ երկիրներու եւ ժողովուրդներու կեդրոնամասին մէջ։

Ահաւասի՛կ իր պատասխանը, պա՛րզ ու մէկին.

— Արուեստի եւ գրականութեան սէրն ու ճաշակը կը ծնին իւրաքանչիւր ռումանացիի հետ, որ լոյս աշխարհ կուգայ։

Այս ճշմարտութեան վրայ կու գան աւելնալու երկու իրողութիւններ. առաջինը այն, որ վերջին հինգ հարիւր տարիներու ընթացքին, ռումէն բազմաթիւ սերունդներ դաստիարակուած են Ֆրանսական քաղաքակրթութեան ոստաններուն մէջ, ու երկրորդը այն, որ ստեղծագործելու բնատուր ձիրքերով օժտուած հայ ժողովուրդը, 14րդ դարէն սկսեալ, իր կարեւոր մասնակցութիւնը բերած է մեր երկրի գրականութեան, արուեստի եւ երաժշտութեան վերելքին»։

Տոքթ. Բեթրէ Մոլտովանուի այս վկայութիւնը լաւագոյն գնահատումը կը հանդիսանայ Ռումանիոյ իրականութեան մէջ արմատ նետած եւ տակաւ ծաւալուող հայկական ուժեղ ներկայութեան։

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Պ յուք (Շարունակելի 1)

ՍՏԱՑԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Ժիրայր Նայիրիի (խմբագիր Պէյրութի «Արարատ» օրաթերթի) ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՎԵՐԱԾՆՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ՓԱՌՔԻ, (1920 - 1970) բովանդակալից գիրքը՝ նուիրուած Մայր Հայրենիքի Յիսնամեակին։ Գեղեցիկ կողքով եւ խորհրդանշական գծանկարներով զարդարուած եւ 191 էջերէ բաղկացած այս խնամեալ աշխատասիրութիւնը, յստակօրէն կը տարրալուծէ մեր ժողովուրդին պատմութեան վերջին յիսնամեակին ընթացքին ազգային եւ քաղաքական անցուդարձերը եւ հայութեան յաղթական եւ լուսաւոր նոր ուղիին մասին կ'արտայայտուի իրատէս մօտեցումով։

Անհրաժեշտ է որ ամէն հայ, եւ ի մասնաւորի մեր նոր սերունդին գիտակից տարրերը անպայման կարդան այս լուրջ ուսումնասիրութիւնը։

Գինն է 3 Լիբ. ոսկի կամ 1 տոլար։

Ստանալու համար դիմել՝

Jirair Tossounian
B. P. 756
Beyrouth (Liban)

8-79

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԹԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
3 ՓԵՏՐ. 1972

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ

ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի 3 Փետրուար 1972, կ. ե. ժամը 9ին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

ա) Դասախօսութիւն
Օր. ՍՕՆԱ ՄԻՆԱՍԵԱՆի կողմէ
Նիւթ՝ ԵԱԿՈԲ ՊԱՐՈՆԵԱՆի ԿԵԱՆՔՆ ՈՒ ԳՈՐԾԸ
բ) Ընթերցում ազգային յուշերու
Պատրաստուած ընկ. ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՖՐԸՆՃԵԱՆի կողմէ
գ) Ընկերային խաղեր

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Չորեքշաբթի, 9 Փետրուար 1972, կ. ե. ժամը 9.15ին

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՀՈԳՇ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆԻ

ՕՐՈՒԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ

ՊՐ. ՄԿՐՏԻՉ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԷՄՊԷՃԵԱՆ

(Յատկապէս հրաւիրուած Աղեքսանդրիայէն)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏՇԱՃ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԾՈՎ

3–1 ԱՐԴԻՒՆՔՈՎ ՅԱՂԹԵԼԷ ԵՏՔ ՄԱԶՐԱՅԻՆ Հ.Մ.Մ. կը գրաւէ ընդհ. դասաւորման երրորդ տեղը

Լիբանանի Ֆութպոլի Ախոյեանութեան Գ. օրուան մրցումներուն արդիւնքները, զգալի փոփոխութիւն մը մտցուցին ընդհանուր դասաւորման մէջ։

Նըժմէ 1-0 արդիւնքով պարտութեան մատնելէ ետք Հ.Մ.Ը.Մ.ը, վեց կէտով կը գրաւէ միակ պարագլուխի դիրքը։ Հինգ կէտով երկրորդ կը հանդիսանայ Ռասինկ, որ Թատամոնի դիմաց դժուարին հաւասարութիւն մը արձանագրեց 4-4 արդիւնքով։ Կիսախաղին Թատամոն յաղթած էր 2-1 արդիւնքով։

Սոյն երկու մրցումները, որ տեղի ունեցան Մարզական Աւանին մէջ, այնքան ալ մեծ փոփոխութեան չենթարկեցին աղիւսակը, քանի որ նախապէս ալ Ա. և Բ. տեղերը կը գրաւէին նոյն խումբերը։ Մեծագոյն փոփոխութիւնը յառաջացնող մրցումը կայացաւ Պէյրութի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ՝ Հ.Մ.Մ.ի և Մազրաայի միջեւ։ Միւս կողմէ, Պուրճ Համուտի դաշտին վրայ տեղի ունեցած Անսար-Սաֆա մրցումին՝ 0-0 հաւասար արդիւնքով վերջանալը, նպաստեց, որ Հ.Մ.Մ. 6րդ տեղէն անցնի աղիւսակին 3րդ տեղը։ Արդարեւ, «Կարմիր Շապիկաւորներ»ը իրենց հաւաքական խաղով գերազանցեցին՝ երեք օր առաջ Սաժեսի դէմ ձեռք ձգուած յաջողութիւնը, և 3-1 պատուաւոր արդիւնքով ընկճեցին իր անհատական արժէքներով և արագութեամբ նշանաւոր Մազրաան։ Կոլերուն բացումը (31րդ վայրկեանին) և փակումը (83րդ վայրկեանին՝ մինակը դաշտին կեդրոնէն յառաջանալով) կատարեց Ալօ Նորիկեան։ Իսկ Հըբայր, որ նախապէս երկու ոսկի առիթներ չէր կրցած կոլի վերածել, 80րդ վայրկեանին հանդարտեցուց Հ.Մ.Մ.ականներուն ջիղերը՝ երբ արդիւնքը 1-1 էր։ Արդարեւ, Բ. կիսախաղի 11րդ վայրկեանին, ուղղակի հարուածի մը հետեւանքով՝ Մազրաա կրցած էր հաւասարիլ։

Իրաւարարի վերջին սուլիչին՝ Հ.Մ.Մ. յաղթանակը տարած էր 3ով 1 արդիւնքով։

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Վերջին պահուն ցաւով տեղեկացանք, որ համայնքիս սիրուած հայուհիներէն եւ ծանօթ ազգային Պր. Յովակիմ Սիրքէճեանի սիրելի քոյրը՝

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ՍԻՐՔԷՃԵԱՆ

իր մահկանացուն կնքած է երէկ, Չորեքշաբթի, 2 Փետրուար 1972, Գահիրէի Իտալական հիւանդանոցին մէջ։

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենան այսօր, Հինգշաբթի, 3 Փետրուար 1972, կ.ե. ժամը 3ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային Գերեզմանատունը։

Այս սխուր առթիւ «Ջահակիր» իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին եղբօր եւ հարսին՝ Տէր եւ Տիկին Յովակիմ Սիրքէճեաններուն եւ զաւակներուն, ինչպէս նաեւ բոլոր սգակիր պարագաներուն։

ՊՐ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԳԱՐՏԱՇԵԱՆ
ՕՐ. ԱԶՆԻՒ ԽՍԿԱՀԱՏԵԱՆ

ամուսնացեալք

Պէյրութ 30-1-72

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Վարդգէս Գարտաշեանին, Տէր և Տիկին Յովհաննէս Իսկահատեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց թանկագին քրոջ և հօրաքրոջ՝ ողբացեալ Արշալոյս Սիրքէճեանի կսկծալի մահուան առթիւ, Տէր և Տիկին Յովակիմ Սիրքէճեան և զաւակունք կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Ազգատախնամին	2000
Նիւբ Իսթ Հայկ. Ակումբին	2000
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	1000
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	1000
«Այծեմնիկ»ին	1000
Հայ Կարմիր Խաչին	1000
«Արև»ին	500
«Յուսաբեր»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

(Ստանալ Նուիրատուէն)

Տէր և Տիկին Վահան Գըզըլեան, Ս. Սարգիսի Տօնին առթիւ և իրենց համայն ննջեցելոց յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ պայծառութեան	1000
Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	1000
Գահիրէի Ազգատախնամին	500
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	500
Գալուստեան Ազգ. Վրժ.ի Ծնողք-Ուսուցիչ Միութեան	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500
Այծեմնիկ Հանգստեան Տան	500
«Արև»ին	300
«Յուսաբեր»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

(Ստանալ Նուիրատուէն)

Իրենց սիրեցեալ մօր՝ ողբ. Սրբուհի Պետիկեանի մահուան տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին՝ Մօ. և Տիկին Եդուարդ Յակոբեան կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	200
«Այծեմնիկ»ին	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	200

Իրենց սիրեցեալ մօր և մեծ մօր՝ ողբ. Սրբուհի Պետիկեանի մահուան տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին՝ Տէր և Տիկին Գրիգոր Թուֆայեան և զաւակունք Անի և Արթըր (Ա.Մ.Ն.) կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
«Այծեմնիկ»ին	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Տէր և Տիկին Արտաշէս Գարտաշեան (Փարիզ) իրենց սիրեցեալ հօրայրոջ՝ ողբ. Օր. Տիրուհի Ժամկոչեանի մահուան տխուր առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին (Գահիրէ)	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Ողբ. Արմենակ Մէօթէմէտեանի կսկծալի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Քերոբեան Ընտանիք կը նուիրէ.

«Յուսաբեր»ին	100
«Արև»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Ողբ. Թորգոմ (Ֆարակ) Պօղոսեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր և Տիկին Կարօ Յարութիւնեան կը նուիրեն.

«Արև»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Տ Խ Ր Ո Ւ Ն Ի

Տէր եւ Տիկին Յովակիմ Ա. Սիրքէճեան եւ զաւակունք Անահիտ, Երուանդ եւ Ալիս, Տիկին Էլմաս Օհանիկեան (Միացեալ Նահանգներ), Տէր եւ Տիկին Արթօ Յ. Սիրքէճեան (Սիտնէյ), Տէր եւ Տիկին Պետրոս Անսուրեան եւ զաւակունք (Սիտնէյ), Տէր եւ Տիկին Մուրատ Օհանիկեան եւ զաւակունք (Մ. Նահանգներ), Տէր եւ Տիկին Հերրի Օհանիկեան եւ զաւակունք (Մ. Նահանգներ), Քիւրքճեան (Մ. Նահանգներ), Մերկերեան (Մարսիլիա), Փօքուկեան (Մարսիլիա), Անսուրեան (Սիտնէյ), Համբարձումեան (Սիտնէյ), ընտանիքները, ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն իրենց քրոջ, հօրաքրոջ եւ ազգականուհիին՝

ԱՐՇԱԼՈՅՍ Ա. ՍԻՐՔԷՃԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ Չորեքշաբթի, 2 Փետրուար 1972, Գահիրէի Իտալական հիւանդանոցին մէջ։

Յուղարկաւորութեան սխուր արարողութիւնը պիտի կատարուի այսօր, Հինգշաբթի, 3 Փետրուար 1972, Ռամսէս պողոտայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ, կ.ե. ժամը 3ին, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային Գերեզմանատունը։

ԾԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալուն, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ ընդունիլ։

Հ Ո Գ Ե Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

Մօ. եւ Տիկին Եդուարդ Յակոբեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Թուֆայեան եւ զաւակունք (Ա.Մ.Ն.) եւ համայն սգակիր պարագաները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 6 Փետրուար 1972, առաւօտեան ժամը 10ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց սիրեցեալ մօր, մեծ մօր եւ ազգականին՝ ողբացեալ

ՏԻԿԻՆ ՍՐԲՈՒՀԻ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ:

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

Տիար Լեւոն Աւետեան, ուխտի մը առթիւ կը նուիրէ.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	500
Աղեքս. Ազգատախնամին	500

Տիկին Ազնիւ Գաւուքճեան, Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ կը նուիրէ.

Պօղոսեան ճաշի սեղանին	100
Աղեքս. Ազգատախնամին	100

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Իր վաղեմի բարեկամին, Պէյրութաբնակ գրող և երկրաչափ՝ Երուանդ Պարսումեանի «Մանուկն ու Մարդը», «Պրիսմակ» և «Երգ Երգոց» քերթուածներու հատորներուն հրատարակման ուրախ առթիւ և վասն շնորհաւորութեան, Տիար Սահակ Գալայճեան կը նուիրէ 100 ե.դ.։

Պր. Համբարձում Գարտաշեանի ընդ Օր. Ազնիւ Իսկահատեանի (Պէյրութ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ՝ փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Մանուէլ Գրիգորեան	100
Տիար Գառնիկ Հալաճեան	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Տէր և Տիկին Արշակ Սանոսեաններ՝ աղջիկ զաւակով մը բախտաւորուած ըլլալնուն ուրախ առթիւ, Օր. Լիւսի Կէրիկեան կը նուիրէ 100 ե.դ.։

Ողբ. Տիկին Նուարդ Օվանովիչի մահուան տխուր առթիւ Տէր և Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Ողբ. Տիկին Վերոնիքա Եօզկաթլեանի մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին

Աւետիս Բամպուքճեան	100
Տէր և Տիկ. Պերճ Բամպուքճեան	100
Տիար Միքայէլ Բամպուքճեան	100

Բինէճեան քոյրեր և Օր. Անժէլ Տէօքմէճեան 100 ե.դ. կը նուիրեն ողբ. Հայկանոյշ Բինէճեանի մահուան քառասունքին առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին։

Բինէճեան քոյրեր և Օր. Անժէլ Տէօքմէճեան 100 ե.դ. կը նուիրեն ողբ. Վաղարշակ Սապօնճեանի մահուան տխուր առթիւ։

Բինէճեան քոյրեր և Օր. Անժէլ Տէօքմէճեան 100 ե.դ. կը նուիրեն ողբ. Մկրտիչ Մկրեանի մահուան տխուր առթիւ։

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

ՈՊ. (ընկ. Թիւ 3003) 500 ե.դ. իր նուէրը։

Տէր եւ Տիկին Լեւոն Մամուր 100 ե.դ. ողբ. Բենիամին Թաշեանի մահուան քառասունքին առթիւ։

Տիար Րիչար Գարիկեան, 100 տոլար կը նուիրէ, ողբ. Տիկ. Ալիս Ամատունիի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ։

Ողբ. Տիկին Մարի Ներսէսեանի ցաւալի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Օր. Էվլին Թօգաթլեան	100
Տիկին Սիրվարդ Ճանիկեան	100
Տիկ. Մելիքսուհի Պաղտասարեան	100

ԳԱՀԻՐԷԻ Հ.Մ.Ը.Մ-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Ողբ. Թորգոմ Ֆարակ Պօղոսեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն. Տէր և Տիկին

Երուանդ Սվաճիպաշեան	100
Տէր և Տիկ. Յակոբ Մինէքեան	100
Տք. և Տիկ. Գրիգոր Ստեփեան	100

Պր. Համբարձում Գարտաշեանի ընդ Օր. Ազնիւ Իսկահատեանի (Պէյրութ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ Տէր և Տիկին Յովհաննէս Քէհեաեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Ս Տ Ա Ց Ո Ւ Ա Ծ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնը՝

Պր. ԱՐՇԱՒԻՐ ԳԱՎԱԼՃԵԱՆԷ
(Վիեննա, Աւստրիա)

1971էն 1974 տարիներուն համար։

ՏՈՔԹ. ԻԶԱՊԵԼԼԱ ԵՈՒԵԱՆ

(Շար. Բ. էջէն)

անուանի երգահան եւ այժմ Ս. Հայաստանի Երգի եւ Պարի Համոյթին ղեկավար՝ էսկար Յովհաննիսեանի:

Մօտ մէկ ժամ տեւած այս բարեկամական այցելութիւնը վերջ գտաւ ժամը 9ին, ու ձեռքի ջերմ սեղմումներով հիւրերը հրաժեշտ առին խմբագրութենէս։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 415 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 10 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1972 | ՀԱՏԸ ՉԵՌՈՒՇ 3 եգ. դհկ. կամ 25 Լիբ. դհկ. | ١٩٧٢ عدد رقم ٤١٥ — الخميس ١٠ فبراير

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՆՈՐ ԱՒԱՐԱՅՐ...

Օրերս կը վերակոչենք յիշատակը այն նահատակներուն, որոնք Թուականէս շուրջ տասնհինգ դար առաջ զոհուեցան «վասն հաւատոյ եւ հայրենեաց»:

Աշխարհացրիւ հայութեան բոլոր կեդրոններուն մէջ, հոն՝ ուր գոյութիւն ունին եկեղեցի, դպրոց եւ ակումբ, հո՛ն՝ ուր կը հրատարակուին թերթեր կամ պարբերաթերթեր, Վարդանանց տօնի առիթով կը մատուցուի պատարագ, կը կազմակերպուին հանդէսներ եւ մշակութային ասուլիսներ, կը հրատարակուին յօդուածներ եւ նկարներ, եւ այս բոլորը կը կատարուին, մեր նոր սերունդին փոխանցելու համար յիշատակը անոնց, որոնք քաջութիւնը ունեցան նոյնիսկ իրենց թիւէն տասնապատիկը աւելի մեծ բանակներու դէմ պատերազմելու եւ հերոսանալու, որպէսզի հայ ազգը ուրացող չդառնայ, որպէսզի հայը յաւիտեան օժտուած ըլլայ նաեւ այն բարձր առաքինութիւններէն մին, որ է հաւատարմութիւնը: Հայը Վարդանանց օրինակով մնաց անուրաց, մնաց հաւատարիմ եւ այս առաքինութիւնը մեծապէս նպաստեց, որ դաժան տարիներով լի դարերու իր պատմութեան մէջ, ան ոչ միայն չուրացաւ իր կրօնքը, այլեւ չուրացաւ իր ազգութիւնը, չուրացաւ՝ եւ ի գին ամէն հերոսութեան պաշտպանեց իր հայրենիքը:

Ու իր կրօնքին հաւատարիմ հայը, «մահուամբ զմահ կոխեաց եւ յարութեամբն իւրով, մեզ զկեանս պարգեւեաց»:

Այ՛ո, շնորհիւ իր հաւատարմութեան, հայը եղաւ վստահելի բոլորին, նոյնիսկ իր բռնաւորներէն շատերուն:

Այսօր, ուր որ ալ բնակութիւն հաստատած ըլլայ հայը, ան, շնորհիւ իր աշխատասիրութեան, իր ստեղծագործող հանճարին եւ մանաւա՛նդ իր հաւատարմութեան, դարձած է երկրին սիրելի եւ մասնաւորապէս վստահելի տարրը, վստահելի քաղաքացին եւ շնորհիւ այդ վստահելիութեան, ան իրաւունք ստացած է ապրելու, յառաջդիմելու եւ ստեղծագործելու:

Հայուն վստահելիութեան մասին շատ գրուած ու խօսուած է: Սակայն այդ մասին ամենաարժէքաւոր ապացոյցը եղաւ հայ ժողովուրդին անխախտ հաւատարմութիւնը՝ հանդէպ իր հայրենիքին եւ հանդէպ Ս. Միութեան, երբ Բ. աշխարհամարտի ամենադժուարին եւ ամենաահարկու օրերուն, հայ բանակայինները, հայ զօրաբաժինները, հայ օդաչուներն ու հայ քաղաքացիները՝ անխախտ մնացին յաղթանակի հանդէպ իրենց ունեցած հաւատքին ու փայլուն ապագայի մը համար իրենց ունեցած վառ յոյսերուն վրայ եւ հաւատարմութեամբ ծառայեցին իրենց հայրենիքին, մեռան, հերոսացան բայց բնաւ չի նահանջեցին, ու ոչ միայն պաշտպանեցին իրենց հողը, այլեւ իրենց արեան գնովը մասնակցեցան եղբայրական ժողովուրդներու հայրենիքներուն ազատագրմանը ու դարձան բոլորին սիրելին եւ բոլորէն յարգելի:

Վարդանանց հերոսամարտէն առած իր դասով, հայը իր մէջ առաւել եւս արմատացուց այն համոզումը, որ ուրացումը՝ ազգապահպանման առժամեայ եւ խափուսիկ միջոց է միայն եւ թէ ուրացումով ան իր մէջ կը փճացնէ այն մեծ առաքինութիւնը որ է հաւատարմութիւնը, եւ կը դառնայ դաւաճան:

Այսօր, պատմական դէպքերու բերմամբ, հայութենէն մեծ մաս մը հարկադրաբար կայք հաստատած է հայրենիքէն հեռու եւ օտար երկիրներու մէջ: Այս պարագան դժբախտութիւն մը չպիտի նկատուէր, եթէ հայութեան այդ զանգուածները անհետացման ուղիին վրայ չգտնուէին: Եւ սակայն ափսո՛ս, որ այսօր, եթէ չկան Հազկերտի բանակներ, փիղեր ու զրահներ, եւ չկան Լենկթիմուրներ եւ Ճինկիզ խաներ, եթէ չկան Ենիչէրիներ, Աբտիւլ Համիտներ, Էնվէրներ եւ Թալէաթներ, կան այնպիսի երեւոյթներ եւ իրողութիւններ, որոնք, թէեւ առանց ֆիզիքապէս ոչնչացնելու մայր հայրենիքէն հեռու հայ զանգուածները, տակաւ առ տակաւ եւ անզգալաբար կը վանեն անկէ իր ազգային զգացումները, իր հայրենիքով, իր ժողովուրդով, իր մշակոյթով եւ իր իմացականութեամբը հպարտանալու իր զգացումները, ու այսպէս կոչուած «ճերմակ ջարդ» մըն է որ տեղի կ'ունենայ հայրենիքէն դուրս, գրեթէ ամէն հայ գաղութէ ներս:

Հայ ժողովուրդը ուրեմն այսօր առաւել եւս կարիքը ունի Վարդաններու եւ Ղեւոնդ Երէցներու՝ որ առաջնորդեն սփիւռքահայութիւնը գոյատեւման իր նոր պայքարներուն մէջ: Որովհետեւ, հայութեան ներկայի Աւարայրները կը հանդիսանան բոլոր այն օտարերկրեայ վայրերը, ուր կայք հաստատած են իրենց ծննդավայրերէն բռնի հեռացուած հայութեան սերունդները: Հայը, իր գոյատեւման ճակատամարտերը պարտի մղել այսօր, փոխան Տղմուտի՝ Միսիսիփիի, Սէնի, Դանուբի, Մարիցայի, Ռիօ տէլ

(Շարունակութիւնը տես. էջ 2)

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ՀՆԳՕՐԵԱՅ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ԵՏՔ ԵԳԻՊՏՈՍ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ

ԱՅՍ ԿԱՐՃ ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՑԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ, ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԵՒ ԻՐԵՆ ԸՆԿԵՐԱՑՈՂ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԵՂԱՆ Ս. ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻԱ, ՍՈՒՐԻԱ ԵՒ ԼԻՊԻԱ

Անցեալ Չորեքշաբթի, 2 Փետրուար 1971, Եգիպտոսի նախագահ Անուար էլ Սատաթ, ընկերակցութեամբ Ազգային Ապահովութեան Հարցերու իր խորհրդական՝ Դր. Հաֆէզ Իսմայիլի եւ Արտաքին Գործոց Նախարար Տոքթ. Մուրատ Ղալեպի մեկնեցաւ Մոսկուա, ուր ժամանեց կ.ե. ժամը 5.30ին եւ ընդունուեցաւ մեծ պատիւներով: Օդանաւակայան դիմաւորելու եկած էին պ.պ. Լէոնիտ Պրեժնեւ (Ս. Միութեան Կոմկուսի Կենտկոմի ընդհ. քարտուղար) եւ Ալեքսէյ Քոսիկին (Ս. Միութեան վարչապետ), ինչպէս նաեւ սովետ այլ ղեկավարներ եւ պետական ու զինուորական անձնաւորութիւններ, դիւանագիտական անձնակազմի պետեր եւ այլ ներկայացուցիչներ:

Ժողովրդական խանդավառ ընդունելութենէ մը ետք, Եգիպտոսի Նախագահը առաջնորդուեցաւ Քրեմլինի Պալատը, ուր իջեւանեցաւ երկու օրերու Մոսկուա իր կեցութեան ընթացքին:

Պատուիրակութեան ժամանումէն անմիջապէս ետք սկսան Եգիպտօ-Սովետ խորհրդակցութիւնները, որոնց գլխաւոր առանցքը եղաւ Միջին Արեւելքի ներկայ կացութիւնը: Այս բանակցութիւնները շարունակուեցան երկու օրերու ընթացքին:

Այս խորհրդակցութեանց աւարտին, Գահիրէի եւ Մոսկուայի մէջ միաժամանակ հրապարակուեցաւ միացեալ հաղորդագրութիւն մը, որուն մէջ կը շեշտուի այն կարեւորութիւնը զոր կ'ընծայէ Սովետ Միութիւնը՝ Միջին Արեւելքի տագնապին շուրջ եւ բռնագրաւուած արաբ հողերու պարպումին վերաբերեալ: Նաեւ, համաձայն այդ հաղորդագրութեան, Ս. Միութիւնը պատրաստակամ է առաւել եւս տնտեսական եւ զինուորական օժանդակութիւն տալու Եգիպտոսին:

Սովետօ-Եգիպտական բանակցութիւններէն ետք Ուրբաթ, 4 Փետրուար 1972, կէսօրին, Սովետական Կոմկուսի Կենտկոմի, Նախագահութեան եւ Կառավարութեան կողմէ Քրեմլինի մէջ մեծ խնջոյք մը կազմակերպուեցաւ՝ ի պատիւ Եգիպտոսի Նախագահին: Բարեկամական եւ ջերմիկ մթնոլորտի մէջ խօսք առին Անուար էլ Սատաթ եւ Ալեքսէյ Քոսիկին:

Նոյն օրը կ.ե., Եգիպտոսի Նախագահը եւ իրեն ընկերացող պատուիրակութիւնը մեկնեցան Մոսկուայէն դէպի Եուկոսլաւիա, ուր ժամանեցին ժամը 4.45ին: Անուար էլ Սատաթ Պրիոնի կղզիին վրայ խօսակցութիւններ ունեցաւ Եուկոսլաւիոյ Նախագահ Ժոզէֆ Պրոզ Թիթոյի հետ եւ զայն տեղեակ պահեց Սովետօ-Եգիպտական խօսակցութեանց մասին, ու նաեւ խորհրդակցեցաւ Միջին Արեւելքի ներկայ կացութեան շուրջ:

Միօրեայ այս հանդիպումէն ետք, Եգիպտոսի Նախագահը յաջորդաբար այցելեց Դամասկոս (Սուրիա) եւ Պենկազի (Լիպիա), ուրտեղ հանդիպումներ ունեցաւ նախ Սուրիոյ նախագահ Հաֆէզ էլ Ասատի եւ ապա Լիպիոյ ղեկավար Մոամէր էլ Քազաֆիի հետ եւ զանոնք տեղեակ պահեց Սովետօ-Եգիպտական բանակցութեանց եւ անոնց արդիւնքին մասին:

Եգիպտոսի Նախագահին հինգօրեայ աշխատանքային այս շրջապտոյտը վերջ գտաւ Երկուշաբթի, 7 Փետրուար 1972, եւ նոյն օրը երեկոյեան, Անուար էլ Սատաթ եւ իր պատուիրակութիւնը վերադարձան Գահիրէ:

Հայրենի Հիւրեր Ֆրանսայի Մէջ

Վերջերս Փարիզ այցելած են Հայաստանի Նախարարաց Խորհուրդի անդամներ՝ Եկեղեցական Խորհուրդի նախագահ Սարգիս Գասպարեանը եւ Հայաստանի Արխիւային վարչութեան պետ. Տոքթ. Փրոֆ. Աշոտ Յարութիւնեան:

Հայրենի հիւրերը Երկուշաբթի, 2 Յունուար 1972, շոգեկառքով Փարիզէն ժամանած

(Շար. տես էջ 2)

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու կը յայտարարենք Գահիրէի եւ շրջակայից ընտրելու իրաւունք ունեցող մեր ազգայիններուն, որ ընտրական Նոր յայտարարագիրներու ստացման վերջնական թուական որոշուած է Երեքշաբթի, 22 Փետրուար 1972, կ.ե. ժամը 2:

Ուստի ներկայիս կոչ կ'ուղղենք իրենց ընտրական յայտարարագիրները տակաւին չլեցուցած ազգայիններուն, որ անյապաղ կատարեն ընտրական գործողութիւնները:

Յարգելի ընտրողները կրնան ներկայանալ Ազգային Առաջնորդարան Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Պօզապալեանի, առաւօտեան ժամը 9-էն 1, բացի Կիրակի եւ տօնական օրերէ, յանձնելու համար ընտրական յայտարարագիրներ եւ կցելու պաշտօնական թուղթերը:

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՄԱՄՈՒԼ

ԳԵՐԱԴԱՍԵԼ ԳԻՏՆԱԼ

Այժմ որ Փաքիստան վերջին պատերազմին հետեւանքով բաժնուած է երկուքի, նախագահ Պհուտօ գերագոյն *ժեստ*ը կ'ընէ պաշտօնապէս առաջարկելով՝ որ Փաքիստանի միութիւնը պահելու սիրոյն, ի հարկին, նախագահի իր աթոռը զիջի Շէյխ Մուճիպուրին՝ «Պանկլա Տէշ»ի պետին:

«Պատրաստ եմ ընելու որեւէ զոհողութիւն, ինչ հետեւանք ալ ունենայ ատիկա ինծի համար՝ անձնապէս, եթէ կարելի ըլլայ Փաքիստանը պահել իբր ամբողջ եւ անբաժանելի երկիր»:

Դիւանագէտի իր այս յայտարարութեան կը միացնէ վեհ հայրենասիրութիւն: Իր երկրին ու ժողովուրդին գերագոյն շահին առջեւ, Պհուտօ կը խոնարհի, զիջելու համար իր աթոռն ու դիրքը:

Կը կարծէ՞ք թէ բան մը կը պակսի իր հմայքէն, այս ընելով: Ընդհակառակը, ինք կ'ապահովէ աւելի՛ մնայուն եւ բարձր բան մը՝ իր ժողովուրդին սէրն ու համակրանքը:

Ուրեմն, կան աթոռներ, տիտղոսներ ու դիրքեր աւելի բարձր ու թանկարժէք բաներ, աւելի՛ մնայուն եւ աղուոր:

Հայը. իր եկեղեցիով ու գաղութահայ բզիկ-բզիկ եղած կեանքով, ինչո՞ւ չփորձէ մեր ցաւերը բուժելու այս ազնուագոյն ձեւը:

Գերադասել գիտնալ մեր գերագոյն շահերը, ի հարկին անձնական (կամ հատուածական) խորհրդանշական զիջումներով: Ահա՛ մեր միասնականութեան հասնելու (եկեղեցին եկած բարի օրինակով) ձեւ մը: Կ'արժէ՛ փորձել...:

ԱԶԲ-ՏԻՈՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ՀԵՌԱԴԻՏԱԿԸ՝ ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՈՒԺՈՎ

Այս տարի Բիւրականի աստղադիտարանը կը բոլորէ իր 25ամեակը։ Վիգթոր Համբարձումեանի գլխաւորած այս գիտական կարեւոր հաստատութիւնը, ցարդ տիեզերքի մէջ յայտնաբերած է 500 աստղասփիւռներու հաւաքումներ, որոնք իւկական նորութիւններ են աստղագիտութեան մէջ։

Բիւրականի աստղադիտարանի նորահաստատ հեռադիտակը միաժամանակ օժտուած է հիւլէական սնուցիչ սարքաւորումով մը

«ԵՐԵՒԱՆ» ՃՈՊԵՆԱՒԸ 25 ՏԱՐԵԿԱՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (ՀՀԳ)․– Լրացաւ հեռաւոր արեւելեան ծովային նաւատորմի հպարտ ճոպենաւերից մէկի՝ «Երեւան»ի ջրարկման 25 տարին։ Ահա արդէն քառորդ դար է, ինչ Հայաստանի մայրաքաղաքի անունը կրող այդ ճոպենաւը Վլատիվոստոկից ուղերթներ է կատարում Խաղաղական ու Հնդկական Ովկիանոսներով, լինում է Ճափոնիայի, Աւստրալիայի եւ այլ երկրների նաւահանգիստներում։

Հեռաւոր Արեւելքում է «Կամօ» ճոպենաւը, որը յաճախակի խարիսխ է գցում Հնդկաստանի, Վիեթնամի, Բիրմայի, Ինտոնեզիայի նաւահանգիստներում։

Սեւծովեան նաւագնացութիւնում է «Արմենիա» հոյակապ ջերմանաւը, որը կանոնաւոր ուղերթներ է կատարում Օտեսայից դէպի Ցունաստան, Լիբանան, Թուրքիա եւ Միջերկրական ծովի առափնեայ այլ երկրներ։ Մօտ վեց տարուայ պատմութիւն ունի «Լենինական» ջերմանաւը։ Այն նոյնպէս, հեռաւոր մեծ ուղեւորութիւններ է դուրս գալիս, լինում է Բրազիլիայում, Կուպայում, Ճափոնիայում, Քուէյթում եւ այլ երկրներում։

Հայկական անուններով նաւերից են նաեւ «Արարատ», «Յակոբ Յակոբեան», «Սեւան» հեղուկանաւերը, «Նիկոլ Ստեփանեան» ովկիանոսային ձկնորսանաւը եւ այլն։

ԼԻԲԱՆԱՆ

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԱՃԱՏ ԱՐՔ. ՈՒՐՖԱԼԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԵՑԱՒ ՄԱՅՐԻՆԵՐՈՒ ԿԱՐԳԻ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԻ ՇՔԱՆՇԱՆՈՎ

Քահանայական ձեռնադրութեան երեսնամեակին առթիւ կազմակերպուած ընդունելութեան ընթացքին, որ տեղի ունեցաւ Ուրբաթ, 21 Յունուար 1972, կ․ե․ ժամը 6–8, Ազգ․ Առաջնորդարանի ընդունարանին մէջ, Լիբանանահայոց Առաջնորդ Գերշ. Տ. Տաճատ Արքեպս․ Ուրֆալեան պարգեւատրուեցաւ Մայրիներու Կարգի Հրամանատարի շքանշանով, զոր անձամբ յանձնեց Լիբանանի Վարչապետ Սաէպ Սլամ, յանուն Լիբանանի Հանրապետութեան Նախագահ Ն.Վ. Սլէյման Ֆրանժիէի։

Այս առիթով, Վարչապետ Սըլամ շնորհաւորական ճառ մը խօսեցաւ, որուն պատասխանեց Սրբազան Հայրը՝ շնորհակալական եւ երախտագիտական ջերմ խօսքերով։

Ընդունելութեան ներկայ էին հոգեւոր իշխանութեանց ներկայացուցիչներ, ազգային դէմքեր եւ մամուլի ներկայացուցիչներ, կը գրէ «ԱՐԱՐԱՏ»։

ՄԵԿՆՈՒՄ ՍՏԵՓԱՆ ԱԼԱՋԱՋԵԱՆԻ

Շաբաթ, 22 Յունուար 1972, կ․ե․ օդի ճամբով հայրենիք վերադարձաւ՝ Ս. Հայաստանի Գրողներու Միութեան քարտուղար Ստեփան Ալաջաջեան, որ Լիբանան ու Սուրիա իր կեցութեան ընթացքին տուաւ դասախօսութիւններ, մօտէն հետաքրքրուեցաւ մեր մշակութային եւ գրական կեանքով եւ չփումներ ունեցաւ լիբանանահայ գրողներու հետ, իր ջերմ ու լաւատես խօսքերով նպաստ բերելով հայրենիք–սփիւռք կապերու ամրապնդման։

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

(Շար․ Ա․ էջէն)

կրանտէի, եւ այլ ափերու վրայ։ Թո՛ղ Նոր Վարդաններ եւ Նոր Ղեւոնդ Երէցներ ոտքի կանգնին ու բարձրացնեն դրօշը հայապահպանման ճակատամարտին, եւ հայրենասիրութեան զգացումներով զրահուած՝ յաղթահարեն անտեսանելի բայց ներկայ թշնամին, որ թէեւ ճակատաբաց չի պայքարիր եւ սակայն տգրուկի մը նմանելով, մեր նոր սերունդի հոգիներէն կը պալպէ անոր ազգային զգացումները, հայ ժողովուրդի մը զաւակը ըլլալու իր ազգային հպարտութիւնը, մինչեւ որ վերջնական օտարացումով, սփիւռքի մէջ ապրող հայը դադրի ինքզինք նկատելէ զաւակը այն մեծ ժողովուրդին՝ որուն փառքին համար զոհուեցան Վարդաններն ու Ղեւոնդ Երէցները։

Եթէ մենք այսօր յուսալքուած՝ չշարունակենք պայքարը Նոր Աւարայրներուն, եւ այս, ի գին ամէն զոհողութեանց, մեր պարտութիւնը այլեւս չպիտի ըլլայ յաղթանակ՝ այլ վերջնական մահ, այնպէս, ինչպէս որ անցեալին տեղի ունեցան Լեհաստանի, Հունգարիոյ, Հնդկաստանի, Բիրմանիոյ եւ այլ երկիրներու հայկական գաղթօճախներու մէջ։

Դանդաղօրէն մեռնելու այսպիսի պայքարի մը դիմադրելը թէեւ աւելի դժուար է՝ քան ճակատամարտ մը մղելը եւ սակայն բոլորիս պարտականութիւն է գիտակցաբար այս պայքարին համար, եթէ հայու հոգի ունինք, եթէ հայու արիւն կը կրենք եւ եթէ կը սիրենք մեր ժողովուրդը եւ մեր հայրենիքը։

Այս է այսօրուան հրամայականը բոլորիս համար, եթէ մենք զմեզ կը նկատենք սերունդները՝ Վարդանի եւ Ղեւոնդ Երէցի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԵՐԳԻՉ ՎԱՐԴԵՎԱՌ ԱՆԹՈՍԵԱՆ Կ՚ԵՐԳԷ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ

Լիբանանահայ ծանօթ երգիչ Վարդեվառ Անթոսեան, որուն արուեստին մօտէն ծանօթ է եգիպտահայութիւնը՝ այստեղ կատարած իր այցելութիւններուն եւ ունեցած յաջող ելոյթներուն առթիւ, Ուրբաթ, 4 Փետրուար 1972, պաշտօնական հրաւէրով մեկնած է Յունաստան, ելոյթ ունենալու համար Աթէնքի «Ռոյէլ Օլիմփիք»ի սրահին մէջ։

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀԻՒՐԵՐ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

(Շար․ Ա․ էջէն)

են Մարսէյլ եւ դիմաւորուած՝ Գերշ․ Յ․ Վարդանեան Սրբազանին եւ Եկեղեցւոյ Վարչութեան լրիւ կազմին կողմէ։ Ապա անոնք առաջնորդուած են «Սփլանտիտ» պանդոկը։ Նոյն օրը կէսօրին, Եկեղեցւոյ վարչութիւնը ի պատիւ հայրենի հիւրերուն ճաշկերոյթ մը կազմակերպած է, որմէ ետք անոնք այցելած են Մարսիլիոյ Մայր Եկեղեցին։

Յաջորդ օրը, անոնք՝ Սրբազան Հօր առաջնորդութեամբ, շրջապտոյտի ելած են Գօթ տ՚Ազիւրի վրայ, այցելած նաեւ Նիս ու այնտեղի հայոց եկեղեցին ու գիշերած են Մոնագոյի մէջ։

Եկեղեցւոյ Վարչութիւնը Հինգշաբթի, 5 Յունուար 1972, «Սփլանտիտ»ի սրահին մէջ կազմակերպած է Դասախօսական երեկոյթ մը, որուն ներկայ գտնուած են հոծ թիւով հայեր։

Առաջին խօսողը եղած է Փրոֆ․ Տոքթ․ Աշոտ Յարութիւնեանը։ Մօտ 40 վայրկեան տեւած իր դասախօսութեան ընթացքին, յարգելի Փրոֆեսէօրը արտայայտուած է սովետահայ պատմաբաններու աշխատասիրած նիւթերուն շուրջ։ Յարգելի դասախօսը՝ ներկաները տեղեակ պահած է նաեւ, Գիտական Ակադեմիայի Պատմական Ինստիտուտի կողմէ պատրաստուած եւ տասը հատորներէ բաղկած՝ «Հայ Ժողովուրդի Պատմութիւնը» գործին դժուարին աշխատանքներուն եւ կարեւորութեանը մասին։ Իր խօսքերուն աւարտին, յարգելի Փրոֆեսէօրը կոչ ըրած է ներկաներուն, որ իրենց մօտ գտնուած արժէքաւոր արխիւները, կորուստէ փրկելու համար, ուղարկեն Մայր Հայրենիքի արխիւային կեդրոնները։

Ս․ Հայաստանի Նախարարաց Խորհուրդի կից Կրօնական հարցերու ներկայացուցիչ՝ Սարգիս Գասպարեան իր կարգին խօսք առնելով, նախ ներկաներուն փոխանցած է Վեհափառ Հայրապետին օրհնութիւնները եւ ապա խօսած է հայ ժողովուրդին եւ Սովետական Հայաստանի յառաջդիմութիւններուն մասին։ Ապա շնորհակալական խօսք ուղղած է ֆրանսական կառավարութեան ու ժողովուրդին եւ շեշտած է, որ ֆրանքօ–սովետ բարեկամութեան զօրացմամբ աւելի արդիւնաւէտ կը դառնայ երկու ժողովուրդներու համագործակցութիւնը։

Ուրբաթ, 6 Յունուար, առաւօտեան, հայրենի հիւրերը օդային գծով վերադարձած են Փարիզ։

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԳԵՐՇ. Տ. ՂԵՒՈՆԴ ԱՐՔ. ՉԵՊԷԵԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ՊԱՇՏՕՆԻ ԿՈՉՈՒԱԾ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Խորէն Ա․ի եւ Պոլսոյ Պատրիարք Տ․ Շնորհք Ս. Արքեպիսկոպոսի միջեւ փոխանակուած թղթակցութենէ մը կը տեղեկացուի, որ Կիլիկեան Աթոռի աւագ միաբաններէն Տ․ Ղեւոնդ Ս. Արք․ Չեպէեանի արտօնուած է իր հոգեւորական ծառայութիւնները շարունակել Թուրքիոյ մէջ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք թէ Կիրակի, 13 Փետրուար 1972, առաւօտեան, Ս․ Պօղոս–Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ Ս․ Պատարագի ընթացքին պիտի կատարուի հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն, Ս․ Էջմիածնի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի նախկին Ատենապետ հոգելոյս

Տ. ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ Ս. ԱՐՔ. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ

հոգւոյն ի հանգիստ, եւ վախճանման քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ Ս․ Պօղոս–Պետրոս եկեղեցւոյ բազմամեայ քահանայ եւ վաստակաւոր ուսուցիչ–դաստիարակ հոգելոյս

Տ. ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ Ա. ՔՀՆՅ. ՈՍԿԵՐԻՉԵԱՆԻ

հոգւոյն ի հանգիստ եւ վախճանման 9րդ տարելիցին առթիւ։

Հոգեհանգստեան արարողութիւնը տեղի կունենայ ժամը 10ին։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս․ ՊՕՂՈՍ–ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Աղեքսանդրիոյ Ս․ Պօղոս–Պետրոս եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ ստացած է, Տէր եւ Տիկին Վահան Գըզըլեաններու կողմէ Ս. Եկեղեցւոյ նուիրուած՝ Ս․ Կոյս Աստուածածնի եւ Ս․ Գէորգ Զօրավարի ամբողջովին արծաթեայ, մեծադիր, արտաքանդակ եւ գեղեցկօրէն շրջանակեալ սրբապատկերները։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս․ ՊՕՂՈՍ–ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԵՒ
ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ Երկուշաբթի, 14 Փետրուար 1972, Տօն է Քառասնօրեայ Գալստեանն Քրիստոսի ի Տաճար (Տեառնընդառաջ)։

Այս առթիւ Ս․ Պօղոս–Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ պիտի մատուցուի հանդիսաւոր Ս․ Պատարագ։

Սկիզբ Ժամերգութեան առաւօտեան ժամը 8ին
Ս․ Պատարագ » » 9ին

Իսկ Կիրակի, 13 Փետրուար 1972, կ․ե․ ժամը 4ին, տեղի պիտի ունենայ հանդիսաւոր Նախատօնակ եւ Ճրագալուցութիւն։

Կը հրաւիրենք բարեպաշտ մեր ժողովուրդը ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեանց։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս․ ՊՕՂՈՍ–ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ

ՅՈՎՀ. ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Մեծ ցաւով տեղեկացանք մահը հմուտ հրապարակագիր, բազմաթիւ թերթերու խմբագիր եւ Ռամկ․ Ազատական կուսակցութեան վաղեմի գործիչ Յովհաննէս Պօղոսեանի։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցած է 27 Դեկտ․ Երկուշաբթի առաւօտ, Փարիզի Ս․ Յովհ․ Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ։

Ողբացեալը եղած է նաեւ «Արեւ»ի խմբագիր եւ ունեցած է ազգային եւ հասարակական բեղուն գործունէութիւն։

Մեր ցաւակցութիւնները իր այրիին, զաւակին եւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ՍՏԱՑԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք, հեղինակին կողմէ մակագրուած՝ Մուրատ Մանուկեանի ՍԱՍՄԱՅ ՄՀԵՐ (դիւցազնավէպ) եւ ՀԱՄԱՆՈՒԱԳ, ինչպէս նաեւ նոյն հեղինակէն ՍԻԱՄԱՆԹՕ ԵՒ ԽՃԷՇԱՐԷ քերթուածներու գիրքերը, հրատարակուած Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց տպարանին մէջ՝ 1971ին եւ 1970ին։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնը՝

Տիկ․ ԱԼԻՍ ՄԸՆԸՇԵԱՆԷ
(Մոնթրէալ, Գանատա)
1971 տարուան համար։

ՎԱՄՆ ՀԱՒԱՏՔԻ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ

(ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ)

ՆՈՒՊԱՐ ՔԻՒՓԷԼԵԱՆ

Կրօնական եւ ազգային վերածնունդի դարաշրջանն էր։ Քրիստոնէութիւնը յաջողած էր հայութեան ազգային միութեան հիմերը ամրացնել։ Իսկ տոհմային քաղաքակրթութեան եւ ինքնագիտակցութեան կառոյցին շաղախը հանդիսացած էր, սերունդներ ամբողջ երախտապարտ ծզող, մեսրոպեան գիւտը։

Մօտ մէկ ու կէս դարու տքնաջան աշխատանք տարուած էր՝ նորաստեղծ Հայաստանեայց

ՎԱՐԴԱՆ

եկեղեցին զօրաւոր հիմերու վրայ կառուցուած հաստատութեան մը վերածելու, եւ հայ մշակոյթին ու արժէքներուն երանգ ու աւիւն տալու համար։

Տարուած այդ բազմերախտ աշխատանքը պտղաբեր ու արդիւնալից պիտի դառնար ա՛յնատեն՝ երբ գտնուէին անոր կարեւորութեանը թափանցող, յաւերժական արժէքին հաւատացող եւ այդ հաւատքը սերունդէ սերունդ անվթար կերպով փոխանցելու պարտականութեան գիտակից ասպետներ։

Այդ դժուարին ու նուիրական պարտականութեան ճամբուն վրայ է որ ինկան Վարդանանք։

Եւ պարտականութեան ճամբուն վրայ գիտակցօրէն մահացողին համար՝ պատմութիւնը միայն յարգանք ու մեծարանք, պատիւ ու դափնեպսակ կ'ընծայէ, եւ զայն կը դասէ անմահ սուրբերու կարգին։

Անմահ դիւցազներ եղան Ղեւոնդեանք, Վարդանանք, եւ Վահանեանք։

Ըստ էութեան, Վարդանանց հերոսամարտը միօրեայ եւ նեղ շրջանակի մը մէջ մղուած պայքար մըն էր, երկու անսահմանօրէն անհաւասար ուժերու միջեւ, որոնցմէ մէկուն՝ հայուն պարտութիւնը անխուսափելի էր։ Հայ պատերազմիկը, հայ իշխանն ու նախարարը գիտակից էին այս իրողութեան, որուն մասին արտայայտութիւններ կը գտնենք քաջակորով սպարապետին բերնով մեզի հասած ճառին մէջ։

«Չերկնչինք ու չվախնանք հեթանոսներու բազմութենէն եւ ոչ ալ մահկանացու մարդու ահագին սուրի դէմ թիկունքնիս դարձնենք. որպէսզի եթէ Տէրը յաղթութիւնը մեր ձեռքը տայ, ոչնչացնենք անոնց զօրութիւնը, որպէսզի բարձրանայ ճշմարտութեան կողմը. իսկ եթէ հասած է ժամանակը մեր կեանքը սուրբ մահով աւարտելու այս պատերազմին մէջ, ընդունինք ուրախ սրտով. միայն թէ արիութեան ու քաջութեան մէջ վախկոտութիւն չխառնենք։»

Աւարայրի հերոսամարտով, Վարդանանք իրենց կարմիր արիւնով ամբողջ աշխարհին տրուած դաս մը արձանագրեցին պատմութեան լուսաւոր էջերէն մէկուն մէջ, թէ աշխարհակալական ձգտումներով մղուած ու շահուած ճակատամարտը չի դիմանար ժամանակի հարուածներուն ու թէ այդպիսի յաղթանակներ անէծքով է որ կը յիշուին յաջորդ սերունդներուն կողմէ։

Վարդանանց այդ շատ փոքր պատերազմը դարերու հետ դաւալելով մեծցաւ, մեծցաւ ու կարծէք հիւլէական մեր դարուն համապատասխանող հերոսամարտի մը հանգամանքը զգեցաւ եւ շահուած յաղթանակի մը փառքը ապահովեց։

Աւարայրէն ետք, հայ ազգը բազմաթիւ պատերազմներու մասնակցեցաւ, եւ գրեթէ բոլորին մէջ ալ պարտուեցաւ։ Սակայն այդ պարտութիւնները ոչ մէկ առթիւ հայ ժողովուրդին բնաջնջումը նշանակեցին. ընդհակառակն՝ այդ պարտութիւնները հայ հոգին, միտքն ու կամքը կոփեցին ու կռանեցին, որպէսզի ան յաղթէ դարերուն։ Ահա՛ ճշմարիտ յաղթանակը։ Դարաշրջաններուն յաղթել, տոկալ, դիմանալ, ապրիլ, գործել ու ինքզինք պարտադրել որպէս ազգային միութիւն ու ամբողջականութիւն։

Հո՛ս է պատմութեան մէջ լուսաւոր պսակներով յաւերժանալու գաղտնիքը։ Եւ այդ գաղտնիքին ոսկեայ բանալին է որ մեզի փոխանցեցին Քաջն Վարդանանք. հաւատալ հոգեկան արժէքներու անպարտելիութեան ու անմահութեան, եւ ամէն ինչ զոհել այդ հաւատքին ջահը վառ պահելու եւ անմար բոցով յաջորդ սերունդներուն փոխանցելու համար։

Ժամանակը հասած է այլեւս, միեւնոյն գաղափարին ու իտէալին շուրջ համախմբելու մեր բոլոր ուժերը, առանց թերահաւատութեան եւ անվախաբար դիմագրաւելու համար մեզի սպառնացող նոր եւ աննիւթական Աւարայրները։

ՎԱՐԴԱՆԱԿԱՆ

Վարդանանք մարդիկ էին տեսիլքի.
— Թռի՜չք ունէին
Ու թե՜ւ մրրիկի։
Տեսիլքի համար՝
Անմեռ Վարդանանք մեռնի՜լ գիտէին.
— Մեռան՝ յաղթեցի՜ն,
Չի մահը չունէր խայթ՝ իրենց հոգւոյն.
Կամքի զրահո՜վ պատսպարուած էին՝
Տղմուտ ափերուն,
Ոսկեդար թուին։

Վարդանանք մարդիկ էին հաւատքի.
— Երկի՜նք ունէին
Եւ ա՛ստղ՝ երկնքին։
Երկնքի համար
Անյաղթ Վարդանանք մեռան՝ յաղթեցի՜ն,
Ասողն իրենց արտին,
Ինչպէս կը յաղթէ լոյսը խաւարին
Եւ բարին՝ չարին.
Ե՞րբ է պարտուեր խաչը կռակէն,
Քաջը՝ նիզակէն,
Որ ընկրկէին սուրի մեռաղէն,
Որ ընկճուէին սուր դաւի խաղէն՝
Տղաքն այս լոյսի,
Շաւարշան դաշտին վրայ հրեղէն։
«ՀԱՅԱՍՏԱՆ»

Վարդանանք տանտէր էին հայ հողի.
— Ունէին նախա՜նձ
Ու սէ՜ր նայրենի.
Այս սէրով ջահուած,
Սուրբ հողի համար մի՜այն մահացան՝
Չմեռա՜ն երբեք,
Արե՜ւ աստղէկ՝
Մա՜ր մեռան միայն։
Ե՞րբ են Գաղափար ու Ոգի մեռեր,
Որ նուաճուէին Վարդանանք մահէն՝
Թէեւ զարնուած զէնք ու զրահէն,
Աւարայրն ի վեր։

Այսպէս, Վարդանանք,
Մարդի՜կ հասարակ՝ բայց կա՛մք բացառիկ,
Տեսի՜լք անառիկ,
Հաւատքով կառչած կողին Յիսուսի,
Հայ սէրով կառչած հողի՜ն Մասիսի
Եւ ուխտով՝ շողի՜ն Լուսաւորիչի,
Անմահ Վարդանանք
Ինկան՝ հիւսեցին
Մայր Հայաստանի ճակատին պսա՛կ
Ու հեքիաթի փա՛ռք
Վարդ ու ոսկիովն իրենց արիւնին,
Ինկան՝ կանգնեցին դրօ՛շ յաղթութեան,
Հայոց Պատմութեան զազաթին նշմակ...
ԺԱԳ Մ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՏԻԿՆԱՅՔ ՓԱՓԿԱՍՈՒՆՔ ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻՆ

(ՀԱՏՈՒԱԾ ԵՂԻՇԷԻՑ)

Թարգմ. գրաբարից՝ ՓՐՈՖ. ՏՈՔԹ. Ե. ՏԷՐ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Հայոց աշխարհի փափկասուն տիկինները, որոնք փափուկ կեանքով ու քնքուշ մեծացել էին բազմոցների ու գահաւորակների մէջ, շարունակ բոպիկ ու ոտքով էին գնում աղօթատները, առանց ձանձրանալու ուխտելով և խնդրելով, որ կարողանան դիմանալ այն մեծ նեղութեանը։ Ովքեր իրենց մանկութիւնից հորթերի ուղեղներով և երէների փափուկ մսով էին սնւել, մեծ ուրախութեամբ խոտեղէն կերակուր էին ընդունում վայրենիների նման և ամենեւին չէին յիշում իրենց սովորական փափուկ կեանքը։ Նրանց մարմինների մորթը սեւ գոյն ստացաւ, որովհետեւ ցերեկն արեւակէզ էին լինում և ամբողջ գիշերն էլ գետնի վրայ էին քնում։ Մշտական սաղմոսներն էին նրանց բերանների մրմունջները, իսկ կատարեալ մխիթարութիւնը մարգարէների գրքերի ընթերցումն էր։ Երկու-երկու միաբանուեցին իբրեւ իրար համաձայն ու հաւասար ամոլներ՝ ուղիղ տանելով առաքինութեան ակօսը, որպէսզի առանց վրիպելու հասնեն խաղաղութեան նաւահանգիստը։

Մոռացան իրենց կանացի տկարութիւնը և առաքինի տղամարդիկ դարձան հոգեւոր պատերազմի մէջ. կռիւ բաց արին ու մարտնչեցին ծայրագոյն մեղքերի դէմ, կտրեցին և դէն գցեցին նրա մահաբեր արմատները։ Միամտութեամբ յաղթեցին խորամանկութեանը և սուրբ սիրով լուացին նախանձի կապտագոյն ներկուածքը։ Կտրեցին ագահութեան արմատները և չորացան նրանց ոստերի մահաբեր պտուղները։ Խոնարհութեամբ յաղթահարեցին ամբարտաւանութեանը և միեւնոյն խոնարհութեամբ հասան երկնաւոր բարձրութեանը։ Աղօթքով բաց արին երկնքի փակուած դռները և սուրբ խնդրուածքներով հրեշտակներին ցած բերին փրկութեան համար. աւետիս լսեցին հեռաստանից և փառաւորեցին Աստծուն բարձունքում։

Այն այրիները, որ նրանց մէջ կային, նորից առաքինութեան հարսները դարձան և իրենց վրայից վերացրին այրիութեան նախատինքը։ Իսկ կապուածների կանայք կամովին կապեցին իրենց մարմնաւոր ցանկութիւնները և հաղորդակից եղան սուրբ կապուածների չարչարանքներին. իրենց կեանքում նմանուեցին մեռած քաջ նահատակներին, և հեռուից մխիթարիչ վարդապետներ եղան բանտարկուածներին։ Իրենց մատներով աշխատեցին ու կերակրեցին, և թագաւորից նրանց համար նշանակուած ռոճիկը տարէց տարի թոշակ էին անում և նրանց ուղարկում մխիթարելու համար։ Նմանուեցին անարիւն ճգնաւորներին, որոնք իրենց երգի քաղցրութեամբ ապրում են առանց կերակրուելու և կենդանի են միայն օդ ծծելով, նմանուելով անմարմին հրեշտակներին։

Շատ ձմեռների սառոյցներ հալուեցին, գարուն հասաւ և նոր ծիծեռներ եկան. կենդանասէր մարդիկ տեսան և ուրախացան, բայց նրանք երբեք չկարողացան տեսնել իրենց անձկալիներին։ Գարնանային ծաղիկները նրանց միտն էին բերում իրենց հաւատաւոր ամուսիններին, բայց նրանց աչքերը կարօտ մնացին նրանց երեսների ցանկալի գեղեցկութիւնը տեսնելու։ Որսի բարակները վերջացան և բոլորովին դադարեցին որսորդների արշաւանքները։ Նրանք յիշուեցին միայն գրուած յիշատակարաններով և ոչ մի տարեկան տօն նրանց օտարութիւնից տուն չբերեց. նրանց ճաշասեղաներին նայեցին ու արտասուեցին և բոլոր ատեաններում յիշեցին նրանց անունները։ Շատ արձաններ էին կանգնեցրած նրանց անուանը, և ամէն մէկի անունը նշանակուած էր նրանց վրայ։

«... Եւ ահա եկած-հասած է ժամանակը, որ ամէն մէկ կեղծ կոչուած բան հեռացնենք մեզմէ։ Այն ժամանակ իբրեւ վշտալից սգաւոր՝ հոգիով ու մարմնով տրտմած էինք. այսօր երկուքով զուարթացած ու զգաստացած՝ առհասարակ խելամիտ դարձած ենք, որովհետեւ բարերար Տէրն ալ կը տեսնենք մեզի հետ իբրեւ առաջնորդ. մեր զօրավարը մարդ չէ, այլ բոլոր մարտիրոսներու զօրագլուխը։ Վախը թերահաւատութեան նշան է. թերահաւատութիւնը մենք վաղուց մերժած ենք մեզմէ. անոր հետ վախն ալ փախչի մեր մտքերէն ու խորհուրդներէն։»

(ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆԻ ՃԱՌԷՆ)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Վարդանանց Տօնին առթիւ, «Ջահակիր» ջերմօրէն կը շնորհաւորէ իր այն աշխատակիցներն ու ընթերցող-բարեկամները, որոնք կը կրեն Վարդան, Ղեւոնդ, Վահան, Խորէն, Արտակ, Վազգէն, Գիւտ, Թաթուլ, Արշաւիր, Ներսէհ, Շմաւոն, Տաճատ, Ատոմ, Կարէն, Խոսրով, Հմայեակ, Ներսէս, Արսէն, Շուշան և այլ հայկական անուններ և որոնք տարեդարձ չունին մեր օրացոյցին մէջ։

ՀԱՅԵՐ՝ ԴԱՆՈՒՓԻ ԵՐԿՈՒ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Քաջն Անդրանիկի Արձանը՝ Պուքրէշի Հայոց Եկեղեցիին կողքին

Հայ ժողովուրդը իր ազգային պատմութեան բովանդակ տեւողութեան ընթացքին, յատկապէս՝ դէպի Քրիստոնէութիւն դառնալէ ետք, ուր որ հնարաւորութիւն ունեցած է կայք հաստատելու, շինած ու կերտած է իր հաւատքի վէմը, հայուն Աստուծոյն տաճարը՝ Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին։

ԶՕՐԱՎԱՐ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

Աշխարհի տարածքին վրայ բազմաթիւ են այն եկեղեցիները, որոնք դէպի երկինք խոյացած են՝ հայ շինականներու ձեռքերով ու ճարտարութեամբ։

Ազգային հպարտութիւն է մեզի համար հաստատել, թէ քրիստոնէական միւս եկեղեցիներէն, Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցին կը զատորոշուի՝ թէ՛ իր առանձնայատուկ ծիսակատարութիւններով և թէ իր ճարտարապետական ինքնուրոյն ոճով։

Պուքրէշի հայոց Ս. Հրեշտակապետաց Եկեղեցին, իր արտաքին կառուցուածքով և իր ներքին բովանդակութեամբ, կը հանդիսանայ լաւագոյններէն մէկը՝ աշխարհի մէջ գոյութիւն ունեցող հայկական եկեղեցիներուն։

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի պատմական տաճարին ու Գահիրէի Հայոց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին հետ, ան կը կազմէ սքանչելի երրորդութիւն մը, որմով իւրաքանչիւր հայ հպարտանալու իրաւունքը կրնայ ունենալ։

Հետաքրքիր պատմութիւն մը ունի Պուքրէշի հայոց եկեղեցիին շինութիւնը։

Տասնեւչորրորդ դարուն, երբ գաղթական հայեր Անիէն կուգան ապաստան գտնելու Ռումանիոյ ասպնջական հողին վրայ, կը դիմեն օրուան արքայական իշխանութիւններուն, որպէսզի արտօնութիւն ստանան իրենց հաւատքի տունը, իրենց առաքելական սեփական եկեղեցին կառուցանելու։

Ռումէն իշխանութիւնները՝ ծանօթութիւն չունենալով հայերու մասին, առաջին իսկ հերթին կը կասկածին իրենց երկրին մէջ նոր հաստատուած արմէն գաղթականներու քրիստոնէական դաւանանքին շուրջ։

Սակայն հայերու յաջորդական և նոյնօրինակ դիմումներուն հետեւանքով, անոնք իրաւունք կուտան Ռումանիոյ նոր բնակիչներուն իրենց եկեղեցին շինելու Պուքրէշէն դուրս, գրնչուներու կազմակերպած տօնավաճառներու շրջանին մէջ։

Հայերը, խանդավառուած իրենց այս առաջին յաջողութենէն, նախ, տրամադրուած հողաշերտին վրայ, կը բարձրացընեն տախտակաշէն եկեղեցի մը, զոր ապա, կը վերածեն քարաշէնի, ու տարիներու հոլովոյթին հետ, զայն կը ճոխացնեն հայկական մանրանկարչութենէն ներշնչուած գունաւոր քանդակներով ու գմբէթներէն կախուած գեղեցիկ ջահերով։

Մայրաքաղաք Պուքրէշի բարեզարդման աշխատանքներուն գծով, տօնավաճառներու շրջանը ամբողջութեամբ տարբեր կերպարանք կը ստանայ ու Հայոց Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցին կողքին, կը բացուի լայն պողոտայ մը, որ 1944 Թուականին ազդին կը կոչուի Հանրապետութեան Պողոտայ։

Այսօր, հայկական եկեղեցին կը գտնուի Պուքրէշի ամենէն կարեւոր կեդրոններէն մէկուն մէջ։ Պետութեան որոշումով, եկեղեցիին արեւելեան բաժինը կտրող փողոցը կը կոչուի Սթրատա Արմենեասքա, այսինքն հայկական փողոց։

Պուքրէշի Հայոց Ս. Հրեշտակապետաց Եկեղեցիին կից կը գտնուի Ազգ. Առաջնորդարանը, ուր 1960ական Թուականներէն ետք, Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանի յոյժ գնահատելի նախաձեռնութեամբ՝ իրագործուած և կազմուած ազգային-եկեղեցական Թանգարանը, Ռումանիոյ հողին վրայ գրուած հայկական մագաղաթեայ իր ձեռագիրներով, իր հնադարեան Աւետարաններով, սուրբ նշխարհներով ու սքանչելի գործերով, իւրաքանչիւր օտար հայրենաքնակ թէ սփիւռքահայ այցելուին՝ շօշափելի փաստերով և առարկայական տուեալներով կը ներկայացնէ այն հերոսական պատմութեան լուսաւոր հանգրուանները, որոնց ընդմէջէն յաղթականօրէն քալեց Ռումանիոյ հայութիւնը, վեց հարիւր երկար տարիներու ընթացքին։

Նոյնպէս, Պուքրէշի հայկական եկեղեցիին ընդարձակ շրջանակին մէջ, իւրաքանչիւր հայ եւ կամ ժողովուրդներու ազգային-ազատագրական շարժումներու մօտէն ծանօթ իւրաքանչիւր օտար, իր այցելութեան ընթացքին, վայրկեանի մը համար կրնայ ինքնամփոփուիլ մարդուս հոգեկան ներաշխարհէն ներս խորհրդածութեան և երախտագիտութեան խայծեր արթնցնող գեղակերտ արձանի մը առջեւ։ Հայութեան իրաւ հերոսներէն՝ Քաջն Անդրանիկի կիսանդրին է ատիկա։

Աշխարհի երեսին, պայմաններու բերումով ու դժբախտաբար, շատ քիչ տեղեր կրնանք հանդիպիլ գրեթէ համահաւասար չափով ազգային և համամարդկային ազնիւ նպատակներու համար հերոսաբար պայքարած հերո՛ս Անդրանիկի արձաններուն։

Այդ քիչ տեղերէն մէկն ալ, Պուքրէշի Հայոց Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցին կը հանդիսանայ։

Քաջն Անդրանիկ, մինչեւ վերջերս տակաւին իր անձով և իր գործունէութեամբ, սխալ հասկցուած էր հայ իրականութեան մէջ։

Ցաւով պէտք է ընդունիլ այն իրողութիւնը, թէ նորերս է որ համազգային յարգանք և միասնականութի՛ւն կը գոյանայ, -ու կարելի է ըսել՝ գրեթէ գոյացաւ,- Քաջն Անդրանիկի Ազգային Հերոսի կոչումին շուրջ։

Հոս, ցաւ ի սիրտ պէտք արձանագրենք, թէ սխալ հասկացողութեան նո՛յն այս ուղիէն, կամայ թէ ակամայ, ընթացած են նաեւ Ռումանիոյ հայութեան որոշ տարրերը, դեռ եւս ժամանակ մը առաջ։

Թէ ի՛նչպէս․

1960ական Թուականներուն, կարգ մը ռումանահայեր, չես գիտեր ինչպիսի դրդապատճառներէ մղուած, գրաւոր դիմումնագրեր կը ներկայացնեն Ռումանիոյ ընկերվարական հանրապետութեան պաշտօնական իշխանութիւններուն, ու կը խնդրեն,- եթէ այդպիսի բան կարելի է խնդրել,- Քաջն Անդրանիկի արձանին․․․ հեռացումը Պուքրէշի

(Շար. տես էջ 5)

ԳԱՐՄԻՆ (ՆԵՐԿ) ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԴԱՇՏԱՎԱՅՐԻՑ

Արարատեան վահանակիր ոջիլ... Քչեր գիտեն նրա մասին։ Միայն մասնագէտները, որոնք զբաղւում են միջատների հետազօտումով եւ հնադարեան պատմութեան ուսումնասիրութեամբ, կարող են որեւէ որոշ բան ասել նրա մասին։ Ի միջի այլոց արարատեան վահանակիր ոջիլը ծանօթ է եղել անցեալի բազմաթիւ գիտնականներին, ճանապարհորդներին։ Հեռաւոր անցեալում, նրանից ստացել են Գարմին կոչուող հմայիչ ներկը։

Արարատեան գարմինով բեռնաւորուած կարաւաններ դարեր շարունակ քայլել են Հայաստանից դէպի Եւրոպա եւ Արեւելք։ Բայց յետոյ․․․ այս ներկի արտադրումը անյայտ պատճառներով դադարել է, չնայած դրան, որ գարմինային ոջիլը շարունակում է նոյն ժամանակում դուրս գալ գետնից։

Գիտութիւնը ճանաչում է գարմինային վահանակիր ոջիլի երեք տեսակներ՝ մեքսիքականը, լեհականը եւ հայկական վահանակիր ոջիլը, որ ամենախոշորն է եւ ամենակարեւորը եւ դուրս է գալիս երկրի մակերեսի վրայ։ Ցաւօք է, որ շատ կարճ ժամանակի համար՝ մի քանի օրով աշնանամուտին։ Բայց դա էլ մի բան է։

Այսօր, իսկապէս մեծ կարիք է զգացւում գարմինից, որը անփոխարինելի է ներկերի ստեղծման մէջ, մանաւանդ սննդաներկերի, որոնք որեւէ վնաս չեն պատճառում մարդկանց օրկանիզմին։ Գարմինից պատրաստւում են ամենալաւ ներկեր, որոնք օգտագործւում են նկարիչները։ Այս է գարմինի արտադրութեան վերսկսումի իսկական դրդապատճառը, որը իրագործւում է այժմ Սովետական Հայաստանում։

(«ՕՐԲԻԹԱ»)

ՇԱՀ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ ԴՈՒՍՏՐԸ ԿԸ ՎԵՐՅԻՇԷ ԻՐ ՀՕՐԸ ՀԵՏ ԱՊՐՈՒԱԾ ՕՐԵՐԸ

ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ ԳԱՅՄԱԳԱՄԵԱՆ

Հակառակ որ շատ քիչ հայերէն կը խօսի և կը հասկնայ, հայ անմահ թէնոր Արմենակ Շահ Մուրատեանի դուստրը՝ Իվլին Շահ Մուրատեան շատ բան ժառանգած է իր հօրը տոհմիկ մշակոյթէն։ Օր. Իվլին Շահ Մուրատեան, որ ներկայիս Փարիզ կը բնակի, վերջերս փափաքեցաւ Նիւ Եորք այցելութիւն մը տալ, վերյիշելու համար իր մանկութեան տարիները՝ զոր վեց ամսու հասակէն մինչեւ եօթը տարեկան, իր ծնողքին հետ անցուցած էր Ամերիկայի մէջ, մինչեւ որ բժիշկները՝ Ֆրանսացի իր մօրը հայրենաբաղձութեան իբր դարման, իրենց յանձնարարած էին վերադառնալ Եւրոպա։

Ա. Շահ Մուրատեանի հիանալի ձայնը այսօր իսկ շատ հայերու աչքերէն արցունք կը բերէ։ Անոնցմէ մէկն ալ իր դուստրն է։ Հակառակ որ իր մայրը Ֆրանսուհի մը եղած է, Իվլին Շահ Մուրատեան կը յայտնէ թէ խորունկ սէր մը կը տածէ հայ մշակոյթի նկատմամբ, բան մը զոր կը պարտի իր հօրը, որ ամէն մարզի մէջ ներշնչումի ակ մըն էր իրեն համար։ Ահա թէ ինչու անմիջապէս որ Ամերիկա ժամանեց, ան փափաքեցաւ այցելել Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Թորգոմ Արքեպսկ. Մանուկեանի և յարաբերութեան մէջ մտնել հայկական շրջանակներու հետ։

Իր հօրը վերյիշումէն եկող գ․ւարթութիւնը երբեմն կը մթագնի, երբ ան կ՚ոգեկոչէ այն վերջին տարիները՝ զոր Արմենակ Շահ Մուրատեան ապրեցաւ Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ։ Մեծանուն երգիչը շատ հիւանդ էր, երբ Փարիզ եկաւ։ Վեց ամիս վերջ, իբր հետեւանք պնդերակութեան և ուրիշ կարգ մը բարդութիւններու, ունեցաւ ուղեղային արիւնահոսութիւն մը որ մեծ վնաս պատճառեց իր ուղեղին։ Ան իսկոյն կորսնցուց Ֆրանսերէն լեզուի ամբողջ իր ծանօթութիւնը։ Այլեւս հազիւ քիչ մը կը յիշէր իր մայրենի հայերէնը։ Որքան ցաւալի էր, կը պատմէ Իվլին Շահ Մուրատեան, հիւանդանոցին մէջ տեսնել զինքը, երբ ան ի զուր կը ջանար բանել իր ստուերը, կամ երբ ան սոսկումով հայելիին մէջէն կը դիտէր իր իսկ պատկերը։ Բժիշկները զինքը կապած էին աթոռի մը, որպէսզի չըլլայ որ չարիք մը հասցնէր ինքզինքին։

Ասոր փոխարէն, հիւանդանոցի մէջ իր ներկայութիւնը օգտակար կը հանդիսանար շուրջիններուն։ Երբեմն, անիւաւոր բազկաթոռի մը մէջ կ՚անշարժանար հիւանդանոցին պարտէզը, մինչ բոլոր հիւանդները կը շրջապատէին զինքը՝ լսելու համար իր հիանալի հայերէն երգերը։ Այդ հիւանդներուն մէջ կար հայ սեղանաւոր մը, որ իր ագահութեան պատճառով, ատենօք շատերու չարիք գործած էր, անոնց սխալ և սուտ խորհուրդներ տալով, ի վերջոյ տիրանալու համար անոնց ինչքերուն։ Մարդը կը խոստովանէր իր անցեալը և կը պնդէր՝ թէ հիմա ձերբազատուած էր ագահ զգացումներէ, լսելով Շահ Մուրատեանի երգերը։

Երբ Շահ Մուրատեանի կացութիւնը աւելի վատթարացաւ, Իվլին և իր մայրը Փարիզի արուարձաններէն մէկուն մէջ տուն մը վարձեցին և հոն փոխադրուեցան։ Իր վերջին մահաքունին մէջ մտնելէ առաջ, մեծանուն թէնորը երգեց «Կռունկ»էն և «Հայաստան»էն քանի մը նախադասութիւններ։ Մեռաւ 14 Սեպտեմբեր 1939, նոյն այդ արուարձանին մէջ։ Իվլինի մայրն ալ 1942ին անհետացաւ Գերման կեդրոնացման ճամբարի մը մէջ։ Հոն տարուած էր անոր համար, որ իր ամուսնին հետ ընդունած էին ամերիկեան քաղաքացիութիւնը։

Բայց Իվլին Շահ Մուրատեան կը վերյիշէ իր հօրը հետ ապրուած քաղցր և երջանիկ յիշատակներ ալ։ Կը պատմէ թէ ինչպէս հայրը տեւաբար շրջապտոյտներու կ՚ելլէր, համերգներ տալու համար։ Երբ կը ստիպուէր առանձին մեկնիլ, այն ատեն կապը կը պահէր ընտանիքին հետ, տեղացնելով նամակներ, շնորհաւորական քարթեր եւլն.։ Ամէն անգամ որ երկար ճամբորդութենէ մը վերադառնար, իր ընտանիքին մօտ առանց առնուազն վեց ամիս մնալու, նոր ճամբորդութեան մը չէր ձեռնարկեր։ Այս սովորութիւնը տեւեց՝ մինչեւ որ իր առողջութիւնը խանգարուեցաւ և սկսաւ դժուարութիւն քաշել ոտքի կենալու, կամ երգերու շարունակութիւնը յիշելու համար։

Օր. Իվլին Շահ Մուրատեան, Ամերիկեան Հայոց Առաջնորդ Գերշ. Թորգոմ Արք. Մանուկեանի հետ՝ զրոյցի պահուն

(Լուսանկար՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

Շահ Մուրատեան շատ բան տուած էր հայ ժողովուրդին։ Իր գեղեցիկ ձայնը միշտ սփոփանք մըն էր զինքը սիրողներուն տառապանքներուն համար։ Ամենէն մութ շրջաններուն իսկ, ան իր կապը չխզեց հայկական մշակոյթին հետ և հոն ուր երգեց, ծափահարութիւններու որոտումներ ստեղծեց։

Իվլին կը յիշէ, թէ անգամ մը մօրը և հօրը հետ Իսթանպուլի հիւանդանոցներէն մէկուն մէջ այցելութեան գացած էին Կոմիտաս Վարդապետին։ Փոքրիկ աղջիկ մըն էր այն ատեն։ Երբ Կոմիտաս Վարդապետ բարեւեց իր մօրը, մատովը ցոյց տուաւ Շահ Մուրատեանը և ըսաւ. «Տիկին, դուք հաւանաբար սուրբ մըն էք, քանի որ կը հանդուրժէք այս մարդուն»։

Իվլինի Ամերիկայի ճամբորդութիւնը պատճառ եղաւ որ նոր բաներ ալ լսէ իր հօրը երաժշտութեան մասին։ Օհայոյի մէջ մէկը պատմեց հետեւեալը. Ուիլիըմ Սարոյեան, ամէն անգամ որ գրելու տրամադրութիւն և ներշնչում չունենար, կը փակէր բոլոր դռները և իրարու ետեւ կը նուագէր Շահ Մուրատեանի քանի մը ձայնապնակները։ Այն ատեն իսկոյն ներշնչումը կուգար իրեն և կը սկսէր գրել։

Իվլին կը յայտնէ թէ ներկայիս իր մեծագոյն փափաքն է երթալ Մուշ և տեսնել իր հօրը ծննդավայրը․․․։

Ամերիքըն Ռիփորթըր (Նիւ Եորք) Ռ. Հ.

ԳԱՀԻՐԷԻ ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԺԸ. ՆԻՍՏԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովը իր 18րդ նիստը գումարեց Ուրբաթ, 21 Յունուար 1972—ի երեկոյեան ժամը 5ին, Առաջնորդարանիս դահլիճին մէջ, նախագահութեամբ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեանի և Ատենապետութեամբ Տիար Յովհաննէս Քէհեայեանի։

Ներկայ էին 18 երեսփոխաններ։

Տէրունական աղօթքէն առաջ Նախագահ Տէր Հայրը հոգւոյ արտասանեց Ս. Էջմիածնայ Հոգեւոր խորհուրդի Ատենապետ՝ Նորոգ վախճանեալ հոգելոյս Տ. Հայկազուն Արք. Աբրահամեանի հոգւոյն ի հանգիստ, ապա Տէրունական Աղօթքէն ետք ժողովը բացուած յայտարարուեցաւ։

Ժողովին օրակարգն էր.—

1.— Ընթերցում և վաւերացում նախորդ նիստի ատենագրութեան.

2.— Ատենական գործողութիւնք.

3.— Թեմականի մասնակի ընտրութեան թուականի որոշում.

4.— Ընտրութիւն Թեմականի նոր դիւանի.

5.— Զեկոյց Հողային հարցերու մասին.

6.— Հաշուեքննիչ Յանձնախումբի տեղեկագիր՝ 1970-ի մատակարարական հաշիւներուն մասին.

7.— Զեկոյց Քաղաքական Ժողովին կողմէ՝ ընթացիկ նիւթերու մասին.

1.— Կարդացուեցաւ և վաւերացուեցաւ նախորդ նիստի ատենագրութիւնը։ Ապա Ժողովը անցաւ օրակարգի խնդիրներուն։

2.— Ատենապետ Տիար Յովհաննէս Քէհեայեան յայտնեց, թէ Թեմականի դիւանը ստացած է երկու նամակներ որոնք անպատշաճ ոճով գրուած ըլլալուն համար կարդացուելու արժանի չեն նկատուիր։

3.— Թեմական մասնակի ընտրութեան թուականի որոշման կապակցութեամբ, Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ Տիար Հ. Քիւրքճեան զեկոյց մը ըրաւ, անդրադառնալով 1971 թուականի Մայիս 2ին տեղի ունենալիք ընտրութիւններուն յետաձգուած ըլլալուն վերաբերմամբ և տեղեկացուց թէ կառավարութիւնը պաշտօնապէս արտօնած է, որ ընտրութիւնները կատարուին, ընտրական ցանկերը վերաբացուելով և առ այս յարմարագոյն թուական նկատեց և գործնական ալ գտաւ իբր Թեմականի մասնակի ընտրութեանց թուական՝ 7 Մայիս 1972ը։ Ժողովականներու կարծիքներու փոխանակումէն ետքը, Թեմական Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց, որ յառաջիկայ Թեմական մասնակի ընտրութիւնները կատարուին, Կիրակի 7 Մայիս 1972-ին։

Ա.— Ինչ կը վերաբերի Թեմականի նոր դիւանի ընտրութեան, նկատել տրուեցաւ, թէ քանի որ որոշուած է յառաջիկայ 7 Մայիսին կայացնել Թեմականի մասնակի նոր ընտրութիւն և քանի որ մինչեւ այդ թուականը քանի մը ամիսներ մնացած են միայն, պատշաճ է ուրեմն որ Թեմականի ներկայ դիւանը շարունակէ իր պաշտօնը։

Առ այս ներկայացուած առաջարկը երկրորդուած ըլլալով, Ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց, որ Թեմականի դիւանը մինչեւ յառաջիկայ մասնակի ընտրութիւնները շարունակէ իր պաշտօնը։

5.— Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ Տիար Հ. Քիւրքճեանի առաջարկով, օրակարգի 5րդ խնդիրը՝ «Զեկոյց Հողային հարցերու մասին» ձգուեցաւ ժողովին դռնփակ մասին մէջ։

6.— Քաղաքական Ժողովի 1970-ի տարւոյ մատակարարական հաշիւներու մասին Հաշուեքննիչ Յանձնախումբի տեղեկագիրը կարդացուեցաւ, ուր ի միջի այլոց դիտել կը տրուէր, թէ ազգային զանազան հաստատութիւններու մէջ կարեւոր գումարներ դրամարկղին մէջ գտնուելու պարագային, անհրաժեշտ է, որ այդ խոշոր գումարները Առաջնորդարանիս միջոցաւ ընդփոյթ դրամատուն դրկուին։ Ապա յատենի ժողովոյ պատրաստուեցաւ և ներկայացուեցաւ յատուկ բանաձեւ մը, որով Նախորդ Քաղաքական Ժողովոյ 1970 տարւոյ մատակարարական հաշիւներու վերաբերմամբ՝ Թեմական Ժողովը գոյն պարտազերծ կը կացուցանէր և իր գնահատանքը կը յայտնէր, տրուած պայմաններուն մէջ կարելի լաւագոյն գործունէութիւն մը տարած ըլլալուն համար։ Ժողովը վաւերացնելով Հաշուեքննիչ Յանձնախումբի տեղեկագիրը, պարտազերծ կացուցանեց Նախորդ Պատկ. Քաղաք. Ժողովը՝ 1970 տարւոյ իր մատակարարական գործունէութեան համար և իր գնահատանքը յայտնեց։

7.— Ապա կարդացուեցաւ Ներկայ Քաղաքական Ժողովին ընթացիկ գործերու մասին զեկոյց մը, ուր շօշափուած խնդիրներն էին։

ա.— Շուպրայի Մաւուարտի փողոցի ազգապատկան հողին վաճառքի խնդիրը, որուն համար տեղեկացուեցաւ թէ այս հողին ըսկզբնական վաճառքը Շուքրի Թութունկիի հետ չեղեալ համարուած է։ Թեմական Ժողովս պարտականութիւն յանձնեց Ներկայ Քաղաքական Ժողովին, որ Նախորդ Թեմական Համագումար Ժողովի որոշման համաձայն, սոյն պարապ հողը աճուրդի դրութեամբ շուտով վաճառէ, ոտնձգութիւններու և բարդութիւններու տեղի տրուելէ առաջ։

բ.— Ինչ կը վերաբերի Էսօ-ի վարձած ազգապատկան հողին երաշխաւորագինի խնդրին, այս հարցն ալ իր բարւոք լուծումը գտած է Ատենապետ Տիար Հ. Քիւրքճեանի ջանքերուն շնորհիւ։

գ.— Արգարեան Դարմանատան վերաբերմամբ, Ժողովս գոհունակութեամբ իմացաւ, թէ այս հաստատութիւնը՝ որ քանի մը տարիներէ ի վեր փակ կը մնար, վերսկսած է գործել, Յունուար 1972էն սկսեալ վարձուած ըլլալով Եգիպտացի երկու բժիշկներու՝ փոխան ամսական 30 Եգ. Ոսկւոյ վարձքի մը։ Նաև աղքատախնամ մարմնոյ նպաստընկալ հիւանդներն ալ պիտի կարենան օգտուիլ Դարմանատունէն։

դ.— Ողբացեալ Տիկին Էտմէ Ամիրայեանի թողօնի մասին տեղեկացուեցաւ, որ ատիկա արդէն լուծարքի ենթարկուած ըլլալով եկամուտը արձանագրուած է Եկեղեցւոյ Պայծառութեան, ուստի Թեմական Ժողովը որոշեց ողբացեալներ Տէր և Տիկին Յարութիւն և Էտմէ Ամիրայեանները հռչակել յետ մահու ազգային բարերարներ։

Յետ այնու փոքր դադարէ մը ետք Ժողովը իր աշխատանքները շարունակեց դռնփակ նիստի մէջ։

Ժամը 9ին, օրակարգի հարցերը սպառած ըլլալով, Նախագահ Տէր Հօր Տէրունական աղօթքէն ետք, Ատենապետը նիստը փակուած յայտարարեց։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՕՐ. ՄԱՏԼԷՆ ՄՈՒՇԵԱՆ
ՊՐ. ՅԱԿՈԲ ԳԱՌԼՕԶԵԱՆ
խօսեցեալք

Թորոնթօ-Մոնթրէալ 8-1-72

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները խօսեցեալ զոյգին, Մուշեան և Գառլօզեան ընտանիքներուն, ինչպէս նաև բոլոր պարագաներուն։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տէր և Տիկին Նորայր Պէն Օհանեան և զաւակունք, ողբ. Արշալոյս Սիրքէճեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան 500
Պօղոսեան Վրժ.ի ճաշի սեղանին 500

Տոքթ. և Տիկին Անդրանիկ Պէն Օհանեան և զաւակը Իրօ (Մոնթրէալ), ողբ. Արշալոյս Սիրքէճեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան 500
Պօղոսեան Վրժ.ի ճաշի սեղանին 500

Տէր և Տիկին Յակոբ Մարգարեան և զաւակունք (Մոնթրէալ), ողբ. Արշալոյս Սիրքէճեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան 250
Պօղոսեան Վրժ.ի ճաշի սեղանին 250

Այրի Տիկին Գայեանէ Մինասեան և զաւակունք, ողբ. Արշալոյս Սիրքէճեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան 250
Պօղոսեան Վրժ.ի ճաշի սեղանին 250

ԿՈՉ

Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԲԱՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ՝ ՈՒՂՂԵԱԼ ԲՈԼՈՐ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉՆԵՐՈՒՆ

Մեր հայ հասարակութեան քաջ ծանօթ է, որ Հայկական Բարեգործ. Ընդհանուր Միութեան ՆՈՒԲԱՐԵԱՆ Մատենադարանը, մօտ կէս դարէ ի վեր կը ջանայ միջազգային այս Լոյսի Ոստանին մէջ տանելու հանրօգուտ առաքելութիւն մը՝ իր բազմահազար հայ թէ օտար հատորներով Հայ Մշակոյթն ու Պատմութիւնը ծանօթացնելու իր հայ և օտար ընթերցողներուն և ուսումնասիրողներուն, մասնաւորաբար հայագիտական մարզերու մէջ։

Շնորհակալ ենք, որ բազմաթիւ հեղինակներ ու հրատարակիչներ ու թերթերու վարիչներ, ինքնաբերաբար իրենց առաքումներով կը ճոխացնեն ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ, ու այդ կերպով գօլ ավից կը հանդիսանան մեր ջանադրութեան արդիւնաւորման։

Բայց կը թուի ոմանց անծանօթ ըլլալ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻՆ այս դերը ու կան հեղինակութիւններ՝ որոնցմէ զրկուած կը մնանք։

Հետեւաբար, կը խնդրենք բոլոր հեղինակներէն ու հրատարակիչներէն, ու նաև բոլոր մեր ազգայիններէն, որոնք իրենց մօտ ի պահ ունին մասնաւորաբար հայ/ութիւնը շահագրգռող հին թէ նոր հրատարակութ/ւններ, թերթերու կամ պարբերաթերթերու հաւաքածոներ, ամէն լեզուէ,— նոյնիսկ երաժշտական, թատերական և նկարչական,— որ բարեհաճին զանոնք նուիրել ՆՈՒԲԱՐԵԱՆ Մատենադարանին, որպէսզի վերջինս լաւագոյնս կարենայ շարունակել իր առաքելութիւնն ու ընդարձակել իսկ զայն։

Առաքումները կատարել հետեւեալ հասցէով.—

BIBLIOTHEQUE NUBAR de l'U. G. A. B.
11, Spuare Alboni - 75 - PARIS (16e) FRANCE

Կանխայայտ ջերմ շնորհաւորութիւններով՝

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԲԱՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ

ԱՃՈՒՐԴՈՎ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանը կը ծանուցանէ հասարակութեան, թէ Շուպրայի՝ 3, Շարա Մաւուարտիի ազգապատկան հողը աճուրդով պիտի ծախուի։

Ուստի փափաքողները պարտին ներկայացնել իրենց մատուցումները գոց պահարանով, ամէնաուշը մինչեւ 16 Փետրուար 1972, կէսօրուան ժամը 12ին, Առաջնորդարանիս կճարելով իր մատուցումի գումարին 10 °/.ը։

Պահարանները պիտի բացուին նոյն օրը կ.ե. ժամը 1ին, Առաջնորդարանիս դահլիճին մէջ, ի ներկայութեան աճուրդին մասնակցողներուն։

Ազգային Առաջնորդարանս ազատ է ընդունելու կամ մերժելու որեւէ մատուցում։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՀԱՅԵՐ՝ ԴԱՆՈՒԲԻ ԵՐԿՈՒ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Հայոց Ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցիին շրջափակէն։

Ռումէն իշխանութիւնները նախ լռութիւն կը պահեն։

Բայց երբ դիմումնագրերը կը բազմապատկուին և այդ ալ Ռումանիոյ... հայ քաղաքացիներուն կողմէ, անոնք կը ստիպուին ուսումնասիրութեան թղթածրար մը բանալ յատուկ այս խնդրով։

Ու նկատի ունենալով այն զոյգ իրողութիւնները, որ հայ համայնքին պետը հայերու կրօնապետն է, իսկ դաշն Անդրանիկի արձանը կը գտնուի հայոց եկեղեցիին շրջափակին մէջ, Ռումանիոյ պատկան իշխանութիւնները, որպէս վերջին խօսքը ըսելու իրաւունքը ունեցող անձնաւորութիւն, կը դիմեն հայերու թեմակալ Առաջնորդին։

Լա՛ւ որ այդպէս կ'ընեն, այ'ս միջոցառումը ծեռք կ'առնեն։

Հայ համայնքին պետը՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, այդ օրերուն տակաւին երիտասարդ այլ կորովի վարդապետ, այս կապակցութեամբ երբ Ռումանիոյ պետութեան ներկայացուցիչները կ'ընդունի, բոլորովին անակնկալի կուգայ եւ առանց սպառնացող ծանր վտանգին առջև շշմելու, սկրնթարթի մը ընթացքին կը հաւաքէ ինքզինք ու կը վերանորոգէ իր ուժերը, ամբողջական կորուստէ մը փրկելու վճռակամութեամբ՝ ազգային–բարոյական արժէք ներկայացնող կոթող մը, ինչպիսին է Քաջն Անդրանիկի արձանը։

Մի քանի օրուան ընթացքին, Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան ռումաներէն լեզուով կը պատրաստէ իր տեղեկագիրը, որուն մէջ լոյս աշխարհ կը բերէ ռումէն պետութեան և ժողովուրդին հանդէպ՝ Քաջն Անդրանիկի սէրն ու համակրանքը դրսեւորող պատմական արտայայտութիւն մը։

Արդարև, միապետութեան շրջանին, քաջալերուած՝ Թուրքիոյ դէմ Պուլկարիոյ մղած Ազգ. Ազատագրական շարժումին հայ զօրավարին բերած գործօ՛ն մասնակցութենէն, Պուլկար Արքայական Բանակի զօրապետներ կ'առաջարկեն Քաջն Անդրանիկին, որ ռազմականօրէն օժանդակէ Պուլկարիոյ այն զօրագունդերուն, որոնք սահմանային մանր-մունր վէճերու համար կը պատրազմէին հարեւան նախայեղափոխական Ռումանիոյ դէմ։

Քաջն Անդրանիկ, դառնալով իրեն դիմող պուլկար զօրապետներուն, յստակօրէն կը յայտարարէ.

— Հայ ժողովուրդը միայն մէ՛կ թշնամի ունի, այդ ալ թուրքն է։ Ես իմ հայ կամաւորներով, Պուլկարիոյ կողքին կռուեցայ ու կը կռուիմ միա՛յն Թուրքիոյ դէմ։

Ռումանիոյ Ընկերվարական Հանրապետութեան պատկան իշխանութիւնները, խորապէս կը գոհանան ստանալով սոյն թանկարժէք վաւերաթուղթը։

Ու պէտք է խոստովանիլ, թէ շնորհիւ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանի իմաստուն վարչագիտութեան և Ռումանիոյ իշխանութիւններուն գնահատելի ողջմտութեան, Քաջն Անդրանիկի կիսանդրին, այսօր և յաւիտեան կանգուն կը մնայ ու պիտի մնայ Պուքրէշի Հայոց Ս. Հրեշտակապետաց Եկեղեցիի շրջափակին մէջ։

Քաջն Անդրանիկի մասին երբ կը խօսինք, կը սիրենք նոյնպէս յիշատակել այստեղ, թէ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, 1965 թուին, քաղաքամայր Երեւանի Պետական Պալատին մէջ սարքուած պաշտօնական ընդունելութեան մը ընթացքին և ի ներկայութեան Ամենայն Հայոց Հայրապետ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի ու սփիւռքահայ հոգեւորական և աշխարհական բարձրաստիճան հիւրերու, Սասնոյ ապստամբութեան տեւողութեան Զօր. Անդրանիկի պարզած «Մահ կամ Ազատութիւն» նշանաբանով հռչակաւոր դրօշակը՝ հանդիսաւորապէս յանձնեց Հայկական Հանրապետութեան այդ օրերու վարչապետ՝ Պր. Անտոն Քոչինեանին։

Գերշ. Տ. Տիրայր Սրբազանն է դարձեալ, որ միևնոյն թուականին, Քաջն Անդրանիկի «Դէպի Հայաստան» մետաղեայ թաշկինակը նուէր մատուց Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանին։

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Պէյրութ (Շարունակելի 2)

ԶԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
10 ՓԵՏՐ. 1972

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տոքթ. Ազատի եւ Տիկին Շաքէ Մանդալեանն (Փարիզ), ներկայիս կու գան իրենց խորին շնորհակալութիւնները յայտնելու՝ Եւրոպայի Հայրապետական Պատուիրակ եւ Փարիզի Հայոց Առաջնորդ՝ Գերշ. Տէր Սերովբէ Արք. Մանուկեանին, որ նախագահեց իրենց Ս. Պսակի խորհուրդին, Հոգշ. Տ. Գիւտ Ծ. Վրդ. Նազգաշեանին, Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասուն՝ ղեկավարութեամբ Գէորգ Եանըպէկեանի, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնց՝ որոնք անձամբ, ծաղկեկողով դրկելով, հեռագրով, նամակով կամ բարենպատակ հաստատութեանց նուիրատուութիւններ ընելով՝ շնորհաւորեցին իրենց ամուսնութիւնը։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՆԻԸՐ ԻՍԹ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ՝

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԱԿԱՆ ԲԱԺԱԿԻ

ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼԻ ՔԱՌԱՆԿԻՒՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

Գահիրէի Նիըր Իսթ Հայկական Ակումբը, գովելի գաղափարը ունեցած էր կազմակերպելու՝ մարզական համագործակցութեան գծով, Պասքէթ – Պոլի քառանկիւն մրցաշարք մը, հայկական խումբերու միջեւ։

Մարզական սոյն ձեռնարկը կը հովանաւորէր Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։

Այս առթիւ, ծանօթ ազգային Պր. Թորոս Խաչատուրեան, գեղեցիկ բաժակ մը տրամադրած էր յաղթական խումբին։

Մրցաշարքը, որուն մասնակցեցան Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի, Հ.Մ.Ը.Մ.-Արարատի, Սբ. Թերէզայի եւ Նիըր Իսթի խումբերը, տեղի ունեցաւ նախաձեռնող միութեան խաղադաշտին վրայ, Շաբաթ, 5 եւ Կիրակի, 6 Փետրուար 1972։

Զոյգի մրցումները կատարուեցան Շաբաթ, 5 Փետրուար 1972։ Ա. մրցումին՝ Հ.Մ.Ը.Մ.- Արարատ յաղթեց Սբ. Թերէզայի, 68-64 արդիւնքով, (կիսախաղ 31 - 17, ի նպաստ Սբ. Թերէզայի)։ Բ. մրցումը տեղի ունեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի եւ Նիըր Իսթի խումբերուն միջեւ եւ վերջացաւ 52-49 արդիւնքով՝ ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի (Կիսախաղ 19-17)։

Աւարտական մրցումին, որ տեղի ունեցաւ յաջորդ օրը Կիրակի, 6 Փետրուար 1972, դէմ հանդիման եկան Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.-Արարատի խումբերը։

Նախքան մրցումին սկզբնաւորութիւնը, Նիըր Իսթի վարչականներէն Պր. Ժիրայր Ճեպէլեան, յարգանքի խօսք ըրաւ նորոգ հանգուցեալ Օր. Արշալոյս Սիրքէճեանի մասին, ու խնդրեց որ ներկաները սէկ վայրկեանի յոտնկայս լռութեամբ յարգեն անոր յիշատակը։ Ապա ան անդրադարձաւ Հայ Մարզական Միութեանց միջեւ համագործակցութեան կարեւորութեանը վրայ, ու իր ուրախութիւնը յայտնեց, որ այդ նպատակաւ Նիըր Իսթի կոչին պատասխանած էին Գահիրէի մարզական բոլոր ակումբները։

Ուրախ ենք, որ այս մրցումին ընթացքին ներկայ հայ հասարակութիւնը, մարզական ոգի ցուցաբերեց մրցող երկու հայկական խումբերուն հանդէպ։ Իրաւարարներուն վերջին սուլիչին, խաղին արդիւնքը եղաւ 77-63, ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի (կիսախաղ՝ 41-25, ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի)։

Այս մրցումին ընթացքին փայլեցան՝ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարէն Ժիրայր Տէփոյեան, Վիգէն Վարժապետեան, Արա Ոսկերիչեան, Սենօ Ալեքսանեան եւ Տիգօ Հիւսէյինեան, իսկ Հ.Մ.Ը.Մ.-Արարատէն՝ Պերճ Աստուրեան, Ֆրէտի Տարակճօղեան, Վաչարշ Զաքարեան եւ Սենօ Ֆրանսեան։

Մրցումէն ետք տեղի ունեցաւ մրցանակաբաշխութիւնը։ Պր. Թորոս Խաչատուրեանի կողմէ նուիրուած բաժակը յանձնուեցաւ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի խմբապետ Պր. Ժիրայր Տէփոյեանին։ Նաեւ աւարտական մրցումին մասնակցող երկու խումբերու մարզիկներն ալ ստացան յիշատակի մետալներ։

Շնորհաւորելի է այս առթիւ Նիըր Իսթ Հայկ. Ակումբի վարչութիւնը, համահայկական բնոյթ կրող այս գեղեցիկ նախաձեռնութեանը համար՝ որ յաջողութեամբ պսակուեցաւ, ինչպէս նաեւ յաղթական խումբին մարզիկները, մարզիչ գաբթէն Պահրը եւ ղեկավարները։

Զ. Պ.

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԾՈՎ

Հ.Մ.Մ. ՅԱՂԹԵՑ ՍԱԼԱՄԻ՝ 2 ՈՎ 0 ԱՐԴԻՒՆՔՈՎ

Շաբաթ, 22 Յունուար 1972, Լիբանանի այս տարուան ֆութպոլի ախոյեանութեան մրցաշարքի գծով մրցեցան՝ Պէյրութի Հ.Մ.Մ. և ՍԱԼԱՄ խումբերը։

Հայ ֆութպոլիստները, որոնք ընդհանուր դասաւորման մէջ Գ. տեղը կը գրաւեն, խաղին սկզբնաւորութենէն իսկ ցուցաբերեցին գեղեցիկ խաղարկութիւն մը, և գրեթէ միշտ տիրապետեցին դաշտին։

Այս մրցումին Բ. կիսախաղի 7րդ վարկեանին, երբ Հ.Մ.Մ. 2-0 արդիւնքով յաղթանակը ապահոված կը թուէր, Սալամի խաղացողները լքեցին խաղադաշտը ու հեռացան։ Ու իրաւարարը յաղթական հռչակեց Հ.Մ.Մ.ը 2-0 արդիւնքով։

Այս յաղթանակով, Հ.Մ.Մ. միշտ մնալով աղիւսակին 3րդ տեղին վրայ, աւելի զօրացուց իր դիրքը։

Ցարդ ընդհ. դասաւորման մէջ ա. տեղը կը գրաւէ «Նըժմէ»ն, բ. տեղը՝ «Ռէյասինկ»ը իսկ գ. տեղը՝ Հ.Մ.Մ.ը որուն կը յաջորդեն Անսար (4րդ), Սաժէս (5րդ), Սաֆա (6րդ), Մազրաա (7րդ), Հ.Մ.Ը.Մ. (8րդ), Թատամոն (9րդ), Ռիատ Ուալ Ատապ (10րդ), Սալամ (11րդ) և Իսթիքլալ (12րդ)։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց շատ սիրելի եղբօր՝ ողբ. Պերճ Տէօվլէթեանի մահուան Զ. տարելիցին առթիւ, Տէր և Տիկին Յակոբ Տէօվլէթեան կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	300
«Այծեմնիկ»ին	200
Ազգատախնամին	200
«Արև»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Իրենց սիրելի անմոռ և հօր՝ ողբ. Գէորգ Սարաֆեանի մահուան Դ. տարելիցին առթիւ, Տէր և Տիկին Յակոբ Տէօվլէթեան կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
«Այծեմնիկ»ին	200
Ազգատախնամին	200

Իրենց սիրելի ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Գէորգ Սարաֆեանի մահուան Դ. տարելիցին առթիւ Այրի Տիկին Բուբուլ Սարաֆեան և որդիք՝ Արթօ և Միսաք կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
«Այծեմնիկ»ին	100
Ազգատախնամին	100
«Արև»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

Իրենց շատ սիրելի ողբ. Պերճ Տէօվլէթեանի մահուան Զ. տարելիցին առթիւ, Այրի Տիկին Բուբուլ Սարաֆեան և որդիք՝ Արթօ և Միսաք կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
«Այծեմնիկ»ին	100
Ազգատախնամին	100
«Արև»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Իրենց սիրելի զաւակին՝ Արային ընդ Օր. Ցաւմիկ Պէնտեանի ամուսնութեան ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Լեւոն Պարսումեան կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Աղեքսանդրիոյ Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ	2500
Հայ Աւետ. Եկեղեցւոյ Երիտասարդաց Միութեան	500
Աղեքս. ի Ազգատախնամին	500
«Արեւ»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

Տէր և Տիկին Արա Պարսումեան, իրենց ամուսնութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Աղեքսանդրիոյ Հայ. Աւետ. Եկեղեցւոյ	1000
«Տիգրան Երկաթ» Մշակ. Միութեան Ուսանողական Ֆոնտին	500
Աղեքս.ի Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին	500

(Ստանալ Պր. Երուանդ Գալփաքճեանէ)

Տիկին Հրանոյշ Քիւրքճեան և զաւակը Գէորգ, իրենց շատ սիրելի ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Սարգիս Հայկ Քիւրքճեանի քառասունքի և անմոռանալի յիշատակին, ինչպէս նաև Քիւրքճեան և Քէօշկէրեան ընտանիքներու համայն ննջեցելոց յիշատակին կը նուիրեն.

Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	200
Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Աղեքս.ի Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սկաուտական Շարժումին	200
Աղեքս.ի Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին	200
Տիգրան Երկաթ Հայ Մշակ. Միութեան	200
Տիգրան Երկաթ Հայ Ուս. Մարմնոյն	200
Ռ.Ա.Կ.ի Աղեքս. Ակումբին	200
Այծեմնիկ Հանգստեան Տան	200
«Արև»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ Նուիրատուէն)

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տիար Յարութիւն Ամատունի եգ. դ. 100 կը նուիրէ՝ ողբ. Արշալոյս Սիրքէճեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին։

ՕՐ. ՌՈԶԻՆԱ Ս. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ
ՏՈՔԹ. ՅԱԿՈԲ Ա. ԲԱՄՊՈՒՔՃԵԱՆ
խօսեցեալք
Հելիոպոլիս 29-1-72

ՕՐ. ՄԱՐԻՆԱ Ս. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ
ՊՐ. ՅԱԿՈԲ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
խօսեցեալք
Հելիոպոլիս 29-1-72

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները խօսեցեալ զոյգերուն, Ալթունեան, Բամպուքճեան և Յակոբեան ընտանիքներուն, ինչպէս նաև բոլոր պարագաներուն։

ՊՐ. ՕՆՆԻԿ ՄԻՋԻԿԵԱՆ
ՕՐ. ՆՈՐԱ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ
ամուսնացեալք
Գահիրէ 6-2-72

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Եզնիկ Տէմիրճեանին, Տէր և Տիկին Յակոբ Միջիկեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ՊՐ. ԱՐԱ Լ. ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ
ՕՐ. ՑԱՄԻԿ Վ. ՊԷՆՏԵԱՆ
ամուսնացեալք
Աղեքսանդրիա 6-2-72

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Լեւոն Պարսումեանին, Պր. Վահան Պէնտեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի 10 Փետրուար 1972, կ. ե. ժամը 9ին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

ա) Դասախօսութիւն
Ընկ. ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆի կողմէ
Նիւթ՝ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ»
բ) Ընթերցում ազգային լուրերու
Պատրաստուած ընկ. ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՖՐԸՆՃԵԱՆի կողմէ
գ) Ընկերային խաղեր

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Հինգշաբթի, 17 Փետրուար 1972, կ. ե. ժամը 9ին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

ա) Դասախօսութիւն
Ընկ. ԽԱՉԻԿ ԳԱՍԱՊԵԱՆի կողմէ
Նիւթ՝ ՅՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ԿԵԱՆՔՆ ՈՒ ԳՈՐԾԸ
բ) Ընթերցում ազգային լուրերու
գ) Ընկերային խաղեր

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

«ԶԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Տեարք Ժիլպէռ և Պերճ Յովակիմեան եղբարք 200 ե. դ. կը նուիրեն Պր. Օննիկ Միջիկեանի ընդ Օր. Նորա Տէմիրճեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

Տէր և Տիկին Մեսրոպ Գույումճեան, ատ ի քաջալերութիւն և գնահատութիւն սփիւռքահայութեան պահպանման գործին ի նպաստ՝ Թերթիս կատարած օգտաշատ գործունէութեան, կը նուիրեն 200 ե. դ.։

Պր. Համբարձում Գարտաշեանի ընդ Օր. Ազնիւ Իսկահատեանի (Պէյրութ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ՝ փոխան շնորհաւորական հեռագրի Օր. Պերճուհի Դպիրեան կը նուիրէ 100 ե. դ.։

Ողբ. Սրբուհի Պետիկեանի մահուան տարելիցին առթիւ՝ Օր. Պերճուհի Դպիրեան կը նուիրէ 100 ե. դ.։

Պր. Արա Խոհարարեանի ընդ Օր. Մարի Գարակէլինեանի (Սիտնէյ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ փոխան շնորհաւորական հեռագրի՝ Տիկին Մարի Շամլեան կը նուիրէ 100 ե.դ.։

Օր. Ցամիկ Պէնտեանի ընդ Պր. Արա Պարսումեանի (Աղեքս.) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ փոխան շնորհաւորական հեռագրի՝ Տիկին Փայլիկ Սարաֆեան կը նուիրէ 100 ե. դ.։

«ԶԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Տիար Սահակ Գալայճեան (Գահիրէ) մէկ տարուայ «Զահակիր» կը նուիրէ իր վաղեմի բարեկամին, գրող և երկրաչափ՝ Երուանդ Պարսումեանին (Պէյրութ)։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Ռիթա Գ. Կէրիկեանի ընդ Պր. Զօհրապ Գազանճեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, վասն խնդակցութեան Տէր և Տիկին Սարգիս Ենիգոմշեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Օր. Ցամիկ Պէնտեանի ընդ Պր. Արա Պարսումեանի (Աղեքս.) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ.	Սարգիս Գալաճեան	200
» »	Նուպար Գալաճեան	100
» »	Զաւէն Գալաճեան	100

Պր. Օննիկ Միջիկեանի ընդ Օր. Նորա Տէմիրճեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ.	Հայկ Օհաննէսեան	100
» »	Սարգիս Գալաճեան	100
» »	Նուպար Կէրիկեան	100
» »	Նուպար Գալաճեան	100
» »	Զաւէն Գալաճեան	100

Իր սիրեցեալ հայրենակցուհիին՝ Արշալոյս Սիրքէճեանի կսկծալի մահուան առթիւ վասն ցաւակցութեան՝ Տիկին Մարի Գազանճեան կը նուիրէ 100 ե. դ.։

Պր. Նշան Սէմիզեանի ընդ Օր. Սօնա Այճեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Հայկ Օհաննէսեան	100
Տիար Միքայէլ Շամլեան	100

Ողբ. Արշալոյս Սիրքէճեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան՝ Տէր և Տիկին Նուպար Կէրիկեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 416 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1972 | ՀԱՏԸ ԶՕՌԻՆ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | عدد رقم ٤١٦ — الخميس ١٧ فبراير ١٩٧٢

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԲԵՐԿՐԱԼԻ ՕՐ ՄԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ՄԵԾ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆԻ ՀԵՏ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ճահակիր»ի)

Նիւ Եորքի մէջ ժողովրդական խուռն բազմութիւն մը ընդհանուր խանդավառութեամբ կրկին դիմաւորեց Մայր Հայաստանէն ժամանած բանաստեղծ Գէորգ Էմինը։

Գէորգ Էմին խօսած պահուն (Լուսանկար՝ ՍԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

Առաջին անգամ Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդարանն էր, որ ի պատիւ մեծ հիւրին ճաշկերոյթ մը սարքեց Դեկտ. 19ին։ Իսկ այս վերջին հանդէսը կազմակերպուած էր Թէքէեան Մշակութային Միութեան, Հայ Գրականութեան Բարեկամներու Միութեան, Հայ Մշակութային Միութեան եւ «Սեւան» Թատերական Միութեան միացեալ յանձնախումբին կողմէ՝ Կիրակի, Յունուար 30ին, Սթաթլըր Հիլթըն հոթէլի սրահին մէջ։

Որպէս ատենավար՝ Պր. Սուրէն Մանուէլեան կարճ ուղերձով ողջունեց Գէորգ Էմինի հրճուալի ներկայութիւնը եւ բարիգալուստ մաղթեց բոլորին։ Ապա հրաւիրեց երիտասարդ մտաւորական Տոքթ. Հրանդ Մարգարեանը՝ ներկայացնելու պատուական քերթողին գրական գործունէութիւնը։ Տոքթորը, օժտուած հմայիչ ճարտարախօսութեամբ՝ անդրադարձաւ Գէորգ Էմինի շարք մը ստեղծագործական արժէքներուն, զորս ըստ կարգին դասաւորելով՝ բացայայտեց անոնց սիրային, հասարակական, ընկերային ու հայրենասիրական հանգամանքները, ինչպէս նաեւ արտասանեց հատուածներ՝ ոգեշունչ ու պերճ առոգանութեամբ։

Բանաստեղծութեան հետ կապ ունեցող երաժշտական միակ արտայայտիչն եղաւ Օր. Աննա Պաղտասարեան, որ հայրենաշունչ երգերու շարքին՝ երգեց համակրելի երաժշտագէտ Վազգէն Մուրատեանի կողմէ կտոր մը, յօրինուած իր եղբօր՝ Գէորգ Էմինի քառեակներուն վրայ։

Գէորգ Էմինն այնքան ընկերական ու մտերիմ դարձած էր այլեւս, որ Սուրէն Մանուէլեան նոյն իսկ համարձակեցաւ կատակախառն ներբող մը հիւսել բանաստեղծի կերպարին, անոր ունակութեան, ակնոցին, փայլուն աչքերուն, պեխին ու մօրուքին միջեւ բացուող շրթներուն, ձեռքի շարժումներուն եւ յատկութիւններու մասին։ Ասոնք ըլլային ճիշտ թէ չափազանցութիւն, հաճելի տպաւորութիւն մը թողուցին ներկաներու երեւակայութեան մէջ։

Բուռն ծափահարութիւններու տակ Գէորգ Էմին հանդէս գալով՝ յայտնեց.- «Իմ մասին յօրինուած խօսքերը, կարծեմ, բոլորովին զիս անծանօթ մը դարձուցին, նոյն իսկ ես ալ իմ մասին սկսայ տարբեր գաղափար կազմել»։ Յարգելի բանաստեղծին ելոյթը լոկ բանախօսութիւն մը չէր, այլեւ հանդարտ զրոյց, որ կը շօշափէր կարգ մը հրատապ հարցեր՝ անոնց լուծում գտնելու ճիգով, մերթ թռուցիկ արտայայտութեամբ, մերթ զուարճալի բառերով։

Այս երկրին մէջ շրջագայութեան ընթացքին՝ Գէորգ Էմինի տպաւորութիւններն այնքան երեւուն են եղած, որ չէ կարողացած տեսարժան վայրերուն հմայքն ըմբոշխնել, ինչպէս օրինակ ցոյց տուաւ. «Նիակարա Ֆոլզ այցելած էի. աղջիկ մը այնքան տխուր դէպքեր պատմեց, որ մոռցայ այլեւս դիտել տեսարանը։ Անոր թափած արցունքի մէկ կաթիլն իսկ այդ հսկայ ջրվէժէն աւելի մեծ երեւեցաւ ինծի»։

«Երբ Ամերիկա այցելել կը մտադրէի,- բսաւ ան,- մտքիս մէջ սկսայ ծրագիրներ կազմել գաղութը կապելու Մայր Հայրենիքին հետ, բայց երբ ականատես եղայ կացութեան, դժուարութիւնները շփոթեցուցին զիս։ Այժմ ամենէն առաջ ես կ'առաջարկեմ, որ դուք նախ իրարու հետ միանաք եւ գործէք համերաշխօրէն՝ ի նպաստ հայ ժողովուրդին։ Մոռցէ՛ք անցեալի անշահաբեր վէճերը եւ կողք կողքի կանգնած՝ դէպի յառաջ ընթացէք։ Թուրքերն ամէն երկրի մէջ օտար լեզուներով աննպաստ գրութիւններ կը հրատարակեն հայոց

(Շար. տես էջ 4)

ՊՈՒԼԿԱՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ԸՆԴՀ. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

ԹՈՏՈՐ ԺԻՎՔՈՎԻ ԱՅՑԸ ԵԳԻՊՏՈՍ

Անցեալ Շաբաթ, 12 Փետր. 1972, կ.ե. ժամը 2.30ին, Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանը ժամանեց Պուլկարիոյ Ժող. Հանրապետութեան Նախագահ եւ Կոմկուսի Կենտկոմի Ընդհ. Քարտուղար Պր. Թոտոր Ժիվքով, ընկերակցութեամբ կարեւոր պատուիրակութեան մը։

Օդանաւակայանին մէջ Պուլկարիոյ Նախագահը ընդունուեցաւ տրժանավայելօրէն՝ Եգիպտոսի Նախագահ Անուար էլ Սատաթի, փոխվարչապետներուն, նախարարներուն, բարձրաստիճան զինուորականներու եւ անձնաւորութեանց ինչպէս նաեւ դիւանագիտական անձնակազմի պետերու կողմէ։

Հինգ օրերու Եգիպտոս իր պաշտօնական այցելութեան օրերուն, Պուլկարիոյ նախագահը գլուխ գլխի հանդիպումներ ունեցաւ՝ Անուար էլ Սատաթի հետ, ինչպէս նաեւ գլխաւորեց Պուլկար պատուիրակութիւնը՝ Եգիպտական կողմին հետ ունեցած իր բանակցութեանց ընթացքին։

Արաբ եւ Պուլկար այս կարեւոր բանակցութիւններուն արդիւնքին՝ ինչպէս նաեւ Պուլկարիոյ Նախագահին Եգիպտոս տուած այցելութեան մասին միացեալ հաղորդագրութիւնը, ի միջի այլոց կը շեշտէ այն խոր համոզումը, որ Միջին Արեւելքի մէջ անկարելի է հաստատել արդար եւ տեւական խաղաղութիւն մը, առանց ամբողջական եւ բծախնդիր գործադրութեանը՝ Ապահովութեան Խորհուրդի 22 Նոյեմբեր 1971ի որոշումին եւ մանաւանդ այն, ինչ կը վերաբերի Իսրայէլեան ուժերու՝ 1967ին գրաւեալ արաբական բոլոր հողերէն անպայմանադրական պարպումին եւ Պաղեստինցի արաբ ժողովուրդին օրինական իրաւունքներուն վերստացման մասին։

Պուլկարիոյ Նախագահին Եգիպտոս այս այցելութեան ընթացքին ստորագրուեցան նաեւ առեւտրական, մշակութային, զբօսաշրջիկութեան եւ այլ համաձայնութիւններ։

Պր. Թոտոր Ժիվքով եւ իրեն ընկերացող Պուլկար պատուիրակութիւնը Երեքշաբթի, 15 Փետր. 1972, մեկնեցան Եգիպտոսէն։

Ծանօթ Հայ Լրագրող՝ ՊՐ. ԼԵՒՈՆ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ

Անցեալ Երկուշաբթի, 14 Փետրուար 1972, Հելիոպոլսոյ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի «Պլըքտանեան» սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Մարմինին, «Ալ Ահրամ» եգիպտական մեծ օրաթերթի ՍԱԿի (Նիւ Եորք) մօտ մասնաւոր թղթակից, հայազգի ծանօթ լրագրող՝ Պր. Լեւոն Քէշիշեան, որ օրերս հիւրաբար Գահիրէ կը գտնուի, ելոյթ ունեցաւ ընտրեալ հասարակութեան մը առջեւ, նիւթ ունենալով «Հայ Իրականութիւնը Այսօր»։

Այս հետաքրքրական եւ իրապաշտ զրոյցին մասին պիտի անդրադառնանք յաջորդով։

ՊՐ. ԼԵՒՈՆ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Այս առթիւ յիշենք նաեւ, որ Պր. Լեւոն Քէշիշեան քանի մը օրերու Եգիպտոս իր այցելութեան օրերուն, ընդունուեցաւ եւ տեսակցեցաւ Եգիպտոսի Արտաքին Գործոց Նախարար՝ Տոքթ. Մուրատ Ղալէպի հետ (մօտ 3,5 ժամ), Վարչապետ Տոքթ. Ազիզ Սըտքիի հետ, փոխվարչապետներ Տոքթ. Ապտէլ Քատէր Հաթէմի եւ Ապտէլ Սալամ էլ Զայեաթի հետ, պետութեան պաշտօնական բանբեր Տոքթ. Թահսին Բէշիրի հետ։

«Ահրամ»ի խմբագրապետ Պր. Հասանէյն Հէյքալ ի պատիւ մեր հայրենակիցին ճաշկերոյթ մը կազմակերպեց։ Երեքշաբթի, 15 Փետր. 1972։ Կէսօրին, Պր. Լեւոն Քէշիշեան ելոյթ ունեցաւ «Ալ Ահրամ» թերթի խմբագիրներուն։ Այս ելոյթը, որուն համար կէս՝ժամ միայն յատկացուած էր, այնքան հետաքրքրական եղած է որ տեւած է աւելի քան մէկուկէս ժամ։

Թերթիս խմբագիրին հետ մտերիմ զրոյցի մը ժամանակ Պր. Քէշիշեան հաւաստեց, որ Եգիպտոսի Նախագահ Անուար էլ Սատաթ զինքը ընդունէր երեկ երեկոյեան։ Թերթս մամուլի յանձնուած պահուն այս մասին տակաւին նորութիւն մը չէինք ստացած։

Երէկ, Չորեքշաբթի, 16 Փետր. 1972, կ.ե. ժամը 2ին, «Ալ Ահրամ»ի նախասրահին մէջ՝ Պր. Լեւոն Քէշիշեան մտերմական հաց մը տուաւ եգիպտական մամուլի խմբագիրներուն, որուն ընթացքին տեղի ունեցաւ հետաքրքրական զրոյց հայկական եւ միջազգային հարցերու մասին, ինչպէս նաեւ առնուեցան յիշատակի նկարներ։

Այս ճաշկերոյթին ներկայ եղան նաեւ «Ալ Ահրամ»ի մեծ խմբագիրներէն Ուզբազ Քամալ էլ Մալլախ, ինչպէս նաեւ եգիպտական թերթերու տարածման բաժնի տնօրէն՝ Պր. Ահմէտ էլ Մասրի եւ պետական խորհուրդի անդամներէն մին։

Հայ մամուլի կողմէ ներկայ եղան Մէթր. Օ. Մանաւեան (արտօնատէր «Յուսաբեր»ի) ՊՊ. Ալեքսանդր Սարուխան (արուեստագէտ երգիծանկարիչ «Ալ-Ախպար»ի), Աւետիս Եափուճեան (խմբագիր «Արեւ»ի), Կայծ Կոկանեան (խմբագիր «Յուսաբեր»ի) եւ Սարգիս Պալաեան (թերթիս պատասխանատու-խմբագիրը)։

Պր. Լեւոն Քէշիշեան այսօր օդային գծով կը մեկնի Գահիրէէն դէպի Փարիզ եւ ապա Նիւ Եորք։

Բարի ճանապարհ եւ յաջողութիւն կը մաղթենք մեր սիրելի պաշտօնակիցին։

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՆ՞Չ Է ԲԱՐԵՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վաղուց տարի առաջ, Իռլանտացի թատերագիր-փիլիսոփայ Ճորճ Պեռնըրտ Շօ այսպէս կը պատասխանէ թերթի մը խմբագիրի այս հարցումին, թէ՝ ին՞չ կարելի է ընել, բարելաւելու համար Լոնտոնի նպաստամատոյց ընկերութեանց գործունէութիւնը։

«Այո, պէտք է ամբողջ ջնջել այդ ընկերակցութիւնները։ Նպաստամատոյց իւրաքանչիւր ընկերութիւն՝ արդարացնելու կերպ մըն է ընկերային զանց առնուած պարտականութիւն մը։

«Երբ յարգելի անձ մը աղքատէն կը գողնայ տասը *սթեռլին*, հինգ *շիլինը* կուտայ Աստուծոյ՝ կարծելով թէ կը կաշառէ Զայն, որպէսզի Ան ների այդ գողութեան։

«Ահա թէ ին՞չ կը նշանակէ նպաստ բաժնել»։

Խորհա՞ծ էք զրկել աշխատունակ մեր նպաստընկալները «օգնութիւն»է...։

Անօթի մնալը թերեւս ըլլայ իրենց մղում մը վերադառնալու ընկերութեան իբր օգտակար տարր։

Պէտք է *ջնջել* աշխատունակներուն անունը ծրիակերներու «պատուոյ» ցանկէն, որպէսզի առաւելագոյն օգնութիւնը տրուի *մի՛միայն անկարին* (ծեր, հիւանդ, որբ)։

Ահա թէ ին՛չ կ'ակնկալենք որ ընեն մեր բարեսիրական Մարմինները՝ քաջաբար եւ անյապաղ։

ԱԹՐ-ՏԻՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՎԻԳԹՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԱԾ

ՍՍՀՄ Գիտութիւններու Ակադեմիայի նախագահութիւնը, Մ. Վ. Լոմոնոսովի անուան 1971 թուականի ոսկէ մետալը շնորհած է ակադեմիկոս Վ. Հ. Համբարձումեանին՝ աստղաբաշխութեան եւ աստղաֆիզիքութեան բնագաւառի մէջ իր ակնառու նուաճումներուն համար:

Այս ոսկէ շքանշանը, ՍՍՀՄ Գիտութեանց Ակադեմիայի բարձրագոյն պարգեւն է եւ կը տրուի ամէն տարի (մէկը՝ սովետական եւ միւսը արտասահմանեան գիտնականի մը) բնական գիտութիւններու բնագաւառին մէջ իրենց ձեռք բերած ակնառու նուաճումներուն համար:

Գէորգ Քոչարի 70 Տարին

ԵՐԵՒԱՆ, (Հ.Հ.Գ.)- Լրացաւ խորհրդահայ անուանի ճարտարապետ ու քաղաքաշինարար Գէորգ Քոչարի 70 տարին: Անոնց 45ը՝ ան անցուցած է Նա-

ԳԷՈՐԳ ՔՈՉԱՐ

խագիծներու չուրջ, քաղաքաշինութեան համար տուած է ութսունեակի հասնող տեսլագծգործութիւններ։ Առանձին են Երեւանի «Մոսկուա» կինոթատրոնի, Կիրովականի Հանրապետութե, «Արարատ» գինիի գործարանի գինիի մառաններու առաջին

հերթի, Սեանի Գրողներու Միութեան Տան, Լենինականի Քաղաքային Խորհուրդի Գործադիր Կոմիտէի շէնքերը, ինչպէս նաև շարք մը շինութիւններ՝ Հանրապետութեան այլ քաղաքներու մէջ։

Գէորգ Քոչարը տարիներու ընթացքին աշխատած է ականաւոր ճարտարապետներ՝ Կարօ Հալաբեանի, Միքայէլ Մազմանեանի, Ռաֆայէլ Իսրայէլեանի և ուրիշներու հետ։

Ճարտարապետը մեծ աշխատանք կատարած է Անդրբեւեռային շրջանի կառուցապատման գործին մէջ։ Անոր նախագիծերով կառուցուած են Նորիլսկ ու Քրասնոյարսկ քաղաքներու շարք մը շէնքեր, որոնց է առանձնակի հետաքրքրութիւն կը ներկայացնեն Քրասնոյարսկի Թատրոնի մեծ շէնքը։ Ան երկար տարիներ եղած է այդ քաղաքի գլխաւոր ճարտարապետը։

Գէորգ Քոչարը շարք մը առողջարանային շէնքերու հեղինակ է, որոնք կառուցուած են Հանրապետութեան առողջարանային կեդրոններու մէջ։

Անուանի ճարտարապետը ԽՍՀՄ Շինարարութեան և Ճարտարապետութեան Ակադեմիայի անդամ է և ներկայիս ալ [illegible] «Երեւաննախագիծ» Ինստիտուտի մէջ իր [illegible] Հայաստանի քաղաքաշինութեան մեծ գործին։

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՄԷՋ

Աշխարհահռչակ հայազգի երգահան Արամ Խաչատրեան, 8 Յունուար 1972ին, Լոս Անճելըս ժամանեց, Հայ Սիմֆոնիկ Երաժշտական Ընկերակցութեան մասնաւոր հրաւէրով։ Հայ Սիմֆոնիկ Երաժշտութեան Ընկերակցութիւնը, նուագահանդէս մը կազմակերպած էր Լոս Անճելըսի անուանի Միւզիք Սէնթըրի մէջ, որուն յայտագիրը բաղկացած էր միմիայն հայ երգահաններու գործերէ։ Արամ Խաչատրեանի [illegible] գործերէն զատ Արա Սեանեանի, Ալեքսան Ճամալեանի, Եզեկիէլ Միրզայեանի և Ա. Ցարուէինեանի հեղինակութիւններն էին յայտագիրին մաս կը կազմէին։ Մենակատար դաշնակահարն էր Արմէն Կիւզէլեան, իսկ խմբավարը՝ Վարուժան Քոճեան։

Արամ Խաչատրեան, 68 տարեկան անուանի երգահանը, Մոսկուայէն ուղղակի Լոս Անճելըս եկաւ։ Ներկայ գտնուելու համար Միւզիք Սէնթըրի Հայ Երաժշտական Ընկերակցութեան կազմակերպած Սիմֆոնիկ նուագահանդէսին, որ Յունուար 9ի գի-

շերն էր։ Նոյն առաւօտեան երգահանը ներկայ եղաւ նաև ընդհանուր փորձին, որ մեծ գոհունակութիւն [illegible] անդամներուն մօտ։ Նուագահանդէսին բոլոր տոմսակները ամբողջութեամբ ծախուած էին։ Իրիկունը, նուագահանդէսէն մօտ 10 վայրկեան [illegible] Արամ Խաչատրեանը որ խիստ յուզուած էր։ [illegible]

Արամ Խաչատրեան [illegible] 1973ին [illegible]

ՆՈՒՐՀԱՆ ԱՐՄԱՆ

Լոս Անճելըս

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ 6 Փետրուար 1972, Կիրակի, կէսօրէ ետք ժամը 5ին, Աղեքսանդրիոյ Հայ Աւետ. Եկեղեցւոյ մէջ կատարուեցաւ պսակադրութեան հանդիսաւոր արարողութիւնը, համայնքին հանրածանօթ ընտանիքներէն՝ Տէր եւ Տիկին Լեւոն Պարսումեանի որդւոյն

ՊՐ. ԱՐԱ ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆԻ

ընդ

ՕՐ. ՅԱՍՄԻԿ ՊԷՆՏԵԱՆԻ

դուստր՝ ծանօթ ազգային եւ բերթիս Աղեքսանդրիոյ ներկայացուցիչ՝ Պր. Վահան Պէնտեանին։

Մեծ թիւով ազգականներու եւ հրաւիրեալներու ներկայութեան, այս պսակադրութիւնը կատարեց հիւրաբար Աղեքսանդրիա գտնուող՝ Վեր. Յովհ. Ակներեան, որուն ընկերացաւ եկեղեցւոյ երկսեռ երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Պր. Արա Խաչատուրեանի։

Իբր մասնաւոր հրաւիրեալ, Վեր. Ակներեանի կողքին Ս. Պասկի խորհուրդին մասնակցեցաւ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան Սրբազան հայրը այս առթիւ նորապսակ ամոլին ուղղուած խրատական մը խօսեցաւ եւ շնորհաւորեց զանոնք մաղթելով երկար ու երջանիկ կեանք։

Այս բարեբաստիկ առթիւ, մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները կը ներկայացնենք նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր եւ Տիկին Լեւոն Պարսումեանին, Պր. Վահան Պէնտեանին, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ՖՐԱՆՍԱ

Ն. ՊԻՒԼԼԻՒՔԵԱՆ «ՊԱՏՒՈՅ ԱՍՊԵՏ»

«Լը Փրոկրէ տը Լիոն» օրաթերթէն կը տեղեկանանք, որ լիոնահայ գործարանատէր Նափոլէոն Պիւլլիւքեան ստացած է «Պատուոյ Ասպետ»ի կոչում։ Թերթը իր կողմէ կը շնորհաւորէ պարգեւատրեալը, դրուատելով անոր բազմաթիւ արժանիքները: Կը նշէ Պիւլլիւքեանի մասնաւոր սէրն ու հոգատարութիւնը արուեստի հանդէպ եւ նիւթական առատաձեռն օժանդակութիւնը՝ մարդասիրական նպատակներու իրագործման համար։ Թերթը կ'աւելցնէ, որ Պիւլլիւքեան գործօն մասնակցութիւն ունեցած է նաեւ դիմադրական շարժումին:

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄԻՏԱՍ ՔԱՌԵԱԿԸ ԵԼՈՅԹՆԵՐ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Պէյրութի մեր պաշտօնակից «Արարատ»էն կը տեղեկանանք, որ համաշխարհային համբաւ վայելող՝ Ս. Հայաստանի ԿՈՄԻՏԱՍ ՔԱՌԵԱԿԸ, մօտ առեննէն կը ժամանէ Պէյրութ, ուր ելոյթներ պիտի ունենայ Ամերիկեան Համալսարանի «Ասսէմպլի Հոլ»ին մէջ, յառաջիկայ 23 Փետրուարէն սկսեալ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Այսու կը յայտարարենք, որ ցրուումի անկանոնութիւններուն առաջքը առնելու համար, այս թիւէն սկսեալ «Ջահակիր»ը կ'ուղարկուի թղթատարութեան միջոցաւ միայն:

Բոլոր այն բաժանորդներէն, որոնց հասցէն փոփոխութեան ենթարկուած ըլլալով թերթը չեն ստանար, կը խընդրուի որ բարի ըլլան իրենց ներկայ հասցէն տեղեկացնեն Թերթիս Աղեքսանդրիոյ ներկայացուցիչ Պր. Վահան Պէնտեանին, Հեռ. 21942:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի

(«Ջահակիր»ի Աղեքսանդրիոյ մասնաւոր թղթակիցէն)

ՇԱԲԱԹ, 5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1972

Հայ Աւետ. Համայնքի Երիտ. վարչութիւնը գեղեցիկ գաղափարը ունեցած էր կազմակերպելու Վարդանանց Հերոսամարտին նուիրուած հանդէս մը։

Ներկայ էին Արժ. Տ. Յուսիկ Քհնյ. Նշանեան և Երիցուհին, Արժ. Տ. Վարագ Քհնյ. Պէյլէրեան, միութեանց վարչականներ, Պօղոսեան վարժարանի տնօրէն՝ Պր. Օննիկ Գալուստեան և Տիկինը, ինչպէս նաև բազմաթիւ ազգայիններ։

Հանդէսին բացումը կատարեց օրուան խօսնակ՝ Օր. Շուշան Կանիմեան, որուն յաջորդեց գեղարուեստական բաժինը, մասնակցութեամբ՝ Օր. Սալբի Գաճէճեանի և Պր. Կարպիս Թոսունեանի։ Իսկ երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Պր. Արա Խաչատուրեանի, ունեցաւ գեղեցիկ ելոյթ մը:

Գեղարուեստական բաժնին գործադրումէն յետոյ, բանախօսելու հրաւիրուեցաւ հիւրաբար քաղաքս գտնուող՝ Վեր. Յ. Ակներեանը։

Վեր. Ակներեան, գիտցաւ ըլլալ դիւրահաղորդ և տալ հայրենասիրական ոճով առլցուն պատմական բանախօսութիւն մը, մօտաւորապէս ժամ մը պահելով ներկաները իր հմայքին տակ, բացատրելով անոնց այն պայմանները, որոնց ստիպման տակ տեղի էր ունեցած Աւարայրի Ճակատամարտը։

Բանախօսութեան աւարտին, ներկաները թէյով հիւրասիրեցան Երիտասարդացի անդամներուն կողմէ։ Շատեր անձամբ շնորհաւորեցին Վեր. Ակներեանը, իր կատարած ոգեշունչ բանախօսութեանը համար։

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 10 ՓԵՏՐ. 1972

Առաւօտեան, Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ եպիսկոպոսական հանդիսաւոր Ս. Պատարագ, ի յիշատակ Վարդանանց Հերոսամարտի անմահ քաջամարտիկներուն:

Օրուան պատարագիչը և քարոզիչն էր Թեմիս բարեխնամ առաջնորդական տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։ Ս. Սեղանին կը սպասարկէին բարեշնորհ աւագ սարկաւագներ՝ Գէորգ Քիւփէլեան և Մինաս Գանտոյեան։

Պատարագիչ Սրբազան Հայրը իր քարոզին մէջ վեր առաւ այն դերը, որ Վարդանանք ունեցան մեր ազգային և եկեղեցական պատմութեան մէջ: Ան խորիմաստ կերպով բացատրեց այն գոյամարտ՝ որ կը մղէր այն ժամանակ Հայաստան աշխարհին մէջ և եղբայրատեցութիւն յայտնեց ոչ միայն Վարդանանց՝ որոնք ինկան այդ ճակատամարտի ընթացքին, այլ նաև բոլոր այն յայտնի թէ անյայտ հայորդիներուն՝ որոնք ինկան վասն հայրենեաց և վասն հաւատքի, պարգեւելով մեզ վերապրողներուս, ազգ, հայրենիք և ինքնիշխան եկեղեցի։

Ս. Պատարագի ընթացքին տեղի ունեցաւ Հայրապետական Մաղթանք՝ Ազգիս Ընդհանրական և սիրեցեալ Հայրապետին՝ Ն. Ս. Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի անուանակոչութեան տօնին առթիւ, մասնակցութեամբ Արժ. Տ. Վարագ Քհնյ. Պէյլէրեանի։

Իսկ «Լուսաւորիչ» երգչախումբը, իր քաղցր ու ներդաշնակ երգեցողութեամբ, օրուան հանդիսութիւնը իր վեհութեան մէջ պահեց: Մասնաւոր յիշատակութեան արժանի են, ղեկավարը՝ Պր. Ղեոն Պէզիրճեանը, Նաև Օր. Սիրվարդ Քիրէճեանը, Տ. Վ. Յաբէթեանը և բարեշնորհ Գէորգ Ա. Սրկ. Քիւփէլեանը։

Յաւարտ Ս. Պատարագի, տեղի ունեցաւ ազգիս համօրէն ննջեցելոց համար հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն։

Եկեղեցական արարողութեանց աւարտին, տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն՝ Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, ուր դպրոցին աշակերտութիւնը և ուսուցչական կազմը իր յարգանքի տուրքը մատուցանեց ազգային մեծ հերոսներուն, հայրենասիրական երգերու կատարմամբ:

Յանուն Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանի աշակերտութեան և ուսուցչական կազմին, վարժարանին տնօրէնը՝ Պր. Օննիկ Գալուստեան, շնորհաւորական մաղթանքներ ըրաւ Տեղապահ Սրբազան Հօր, իր անուան տօնին առթիւ, մաղթելով առողջութիւն, հովուելու ուժ և կարողութիւն։ Ի պատասխան, Գերաշնորհ Տ. Զաւէն Սրբազան շնորհակալական խօսքեր և փոքր այլ շինիչ խրատական մը ուղղեց դպրոցի աշակերտութեան:

Ապա Աջահամբոյրէ ետք, ներկաները գոհունակ մեկնեցան։

ՎԱՉԱԿԱՆ

Աղեքս. 10-2-72

«Ջահակիր»ի
Աղեքսանդրիոյ
ներկայացուցիչն է
Պր. ՎԱՀԱՆ ՊԷՆՏԵԱՆ
Հելիոպոլիս փող. թիւ 18
Րամլէ, Քան Տը Սեզար
Հեռ. թիւ 21942

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐԸ

ԿԵՆՍԱԼԻ ՁԱՅՆ

ՎԱՀԱԳՆ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Ուշի ուշով հետեւելով մեր պոէզիայի երիտասարդ ձայների խմբերգին, բազում իրար նման ու իրար կրկնող ձայների մէջ դժուար չէ տարբերել մի քանիսը, որոնք յիրաւի ինքնատիպ են, հետաքրքիր և վաւերական։

Այդպէս է միշտ. սկզբում կեանք է մտնում գրական մի ստուար ու բազմագէտ սերունդ, հոլովւում են բազում անուններ, բայց ժամանակի ընթացքում — և բարեբախտաբար, այդ ժամանակը երկար չէ տեւում — անունները մաղւում են, սակաւանում և մնում են միայն բնութեամբ կոչուածները։ Պատահում է, ինչպէս, որ անկոչներից ոմանք էլ համառօրէն շարունակում են գրել, բայց գրականութեան մէջ ու կեանքում անմխիթարելի է լինում նրանց վիճակը։

Գրական նոր սերնդի մէջ բնութեամբ կոչուած սակաւներից մէկը, իմ կարծիքով, Անահիտ Պարսամեանն է։

Կենսալի ձայն...

Եւ այսպէս վերնագրեցի իմ այս փոքրիկ յօդուածը ամենից առաջ ի նկատի ունենալով կենսական հիւթերի այն առատութիւնը, որ կայ նրա տողերում, և ապա այն, որ Պարսամեանը շատերի նման գրելը չի զալիս, ունի ասելիք, որ միայն իրենն է, ու այդ ասելիքն էլ իր հերթին կենսալի է, առողջ։

Աքուարիումի ձկների մասին գրուած մի փոքրիկ բանաստեղծութիւն ունի Անահիտ Պարսամեանը, որ վերջանում է այսպիսի տողերով.

Իսկ գիշերը
Լռութեան մէջ
Ծովն են յիշում
Եւ քթերն աւազի մէջ խրած,
Բաց աչքերով
Լալիս են...

Այս տողերը հեղինակի նուրբ ու դիպուկ դիտողականութեան մասին խօսելուց աւելի, խօսում են նրա հոգեբանութեան մասին։ Աքուարիումային ամէն ինչ խորթ է այդ հոգեբանութեանը, ինչ-որ ազատ, անկաշկանդ, շատ անկեղծ շունչ կայ նրա բանաստեղծութիւններում։

Պարսամեան ունի նաև այսպիսի բանաստեղծութիւն.

Ես չեմ խնայի ժպիտս, անցորդ,
Եթէ այն սիրտդ կը լցնի լոյսով։
Ես չեմ ափսոսա արցունքս վճիտ,
Եթէ նա թեկուզ քեզ քիչ կը սփոփի։
Ու չեմ զլանա ես մի խենթ համբոյր,
Եթէ, իսկապէս, նա կը փրկի քեզ...

Բարձր խօսքեր չասելու համար, ասենք, որ սա շատ է կանացի ու կանացիութեան մէջ շատ է մարդկային։ Առհասարակ, Պարսամեանի բանաստեղծութիւնները կանացիօրէն անկեղծ են, և այդ անկեղծութիւնը հոգեբանական այնպիսի հաւաստիութիւն է տալիս նրա գործերին, որը, իմ կարծիքով, երիտասարդ բանաստեղծուհու ինքնատիպութեան ամենաբնորոշ գիծն է։

Ես ուզում եմ
Քեզ սիրել
Հիմայ,
Քանի դեռ տերեւներ չեն դարձել
Իմ ձեռքերն ու ոտքերը։
Իսկ յետոյ
Եթէ նոյնիսկ
Մենք ցորենի երկու հասկ լինենք
Կողք կողքի աճած,
Միեւնոյնն է,
Ինձ չես սփոփի...

Ահա այս հոգեբանական հաւաստիութեան հետ երիտասարդ բանաստեղծուհին ունի նաև արտայայտչական ձևերի մի թարմութիւն, որ նոյնպէս իրենն է.

Վրադ ննջում
Գգլխուած ծիծաղ...

Մի տեղ այսպէս է գրում բանաստեղծուհին, և այս «գըլգըլուածք» այնպէս է բանում բանաստեղծութեան ամբողջ տրամադրութիւնը, որ թւում է ոչ մի բառ աւելի լաւ չէր կարող արտայայտել քնարական հերոսի հոգեբանական այդ պահը։

Նա տխուր էր, ինչպէս մաշուած զգեստ...

Գրում է բանաստեղծուհին, և մեզ դուր է գալիս համեմատութեան ոչ միայն թարմութիւնը, այլև դիտողականութեան ճշգրտութիւնը։

Իր սերնդակիցներից շատերի նման Անահիտ Պարսամեանն էլ իրեն ազատ է համարում բանաստեղծութեան ձևի, չափի, ռիթմի կանոնականութիւններից, սակայն ի տարբերութիւն այն նոյն շատերի, զգում է, որ դա ասելիք է դժուարացնում բանաստեղծութիւնը և ձգտում է զգայականի լիութիւն, մտքի լարում, հոգեբանական առաւել հագեցուածութիւն տալ իր գործերին, արձակութեան մէջ շղթաներից ազատուելու համար։ Եւ չի ընկնում։ Զարմացնելու արտաքին նշաններից զերծ նրա գործերը բանաստեղծութիւններ են մնում, քանի որ նրանց էութիւնն է բանաստեղծական։

Ահա հենց այդ էութեան խորացման ու լայնացման ճանապարհով է, որ պիտի ընթանան երիտասարդ բանաստեղծուհու ստեղծագործական որոնումները։ Եւ համոզուած ենք, որ այդ որոնումները կ'ուղեկցուեն բանաստեղծական ճշմարիտ գիւտերով։

ԱՆԱՀԻՏ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Ձեան փաթիլները
Կայծկլտում են ու
Մեռնում ափիս մէջ.
Իմ ափը տաք է
Տաք ու մեղաւոր.
Մարդու ձեռք է նա.

***

Արեւի ոսկին խմեցի այսօր,
Ու գինովցած՝
Ինչ ասես չարի.
Պատառոտեցի դիմակն այն տխուր,
Ինչը կոչում են
Կարծեմ, լրջութիւն,
Եւ զանգակները ոսկէ ծիծաղիս
Շաղ տուի մայթին,
Հենց ոտքերի տակ։
Ու խենթուեցի
Անցորդների տաք հայեացքների մէջ,
Եւ ականջ դրի նրանց խօսքերին,
Եւ իմ հայեացքի անմեղ բակարդով
Որսացի մարդկանց
Ու մոլորեցրի.
Միամիտ եղայ եւ դիւրահաւան,
Բուռ-բուռ ժպիտներ ու լոյս տուեցի
Սրան ու նրան,
Նախարի նման
Ինձ բաժանեցի
Անցնող-դարձողին...

***

Ես համբուրւում եմ ում հետ
պատահի՝
Բորբ արեւի հետ եւ փխրուն հողի,
Եւ երկնքի հետ,
Ջրի հետ զուլալ,
Երեկոյի հետ ու ստուերի.
Դրա համար էլ,
Մի քիչ արեւ կայ շուրթերիս վրայ,
Հող կայ մի պտղունց,
Երկինք մի պատառ,
Մի կաթիլ ջուր կայ,
Մի քիչ երեկոյ,
Եւ անունները այն անցաւորների

Որոնք ծարաւած մեղուների պէս
Ապրեցին շուրթիս
Ու յետոյ թռան...

Աշխարհ,
Դու՛ ոսկէ անձրեւի նման
Իմ մէջ թափուեցիր,
Ու խառնուեցիր
Երակներիս մէջ հոսող արեւին,
Դու արիւն կոչիր, եթէ ուզում ես,
Ես մեղու դարձայ,
Ծարաւած մեղու,
Խելառ ճախրեցի մի ծաղկից
միւսին,
Կարօտ խմելու,
Դու նեկտար կոչիր, եթէ ուզում ես,
Վառուող շուրթերով
Խմեցի անհագ
Տառապանքը ջինջ,
Տառապանքը ջինջ,
Դու այն սէր կոչիր, եթէ ուզում
ես...

***

Հզօր արեւի սարփուհին եմ ես,
Ես՝ մի բուռ հողս, նրա բերկրանքը,
Նա ինձ սիրում է
Բոլոր երկնային անեղներից աւելի.
Հրաշունչ է իմ խարտեաշ սիրելին,
Նրա տաք համբոյրից շուրթերս
այրւում են,
Այտերս խանձւում են շնչից.
Թւում է, նրա գրկում ես հալւում եմ
Ու դառնում մասնիկը նրա։
Եւ սիրում եմ մարմինն իմ այրուած,
Թրծուած՝ նրա խոլ-զգուանքում,
Ու սիրում եմ աւելին իմ հզօր,
Արեւին՝ սիրակալ հրաշունչ։
Երջանիկ եմ արար աշխարհում,
Երջանիկ եմ սիրով այս վարար,
Օրհնանք քեզ, արեւ,
Իմ խենդութիւն,
Դեռ մնում են համբոյրիդ հետքերը
Բախտաւոր իմ շուրթերի վրայ.

***

ԷՋՄԻԱԾՆԱՅ ՍՈԽԱԿԸ՝ ԼՈՒՍԻՆԷ ԶԱՔԱՐԵԱՆ

ԼԻՏԱ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Երգում է Լուսինէն.

Այս դահլիճում ես տեսնում եմ մէկ ուրիշ դահլիճ. Աւելի ճիշդ՝ նոյն դահլիճը, սակայն ետ ետ եմ դառնում մի քանի տարիով, երբ աւելի ջահել էինք՝ և՛ Լուսինէն, և՛ մենք.

Մեր աչքերում զարմանք կար, կոկորդի մէջ՝ հիացմունքի ճիչ։ Մեր ձեռքերը ցաւելու չափ ծափահարում էինք, բոլորս մըտածում էինք նոյն բանը՝ «որտեղի՞ց յայտնուեց այս աղջիկը»։

Նա բեմ էր հանել անչափ թանկագին մի գանձ, որը եթէ կորած չէր, յամենայն դէպս սեզ հետ չէր այլևս։ Ու մենք ապրում էինք թանկագինը վերագտնելու երջանկութիւնը, որը երբեմն աւելի մեծ է, քան նորը գտնելու ուրախութիւնը։

Նա բեմ էր հանել մեր հին, միջնադարեան երգը, ետ էր տարել պատմութեան վարագոյրը, որ մենք տեսնենք, թէ ինչպէս են երգել, այսինքն՝ ապրել, սիրել, հաւատացել, մաքառել, նահատակուել ու անմահացել մեր նախնիները. Բայց երգչուհին, չէր խօսում հին լեզուով։ Քաջ հասկնալով հինը, նա թարգմանում էր այն մեզ, նորովի մեկնաբանում.

Նա երգում էր Ցարութեան մեղեդին, ուր հրեշտակը Քրիստոսի յարութիւնն է աւետում, բայց մենք հասկանում էինք, որ այս երգը կարող էր ստեղծել միայն մի ժողովուրդ, որին յայտնի է յարութեան գաղտնիքը։

Եթէ նա երգում էր Տիրամօր ողբը՝ իր խաչուած որդու առջև, ապա մենք տեսնում էինք մայրական վշտի անյատակ խորութիւնը.

Եթէ նա երգում էր «Սիրտ իմ Սասանի» տաղը՝ Ցուդայի

մատնութեան մասին, ապա դա երգ էր բարեկամի նկատմամբ հաւատի կործանման մասին առհասարակ. Իր երկար պատմութեան ընթացքում քիչ բարեկամ ունեցաւ մեր ժողովուրդը, շատ անգամներ ճաշակեց մատնութեան դառնութիւնը.

«Ովսաննա ի Բարձունս» բառերը նրա երգի մէջ հնչում էին որպէս գեղեցիկի, ճշմարիտի, յաղթանակի փառաբանութիւն, որովհետև հաւատը իր ճշմարտագիտութեան, իր լինելիութեան, իր յաղթանակի նկատմամբ երբեք չի լքել մեր ժողովուրդին։

Ծափերի որոտը ինձ նորից դահլիճ է վերադարձնում. ես նայում եմ մարդկանց և մի անդիմադրելի ցանկութիւն եմ ըզգում կարդալ նրանց մտքերը, տեսնել արթիսթուհին նրա երկրպագուների աչքերով. Իբրև այդ երկրպագուներից մէկը, ես ճանաչում եմ նրանցից շատերին, որովհետև մենք յաճախ ենք հանդիպում համերգներում...։

Զարմանալի նման ու նաև տարբեր է ճշմարիտ արուեստի ներգործութիւնը տարբեր մարդկանց վրայ.

Հիմա ես արդէն գիտեմ այն աղջկայ անունը, որ բոլոր համերգներին վազելով ծաղկեփունջ է տանում բեմ, ու առաջին անգամ սիրահարուածի շըփոթմունքով՝ ծաղիկները մեկնում սիրած երգչուհուն. Համերգից համերգ ես նրան մեծացած եմ տեսնում. Անահիտ Աբրահամեանն այժմ ինստիտուտի առաջին քուրսի ուսանողուհի է, իսկ երբ եկաւ Լուսինէի առաջին համերգին՝ տասնըմէկ տարեկան էր.

Մի անգամ Անահիտը հիւանդացել էր։ Մօտենում էր նրա ծննդեան տարեդարձի օրը. Ծընողների հարցին, թէ ինչ նուէր կ'ուզենար իր ծննդեան օրուայ առթիւ, Անահիտը պատասխանում է.

— Լուսինէի համերգի տոմս։

Տոմսը եկաւ. Անահիտը համերգի գնաց՝ մի ձեռքում ծաղկեփունջ միւսում՝ մի նուիրական նամակ. Համերգից յետոյ, ծաղկեփունջի մէջ թաքցուած նամակը հասցէատիրոջ ձեռքին էր։

«Լուսինէ՛, ես ձեզ պաշտում եմ, պաշտում ամբողջ հոգով... Ամէն անգամ, երբ լսում եմ ձեզ, թւում է, թէ ինձ են տալիս ամբողջ աշխարհը. Երբ պատրաստւում էք երգելու, ձեր աչքերի փայլից զգում եմ, թէ ինչ էք կատարելու.

Կարող էք ոչնչացնել այս թուղթը, բայց երբ դուրս կուգաք երգելու, յիշէք, որ կայ մի սիրտ, որն ուրախանում է ձեր յաջողութիւններով և տխրում ձեզ հետ...»։

Լուսինէն շատ ժլատ է խօսքի մէջ, նքա հետ դժուար է հարցազրոյց ստացւում. Եթէ ձեզ հետաքրքրում է որևէ տեղեկութիւն նրա արթիսթական կենսագրութիւնից, ապա աւելի լաւ կը լինի, եթէ դիմէք նրա երկրպագուներին։ Թէ ինչպիսի նախանձախնդրութեամբ ու խընամքով են նրանք հաւաքում ու պահում թերթերը, ամսագրերը, որոնցում Լուսինէի մասին թեկուզ մի քանի տող կայ, նրա լուսանկարները, համերգների ծրագրերը, այդ միայն պէտք է տեսնել.

Գրականագէտ Ռուզան Նահումեանը իմ առջև է դնում մի ամբողջ կապոց.

— Լուսինէի արխիւը... — կատակում է նա։

Իսկ ես մտածում եմ, որ թղթապանակի մէջ «կապուած է» մի մեծ զգացմունք, ինքնամոռաց սէր դէպի արուեստը, ծանօթ յօդուածներ թերթերից, ամսագրերից և յետոյ ձեռագիր էջեր, որ Նաումեանը համեստօրէն «նշումներ» է անուանում, բայց որոնք նոյնպէս կարող էին տպագիր խօսք դառնալ։

— Սրանք ինձ համար եմ գրել, ամէն համերգից յետոյ թղթին եմ յանձնում տպաւորութիւններս։ Ինձ թւում է, թէ Լուսինէի երգը ես լսում եմ վաղուց... Ծանօթ էր, հին, շատ էր հայկական, մե՛րը, ասես մեր նախնիների ձայնն էր լսում...

Մենք երկար զրուցում ենք, ու ես հասկանում եմ, որ այստեղ վերջանում են սովորական երկրպագութեան սահմանները.

Զգիտեմ ուրիշ անգամներ՝ ինչպէս, բայց մի անգամ Հայկական ՍՍՀ Գիտութիւնների Ակադեմիայի Արուեստի Ինստիտուտի դիրեկտոր, արուեստագիտութեան Տոքթ. Ռուբէն Զարեանը, ժիւրիի նախագահի իր դերը դահլիճում «մոռացաւ». Բեմի վրայ երգում էր Լուսինէն և Ռուբէն Զարեանը նրա երգը լսում էր ճիշտ միւս հանդիսատեսների նման՝ չթաքնուած հիացմունքով, ծափ ու ժպիտով։ Լուսինէն արժանացաւ մրցանակի. Ճանաչուած արուեստագէտը, որ այնքան դիպուկ բընութագրել գիտէ արուեստի մարդկանց, ընդգծել գլխէ էականը, բնորոշը, Լուսինէի մասին ասում է.

— Ես սիրում եմ Լուսինէի երգը. Յատկապէս միջնադարեան երգերը. Ոչ այնքան նրա համար, որ նա առաջին կատարողներից եղաւ ու երգերի այդ շարքը կապուեց նրա անուան հետ, որքան այն

(Շար. տես էջ 4)

ՀԱՅԵՐ՝ ԴԱՆՈՒԲԻ ԵՐԿՈՒ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Պուքրէշի Հայկական Յիշատակարան-Թանգարանները

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Ռումանիան հարուստ է իր յիշատակարան – թանգարաններով:

Ռումանական իւրաքանչիւր փոքր թէ մեծ քաղաքի մէջ, կարելի է հանդիպիլ շքեղ հաստատութիւններու, ուր գեղարուեստական բարձր ճաշակով կը ցուցադրուին ռումէններու հայրենիքին անցեալի քաղաքակրթութեան նմոյշները, դարէ դարաշրջաններ սկսեալ մինչեւ պղինձի ու երկաթի ժամանակաշրջանները, ռումէն ժողովուրդի մշակութային նուաճումները եւ աւելի ուշ՝ այսօրուան Ընկերվարական Ռումանիոյ արձանագրած ճակատագրային յառաջդիմութեան օրինակները, գրականութեան, արուեստի, գիտութեան եւ պատմութեան բնագաւառներէն ներս:

Յիշատակարան – թանգարաններու մարզէն ներս, ռումանական միւս քաղաքներուն հետ բաղդատաբար, աւելի նախանձելի ու փայլուն վիճակ մը ունի Պուքրէշը, որպէս մայրաքաղաքը ռումէններու այսօրուան երկրին:

Դժուար թէ մարդ կարենայ երկու շաբաթներու ընթացքին, հանդարտօրէն եւ լրիւ ուսումնասիրել Պուքրէշի յիշատակարան-թանգարանները, իրենց բազմակողմանի հանգամանքներով ու ներքին բարձրորակ բովանդակութեամբ:

Անոնց ամենէն բնականն ու հարազատը՝ Ռումանիոյ գիւղական բացօթեայ թանգարանն է, որ իր ամբողջական տարածքով կը բարձրանայ Պուքրէշի գեղատեսիլ եօթը լիճերուն հիւսիսակողմը գրաւող դալար պուրակին ընդմէջէն:

Ռումանական իւրաքանչիւր գիւղ լաւագոյնս ներկայացուած է այդտեղ, տուներու շինութեան իր ինքնուրոյն տիպարով, փոքրիկ աղօթատեղի – եկեղեցիով, թարմացնող ցայտաղբիւրով, կենդանաբանական աշխարհով, իր ֆոլքլորիք շորերով ու տարազներով, ինչպէս նաեւ՝ իր արտադրութիւններով՝ ըլլան անոնք ձեռագործ թաշկինակներ կամ զգեստներ, թէ պղինձեայ կամ երկաթեայ առարկաներ:

Գրեթէ ամբողջ օր մը մարդս իրեն շղթայող թանգարան մըն է ան, ուր իւրաքանչիւր այցելու, Պուքրէշի սրտին մէջ, կրնայ ծանօթանալ այն բոլորին, որոնք կը վերաբերին Ռումանիոյ գիւղին երէկին ու այսօրուան:

Բոլորովին տարբեր պատկեր մը կը պարզէ Պուքրէշի Ճէորճիու Տեժի անուան հրապարակին կողքին գտնուող Արուեստի Թանգարանը, որ կը գըրաւէ Ռումանիոյ Աքայական նախկին պալատի աջակողմեան բաժնին չորս ընդարձակ յարկաբաժինները, իրենց բարեզարդըւած եւ լաւապէս կահաւորւած վիճակով:

Առաջին եւ երկրորդ յարկաբաժիններուն մէջ լայնօրէն տեղ ու բացառութիւններ կը սրահին ռումանական ազգային արուեստին, նախաքրիստոնէական շրջանէն սկսեալ մինչեւ 18րդ դար:

Հոս յայտնաբերւած են պղինձեայ եւ երկաթեայ այն ամուր պատմէշներն ու սարսափելի զրահները, որոնք գըլխաւոր զէնքերը եղած են Ռումանիոյ թագաւորներուն, իրենց արշաւանքներուն թէ պաշտպանողական կռիւներուն ընթացքին:

Տասնեւերկրորդ դարէն ետք, ռումանական վերածնունդին եւ ռումէն մշակոյթի բարգաւաճման գործին իրենց կարեւոր մասնակցութիւնը բերած են Ռումանիոյ Ուղղափառ եկեղեցին եւ նուիրեալ հոգեւորականները:

Մեր այս հաստատումը ամբողջական ապացոյցը կը գտնէ Պուքրէշի Արուեստի Թանգարանին երկրորդ յարկաբաժիններս, ուր ցուցադրուած եկեղեցական սպասներն ու եպիսկոպոսական զգեստները, բազմաշարք սրբապատկերներն ու բարանաձեւ կրօնաշունչ կամարները՝ ոչ միայն խորունկ տպաւորութիւն կը թողուն այցելուներու մտքերուն մէջ, այլեւ երկիւղածութեան համասփիւռ շունչ կը տարածեն չորսդին, շնչող ու հետեւաբար ապրո՛ղ մարդոց հոգիներուն վրայ, գոյատեւելու եւ ստեղծագործելու գաղափարով ուժգնօրէն համակուած մարդկային էակներու հոգիներուն համար:

Երրորդ ու չորրորդ յարկաբաժինները, իրենց ամբողջութեանը մէջ, վերապահուած են արուեստին. քանդակագործութեան եւ գեղանկարչութեան ըստեղծագործութիւններուն, որոնք անհամար են ու գրեթէ անթիւ, այնքան որ շատ են:

Երրորդ յարկաբաժինը տըրամադրուած է ռումանական արուեստին:

Չորրորդը՝ համատիեզերականին:

Ռումանական արուեստին յատկացուած յարկաբաժնին մէջ, աչքառու բաժին մը նուիրուած է Ռումանիոյ մէջ ծնած, ապրած ու ստեղծագործած հայ անուանի գեղանկարիչ՝ Թէոտոր Աման-ին (19րդէն 20րդ դար), որուն հըսկայական ու մեծածաւալ գործերը թէ՛ կը ճոխացնեն Պուքրէշի Արուեստի Թանգարանը եւ թէ կը հարստացնեն Ռումանիոյ Արուեստի Գանձարանը:

Թէոտոր Աման, հայ մարդու իր բնատուր տաղանդով, ու վայրենաբարոյ ժողովուրդի մը բարբարոսութիւնները պատմութեան յանձնելու վեհ նպատակաւ, ճշգրտօրէն ու հարազատութեամբ պաստառին վրայ իրագործած է 1915 թուին թրքական զոյգ ջարդերը: Առաջինը՝ կապոյտ Դանուբի արեւմտեան կողմը երիզող ռումանական Ճիուրճիու քաղաքին կոտրածն է, իսկ երկրորդը՝ միեւնոյն Դանուբին արեւելեան ափը երիզող պուլկարական Ռուսճուք հնադարեան քաղաքին սպանդն է:

Իր այս երկու խօսուն պաստառներով, Թէոտոր Աման կու տայ պերճիմաստ ապացոյցը՝ իր հայկական ծագումին: Արեւստի լուսաւոր ակօսներուն ընդմէջէն քալելով, ան արդարօրէն կ'ընդվզի վայրագութեանը դէմ Սուլթաններու բռնակալութեան, որ ամբողջ վեց հարիւր տարի, ոչ միայն իր արիւնարբու տիրապետութեան տակ պահեց Արեւելեան Եւրոպան ու Արաբական Աշխարհը, այլ նաեւ, աննախընթաց խժդժութեամբ եւ կայսերապաշտ պետութիւններու մեղսակցութեամբ, բրտօրէն կազմակերպեց մարդկային պատմութեան առաջին եւ մեծագոյն նախճիրը, ցեղասպանութիւնը, հայասպանութիւնը:

Գեղարուեստական բարձր ճաշակ եւ արժէք կը ներկայացընեն Թէոտոր Ամանի գեղանըկարչական միւս գործերը, որոնց գեղեցկագոյնը, անկասկած կը հանդիսանայ «Փելեշի Արքայական Պալատին Պատգամը»:

(Շար. տես էջ 5)

ԼՈՒՍԻՆԷ ԶԱՔԱՐԵԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

պատճառով, որ երգչուհու կերպարը ու երգերի ոգին մի տեղ նոյնանում են: Պարզեմ միտքս: Լուսինէի երգեցողութեան մէջ մի մաքրութիւն կայ, որ համապատասխանում է կատարուող երգին: Իմ տպաւորութեամբ դա ոչ թէ կեանքի վայելքին ձգտող, մեղքերի տակ ընկած ու զղջացող կինն է, այլ կապոյտ երազների աղջիկը, որն աւելի երկնքում է, քան երկրի ու հողի վրայ: Հոգուց եկող ձայն լինելով, հուրիւնից, յոյզից ու հառաչից, Լուսինէի երգը գրաւում է ու հրապուրելով տանում իր հետ աղջկական կարօտների աշխարհը: Դրանից է, որ երբեմն, կամ աւելի ճիշտ՝ յաճախ, ասածս բախտաւոր նոյնացումը ջնջացնում է բոլոր սահմանները, ու մենք, մանաւանդ ոչ երաժշտագէտներս, այսինքն՝ պարզ ու անյաւակնոտ ունկնդիրներս, դադարում ենք ըմբռնելէ, թէ որտեղ է վերջանում երգչուհին եւ որտեղ սկսւում երգը, երգի հերոսուհին, երգի բախծալի տրամադրութիւնը...

Մի համերգի ժամանակ ես պատահաբար նստել էի ակադեմիկոս Աշոտ Յովհաննիսեանի կողքին: Ես տեսայ, թէ ինչպէս կարելի է լսել երգը: Նա ձեռքի ափով ականջի խխունջը երգչուհու կողմն էր դարձրել, եւ ինձ թւում էր, Լուսինէի ձայնը գալիս ու լցւում էր միայն նրա ականջը, որովհետեւ այդտեղ գըտել էր իր ամենանուրբ ու ըզգայուն լսողին: Տարունազարդ գիտնականի ժայռեղէն դէմքը՝ մանկական քնքշութիւն էր ստացել: Չէր ծափահարում, նրա համար երգը չէր վերջանում ձայնի հետ, այլ շարունակւում էր մինչեւ յաջորդը: Ես նրան խնդրեցի մի երկու խօսք ասել, որը նա կատարեց սիրով:

— Լուսինէն ուղղակի գիւտ էր մեզ համար: Նա կարողացաւ համոզել, որ սա մի երաժշտութիւն է, որը չի կարելի մոռանալ, որ դրանք եւս ժողովուրդի ստեղծածն են, նրա հարստութիւնը, հըպարտութիւնը: Աւելին՝ Լուսինէն նորարար է, նա նոր ձեւով հնչեցրեց եւ սիրելի դարձրեց այդ երգերը բոլորին:

Էջմիածնի Մայր տաճարում մի անգամ հայ զբօսաշրջիկների խմբից Լուսինէին մօտեցաւ մի կին ու ասաց մի բան, որ մխուեց յիշողութեանս մէջ:

— Շնորհակալ ենք ձեզանից, աղջի՛կս, որ մեր աղօթքը Աստծուն լսելի ես դարձնում...:

Ես տեսել եմ, թէ Լուսինէն՝ ինչպէս է երգը «լսելի դարձնում» գիւղական ակումբում, տեսել եմ, թէ ինչպէս է լսում նրա «Սուրբ, Սուրբ»ը դաշտից տուն դարձած աշխատաւորը, որի համար չկան բառերը, կայ միայն երգի ոգին, որ նա ըննազդով, յիշողութեամբ նմանեցնում դրանց հոգեհարազատութիւնը:

Ե՛ւ ժողովրդական, ե՛ւ հոգեւոր երգի մէջ Լուսինէն խորապէս ազգային է: Եւ այդ ազգային յատկանիշի միջոցով է նա իր երգը հասկանալի դարձնում օտարին, նաեւ այդ ազգայինի միջոցով է օտար երգը հնչեցնում հարազատօրէն: Մի անգամ, երբ ես թեքուեցի օտարական հիւրիս կողմը, թարգմանելու երգերի բառերը, նա ասաց.

— Հարկաւոր չէ: Երգչուհին ինձ թարգմանում է, ես լիովին հասկանում եմ նրան:

Շատ ու շատ ջերմ խօսքեր է լսել Լուսինէն, բայց այն, ինչ ասաց նրան անգլիացի նշանաւոր կոմպոզիտոր Բենիամին Բըրիթթընը, աւելի քան նշանակալից է: Կոմպոզիտորի ստեղծագործութիւններից կազմուած համերգին՝ որին ներկայ էր հեղինակը, Լուսինէն կատարեց երկու երգ «Երաժշտութիւն» եւ «Սէր Առանց Երգի»: Դահլիճը հիացաւ, ծափահարեց, իսկ հեղինակը ասաց.

— Դուք երգեցիք այնպէս, ինչպէս ինքս կը ցանկանայի: Կարծես թէ ես յատկապէս ձեզ համար էի գրել այս երգերը:

Կոմիտասեան օրերին, Երեւանում երգեհոնային «Երաժըշտութեան Շաբաթ» կազմակերպուեց, որին մասնակցում էին Միութեան ականաւոր երաժիշտներ: Ահա երգեհոնի առջեւ նըստում է Մոսկուայի Ֆիլհարմոնիայի երգեհոնահար՝ Հարրի Կրոթերկը: Նա նուագակցում է Լուսինէ Զաքարեանին: Միջնադարեան մեղեդիները յաջորդում են իրար: Երգեհոնահարը նըւագում է ոգեւորուած, վերացած, մատների տակ՝ անծանօթ կախարդիչ դաշնակներ, ականջի մէջ՝ Լուսինէի ձայնը: Յանկարծ նրա մատները անշարժանում են, յետոյ պոկւում ստեղներից եւ երգեհոնահարը, պտտուելով աթոռակի վրայ, դէմքով դառնում է դէպի Լուսինէն ու սկըսում ունկնդրել նրա երգը: Ըսթափւում է միայն, երբ վերջանում է երգը:

— Օ՛, ներեցէք ինձ, — ասում է նա երգչուհուն, — այսպիսի բան ինձ հետ երբեք չէր պատահել, ես մոռացայ, որ ընկերակցող եմ:

Այո՛, Լուսինէի երգը սիրելի, հասկանալի է բոլորին: Սա արուեստի մէջ այն է, ինչ կոչւում է ժողովրդայնութիւն:

ԼԻԶԱ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Երեւան

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆԻ ՀԵՏ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

մասին. դուք կրնաք տեղական թերթերուն մէջ զանոնք չհրատարակել միացեալ ջանքերով: Դուք կրնաք հայերէն գրերն անգլերէնի թարգմանել՝ հայ բարձր մշակոյթը ծանօթացնելու համար օտարներուն եւ փոխադարձ համակրանք ստեղծել»:

Այս սրբազան պատգամը կը վերաբերի բոլոր անոնց, որոնք մէջտեղ կուգան վճռակի դերով իբրեւ «պատմաբաններ» եւ անցեալի դէպքերը կը զուգաւորեն միակողմանիօրէն՝ շարունակ գրգռութիւններ յառաջացնելու համար:

Կան նաեւ մեր մէջ մարդիկ, որոնք հայ գրողները կ'անուանեն գիւղագիրներ, հայրենիքի, ազգի, վարդապետութեան, եղեռնի կամ [illegible]

գրականութիւնը թարգմանելու եւ տարածելու ուղղութեամբ»:

Շատեր կը խորհին – շարունակեց ան – թէ հայերը դիւանագիտութիւն չունին: Բայց ես կ'ըսեմ, որ հայոց դիւանագիտութիւնը շատ աւելի բարձր է, որուն նենգութիւն չէ խառնուած: Երբ պարսիկները ուզեցին հայերը դաւանափոխ դարձնել, Վարդանանք խաչը ցոյց տուին անոնց: Երբ յոյները ու ասորիները Հայաստանի մէջ իրենց լեզուով ու գրերով քարոզութիւններ կը կատարէին, Մաշտոցեանք հայկական տառերը հրապարակ հանեցին՝ հակազդելու համար անոնց ձուլման քաղաքականութեան: Հայոց պատգամաւորները մեր տառերն են եղած միշտ, մեր գրերը, մեր լեզուն. Զինե- [illegible]

կորսնցնեն իրենց հմայքը: Օրինակ՝ երբ աղը չափով լեցուի կերակուրին մէջ, հաճելի կը դառնայ, իսկ երբ շատ լեցուի՝ անհանդուրժելի:

Ապա տեղեկացուց, որ թուրքերը համայնագիտարանին մէջ գըրած են, թէ Երեւանը իրենց կը պատկանի եւ զայն պիտի գրաւեն: Բանաստեղծին այս յայտնութենէն դատելով՝ թուրքերը շա՛տ «համեստ» գտնուած են, որովհետեւ անոնց լորձնաւուրքն ախորժակը մինչեւ Ուրալ լեռներէն անդին կը հասնէր... բայց հայկական արդար վրէժի եւ սրբազան ատելութեան հուրը պիտի այրէ թուրք ցեղասպանութեան զազանային հոգին եւ պիտի փշրէ զայն առյաւէտ:

Գէորգ Էմին այնուհետեւ արտասանեց իր ոգեշունչ քերթուածներէն «Քսաներորդ Դարը», ինչպէս նաեւ «Արարատը» վերջին խոր հառաչ մը քաշելով: (Բուռն երկար ծափահարութիւններ)

Տպաւորուած հայերէն բանաստեղծին [illegible]

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Նիւ Եորք, Ն. Ե.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ ՆԵՐՍ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՈԳԵԿՈՉՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ

Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահը, որ Եգիպտոսի ամենագործունեայ հայ մշակութային կեդրոնը դարձած է եւ ուր ամէն Հինգշաբթի կանոնաւորաբար տեղի կ'ունենան դասախօսական, թատերական, ընկերային եւ այլ հաւաքոյթներ ու հանդէսներ, այս տարի եւս, ըստ սովորութեան մեծ շուքով տօնեց Վարդանանց տօնը, անցեալ Չորեքշաբթի, 9 Փետր. 1972.

Այս հանդիսութեան նախագահեց Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բագուճեան: Ներկայ էին նաեւ Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան, Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովի անդամներէն ՊՊ. Հայկ Օհաննէսեան, Խորէն Իսկէնեան եւ Ս. Պալեան, Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Թեմական Ժողովի անդամ՝ Պր. Մուրատ Քէօշկէրեան, հայ մամուլի ներկայացուցիչներ եւ բազմաթիւ հայեր՝ մասնաւորաբար նոր սերունդի անդամներ:

Այս առթիւ բանախօսելու հրաւիրուած էր Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Թեմական Ժողովի անդամ եւ գրող Պր. Մկրտիչ Անդրանիկ Բեմպէճեան:

Հանդէսը սկսաւ սրահի երկսեռ անդամներէ կազմուած երգչախումբին կողմէ երգուած՝ «Հայ Ազգինք Եղբարք» ազգային երգով, որմէ ետք սրահի ժրաջան ատենապետը՝ ընկեր Նուպար Պալեան կատարեց բացման խօսքը:

Հանդէսին յայտագիրին մաս կազմեցին եւ յաջորդաբար ելոյթ ունեցան՝ Նուպար Պահատրեան (արտասանութիւն՝ Սարի Աթմաճեանի՝ «Վարդան Մամիկոնեան»ը), Օր. Սիլվա Ֆրընճեան (ընթերցում՝ Եղիշէի «Տիկնայք Փափկասունք»ը), Օր. Մայտա Պալեան (Յարգանքի խօսք՝ Սրահի երիտասարդ Սերունդին անունով), Պր. Վարուժան Ֆրընճեան (արտասանութիւն՝ Ժագ Յակոբեանի «Զօրահաւաք»ը).

Երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ սրահի անդամներէն Պր. Յարութիւն Լեւոնեանի, կատարեց «Իմ Հայրենեաց Հոգի Վարդան» օրուան տօնին երգը, ապա բեմ հրաւիրուեցաւ օրուան բանախօսը՝ Պր. Մկրտիչ Անդրանիկ Բեմպէճեանը:

Յարգելի բանախօսը մօտ մէկ ժամ տեւած իր ելոյթով ներկաներուն նախ փափաք յայտնեց, որ նման Ազգային Մեծ Տօներ նշուին համահայկական չափանիշով, քանի որ այդպիսի տօներու շուրջ ոչ մէկ շրջանակէ ներս անհամաձայնութիւն գոյութիւն ունի: Ապա անգամ մը եւս տուաւ Վարդանանց հերոսամարտի պատմական եղելութիւնները, կատարելով գեղեցիկ վերլուծումներ.

Պր. Մկրտիչ Անդրանիկ գրական գեղեցիկ պատկերացումներով եւ նախադասութիւններով լի իր այս դասախօսութեամբը, վեր առաւ հայ ժողովուրդին սէրը հանդէպ իր ազգին, իր հաւատքին եւ իր հայրենիքին, որուն համար ան մարտնչեցաւ եւ յաճախ նահատակուեցաւ իր պատմութեան ընթացքին: Ան կոչ ըրաւ ներկայ սերունդին, հետեւելու Վարդաններու օրինակին եւ բարձր պահելու հայուն արժանապատուութիւնը, սիրելով իր եկեղեցին, իր ժողովուրդը եւ իր հայրենիքը.

Օրուան Նախագահ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բագուճեան կատարեց հանդիսութեան փակման խօսքը, վեր առնելով տօնին իմաստը եւ անոր այժմէականութիւնը՝ մեր նոր սերունդին համար մասնաւորապէս: Կոչ ըրաւ, որ մեր երիտասարդութիւնը այսօր՝ զրահուած իր մայրենի լեզուով, գրականութեամբ եւ Մեսրոպեան տառերով, դէմ դնէ արդի մեծ ճակատամարտին՝ Ձուլման եւ օտարացման պայքարին.

«Պահպանիչ»էն ետք, երգչախումբը երգեց «Հայրապետական Մաղթանք»ը, զոր ունկնդիրները յոտնկայս:

Ու ներկաները մեկնեցան, ազգային պարտականութիւն մը կատարած ըլլալու ներքին գոհունակութեամբ լեցուած.

Զ. Պ.

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՍ ՄԷՋ...

Ո՜հ ինչ ձայն է,
Եւ ի՜նչ երգեր,
Ի՜նչ խրախճանք,
Ու հարսնիքներ,
Լեցուցեր են, տուն ու երդիք:
Ինչպէս քաջեր, Սիփանայ,
Ինչպէս տղաք իմաստուն,
Ու ի՜նչ կոյսեր, սիրասուն,
Լուսանանանչ աչքերով,
Հայրենասիրական խանդով.
Ի՜նչ ի՜նչ շէնքեր, հոյակապ,
Ուղիներու վրայ, վառ.
Եւ ի՜նչ ջրեր, կենսասու,
Քայլափոխիդ քու ճամբուդ.
Ի՜նչ պարտէզներ, այգիներ,
Պտուղներով, համադամ.
Ի՜նչ մառաններ գինիի,
Արբեցնող, երազող,
Ու ի՜նչ մարդիկ՝ հիւրասէր,
Եղբայրական սիրով լի.
Երկա՜ր, երկա՜ր, անհամար,
Ծխնելոյզներ, ամէն տեղ,
Կը վերածեն սեւ քարեր,
Քնքուշ, կակուղ մետաքսի,
Ի՜նչ բարի հոծ բազմութիւն
Կը խուժէ սուրբ տաճարներ,
Ի՜նչ մատաղներ ամէն օր,
Կը մատուցուին Աստուծոյ:
Այն ի՜նչ արեւ, ի՜նչ լուսին,
Եւ ի՜նչ աստղեր, պլպլուն,
Կը լեցնեն մեր երկինք.
Երկինքը՝ մեր հայրենի:
Ես չեմ տեսներ, սեւ ամպեր,
Մեր գլխուն վեր, կուտակուած,
Այսօր անվախ, մամիկներն
Կ'օրհնեն, իրենց թոռնիկներ.
Դա՛ հայրենիքն է, իմ սէ՛ր,
Ցօղուած մեր սուրբ արիւնով,
Որ՝ վեհ բռնած իր գլխով
Կը պարծենայ վերելքով:

ՍԱՀԱԿ ԳԱԼԱՑՃԵԱՆ
Գահիրէ, 1972

ԺՊԻՏ

Հարցուեցաւ կոյրի մը, որ գիշեր ատեն սափոր մը ուսին վրայ բռնած եւ ձեռքը լապտեր մը առած կ'երթար.

— Այդ լապտերը ինչ օգուտ ունի քեզի.

Կոյրը պատասխանեց.

— Այս լապտերը ինծի համար չէ, այլ քեզի համար է որ զիս տեսնես եւ ինծ չզարնուիս.

***

Բժիշկ մը, իր յաճախորդներէն մէկուն հարցուց.

— Ինչո՞ւ համար ինծմէ կը փախչիք:

— Ա՜հ, պարոն բժիշկ, պատասխանեց պարզամիտ մարդը կարմրելով, ցաւոնց ի վեր չհիւանդանալուս, ամօթէս չեմ համարձակիր քեզի մօտենալ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Փարիզ հրատարակուող «Աշխարհ» շաբաթաթերթը, (խմբագիր Աւ. Ալիքսանեան) 1 Յունուար 1972ի իր թիւին ա. էջին վրայ գուժած էր մահը՝ ծանօթ հրապարակագիր Յովհաննէս Պօղոսեանին (այժմ փարիզաբնակ), տալով նաեւ այլ մանրամասնութիւններ (Յուղարկաւորութեան թուական, եկեղեցի եւայլն).

Այսքան յստակ տեղեկութիւններէ եւ Յովհ. Պօղոսեանի անձին մասին տրուած բացատրութիւններէ ետք, զգածուած, ի յարգանս հայ հրապարակագիրին, «Ջահակիր»ի մէջ արձագանգած էինք այս տխուր լուրին.

Ուրախ եղանք, քաղաքիս «Արեւ» օրաթերթին (որուն նախկին խմբագիրներէն մին եղած է՝ Պր. Յ. Պօղոսեանը) Շաբաթ, 12 Փետր. 1972, (թիւ 16149) համարին մէջ երբ հաճոյքով կարդացինք, որ Փարիզի «Աշխարհ» շաբաթաթերթին արտատպած մեր լուրը, չի համապատասխաներ իրականութեան եւ թէ, ըստ «Արեւ»ին, Պր. Յովհաննէս Պօղոսեան ողջ եւ առողջ է եւ կ'ապրի Փարիզի մէջ.

Մենք, այս ուրախ առթիւ երկար եւ առողջ կեանք կը մաղթենք Պր. Յ. Պօղոսեանին, որ, չնայած իր յառաջացեալ տարիքին, վաստակաւոր եւ նուիրեալ հայ խմբագիրի մը աւիւնով կարողանայ շարունակել իր օգտաշատ աշխատակցութիւնները՝ հայ մամուլին:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու կը յայտարարենք Գահիրէի եւ շրջակայից ընտրելու իրաւունք ունեցող մեր ազգայիններուն, որ ընտրական Նոր յայտարարագիրներու ստացման վերջնական թուական որոշուած է Երեքշաբթի, 22 Փետրուար 1972, կ.ե. ժամը 2.

Ուստի ներկայիւս կոչ կ'ուղղենք իրենց ընտրական յայտարարագիրները տակաւին չլեցուցած ազգայիններուն, որ անյապաղ կատարելու ընտրական գործողութիւնները:

Յարգելի ընտրողները կրնան ներկայանալ Ազգային Առաջնորդարան Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բագուճեանի, առաւօտեան ժամը 9-էն 1, բացի Կիրակի եւ տօնական օրերէ, յանձնելու համար ընտրական յայտարարագիրները եւ կցել պաշտօնաթուղթերը.

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու կը հաղորդենք մեր յարգելի հասարակութեան, թէ ըստ Եգիպտահայոց Կազմական Կանոնագրի 23րդ յօդուածի տրամադրութեանց, Թեմական Մասնակի ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Կիրակի, 7 Մայիս, 1972ին.

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ՝

ա.— Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ զաւակ են,

բ.— Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետութեան հպատակ են, անձամբ կամ հօր հպատակութեամբ եւ այս պարագան հաստատող վկայագիր մը (կինսիյէ) ունին ի ձեռին,

գ.— Ընտրութեան թուականին 21 տարիքը լրացուցած կ'ըլլան,

դ.— Առնուազն երկու տարիէ ի վեր կը բնակին Գահիրէի մէջ կամ Գահիրէի շրջանին պատկանող գաւառներու մէջ.

ե.— Անուանարկիչ դատապարտութիւն չեն կրած,

զ.— Սնանկացած կամ արգելումի չեն ենթարկուած,

Ներկայանան Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարան, լեցնելու համար իրենց ընտրական յայտարարագիրները, միասին բերելով իրենց հպատակութեան թուղթը եւ ծննդեան վկայականը.

Կարեւորութեամբ կը յիշեցնենք թէ անոնք, որ 1971 Մայիս 2ի թեմական մասնակի ընտրութեան առիթով լեցուցած են իրենց ընտրական յայտարարագիրները, պէտք չունին նոր մը լեցնելու.

Ըստ Կազմական Կանոնագրի 12րդ յօդուածի տրամադրութեան, ընտրելու իրաւունք ունեցող ազգայիններու անուանացանկը, ընտրութեան թուականէն երկու ամիս առաջ պիտի կախուի Ազգային Առաջնորդարանի մէջ ի տես ժողովրդեան՝ ստուգումի համար:

ՍԱՀԱԿ Ա. ՔՀՆՑ. ՇԱՔԱՐԵԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

ԼԻԲԱՆԱՆ

«ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ» ԱՐԱԲԵՐԷՆՈՎ

Պէյրութի մեր պաշտօնակից «Այգ»էն կը տեղեկանանք, որ Պէյրութի Հայկական բեմերուն վրայ Յունուար-Փետրուար ամիսներուն կը ներկայացուի Յակոբ Պարոնեանի «Մեծապատիւ Մուրացկաններ» (Արաբերէնով), Լիբանանեան խումբի մը կողմէ.

Դերակատարներն են՝ Շիւքրի Շիւքրալլահ, Ամար Րէֆաաթ, Ռոպէր Պուսիպ, Ֆասըլ Ապտըլհայ.

Կը մասնակցին՝ Մոհամմէտ Ֆախրէտտին, Յակոբ Նոխուտեան:

Ներկայացումը առաջին անգամ տրուած է Կիւլպէնկեան հանդիսասրահին մէջ, Շաբաթ 29 եւ Կիրակի, 30 Յունուար 1972, երեկոյեան ժամը 9.30ին.

ՀԱՅԵՐ՝ ԴԱՆՈՒԲԻ ԵՐԿՈՒ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

վրձինի նո՛ւրբ խաղերով ու գարնանային վա՛ռ գոյներով կատարելագործուած.

Գիւղական Թանգարանէն եւ Արուեստի Թանգարանէն ետք, Պուքրէշ կրնայ հպարտանալ իր միւս թանգարաններով, որոնցմէ իւրաքանչիւրը իր սեփական անունը ունի եւ որոնց մասին կը սիրենք խօսիլ տարբեր առիթով:

Առանձնայատուկ դիրք եւ ինքնատիպ դիմագիծ ունին Պուքրէշի հայկական յիշատակարան-թանգարանները, որոնցմէ իւրաքանչիւրը, սքանչելի կոթող որպէս, բազմակողմանիօրէն կը խօսի այն յոյժ կարեւոր դերին մասին, զոր խաղացած է ռումանահայութիւնը՝ Ռումանիոյ Արուեստի պատմութեան մէջ.

Պուքրէշի հայկական յիշատակարան – թանգարաններուն լաւագոյնը կրնանք նկատել անվարան՝ Զամպագճեանի անուան տուն-թանգարանը, որ կը գտնուի անուանի հայուն անունը կրող փողոցի սկզբնաւորութեանը:

Ռումանիոյ ժամանակակից պատմութեան մէջ, մեծանուն Զամպագճեան կը հանդիսանայ կարեւոր դէմք մը. յատկապէս արուեստի կալուածէն ներս.

Ազատ ասպարէզի եւ վաճառականութեան մարդ, ան տարիներու հոլովոյթին հետ, ունեցած է գեղանկարչական գործերու ընտիր հաւաքածոյ մը. Սեզան, Կրիկորեսքու, Ռիւպէնս, Անտրէեսքու, Թալմաչեսքու, Աման, Լուքիան եւ Միրչա, գեղանկարչութեան միջազգային եւ ռումէն ռահվիրաներու իրենց հանգամանքներով, իրենց բարձրորակ գործերով կուգան կազմելու կորիզը Զամպաքճեանի տուն-թանգարանին:

Մինչեւ այսօր, ռումէն թէ օտար արուեստի վաստակաւոր գործիչներ իրաւամբ կը հաստատեն, թէ Ռումանիոյ մէջ փայլուն յաջողութիւն գտած են այն գեղանկարիչները, որոնց սարքած առաջին ցուցահանդէսին՝ Զամպագճեան, առ ի քաջալերութիւն, պաստառ մը գնած է.

Ռումանահայ չորս գեղանկարիչներ արժանացած են այս բարձր պատիւին, Աքգար Պալթազար (մահացած), Սիրաւփի Թորոսեան, (գաղթած՝ դէպի Մ. Նահանգներ) Արամիկ Ղարիպեան, (ներգաղթած՝ Մայր Հայրենիք) եւ Բարթող Վարդանեան, (ներգաղթած՝ Մայր Հայրենիք եւ հոն մահացած).

Իր մահէն առաջ, Զամպագճեան իր տունն ու բարձրարժէք իր արուեստի հաւաքածոն կտակած է Ռումանիոյ պետութեան, որ տունը վերածած է յիշատակարան-թանգարանի, իսկ տան փողոցը մկրտած՝ ռումանահայ կարկառուն քաղաքացիին անունով:

Զամպագճեանին օրինակին, մօտիկ անցեալին հետեւած է հանգուցեալ Կարպիս Աւագեան, իսկ այսօր կը հետեւին գեղանկարիչ՝ Հրանդ Աւագեան եւ քոյրը՝ Պէաթրիս.

Խիստ հետաքրքիր եղելութիւն մը կը յատկանշէ Զամպագճեանի մահը, կամ աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել, անոր մահուան նախօրեակը.

Իր մահիճին վրայ երկարած, գիտակցելով իր մօտալուտ մահուան, Զամպագճեան փափաք կը յայտնէ հաղորդուիլ հայկական աւանդութեամբ:

Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, 1960ական այդ թուականներուն տակաւին երիտասարդ վարդապետ, Պր. Յ. Ճ. Սիրունիի ընկերակցութեամբ, կը փութայ հիւանդին սնարին մօտ.

Մահամերձի վիճակը ապրող Զամպագճեան, կը վերաբանայ իր աչքերը ու հազիւ թէ Հայոց Թեմական Առաջնորդը կը տեսնէ իր վեղարով, անոր Աջը կ'առնէ իր երկու ձեռքերուն մէջ, ջանք կը թափէ ուժգնօրէն սեղմելու զանոնք ու մինչ Հոգշ. Տ. Տիրայր Վարդապետ, երկնասլաց աղօթքներ կը կարդայ հայ մեծ աղօթող՝ Գրիգոր Նարեկացիէն, ան, իր ֆիզիքական վատթարացած գոյութեան տակաւին ներած չափով, կը նայի դէպի վեր, դէպի երկինք ու յոգնած շեշտերով այսպէս կ'արտայայտէ ինքզինք.

— Տէ՛ր, հիմա տեսայ իրա՛ւ հայկական դէմք ունեցող հայ վարդապետը, ու այժմ, կրնաս հոգիս առնել...: Բաւարարուած եմ լիովին»:

Այսպիսի յուզիչ իրադէպով մը վարագոյրը կ'իջնէ կեանքին վրայ ռումանահայ անձնաւորութեան մը, որ Ռումանիոյ կտակած իր թանկարժէք հաւաքածոյով, քաղցր յուշ մը կը մնայ Պուքրէշի իր հայկական յիշատակարան-թանգարանին մէջ.

ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ

Պէյրութ (Շար. 3 եւ վերջ)

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
17 ՓԵՏՐ. 1972

ԱՂԻՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ

Նոր Քարի դարու ժամանակաշրջանի մարդն է որ իրագործեց երկրորդ հիմնական յեղափոխութիւնը՝ սննդառութեան մարզին մէջ։ Առաջին յեղափոխութիւնը իրագործուեցաւ, երբ մարդիկ հում ճաշ ուտելու փոխարէն եփեցին իրենց կերակուրները։ Նոր Քարի դարու մարդուն գիւտը այն եղաւ, որ համեմեց իր կերածը՝ յատկապէս աղով։ Այս փոփոխութիւնը կատարուեցաւ պարզ այն պատճառով, որ փոխուած ըլլալով անոր ճաշացուցակը, աղը պակսեցաւ իր սննդանիւթին մէջ։ Ան չէր գիտեր թէ մարմինը պէտք ունի որոշ քանակութեամբ աղի, սակայն երբ անոր անհրաժեշտ քանակը պակսեցաւ, բնազդօրէն ըզգաց թէ բան մը կը պակսի մարմինէն։ Բնազդօրէն զգաց նաեւ թէ ինչ էր պակսողը։ Կենդանիներն ալ նոյն բնազդը ունին։

Աղին պակասը ճաշին մէջ երկու պատճառ ունէր։ Առաջին՝ նուազած էր որսի կենդանիներու ճաշը, երկրորդ միսը եփելու նոր սովորութիւնը։ Նախնական մարդը իրեն անհրաժեշտ աղի քանակը կը ստանար ուտելով որսի կենդանիներ, որոնք իրենց կարգին աղ կը ճարէին աղոտ բաներ ուտելով։ Ան միսը կ՚ուտէր խորովելով կըրակի վրայ։ Խորոված միսը իր մէջ կը պահէ աղը, մինչդեռ եփուելու պարագային ան կ՚անյայտանայ։

Անագապղինձի դարաշրջանին, աղը արդէն հարստութեան աղբիւր էր։ Նախապատմական հարուստ մշակոյթ մը զարգացած է Հոլշթատի (Աւստրիա) շրջանին մէջ, ուր աղահանքի մը շուրջ կարեւոր բնակավայր մը հաստատուած էր։ Այդ նախապատմական վայրը, տեսարժան անկիւն մըն է ներկայիս զբօսաշրջիկներուն համար։ Կը գտնուի Սալցպուրկի (Աղի քաղաք) մօտ։

Արիական ցեղերը աղը կը նկատէին նուիրական՝ թերեւս այն պատճառով, որ աղին միջոցով անոնք կը յաջողէին պահպանել իրենց մեռելները։ Այսուհանդերձ Հռոմէացիները, որ ընդհանրապէս կը դիակիզէին իրենց մեռելները, Սալիուս անուանեցին առողջութեան չաստուածը։ Այսպէս է որ անգլիական լեզուին մէջ կազմըւեցան «սալիւթըրի» եւ «սալիւթ» (այս վերջինը մէկու մը առողջութիւն մաղթելու իմաստով) բառերը, առանց մոռնալու անշուշտ «սալվէյշըն»ը։ Սալթ (աղ) բառէն յառաջ եկաւ նաեւ անգլերէն «սալըրի» (թոշակ) բառը (Հռոմէացի լեգէոններուն բաժնուած ուտեստեղէնին մէջ կը գտնուէր որոշ քանակութեամբ աղ, այլ պարագաներու լեգէոնականները կը ստանային «աղադրամ»՝ աղ գնելու համար)։

Սեմական ժողովուրդներու մօտ սրբազան պարտաւորութիւններ հաստատուած էին։ Արաբներուն համար, օրինակ, օտարի մը հետ աղ ու հաց կիսելը նուիրական կը նկատուի։ Ան այլեւս իր տան հիւրն է։

Աղին շուրջ նախապաշարումներ ալ ստեղծուած են։ Ամենէն տարածուածը այն է, թէ սեղանի վրայ աղ թափելը անբախտութեան ազդանշան է։ Այս միտքը պատկերացուցած է Լէոնարտօ Տա Վինչի՝ իր նշանաւոր «Վերջին ընթրիքը» նկարին մէջ, ուր Յուդա աղ կը թափէ սեղանին վրայ։

Հին Յոյները միշտ աղ կ՚ունենային սեղանին վրայ եւ կը զարմանային, երբ կը տեսնէին թէ ուրիշ ժողովուրդներ աղ չեն գործածեր։

Հոմերոս, «Ոդիսական»ին մէջ զարմանք կը յայտնէ՝ ի տես այն զաւառացիներուն, որ աղ չեն գործածեր (անոնք հաւանաբար իրենց աղի պահանջքը կը բաւարարէին որսի կենդանիներով սնանելով)։ Արաբիոյ Հատհրամաութի Պետուիններն ալ այսօր աղ չեն գործածեր։ Սակայն հաւանաբար այս վերջինները իրենց մարմնին այդ պահանջը կը գոհացնեն առատ կաթ խմելով։ Ծանօթ է, որ մէկ լիթր կաթը կը պարունակէ 1.6 կրամ աղ։ Ափրիկէի մէջ շրջաններ կան, ուր աղը պերճանք մը կը նկատուի, օգտագործելի միայն հարուստներու կողմէ։

Պարզ է, որ մարդիկ շուտով պիտի ըմբռնէին աղին արժէքը աշխարհի համար եւ պիտի փորձէին շահագործել զայն։ Կ՚ըսուի թէ Հռոմէական կայսրութիւնը հիմնըւեցաւ աղին շնորհիւ։

Լատինացի աղքատ հովիւները, Ք.Ա. 800ական թուականներուն, իրենց աղը կը ստանային մեծ քանակութեամբ Տիբերիոսի գետաբերանի ճահիճներէն։ Եւ որովհետեւ ձեռք ձգուած աղը իրենց պահանջէն աւելի էր, հովիւները ուղղուեցան դրացի շրջաններ, Սապիններու մօտ ծախելու համար մնացորդը։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնը՝

Տիթրոյթէն Ընկ. ԽԱՉԻԿ ՏԷՐ ՓԻԼԻՊՊՈՍԵԱՆ կը նորոգէ իր բաժանորդագրութիւնը՝ նուիրելով 15 տոլար։

ՊՐ. ՏԻԳՐԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ
ՕՐ. ԱՐԱՔՍԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

խօսեցեալք

Նիւ Եորք 22-1-72

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները խօսեցեալ զոյգին, ծնողաց՝ Տիկին Զարուհի Յարութիւնեանի, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Տէմիրճեանի, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Տէր եւ Տիկ. Գէորգ Կէրիկեան (Մոնթրէալ), իրենց աղջկան՝ Ռիթայի ընդ Պր. Ջօհրապ Գազանճեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, կը նուիրեն 10 տոլար։

Տիկին Գլատիս Գազանճեան (Մոնթրէալ), իր զաւակին՝ Ջօհրապի ընդ Օր. Ռիթա Կէրիկեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ կը նուիրէ 10 տոլար։

Պր. Տիգրան Յարութիւնեանի ընդ Օր. Արաքսի Տէմիրճեանի (Նիւ Եորք) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ Նիւ Եորքէն կը նուիրեն. ե.դ.

Տիկին Էլիզ Կէնտիմեան եւ զաւակը՝ Աւետիս	100
Տէր եւ Տիկ. Սիմոն Սամսոնեան եւ դուստրը՝ Հիլտա	100
Տէր եւ Տիկ. Նուպար Բիւփէլեան	100

Օր. Յասմիկ Պէնտեանի ընդ Պր. Արա Պարսումեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Թովմաս Մանճըլըքեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տիրամայր Լիւսի Չինչինեան, իր ամուսնոյն քաղցր յիշատակին կը նուիրէ.

Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	200
Աղեքս.ի Աղքատախնամին	200

Օր. Յասմիկ Պէնտեանի ընդ Պր. Արա Պարսումեանի (Աղեքս.) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան՝ Տիկին Արաքսի Օհանեան կը նուիրէ.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Օր. Աղնիւ Մանճըլըքեանի ընդ Պր. Վահրամ Սալիպեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Թովմաս Մանճըլըքեան (Աղեքս.) կը նուիրեն.

«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ նուիրատուէն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Պր. Տիգրան Յարութիւնեանի ընդ Օր. Արաքսի Տէմիրճեանի (Նիւ Եորք) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տոքթ. եւ Տիկ. Նորայր Սիմոնեան	200
Տէր եւ Տիկ. Սարգիս Պալաեան	100
Տէր եւ Տիկ. Զաւէն Պալաեան	100

Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Սիւրմէնեան 100 ե.դ. կը նուիրեն՝ ողբ. Սրբուհի Պետիկեանի մահուան տարելիցին առթիւ։

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պր. Ռաֆֆի Գալընեան (Աղեքս.) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ Պր. Վահէ Թաշճեանի (Գանատա)։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի, 17 Փետրուար 1972, կ. ե. ժամը 9ին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

ա) Դասախօսութիւն
Ընկ. ԽԱՉԻԿ ԳԱՍԱՊԵԱՆի կողմէ
Նիւթ՝ ՅՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ԿԵԱՆՔՆ ՈՒ ԳՈՐԾԸ

բ) Ընթերցում ազգային լուրերու
Պատրաստուած ընկ. ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՖՐԸՆՃԵԱՆի կողմէ

գ) Ընկերային խաղեր

Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Շաբաթ, 4 Մարտ 1972, կ. ե. ժամը 9.30ին

ՄԻՋԻՆՔԻ ԱՌԹԻՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

(ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ)

Կը խնդրուի նկատի ունենալ

Կիրակի, 26 Մարտ 1972, կ. ե. ժամը ճիշդ 6.30ին

Ծաղկազարդի առթիւ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՏՕՆ

կազմակերպութեամբ

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ներկայիս կը ծանուցանենք մեր յարգոյ հասարակութեան, թէ ըստ ընկալեալ սովորութեան, Եկեղեցւոյ Պատուարժան Հոգաբարձութեան անդամները սկսած են 1972 տարուոյ խղճագինի նուիրահաւաքութեան։

Կը խնդրենք մեր սիրելի եւ բարեպաշտ ժողովուրդէն, որ բարեհաճի կատարել իր նուիրական պարտականութիւնը՝ բերելով իր բաժինը։

Ե. Գ. Մ. ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տիկ. Նազօ Մալայեան 200 ե.դ. կը նուիրէ ուխտի մը առթիւ։

Պր. Արա Պարսումեանի ընդ Օր. Յասմիկ Պէնտեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Նազարէթեան	100
Տիար Յարութիւն Ամատունի	100

Ողբ. Նուպար Թովմասեանի (Լոս Անճելըս) ցաւալի մահուան առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Մուշեղ Տէյիրմէնճեան	200
Տէր եւ Տիկ. Գէորգ Տէյիրմէնճեան	200

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տիկին Հրանոյշ Բիւբէլեան եւ զաւակը Գէորգ 200 ե.դ. կը նըւիրեն իրենց սիրելի խնամիին՝ ողբ. Տիկ. Ալիս Ամատունիի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին։

Այրի Տիկ. Սաթենիկ Խաչերեան 100 ե.դ. կը նուիրէ իր տաքրոջ՝ ողբ. Գարեգին Խաչերեանի եւ քեռայրին՝ ողբ. Յակոբ Կիւզէլեանի մահուան 2րդ տարելիցներուն առթիւ։

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Առ ի գնահատութիւն եւ քաջալերանք միութեանս կազմակերպած 24-12-1971ի տարեկան ձեռնարկին, շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Տէր եւ Տիկին Աւետիս Ն. Զագըճեան	400
Տէր եւ Տիկ. Փօլ Բիլիտճեան	400
» » Վահան Վարձպետ	400
Տիար Ռուբէն Գազազեան	200
Տիկին Հրանոյշ Բիւբէլեան	200
Տէր եւ Տիկին Մաքսուտ Սարաֆեան	200
Տէր եւ Տիկ. Գառնիկ Սարաֆեան	200
Տէր եւ Տիկին Մեսրոպ Գույումճեան	100
Տէր եւ Տիկ. Սարգիս Փափազեան	100
» » Խաչիկ Գարագաշեան	100
» » Պարգեւ Թօսունեան	100
Տիար Ժորժ Աւագեան	100
Մալլատիի Ընտանիք	100

Իրենց շատ սիրելի ողբ. Մարտիկ Պէյլէրեանի (Մ. Նահանգներ) դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկին Մելիքթոն Պոհճալեան	200
Տիկ. Սիրանոյշ Վարձպետեան	200
Տոքթ. եւ Տիկ. Արթօ Խաչերեան	100

Իրենց սիրելի եղբօր աղջկան Օր. Ժագլին Սիմիթեանի ընդ Պր. Ժիրայր Սուսամեանի (Մոնթրէալ) նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ Տէր եւ Տիկին Գաբրիէլ Տօսթումեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Իրենց շատ սիրելի քեռայրին՝ ողբ. Մարտիկ Պէյլէրեանի (Միաց. Նահանգներ) մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Լեւոն Եղուշեան	1000
Տիար Նշան Եղուշեան	1000

Նոյն տխուր առթիւ կը նըւիրեն.

Տէր եւ Տիկին Յակոբ Վարձպետեան	200
Տէր եւ Տիկին Սարգիս Վարձպետեան	200

Տոքթ. Տիգրան Զրաքեանի եւ ընտանիքին՝ ծանր արկածէ մը ազատելուն ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Վահան Վարձպետ, Տէր եւ Տիկին Արտաշ Վարձպետ կը նըւիրեն 500 ե.դ.։

Օր. Յասմիկ Պէնտեանի ընդ Պր. Արա Պարսումեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տիկին Սիրվարդ Թօսունեան եւ Տէր եւ Տիկ. Վահրամ Թօսունեան	300
» » Արմենակ Կիրլոտեան	200
» » Յակոբ Վարձպետեան	100
» » Սարգիս Վարձպետեան	100

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ Մեծ Պահքի շրջանին, 16 Փետրուար 1972, Չորեքշաբթի օրէն սկսեալ, ամէն Չորեքշաբթի եւ Ուրբաթ օրեր, առաւօտեան պիտի կատարուի Արեւագալի եւ երեկոները Եկեղեցի հանդիսաւոր արարողութիւն տեղւոյս Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյս մէջ։

Սկիզբ Արեւագալի առաւօտեան ժամը 9.30ին
Եկեղեցի՝ Երեկոյեան » 5ին

Կը հրաւիրենք բարեպաշտ մեր ժողովուրդը ներկայ գտնուելու այս արարողութեանց։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 417 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1972 | ՀԱՏԸ ՉԵՌՔԻ 3 Եգ. Դհկ. Կամ 25 Լիր. Դհկ. | العدد ٤١٧ – الخميس ٢٤ فبراير ١٩٧٢

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԸՆԴՀ. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

ՏՈՔԹ. ԷՕԺԷՆ ՊԼԷՅՔԻ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ ԱՅՑԸ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սոյն թուի Փետրուարի 1-4ի օրերին, պաշտօնական այցով Մայր Աթոռում էր գտնւում եկեղեցիների Համաշխարհային Խորհրդի ընդհանուր քարտուղար Տոքթ. Էօժէն Կարսոն Պլէյքը։ Մեծարգոյ հիւրին ուղեկցում էին Ռուս պրավոսլաւ եկեղեցու կողմից Հոգեշնորհ Հայր Քիրիլ վարդապետը և թարգմանիչ Սերկէյ Կորդեւը։

Փետրուարի մէկին, Նրեքշաբթի օրը ժամը 17ին, յարգարժան հիւրերին դիմաւորելու և բարի գալուստ մաղթելու համար Երեւանի օդանաւակայան էին եկել Մայր Աթոռի ներկայացուցիչներ՝ Գերաշնորհ Տ. Յուսիկ Եպիսկոպոս Սանթուրեանը, Տ. Գէորգ Վարդապետ Սերայտարեանը, Մայր Աթոռի միջեկեղեցական յարաբերութիւնների ընդհանուր քարտուղար Պարգեւ Շահբազեանը, Մայր Աթոռի դիւանապետ Հայկ Առաքելեանը և Յակոբ սարկաւագ Կէօքճեանը։

Հիւրերին դիմաւորելու համար օդանաւակայան էր եկել նաեւ ՀՍՍՀ Մինիստրների Սովետին առընթեր՝ հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Պրն. Սուրէն Յովհաննիսեանը։

Ժամանումից յետոյ հիւրերը առաջնորդուեցին Մայր Աթոռ և ընդունուեցին Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի կողմից։ Նորին Սրբութեան և Տոքթ. Պլէյքի միջեւ տեղի ունեցաւ զրոյց էքիւմենիք շարժման և հայ եկեղեցուն վերաբերող հարցերի շուրջ։

Երեկոյեան ընթրիքից յետոյ, հիւրերը մեկնեցին Երեւան «Արմենիա» հիւրանոցում իրենց յատկացուած յարկաբաժինները։

Փետրուար 2ին, Չորեքշաբթի օրը, հիւրերը այցելեցին Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի անուան պետական մատենադարանը, Երեւանի Ս. Սարգիս առաջնորդանիստ եկեղեցին, Եղեռնի յուշարձանը, Էրեբունի թանգարանը, այնուհետեւ եղան Օշականում և իրենց յարգանքը մատուցեցին Ս. Մեսրոպի շիրիմին։

Նոյն օրը, կէսօրին, վեհարանում, ի պատիւ մեծարգոյ հիւրին, տրուեց պաշտօնական ճաշկերոյթ, որին ներկայ էին ՀՍՍՀ Մինիստրների Սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Պրն. Սարգիս Գասպարեանը, նախագահի տեղակալ Պրն. Սուրէն Յովհաննիսեանը, Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդի անդամները և Մայր Աթոռի միաբանութեան ու պաշտօնէութեան ներկայացուցիչները։ Ճաշկերոյթի ընթացքում փոխանակուեցին բաժակաճառեր։

Երեկոյեան, Մայր Տաճարում տեղի ունեցաւ համատեղ էքիւմենիք աղօթք, որից յետոյ Նորին Սուրբ Օծութիւնը ջերմ խօսքերով ողջունեց պատուարժան հիւրի ներկայութիւնը Մայր Աթոռում՝ գրուատելով նրա մատուցած ծառայութիւնները էքիւմենիք շարժման զարգացման և քրիստոնէական եկեղեցիների միութեան ամրապնդման գործին իբրեւ Եկեղեցիների Համաշխարհային Խորհրդի ընդհանուր քարտուղար։

Վերջում, ի պատիւ յարգելի հիւրի, Մայր Տաճարում տեղի ունեցաւ հոգեւոր համերգ Մայր Տաճարի երգչախմբի կատարմամբ՝ ղեկավարութեամբ խմբավար Պրն. Խորէն Մեյխանճեանի։ Կատարուեցին հայկական, ռուսական և արեւմտաեւրոպական եկեղեցական երգեր։

Փետրուարի 3ին, Հինգշաբթի օրը, առաւօտեան ժամը 11ին, Տոքթ. Պլէյքը իր ուղեկիցներով մեկնեց Ս. Գեղարդի վանքը, որտեղ արժանացաւ ջերմ ընդունելութեան։ Վերադարձին հիւրերը դիտեցին նաեւ Գառնիի վերակառուցուող հեթանոսական տաճարը։

Նոյն օրը, երեկոյեան ժամը 18ին, Տոքթ. Պլէյքը ներկայ եղաւ Հոգեւոր Ճեմարանում իր պատուին կազմակերպուած ուսանողական հանդէսին։

Փետրուարի 4ին, Ուրբաթ օրը, բարձրաստիճան հիւրը եւ Նրան ուղեկցող անցիները այցելեցին Ս. Հռիփսիմէի Տաճարը, ապա դիտեցին հին վեհարանի թանգարանը եւ Մայր Աթոռի տպարանը։

Ժամը 3ին, վեհարանում տրուեց ողջերթի ճաշկերոյթ, որից յետոյ Վեհափառ Հայրապետի եւ Տոքթ. Պլէյքի միջեւ տեղի ունեցաւ զրոյց, սրտագին եւ ջերմ մթնոլորտում։

Ժամը 17ին, հիւրերը հրաժեշտ առնելով Վեհափառ Հայրապետից, ուղեւորուեցին օդանաւակայան՝ մեկնելու Մոսկուա։

Բարձրաստիճան հիւրերին օդանաւակայանում ողջերթ մաղթեցին Մայր Աթոռի ներկայացուցիչները եւ ՀՍՍՀ Մինիստրների Սովետին առընթեր՝ հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալը։

ԴԻՒԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

Ս. Էջմիածին, 5 Փետրուար 1972 թ.

ՆԱԽԱԳԱՀ ՆԻՔՍԸՆ ԺՈՂ. ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Նախագահ Ռիչըրտ Նիքսըն, որ քանի մը ամիսներ առաջ անակնկալօրէն աշխարհին տեղեկացուց Ժողովրդային Չինաստան այցելելու իր մտադրութիւնը, անցեալ Երկուշաբթի, 21 Փետրուար 1972, Փէքին ժամանեց։

Օդանաւակայանին մէջ՝ բացի Չինաստանի վարչապետ Շու Էն Լայէ, չին պետական և պաշտօնական անձնաւորութիւններէ և ամերիկացի լրագրողներէ, ոչ մէկ օտար դեսպան կամ ներկայացուցիչ եկած էր բարի գալուստ մաղթելու, փրոթոքոլային անկանոնութիւններ չստեղծուելու համար։

Նախագահ Նիքսընի այցելութիւնը պիտի տեւէ ութ օր, որոնց ընթացքին ան պիտի բանակցի չին ղեկավարներուն հետ՝ երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութեանց, ինչպէս նաեւ համաշխարհային հարցերու մասին։

Չինաստան իր ժամանումէն երեք ժամ ետք, ԱՄՆի Նախագահը ընդունուեցաւ Մաօ Ցէ Թունկի կողմէ, այս վերջինոյն բնակարանին մէջ։ Այս հանդիպումը տեւեց մէկ ժամ։

Չին և ամերիկեան բանակցութիւնները տեղի կ'ունենան Նիքսընի և Շու Էն Լայի կողմէ գլխաւորուած պատուիրակութեանց միջեւ։

Ցարդ ոչ մէկ յստակ տեղեկութիւն տրուած է բանակցութեանց նիւթերուն մասին։

Ամերիկեան պատուիրակութեան մաս կը կազմեն նաեւ Արտաքին Գործոց Նախարար Պր. Ուիլիըմ Ռոճըրզ և Ազգ. Ապահովութեան հարցերու Նախագահական խորհրդական Պր. Հէնրի Քիսինկէր։

Նիքսընի Չինաստան այս այցելութեան մօտէն հետաքրքրուած են շատ մը պետութիւններ, ի մասնաւորի Ճափոն և Մեծն Բրիտանիա, որոնց առեւտրական շահերը, այս բանակցութեանց առթիւ, կրնան մեծապէս վնասուիլ։

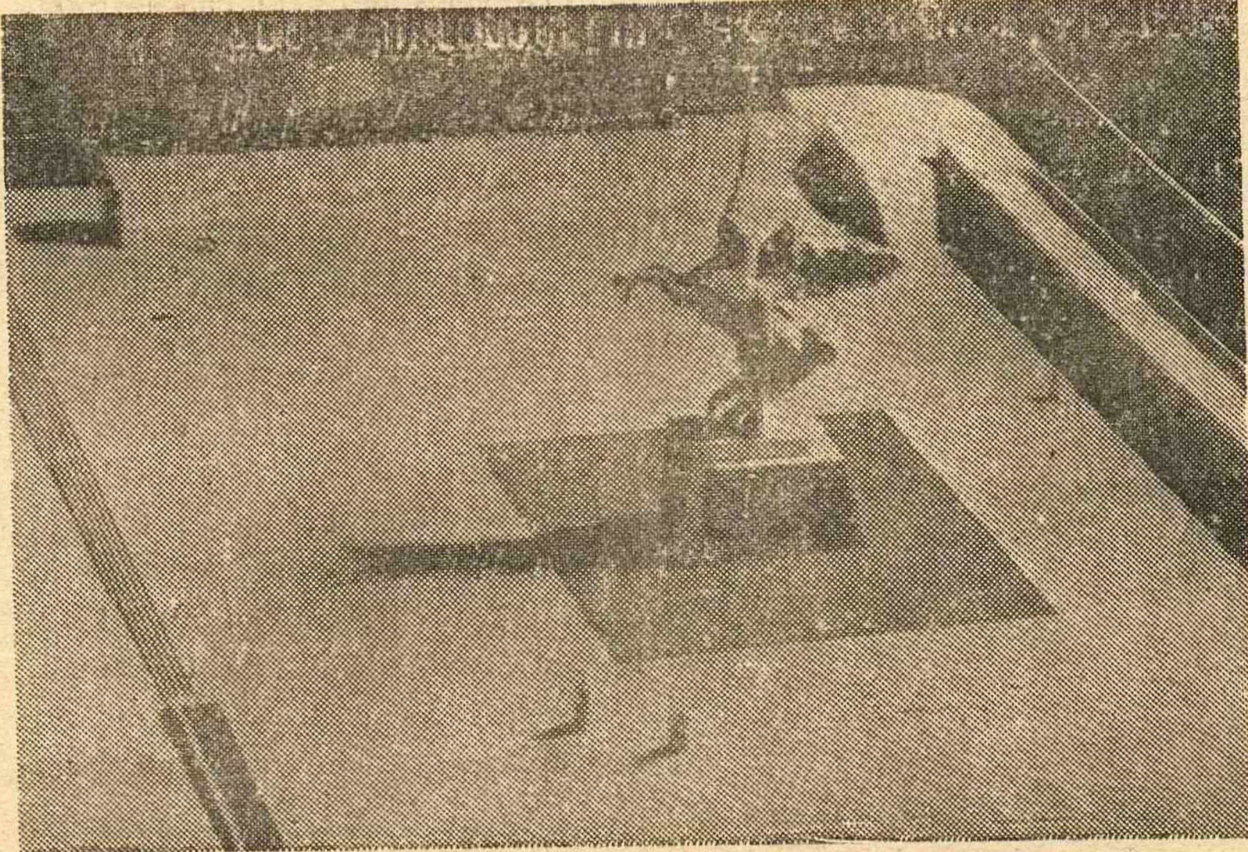
Չին եւ ամերիկեան բանակցութեանց աւարտին հրատարակուելիք պաշտօնական հաղորդագրութենէն, աւելի յստակ պիտի ըլլան այս բանակցութեանց նիւթ եղած հարցերը և անոնց մասին երկու կողմերուն դիրքերը։

Թէ ինչ՞ անդրադարձումներ պիտի ունենայ Նախագահ Նիքսընի Ժող. Չինաստան այցելութիւնը՝ միջազգային քաղաքականութեան վրայ, այդ հարցումին երկար ժամանակ չպիտի կարողանան պատասխանել՝ նոյնիսկ ամենափորձառու դիւանագէտները։

Գայի (Հայկ Բժշկեան) Յուշարձանը ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Խորհրդային Միութեան մայրաքաղաք՝ Մոսկուան, անցեալ տարի միթինկով մը յաւերժացուցած էր հայ անուանի զօրավար Հայկ Բժշկեանի (Գայ) յիշատակը, յուշատախտակ մըն ալ զետեղելով Ուսաչեւ փողոցին վրայ գտնուող այն տանը վրայ,

Յուշարձանին եւ համալիրին մանրանկարին նկարը

որտեղ 1927-35 թուականներուն ապրած էր հայ մեծ զօրավարը։

«Ջահակիր»ի ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ, որ այդ յուշատախտակին վրայ չէր արձանագրուած զօրավարին իսկական անունն ու ազգութիւնը։

Յարգարժան հայորդին, որուն մասին հայ մամուլը վերջին տարիներուն միայն սկսաւ գրել, այսօր պաշտամունքի առարկայ մըն է՝ հայրենի թէ սփիւռքի հայութեան համար։

Շուտով Երեւանի մէջ կը կանգնի՝ արուեստագէտ Սուրէն Նազարեանի քանդակած հսկայ արձանը, որ ունի 10 մեթր բարձրութիւն։

Հնչակեան հին սերունդի խիզախ զօրավարին յուշարձանը պիտի ունենայ 60 մեթր երկարութեամբ և 40 մեթր լայնութեամբ ճարտարապետական հիասքանչ համալիր մը։

Կ'անցնին քանի մը ամիսներ և այստեղ այցի կուգան մեր օրերեայ և ապագայ սերունդներու ներկայացուցիչները իրենց յարգանքի տուրքը մատուցանելու մեծ հայորդիին, որն իր կեանքը նուիրեց մեր ժողովուրդի ազատագրական պայքարին։

Յ. Թ. ՍՍԵՑԻ

Դաւբենք

ՄԱՄՈՒԼ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՈՒԺ՝ ԱՂԲԷՆ

Ուժի ապագայ աղբիւր պիտի դառնայ աղբը։ Գիտուններ գտեր են շատ աժան ելեկտրական ուժ ստանալու կերպը՝ աղբէն։

Պիտի ստացուի քիմիական վառելանիւթ մը, որ պիտի վերածուի ինքնաշարժի վառելանիւթի, արուեստական ադամանդի եւ անշուշտ՝ լոյսի։

Աղբէն՝ լոյս... Բարոյական դա՞ս մը՝ անիկա, աշխարհին, որ մարդիկը բաժներ է խումբերու. պիտանին եւ անպէտը, կարեւորը եւ անկարեւորը, ունեւորը եւ չունեւորն ու այս բաժանումէն ծներ է անհաշիւ չարիք։

Այն մարդը որ ինքզինք անպէտ զգայ, աղբի պէս բան մըն է ուրիշի աչքին։

Ատեն է որ աղբը լոյսի վերածողներ խորհին լուրջ կերպով՝ լքեալներու, զրկուածներու եւ ընկերութեան համար «անպէտ» դարձած մարդկային... «աղբ»ի մասին ալ։

Եւ փոխանակ բազմամիլիառ ոսկի յատկացնելով՝ աղբի եւ մոխիրի վերածելու քաղաքներ ու գիւղեր, դաշտեր ու անտառներ, փորձեն ընել հակառակը. այդ գումարներով «աղբ» նկատուածները վերածեն լաւ եւ օգտակար անհատներու, որոնք պէտք ունին տաք եւ աժան լոյսի...։

Գիտութեան նուաճումը այստեղ կանգ չ'առներ, անշուշտ...։

ԱՅԲ.-ՏԻՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՆԻՒ–ԵՈՐՔԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՌԱՏԻՈԺԱՄԸ

Հինգ տարիէ ի վեր հայութիւնը ամէն Չորեքշաբթի կանոնաւորաբար կը լսէ հայկական ռատիօժամ մը: Հայկական պարԱնգլերէն բաժինը կը ղեկավարէ Արմանտ Զօրեան, որ Նիւ-Եորքի յայտնի ազգային Ֆրանկ Զօրեանի որդին է:

Ձախէն աջ՝ Արմանտ եւ Հայկը, հաղորդումէն առաջ
(Լուսանկար՝ ԿԱՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆի)

եղանակները, լուրերը, մեղեդիները կը լսուին մեծ հետաքրքրութեամբ: Հաղորդման տնօրէնը և հիմնադիրն է Հայկ Օհանեանը:

Այս տարուայ Փետրուար ամսուն, հայկական ռատիօժամի հիմնադրման հինգերորդ տարեդարձն է:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՀՈԳՇ. Տ. ՇՆՈՐՀՔ ՎՐԴ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ

Մօտաւորապէս երկու ամիսէ ի վեր Յունաստան կը գտնուի Տ. Շնորհք Վրդ. Գասպարեան:

Հոգեշնորհ Հայր Սուրբը որ ընէ հեյլէն Օրթոտոքս եկեղեցիին և 15 օր Բէնտէլիի Վանքը մնալէ ու հիւրասիրուելէ յետոյ՝ Իրաքլիոն հրաւիրուած է Կրէտէյի Արք. Տ. Էվյէնիոս Սրբազանին կողմէ: Իրաքլիոնի էջմիածնական համայնքը եւս իր յարգանքի տուրքը մատուցած է յարգելի հիւրին և զինք հրաւիրած, որ պատարագէ ու քարոզէ քաղաքին Ս. Յովհաննէս եկեղեցիին մէջ:

Հայր Սուրբը հրաւիրուած է նաև Յունահայոց Թեմական Խորհուրդին կողմէ և իր Աթէնք վերադարձէն անմիջապէս յետոյ, հանդիպում մը տեղի պիտի ունենայ, որմէ ետք յառաջիկայ Կիրակիներէն մէկուն առաւօտեան պիտի պատարագէ ու պիտի քարոզէ մեր հաւատացեալ ժողովուրդին համար, Փէրիսթէրիի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ, կը գրէ «Նոր Աշխարհ»:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Չորեքշաբթի, 16 Փետրուար 1972, Իսլամաց Նոր Տարւոյ առթիւ, Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ, Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեան, ընկերակցութեամբ Հոգեշնորհ Տ. Ներսէհ Ծ. Վրդ. Բապուճեանի եւ Թեմական եւ Քաղաքական Պատկ. Ժողովներու ատենապետներուն՝ յարգելի Տեարք Յովհ. Քէհեայեանի և Հայկազուն Քիւրքճեանի, այցելեցին Ապտինի պալատը և հոն բացուած մասնաւոր տոմարին մէջ արձանագրեցին հետեւեալը.—

«Ցանուն մեր գաղութի զաւակներուն, Հայոց Առաջնորդարանի ժողովներուն եւ անդամներուն, սրտագին շնորհաւորութիւններ կը ներկայացնենք մեր սիրելի Նախագահ Պր. Անուար էլ Սատաթի, Հիճրիի Նոր Տարւոյ առթիւ, մաղթելով որ այս տարին բլլայ յաղթանակի, յառաջդիմութեան եւ բարգաւաճութեան պատմական ժամանակաշրջան մը, Ամենակալ Աստուծոյ օգնականութեամբ»:

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԼՈՆՏՈՆԱՀԱՅ ՊՐ. ՍԱՐԳԻՍ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԸ ԱՅՑԵԼԵՑ

Երեքշաբթի, 15 Փետրուար 1972, կ. ե. ժամը 7ին, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահը այցելեց՝ Լոնտոնի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ խնամակալութեան Նախագահ Պր. Սարգիս Քիւրքճեան, ընկերակցութեամբ իր զարմիկին՝ Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ Պր. Հայկազուն Քիւրքճեանի:

Յարգելի հիւրերը ընդունեցան սրահի ատենապետ ընկեր Նուպար Գալճեանի կողմէ:

Տեղի ունեցած մտերմիկ զըրոյցին ներկայ եղաւ նաև Թերթիս խմբագիրը:

Մօտ մէկ ժամ տեւած այս այցելութեան ընթացքին, Պր. Ս. Քիւրքճեան տեղեկութիւններ տուաւ Լոնտոնահայ կեանքի մասին և վերջին տարիներուն այնտեղի հայկական կեանքին ներս տեղի ունեցած զանազան իրագործութիւններուն շուրջ:

Հայրենի Բանասէր ԲԱԲԳԷՆ ՉՈՒԳԱՍԶԵԱՆԻ Դասախօսութիւնը

Երեւանի Մաշտոցի անուան Ձեռագրաց Մատենադարանի փոխտնօրէն՝ Պր. Բաբգէն Չուգասզեան, որ Նոյեմբերի կէսէն ի վեր Միացեալ Նահանգներ կը գտնուի՝ իր ազգականներուն այցելելու նըպատակով, Յունուար 23ին, կիրակի օր, կէսօրէ ետք ժամը 2ին, շահեկան դասախօսութիւն մը տըւաւ «Ձեռագրաց Մատենադարանը, Հայերէն Ձեռագիրներ և Մագաղաթներ» նիւթին շուրջ:

Դասախօսութիւնը կազմակերպուած էր Առաջնորդարանին կողմէ, «Գալուստ Գիւլպէնկեան» սրահին մէջ: Առաջնորդարանի երկարամեայ դիւանապետ և ծանօթ գրող Պր. Սուրէն Մանուէլեան, գրաւոր խըրնամեալ խօսքերով ներկայացուց դասախօսին կեանքն ու բազմաշխատակիր գործը:

Պր. Չուգասզեան 1947ին Իրանէն ներգաղթած է Հայաստան. բարձրագոյն ուսումը ստացած է Երեւանի Համալսարանին մէջ և եղած՝ շնորհալի մէկ աշակերտը մեծանուն հայկաբան Հրաչեայ Աճառեանի: Ունի բազմաթիւ ուսումնասիրութիւններ և յօդուածներ: Համակրելի և նուիրեալ այս հայորդին, անցնող քանի մը տարիներէ ի վեր Ձեռագրաց Մատենադարանի փոխ-տնօրէնի պաշտօնը կը վարէ ձեռնհասօրէն:

ԲԱԲԳԷՆ ՉՈՒԳԱՍԶԵԱՆ խօսած պահուն
(Լուսանկար՝ ԿԱՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆի)

Դասախօսը հաղորդական շունչով պատմականը ըրաւ հայկական ձեռագիրներուն, որոնք, ըստ, բաժնած են մեր ժողովուրդին ճակատագիրը, անոր կեանքին ուրախ եւ տխուր օրերը՝ գիրերու գիւտէն մինչեւ 1920 թըւականը: Ան յայտնեց թէ մատենադարանին սկիզբը դրուեցաւ 1920-ին, Ս. Էջմիածինի մէջ, երբ ընդամէնը 4000 ձեռագիր ունէր անիկա: 1939ին մատենադարանը Երեւան տեղափոխուեցաւ և տասնհինգ տարիներէ ի վեր ունի փառաւոր շէնք մը՝ հայոց մայրաքաղաքին գեղեցիկ մէկ բարձունքին վըրայ: Շէնքը նեղ կուգայ ներկայիս և ձեռնարկուած է ուրիշ աւելի շքեղ՝ արդիական ամէն յարմարութիւններ ունեցող կեդրոնի մը շինութեան:

Մատենադարանը ունի 16 000 ձեռագիրներ, 35 գիտաշխատողներ և 70 գիտական օգնականներ, որոնք կ'աշխատին Ակադեմիկոս Լեւոն Խաչիկեանի անձնուէր տնօրէնութեան ներքեւ: Այնուհետեւ Պր. Չուգասզեան լուսապատկերներով ցոյց տուաւ մատենադարանին զանազան մասերը և գունաւոր ձեռագիրներէն նմոյշներ՝ անհրաժեշտ բացատրութիւններ տալով:

Ան կոչ ըրաւ կորուստէ փըրկելու հայկական ձեռագիրները՝ ի գին ամէն նիւթական զոհողութեան: Ան նոյնպէս գնահատանքով յիշեց Մատենադարանին ձեռագիր նուիրող անձերը, որոնց գլուխը կը կանգնի Պր. Յ. Հազարեան՝ Նիւ-Եորքէն, որ արժանացած է «Մեսրոպ Մաշտոց Շքանշան»ին:

Պր. Չուգասզեան այս առիթով սոյն շքանշանով պարգեւատըրեց Գերշ. Տ. Տիրան Արքեպիսկոպոսը, որ վերջերս ձեռագիր մը նուիրած էր:

Երեկոյթը փակուեցաւ Տիրան Սրբազանի շնորհակալական և գնահատական խօսքերով և միաբերան երգուած «Հայր Մեր»ով:

Կ. Պ.
Նիւ-Եորք

Հայրենի Զբօսաշրջիկներ Եգիպտոսի մէջ

Ուրախութեամբ տեղեկացանք որ ամսոյս 14ին, Մայր Հայրենիքէն Եգիպտոս ժամանած է 36 հայ զըբօսաշրջիկներու խումբ մը՝ ղեկավարութեամբ ընկեր Կէորկի (Գէորգ) Ղուկասեանի:

Գահիրէի օդանաւակայանէն խումբը անմիջապէս մեկնած է Աղեքսանդրիա, ուր իջեւանած է «Պալեսթին» պանդոկը:

Զարս օրերու ընթացքին շրջելէ ետք Աղեքսանդրիոյ տեսարժան վայրերն ու հնութիւնները, խումբը Գահիրէ եկած է Հինգշաբթի, 17 Փետրուար 1972 եւ իջեւանած է «Սեմիրամիս» պանդոկը:

Զբօսաշրջիկներու այս խումբին մաս կը կազմեն ելեկտրագէտ Ներսէս Կանայեան եւ իր տիկինը՝ դասախօս Մարիամ Մուրատեան, Լենինի անուան ելեկտրամեքենաշինութեան մեծ գործարանի գլխաւոր ինժիներին տեղակալ՝ Ալպերտ Կոստանեան եւ տիկինը Օլենա Կոստանեան՝ (ելեկտրաշարժիչ գործարանի բաժնի պետ, ճարտարագէտ), ելեկտրալարերու գործարանի գըլխաւոր ինժիներին տեղակալ ըՍտեփան Ասոյեան, նոյնպէս վարպետ եւ առաջաւոր բանուորներ Վալոդիա Սուքիասեան, Ժորա Աղանանեան, Մկրտիչ Գալստեան, Յովհ. Յովհաննէսեան, Նկարիչ Պետրոս Ոպեան, դասատուներ եւ դասախօսներ Թամարա Կոյեան, Սիլվա Քէօշկէրեան, Իսա Ամիրեան, վարորդ Գէորգ Դերմենճեան եւ այլ պաշտօնի կամ մասնագիտութեան տէր հայեր:

Գահիրէի մէջ անոնք այցելած են Բուրգերը, Աստարակը, Պատմական Թանգարանը, Մոհամէտ Ալիի բերդը եւ այլ հետաքրքիր վայրեր:

Իրենց ամենահաճելի եւ ամենասիրելի այցելութիւնը եղաւ, երբ անցեալ Շաբաթ, կ. ե. ժամը 2.30ին, ընկերակցութեամբ թերթիս խմբագիրին, անոնք այցելած եղան Գահիրէի Գալուստեան Ազգ. Վարժարանը, ուր հրճուալից հանդիպում ունեցան վարժարանին տնօրէնութեան, ուսուցչութեան եւ աշակերտութեան հետ:

Աշակերտները եւս իրենց կարգին մեծապէս ուրախացան եւ ոգեւորուեցան՝ ի տես հայրենի հիւրերուն, որոնք իրենց հետ միասին բերած էին մեծ քանակութեամբ դպրոցականներու հետաքրքրող պիտոյքներ (տետրակ, մատիտ, ռետին եւայլն) ինչպէս նաեւ քանակաւոր յուշանուէրներ, կրծքանշաններ, անուանացանկեր, հրաւէրներ եւ այլ նուէրներ:

Այս այցելութիւնը տեւեց աւելի քան մէկ ժամ: Վարժարանին «Գառզու»ի անուան ցուցասրահին մէջ անոնք հանդիպում ունեցան վարժարանին տնօրէն Պր. Նշան Վարդեանի հետ, որ հակիրճ բայց ամբողջական գիծերով պատմականը ըրաւ ազգային այս հարիւրամեայ հաստատութեան: Թերթիս խմբագիրը իր կարգին տուաւ յաւելեալ ծանօթութիւններ, ոգեւորելով անոնք: Ապա «Կոմիտաս»ի անուան երաժշտութեան սրահին մէջ, հայրենի հիւրերը՝ դաշնակի ընկերակցութեամբ իրենց ղեկավարին՝ ընկեր Ղուկասեանի, երգեցին ու պարեցին, ոգեւորելով եւ ոգեւորուելով:

Այս այցի ընթացքին առնուեցան յիշատակի նկարներ:

Խումբը Կիրակի, 20 Փետրուար 1972, մեկնեցաւ Վերին Եգիպտոս, ուր այցելելէ ետք Ասուանի եւ Լուքսորի փարաւոնեան հնութիւնները, ինչպէս նաեւ Ասուանի ամբարտակը, ելեկտրակայանը եւ այլ հետաքրքիր վայրեր, վաղը առաւօտ կը վերադառնայ Գահիրէ, ուրկէ՝ Շաբաթ, 26 Փետր. 1972, կէսօրին, կը մեկնի Մոսկուա եւ ապա Երեւան:

Բարի ճանապարհ կը մաղթենք մեր սիրելիներուն:

ՏԽՐՈՒԹԻՒՆ

Խոր կսկիծով տեղեկացանք, որ անցեալ Ուրբաթ, 18 Փետրուար 1972, կէսօրին, Գահիրէի Իտալական հիւանդանոցին մէջ իր մահկանացուն կնքած է

ՏԻԿԻՆ ԷԼԻԶ ԹԵՐԶԻՊԱՇԵԱՆԸ

խոր սուգի մատնելով իր զաւակները, թոռները եւ ազգականական բոլոր պարագաները:

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Շաբաթ, 19 Փետրուար 1972, կէսօրին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Հէլիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային գերեզմանատունը եւ ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Հանգուցեալը այրին էր մեր ողբացեալ ընկեր Գէորգ Թէրզիպաշեանին, եւ ազնիւ հայուհի մայր մըն էր՝ որ տոհմիկ դաստիարակութեամբ մեծցուցած էր իր զաւակները:

Այս տխուր առթիւ, մեր զգացուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ողբացեալին զաւակներուն՝ Տէր եւ Տիկին Վահէ Թէրզիպաշեանին, Տէր եւ Տիկին Նուպար Թէրզիպաշեանին, Տէր եւ Տիկին Վարդգէս Թէրզիպաշեանին, Տէր եւ Տիկին Ալպէր Զօփուրեանին, անոնց զաւակներուն, ինչպէս նաեւ ազգականական բոլոր պարագաներուն:

— ◆◆ —

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Դամասկոսի Հ.Մ.Մ.ի ատենապետ ընկեր Սեդրակ Համալեանի հօր՝

ՈՂԲ. ՍԱՀԱԿ ՀԱՄԱԼԵԱՆԻ

մահուան տխուր առիթով, «ՋԱՀԱԿ Րի խմբագրութիւնը եւ Հ.Մ.Մ.ի Գահիրէի Շրջանի Վարչութիւնը իրենց զգացուած ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի զաւկին՝ ընկեր Սեդրակ Համալեանին եւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

ՀԱՄԲՈՅՐԸ

ՌԱՖԱՅԷԼ ՄԵԺՐԱՊԵԱՆ

Վերջերս Նունէն իրեն վատառողջ է զգում, գլուխը ցաւում է, մարմինը կոտրատւում։ Նա պառկած է գլուխը բարձին, իսկ մտքերը թռել են հեռուները...

Թովռուն, կայտառ աղջիկը դարձել է լռակեաց ու ամէն ինչի նկատմամբ անտարբեր...

Նա յաճախ է առանձնանում՝ մերթ վերցնում է գիրքը, հենց այնպէս բացում, մի քանի տող կարդալուց յետոյ մի կողմ է նետում, մերթ ինքնամոռաց նըւագում է ինչ-որ մեղեդի ու ինքն իրեն ձայնակցում... Յետոյ անըսպասելի տնից դուրս է փախչում, հեռւում գետակի միւս ափից ըսկիզբ առնող անտառի եզրին, դիտում իր առջև տարածուած ծաղկաշատ մարգագետինը, պոկում ոսկերը համբուրող ծաղիկներից մէկն ու սեղմում կրծքին... Ապա վազում է դէպի մերկ բլրագագաթը, նայում չուրջը, ձեռքերը տարածում օդում... ցանկանում է գրկել բնութիւնը...

Յետոյ... Միայնակ նստած է գետակի ափին, հովանի դարձած ուռենու տակերում, ոտքերն անփութօրէն պարզած դէպի վճիտ գետակը, ձեռքին ծաղկեպսակ։

Եւ միանգամայն անսպասելի, կարծես երազի մէջ, լսում է...

— Նունէ...

Նա ակամայ տեղից վեր է թռչում, չփոթուած իրեն կարգի է բերում։ Զգում է, որ աչքերը հրացոլ են, այտերը՝ շառագունած, շուրթերը...

— Նունէ...

Տղան փորձում է խօսել, արտայայտել իր զգացումները, բայց ոչինչ չի կարողանում ասել... Բառերը խեղդւում են կոկորդում...

— Նունէ...

Արմէնն էր։ Նոյնիսկ աղջկայ համար աննկատ, նրա ձեռքերից վերցնում է ծաղկեպսակը, դնում է Նունէի գլխին, ամուր գրկում ու երկա՜ր, շատ երկար համբուրում...

... Ցանկարծ չքանում է քնաշխարհը, կարծես վարագոյրի վրայ պատկերւում են Արմէնը, Արտիկը, Վահիկը ու նորից Արմէնը, ու միայն Արմէնը...

Անցել են տարիներ։ Արմէնի հոգսերը շատացել են։ Գործարան, աշխատանք, դասախօսութիւններ՝ ինստիտուտում, գիտական ուսումնասիրութիւններ ու քննարկումներ, ժողովներ ու գիտաժողովներ, անհատնում հասարակական աշխատանք և... և այսպէս ամէն օր, անձնականը մոռացած, միայն երբեմն տուն, միայն երբեմն երեխաներ ու կին...

Հանգստեան օր է։ Նա պառկած է գլուխը բարձին, իսկ մտքերը թռել են հեռուները...

— Ոչի՜նչ, սիրելիս, մի անհանգստացիր։ Ես հիմա բժիշկ կը հրաւիրեմ,— գիրքը մի կողմ հրելով, փողկապն ուղղելով փաղաքշաբար ասում է Արմէնը։

«Բժիշկ կը հրաւիրեմ»,— միայն այդքան, մտածում է Նունէն ու ջերմից չորացած շուրթերն ատամներով սեղմած խռովայոյզ նստում է։

Արմէնը նայում է նրան... Նունէի աչքերը հրացոլ են. այնպէս, ինչպէս ուռենու հովանու տակ, այտերը շառագունած, շուրթերը..., եւ Արմէնը, նոյնիսկ իր համար անսպասելի, ամուր գրկում է անդիմադրիր կնոջը և սեղմում իրեն, ու երկար, շատ երկար համբուրում։

— Մի գնա Արմէն, բժիշկ պէտք չէ...

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԿԻՆԵՐ

ԿԱՐՃ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ
ՓՐՈՖ. ՏՈՔԹ. ԱՆՆԱ ԱՍԼԱՆԻ ՀԵՏ

Իտալիոյ «Ինթերզոնթինենթալ Ֆիլմ» շարժանկարի ձեռնարկութիւնը կ'իրագործէ ժապաւէն մը՝ նուիրուած կարգ մը կին անձնաւորութիւններու, որոնք քաղաքական, գիտական, մշակութային կամ ընկերային բնագաւառի մէջ կը տանին աշխարհածանօթ գործունէութիւն մը։ Իբրև գիտութեան ներկայացուցիչ, «Ժամանակակից Հռչակաւոր Կիներ» շարժանկարին համար ընտրուեցաւ գիտնական՝ Փրոֆ. ԱՆՆԱ ԱՍԼԱՆ, ճանչցուած աշխարհի շատ մը երկիրներու մէջ, եթէ նկատի ունենանք միայն այն իրողութիւնը, որ վերջին տասը տարիներու ընթացքին, ան ստացաւ 65.000է աւելի նամակներ։ Ֆիլմին համար ընտրուեցան նաև Ինտիրա Կանտի, Վալանթինա Թերեշքովա, Մարիա Գալաս, Քորեթա Քինկ, Ժոան Գրաուֆորտ եւայլն։

Մեր ականաւոր խօսակիցը բարեհաճութիւնը ունեցաւ աւելի ընդարձակօրէն մեզի խօսելու յիշեալ սովորականէ դուրս շարժանըկարային ժապաւէնի մասին։

— Այսպէս, ուրեմն ինքզինքս կը գտնեմ շարժանկարի առաջնակարգ դերասանի դերքին մէջ, այսպիսի բան մը երբեք պիտի չկարենայի մտածել։ Բայց, անկեղծ խօսելով, իրագործողներուն գաղափարը գիս կ'ուրախացնէ ոչ այնքան այն իրողութեան համար, որ ես կը խօսիմ իմ կեանքիս և գիտական գործունէութեանս մասին (նկարահանումները կատարւեցան Հռոմի մէջ), այլ մանաւանդ այն՝ որ Իտալացի սինէասթները, այս օրերուն, նկարահանեցին Պուքրէշի Ծերաբանութեան Ինստիտուտը։

Ինծի սքանչելի առիթ մը ընծայուեցաւ ցոյց տալու համայն աշխարհին, այս անգամ պերճախօս պատկերներով, այն նշանակալի իրագործումները, զորս ձեռք է բերած ռումանական բժշկական գիտութիւնը, այն սքանչելի պայմանները, զորս կը ստեղծէ մեր պետութիւնը ժողովուրդի առողջապահութեան համար։

Հ.— Ձեր ժամանակը կը բաժնէք ինստիտուտի եւ իւրայատուկ հետազօտութեան միջեւ, նաեւ փնտռուած էք արտասահմանի ինստիտուտներու կողմէ. Ի՞նչպէս կը յաջողիք իրականացնել այս բոլորը։

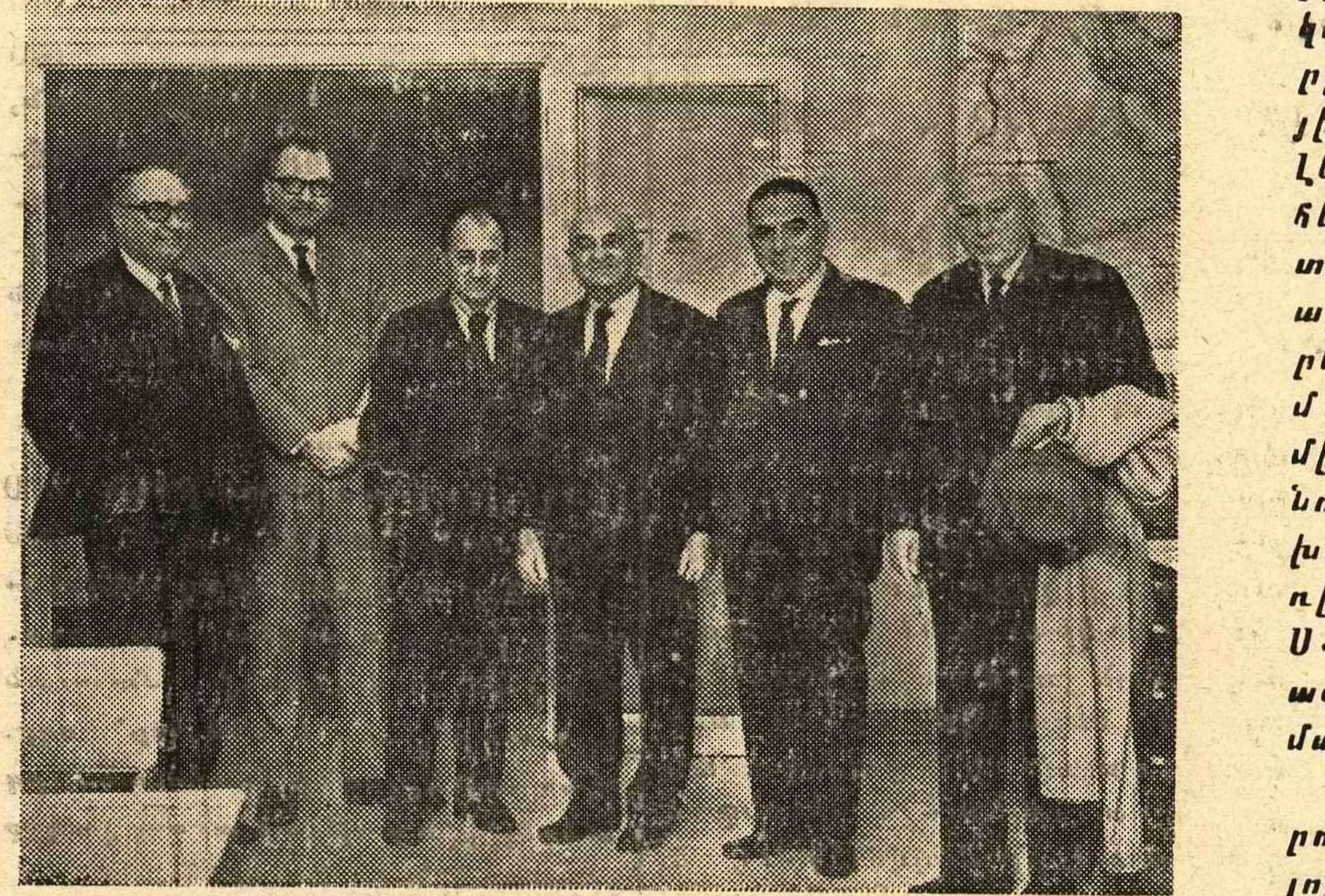
Պ.— Տարատմ զանազանութիւն մը ընելով աշխատանքի և ազատ ժամանակի միջև։ Այսինքն, աւելի ճիշդ, ժամանակը կը յատկացնեմ իմ աշխատանքիս։ Մեծ գոհունակութիւնները, զորս կը զգամ, հիւանդներուս կողմէ ստացած շնորհակալութիւնները ինծի կ'ընծայեն այն ներքին հրայրքը, որ շարունակաբար ինծի նոր ուժեր կու տայ։

Հ.— Կրնա՞ք լուսաբանել բուժերը։ Աւելի ճիշդ, ի՞նչ արձանագրած էք ձեր աշխատանքի օրագրին վրայ։

Պ — Կը խմբագրեմ մեծ համեմատութիւններով աշխատութիւն մը ծերաբանութեան մասին։ Պիտի ղեկավարեմ կլոր սեղան մը Հռոմի մէջ, ծերութեան նախագգուշութեան մասին։ Հրաւիրուած եմ նախագահելու ծերաբանութեան միջազգային համագումար մը Ջուիցերիոյ մէջ և ուրիշ գիտական հաւաքոյթ մը՝ Սկովտիոյ մէջ։ Մ.

ԱՆՈՒԱՆԻ ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՂ
ԼԵՒՈՆ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս մեր անցեալ թիւով հաղորդած էինք, Երկուշաբթի, 14 Փետրուար 1972, կ. ե. ժամը 9.30ին, Հելիոպոլսոյ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի «Պլըքտանեան» սրահին մէջ ելոյթ ունեցաւ՝ անուանի հայ լրագրող և ՄԱԿի մէջ Եգիպտոսի մեծ օրաթերթ «Ալ-Ահրամ»ի ինչպէս նաև զանազան արաբական ձայնասփիւռի և պատկերասփիւռի

«Ալ-Ահրամ» օրաթերթի խմբագրատան մէջ, եգիպտահայ բոլոր թերթերուն խմբագիրները՝ լուսանկարուած ծանօթ հայ լրագրող Դր. Լեւոն Քէշիշեանի հետ. Աջէն ձախ՝ Մէթր Օննիկ Մանառեան (արտօնատէր «Յուսաբեր»ի), ՊՊ. Կայծ Կոկանեան (խմբագիր «Յուսաբեր»ի), Ալեքսանդր Սարուխան (երգիծանկարիչ «Ալ-Ախպար»ի), Լեւոն Քէշիշեան («Ալ-Ահրամ»ի թղթակից ՄԱԿի մէջ, Նիւ Եորք), Աւետիս Եափուճեան (խմբագիր «Արեւ»ի) եւ Սարգիս Պալաեան (Սեփականատէր – խմբագիր «Ջահակիր»ի)

կայաններու թղթակից Դր. Լեւոն Քէշիշեան, նիւթ ունենալով «Հայ Իրականութիւնը Այսօր»։

Այս հանդիպում-հաւաքոյթը նախաձեռնուած էր Գահիրէի Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Մարմինին կողմէ, որուն ատենապետը՝ Դր. Ալեքսանդր Սարուխան բացումը կատարեց երեկոյթին ու իրեն յատուկ պերճիմաստ և զուարթախառն խօսքերով ներկաներուն ծանօթացուց օրուան հիւրը։

Դր. Լեւոն Քէշիշեան, որ լրագրական ասպարէզէն ներս մօտ քառորդ դարու փորձառութիւն և վաստակ ունի, իր դիւրահաղորդ արտայայտութիւններով, ներկաներուն ուշադրութիւնը հրաւիրեց իր վրայ՝ ելոյթի ամբողջ ընթացքին։

Ան իր նիւթին մօտեցաւ յստակ և ուղիղ մօտեցումով, միշտ շեշտելով որ իր արտայայտութիւնները զուտ իր անձնական համոզումներն էին, ներկայի ազգային և միջազգային իրադարձութիւններու լոյսին տակ։

Դր. Քէշիշեան նախ պարզեց հայ ժողովուրդի ներկայ գոյավիճակը. Ըսաւ թէ հայութիւնը այժմ կ'ապրի իր «Ոսկեդար»ը, քանի որ իր Մայր Հայրենիքին մէջ ունի պետականութիւն, արագօրէն կը յառաջդիմէ դէպի գիտութեան, մշակոյթի, ճարտարարուեստի, գրականութեան բարձունքները, իսկ արտասահմանի մէջ ալ տնտեսական բարգաւաճ դիրք կը գրաւէ՝ իր միլիոնատէրերով, գործարանատէրերով և այլ։ Հայ ժողովուրդը այսօր երկու հատուածներէ կազմուած է, առաջինը՝ Մայր Հայրենիքի մէջ ապրող մասը, այսինքն հայրենի ժողովուրդը և երկրորդը՝ այն հատուածը որ կը կոչուի սփիւռքահայութիւն։

Խօսելով Մայր Հայրենիքի մէջ բնակող հայ ժողովուրդին մասին, ան շեշտեց, որ հայութեան այս զանգուածն է միայն, որուն ոչ թէ օտարացման վըտանգ չի սպառնար այլ և շնորհիւ հայ պետականութեան գոյութեան և յիսուն տարիներու կարճ ժամանակամիջոցին մէջ հայ մշակոյթին, գիտութեան և ճարտարարուեստին ունեցած հսկայական յառաջդիմութիւններուն, հայ ժողովուրդի գոյութիւնը դարձած է անխորտակելի և ընդհակառակը մեր քոյրերն ու եղբայրները այնտեղ արագ թափով կը յառաջդիմեն մշակոյթի, ճարտարարուեստի, գիտութեան և այլ բոլոր բնագաւառներէն ներս։

Ս. Հայաստանը այսօր միակ և ապահով կեդրոնն է հայապահպանման։

Դր. Լեւոն Քէշիշեան իր այս հաստատումները ըրաւ հիմնըւելով ոչ միայն իր կարդացածներուն և լսածներուն վրայ, այլև իբրև ականատես՝ իր ունեցած խոր համոզումներուն վրայ. Արդարև ան Մայր Հայրենիք այցելած էր 1968ին և մօտէն ծանօթացած այնտեղի բոլոր իրագործումներուն։

Գալով սփիւռքին, ան ըսփիւռքահայութիւնը բաժնեց երեք կարգի. Առաջինը՝ հայութեան այն զանգուածները, որոնք կ'ապրին Ս. Միութեան սահմաններէն ներս և Ս. Հայաստանի անմիջական մերձակայքը, սահմանամերձ շրջաններուն մէջ՝ որոնք են Ախալցխա, Ախալքալաք, Ղարաբաղ և Նախիջեւան։ Ան շեշտեց որ այս շրջաններու հայութիւնը, որ տեղւոյն բնակչութեան բացարձակ մեծամասնութիւնը կը կազմէ՝ 80-90 առ հարիւրը, զերծ է օտարացման վտանգէ և հաստատեց, որ Ախալցխայի հայը այնքան հայ է որքան Երեւանինը և նոյն զգացումներով կ'ապրի. Դանդաղ օտարացման վտանգ մը գոյութիւն ունի թէև Թիֆլիսի, Պաքուի և այդ շրջաններուն մէջ բնակող հայազգի բնակիչներուն համար։

Երկրորդ մասը սփիւռքահայութեան, ըստ՝ Դր. Լեւոն Քէշիշեանի, այն է որ կը բնակի դարձեալ Ս. Միութեան սահմաններէն ներս և սակայն օտարացման մեծ վտանգին մէջն է, այն թափով ինչ թափով որ է Ֆրանսահայութիւնը կամ ամերիկահայութիւնը։ Այս մասը կը կազմեն այն բազմահազար հայերը, որոնք կը բնակին Հիւսիսային Կովկասի, Մոսկուայի, Քիեւի, Լենինկրատի, Դաշքէնթի և այլ հեռաւոր շրջաններու մէջ։ Այս տեղերու հայերուն մեծ մասը արդէն իսկ չի խօսիր իր մայրենի լեզուն և միայն զգացումով առ այժմ հայ է և միակ առաւելութիւնը այն է անոնց համար, որ աւելի յաճախակի և հեշտ պայմաններով առիթը կրնան ունենալ այցելելու Ս. Հայաստան, ոգեւորուելու և ազգային զգացումներով թարմանալու։

Սփիւռքահայութեան երրորդ մասը կը կազմեն այն բոլոր հայերը, որոնք կ'ապրին Ս. Միութեան սահմաններէն դուրս, տարածուած աշխարհի զանազան մասերուն վրայ, Միջին Արեւելքէն միչև Եւրոպա՝ մանաւանդ Ֆրանսա, Ամերիկաները՝ Հիւսիսային թէ Հարաւային, Աւստրալիա և այլուր։

Միջին Արեւելքի մէջ թէև դանդաղ և սակայն ձուլումի վտանգը միշտ գոյութիւն ունի, նոյնիսկ ամենաապահով կարծըւած Լիբանանի մէջ։ Արաբական աշխարհի մէջ ապրող հայերուն մեծագոյն սխալը եղած է, որ անոնք սկիզբէն ի վեր մեկուսացուցած են իրենց համայնքը և կղզիացած վիճակի մէջ ապրած են, ոչ մէկ յարաբերութիւն կամ կապ պահելով բնիկ ժողովուրդին հետ, ինչ որ մեծ սխալ մը եղած է, և հոն՝ ուր տեղացի ժողովուրդին ազգայնական զգացումները սկսած են զօրանալ, հայերը անհանգստանալ զգացած են ու սկսած են գաղթել։

Այսօր, ըսաւ Դր. Քէշիշեան, մօտ 200.000 հայեր հաշուող Լիբանանի մեր համայնքին մէջ չկան լաւ արաբագէտներ (ի հարկէ բաւարար թիւով), չկան արաբերէնով արտայայտուող հայ լրագրողներ, չկայ արաբերէն լեզուով հայ մամուլ. Այս դրութիւնը կրնայ վտանգաւոր դառնալ մանաւանդ՝ երբ տեղացի ժողովուրդին ազգայնամոլութիւնը աւելի զօրանայ և մթնոլորտը հայուն համար անհանդուրժելի դառնայ. Քիչ չէ թիւը այն հայ ընտանիքներուն, որոնք նոյնիսկ Լիբանանէն ամէն շաբաթ կը հասնին Նիւ Եորք և անկէ կ'անցնին Լոս Անճելըս (Գալիֆորնիա) և պիտի պատահի որ օր մը Լոս Անճելըսը՝ Երեւանէն ետք դառնայ աշխարհի ամենահոծ հայութեամբ քաղաքը։

Ֆրանսահայութեան ապագայի մասին շատ յոռետես է Դր. Քէշիշեան. Գալով Միացեալ Նահանգներու մէջ բնակող հայութեան, ան յստակօրէն բացատրեց ներկայի հայութեան երեք սերունդները, տարեցը, միջինը և նոր սերունդը։

Ամերիկահայ (Ա.Մ.Ն.) համայնքը հազիւ՝ 60-70 տարիներու կեանք մը ունի։ Մեծ թիւով հայեր այդ ժամանակներէն եկած

(Շար. տես էջ 4)

ՋԱՀԱԿԻՐ

24 ՓԵՏՐ. 1972

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Այսու կը յայտարարենք, որ ցրւումի անկանոնութիւններուն առաջքը առնելու համար, անցեալ թիւէն սկսեալ «Ջահակիր»ը կ'ուղարկուի թղթատարութեան միջոցաւ միայն:

Բոլոր այն բաժանորդներէն, որոնց հասցէն փոփոխութեան ենթարկուած ըլլալով թերթը չեն ստանար, կը խնդրուի որ բարի ըլլան իրենց ներկայ հասցէն տեղեկացնեն թերթիս Աղեքսանդրիոյ ներկայացուցիչ Պր. Վահան Պէնտեանին, հեռ. 21942։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի

ԼԵՒՈՆ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

և հաստատուած են զանազան քաղաքներու մէջ, ուր նախապէս փոքր թիւով հայեր միայն կ'ապրէին։ Թրքահայաստանէն եկած այդ հայերը, ընդհանրապէս գաւառացիներ եղած են (խարբերդցի, մշեցի, էրզրումցի, սեփաստացի, զղեցի, արաբկիրցի և այլ) որոնք խօսած են միմիայն իրենց գաւառաբարբառը, հայ գրականութեան և մշակոյթի մասին գրեթէ ոչ մէկ գաղափար ունեցած են ու Ամերիկայի մէջ դարձած են պարզ գործաւորներ, աշխատած են դժնդակօրէն և իրենց մեծագոյն նպատակը եղած է դրամ շահիլ, որպէսզի կարողանան իրենց զաւակներուն տալ համալսարանական կրթութիւն։ Այսպիսիներուն զաւակները, որոնք ներկայիս Ամերիկահայութեան միջին սերունդը կը կազմեն, մեծ մասամբ կեանքի մէջ յաջողած մարդիկ եղած են և սակայն խզուած մնացած են հայ մշակոյթէն, քանի որ ընտանեկան յարկի մէջ հայր և որդիի յարաբերութիւնները՝ ազգային մշակոյթի և պատմութեան գծով խոտոր համեմատած են իրարու։ Հայրը անգլերէն չէ սորված կամ հատուկտուր բառեր միայն, որդին հայերէն չէ ուսած և չէ խօսած ու երկու սերունդներու միջև կապը եղած է զուտ ընտանեկան և զուրկ ազգային նկարագիրէ։ Հայրը չէ գտնուած և չէ կրցած իր զաւակներուն փոխանցել այն լոյս որ ազգային դիմագիծը կուգայ յաջորդող սերունդին, ըսկ զաւակն ալ չէ հետաքրքրուած և չէ ունեցած առիթը իր ազգային մշակոյթին, լեզուին, պատմութեան և գրականութեան տիրանալու:

Այսօր սակայն, նոր սերունդը, այն՝ որ ...մէկէ օտարախօս, բոլորովին հեռու եղած է հայ մշակոյթէ, հայ պատմութենէ՝ ըլլալով զաւակները միջին սերունդին, վերազարթնած է և սկսած է համախմբուիլ ազգային զօրաւոր զգացումէ մը մղուած։ Այս ուրախառիթ երևոյթը ծայր տուած է Մայր Հայրենիքէն այցելող ականաւոր հիւրերու, գիտնականներու դիւանագէտներու, արուեստագէտներու Ամերիկա այցելութեանց առթիւ կազմակերպուած ընդունելութիւններու, համերգներու և այլ առթիւ, ինչպէս նաև եղեռնի յիսնամեակի օրերուն ստեղծուած հայկական շարժումին շնորհիւ։ Այս նոր սերունդը, որ ոչ մէկ կուսակցական և քաղաքական կողմնորոշում ունի, խանդավառուած է իր ժողովուրդով և հայրենիքով ու համարձակօրէն կը յիշատակէ հայու իր ծնունդը։ Ան այլևս ստորակայական բարդոյթէ չի տառապիր, հասած է մտաւոր և նիւթական լաւ վիճակի և հպարտ կը զգայ իր վրայ նոյնիսկ կրելով հայ ըլլալու կարգախօս մը՝ «Արմինեըն փաուր» կրծքանշան մը կամ թեւակալ մը։

Այսպիսի երիտասարդներ մեծ թիւով այժմ կը համախմբուին ու նպատակագրած են նոյնիսկ օտար լեզուով պրոպականտելու հայ ժողովուրդի պատմութեան, մշակոյթի և դատի մասին։ Անոնք ծրագրած են նոյնիսկ հիմնադրամ մը ստեղծել, որուն դրամագլուխը ըլլայ ոչ նուազ քան 100 միլիոն տոլար եւ Պր Քէշիշեան յոյս յայտնեց, որ այդ դրամագլուխը չորս կամ հինգ տարիներու ընթացքին անոնք պիտի կարողանան գոյացնել։

Զնայած որ սփիւռքի մէջ հայը այսօր երկու մասի բաժնըւած է, հայ եկեղեցին երկուքի բաժնուած է, այս երիտասարդ ամերիկահայերը ոչ մէկ կողմին կը յարին ու յաճախ խանդավառուած, ազգային ձեռնարկներու ընթացքին իրենց չէքի տետրակները կը բանան ու 10 հազար, 20 հազար ու նոյնիսկ 100 հազար տոլարներով նուիրատուութիւններ կը կատարեն։

Հայութեան ներկայ գոյավիճակի մասին իր այս արտայայտութիւններէն ետք, Պր. Լեւոն Քէշիշեան անցաւ ազգային այլ հարցերու՝ որոնցմէ գլխաւորագոյնը «հայկական դատ» կոչուածն է, ըսաւ ան:

Ս. Պ.

(Մնացեալը յաջորդով)

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ Մեծ Պահքի շրջանին, 16 Փետրուար 1972, Չորեքշաբթի օրէն սկսեալ, ամէն Չորեքշաբթի եւ Ուրբաթ օրեր, առաւօտեան պիտի կատարուի Արեւագալի եւ երեկոները Եկեսցէի հանդիսաւոր արարողութիւն տեղւոյս Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ։

Սկիզբ Արեւագալի առաւօտեան ժամը 9.30ին

Եկեսցէ՝ Երեկոյեան » 5ին

Կը հրաւիրենք բարեպաշտ մեր ժողովուրդը ներկայ գտնուելու այս արարողութեանց:

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

-700

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Պր. Օննիկ Միքիկեանի ընդ Օր. Նորա Տէմիրճեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ վասն խնդակցութեան Պր. Պետրոս Տընկճեան կը նուիրէ 100 ե.դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տէր և Տիկին Սարգիս Վ. Սարգիսեան, աղջիկ թոռնիկով մը բախտաւորուած ըլլալնուն ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Հ. Կ. Խաչին	100
«Այծեմնիկ»ին	100
Գալուստեան Ազգ. Վրժ.ի Ծնողք Ուսուցիչ Միութեան	100
«Ցուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Տիկին Ռամելա Կէվրէկեան, իր ամուսնոյն՝ ողբ. Վահրամ Կէվրէկեանի մահուան 8րդ տարելիցին և հօր՝ ողբ. Վահրամ Չիլեանի մահուան 7րդ տարելիցին առթիւ և անոնց քաղցր յիշատակին նուիրել.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500

Տէր և Տիկին Ժագ Կէվրէկեան, իրենց սիրեցեալ հօր՝ ողբ. Վահրամ Կէվրէկեանի մահուան 8րդ տարելիցին և մեծ հօր՝ ողբ. Վահրամ Չիլեանի մահուան 7րդ տարելիցին առթիւ և անոնց քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500

Տիար Երուանդ Սահակեան, իր սիրեցեալ հօր՝ ողբ. Աբրահամ Սահակեանի մահուան Բ. տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրէ.

Աղեքս.ի Աղքատախնամին	200
Հայ Աւետ. Եկեղեցւոյ	200
«Ցառաջդիմասէր»ին	100

(Ստանալ Աղեքսանդրիոյ Ազգային Առաջնորդարանէն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Արշալոյս Միրքէճեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան՝ Տէր և Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Տիկին Արմենուհի Մայիսեան 1000 ե.դ. կը նուիրէ ուխտի մը առթիւ։

Տիկին Սիրանուշ Արիֆեան (Ֆիլիփ Հաուզ) 100 ե.դ. կը նուիրէ իր քրոջ՝ ողբ. Մարի Կիւրճեանի յիշատակին, Գերեզմանատան պայծառութեան։

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տէր և Տիկին Լեւոն Եղիշեան 1000 ե.դ. կը նուիրեն ուխտի մը առթիւ։

Տէր և Տիկին Լեւոն Մամուր 500 ե.դ. կը նուիրեն ուխտի մը առթիւ։

Պր. Արա Պարսումեանի ընդ Օր. Ցասմիկ Պէնտեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ փոխան ծաղկեկողովի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին

Նազարէթ Մարկոսեան	200
Տիկին Բերրոնէ Սիւլահեան	100

Տէր և Տիկին Արթիւր Ուզունեան 200 ե.դ. կը նուիրեն Պր. Արա Պարսումեանի ընդ Օր. Ցասմիկ Պէնտեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնը՝

Պր. ԱՐԷՏ ՓԱՓԱԶԵԱՆԷ
(Թորոնթօ, Գանատա)

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Տէր եւ Տիկին Յովակիմ Սիրքէնեան եւ զաւակունք, ինչպէս նաեւ համայն ազգակից պարագաներ, իրենց սիրելւոյ հօր եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ԱՐՇԱԼՈՅՍ ՄԻՐՔԷՃԵԱՆԻ

մահուան տխուր առիթով, իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն՝

Եգիպտոսի Հանրապետութեան սիրելի նախագահ Մուհամմէտ Անուար էլ Սատաթի։

Առաջնորդական Տեղապահ Գերաշնորհ Տ. Զաւէն Ս. Եպսկ. Չինչինեանի, որ նախագահեց յուղարկաւորական արարողութեանց։

Հոգեշնորհ Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Բապուճեանի եւ Արժանապատիւ Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեանի, որոնք մասնակցեցան սոյն արարողութեանց։

Աղքատաց Հոգաբարձութեան յարգոյ վարչականներուն։

Նիւբր Իսթ Հայկական ակումբի պատ. վարչութեան եւ անդամներուն։

Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի պատ. տնօրէնութեան, ուսուցչական կազմին եւ աշակերտութեան։

Գալուստեան Վրժ.ի Ծնողք-Ուսուցիչ Միութեան պատ. վարչութեան։

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Որբանոցի Եկեղ. Ընկերակցութեան։

Տիկնանց «Այծեմնիկ» Միութեան պատ. վարչութեան։

Եգիպտահայ Մամուլի պատուարժան խմբագրութեանց։

Նաեւ Եգիպտոսի եւ արտասահմանի յարգելի բոլոր այն ազգայիններուն ու բարեկամներուն, որոնք ցաւակցութիւն յայտնեցին սոյն տխուր առիթով՝ անձամբ, հեռագրով, նամակով, ծաղկեպսակ ղրկելով, կամ բարեսիրական հաստատութեանց նուիրատուութիւններ ընելով։

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Աբգարեան Ազգային Դարմանատունը վերաբացուած ըլլալով 1 Յունուար 1972էն սկսեալ, Աղքատաց Հոգաբարձութիւնս կուգայ իր խորին շնորհակալութիւնները յայտնել բժշկուհի Ասողիկ Մանասեանի, բժիշկներ Հանրի Բէօլրեանի, Գէորգ Մազլումեանի, Շաւարշ Ագխաչերեանի եւ Անդրանիկ Նիկոլեանի, որոնք սիրայօժար եւ ձրիօրէն խնամած են իրենց ղրկուած նպաստընկալ հիւանդները Դարմանատան փակ մնացած շրջանի ընթացքին:

ԱՂՔԱՏԱՑ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ՄԱՐՄԻՆ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀՐԱՒԷՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Հայ Աղքատախնամ Մարմին Տարեկան Ընդհանուր Ժողովը պիտի գումարուի Աղեքս. Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, Ուրբաթ, 3 Մարտ 1972, կ. ե. ժամը 4ին, հետեւեալ օրակարգով.

1. Ընթերցում և վաւերացում նախորդ Ընդհանուր Ժողովի ատենագրութեան:
2. Ընթերցում և վաւերացում վարչութեան 1971 տարեշրջանի նիւթական և բարոյական գործունէութեան տեղեկագրին։
3. Պիւտճէի Նախագիծ 1-1-1972էն մինչև 31-12-1972։
4. Ընտրութիւն Կեդրոնական վարչութեան երկու անդամներու, համաձայն կանոնագրի Գլուխ Դ. Յօդ. 31ի։
5. Ընտրութիւն հաշուեքննիչի:

ԾԱՆՕԹ. Անդամական ընդհանուր ժողովը օրինական կը նկատուի, երբ ժողովին մասնակցելու իրաւունք ունեցող անդամներուն կէսէն մէկ աւելին ներկայ են։ Հակառակ պարագային կը յետաձգուի մէկ ժամ և ապա ժողովը օրինական կը նկատուի, ինչ որ ըլլայ ներկաներուն թիւը։ – Գլուխ Դ. Յօդ. 25 –։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՑԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 418 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ՄԱՐՏ 1972

ՀԱՏԸ ՉԵՌ․ 3 եգ․ Դհկ․ կամ 25 Լիր․ Դհկ․

١٩٧٢ العدد ٤١٨ — الخميس ٢ مارس

ՅՈԳՈՒՏ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ՝ ՄԵՐՁԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Եգիպտոսի նախագահը Անուար Էլ Սատաթ պաշտօնական այցելութեամբ մը ԽՍՀՄ ժամանեց։

Եգիպտոսի պետին այցելութիւնը կատարուեցաւ ԽՍՀՄի եւ Եգիպտոսի միջեւ գոյութիւն ունեցող բարեկամութեան եւ համագործակցութեան դաշնագրի մը երջագիծին ներս, որ կը նախատեսէ որ երկու պետութիւնները կանոնաւորաբար պիտի խորհրդակցին իրարու հետ՝ խորհրդային եւ եգիպտացի ժողովուրդներու շահերուն հետ կապուած կարեւոր հարցերուն շուրջ։

Երկու երկիրներուն միջեւ կնքուած բարեկամութեան եւ համագործակցութեան համաձայնութիւնը, ծանր հարուած մը տուաւ իմփերիալիստական երջանակներուն եւ անոնց մեղսակիցներուն։ Ան ցոյց տուաւ, որ այդ բարեկամութիւնը անխորտակելի է եւ կը հանգչի երկու ժողովուրդներուն հասարակաց շահերուն վրայ՝ հակա-իմփերիալիստական պայքարին մէջ։

Արդարեւ, համաձայնութիւնը՝ որուն երրորդ կէտը կը նշէ երկու պետութեանց ճիգեր թափելու վճռական որոշումը՝ ձեռք ձգելու եւ երաշխաւորելու համար ամուր եւ արդար խաղաղութիւն մը Մերձաւոր – Արեւելքի մէջ, դրական մեծ դեր մը խաղաց իմփերիալիստական նախայարձակ աշխատանքներուն դէմ բոլոր արաբներու մղած պայքարին մէջ։ Ան միջազգային ասպարէզին մէջ նոր ուժեր կը քաշէ ի նպաստ արաբներուն դատին, ազդու նպաստ մը կը բերէ համաշխարհային ազգային ազատագրական շարժումին։

Եգիպտոս – խորհրդային համաձայնութիւնը աննախընթաց երեւոյթ մըն է միջազգային օրէնքի պատմութեան մէջ – մեծ տէրութիւն մը իրաւական փաստաթուղթով մը կը նուիրագործէ բարեկամական յարաբերութիւններ զարգացնելու իր փափաքը՝ թերաճ երկրի մը հետ, որ բռնած է հասարակարգը սոցիալիստական հիման վրայ վերակազմելու ուղղութիւնը։ Ինթերնացիոնալիզմի Լենինեան սկզբունքը, որուն հիման վրայ խորհրդային մարդիկը կը կերտեն իրենց յարաբերութիւնները միւս ժողովուրդներուն հետ, եւ որով կ՚առաջնորդուի Խորհրդային Պետութիւնը իր արտաքին քաղաքականութեան մէջ, իր լիարժէք արտայայտութիւնը գտաւ՝ բարեկամութեան եւ համագործակցութեան համաձայնութեան մէջ։

Իմփերիալիզմի եւ գաղութարարութեան դէմ՝ ժողովուրդներու ազգային ազատագրութեան պայքարին համար համաձայնութեան կարեւորութիւնը եւ արաբական երկիրներուն ընծայուած ազդու յենարանը եւ անոր դերը ընդգծելով է որ ԽՍՀՄ-ի Գեր. Խորհուրդի Նախագահութեան Նախագահ Նիգոլա Փոտկորնի մասնաւորապէս յայտարարեց.

«Մեր միջազգայնական քաղաքականութիւնը իր նոր հաստատումը գտաւ ԽՍՀՄ-ի եւ Եգիպտոսի միջեւ բարեկամութեան եւ համագործակցութեան համաձայնութեան ստորագրութեան իրողութեան մէջ»։

Այն բարեկամական յարաբերութիւնները՝ որ ստեղծուեցան ԽՍՀՄի եւ Եգիպտոսի միջեւ, սքանչելի օրինակ մըն են պետութեանց միջեւ առողջ յարաբերութեանց, հիմնուած՝ գերիշխանութեան, հողային ամբողջականութեան, իրարու ներքին գործերուն չմիջամտելու յարգանքի սկզբունքներուն վրայ։ Այս յարաբերութիւնները պերճախօս կերպով ցոյց կուտան՝ որ թերաճ երկիրները կրնան մեծ յաջողութիւններ ձեռք ձգել իրենց քաղաքական ու տնտեսական անկախութեան մէջ՝ գործակցելով սոցիալիզմի ուժերուն հետ։

Խորհրդային երկիրներուն հետ պայքարի միութեան ամրապնդումը մեծապէս կ՚օգնէ ժողովուրդներուն – ներառեալ արաբ ժողովուրդներուն – յաջողօրէն դիմ դնելու իմփերիալիզմի ոտնձգութեանց։ ԽՍՀՄ-ի եւ Եգիպտոսի արդիւնաւէտ գործակցութիւնը կը զարգանայ յօգուտ երկու երկիրներու ժողովուրդներուն։ ԽՍՀՄ-ի օգնութեամբ Եգիպտոսի մէջ կառուցուեցան բազմաթիւ կառոյցներ, որոնք Հանրապետութեան համար խիստ կենսական պատմական տարողութիւն մը ունին։ Ասուանի հսկայ պատնէշը հիմքը նետեց արդիական ճարտարարուեստի մը ստեղծումին։

ԽՍՀՄ-ի եւ Եգիպտոսի միջեւ գործակցութիւնը՝ արդիւնաւէտ է նաեւ զինուորական մարզին մէջ։ Այս գետնի վրայ, ԽՍՀՄ-ը Եգիպտոսին կ՚ընէ այն ամէն օգնութիւնը՝ որ կրնայ երաշխաւորել անհրաժեշտ հակահարուածը տալու իսրայէլացի նախայարձակներուն։

Եգիպտոս-խորհրդային համաձայնութիւնը նորութիւն չբերաւ միայն Մերձաւոր – Արեւելքի ուժերու վերաբաժանման, այլ ան ստեղծեց նաեւ շօշափելի նախադրեալները յառաջդիմական ուժերու յաղթանակին՝ ուրիշ երջաններուն համար, ուր ազգային ազատագրութեան պայքարը կը շարունակուի։ Համաձայնութիւնը իրաւականօրէն նուիրագործեց իմփերիալիզմին դէմ հասարակաց ճակատով միջամտելու, վերջնականօրէն եւ ամբողջականօրէն լուծարքի ենթարկելու համար գաղութարարութիւնը, եւ այս՝ համաձայն գաղութային բոլոր երկիրներուն եւ ժողովուրդներուն անկախութիւն շնորհելու ՄԱԿ-ի յայտարարութեան։

(Շար. տես էջ 4)

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՏՈՔԹ. ԱԶԻԶ ՍԸՏՔԻ

այսօր հարցազրոյց մը պիտի ունենայ Պատկերասփիւռէն

Գահիրէի պատկերասփիւռը այսօր, կ.ե. ժամը 6ին, թիւ 5 կայանէն պիտի հեռասփռէ հարցազրոյց մը՝ Եգիպտոսի վարչապետ Տոքթ. Ազիզ Սըտքիի հետ։

Վարչապետին այս հարցազրոյցը պիտի հեռասփռուի նաեւ կ.ե. ժամը 8.30ին, լուրերու հաղորդումէն ետք։

Միւս կողմէ վարչապետը երջապտոյտի մը պիտի ելլէ երկրին զանազան կառավարչատուները, տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու համար այն խնդիրները՝ որոնց կը դիմագրաւէ ներկայիս ժողովուրդը։

Այս առնչութեամբ վարչապետը կառավարիչներէն պահանջած է, որ իր այս այցելութիւններուն համար ժամանակացոյց մը պատրաստեն եւ իւրաքանչիւր կառավարչատան մէջ ժողովրդական զանգուածները հետաքրքրող հարցերը համախմբեն։

Այս որոշումները առնուեցան վարչապետին եւ կառավարիչներուն միջեւ գումարուած ժողովին ընթացքին, Երեքշաբթի, 29 Փետրուար 1972, ի ներկայութեան փոխ-վարչապետ եւ Ներքին Գործոց նախարար Պր. Մամտուհ Սալէմի՝ ինչպէս նաեւ Բնակեցումի, Կրթական, Առողջապահական նախարարներուն եւ Նախարարաց Խորհուրդի մօտ ներկայացուցիչ՝ Պետական նախարարին։

Միւս կողմէ, որոշուած է որ վարչապետը ամիսը անգամ մը հանդիպում ունենայ կառավարիչներուն հետ, ժողովրդական զանգուածներուն խնդիրներուն շուրջ խորհրդակցելու համար։

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ 1972 ՏԱՐԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ

ՅՈԲԵԼԻՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆԻ ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 200 ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

Յունուար 1972 Թուակիր Սրբատառ Կոնդակով, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, Ս. Էջմիածնի Տպարանին հիմնադրութեան 200ամեակին առթիւ (1771-1971) այս տարին՝ 1972ը Յոբելինական Տարի յայտարարեց։

Այս առթիւ Ան կը հրահանգէ, որ Հայաստանեայց բոլոր եկեղեցիներուն մէջ հանդիսաւոր սրբազան արարողութիւններով ոգեկոչուի յիշատակը՝ Ս. Էջմիածնի տպարանի հիմնադրութեան 200ամեակին, անոր երջանկայիշատակ հիմնադիր՝ Երեւանցի Սիմէոն Կաթողիկոսի, բարեպաշտ բարերարներուն և Մայր Աթոռի գործակից միաբաններուն։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԺԱՊԱՒԷՆՆԵՐՈՒ ՓԱՌԱՏՕՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Պէյրութի մեծ Սինեմաներէն՝ Գիպլոսի մէջ, անցեալ Երկուշաբթի, 28 Փետրուարէն սկսած է Հայկական Նոր Ժապաւէններու Փառատօն մը, հովանաւորութեամբ տեղեկատուութեանց նախարար Ն. Վ. Հանրի Թուրպէյի, և ներկայութեամբ հայրենի սինեմայի պատուիրակութեան մը։

Այս Փառատօնին ընթացքին կը ցուցադրուին ԽԱԹԱԲԱԼԱ (28 Փետր.), ԲԱՐԵՒ, ԵՍ ԵՄ (29 Փետրուար), ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ (1 Մարտ), ԱՆՑԵԱԼԻ ԱՐՁԱԳԱՆԳՆԵՐԸ (2 Մարտ), ԽՌԱՆԿԻՒՆԻ (3 Մարտ) և ՀԵՂՆԱՐ ԱՂԲԻՒՐ (4 և 5 Մարտ)։ Բացի ասոնցմէ, ամէն օր յայտագիրին մաս կը կազմէ նաև հայկական կարճամեթրաժ նոր ժապաւէն մը։

Այս Փառատօնը նախաձեռնուած է Լիբանանահայ Գրական Շրջանակին կողմէ։

Մայր Հայրենիքէն ժամանած պատուիրակութիւնը կը գլխաւորէ՝ Սինեմայի Պետական կոմիտէի նախագահ Տոքթ. Փրոֆ. Գէորգ Հայրեան։ Պատուիրակութեան մաս կը կազմեն Արուեստի վաստակաւոր գործիչներ՝ բեմադրիչ Հենրիկ Մալեան և դերասանը Սօս Սարգսեան։

Վստահ ենք, որ այս Փառատօնը մեծ խանդավառութիւն պիտի ստեղծէ Պէյրութահայութեան մէջ։

ՄԱՄՈՒԼ

«ՀՈԳԻ ԾԱԽԵԼ»

Ծախելը վաճառականութիւն է։ Հոգի ծախելը, երբ Սատանան չէ զայն գնողը՝ քրէական յանցանք, գերվաճառութեան օրէնքն հասած։

«Հոգի»ն, կ՚առնենք շատ արժէքաւոր, անփոխարինելի, նիւթական կամ աննիւթական իմաստով, որ բարոյականն ալ ունի մէջը։ Ահա՛ «հոգի ծախել»ը։

Ինչքան ալ փոքր ըլլայ մեր հոգին, պէտք չէ վաճառքի հանենք զայն։ Նախընտրելի է պահել սեփական պզտիկ հոգին, քան թէ ծախել զայն շահաբեր նպատակով։

Ու կը հասնինք Չինաստան, որ Ամերիկայի հետ կը խաղայ «Առ եւ տուր»ի սիրերգութիւնը։ Վարչապետ Չու Էն Լայ կը հայթայթէ մեր նիւթը զոյգ մը հազուագիւտ արջուկ՝ «պանդա» ընծայելով Միացեալ Նահանգներուն՝ նախագահ Նիքսընի Չինաստան կատարած «այցելութեան» առիթով։

Լոնտոն եւ Մոսկուա ունին մէկական «պանդա» որոնք չկրցա՛ն սիրել իրար, հակառակ այդ նպատակով թափուած ամէն ճիգի ու մնացին ամուլ...։

Արտաշխարհի արջուկներուն երջանկութիւնը կ՚ապահովէ Փեքին, այս նուէրով։ Հարց կը ծագի թէ Ամերիկայի մէջ ո՞վ տէր պիտի կանգնի «պանդա»ի անգտանելի ու աննման զոյգին։

Արդէն կուսախնձոր է ամոլը կենդանաբանական պարտէզներու տնօրէններու միջեւ...։

Եւ յանկարծ Սիէթըլի պարտէզի տնօրէն Ճէք Սիմըընզ կը յայտարարէ։

«Այս *պանդա*ները ունենալու համար չկայ մէկը որ պիտի չուզէ ծախել իր հոգին», երբ ունի անշուշտ, պէտք է աւելցնենք...։

Ամէն արժէք տոլարով չափող ու ըմբռնող եւ տոլարակերութիւնը աշխարհի չորս կողմը սփռող Ամերիկայի համար, քաջ կ՚ըմբռնենք մրցակցութեան այս ոգին, հոգի՛ ծախելու գնով...։

Կը մաղթենք միայն որ ամենազօր կարծուած *տոլար*ով ամէն ինչ ունենալու, ամէն ինչի տիրապետելու այդ տենչը սահմանափակուի այլեւս բարի նպատակներու միայն, չտարածուի նոր կրուպատերու հոգեծախի այս նոր թափով...։

Երկինքի Արքայութիւնը տեղ չունի հոգին ծախողին։

ԱՅԲ-ՏԻՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՆԻՒ–ԵՈՐՔԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ՃԱՆ Վ. ԼԻՆՏԶԻ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 10Ը ՀՌՉԱԿԵՑ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՕՐ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Երկրորդ անգամ ըլլալով, այս տարի եւս քաղաքապետ Ճան Վ. Լինտզի Հինգշաբթի Փետրուար 10ը հռչակեց Ս. Վարդանանց Օր՝ Նիւ Եորքի մէջ, ի յարգանս այն բոլոր հերոսներուն՝ որոնք իրենց կեանքը զոհեցին 451 թուականին կրապաշտ պարսիկներու դէմ մղուած Աւարայրի ճակատամարտին մէջ, պահպանելու համար իրենց քրիստոնէական հաւատքն ու խիղճի ու պաշտամունքի ազատութիւնը։

Քաղաքապետը անձամբ կատարեց այդ հռչակումը՝ հայ համայնքին կարգ մը ղեկավար անդամներուն ներկայութեան, ընդ որս, Նիւ Եորք քաղաքի Երթեւեկութեանց յանձնախումբի պետ Պր. Թէոտոր Գարակէզօզոֆի եւ ջուրի սպասարկման յանձնախումբի անդամ Պր. Սամ Ազատեանի։ Հայ համայնքի «Պատրիարք» Պր. Հայկ Բաւուքճեանի յանձնուեցաւ այս հրովարտակը, որուն մէջ գրուած է.

«Հայ ժողովուրդը իր ամբողջական մասնակցութիւնը բերաւ մեր մեծ քաղաքին քաղաքացիական, մշակութային եւ նիւթական վերելքին։ Անոնք գործունեայ եղան առեւտուրի, ճարտարարուեստի, դաստիարակութեան, արուեստներու, գիտութեանց եւ այլ արհեստներու մէջ, մեր քաղաքին կեանքը հարստացնելով եւ անոր բարեկեցութեան դրական մասնակցութիւն բերելով։

Հայ ժողովուրդը արժանաւորապէս կը յարգէ յիշատակը՝ իր ազգային հերոս Ս. Վարդանի, որ կռուեցաւ ի պաշտպանութիւն խղճի ազատութեան եւ պատերազմեցաւ ընդդէմ շատ աւելի զօրեղ բանակներու՝ 451 թուականին (Ք.Ե.)։ Այս սկզբունքները, որ այսօր մեր եղբայրներէն շատերուն կողմէ ուսուցուած է, հայ ժողովուրդին կողմէ իբր սրբազան սկզբունքներ կը նկատուին միշտ։

Հետեւաբար, ուրեմն, ես, Ճոն Վ. Լինտզի, Նիւ Եորք քաղաքի կառավարիչը, ներկայիս՝ Հինգշաբթի, 10 Փետրուար կը հռչակեմ «Ս. ՎԱՐԴԱՆԻ ՕՐ», Նիւ Եորք քաղաքին մէջ եւ կոչ կ'ընեմ բոլոր քաղաքացիներուն միանալու՝ համայնքային խմբաւորումներու միջեւ աւելի սերտ յարաբերութիւններ մշակելու, բոլոր Նիւ Եորքցիներուն միջեւ իրարհասկացողութեան եւ միմեանց յարգանքի գերագոյն նպատակներով։

Քաղաքապետ Լինտզի Վարդանանց Օրուան Յայտարարութիւնը ստորագրած պահուն՝ համայնքի ներկայացուցիչներու հետ։ Ձախէն աջ՝ Բաբգէն Զուլգադեան (Երեւանի Մաշտոց Մատենադարանի Տնօրէնի Տեղակալ), Թէոտոր Գարակէզօզոֆ (Ն. Ե. քաղաքի Երթեւեկութեան գըմիշընըր), Բարեկար Հայկ Գավուքճեան, բանաստեղծ Գէորգ Էմին, Հայկազ Միխալեան (Բարեգործականի Ամերիկայի Շրջանի Տնօրէն) Լուսին Ամարա (Մեթրոփոլիթընի երգչուհի), Սէմ Ազատեան (Ն. Ե. քաղաքի Ջուրի Բաժանմունքի գըմիշընըր) եւ Եդուարդ Պօղոսեան (խմբագիր Ռիփորթըրի)։

(Լուսանկար՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

ԻՐԱՔԱՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԳԷՏ

ԱՐԱՄ ՊԱՊՈՒԽԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ քանի մը շաբաթ առաջ Գահիրէի մէջ կայացած Արաբական Երաժշտութեան Բ. Համագումարին, ուրկէ իրաքեան պատուիրակութեան անձնակազմին մաս կազմող, իր մասնակցութիւնը բերած է նաեւ Իրաքի Արուեստից Վարժարանի ուսուցիչներէն ջութակահար – երաժշտագէտ Արամ Պապուխեան։ Մեր յարգելի հայրենակիցը, դժբախտաբար, իր զբաղումներուն պատճառաւ, տոտ մնացած է Եգիպտոսէն, հակառակ՝ եգիպտահայ մշակութային կեանքին մօտէն ծանօթանալու իր ցանկութեան։ Անիկա պատահական հանդիպում մը ունեցած է միայն՝ նոյն համագումարին իր մասնակցութիւնը բերող հայրենի երաժշտագէտ Տոքթ. Իզապելլա Նոլեանի եւ երգահան Եդուարդ Յակոբեանի հետ եւ իրաքահայ կեանքի մասին տուած է հետաքրքրական տեղեկութիւններ։

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

ԱՆԻ ԱՃԷՄԵԱՆԻ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ

Իսթանպուլահայութեան ծանօթ դաշնակահարուհի Օր. Անի Աճէմեան, որ Ժընեւի մէջ կը զարգացնէ իր երաժշտական ուսումը, մեծ յաջողութեամբ անցուց «Քլաս տը վիրթիւօզիթէ»ի իր քննութիւնները ու արժանացաւ դժուարահաճ ժիւրիի մը գնահատանքին։ Միեւնոյն ատեն յաջողութիւններ կ'արձանագրէ նաեւ իր տուած ռէսիթալներով։

Իսկ «Լ'օտիսիոն տը լա քլաս տը միւզիք տը չամպր»ի «վիրթիւօզիթէ»ի քննութեան մէջ (Փրոֆ. Օր. Տօրիս Ռօսիանի կողմէ), որ տեղի ունեցած է իբր հրապարակային քոնսէր, ու խստապահանջ ժիւրիի մը ներկայութեան, Օր. Աճէմեան այնքան մեծ յաջողութեամբ եւ անթերի կերպով նուագած է Սէզար Ֆրանքի Լա Մաժէօր սոնաթը Պրունօ Սուսթմոյի ջութակի ընկերակցութեամբ, որ ներկայ հասարակութիւնը խանդավառ արտայայտութիւններով կրկին ու կրկին բեմ հրաւիրած է զինք։

Համակրելի դաշնակահարուհին արժանացած է թէ ժիւրիին եւ թէ ժողովուրդին գնահատութեան։

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սոյն թուի Փետրուարի 10ին, Հինգշաբթի օրը, Սրբոց Վարդանանց տօնի առիթով, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի բարեհաճ կարգադրութեամբ Մայր Տաճարում կատարուեց քահանայական ձեռնադրութիւն։

Հոգեւոր ճեմարանի նախկին չորս շրջանաւարտ ուսանողներ՝ Դաւիթ սարկաւագ Դիլաքեանը, Յովհաննէս սարկաւագ Յակոբեանը, Արարատ սարկաւագ Գալստեանը եւ Եղիշէ սարկաւագ Բաղրամեանը, ձեռնադրութեամբ Տ. Կոմիտաս Եպիսկոպոս Տէր-Ստեփանեանի, արժանացան քահանայական սուրբ աստիճանին՝ վերանուանուելով Տ. Վարդան աբեղայ Դիլաքեան, Տ. Յովսէփ աբեղայ Յակոբեան, Տ. Մասիս աբեղայ Գալստեան եւ Տէր Եղիշէ Քահանայ Բաղրամեան։

Նոյն օրը երեկոյեան ժամերգութիւնից յետոյ, նորընծայ երեք աբեղաները, Մայր Տաճարում՝ ըստ Մաշտոցի, աղօթքով եւ օրհնութեամբ ստացան վեղար։

Այս առթիւ ուրախութեամբ արձանագրում ենք նաեւ, որ 1971 թուի Սեպտեմբերին եւ 1972 թուի Փետրուարին կատարուեցին հետեւեալ քահանայական ձեռնադրութիւնները։

Արարատեան թեմում՝ Տ. Սարգիս քահանայ Թաշճեանի, Տ. Բարսեղ քահանայ Միրզախանեանի, Տ. Մկրտիչ քահանայ Ստեփանեանի, Տ. Գալուստ քահանայ Բեքլիկեանի։

Վրահայոց թեմում՝ Տ. Տիրայր քահանայ Կոնսուլեանի, Տ. Տաթեւ քահանայ Սաղոեանի, Տ. Շմաւոն քահանայ Յարութիւնեանի։

Շիրակի թեմում՝ Տ. Վահան քահանայ Մարգարեանի։

Բացի այդ, 1971 թուի Դեկտեմբերի 25ին, Սուրբ Ստեփանոսի տօնի օրը, սարկաւագ ձեռնադրուեցին Հոգեւոր ճեմարանի Բ. լսարանի հինգ ուսանողներ՝ Վրէժ Նանարեանը, Նորայր Աւագեանը, Յակոբ Խաչատրեանը, Սամուէլ Պետրոսեանը եւ Աւետիք Արապաճեանը։

ԴԻՒԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

Սուրբ Էջմիածին, 15 Փետրուարի 1972 թ.

Հայկական Ս. Ծնունդը Երուսաղէմի Մէջ

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐԱՊԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳԵՑ ՈՒ ՔԱՐՈԶԵՑ Ս. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

— «Ջահակիր»ի Պուքրէշի թղթակիցը, 15 Փետրուար 1972 թուակիրով կը գրէ.

Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք՝ Նորին Ամենապատուութիւն Բարձր. Տ. Եղիշէ Արք. Տէրտէրեանի պաշտօնական հրաւէրին ընդառաջելով, Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայ թեմերու առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, Շաբաթ 15 Յունուար 1972, ուղեւորուեցաւ դէպի Սուրբ Քաղաք։

Գերշ. Տ. Տիրայր Սրբազան երկրորդ անգամ ըլլալով է, որ պաշտօնական հրաւէրով կը մեկնէր Երուսաղէմ, Հայկական Ս. Ծնունդին առիթով հանդիսաւորապէս պատարագելու եւ քարոզելու համար, իր առաջին ուղեւորութիւնը կատարած ըլլալով 1970 թուի Յունուարի կիսուն։

Հայկական Ս. Ծննդեան գիշերային արարողութիւնները տեղի ունեցան 18 Յունուար 1972, Երեքշաբթի գիշեր, Բեթղեհէմի Ս. Ծննդեան Այրին մէջ։ Կը նախագահէր՝ Նորին Ամենապատուութիւն Պատրիարք Հայրը, իր շուրջ ունենալով Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանը, ափիւռքահայ հիւր հոգեւորականներ եւ Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան անդամները։

Չորեքշաբթի, 26 Յունուար 1972, կ. ա. ժամը 10ին, Աստուածայայտնութեան տօնին առիթով, Ս. Յարութեան Տաճարին մէջ, հանդիսաւորապէս պատարագեց ու պերճիմաստ քարոզ մը խօսեցաւ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան։

Հայկական Ս. Պատարագն ու Սրբազան Հօր հոգեշունչ քարոզը տեղւոյն վրայ ձայնասփռուեցան ու հեռասփռուեցան։

Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայ թեմերու առաջնորդը դասախօսեց Ժառանգաւորացի ուսանողներուն, ինչպէս նաեւ քարոզեց Եաֆայի ու Հայֆայի հայ եկեղեցիներուն մէջ։

ՄՈՆԹՐԷԱԼԻ ՄԷՋ

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ «ՄԱՐԴՈՑ ԵՐԿԻՐԸ» ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

«Հայրենիքի Ձայն»ը կը գրէ.— Գանատայի Մոնթրէալ քաղաքին մէջ կայ «Մարդոց Երկիրը» մշտական ցուցահանդէսը, որուն ցուցանմուշները ամէն տարի կը փոփոխուին։ Այս ցուցահանդէսին կը մասնակցին Գանատա ապրող տարբեր երկիրներու ներկայացուցիչներ։

Վերջին ցուցահանդէսին նշանակալի տեղ գրաւած են հայ արուեստագէտներ՝ Յովսէփ Քարշը, Ջիկ Տամատեանը, պատանի նկարիչ Յովակ Պապիկեանը եւ երիտասարդ արուեստագէտ լուսանկարիչ Արա Աւետիսեանը, որ եգիպտահայ անուանի նկարիչ Օնիկ Աւետիսեանի որդին է։

Արա Աւետիսեանը ցուցահանդէսին մասնակցած է բազմաթիւ լուսանկարներով։ Ան իր բաժինը անուանած է «Երիտասարդներ եւ Ծերեր»։ Ցուցահանդէսի ճիշդ մուտքին զետեղուած է անոր «Հայուհին» լուսանկարը։ Հայկական տարազով երիտասարդուհիի այս լուսանկարին տակ գրուած է հետեւեալը. «Անոր պատմութիւնը՝ պատմութիւնն է փոքր, բայց արի ժողովուրդի մը, որ տառապանքի եւ Թշուառութեան մէջ կարողացած է ստեղծել հազարամեայ քաղաքակրթութիւն եւ զայն պահպանել»։

Արա Աւետիսեանի ցուցահանդէսի մասին Մոնթրէալի օտար մամուլը դրուատալից յօդուածներ տպագրած է։ «Մոնրէալական Լուրեր» թերթին արուեստաբան՝ Էրնէսթ Փոլլակը, իր յօդուածին մէջ Արա Աւետիսեանի դիմանկարները կը համարէ «նկարագիր արտայայտող լուսանկարչական արուեստի կատարեալ գործեր»։

ՆԻՔՕՆ-ՖՕԹՕ ՇԻՐԱԶ

Հ.295089 ՊԷՅՐՈՒԹ

ԳԱՀԻՐԷ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԱՂՕԹԱԺՈՂՈՎ՝ ԿՆՈՋ ՀԱՄԱՐ

Յառաջիկայ Ուրբաթ, 3 Մարտ 1972, առաւօտեան ժամը 11.30ին, քաղաքիս «Ամենայն Սրբոց» Անկլիքան եկեղեցւոյ մէջ (Մասբերօ, Գորնիշ Էլ Նիլ), տեղի պիտի ունենայ մասնաւոր աղօթաժողով։ Ինչպէս սովորութիւն եղած է անցեալին, սոյն աղօթաժողովին կը մասնակցին քրիստոնեայ բոլոր համայնքի կիներ։

Մեր համայնքի կիները սիրով կը հրաւիրուին սոյն աղօթաժողովին։

Ե. ԵՂԲԱՅՐՈՑ ՏԻԿՆԱՆՑ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՒ ԴԷՊՔ

ՀՐԱՉԵԱՅ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Ուզում եմ երկու փաստ յիշել «դերասանական» իմ «խուր գործունէութիւնից», որ տեւել է ընդամէնը ամառային մէկ ամիս։

Պատանի էի, մօտ 16 տարեկան։ Մեկնեցի հայրենի Շահապ գիւղ։ Համագիւղացի երիտասարդներ Ղուկասը եւ Հայկազը սովորում էին Երեւանի թատերական ստուդիայո՞ւմ, թէ՞ ուսումնարանում, չեմ յիշում։ Այդ ամառ գիւղ գալով, նրանք կազմակերպել էին երկու ներկայացում՝ «Քաղէ Հիւր» եւ «Պեպօ»։ Փորձում էին «Քաղէ Հիւրը», երբ վրայ հասայ։ Ու ինձ վիճակուեց երկրորդական դեր՝ Տոն-Կառլոս։

Եւ այսպէս, ներկայացման պրեմիերան է։ Անգամեայ դպրոցի կանաչ-սիզավէտ բակում, գետնին կամ սներից բերած աթոռակների նստել են գեղջուկ հանդիսականները։ Բեմը դպրոցի պատշգամբն է՝ գետնից մէկ մեթր բարձրութեան վրայ։ Զանազան քաղիքներով, քանձիւներով, չթէ կտորներով վարագոյր եւ եզրային ծածկոյթներ են սարքել։ Խաչիկ-Տոն-Ժուանը ուսին նետել է գրասեղանի սփռոց եւ մի տաշած ճիպոտ լուած գօտկամէջը, սեան նման ցից ու անշարժ կանգնած՝ արտասանում է իր խօսքերը։ Գիւղում կէսօր չհարւեց, ճառունց քան, սովորական առեւտրական քան։ Ես անա այդ քանը գրկած՝ Վերցինի-Լաւուրան չենուը է պաշնի, նրգում է... առտում իմ, Ներամի «Թաոք ոջիս օր ու գիշեր»... «սերենատ»։ Հենց այդտեղ Ներս մտաւ Խաչիկ-Տոն-Ժուանը, եւ ես՝ Տոն-Կառլոսս (որ բաւականաչափ լաւ գիտէի ինձ ինչից է ենորհից զուրկ չէի), բարձրացայ մենամարտելու նրա հետ, մեր հրացու-սուսերներով։ Ես կը կարողանայի մի քիչ սուսերամարտ նմանութիւն ցոյց տալ, եթէ ախոյեանս Խաչիկ-Տոն-Ժուանը, հենց առաջին հարուածով նիպոտը չխփէր կրծքիս ուղիղ մէջտեղը եւ չսեղմէր։ Սթիպուած ընկայ։ Ընկնելս ու հանդիսականների վեր կենալն ու ցրուելը մէկ եղաւ։ Այդ պահին վարագոյրի ետեւից բռաւ լեղապատառ յուշարար Ղուկասը եւ գոռաց.

— Ո՞ւր, ա՜յ ժողովուրդ, ո՞ւր էք գնում, քաշոցը դեռ չի վերջացել։

Բազմութեան միջից լսուեց աւտովարորդ Նիկալի ձայնը.

— Ա՜յ մարդ, ուներինք-չունեցինք մի կարգին խաղացող ունեինք, նրան էլ սուիք-սպանեցիք, էլ ի՞նչ նայենք...

«Քաղէ Հիւր»-ից յետոյ ներկայացրինք «Պեպօ»ն, այս անգամ գիւղի խրճիթ-ընթերցարանում։ Նրա պատերից կախուած էին մի քանի նաւթի լամպեր, երկուսը՝ բեմի աջ ու ձախ կողմերում։ Բեմայարթակը դարձեալ ցածրիկ էր։ Հանդիսականները նստած էին հենց բեմայարթակից սկսած, գետնի վրայ, այնուհետեւ նստարաններին, իսկ վերջինները կանգնած էին նոյնպիսի նստարանների վրայ։ Առջեւից մինչեւ ետին շարքերը ասացւել էր մարդկային գլուխների ծրպսուն, թուխ դէմքերի մի տեսակ քէրրաս։ Այդ քէրրասի ուղիղ մէջտեղից մի մարդու լայնքով ճղւում էր միջանցքը։ Ես բեմի վրայ, երբսած մի երկար ճանապարհ վրայ, արտասանում եմ իմ ժայլեր մենախօսութիւնը. «Ո՜վ, Պեպօ...» Այդ պահին այժմ ընկայ միջանցքի վերայ եւ բաց կիսալուսով եկաւ մի գիւղական դատական պառաւ մի, որ, աջ ու ձախ նայելով, մօտենում էր բեմայարթակին։ Զգեռնով աջաս ենդ, Ես եկաւ եւ ճագիւս բարձրացայ բեմ, մի ճիչ ֆտեցնելով Եսեց էջհանց իմ կողքից։

— Ջալօ՛, սա քո տեղը չի, իջիր Ներքեւ Եսեր...

ՄԱՐՕ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Քո բերած լոյսն է ինձ երկինք
հանում,
Մառախուղներից խորունկ ու
խաւար,
Քո պատկերով է օրը լուսանում,
Մնացածը՝ ողջ օրերի աւար,
Մնացածը՝ ողջ ծանօթ բոլորից,
Մեզ մեր սէրերից խլելու համար,
Տալելու համար, ծոխելու համար,
Մեր կարօտածուի
անդամութիւններից,
Կոյր կարծրութիւններ կռելու
համար։
Օրերի այս փուշ պղպջակներում,
Դառնակութեան մէջ այս ծուղակներում,
Քո պատկերով է օրը լուսանում,
Մնացածը՝ ողջ օրերի աւար։

Այսօր լոյսը բացուեց
Քո մարմանդ բարի ձայնով,
Կապոյտ վաղորդայնով,
Այսօր լոյսը բացուեց,
Ու թաւիշներ իջան աշխարհների
վրայ,
Սահմաններին բոլոր,
Վար ու վերին։
Ու մանուշակներ թափուեցին առաս
Կատարներին սառած,
Քար ու լերին,
Այսօր լոյսը բացուեց
Հալչող սէրեր փռած
Անյայտներում կորած ճամփաներին։

— Բան չկայ, բալա ջան, դու խօսիր, ես չեմ խանգարի,– ասաց նա՝ երեք սանտիմեթր առաջ գալով, ձախ ձեռքը ծոցում, աջով կիսով փակելով բերանը։

— Սա բեմն է, դերասանների տեղը, ա՛յ ձալօ։

— Բան չկայ բալա ջան, դու խաղայ...

Ստիպուած վեր ելայ, քաշեցի վարագոյրը եւ անցայ բացատրութիւնների...

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ ՌՈՏՈՍԹՕՅԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

Հեղինակ ՍԱՐԳԻՍ Գ. ՓԱՉԱՃԵԱՆ

Անձ մը, անձեր սեփականացընելու չեն միտիր՝ անցեալի մեր գաղութները վերապրեցնելու համար գրուած յուշամատեաններըը։ Ո՛չ ալ լոկ յուշարձաններ կը հանդիսանան անոնք։ Այլ առաւելապէս մեր հարուստ անցեալին տէր կանգնելու կը ձգտին անոնք, անցեալին համապատկերը ամբողջացընելու, քար մը՝ պակսո՛ղը՝ դնելու անցեալի ամբողջական յուշակոթողին վրայ։ Որովհետեւ, եթէ այս կենսական գործը չկատարուի, կիսատ, թերի պիտի մնայ մեր անմիջական անցեալին պատմութիւնը։

ՍԱՐԳԻՍ ՓԱՉԱՃԵԱՆ

Թուրքին ջարդերէն ու աւերումներէն ետք, վաւերական առաջնահերթ աշխատանքն է՝ կարելի եղածին չափ հիմնական տուեալներով յագեցած գործերով վերակերտել այդ աշխարհը, իր բազմաթիւ շրջաններով։ Ո՛վ որ նման աշխատանք մը կը կատարէ, կ'արժանանայ իր ժողովուրդին երախտագիտութեան։ Երախտաւոր գործ է, որ կը կատարեն յուշագրողները տպագրյ պատմութեան ստուգ հայթայթելով։

Սեփականացումի, խորացումի առանձնագծեալ մը չէ կատալոգը, այլ յստակ ներդրում մը, որով կապը կը վերահաստատուի անցեալին և ներկային միջեւ։ Հատորները իրարու կը յաջորդեն, առանց իրարու նմանելու, իրենց ծաւալով ու բովանդակութեան արժէքով։ Իւրաքանչիւրը ունի իր տեղը հայ մատենագրութեան գանձարանին մէջ։

Մեծ Եղեռնի բնական հետեւանքն էր այս ճիգը վերապրեցընելու ե՛ւ բնաշխարհը ե՛ւ ժողովուրդը՝ իր բարքերով ու փառքերով։ 1915ի անկինումարձ Թրքական չորջ քսան տարի ետք ծայր տուաւ այս շարժումը, եթէ չենք սխալիր՝ Մարաշի և Զէյթունի մասին հրատարակուած հատորով։ Այնուհետեւ այս շարժումը ծաւալեցաւ, հատորները իրարու յաջորդեցին։ Փրկուեցաւ մեր անցեալին մէկ մասը։ Տակաւին կատարուելիք աշխատանք կայ։

Յուշամատեաններու շարքին նորագոյնն է՝ «Յուշամատեան Ռոտոսթոյի Հայերուն» (1606-1922), որուն հեղինակն է Սարգիս Փաչաճեան, Սոֆիայէն։ Իրականութեան մէջ ստուար երկբորդ և լրացեալ հրատարակութիւն մըն է առաջին հրատարակութեան, լոյս տեսած՝ քառասուն տարիներ առաջ։ Շուրջ 270 էջեր կը հաշուէ այս աշխատասիրութիւնը, ուր լոյս աշխարհ կը բերուի Ռոտոսթոյի հայ գաղութին կազմաւորումը, բարգաւաճումը, ապա կազմալուծումը։ Շրջանին վերաբերեալ պատմական բոլոր տուեալները տեղ գտած են գրքին մէջ։ Թեմական հարցեր, ինչպէս նաեւ շրջանին աշխարհագրական, ընկերային և տնտեսական բնութագրումը կը ներկայացուին պարզ լեզուով մը, – անհրաժեշտ միակ ձեւը՝ նման պարագաներուն։

Չեն անտեսուած նոյնպէս ռոտոսթոցիներուն լեզուն, բարբառը, տօները, բարքերը, մէկ խօսքով՝ այն բոլոր տուեալները, որոնցմով կը պայմանաւորուին յուշամատեանները։

Գրքին հեղինակը կը հաստատէ,– Գաղութիւն չունեցող հաւաքականութիւններր կը նմանին՝

(Շար. տես էջ 4)

ԱՆՈՒԱՆԻ ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՂ ԼԵՒՈՆ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն նախորդ թիւէն եւ վերջ)

Հայերը անխտիր և միշտ կը խօսին, կը գրեն, կը վիճաբանին «Հայկական Դատ»ի համար և սակայն անոնցմէ ոչ մէկը յստակ քաած է, գրած է, սահմանած է՝ թէ ինչ է այդ «Դատ»ը, մէկ խօսքով հայը այսօր չգիտեր թէ ինչ կ'ուզէ, «Հայկական Դատ»ը ինչ է։ Այս հարցի մասին եթէ հարցնէք, ամէն հայ տարբեր պատասխան մը կուտայ ձեզի, ամէն հայ իր ուզած և փափագած ձեւն է որ կ'արտայայտուի։

Արդ, ըստ Պր. Քէշիշեան ամէն դատ պարտի ունենալ թղթածրար մը՝ փաստաթուղթերով լեցուն և այդ փաստաթուղթերու հիման վրայ ներկայացուած պահանջք։ Ցաւալի է որ հայը իր «Դատ»ին կը մօտենայ զուտ զգացական կողմէ։ Գիտական այս դարուն մէջ, ըստ ան, պէտք է իրապաշտօրէն և առարկայապաշտօրէն մօտենանք այսպիսի հարցերու՝ որոնք քաղաքական և մանաւանդ միջազգային բնոյթ կը կրեն։ Խօսքով բան չ'ստացուիր։ Ամէն դատ նախ պէտք է սահմանել և մանաւանդ հիմնուիլ փաստաթուղթերու վրայ։ Ասոր բացծին, անոր գրածին վրայ չեն կրնար հիմնուիլ՝ միջազգային հարցեր լուծելու համար։

Ուրեմն հայ ժողովուրդին, ի հարկէ սփիւռքահայութեան (քանի որ այդ մասին հայաստանաբնակ ժողովուրդը չի կըրնար այժմ արտայայտուիլ) կը մնայ նախ քով քովի գալով սահմանել, թէ ինչ է «Հայկական Դատ»ը, ապա կազմել համահայկական մարմին մը, որ վաւերական փաստաթուղթեր հաւաքէ և ապա երբ յարմար առիթը ներկայանայ, Միջազգային Ազգերու Կազմակերպութենէն այդ «Դատ»ին լուծումը պահանջէ։ Եւ սակայն, ըստ Պր. Քէշիշեան, եթէ այդ դատը հողային հատուցման դատ է, անհրաժեշտ է որ այդ դատը հետապնդող ժողովուրդը ունենայ իր ինքնորոշման իրաւունքը։ Այսօր հայ ժողովուրդին մեծ մասը կ'ապրի իր հայրենիքին մէջ, ունի պետականութիւն և մաս կը կազմէ ՄԱԿի, քանի որ անդամ մէ Սովետ Միութեան։ Հետեւաբար երբ հողային պահանջք ներկայացնել փորձէ սփիւռքահայութիւնը, այն ժամանակ իրեն պիտի պատասխանուի, որ այդ պահանջքը միմիայն կրնայ ներկայացնել Ս. Հայաստանը, այսինքն անոր ներկայացուցիչը՝ Ս. Միութիւնը։

Այս պարագային ուրեմն «հայկական հողային դատով» պարտի զբաղիլ Ս. Միութիւնը և սփիւռքահայն ալ այս տեսակէտով միջազգային կազմակերպութեան մէջ ըսելիք և ընելիք չի կրնար ունենալ։

Սփիւռքահայը սակայն՝ որ իր բնակավայրէն, իր ծննդավայրէն տեղահանուած է, արմատախիլ եղած է և կրած է ֆիզիքական ու նիւթական վնասներ, կրնայ ուրեմն պահանջք ներկայացնել նիւթական հատուցումի համար։ Ամեն հայ որ տեղահանուած է, իրաւունք ունի նիւթական հատուցում պահանջելու։ Այս պարագային ուրեմն առաջ քշելով ցեղասպանութեան զոհ եղած ըլլալու իր հանգամանքը։

Այստեղ ևս սակայն ծայր կուտան այլ դժուարութիւններ, քանի որ այն յանձնախումբը՝ որ Ազգերու Ընկերութեան օրերուն կազմուած է, 1922էն ի վեր, տակաւին չէ կրցած սահմանել «ցեղասպանութիւն» բառին իմաստն ու նշանակութիւնը, ու ահա յիսուն տարիներէ ի վեր այդ յանձնախումբը ժողովներ կը գումարէ և պիտի շարունակէ գումարել ու վստահ չէ թէ երբ «ցեղասպանութիւն» բառին նշանակութիւնը բոլորին կողմէ ընդունելի սահմանում մը պիտի ունենայ։

Եւ որովհետեւ «ցեղասպանութիւն» բառը տակաւին չէ սահմանուած, ՄԱԿի կողմէ տարիներէ ի վեր ստեղծուած յանձնախումբը՝ որուն պաշտօնն է «նախայարձակում» բառը սահմանել, ամէն անգամ որ իր աշխատանքներուն ընթացքին կը հասնի «ցեղասպանութիւն» բառին, կը դադրեցնէ իր աշխատանքները։ Եւ այսպէս տարիներ շարունակ յանձնախումբերը կը հաւաքուին ու առանց արդիւնքի կը վերջացնեն իրենց ժողովները։

Իբրեւ այս դրութեան մէջ ի՞նչ կը մնայ ընել հայ ժողովուրդին։

Պր. Լեւոն Քէշիշեան ըսաւ որ ամէնքս պարտինք ըլլալ իրատես, չտատանինք զգացումներով, չխաբուինք՝ կարծելով որ այս կամ պետութիւնները կամ անոնց ներկայացուցիչները իրենց ելոյթներով կրնան ՄԱԿէն ներս կամ դուրս «հայկական դատ»ը լուծել։ Այս առնչութեամբ տուաւ ՄԱԿի մէջ Ուրուկուէյի ներկայացուցիչին՝ Ցխնամեակի օրերուն ըրած ծիծաղելի մէկ արտայայտութիւնը, ինչպէս նաև Կիպրական Հարցին առթիւ Թուրքիոյ դէմ Կիպրոսի Արտաքին Գործոց նախարարին՝ ՄԱԿի Ընդհ. Ժողովին իր խօսքերուն մէջ բերած օրինակը՝ հայկական ջարդերը, առանց որ յստակ տեղեկութիւն ունեցած ըլլար այդ ջարդերուն մասին։ Պր. Քէշիշեան յայտնեց, որ ըստ իրեն, սփիւռքահայութիւնը պարտի օտար լեզուներով՝ հայ ժողովուրդը և անոր վրայ գործըւած ցեղասպանութիւնը պըրոպականտել աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն, հայկական պատմական իրաւունքները փոխանցել սերունդէ սերունդ, մինչեւ որ քաղաքական նպաստաւոր պայմաններու ժամանակ, «Հայկական Դատ»ը, որուն լուծումը կախում ունի աշխարհիս հզօրագոյն երկու պետութիւններու իրարհասկացողութենէն, ունենայ արդար վճիռ մը։

Իր զրոյցի վերջին մասին մէջ Պր. Լեւոն Քէշիշեան տուաւ յուսադրիչ տեղեկութիւններ՝ Միջին Արեւելքի տագնապի լուծման շուրջ, որմէ ետք իրեն եղած հարցումներուն ան սիրով տուաւ իր կարծիքը։

Ներկաները խիստ բաւարարուած՝ այս բովանդակալից եւ հետաքրքիր զրոյցով, երկարատեւ ծափահարեցին յարգելի հիւրը։

Ս Գ.

ՍԱՀԱԿԵԱՆ - ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐՆ ՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ

Հոգեկան մեծ ուրախութիւն է իրապէս, կարենալ ըսել որ Պէյրութի՝ Սահակեան և Հալէպի՝ Կիլիկեան տիպար կրթական հաստատութիւնները, շատ մը բարերարներ ու բարեկամներ ունին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ, որոնք՝ գիտակցելով այս զոյգ դպրոցներուն կատարած հայրենասէր և ազգանուէր գործունէութեան, յաճախ կը յիշեն զանոնք իրենց մեծ ու փոքր նուիրատուութիւններով։ Անցնող աւելի քան 15 տարիներու ընթացքին, հանգուցեալ սիրելի Պետրոս Գանտացիի նախաձեռնութեամբն իսկ կազմուած Սահակեան-Կիլիկեան Օժանդակ Մարմինը, կարողացած է նիւթական որոշ օգտակարութիւն ունենալ այդ դպրոցներուն, շնորհիւ Սփիւռքի մէջ մեր նոր սերունդի հայեցի դաստիարակութեան հաւատացող բարեխնամ նուիրատուներու։

Քաջալերիչ երեւոյթ է նմանապէս տեսնել դպրոցի բարեկամներ, որոնք ուրախ թէ տխուր առիթներով, իրենց նուիրատուութիւններով չեն մոռնար այս զոյգ պատուական հաստատութիւնները։ Խօսիլ Սահակեան և Կիլիկեան կրթական օճախներու մասին, կը նշանակէ վեր առնել աւելի քան 50 տարիներու հաւաքական երախտաշատ վաստակ մը։

Արդարեւ, անցնող կէս դարու ընթացքին, այդ զոյգ տիպար կրթական հաստատութիւնները հասցուցած են շատ մը մտաւորականներ, արուեստագէտներ, եկեղեցականներ, հրապարակագիրներ, փաստաբաններ, կուսակցականներ ու հազարաւոր մաքուր հոգի կրող հայրենասէր երիտասարդներ, որոնք այսօր կը ծառայեն հայ ժողովուրդին՝ թէ՛ Հայրենիքէն ներս և թէ՛ Սփիւռքի մէջ։

Ահա թէ ինչո՛ւ, բոլորս ալ անպայման պէտք է օժանդակենք Սահակեան և Կիլիկեան վարժարաններուն, որպէսզի անոնք կարողանան շարունակել իրենց օգտաշատ և նուիրական գործը, ի խնդիր հայ ժողովուրդի զաւակներու հայեցի դաստիարակութեան։

Պէտք է ըսել որ 1970 – 71 դպրոցական տարեշրջանին, վերոյիշեալ զոյգ հաստատութիւններն ալ մասնաւոր պատճառներ ունեցան, մանաւանդ Ամերիկահայոց կարգ մը ազգայիններուն շնորհակալ ըլլալու։ Մեր բոլորին քաջ ծանօթ ազգային բարերար ընկեր Լեւոն Մկրտիչեանին կատարած իշխանական նուիրատուութիւնը, ի նպաստ Սահակեան Լիսէի նոր շէնքի շինութեան համար, որուն գումարը եղած է աւելի քան 75 հազար տոլար։ Բացի ասկէ, բարեբախտաբար գտնուած են նաեւ այլ դպրոցասէր ազգայիններ, որոնք իրենց կտակներուն մէջ և կամ իրենց ողջութեան ժամանակ, յիշած են Սահակեան - Կիլիկեան դպրոցները։ Այս առթիւ կ'արժէ տալ անունները հետեւեալ նուիրատուներուն.—

1.– Հանգուցեալ Տիար Ալեք Փայաճեանի (Նիւ Ճըրզի) կտակէն, աւելի քան 6,500 տոլար բաժին ինկած է զոյգ վարժարաններուն։

2.– Հանգուցեալ Տիկին Սիրանուշ Ասլանեան (Նիւ Ճըրզի), իր կտակին մէջ յիշած է իրեն շատ սիրելի դպրոցները՝ 1000 տոլարի գումարով մը։

3.– Ուրախալի է հոս արձանագրել անունը պատուական անձնաւորութեան մը, յանձին ընկեր Մայք Նազարէթեանի (Մասէչուսէթ), որ սոյն արժէքաւոր զոյգ հաստատութիւններուն նուիրած է 10.000 տոլարի պատկառելի գումար մը, ընթացիկ տարուան մէջ։

4 – Կ'արժէ հոս յիշել անունը, մանաւանդ Մալաթիոյ Հայրենակցական Միութեան՝ որ ամէն տարի կը յատկացնէ 1000 տոլարի գումար մը զոյգ դպրոցներուն։

Այս վերյիշեալ անհատ բարերարներու և հաստատութեանց կողքին, տակաւին կան հարիւրաւոր այլ բարեկամներ, որոնք արժանի են գնահատանքին և շնորհակալութեան՝ Սահակեան - Կիլիկեան վարժարաններու ուսանողութեան և պատկան իշխանութեանց։ Արդարեւ, այդ բոլոր բարեկամներու մեծ ու փոքր նուիրատուութեանց շնորհիւ, այդ կրթական հաստատութիւններէն ներս հայ մանուկը կը ստանայ հայեցի առողջ դաստիարակութիւն։ Եւ անոնց սրտաբուխ լումաներուն շնորհիւ, հայ պատանիին հոգիին ու մտքին մէջ կը դրուի քիչ մը եւս աւելի սէր՝ դէպի մեր բոլորին սիրելի հայրենիքը՝ Հայաստան ու աւելի հասկացողութիւն՝ առաւել գիտակցելու համար իր ազգային գոյութեան։

Անշուշտ, բոլորիս ալ մաղթանքն է տեսնել՝ որ հետզհետէ աւելի թիւով բարի ազգայիններ գտնուին բարերարներ՝ Սահակեան և Կիլիկեան պատուական հաստատութիւններուն։ Իսկ Օժանդակ Մարմնի փափաքն է որ աւելի ստուար թիւով դպրոցի բարեկամներ գտնուին, որոնք չզլանան իրենց փոքր ու մեծ նուէրները ղրկել ամէն տարի, որպէսզի Սահակեան - Կիլիկեան Օժանդակ Մարմինը այդ նուիրատուներու անունով կարենայ ուրախացնել շատ մը կարօտեալ մատղաշ հոգիներ, որոնք պիտի գտնուին Հայ Ազգի վաղուան առաջնորդները մեր գաղթօճախներէն ներս, ինչո՞ւ չէ, նաեւ՝ Հայրենիքի մէջ։

Թող յաւէտ օրհնեալ ըլլայ յիշատակը հանգուցեալ բարերարներուն։ Եւ թող ապրող բարերարներն ու բարեկամներն ալ ունենան երկար կեանք, որպէսզի տեսնեն արդիւնքը իրենց կատարած զոհողութեան։

Գ.Բ.Հ.

ՀԱՅ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՕՃԱԽՆԵՐ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

(ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 200–ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Հայաստանի հողին վրայ առաջին տպարանը բացուած է 1771 թուին, Էջմիածինի մէջ, ուր տարի մը ետք լոյս տեսած է տպարանին անդրանիկ գիրքը։

Էջմիածինի տպագրական գործունէութիւնը իրականութեան մէջ սկսած է վերոյիշեալ թուականէն աւելի քան հարիւր տարի առաջ, 1650ական թուականներուն, երբ Յակոբ Ջուղայեցի Կաթողիկոս Եւրոպա կ'ուղարկէ իր քարտուղարը Մատթէոս Ծարեցի։ Անոր առաքելութիւնն էր Եւրոպայի մէջ տպարան հիմնել, որպէսզի հոն գիրքեր տպուին Էջմիածնի համար։ Ծարեցիի Ամսթերտամի տպարանը արդէն Էջմիածնի անունը կրեց։ Կարճ ժամանակ ետք, երբ Ծարեցի կը վախճանի, Ամսթերտամ կ'երթայ՝ գործը շարունակելու համար՝ Ոսկան Երեւանցի, որ գիտէր քանի մը լեզուներ։

Այս մեծ երախտաւորին գործունէութիւնը Ամսթերտամի, Լիվոռնոյի և Մարսէյլի մէջ առանձին ուսումնասիրութեան առարկայ է։ Հոս տեղին է արձանագրել, որ Ոսկանի հրատարակած ձեռագիրները առնուած էին Էջմիածինէն։ Անոնց շարքին էին Աստուածաշունչը, Խորենացիի վերագրուած «Աշխարհացոյցը», միջնադարեան առակագիր Այգեկցիի «Աղուեսագիրքը», Էջմիածինի ծերունազարդ միաբան Առաքել Դաւրիժեցիի «Պատմութիւնը»։

Ոսկան կազմեց և հրատարակեց նաեւ այբենարան, քերականութիւն, օրացոյց եւլն., որոնք կ'ուղարկուէին Էջմիածին՝ եկեղեցիներու և անոնց կողքին բացուած նախակրթարաններու կողմէ օգտագործուելու համար։

ԺԸ. դարէն սկսեալ, երբ հայկական տպագրութիւնը Եւրոպայէն Իսթանպուլ փոխադրուեցաւ, Էջմիածնի հրատարակութիւնները կը կատարուէին հոն, մինչեւ որ Սիմէոն Երեւանցիի ջանքերով լուսաւորութեան կեդրոններէ հեռու Էջմիածինի մէջ սկսաւ գործել տպագրական մամուլը։

Սիմէոն Երեւանցի յաջողեցաւ կարեւոր գումար ստանալ բարեկամէ մը՝ Հնդկաստան բնակող վաճառական Գրիգոր Ջաքիկեանցէ։ Աւելի դժուար էր գտնել տպագրութեան արհեստին ծանօթ վարպետներ և բանուորներ։ Այս խնդրին մէջ իրենց մեծաւորին յոյսերը արդարացուցին վանքին միաբանները, այն ալ «առանց հեղինակի և ուսանողի», ինչպէս գրուած է «Զբօսարան Հոգեւոր»ի յիշատակարանին մէջ, որ առաջին գիրքը եղաւ տպուած Էջմիածնի մէջ։

Հայկական տպագրութեան պատմութեան մէջ առիկա երկրորդ դէպքն էր, երբ Նոր Ջուղայէն ետք, ինքնուս բանուորներ, առանց տպարանի երես տեսնելու, գլուխ հանեցին բարդ գործ մը։ Սիմէոն Երեւանցի հիմնեց նաեւ թուղթի գործարան։

Աւելցնենք, որ այս աշխատանքները կը կատարուէին թուրք - պարսկական պատերազմէն ետք, երբ նոյն յիշատակարանին վկայութեամբ, «ազգիս Հայոց կային ի մէջ մեծի վտանգի և տառապանաց»։

Միայն կազմակերպչական գործունէութեան մէջ չսահմանափակուեցաւ անոր ճիգը։ Տպագրելու համար անհրաժեշտ էր ունենալ բնագիրներ։ Մինչեւ իր մահը (1780), Էջմիածնի հրատարակած եօթը գիրքերն ալ անոր գրչին արգասիքներն են։

Դարավերջի քսան տարիներուն հրատարակուած կրօնական քանի մը գիրքերուն ամենէն արժէքաւորը՝ «Յաղագս պատերազմի Հրէից ընդ Հռովմայեցիս» աշխատութիւնն է, զոր գրած է Յովսէփոս Փլաւիոս։ Թարգմանութիւնը կատարած է Ստեփան Լեհացի։

Յաջորդ դարու առաջին երեք տասնամեակները՝ ամլութեան տարիներ եղան տպարանին համար։ Այդ տարիներուն միայն մէկ սաղմոս հրատարակուած է (1819)։ Այս փաստը վրիպած է մատենագէտներու ուշադրութենէն։

Վերելքը սկսաւ 1828ին, երբ Հայաստանի մէկ մասը գրաւուեցաւ Ռուսիոյ կողմէ։ 1833էն սկսեալ արդէն տպարանը կը հրատարակէր տարեկան մէկ - երկու գիրք։ Պատմա-բանասիրական արժէք կը ներկայացնեն Յովհ. Շահխաթունեանցի երկհատոր «Ստորագրութիւն Կաթողիկէ Էջմիածնի և հինգ գաւառաց Արարատայ», Կ. Շահնազարեանցի «Արհեստ Թուաբանութեան» (1842) և Իվան Կայդանովի «Հրահանգ համաշխարհական պատմութեան» (1844) գիրքերը։

Վաթսունական թուականներուն, տպարանը արձանագրեց բացառիկ վերելք մը։ 1868ին հիմնուեցաւ «Արարատ» ամսագիրը։ Այդ տարիներուն, Էջմիածնի մէջ փոքր տպարան մը բացաւ Վ. Պասրատեանց, ուր 1874–76ին հրատարակուեցաւ «Դպրոց» մանկավարժական ամսագիրը։ Դարավերջի հրատարակութիւններու մէջ կը գերակշռեն մասնաւորապէս պատմագրական գործերու և պատմագիրներու վերաբերեալ ուսումնասիրութիւնները, ինչպէս Մինաս Համդեցիի «Ազգաբանութիւն Հայոց»ը, Ուխտանէսի «Պատմութիւնը», Սիմէոն Ապարանցիի «Վիպասանութիւնը», Մխիթար Գօշի «Դատաստանագիրք»ը, Ստ. Շահումեանցի «Դաւիթ Բէկի պատմութիւն»ը, Մ. Սմբատեանի «Տեղագիր Գեղարքունի ծովազարդ գաւառի», Ս. Երեւանցիի «Ջամբռը», Գալուստ Տէր Մկրտիչեանի՝ Ագաթանգեղոսի, Խորենացիի, Շիրակացիի, Ստեփաննոս Իմաստասէրի նուիրուած աշխատութիւնները։

ԺԹ. դարու վերջերը և Ի. դարու սկիզբները, Էջմիածնի տպագրական օճախը հարստացաւ ժողովրդական բանահիւսութեան, տաղերգուներու գործերու հրատարակութեամբ։ Հրապարակ եկան Կ. Կոստանեանի «Մկրտիչ Նաղաշ և իւր տաղերը», «Միջնադարեան Հայոց տաղեր և ոտանաւորներ»ը, Կոմիտասի և Աբեղեանի «Հազար ու մի խաղ»ի Ա. և Բ. պրակները, «Ջիւանու քնարը»։ Գիտական հիմնարկութեան մը վայել «Էմինեան ազգագրական հանդէս»ի հատորներէն շատերու վրայ երբեւ տպագրութեան վայր յիշուած է Վաղարշապատը։ Հայ բառարանագրութեան համար արժէքաւոր գործ մը եղաւ Սահակ Ամատունիի «Հայոց բառ ու բան» հատորը, որ լոյս տեսաւ Առաջին Համաշխարհային Պատերազմի նախօրէին։

Հ. ԴԱՒԻԹԵԱՆ

ՑՈՒՑԱՄԱՏԵԱՆ ՌՈՒՍՏԱՄԹՈՅԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

ուսկից գալը եւ ուր երթալը չգիտցող ճամբորդներու, որոնք անխուսափելի կը կորսուին ժամանակ կոչուող անճանաչելիութեան մէջ։ Ժամանակը ամենաքանդիչ է. միայն չի կրնար քանդել արձանագրուած պատմութիւնը, որ կը ներկայանայ յետագայ սերունդներուն՝ առանց սպասելու անոնց հրաւէրին։

Այս առաջադրութեամբ ճամբայ ելած է հեղինակը, և յաջողած է իր նպատակին մէջ, լոյս աշխարհ բերելով Ռուստամթոյի երբեմնի հայ գաղութը։

Ազգագրագէտ Սարգիս Փաշաճեան իր նախաձեռնութեան մէջ վայելած է կենսական նեցուկը Տիկ. Գեղունի Տէտէեանի, ազնիւ կողակից Փարիզաբնակ Դր. Արամ Տէտէեանի և քոյրը տաղանդաւոր գրագէտ Մկրտիչ Երիցանցի (1891-1960)։ Շնորհիւ իր անձնական և այլ նուիրատուութիւններու և բարոյական աջակցութեան՝ կը վերահրատարակուի այս արժէքաւոր գործը։

Թուած ըլլալու համար քանի մը անուններ, կ'արժէ յիշել թէ Ամենայն Հայոց Վեհ. Վազգէն Ա. Հայրապետին ծնողները ռուստամթուցիներ եղած են, ինչպէս նաեւ բազմավաստակ հայագէտ-լեզուաբան Հրաչեայ Աճառեան, գրագէտ Վազգէն Շուշանեան, Տոքթ. Վարդգէս Մկրտիչեան, ֆրանսական սինեմարուեստի կարկառուն բեմադրիչներէն՝ Աշոտ Մալաքեան (Հանրի Վերնէօյ) և ուրիշներ։

Սարգիս Փաշաճեանի այս գործը կուգայ հարստացնելու մեր յուշագրական-ազգագրական մատենագրութիւնը։

Ն.Թ.

«Զարթօնք»

ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ ՀԻՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄՕՏ

Դ. դարուն, Քսենոփոն երբ Հայաստանէն կ'անցնէր, գիւղերու մէջ տեսաւ որ Հայերը գարեջուր կը գործածէին։ Անոնք գարեջուրը կը պահէին խոշոր կարասներու մէջ և կը խմէին ուղղակի կարասէն, եղեգէ երկար խողովակով մը։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՐՏԷԶԸ

Հայերէն առաջին քարտէզը տպուած է Ամսթերտամի մէջ 1695ին։ Քարտէզը կազմած են Ղուկաս Նուրիջանեան և Մատթէոս Վանանդեցի։ Փորագրած են հոլանտացի Սկոնեպէնկ եղբայրները։

ՀԱՅ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ՄԱՐՄԻՆ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀՐԱՒԷՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Հայ Աղքատախնամ Մարմնին Տարեկան Ընդհանուր Ժողովը պիտի գումարուի Աղեք. Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, Ուրբաթ, 3 Մարտ 1972, կ. ե. ժամը 4ին, հետեւեալ օրակարգով.

1. Ընթերցում և վաւերացում նախորդ Ընդհանուր Ժողովի ատենագրութեան;

2. Ընթերցում և վաւերացում վարչութեան 1971 տարեշրջանի նիւթական և բարոյական գործունէութեան տեղեկագրին։

3. Պիւտճէի Նախագիծ 1-1-1972էն մինչեւ 31-12-1972։

4. Ընտրութիւն կեդրոնական վարչութեան երկու անդամներու, համաձայն կանոնագրի Գլուխ Դ. Յօդ. 31ի։

5. Ընտրութիւն հաշուեքննիչի։

ԾԱՆՕԹ. Անդամական Ընդհանուր Ժողովը օրինական կը նկատուի, երբ ժողովին մասնակցելու իրաւունք ունեցող անդամներուն կէսէն մէկ աւելին ներկայ են։ Հակառակ պարագային կը յետաձգուի մէկ ժամ և ապա ժողովը օրինական կը նկատուի, ինչ որ ըլլայ ներկաներուն թիւը։ – Գլուխ Դ. Յօդ. 25 –։

ՅՕԳՈՒՏ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ՝ ՄԵՐՁԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Անժխտելի է, որ ԽՍՀՄ-ի եւ Եգիպտոսի համատեղ ճիգերը՝ ազգային ազատագրութեան շարժումներուն իրենց օգնութեան մէջ, աւելի եւս կը սաստկացնեն յառաջդիմութեան մարտիկներուն գործունէութիւնը՝ իմփերիալիզմի եւ գաղութարարութեան դէմ։ Անժխտելի է, որ ԽՍՀՄ-ի եւ Եգիպտոսի միջեւ գագաթի հանդիպումը՝ նոր կարեւոր քայլ մը պիտի առնէ այս ուղղութեամբ։

Վ. ՏԱՎԻՏՈՎ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ «ԿՈՄԻՏԱՍ» ՎԱՍՏԱԿԱՒՈՐ ՔԱՌԵԱԿԸ

Կոմիտասի անունը կրող Պետական Քառեակը ԽՍՀՄ-ի ամենահին համոյթներէն մէկն է։ Քառեակը կազմուած է 1924ին, և երկու տարի ետք, ԽՍՀՄ-ի քառեակներու մրցոյթին պարգեւատրուած է պատուոյ գրով։

Մէկ տարի ետք, քառեակը համերգային լայն աշխատանք մը կը տանէր արդէն և իր գնահատելի բաժինը բերաւ սենեկային դասական երաժշտութեան և խորհրդային երգահաններու գործերու տարածման մէջ։ 1936ին, խորհրդային երգահաններու միութեան կազմակերպած խորհրդային երաժշտութեան մրցոյթին, քառեակին անդամները վարձատրուեցան առաջին մրցանակով։ Ան մեծապէս գնահատուեցաւ նաեւ ԽՍՀՄ-ի քառեակներու ուրիշ մէկ մրցոյթին (1938) և կրկին ստացաւ առաջին մրցանակը:

Կոմիտասի անուան քառեակը մեծապէս կը սատարէ հայ երգահաններու ժողովրդականացման՝ մեր երկրին մէջ և արտասահմանի մէջ։

Կատարուող երաժշտութեան էութեան խոր թափանցումը, անոր բովանդակութիւնը հասկնալու և զգալու վարպետութիւնը՝ կը յատկանշեն երաժիշտները։ Քառեակը տէր է բարձրօրէն զարգացած ոճի զգացողութեան, այլազան երաժշտութեան մը կատարումի ընթացքին արթիսթական արտայայտչական ընդունակութեան՝ ինչպէս և ժամանակակից ստեղծագործութեան մը մեկնաբանութեան ատեն։

Սքանչելի երաժշտագէտ և գերազանց ջութակահար՝ ԱԻԵՏ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ գիտէ վլտէթ մենակատար մը ըլլալ և միաժամանակ արթիսթական համոյթի մը պահանջքներուն ենթարկուող «անսամպլիստ» մը։ Անոր ջութակին հնչիւնը հիանալիօրէն կը միաձուլուի իրեն արժանի ընկերակից ԷԴՈՒԱՐԴ ԹԱԴԵՒՈՍԵԱՆի զգայուն ջութակին հետ։ ՀԵՆՐԻԽ ԹԱԼԱԼԵԱՆի ալթօն կը հնչէ գեղեցկօրէն և ջերմ յուզականութեամբ մը։ Ճկուն երաժշտագէտ, վարպետօրէն կատարելով թաւջութակի մասը՝ ԱՐՄԷՆ ԳԷՈՐԳԵԱՆ ինքնավստահօրէն կը կատարէ բամբ ձայնը, փայլուն կերպով թնդալով ռեսիթալներուն մէջ։

Այս արթիսթները, միասին թէ առանձին առած, արժանի են ուշադրութեան: Բոլորն ալ միաձուլուած են երաժշտութեան հասարակաց ընկալումի, հեղինակի յղացումի և անոր մարմնացումի մէջ։

Քառեակին նուագացանկը չափէն աւելի այլազան է։ Կատարուող բազմաթիւ գործերը գրուած են յատկապէս իրեն համար։

Իր բազմամեայ գոյութեան ընթացքին, քառեակը տուած է չորս հազար նուագահանդէսներ ԽՍՀՄ-ի և արտասահմանի մէջ – Պուլկարիա, Աւստրիա, Նորվեկիա, Ռումանիա, Անգլիա, Ճափոն, Չեխոսլովաքիա, ԱՄՆ, Արեւելեան Գերմանիա, Հունգարիա և այլն։

* * *

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԻ ԱՐՁԱԳԱՆԳՆԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ

«Սենեկային երաժշտութեան կատարումի մարզին մէջ Կոմիտասի անուան քառեակը, իր որակով, կրնայ հաւասարիլ լաւագոյն համոյթին՝ զոր մտիկ ըրած ենք Անգլիոյ մէջ վերջին ատենները։ Համոյթին անթերիութիւնը արդիւնք է անկասկած հաւաքական երկարատեւ աշխատանքի մը, բան մը՝ որ կը նպաստէ մեկնաբանութեան բնական ու անկաշկանդ կատարումին: Կատարումը՝ Պեթհովէնի Քառեակին, եղաւ ձայներու կատարեալ ներդաշնակութիւն մը և ձեւի ըսքանչելի ըմբռնում մը»։

«ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԳԷՏՆԵՐԸ»

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

«... Անոր ճոխ ու ախորժելի ձեւական մօտեցումը, անոր լիակատար համաձայնութիւնը – մէկ քանի բառերով ահա այն ամէն ինչ՝ որ կ'ընկերակցի քառեակի խաղին։ Եւ ասիկա հաստատուեցաւ դահլիճին վերապահած հակազդեցութեամբ։ Արդարեւ, ատիկա անզուսպ յուզում մըն է՝ լի համակրանքով և հիացումով»:

«ՍԱՆ ՖՐԱՆՍԻՍԿՈՅԻ ՔՐՈՆԻԿ»

«... Մոցարդի քառեակը կատարուեցաւ թեքնիքի կատարեալ անթերիութեամբ և արտայայտութեան խորունկ ու բանաստեղծական ուժով։ Համոյթը կը նուագէ այնպէս, որ կարծես մէկ անձ է նուագողը։

«Ու քառեակը նուագեց ըսքանչելիօրէն՝ ինքնավստահ ու փայլուն կերպով»։

«ԷԿԶԱՄԷՆ»

. . . .

«Կոմիտաս» կատարեալ քառեակ մըն է, որ կը նուագէ մեծ նրբութեամբ մը և կը զգայ խօսքին ու թոնին աննշմարելի երանգները: Ահա թէ ուրկէ առաջ կու գայ նուագախումբին թաւշային, ներդաշնակ ու միշտ փայլուն թոնը»։

«ՈՒՍՇԻՆԿԹԸՆ ՓՈՍՏ»

Կինը տունին գոհար գանձ է,
Կինը տունին անուշ վարդ է,
Կինը տունին մեծ բարիք է:
Կինը մարդոց մեծ չարիք է.
Թէ չի կրնաս բռնել սանձը
Գլխուդ կ'ըլլայ մեծ փորձանքը…։
Ես կ'ըսեմ ձեզ, չի բարկանաք
Վերջին զղջում չընէք բողկանք:

ՀԱՅԿԱԶ ՏՈՒՐՍՈՒՆԵԱՆ

Աղեքսանդրիա, 13-2-72

ՃԱՓՈՆ

«... Քառեակի երաժշտագէտներուն նուագը կը համակէ անմեկնելի զգացումով մը։ Ձայնին յստակութիւնը հիանալիօրէն կը զգուէ լսողութիւնը։ Երաժիշտներուն մեծ վարպետութիւնը բոպէ մ'իսկ չդուլացան իրենց։

... Կոմիտասի բոլոր անդամները մեծ ու սքանչելի երաժիշտներ են»։

«ՕՁԱՔԱ ՍԻՄՊՈՒՆ»

«Տոսթաքովիչի քառեակը հնչեց խիստ աշխոյժ ու փայլուն ներդաշնակութեամբ մը։ Կատարումը թողուց խանդավառ տպաւորութիւն մը»:

«ՕՆԿԱՔՈՒ ՑՈՒՍՓՕ»

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

«Կոմիտասի անուան քառեակին մաս կազմողները, իրենց արուեստին մէջ այնքան միաձուլուած են, որ իրենց կատարած բոլոր գործերուն մէջ տիրական է ձայնի և մեկնաբանութեան զուգակցութիւնը: Ինչպիսի անկրկնելի վայելչութեամբ, ինչպիսի ջերմութեամբ ու աշխոյժով մեկնաբանուեցաւ Մոցարդի Րէ Մինէօր քառեակը»:

«ՖՐԷՑԹ ՓՐԷՍ»

«... Կոմիտասի անուան քառեակը, իր հիանալի վարպետութեամբ և իր գերազանց ներդաշնակութեամբ, կը գոհացնէ արթիսթական խստագոյն պահանջքները»։

«ՆՈՐՏԷՕՑՁԷ ՑԱՅԹՈՒՆԿ»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐ

ԼԵՒԻՆԷ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Երեւանեան դաշնամուր.— Լսել ու կարդացել էին, որ Հայաստանը արտադրում է դաշնամուր, սակայն չէին տեսել սեփական աչքով, չէին շօշափել նրա սեւ ու ճերմակ ստեղները...

Լուրն անսպասելի էր.Վարժարանը Մայր Հայրենիքից նուէր է ստացել՝ «Երեւան» դաշնամուր։

Դաշնամուրը դրուած էր ընդարձակ սրահում, նրա առջեւ նստած էր մի փոքրիկ աղջիկ։ Երկիւղած շարժումներով նրա մատները սահում էին ըստեղների վրայով ու տարածում մի հարազատ երգ՝ Երեւանի մասին։ Հարիւրաւոր աշակերտներ, երաժշտութեան ուղեկցութեամբ, շարքով անցան հայրենիքից եկած երգող մասունքի մօտով: Սակայն դաշնամուրի առջեւ նստելու և այն հնչեցնելու իրաւունքը դեռեւս չի տրուած բոլորին։

Տնօրինութեան որոշմամբ, միայն լաւագոյն աշակերտին է վերապահուած բացելու այդ սուրբ նուագարանի կափարիչը, որի վրայ փորագրուած է՝ «ԵՐԵՒԱՆ»...:

* * *

Այբբենարան՝ Հայաստանից.— Փոստատարը վարժարան բերեց շատ կապոցներ: Նոր գրքեր են, ասաց մէկը: Բանդելով մի կապոցը, նա առաջինը կարդաց «Այբ-բեն»ը։

— Այբբենարան է, «Լոյս» Հրատարակչութիւնից, Հայաստանից...

Աւետաբեր լուրը տարածուեց դպրոցի զանգի ուժգնութեամբ։ Բայց դասագրքերը մի քանի օր չյանձնուեցին նրանց կարօտով սպասող առաջին դասարանցիներին։ Որոշուած էր նախապէս ունենալ գրքի համար ամուր կազմեր և ապա բաժանել՝ երկու աշակերտին մէկ Այբբենարան և որոնք գալ և յաջորդ տարիներին պիտի փոխանցէին նոր առաջին դասարանցիներին: Եւ ով Այբբենարանը բոլորից մաքուր կը յանձնի նորեկին, նրան էլ կը տրուի մայրենի լեզուով հայաստանեան նոր դասագիրք:

Այբբենարանն ստանալու առաջին իսկ օրը, բոլոր առաջին դասարանցիները իրենց յանձնըւած հայրենի դասագրքի հետ կանգնեցին լուսանկարչի առջեւ. Անմոռաց օր էր...

* * *

Զվերծանուած բառեր.— Մի խումբ պատանի լրագրողներ,

(Շար. տես էջ 6)

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աւստրիոյ Հռովմէական եկեղեցւոյ Նորին Տէրութիւն Կարտինալ Քէօնիկ, հիմնած է Բրօ Օրիէնթէ անունով հաստատութիւն մը, որ նպատակ ունի Արեւելեան Ուղղափառ եկեղեցիներու հետ փոխադարձ երկախօսութեան (տիալոկ) ձեռնարկել։ Այս հաստատութեան գլխաւոր քարտուղարն է Տոքթ. Թէոտոր Բիֆէլ Բէրսէվիկ, Աւստրիոյ նախկին Կրթական նախարարը, որուն Եգիպտոս գալըստեան առթիւ, Աւստրիական դեսպանատան սարքած ճաշկերոյթին ներկայ եղաւ Առաջ. Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեան, Սէրգլը Սիրիէն-ի սրահներուն մէջ, Երկուշաբթի, 14 Փետրուար 1972 կ. ե. ժամը 8ին և ի ներկայութեան Ղպտի Ուղղափառ եկեղեցւոյ կրօնական և աշխարհական ներկայացուցիչներու, մտքերու փոխանակութիւն ունեցաւ յարգելի Տոքթէօրի և Աւստրիական դեսպանատան Մերձաւոր Արեւելքի մշակութային կցորդ Տոքթ. Պէրնհարտ Սթիլտրիտի հետ, յատկապէս Քրիստոսի մարդկային և Աստուածային բնութիւններուն շուրջ. Տոքթ. Թէոտոր Բիֆէլ ի միջի այլոց յայտնեց, թէ Նորին Տէրութիւն Կարտինալ Քէօնիկի հետ յարմար ժամանակին պիտի մեկնին Ս. Էջմիածին՝ հրաւիրուած ըլլալով Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի կողմէ։ Ճաշկերոյթի ընթացքին, փոխադարձաբար բաժակներ առաջարկուեցան Նորին Սրբութիւն Պաւղոս Սրբազան Քահանայապետին և Ամենայն Հայոց Վեհ. Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի կենաց և առողջութեանց համար։

* * *

Ղպտի Կաթոլիկ Պատրիարք-Կարտինալ՝ Նորին Ամենապատուութիւն Ստեփանոս Սիտարուսի քահանայութեան 25-ամեակին և Կարտինալայի եօթնամեակի տարեդարձին առթիւ, Կիրակի, 20 Փետրուար 1972, կէսօրին, Ղպտի Կաթոլիկ դպրեվանքին մէջ տրուած ճաշկերոյթին ներկայ եղաւ Առաջ. Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեան և հացկերոյթի ընթացքին, Պապական Նուիրակի Գերշ. փոխանորդէն ետք խօսք առնելով, յանուն Ամենայն Հայոց Վեհ. Կաթողիկոսի և մեր գաղութի ժողովրդեան, ջերմ շնորհաւորութիւններ և բարեմաղթութիւններ ներկայացուց, հայցելով Աստուծմէ Կարտինալ-Պատրիարքին երկար կեանք և իր համայնքին բարօրութիւն: Ն. Ամեն. Ստեփանոս Պատրիարք իր շնորհակալութեան խօսքին մէջ դրուատալից ջերմ արտայայտութիւններ ունեցաւ Հայց. Եկեղեցիին և հայ ժողովուրդին մասին։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ԱԶԳ. ՍՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԿՈՉ

Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ՝ ՈՒՂՂԵԱԼ ԲՈԼՈՐ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉՆԵՐՈՒՆ

Մեր հայ հասարակութեան քաջ ծանօթ է, որ Հայկական Բարեգործ. Ընդհանուր Միութեան ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ Մատենադարանը, մօտ կէս դարէ ի վեր կը ջանայ միջազգային այս Լոյսի Ոստանին մէջ տանելու հանրօգուտ առաքելութիւն մը՝ իր բազմահազար հայ թէ օտար հատորներով Հայ Մշակոյթն ու Պատմութիւնը ծանօթացնելու իր հայ և օտար ընթերցողներուն և ուսումնասիրողներուն, մասնաւորաբար հայագիտական մարզերու մէջ։

Շնորհակալ ենք, որ բազմաթիւ հեղինակներ ու հրատարակիչներ ու թերթերու վարիչներ, ինքնաբերաբար իրենց առաքումներով կը ճոխացնեն ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ, ու այդ կերպով գօտեպինդ կը հանդիսանան մեր ջանադրութեան արդիւնաւորման:

Բայց կը թուի ոմանց անծանօթ ըլլալ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻՆ այս դերը ու կան հեղինակութիւններ՝ որոնցմէ զրկուած կը մնանք:

Հետեւաբար, կը խնդրենք բոլոր հեղինակներէն ու հրատարակիչներէն, ու նաեւ բոլոր մեր ազգայիններէն, որոնք իրենց մօտ պահ ունին մասնաւորաբար հայութիւնը շահագրգռող հին թէ նոր հրատարակութիւններ, թերթերու կամ պարբերաթերթերու հաւաքածոներ, ամէն լեզուէ,– նոյնիսկ երաժշտական, թատերական և նկարչական,– որ բարեհաճին զանոնք նուիրել ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ Մատենադարանին, որպէսզի վերջինս լաւագոյնս կարենայ շարունակել իր առաքելութիւնն ու ընդարձակել իսկ զայն:

Առաքումները կատարել հետեւեալ հասցէով.—

BIBLIOTHEQUE NUBAR de l'U. G. A. B.
11, Spuare Alboni – 75 – PARIS (16e) FRANCE

Կանխայայտ ջերմ շնորհաւորութիւններով՝

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ

ԱԲԳԱՐԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

Գահիրէի Ազգային Հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ դարմանատունը՝ որ ներկայիս օժտուած է շողանկարի X RAY գործիքով մը, բաց է Գահիրէի հայ հասարակութեան առջեւ ամէն օր կ.ե. ժամը 5.30էն 8:

Պատասխանատու բժիշկներն են.

Տոքթ. Իսմայիլ Ալի (ռատիոլոկ)

Տոքթ. Րիֆքի Ֆարէս՝ Ներքին հիւանդութեանց մասնագէտ և դասախօս Այն Շամսի համալսարանին մէջ։

Այցեգին՝ դարմանատան մէջ 50 Եգ. Դհկ.

Տուներ այցելելու պարագային 100 Եգ. Դհկ.

Շողանկարի սակերն են ըստ պարագայի, սկսելով մէկ ու կէս Եգ. Ոսկիէն:

Դարմանատան հեռաձայնի թիւն է 902083:

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
2 Մարտ 1972

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՖՈՒԹՊՈԼ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԾՈՎ

Հ.Մ.Մ. յաղթական Թատամոնի դէմ

Լիբանանի Ֆութպոլի Ֆետերասիոնը Երեքշաբթի, 22 Փետր. 1972, իր ներքական նիստի ընթացքին ճշնելով Հ.Մ.Մ.-Թատամոն մրցումի ընթացքին պատահած միջադէպը, տուաւ վճռական որոշում մը։

Արդարեւ, Ֆետերասիոնը Թատամոնի դէմ իբրեւ պատժական միջոցառում՝ որոշեց այս խումբը պարտուած նկատել Հ.Մ.Մ.էն՝ 3-0 արդիւնքով։

Վերոյիշեալ ուղղումէն ետք, ընդհանուր դասաւորման մէջ, Հ.Մ.Մ.՝ Ռասինկին հետ կը գրաւէ 2-րդ տեղը. Ան ունի 9 կէտ, 11 նշանակած կոլ եւ 2 կոլ ստացած։

— ☆☆ —

ԿՈՓԱՄԱՐՏ

Ժագ Քէշիշեան պարտուեցաւ Ամերիկացի Կրիֆիթէն

Ուելթեր կշիռքի աշխարհի նախկին ախոյեան՝ ամերիկացի Էմին Կրիֆիթ յաղթանակ մը տարաւ կէտերով, սիւփեր-ուելթեր կշիռքի Ֆրանսայի ախոյեան՝ Ժագ Քէշիշեանի վրայ, տասը հանգրուաններով խաղէ մը ետք, կատարուած Երկուշաբթի, 21 Փետր., կ.ե. ժամը 9.30ին, Փարիզի Մարզական Պալատին մէջ։

Քէշիշեան գետին ինկաւ 3րդ և 4րդ հանգրուաններուն, իրաքանչիւր անգամուն դէմքին ուղղուած ձախ հարուածով մը։ Ֆրանսայի ախոյեանը երրորդ անգամ մը եւս ինկաւ 8րդ հանգրուանին, ոտքին սահելուն պատճառաւ։

Դատական կազմին երեք անդամները, միաձայնութեամբ որոշում տուին Կրիֆիթի մասին, յաջորդաբար տալով 10 կէտի առաւելութիւն՝ 50/40, և 50/43, 49/42 կէտ։

Այս մրցումին եւ մրցակիցներուն մասին շնորհակալութեամբ ստացած ենք տեղեկութիւններ՝ բերթիս բարեկամ՝ Պր. Թորգոմ Կարիպեանէն (Մոնագոյէն), խմբագրութեանս հասցէագրած Ֆրանսական թերթերու կտրոններէն։

ԽՄԲ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐ

(Շարունակութիւն Ե էջէն)

մանկական թերթի խմբագրութեան յանձնարարութեամբ, պէտք է հարցազրոյց ունենային ամերիկահայ գրող Ուիլեամ Սարոյեանի հետ, որն այդ օրերին գտնւում էր Երեւանում:

Հիւրանոցի հերթապահից նրանք տեղեկացան գրողի օթեւանի համարը։

Դուռը ծեծեցին, մարդու փոխարէն հեռուից լսուեց ինչ-որ խռպոտ ձայն, որ հրաւիրում էր նրանց. Ներս մտան։

— Բարեւ Ձեզ, ընկեր Սարոյեան, կը ներէք, գուցէ անժամանակ այցելեցինք,- խօսեց նրանցից մէկը՝ գրողին տեսնելով անկողնում։ — Սակայն կը խնդրէինք մի քանի խօսք ասել Ձեր գալստեան առթիւ եւ լուսանկարուել մեզ հետ՝ վաղուայ մեր թերթում զետեղելու համար:

— Տղաքս, սաստիկ պաղ առած եմ,- ասաց Սարոյեանը, վերմակն իրեն ծգելով։

«Անփորձ» լրագրողները, ակամայից ներողութիւն խնդրելով, հեռացան և մինչև խմբագրութիւն լուռ էին:

Ամէն մէկն սպասում էր, թէ իրենցից ո՞վ առաջինը կը փորձի վերծանել գրողի խօսքերը...

***

Հայկական ժամացոյցին.— Երբ մօտեցան «Արմենիա» հիւրանոցի մուտքին, պատուարժան հիւրը ժամանակ խնդրեց իրեն ուղեկցողներից, ասելով.

— Ներողամիտ եղէք, վերը զիս կը սպասեն, ես 30 վայրկեանէն նորէն կուգամ, կրնաք մէկական սուրճ առնել։

Երեսուն վայրկեան... Շատ չէ, շուտ կը վերադառնայ, էլ ինչ սուրճ, մտածեցին միւսները: ժամը 5 անց էր 30 րոպէ։ Ճիշդ 30 րոպէ անց, ժամը 6ին, նախասրահում երեւաց հիւրը՝ գոհ ժպտելով։

— Ցաւամ չուշացայ...

— Ո՛չ, ի՞նչ էք ասում...

— Հայաստանի մէջ կարգ մը բառեր ճիշդ և ճիշդ իմաստին կը համապատասխանեն, օրինակ՝ «վերելակ»։ Ըսել է, թէ վեր կ'ելնի, սակայն վայր չի իջնի, - կատակեց հիւրը, որը ոտքով էր իջել երրորդ յարկից։

— Ճշմարիտ էք, մեր ուղին վերընթաց է: Սակայն այդ վերելակը նման չէ Ձեր վայրկեանին՝ փորձեցին կատակին պատասխանել կատակով...

ԼԵՒՈՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնը՝

Պէյրութէն՝ ԸՆԿ. Գ. Մ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ կը նորոգէ իր բաժանորդագրութիւնը, և առ ի գնահատութիւն թերթիս գաղափարներուն և ազգօգուտ ուղղութեան կը նուիրէ 15 տոլար։

ՕՐ. ՄԱՅՏԱ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ
ՊՐ. ԱՐՔԱ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

խօսեցեալք

Նիւ Եորք 19-2-72

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները խօսեցեալ զոյգին, ծնողաց՝ Տիկին Զալուհի Յարութիւնեանի, Տիկին Մարիամ Կարապետեանի, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Օր. Մայտա Յարութիւնեանի ընդ Պր. Արքա Կարապետեանի (Նիւ Եորք) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ Նիւ Եորքէն կը նուիրեն. ե.դ.

Տիկին Էլիզ Կէնտիմեան և զաւակը Աւետիս	100
Տէր և Տիկ. Սիմոն Սամսոնեան և դուստրը Հիլտա	100
Տէր և Տիկ. Նուպար Քիւփէլեան	100

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տէր և Տիկին Ստեփան Օվանովիչ և դուստրը՝ Օր. Նուարդ, Այրի Տիկին Վարդուհի Խաչատուրեան և դուստրը՝ Օր. Անահիտ, Այրի Տիկին Նելլի Պետրոսեան՝ իրենց սիրելի մօր եւ մեծ մօր՝ ողբ. Տիկին Նուարդ Հայրապետ Օվանովիչի մահուան քառասունքին առթիւ կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	300
Գերեզմանատան բարեզարդութեան	300
«Այծեմնիկ»ին	300
Աղքատախնամին	300
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	300
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	300
Հ.Բ.Ը. Միութեան	300
Հայ Գեղ. Միութեան	300
Կոկանեան սրահին	300
Հայկական Ընթերցասրահին	300
«Արեւ»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

(Ստանալ «Արեւ»էն)

Տիկին Արմենուհի Մկրեան և զաւակը Անդրանիկ, իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Մկրտիչ Մկրեանի մահուան քառասունքին առթիւ, անոր քաղցր և անմոռանալի յիշատակին կը նուիրեն.

Աղեքս. Աղքատախնամին	100
Հայ Կարմիր Խաչին	100
Աղեքս. Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին	100
«Տիգրան Երկաթ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Աղեքս. Ազգային Առաջնորդարանէն)

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տիկին Թագուհի Մէսիկեան, 200 ե.դ. կը նուիրէ Պր. Արա Պարսումեանի ընդ Օր. Ցասմիկ Պէնտեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ։

ԾԻԱԾԱՂԱՅԻՆՆԵՐ

— Յակոբիկ, այսօր պարոնիդ ըսէ, թէ վաղը դպրոց պիտի չկրնաս գալ։ Ըսէ, որ երկու եղբայրներ ունիս եւ որովհետեւ մայրիկը գնումի պիտի երթայ, դուն տունը պէտք է մնաս։

— Շատ լաւ, հայրիկ: Բայց ես մէկ եղբայր ունիմ պիտի ըսեմ:

— Ինչո՞ւ:

— Միւսը յաջորդ շաբթուան պիտի պահեմ։

***

Երկու խենթեր պանան կ'ուտեն։ Մէկը կը կեղուէ կ'ուտէ, միւսը առանց կեղուելու կ'ուտէ։

— Ձե՞ս կեղուեր, կը հարցնէ կեղուելով ուտողը։

— Ոչ, ինչո՞ւ կեղուեմ- կը պատասխանէ երկրորդը-, գիտեմ թէ մէջը ինչ կայ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ ԳԱՀԻՐԷ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

Շաբաթ, 4 Մարտ 1972, երեկոյեան ժամը 9.30էն սկսեալ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ

Young Lovers

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ

ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ

Ամենանոր հագուստին, ամենաինքնատիպ ծպտումին եւ յաջողագոյն խումբին: Քաջալերական մրցանակներ նաեւ բոլոր ծպտեալներուն

ՋԱՆԱԶԱՆ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ

ՄՈՒՏՔ ԵՒ ՃԱՇ 86 Ե. Դ.

Այժմէն՝ ապահովեցէք սեղանները, հեռաձայնելով թիւ 879030, 933296, 915013, 59706, կամ դիմելով Ընթերցասրահ, ամէն երեկոյ ժամը 8-10 (հեռ. 934908)։

— ☆☆ —

Կիրակի, 26 Մարտ 1972, կ. ե. ժամը ճիշդ 6.30ին

Ծաղկազարդի առթիւ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՏՕՆ

կազմակերպութեամբ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ՝ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Կիրակի, 5 Մարտ 1972

Ընդառաջելով Ընդհանուրին Փափաքին

Առաւօտեան ժամը 10էն սկսեալ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

ԿԷՍՕՐԻՆ՝ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՃԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ճաշացուցակ.- փաչա (տոփկ), քուպպա, րոքի գետնախնձորով, աղցան, պտուղ եւ անուշեղէն

Երեկոյեան ժամը 5ին

ՓԻՆԿ-ՓՈՆԿԻ ՄՐՑՈՒՄ Միութեանս անդամներուն միջև: Ժամը 7ին մրցանակաբաշխութիւն, ապա երիտասարդական խրախճանք

— ☆☆ —

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՂՋԿԱՆՑ ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆԱԿԱՆ ԱՒԱՐՏԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Հինգշաբթի, 2 Մարտ 1972, երեկոյեան ժամը 5ին

Հ.Մ.Ը.Մ.- Նուպար Աղեքս. ընդդէմ Գահիրէի ախոյեանին

Սթատին մէջ

Ուրբաթ, 3 Մարտ 1972, երեկոյեան ժամը 5ին

Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար Աղեքս. ընդդէմ Գահիրէի Բ. ախոյեանին

Սթատին մէջ

Աղեքսանդրահայութիւնը անխտիր վերոյիշեալ մրցումներուն կը հրաւիրուի, քաջալերելու համար Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի օրիորդները, որոնք միակ հայկական միութիւնը ըլլալով կը մասնակցին Եգիպտոսի ախոյեանութեան մրցումներուն։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	Օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուտանի «	160 Ս.Դ.	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո.
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի, Գանատայի, Աւստրալիոյ եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն	12 Տոլար կամ 5 Սթերլին	25 Տոլար

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 419 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9 ՄԱՐՏ 1972

ՀԱՏԸ ԶԵՌՔԻ 3 եգ. դհկ. կամ 25 լիբ. դհկ.

عدد ٤١٩ – الخميس ٩ مارس ١٩٧٢

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՇՐՋԱՆԻ 36ՐԴ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

1972ի Յունուարին, Պէյրութի մէջ կայացաւ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանի 36րդ Պատգամաւորական ժողովը, որ յատկանշուեցաւ միատարրութեամբ եւ շինարար ոգիով, որոնցմով համակուած էին ժողովին բոլոր մասնակիցները, գիտակից իրենց վրայ դրուած վստահութեան եւ ակնկալութիւններուն։

Իրերայաջորդ երեք նիստերու ընթացքին, Պատգամաւորական ժողովը քննեց կուսակցութեան վերջին շուրջ երկու տարիներու գոյավիճակը, նախորդ ժողովին կողմէ նորընտիր ղեկավարութեան տրուած առաջադրութեանց գործադրութեան շուրջ ներկայացուած հաշուետու զեկուցումը, Լիբանանեան իրականութիւնը՝ ազգ. տեսանկիւնէ դիտուած եւ անկէ ներս կազմակերպութեան ունեցած դերը, կուսակցութեան 11րդ Ընդհանուր Համագումարին կողմէ շրջանը պարտաւորցնող ծրագիրներու իրականացման ստուգումը։

Ժողովը գոհունակութեամբ արձանագրեց շրջանիս կազմակերպական կառոյցէն ներս տարուած շինարար աշխատանքները, որոնք կը ձգտին միշտ աւելի ու աւելի ամրապնդելու շարքային միատարրութիւնը եւ գաղափարական միութիւնը։ Իրապաշտ ոգիով ու խստապահանջութեամբ կատարեց քննարկումը վերջին երկու տարիներու գործունէութեան արդիւնքին՝ որ գտաւ ընդհանրապէս գոհացուցիչ, բայց չխնայեց դիտողութիւն եւ թելադրեց նոր միջոցառումներ՝ կիսաւարտ գործերու շուտափոյթ ամբողջացումին համար։ Հաստատեց որ կազմակերպութիւնը իբր համայնքային գործօն ու ընկերային ազդակ, իրմէ սպասուած դերը հետեւողական կերպով տարած է Լիբանանեան շրջագիծի մէջ, պաշտպանելով մեր ժողովուրդին համայնքային իրաւունքները եւ սատարելով երկրին ընդհանուր վերելքին։ Ուրախութեամբ նշեց, որ 11րդ Համագումարին կողմէ որդեգրուած եւ առ ի գործադրութիւն շրջանիս փոխանցուած՝ կրթական եւ այլ բնոյթի ծրագիրները արդէն իրականութիւն դառնալու ճամբու վրայ են, ինչ որ կազմակերպութեան իրաւունք կու տայ ճակատաբաց ներկայանալու 12րդ Ընդհ. Համագումարին՝ որ հեռու չէ։

Պատգամաւորական ժողովը, սկզբունքայնութեան դիրքերէ մեկնելով, աններող եղաւ շարքային միասնութիւնը խանգարել միտողներու, կազմակերպութեան շուրջ հարիւրամեայ գաղափարական գծին դէմ մեղանչում կամ վերատեսչական մօտեցում ցուցաբերողներու նկատմամբ։ Դատապարտուեցան սկզբունքային շեղումները եւ կարգապահական սխալները՝ անոնց հանդուրժող եւ ներող գտնուելու ամէն տրամադրութիւն։ Շեշտ դրուեցաւ կարգապահութեան զօրացումին եւ շարքերու տեսական դաստիարակութեան վրայ, որակը նախընտրելով քանակէն, սակայն առանց թերագնահատելու այս վերջնոյն կարեւորութիւնը։

Հիմնուելով անցեալ տարիներու արդիւնքին վրայ, կատարելով միատեղ անհրաժեշտ ինքնաքննադատութիւն, որ ինքնավստահութեան նշան է եւ ոչ թէ անզօրութեան մը խոստովանութիւն, կազմակերպութիւնը տուաւ նոր որոշումներ, ծրագրեց եկող հանգրուանի աշխատանքները, եւ յստակացուց նպատակակէտերը՝ որոնց նուաճումը կը դառնայ իր գլխաւոր պարտաւորութիւնը յաջորդ ամիսներու եւ տարիներու ընթացքին։

Այդ որոշումները տրուեցան Կուսակցութեան Ծրագրին եւ գլխաւոր սկզբունքներու լոյսի տակ, պահելով սերտ, ամբողջական համերաշխութիւն ու նոյնութիւն՝ Կազմակերպութեան յոյլ համագումարներուն եւ յատկապէս 11րդ Ընդհ. Համագումարի որդեգրած ազգային, ընկերային եւ քաղաքական գծին ու հրահանգներուն հետ։ Անոնց իրականացումը կոչուած է դառնալու մէկ նոր օղակը Կուսակցութեան վաղուան յաջողութիւններուն, որոնք քայլ առ քայլ պիտի փութացնեն վերջնական ու ամբողջական պսակումը՝ Մայր Կուսակցութեան պատմական առաքելութեան։

Պատգամաւորական ժողովին գլխաւոր առաջադրութիւններէն կազմեցին, Լիբանանեան շրջանակի մէջ, երիտասարդութեան գաղափարական եւ ազգային դաստիարակութեան գործին առաւել ուշադրութեան ընծայումը, Սփիւռք-Հայրենիք կապերու հետեւողական սերտացումը, ազգային-եկեղեցական տագնապի լուծումը՝ հայ եկեղեցւոյ դարաւոր աւանդներու եւ օրէնքներու հիման վրայ, Լիբանանի հայ ժողովուրդին աւելի սերտ գործակցութեան դրուիլը տեղական ժողովուրդներուն հետ, որ աջակցի Լիբանանեան Հայրենիքի բազմակողմանի վերելքին, որուն հրամայական նկատմամբ

(Շարունակութիւնը տես. էջ 4)

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԵՐԷԿ ՍԷՈՒՏԱԿԱՆ ԱՐԱԲԻԱ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Այսօր Նախագահ Անուար էլ Սատաթ Քուէյթի մէջ պիտի խորհրդակցի Էմիր Սապահ Սալէմ էլ Սապահի հետ

Եգիպտոսի Նախագահ Անուար էլ Սատաթ, Երէկ, Չորեքշաբթի, 8 Մարտ 1972, առաւօտեան, օդանաւով մեկնեցաւ Սէուտական Արաբիա, եւ Ֆայսալ թագաւորին հետ տեսակցեցաւ ու խորհրդակցեցաւ Միջին Արեւելքի կացութեան վերջին իրադարձութեանց՝ ինչպէս նաեւ վճռական հանգրուանին մասին, որուն առջեւ կը գտնուին այսօր արաբ պետութիւնները։

Այսօր, Եգիպտոսի Նախագահը Ճէտտայէն կը մեկնի Քուէյթ, նոյն նիւթին շուրջ խորհրդակցութիւններ ունենալու համար եւս այս իշխանապետութեան պետ՝ Էմիր Սապահ Սալէմ էլ Սապահի հետ։

Եգիպտական 11 հոգինոց պատուիրակութիւն մը՝ գլխաւորուած Հանրապետական Նախագահութեան Ընդհ. Քարտուղար Դր. Ռաուֆ Ահմէտի կողմէ, նախապէս Քուէյթ ժամանած էր, Եգիպտոսի Նախագահին ժամանումը կազմակերպելու համար։

Քուէյթի մամուլը Անուար էլ Սատաթի այցելութեան նպատակներուն մասին արտայայտուելէ ետք, նշած է նաեւ, որ Քուէյթ Եգիպտոսի կողքին իր դիրքը պիտի ճշդէ եւ պիտի պահանջէ, որ պատրաստ է թշնամի Իսրայէլի դէմ ճակատամարտին անհրաժեշտ ամէն ինչ տալու։

(Շար. տես. էջ 6)

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՑԻՑ

ԳԵՐՇ. Տ. ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԱԾ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐՇ. Տ. ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկացնենք մեր ժողովուրդին, թէ Շաբաթ, 26 Փետրուար 1272-ին, Գրիսաքի դուքսը Երուսաղէմի Ս. Ղազարի Ասպետներու բարձրագոյն կարգի մեծ խաչի շքանշանով պարգեւատրեց Եւրոպայի Հայոց Կաթողիկոսական Պատուիրակ եւ Փարիզի Առաջնորդ՝ Գերաշնորհ Տ. Սերովբէ Արքեպս. Մանուկեանը, յօգուտ եկեղեցիներու մերձեցման եւ գործակցութեան անոր բերած օգտակար ծառայութեանց համար։

Պարգեւատրութիւնը տեղի ունեցաւ Դուքսին բնակարանին մէջ, ի ներկայութեան Ասպետներու Աստիճանաւորներուն եւ Պատուիրակի Փոխանորդ՝ Տ. Գիւտ Ծ. Վրդ. Նագգաշեանի։

(Շար. տես էջ 2)

ՍՐՏԱԲԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՋՈՐԴ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ 1973ԻՆ՝ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Ուրախութեամբ տեղեկացանք, որ վերջերս Պրիւքսէլի (Պելճիքա) մէջ կայացած Սրտաբաններու Միջազգային Գիտաժողովի ընթացքին, Գիտաժողովի Ծրագրային Յանձնաժողովը ու Միջազգային Կազմակերպական Վարչութիւնը, միահամուռ կերպով որոշած են՝ Սրտաբաններու Միջազգային յաջորդ Գիտաժողովը, 1973ին հրաւիրել Սովետ Միութեան մէջ՝ Երեւան քաղաքին մէջ։

Այս որոշումը մեծ գնահատական մըն է Հայաստանի սրտաբաններուն կատարած աշխատանքին։

ՄԱՄՈՒԼ

«ԲԱԶՈՒՄ ԱՂՄՈՒԿ»...

Թուրքիոյ վարչապետ Նիհատ Էրիմ կը ջնջէ Անգլիա իր այցելութիւնը», կը հաղորդէ Ռէօյթըրի մէկ հեռագիրը՝ Իսթանպուլէն։

Պատճա՞ռը. այն «աղմուկ»ը որ Բրիտանիա — կառավարութիւն, մամուլ, հեռատեսիլ, ձայնասփիւռ, Դեսպանատուն — բարձրացուցեր է դատապարտութեանը Թիմոթի Տէյվիի՝ տասնըչորս տարեկան անգլիացի տղուն՝ որ փորձեր է թրքական թմրեցուցիչի (աֆիոն) հետ գործ ունենալ։

Ատեանը վեց տարի երեք ամիս բանտարկութեան դատապարտեր է տղան՝ որուն անչափահաս ըլլալն անկասկած մեղմացուցեր է թուրք արդարադատ դատաւորին բարեգու՞թ սիրտը։ Խստագոյն պատիժը խնայուեր է Տէյվիի։

Արդէն վեց ամիս է արգելափակուած է պատանին եւ Անգլիա կը պահանջէ որ այլեւս ետ դարձուի ան, քաւած ըլլալով իր մեղքը։

Միացեալ Թագաւորութեան կողմէ միջամուխ ըլլալ Թուրքիոյ ներքին գործերուն եւ մանաւանդ փորձել ճեղքե՛լ տալ Արդարութեան Ձեռքը կատարելէ իր պաշտօնը, ընդվզեցուցիչ է ու թոյլատրելի չէ բնաւ որեւէ քաղաքակիրթ երկրի համար։ Ինչո՞ւ այս անվստահութիւնը հիմա։ Այն ալ Հիւսիսային Ատլանտեան Ուխտէն զինակցի մը վրայ։ Մանաւանդ որ փոքրիկն Թիմոթի կը վայելէ թրքական արդիական բանտերու շնորհած ամէն հանգիստ, ամէն երջանկութիւն եւ անկասկած առատ սնունդ. բաներ՝ որոնք ուրիշ ոչ մէկ երկրի մէջ կարելի է ունենալ։

Անգլիա կը կարծէ՞ թէ յիսուն տարիէ ոչինչ փոխուած է թրքական բանտերէն — թրքական բաղնիքներու օրինակով.. — եւ արդարադատ Ատեաններ ը՝ որոնք անցեալին այնքան մաքուր գործ տեսեր են մաքրագործելով հայերը, կրնան թոյլատրել հիմա որ սեւ բի՞ծ մը, արա՛տ մը դրուի իրենց մաքուր անունին վրայ։ Երբե՛ք

(Շար. տես էջ 3)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՄԻՒՍ Ց. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ճահակիր»ի)

Սրբոց Վարդանանց Տօնը փառաշուք կերպով տօնակատարուեցաւ Նիւ Եորքի մէջ։

Ինչպէս նախապէս հաղորդած էինք, Նիւ Եորքի քաղաքապետ Ճան Վ. Լինտզի, այս տարուան Փետրուարի 10ը հրովարտակով մը Պաշտօնական Տօն հռչակած էր, ինչ որ մեծ խանդավառութիւն յառաջացուցած է Նիւ Եորքի հայութեան մէջ։

Հետեւաբար, Հինգշաբթի, 10 Փետրուար 1972, Նիւ Եորքի Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ հանդիսաւոր արարողութիւն կատարուեցաւ։

Նոյն օրը, երեկոյեան տեղի ունեցաւ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ եւ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ, հովանաւորութեամբ Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդարանի և նախագահութեամբ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Թորգոմ Ս. Արք. Մանուկեանի։

Հանդիսութեան Կարգադիր Յանձնախումբը կը կազմէին ա.- Սրբոց Նահատակաց եկեղեցի (Լոնկ Այլընտ), բ.- Ս. Խաչ Եկեղեցի (Նիւ Եորք), գ.- Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցի (Նիւ Եորք), դ.- Հայ Աւետարանական Եկեղեցի (Նիւ Եորք), ե.- Առաջնորդարանին «ԿՈՄԻՏԱՍ» երգչախումբը և զ.- Վարդանանց Ասպետներու Եղբայրակցութեան չորս դաճիճները՝ «Մամիկոնեան», «Վասպուրական», «Էջմիածին» և «Հայկազեան»։

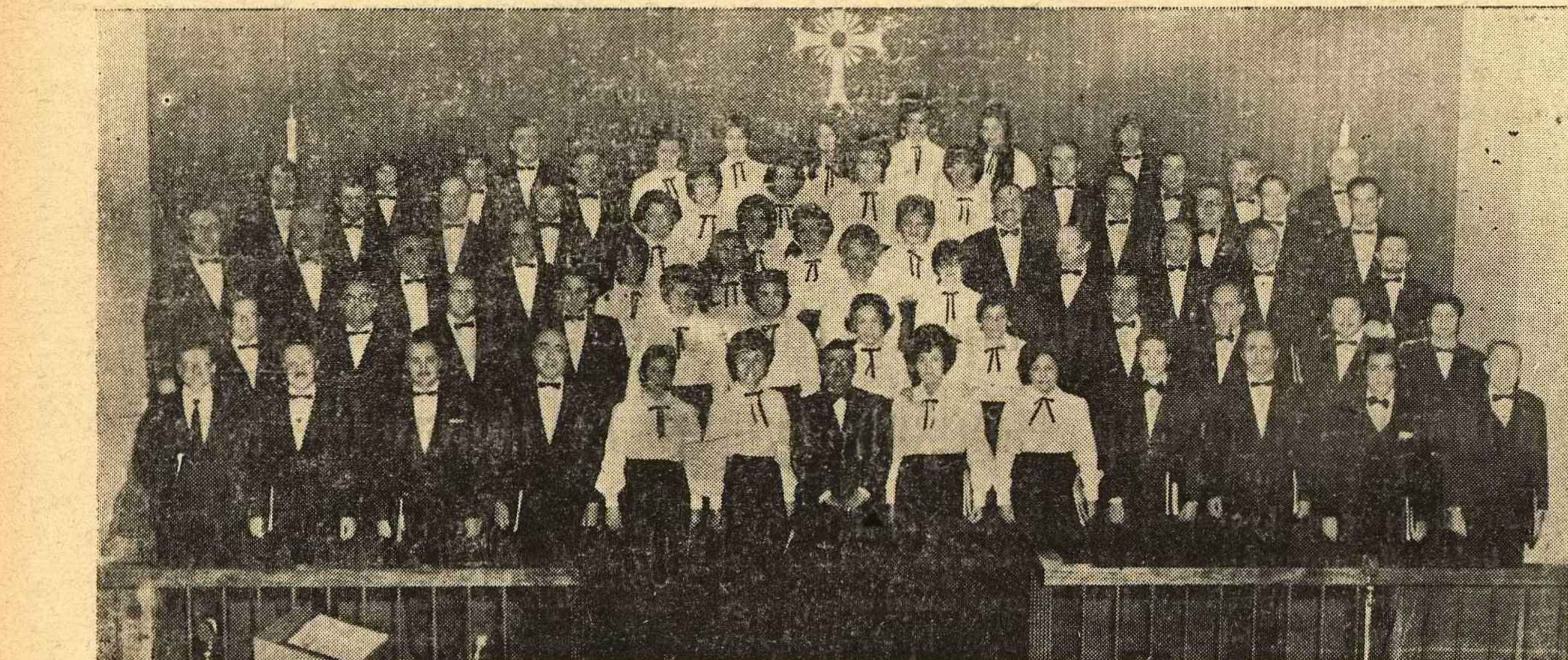
Հանդիսութեան առաջին մասը՝ ճաշկերոյթ եւ ճառախօսութիւն, տեղի ունեցաւ «Գավուքճեան» Սրահին մէջ։ Բացման խօսքը ըրաւ օրուան ատենավարը։ Անգլերէնով կարդացուեցան Ցագկերտի Հրովարտակը և ապա Վարդանանց պատասխանը, որուն յաջորդեց հայերէնով կարդացուած՝ Վարդանի ճառը։

Հանդէսին առաջին մասը այսպիսով վերջ գտաւ ու փոքր դադար մը ետք՝ Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ Գեղարուեստական յայտագիր և ՀԱՄԵՐԳ՝ Առաջնորդարանի «ԿՈՄԻՏԱՍ» երգչախումբին կատարմամբ եւ ղեկավարութեամբ Տոքթ. Արթըր Միսեանի։

Նախ երգուեցաւ «Տէր Կեցո՛»ն (երգչախումբին կողմէ)։ Ապա Տ. Գառնիկ քհնյ. ոգեկոչեց Վարդանանց յիշատակը, որուն յաջորդեց Հայր Ղ. Ալիշանի «Պլպուլն Աւարայրի»ի արտասանութիւնը ու յետոյ նոյն կտորին կատարումը խմբերգով (Մակար Եկմալեանի)։ «ԿՈՄԻՏԱՍ» երգչախումբը այս գեղարուեստական յայտագիրին մասնակցեցաւ՝ կատարելով Սգերք Նահատակացը (Կոմիտասի), «Կիլիկիա» (Մակար Եկմալեանի), «Հայ Աղբիւր»ը (Կոմիտասի), «Հիմի Էլ Լռենք Եղբարք»ը (Կոմիտասի), «Բամ Փորոտանը» (Թումեանի), ինչպէս նաև մեներգուեցաւ Այգունիի՝ «Ի Բիւր Ջանից»ը։

Եղան ուղերձներ «Հայրենաբաղձութիւն», «Հայրենասիրութիւն», «Վարդանանց Ցաւերժութիւն» և «Հոգեւոր Հայրենիք» նիւթերու մասին։

Նաեւ արտասանուեցան Գ. Բաթիպայի «Մայր Արաքսի»ն,

«Կոմիտաս» երգչախումբը, նկարուած համերգի վերջաւորութեան
(Լուսանկար՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆի)

(Բ. Կանաչեանի) «Բայլերգ Վարդանաց Ասպետներուն (Ց. Սամուէլեանի), «Քրիստոս Պատարագեալ»ը (Մ. Եկմալեանի), «Սուրբ Սուրբ»ը՝ մենակատար Լ. Ժամագործեան (Մ. Եկմալեանի)։

Մեներգով ելոյթ ունեցաւ Օ. Տէօքմէճեան («Լռեց Ամպերը»՝ Մ. Եկմալեանի), զուգերգեցին Պ. Մովսէսեան և Ց. Գալֆաեան («Մայր Արաքսի»՝ Թաթուլ Ալթունեանի), ինչպէս նաեւ ...

Խորէն Նարպէյի «Հայ Աղբիւր»ը, Վահան Թէքէեանի «Խորհուրդ Վարդանանց»ը եւ «Եկեղեցին Հայկական»ը։

Հանդէսին փակման խօսքը կատարեց Առաջնորդ Սրբազան Հայրը եւ երգչախումբին կողմէ կատարուած «Հայր Մեր»ով վերջ գտաւ այս գեղեցիկ հանդիսութիւնը։

ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ԿԻՊՐՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ՄԱԿԱՐԻՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՅ ԹԵՄԵՐՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ճահակիր»ի)

Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ հայ թեմերու առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, ընդառաջելով Կիպրոսի Թեմի Կաթողիկոսական փոխանորդ՝ Հոգշ. Տ. Արսէն Ծ. Վրդ. Աւետիքեանի պաշտօնական հրաւէրին, օդային գծով Նիկոսիա հասաւ Ուրբաթ 4 Փետրուար 1972, կ.ե. ժամը 4ին։

Օդանաւակայանին մէջ բարի գալուստ մաղթեցին Կիպրահայ Թեմի Առաջնորդն ու ազգային իշխանութեան անդամները։

Կիպրոսի Նախագահ՝ Գերշ. Մակարիոս Արքեպիսկոպոս, իր ապարանքին մէջ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանը ընդունեց 8 Փետրուար 1972, Երեքշաբթի երեկոյեան ժամը վեցին։

Բարձրաստիճան երկու հոգեւորականներուն հանդիպումը տեղի ունեցաւ եղբայրական ջերմ մթնոլորտի ներքեւ։

Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ հայ թեմերու առաջնորդին կ'ընկերանային Կիպրահայ Թեմի Կաթողիկոսական փոխանորդ՝ Հոգշ. Տ. Արսէն Ծ. Վրդ. Աւետիքեան, Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան անդամ՝ Հոգշ. Տ. Պարէտ Վրդ. Երեցեան, Նիկոսիոյ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ՝ Արժ. Տ. Վազգէն Ա. Քհնյ. Սանտրունի և Կիպրահայ համայնքի ներկայացուցիչ՝ Տոքթ. Անդրանիկ Աշճեան։

Նոյն օրը, իրենց երեկոյեան հաղորդումներուն մէջ, Կիպրոսի Ռատիոկայանն ու պատկերասփիւռը հանգամանօրէն անդրադարձան Նախագահ Մակարիոսի և Գերշ. Տ. Տիրայր Սրբազանի մտերիմ տեսակցութեան։

Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, 7 Փետրուար 1972, Երկուշաբթի կ.ե. ժամը 8ին, դասախօսեց Միլքոնեան կրթական հաստատութեան մէջ։ Դասախօսական սոյն ելոյթը իր ներկայութեամբ պատուեց Կիպրոսի մօտ Ռումանիոյ Լիազօր - Գործավար՝ Պր. Եոն Մունթեան,

Գերշ. Տ. Տիրայր Սրբազան, Պուքրէշի իր կեդրոնատեղին վերադարձաւ 16 Փետրուար 1972, Չորեքշաբթի առաւօտեան, Ռումանական «Թարոմ» ընկերութեան օդանաւով,

ՔՐԻՍՏԻԱՆ ՕՏԱՊԱՇԵԱՆ

Պուքրէշ, 21 Փետրուար 1972

ԳԵՐՇ. Տ. ՍԵՐՈՎԲԷ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԱԾ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Շքանշանի տուչութեան ժամանակ, Գրիսաքի Դուքսը՝ իբրեւ աշխարհի Ասպետներու կարգին Ընդհանուր Պետ, գովասանքով խօսեցաւ ընդհանրապէս Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ և հայ ժողովուրդի մասին, և անդրադարձաւ Սրբազան Հօր տարիներու ընթացքին բերած օգտակար գործունէութեանց։

Սրբազան Հայրը շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած այս պատիւին համար և շեշտեց, որ Երուսաղէմի Ս. Ղազարի Ասպետներու Կարգը հինէն ի վեր կապեր ունեցած է Հայ Եկեղեցւոյ՝ և մասնաւորաբար Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան հետ, և այս վերջին տարիներուն այդ յարաբերութիւնները աւելի սերտացան, մասնաւորաբար շնորհիւ Ասպետներուն Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին եւ Երուսաղէմի Հայոց Վանքին տուած իրենց խմբական այցելութեանց։

Հիւրասիրութեամբ վերջ գտաւ պարգեւատրութեան այս արարողութիւնը։

Դ Ի Ւ Ա Ն

ԾԱՆՕԹ. Երուսաղէմի Ս. Ղազարի Ասպետներու Կարգը Քրիստոնէական ամենէն հին կարգն է, հիմնուած՝ Հաւատքի պաշտպանութեան, Հիւանդաց եւ Կարօտեալներու օգնութեան, Ուխտաւորներու կազմակերպութեան, Եկեղեցիներու միջեւ հասկացողութիւն եւ համագործակցութիւն ստեղծելու առաջադրութիւններով։ Անոր գործունէութիւնը տարածուած է Աշխարհի բոլոր կողմերը՝ մասնաւորաբար Սուրիա, Լիբանան, Տաճիկք, Երուսաղէմ, Հնդկաստան, Գամերուն, Գանաա, Մորիսկզի, Հոլանտա, Պոկոթա, Լեհաստան, Շուէտ, եւ այլն, ուր ունի Դարմանատուներ, որոնցմէ կ'օգտուին ամէն տեսակի կարօտեալներ։

«Ճահակիր» այս ուրախ առթիւ սրտանց կը շնորհաւորէ Սերովբէ Արք.ը եւ կը մաղթէ անոր երկար ու առողջ կեանք, ինչպէս նաեւ յաջողութիւններ՝ իր սրբազան առաքելութեանը ընթացքին։

ԱՍՏՂԱԴԻՏԱԿ ԿԱՌՈՒՑՈՂ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԲԱԳՐԱՏ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Ամերիկեան Մաունթ - Պալոմարէ աստղադիտարանը տեղաւորուած դիտակի հինգ մեթր տրամագծով հայելին՝ ը թուէր մարդկային ճարտարագործութեան վերջին սահմանը։ Բայց այժմ Խորհ. Միութեան Զելենչուկ լեռնային բնակավայրին շրջակայքը զետեղուած է աշխարհի խոշորագոյն աստղադիտական գործիքը, որուն հայելիին տրամագիծը վեց մեթր է։ Ան պատրաստուած է ջերմակայուն, չի բիւրեղացող ապակիէ՝ որ ունի հիանալի յականիշներ։ Դիտակով սովորական մոմի մը բոցը կարելի է տեսնել 25 հազար քիլոմեթր հեռաւորութեան վրայ։

Խորհ. Միութեան գիտութիւններու Ակադեմիայի աստղադիտարանը տեղաւորուած՝ աշխարհի մեծագոյն յիշեալ հեռադիտակին կառուցողն է Բագրատ Յովհաննիսեան։

Ան ծնած է Երեւան 1911-ին։ Որդին է Նշանաւոր ճարտարապետ Կոստանդին Յովհաննիսեանի, որ մեռած է 1924-ին։ Սոյն թուականին իրենց ընտանիքը փոխադրուած է Լենինկրատ։ Իննամեայ դպրոցը աւարտելէ ետք 1929 թուականին, որպէս գծագրիչ աշխատած է տեղւոյն «Կրասնայա Զարեայ» գործարանը։ Յետոյ հետեւած է կառուցողական դասընթացքներու։ Այնուհետեւ աշխատանքի անցած է պետական Օփթիքա - Մեխանիկական գործարանը։ Պատերազմի տարիներուն տեղափոխուած է Քազան՝ ռազմական կարեւորութիւն ունեցող պատուէրներու կատարման համար։ Իբր վարձատրութիւն ստացած է «պատուոյ նշան» շքանշանը։ 1945-ին Լենինկրատ վերադառնալով, Գիտութիւններու Ակադեմիայի մէջ իր նախկին պաշտօնը շարունակած է։ Իր ջանքերով Խ. Միութեան աստղադիտակաշինութեան գիտութեանց մեծ յառաջդիմութիւններ արձանագրուած է։ 1958-ին առաջին Հայը ըլլալով արժանացած է Լենինեան Մրցանակի։ Յետագային երկու անգամ ալ Լենինի շքանշանով պարգեւատրուած է։ Խ. Միութեան Գիտ. Ակադեմիայի Նախագահութիւնն ալ իրեն շնորհած է պատուաւոր տոքթէօրի աստիճան։ Իսկ Միջազգային Աստղագիտական Միութիւնն ալ զինքը աստղադիտական գործիքներու մասնագիտական յանձնաժողովի անդամ ընտրած է։ Իր շնորհիւ կառուցուած աշխարհի մեծագոյն հեռադիտակին գլխաւոր հայելիին քաշն է 42 թոն, 27 մեթր երկարութիւն ունեցող դիտախողովակինը՝ 265 թոն, իսկ ամբողջ դիտակինը՝ շուրջ 690 թոն։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնները՝

Ընկ. ՄԻՀՐԱՆ ԱՆԹՈՅԵԱՆԷ (Նիւ Եորք)

Ընկ. ԱՐՍԷՆ ՏԷՊԱՂԵԱՆԷ (Գլիֆսայտ Փարք, Ն Ճ.)

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Օրիորդ Զապէլ Քարբերդեանի եւ Պր. Սարգիս Սահակեանի հանգստեան կոչուելուն առթիւ Չորեքշաբթի, 1 Մարտ 1972, երեկոյեան ժամը 6.30-ին, Առաջնորդարանի մեծ դահլիճին մէջ տեղի ունեցաւ պատշաճ պատուասիրութիւն։ Ներկայ էին Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Պատկ. Թեմական Ժողովի դիւանը եւ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի բոլոր անդամները։

Ցանուն Ազգային Իշխանութեան խօսք առին Պատկ. Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ Տիար Հայկազուն Քիւրքճեան եւ Պատկ. Թեմական Ժողովի Ատենադպիր Տիար Յակոբ Համբիկեան, որոնք ջերմ գնահատանքով արտայայտուեցան Օր. Զապէլ Քարբերդեանի եւ Պր. Սարգիս Սահակեանի մասին, իբրեւ նուիրեալ եւ բազմամեայ վաստակ ունեցող պաշտօնեաներ Ազգային Առաջնորդարանի։

Պր. Ս. Սահակեան իր եւ Օր. Զապէլ Քարբերդեանի կողմէ շնորհակալութիւն յայտնեց Ազգային Իշխանութեան, ի պատիւ իրենց եղած այս ձեռնարկին համար։ Ապա իբրեւ գնահատութիւն երկար տարիներու իրենց ծառայութեան՝ յանձնուեցան ոսկեայ յուշանուէրներ։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՍԻՐՏԸ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ

Մեր աշխատակից ԳԱՐ. ԱՆԱՆԵԱՆԻ հարցերին պատասխանում է Հայկական ՍՍՀ առողջապահութեան մինիստրութեան Սրտաբանութեան ինստիտուտի սրտաբանութեան բաժնի վարիչ, բժշկական գիտութիւնների դոկտոր պրոֆ. ԶԱՒԷՆ ՏՈՒԼԱՊՃԵԱՆԸ:

«ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՁԱՅՆ»

ՀԱՐՑ.— Ինչպիսի՞ն են ձեր տպաւորութիւնները՝ սրտաբանների վերջերս Պրիւսէլում տեղի ունեցած Միջազգային Գիտաժողովի աշխատանքի մասին։ Եւ ընդհանրապէս, սրտաբանութեանը ի՞նչ նոր բան տուեց այդ գիտաժողովը։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Պրիւսէլի գիտաժողովը մէկ անգամ եւս ցոյց տուեց, որ սրտաբանութեան ժամանակակից մակարդակը բնորոշւում է ճշգրիտ գիտութիւնների, տեխնիկայի եւ կիբեռնեթիկայի լայն կիրառումով։ Բազմաթիւ երկրների գիտնականների կողմից ներկայացուած զեկուցումները հիմնականում նուիրուած էին տարբեր հիւանդութիւնների ժամանակ սրտի ելեկտրական դաշտի փոփոխութիւններին։ Այս խնդիրը ձեռք է բերում չափազանց մեծ տեսական ու գործնական նշանակութիւն, մանաւանդ, որ հենց այս բնագաւառում է, որ լայն հնարաւորութիւններ են ստեղծւում սրտի ախտաբանական փոփոխութիւնների աւտոմատիկ ճանաչման սկզբունքի կիրառման համար։ Եթէ աւելի պարզ խօսենք, հարցը վերաբերում էր ելեկտրասրտաբանութեանը, որը սկզբնաւորուելով դեռեւս 70 տարի առաջ, այսօր դարձել է սրտաբանութեան հիմնական մեթոդներից մէկը։ Հետաքրքիրն այն է, որ սրտի ելեկտրական դաշտը գործում է տարածութեան մէջ, եւ այդ տեսակէտից նրա ուսումնասիրութիւնը՝ տարածութեան տարբեր հարթակների մէջ տալիս է բժշկական չափազանց կարեւոր տեղեկութիւններ նրա վիճակի մասին։

Գիտաժողովն անցաւ որոշակի կազմակերպչական սկզբունքով։ Նրա ամէն մի նիստը նուիրւում էր առանձին հարցի։ Հիմնական զեկուցումներից յետոյ նոյն խնդրի շուրջ լինում էին յարակից զեկուցումներ, որոնց յաջորդում էր մտքերի ազատ փոխանակութիւնը։ Ինձ համար մեծ պատիւ էր, որ Սովետական Հայաստանի գիտնականիս տրուել էր պատասխանատու պարտականութիւն՝ սրտամկանի գերաճին նուիրուած նիստում ներկայացնելու հիմնական զեկուցումը։ Հարցի քննարկմանը մասնակցեցին մեծ թուով գիտնականներ՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներից, Անգլիայից, Իտալիայից, Ֆրանսիայից, Սովետական Միութիւնից եւ այլ երկրներից։ Այդ նիստն անցաւ գիտական շատ բարձր մակարդակով։ Ուրախութեամբ պէտք է նշել, որ գիտաժողովի ծրագրային յանձնաժողովը ու միջազգային կազմակերպական կոմիտէն միահամուռ կերպով որոշեցին սրտաբանութեան միջազգային յաջորդ գիտաժողովը 1973-ին հրաւիրել Սովետական Միութիւնում՝ Երեւան քաղաքում։ Սա մեծ գնահատական է Հայաստանի սրտաբանների կատարած աշխատանքին եւ միաժամանակ մեր առջեւ դնում է նոր, պատասխանատու պարտաւորութիւններ։

ՀԱՐՑ.— Ուղեկս համեմատաբար երիտասարդ գիտութիւն, սրտաբանութիւնը աշխարհի ամենատարբեր երկրների բժշկութեանը նոր-նոր հարցեր է առաջադրում։ Այս առումով հետաքրքրական է իմանալ, թե այսօր ինչպիսի՞ խնդիրներ են մտահոգում Հայաստանի սրտաբաններին։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Սրտաբանութիւնը ժամանակակից բժշկութեան կարեւորագոյն ճիւղերից մէկն է, եւ նրա առաջ քաշած խնդիրները պահանջում են հրատապ մշակում եւ լուծում։ Այսօր մարդկութեանը յուզում են սրտային մի շարք հիւանդութիւններ, որոնց մէջ կայ

ՏՈՔԹ. ՓՐՈՖ. ԶԱՒԷՆ ՏՈՒԼԱՊՃԵԱՆ

նորագոյնը հետեւեալ եռեակն է. արեան ճնշման բարձրացում (հիփերթոնիա), զարկերակների կարծրացում (աթերոսգլերոզ) եւ սրտամկանի ինֆարքթ։ Եթէ այս եռեակին աւելացնենք նաեւ սրտային ռևմատիզմը, սրտի ձեռք բերովի եւ բնածին բազում արատները, ապա կարելի է պատկերացում կազմել սրտաբանութեան խնդիրների ծաւալի եւ կշռի մասին։

Արդէն շատ տարիներ առաջ Հայաստանի գիտնականներն սկսել են զբաղուել սրտաբանութեան հարցերով։ Բաւական է նշել, որ դեռեւս 1936 թուականին, ակադեմիկոս Լեւոն Օրբելին ... գրել է ինքնատիպ աշխատութիւն սրտի աղմուկների մասին։ Երեւանի բժշկական ինստիտուտի մի շարք ամբիոններում, պրոֆեսորներ Վ. Աւագեանի, Ա. Սիմոնեանի, Ռ. Ստամպոլցեանի, Գ. Բագդասարեանի, Ս. Գալստեանի, Ա. Ճաղարեանի եւ այլ գիտնականների կողմից մշակուել են ժամանակակից սրտաբանութեան մի շարք չափազանց կարեւոր տեսական ու գործնական հարցեր, որոնք զարգացման լայն թափ ստացան շնորհիւ Երեւանի Սրտաբանութեան ինստիտուտի վերջին տարիների աշխատանքի։

Սրտի ամէն մի հիւանդութիւն, եթէ չի ենթարկւում բուժման, ի վերջոյ հասցնում է արեան շրջանառութեան անբաւարարութեան։ Այդ իմաստով որոշիչ դեր է խաղում սրտամկանի վիճակը։ Ինչպիսին էլ լինի հիւանդութիւնը, սրտամկանի լաւ ֆունկցիոնալ վիճակի դէպքում, օրգանիզմը կարողանում է ապահովել արեան բնականոն շրջանառութիւնը։ Ահա՛ եւ Սրտաբանութեան ինստիտուտի կոլեկտիւն իր գիտական տեսահորիզոնում կենտրոնացրել է սրտամկանի անբաւարարութեան հարցը։ Բազմաթիւ ու բազմապիսի մասնագէտներ ուսումնասիրում են այդ հանգուցային խնդիրը։ Իմանալով սրտամկանի անբաւարարութեան առաջացման մեխանիզմները՝ կարելի է ժամանակին բուժական միջոցներ ձեռնարկել եւ կանխել այն։

ՀԱՐՑ.— Վերջին 10 տարիների ընթացքում սրտային հիւանդութիւններից մահացութեան տոկոսը աշխարհում բաւականին բարձրացել է։ Սրտաբաններից կարծիքով որո՞նք են դրա պատճառները։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Այո՛։ Վիճակագրական տուեալները ցոյց են տալիս, որ այսօր հաշմանդամութեան եւ հիւանդացութեան ցուցակը գլխաւորում են սիրտանօթային համակարգի հիւանդութիւնները։ Այսպէս. ԱՄՆ-ում ամէն տարի 600 հազար մարդ մահանում է սրտի իշեմիք հիւանդութիւնից։ Ֆրանսիայում բնակչութեան իւրաքանչիւր երրորդ քաղաքացին զոհ է գնում սրտային հիւանդութեան։ 1962-ի տուեալներով, ՍՍՀՄ-ում իւրաքանչիւր հազար մարդուց 29-ը մահացել են սրտամկանի ինֆարքթից, 81-ը՝ հիփերթոնիայից։ Հաշուած է, որ աշխարհում իւրաքանչիւր չորս րոպէում մէկ մարդ զոհ է գնում սրտային հիւանդութեան։ Սա մի ահաւոր խնդիր է, մանաւանդ, եթէ նկատի ունենանք, որ ներկայումս սրտային հիւանդութիւններին զոհ են գնում նաեւ շատ երիտասարդ, ստեղծագործական բեղմնաւոր տարիքում գտնուող անհատներ։ Իսկ ինչ վերաբերում է այդ հիւանդութիւնների պատճառներին, դրանք արդէն համարեայ պարզ են։ Պատճառները թաքնուած են ժամանակակից մարդկութեան կենցաղի, կեանքի, աշխատանքի, սննդի, հանգստի, շրջապատի պայմաններում։ Ժամանակակից բժշկութիւնը վերացրել է համաճարակային շատ վարակային հիւանդութիւններ։ Իսկ ինչ վերաբերում է սրտային հիւանդութիւնների «համաճարակին», ապա այս բնագաւառում դեռեւս մութ խնդիրներ կան լուծելու։ Պարզ է մի բան, որ սրտային հիւանդութիւնների վերացումը սոսկ բուժական խնդիր չէ։ Դա ամէն մի երկրի հասարակութեան, պետութեան խնդիրն է։ Եւ ցանկալի արդիւնքի հասնելու համար միայն այս դիրքերից պէտք է մօտենալ սրտային հիւանդութիւնների դէմ պայքարի կազմակերպմանը։

ՀԱՐՑ.— Վերջերս շահագործման յանձնուեց Երեւանի Սրտաբանութեան ինստիտուտի նորակառոյց շէնքը։ Ի՞նչ կ՚ասէք նրա առանձին բաժինների, տեխնիկական հագեցուածութեան, հնարաւորութիւնների ու հեռանկարների մասին։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Երեւանի Սրտաբանութեան ինստիտուտը գործում է աւելի քան 10 տարի։ Վերջերս շահագործման յանձնուեց ժամանակակից համալիրի հիմնական շէնքը։ Դա 11 յարկանի գեղեցիկ եւ արդիական շէնք է, որտեղ պէտք է գործեն կլինիկական մի շարք բաժանմունքներ ու փորձարաններ։ Նրա 8 հիւանդանոցային բաժանմունքները նուիրուած են սրտային առանձին հիւանդութիւններին։ Այսպէս գործում են հիփերթոնիայի, սրտամկանի ինֆարքթի, ռևմաթիզմի, սրտային անբաւարարութեան, սրտի ձեռք բերովի եւ բնածին արատների, անոթային հիւանդութիւնների եւ վերակենդանացման բաժանմունքները, որոնցում կիրառւում են հնարաւոր բոլոր թերապեւտիկական եւ վիրաբուժական նորագոյն միջոցները։ Բաժանմունքները ապահովուած են տեխնիկական արդիական կահաւորումով։ Կասկածից դուրս է, որ մօտակայ տարիներում, ինստիտուտը առաւել եւս կը հարստանայ եւ կը կատարի չափազանց կարեւոր տեսական եւ գործնական աշխատանք։

(Շար. տես էջ 4)

ԱՄԵՆԱԿԱՐՃ «ՃԱՆԱՊԱՐՀԸ»

Վաղարշակ Նորենցի այս գրութիւնը առնուած է «Գրական Թերթ»ի նոր տարուան համարէն։ «Գրական Թերթ»ի խմբագրութիւնը դիմած է կարգ մը գրողներու որ գրի առնեն իրենց կեանքի «միայն ծիծաղաշարժ դէպքը»։ Վաղարշակ Նորենցի այս գրութիւնը յուշ մըն է՝ առընչուած Եղիշէ Չարենցի կեանքին հետ եւ սերտ աղերս ունի գրականութեան ըմբռնումին հետ՝ որքան ալ երգիծական բնոյթ կը կրէ։

Երեւանի «կապոյտ մզկիթը» (այժմ՝ քաղաքային թանգարան) մայրաքաղաքի տեսարժան վայրերից էր՝ ոչ միայն իր ճարտարապետական առանձնայատկութեամբ, այլ եւ բակում գտնուող տարօրինակ բացօթեայ թէյարանով։

Բառակուսի աւազանի շուրջ, ստուերախիտ, վիթխարի ծառերի տակ, ամենանախնական սեղանիկներով, հասարակ ու կոպիտ աթոռներով, փայլուն ինքնաեռներով, փոքրիկ, բարակիրան ու նախշուն բաժակներով այդ «անվաւեր թէյարանը «գրողների ու արուեստագէտների հանդիպման» վայրերից մէկն էր, որ կատակով անուանում էինք «ակադեմիա»։ Ամառները, կէսօրին, Երեւանի ամենաշոգ ժամերին հաւաքւում էինք այդտեղ, զրուցում, վիճում, կատակում, երբեմն լսում պարսկական ախորժալուր եւ երաժշտական լեզուն Սեյիտի բերանից, որ արտասանում էր Օմար Խայեամի, Սաադու եւ Հաֆէզի գազելներն ու քառեակները, եւ մէջ ընդ մէջ վայելում Ալու աննման, բուրաւէտ թէյը...

Այդպիսի մի օր, խմբով մզկիթ գնալիս, Չարենցն ասաց.

— Տղանե՛ր, եկէք ես ձեզ տանեմ ամենակարճ ճանապարհով...

Մենք հետեւեցինք նրան։ Նա մեզ առաջնորդեց ինչ-որ ծուռումուռ անցումներով, քարուքանդ ու անտանելի փոշոտ նրբանցքներով... Մենք դժգոհում էինք, բողոքում, իսկ մեր առաջնորդը ժպտում էր բեղի տակ։

Փոշեթաթաւ, ասես ալիւրոտ կօշիկներով ու տաբատներով երբ հասանք մզկիթի մօտ, Չարենցը թէ՝

— Տեսա՞ք, ինչ կարճ եւ «մաքուր» ճանապարհով բերեցի ձեզ,— եւ հի-հի-հի ծիծաղեց։

— Եղի՛շ, դու ե՞րբ եւ որտե՞ղ ես մեզ տարել մաքուր ճանապարհով,— ասաց Մահարին։

— Փչացա՛ծ... Այս անգամ ես խաբեցի ձեզ, բա՛..., — ասաց Չարենցը եւ կիսակատակ շարունակեց.— Հարթ ու յայտնի ճանապարհով բոլորն են գնում, դա ինչ տղամարդութիւն է... Նոր ճանապարհ գտնելն է կարեւոր։ Թող մի քիչ էլ դժուար լինի ու փոշոտ... Փորձեցի, տեսնեմ, թէ դուք ինչպէս կը զգաք ձեզ, երբ ուրիշների ճանապարհով չէք գնում... բա՛ս, փչացածնե՛ր,— վերջացրեց Չարենցը, եւ մենք մտանք մեր «ակադեմիան»։

ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՆՈՐԵՆՑ

ՍԱՂՄՈՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ՆԵՖԵՐԹԻԹԻ

Նեֆերթիթի...
Դու յաւէտ աստուածութիւն,
Անմատչելի գեղեցկութիւն,
Դու՝ եւ երազ,
Եւ առասպել,
Անմեկնելի իմաստութիւն,
Անմար սիրոյ խորհրդանիշ,
Ուժն ու զէնքը Ախնաթոնի,
Դու՝ փառքն փառքի,
Ինչպէ՞ս իջար,
Ինչպէ՞ս ընկար,
Ինչպէ՞ս հասար մոխրամանի...

Դու՝ ոսկեմայր,
Դու՝ ոսկեհոս,
Դու՝ ոսկեղէն մի առեղծուած,
Ինչպէ՞ս հասար դու թիթեղի,
Դարձար վզնոց էժանագին,
Դարձար թեւնոց՝
Անիմաստ ու աղաւաղուած։
Դու, որ մէ՛կն ու միա՛կն էիր,
Ինչո՞ւ այդպէս տրոհուեցիր,
Դարձար հազար ու բիւր հազար...

Նեֆերթիթի,
Դու կուռք էիր,
Ցնորք էիր անիրական,
Ինչպէ՞ս ընկար,
Ինչպէ՞ս ընկար,
Ինչպէ՞ս ընկար...

ՄՇՄՈՒՂ

(Շար. Ա. էջէն)

Իսկ, մի ոմն Թիմոթիի համար կ՚արժէ այսքան աղմուկ։ Եւ ո՞ւր մնաց Բրիտանական հին բարեկամութիւնը — աչք գոցելու, չտեսնել ու չլսելու կոյր քաղաքականութիւնը։ Ունինք դեռ՝ Հիւսիսային Ատլանտեան Ուխտի Եղբայրակցութիւնը։ Ներելի՞ է այսքան աղմուկ ոչինչ բանի համար։

ԱՑԲ - ՏԻՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԻՆ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐԸ

Երեւանի Սայեաթ Նովա փողոցին մէջ վեր խոյացող երկու բազմայարկ բնակելի շէնքերու ճարտարապետն է «Երեւաննախագիծ» հիմնարկի վաստակաւոր ճարտարապետ՝ Մարիամ Հայրապետեան։ Ան անմիջական մասնակցութիւն ունեցած է նաեւ Երեւանի գլխաւոր յատակագծի նախագծման աշխատանքներուն մէջ։

Արդարեւ, Հայաստանի զանազան քաղաքներու եւ շրջաններու բազմաթիւ կառոյցներուն նախագծման աշխատանքներուն մէջ, իրենց համեստ բաժինը ունին կին ճարտարապետները։

Ներկայիս, Հայաստանի ճարտարապետներու Միութիւնը իր շարքերուն մէջ ունի 360 անդամներ, որոնց եօթանասունը՝ կիներ են։ Կին ճարտարապետներէն հինգը արժանացած են վաստակաւոր ճարտարապետի տիտղոսին։

Վերջերս, Արուեստի Աշխատողներու Տան «Կանանց Ակումբ»ի նախաձեռնութեամբ՝ տեղի ունեցած է կին ճարտարապետներու նուիրուած հաւաքոյթ։

«Հայաստանի կին ճարտարապետները» նիւթին շուրջ խօսած է Հայաստանի ճարտարապետներու միութեան պատասխանատու քարտուղար՝ Լեւոն Յակոբեան։

Ելոյթներ ունեցած են եւ իրենց ստեղծագործական ծրագիրներուն մասին արտայայտուած են նաեւ «Հայպետնախագիծ» Հիմնարկի վաստակաւոր ճարտարապետներ՝ Լուսյա Ինճիկեան, Աննա Տէր Աւետիքեան եւ ուրիշներ։

ԴԷՊՔԵՐ ՈՒ ԴԷՄՔԵՐ

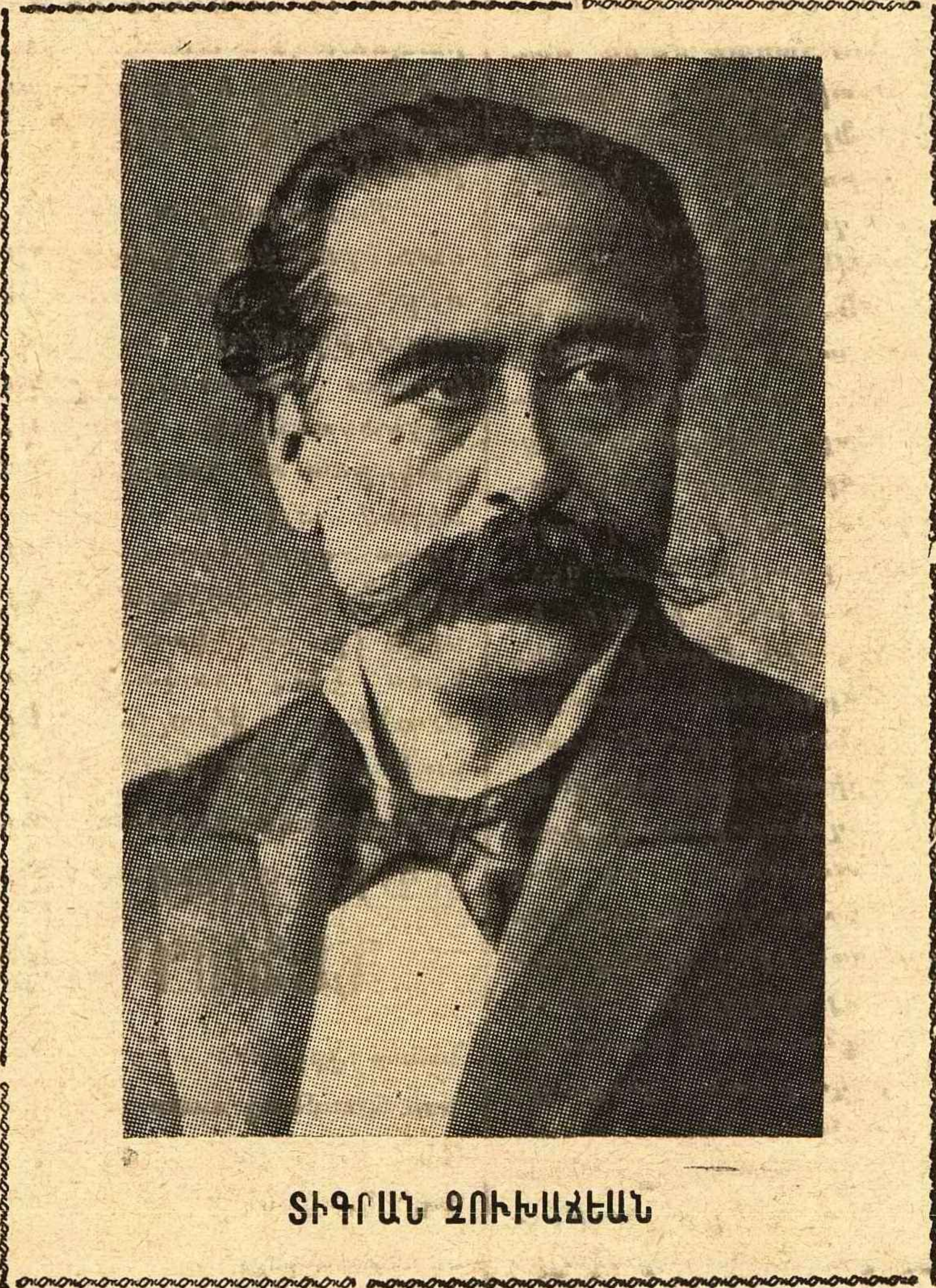
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԱՆ ԵՒ ԻՐ ՍԻՒՆԵՐԸ

Յ. Ճ. ՍԻՐՈՒՆԻ

Երեք տարի կայ՝ երբ յիշատակը ոգեկոչեցինք անցեալ դարու հայ վերածնունդի ամենէն փառահեղ դէմքերէն մէկուն, Տիգրան Չուխաճեանի, որ հեղինակն էր եղած անդրանիկ հայ օփերային, մեզմէ ճիշդ դար մը առաջ։ Հաճելի պարտք մըն է մեզ համար կրկին անդրադառնալ անոր անունին, անգամ մըն ալ Հայաստանի իշխանութեանց նախաձեռնութեան առթիւ՝ պաշտօնապէս ալ տօնախմբելու հայ մեծ արուեստագէտը, որ դարագլուխ մըն էր բացած հայ երաժշտութեան պատմութեան մէջ և ամբողջ յառաջուն տարի տքնած՝ որպէսզի Արեւելքը ամօթով չմնայ աշխարհին առջև։

Ըսենք անմիջապէս, որ Տիգրան Չուխաճեան արուեստի այն վառ աստղերէն եղաւ՝ որոնք փոքր ճանչցան իրենց կենդանութեան ալ։ Իր երեք օփերէթները՝ որոնք «Լեպլեպիճի հորհոր աղա»ն, «Քէօսէ Քեհեան»ն և «Արիֆին Հելլէս»ն էին, անոր բացառիկ համբաւ շահեցուցին ոչ միայն Արեւելքի երկիրներուն մէջ, Արեւելքի Օփենպախ հռչակել տալով զայն, այլ արեւմտեան ոստաններու մէջ ևս, ուր իր երգերը միշտ ծափեր խլեցին։ Ցետոյ դէպքերը պիտի ընդհատէին սակայն ստեղծուած թափը, Չուխաճեանը պիտի զգետնէին իր ճիգերուն մէջ և Իզմիր պիտի նետէին զայն, որպէս զի այնտեղ քաշքշէր, բախտին յանձնուած իր կեանքին վերջին տարիները, թոյլ չտալով որ ան զարմացնել շարունակէր աշխարհը, այս անգամ արդէն իր իսկական հրաշակերտներով։ Այդ հրաշակերտները իր օփերաներն էին և առաջին հերթին՝ «Օլիմփիա»ն և «Զեմիրէ»ն։ Իր մահէն ետք, որ Իզմիրի մէջ տեղի ունեցաւ 1899ին, պէտք եղաւ որ կէս դար անցնէր, որպէսզի հայ ժողովուրդը տէր կանգնէր իր մեծ զաւկին անկորնչելի ժառանգութեան։

Արդարեւ, երբ 1945 Նոյեմբերին Հայաստան պիտի տօնախմբէր իր խորհրդայնացման 25ամեակը՝ աւելի շքեղ պարգեւ չունեցաւ ընծայելու հայ ժողովուրդին՝ բայց եթէ բեմ հանել Երեւանի մէջ Զուխաճեանի անդրանիկ օփերան, զոր յաջողած էր փրկել՝ Փարիզէն բանասէրներէն մէկուն՝ Թովմաս Թերզեանի ջանքերուն վրայ։ «Արշակ Երկրորդ»ի անդրանիկ ներկայացումը Երեւանի մէջ մեծ դէպք մը եղաւ։ Երաժշտական աշխարհը մնաց յափշտակուած, ի տես իսկական գլուխգործոցի մը, զոր կրցած էր յղանալ

ՏԻԳՐԱՆ ՉՈՒԽԱՃԵԱՆ

ուած անոր անտիպ ստեղծագործութեանց հետ։ Ցայտնաբերուած օփերան՝ նոյնինքն «Օլիմփիա»ն էր, որ ամբողջ երեք քառորդ դար փոշիներու մէջ թաղուած մնալէ յետոյ, լոյս աշխարհ կու գայ այս անգամ արդէն իր սկզբնական կերպարանքին մէջ, այսինքն իբրև «Արշակ Երկրորդ», ճիշդ այն անունով՝ որով Զուխաճեան յօրինած էր 1868 ին, այդ օրերու սեր մեծ փոքր ժողովուրդի մը զաւակը՝ անցեալ դարու կէսերուն, ան ալ ի՞նչ պայմաններու տակ ու ի՞նչ մթնոլորտի մէջ։ Բիչ յետոյ Մոսկուա ևս զայն պիտի դիտէր համակրանքով՝ բայց և ապշած, և գնահատանքի իսկական արտայայտութիւններ էին չքանչաններ՝ զորս այդ առթիւ շնորհուեցան օփերային՝ որ բեմ հանած էր Զուխաճեանի գործը, և արուեստագէտներուն՝ որոնք աջակցած էին այդ յաջողութեան։

Ու ահա քառորդ դար է որ ան բաժնուած չունի Երեւանի օփերայի բեմէն եւ հանդիսատեսին խանդավառութենէն։ Ան գեղարուեստական ղեկավար փոխեց երիցս՝ 1945-ին, 1955ին և 1971ին և երեք վարպետներ՝ Միքայէլ Թաւրիզեան, Ս. Չարեքեան և Օհան Տուրեան, երեք տարբեր ըմբռնումով մօտեցան անոր մեկնաբանութեան։ Քառորդ դարու ընթացքին, ան բազմաթիւ դերակատարներ ալ փոխեց, Հայկանուշ Դանիէլեանէն և Տաթեւիկ Սազանդարեանէն սկսեալ մինչև Գոհար Գասպարեան, Պօղոս Լիսիցեանէն Շարա Տալեանէն և Աւագ Պետրոսեանէն սկսեալ Միհրան Երկաթ և Նար Ցովհաննիսեան, որոնցմէ ամէն մէկը իր տաղանդին ուրոյն չեշտը դրաւ իր դերակատարութեան մէջ։ Բայց հանդիսատեսը միշտ յափշտակուած մեկնեցաւ սրահէն։

Արդար իրաւունք է հետևաբար, որ Հայաստան տէր կանգնեցաւ հայ անդրանիկ օփերայի հարիւրամեակին, զայն վերածելով փառատօնի մը, ու անոր մասնակցելու հրաւիրելով արուեստի մարդիկ սովետական միւս հանրապետութիւններէն և հայոց սփիւռքէն, այս կերպով ընդհանուր մեծարանքի առարկայ դարձնելու համար հայ մեծ երաժշտագէտը, որ կանխած էր իր դարը։

(Շար. տես էջ 5)

ՍԴՀԿ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՇՐՋԱՆԻ 36ՐԴ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

անտարբեր և որմէ հեռու չեն կրնար մնալ հայ աշխատաւոր և միջին դասերը՝ իբր ընկերային գործօններ։ Ինչպէս Լիբանանի, նմանապէս դրացի երկիրներու հայ գաղութներ պարտին հոգեկցութիւն պահել բնիկներուն հետ, սատարել անոնց ազատական ձգտումներուն և տնտեսական բարեկեցութեան հասնելու ճիգին, անոնց հետ պահել հոգեկցութիւն, որ պիտի ըլլայ օգտակար՝ մեր ժողովուրդին դէմ գործուած անիրաւութեան վերացումին, ոչ հեռաւոր ապագային մէջ։

Պատգամաւորական ժողովը յատուկ ուշադրութեան առաւ կուսակցութեան մասնակցութիւնը՝ Լիբանանի երեսփոխանական գալիք ընտրութիւններուն։ Քննադատեց ընտրական ներկայ օրինագիծին հակադեմոկրատական և հակաժողովրդական բնոյթը։ Անհանդուրժելի սեպեց Լիբանանահայութեան մեծագոյն մասին բացակայութիւնը Խորհրդարանէն, ուր գինք ներկայացնել յաւակնողները՝ լոկ հատուածի մը բանբերներն են և որոնց ներկայութիւնը ժողովրդ. կամքի ճնշումով կը բացատրուի։ Առաջադրեց լարել և գլխաւորել բոլոր ուժերը, և հակառակ ընտրական օրէնքին աննպաստ ըլլալուն, ճիգ չխնայել վերջ տալու համար դրութեան մը, որ անպատուաբեր է ո՛չ միայն Լիբանանի հայութեան, այլև Լիբանանին՝ որ ազատութեան երկիր ճանչցուած է։

Պատգամաւորական ժողովը եղաւ ուժերու վերագնահատման, նոր ծրագիրներու կազմութեան և ոգեւորութեան առիթ մը, որ կ'ամրացնէ իւրաքանչիւր հնչակեանի հաւատքն ու վստահութիւնը՝ հանդէպ Մայր Կուսակցութեան առաքելութեան, որ կը շարունակուի յօգուտ հայ ժողովուրդին և անոր վերածնած հայրենիքին։

Եզրափակելէ առաջ իր աշխատանքները, Լիբանանի 36րդ Պատգամաւորական ժողովը իր ողջոյնները ուղղեց Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան բոլոր Մասնաճիւղերուն և յատկապէս Կեդրոնական Վարչութեան, վերահաստատելով իր հաւատարմութիւնը հանդէպ Կուսակցութեան 85 ամեայ Գաղափարին և նորոգելով իր երդումը, որ եղած է ու պիտի մնայ հետևողական ու վճռական՝ իրեն բաժին ինկած սրբազան պարտաւորութիւններու կատարումին մէջ։

ԲԺԻՇԿԻՆ ԱՆԿԻՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ՝ ՇԱՔԱՐԱԽՏԻ ՄԱՍԻՆ

Շաքարախտը քրոնիկ հիւանդութիւն մըն է, որ մաս կը կազմէ ընկերային հիւանդութիւններու խումբին։ Արդի վիճակագրութիւնները կը նշեն անոր հաճախականութեան տարածական աճը։ Շաքարախտին կարեւորութիւնը կը բխի այն իրողութենէն, որ կը հազարգուէ բազդատաբար երիտասարդ տարիք ունեցողներ, բայց մանաւանդ, առաջ բերած ծանր բարդութիւններուն պատճառով։ Սկիզբէն պէտք է նշել որ շաքարախտաբանութեան մէջ իրագործուած յառաջդիմութիւնները ձեռք բերուած են հազիւ վերջերս։ Շաքարախտէն հոգեւարքի առաջին պարագան ինսուլինի օգնութեամբ մահէն փրկուեցաւ Թորոնթոյի մէջ, 1922 Յունուար 11-ին։ Ինսուլինը յայտնաբերողները իբրեւ մեծարանք ստացան Նոպելեան Մրցանակը՝ ի նշան մարդկութեան երախտագիտութեան։ Այդ օրէն ի վեր նշուեցան նոր ու կարեւոր յաջողութիւններ, առանց սակայն լուծուած համարելու շաքարախտին հարցը։

Շաքարախտին յայտնութիւնը սովորաբար կ'ախտանանաչուի կարգ մը բնորոշ ախտանիշերու հիման վրայ։ Մասնաւորապէս նշելի տաս անած ախորժակը, տարունական ծարաւը, մէզի քանակին անը 24 ժամուայ ընթացքին, շաքարին գոյութիւնը մէզին մէջ, արեան մէջ շաքարին քանակի անը բնականոն մակարդակէն վեր։ Հետազօտողներուն մեծամասնութիւնը այն կարծիքին են՝ թէ շաքարախտը հիւանդութիւն մըն է զարգացման բնորոշ շրջաններով։ Կլինիքական դրսեւորումով շաքարախտը, զոր յիշեցինք, կը ներկայացնէ զարգացման վերջին շրջանը՝ հիւանդութեան չորս յաջորդական շրջաններու ընթացքին։ Առաջին շրջանը, այսպէս կոչուած, նախաշաքարախտային շրջանն է։ Անոր կը յաջորդէ երկրորդ շրջան մը, թաքուն շաքարախտը, որուն կը յաջորդէ երրորդը, ֆիմիական շաքարախտը, որ ախտանիշ չունի։ Դժբախտաբար, նախաշաքարախտային շրջանը կարելի չէ ճանչնալ ներկայ միջոցներով, փոխարէն թաքուն շաքարախտը եւ ֆիմիական շաքարախտը կարելի է ախտորոշել որոշ փորձերու օգնութեամբ։ Ընդհանրապէս կ'ըսուի, թէ շաքարախտը արդիւնքն է անբաւարարութեանը՝ ինսուլինի սեփական արտադրումին։ Եթէ ասիկա ճշմարիտ է կարգ մը պարագաներու համար, գոյութիւն ունին որոշ կացութիւններ, երբ, թէեւ ինսուլինի քանակութիւնը բնականոն է, այնուամենայնիւ ան անգործունեայ կը դառնայ մեքանիզմով մը, որ մեզի յայտնի չէ։ Կան շաքարախտաւորներ, որոնք չեն կրնար ապրիլ առանց ինսուլինի, մանաւանդ երիտասարդ տարիքի մէջ գտնուողները։ Սակայն, գոյութիւն ունին նաեւ ինսուլինէ անկախ շաքարախտաւորներ, բնորոշ՝ 40-ը անցած անձերուն, որոնց

(Շար. տես էջ 5)

ՍԻՐՏԸ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

ՀԱՐՑ — Երեւանի սրտաբանութեան ինստիտուտը ինչպիսի՞ անմիջական օգնութիւն է ցոյց տալիս հանրապետութեան միւս քաղաքների ու շրջանների բնակչութեանը։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. — Իր ստեղծման առաջին իսկ օրից, սրտաբանութեան ինստիտուտը հիմնական ուշադրութիւնը բեւեռել է հանրապետութեան բնակչութեանը արդիւնաւէտ բժշկական օգնութիւն ցոյց տալու գործին։ Հազարաւոր հիւանդներ ինստիտուտի տարբեր բաժանմունքներում ստացել են բարձրորակ մասնագիտական բուժական օգնութիւն։ Տիփանսեր (դարմանատուն «Զ») աշխատանքի շնորհիւ հիւանդների մեծամասնութիւնը գտնւում է ինստիտուտի տեւական հսկողութեան տակ։ Արժէ նշել, որ մեզ մօտ հիւանդներ են ընդունւում ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ Սովետական Միութեան ամենատարբեր ծայրերից։ Մեր ինստիտուտում բուժւում են տացել նաեւ արտասահմանեան շատ քաղաքացիներ։

Հանրապետութիւնում ըստեղծուած է հեռախօսային ցանց, որի միջոցով տարբեր տեղերից, ինստիտուտ են հաղորդւում էլեկտրագարտիոկրամաներ և նոյն գծով անմիջապէս արւում է բժշկական անհրաժեշտ յանձնարարականը։ Ինստիտուտի աշխատակիցները մեծ օգնութիւն են ցոյց տալիս հանրապետութեան տարբեր վայրերի բժշկական հիմնարկներին և յաճախակի հանդէս են գալիս զեկուցումներով ու ելոյթներով։

ՀԱՐՑ. — Գիտական ինչպիսի՞ կապեր գոյութիւն ունեն Երեւանի Սրտաբանութեան ինստիտուտի եւ Սովետական Միութեան ու աշխարհի համանուն գիտական կենտրոնների միջեւ։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. — Երեւանի Սրտաբանութեան ինստիտուտը գիտական սերտ կապեր է ստեղծել Սովետական Միութեան բազմաթիւ սրտաբանական կենտրոնների (Մոսկուա, Լենինգրադ, Կիեւ, Նովոսիբիրսկ և այլն), ինչպէս նաև արտասահմանեան մի շարք երկրների համանուն կենտրոնների հետ։ Ցատկապէս ուսանելի կապեր են ստեղծուել Հայաստանի և Գերմանական Դեմոկրատական Հանրապետութեան սրտաբանների միջեւ, որոնց հետ տարւում են համատեղ գիտական հետազօտութիւններ և պարբերաբար կազմակերպւում են համատեղ գիտաժողովներ։ Մեր ինստիտուտի շատ աշխատակիցներ զեկուցումներով հանդէս են եկել միջազգային բազմաթիւ գիտաժողովներում (Լոնտոն, Վարշաւիա, Փրակա, Պոսթոն Մոնրէալ, Պուխարեսթ, Պրիւսէլ և այլն)։ Ամենատարբեր երկրների հետ ըստեղծուած գիտական փոխադարձ կապերը պատահական չեն։ Երեւանեան ինստիտուտում տարւում են բարձր մակարդակի գիտական հետազօտութիւններ և աշխատում են մեծանուն գիտնականներ, որոնցից են Կ. Քեանդարեանը, Ա. Միքայէլեանը, Ռ. Ստամպոլցեանը, Գ. Բագալեանը, Ն. Ապանեանը, Ս. Ցովհաննիսեանը, Ս. Եոլեանը, Ն. Ցովհաննիսեանը և ուրիշներ։

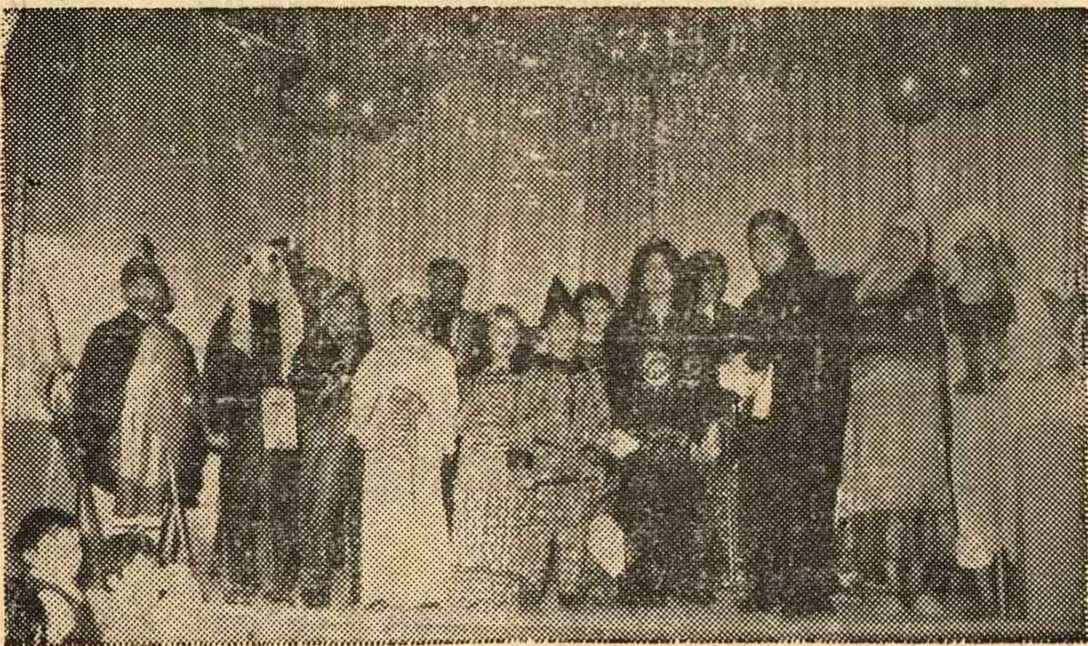
ՀԱՐՑ. — Ինչպիսի՞ նոր ծրագրումներ կան Սրտաբանութեան ինստիտուտում։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. — Ծրագրումները շատ են և անգամ որոշ հարցերում առայժմ գուցէ և ֆանթաստիկ։ Պարզ է միայն այն, որ Հայաստանի սրտաբաններն իրենց ամբողջ սիրտն ու միտքը նուիրել են այդ սուրբ գործին, որի համար հայրենիքը ստեղծել է բոլոր անհրաժեշտ պայմանները։ Ես ուզում եմ կանխատեսել մօտակայ տասնամեակը և հորիզոնում նկատել ուրուագծերը հետագայ աննախընթաց զարգացման, գիտական և ստեղծագործական վեհ խիզախումների։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ ՆԵՐՍ

ՄԻՋԻՆՔԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահի այն բոլոր բարեկամները, անդամներն ու համակիրները, որոնք հոծ թիւով ներկայ գտնուեցան Միջինքի առթիւ կազմակերպուած դիմակաւոր և անդիմակ պարահանդէսին՝ որ տեղի ունեցաւ

Ծպտեալները՝ հաւաքուած բեմին վրայ
(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴի)

անցեալ Շաբաթ, 4 Մարտ 1972, կ.ե. ժամը 9.30էն սկսեալ, հաճելի և անմոռանալի պահեր անցուցին ու զուարճացան մինչեւ առաւօտեան փոքր ժամերը:

Սրահին վարչութիւնը և Տիկնանց Յանձնախումբը օրեր շարունակ աշխատանքի լծուած էին, բծախնդրօրէն կազմակերպելու այս պարահանդէսը՝ որ տարիներէ ի վեր կանոնաւորապէս կը կազմակերպուի և տեսակ մը աւանդութիւն դարձած է սրահի գործունէութեան ծիրէն ներս։

Այս առթիւ սրահը գեղեցկօրէն զարդարուած էր և գոյնզգոյն լոյսերու մէջ կը շողար։ Այս աշխատանքը կատարած էին սրահի Հ.Մ.Մ.-ական երիտասարդները։

«Young Lovers» նուագախումբը իր կարգին բերաւ աշխոյժ մասնակցութիւն, խանդավառելով բոլորը և մանաւանդ պարի սիրահար երիտասարդ զոյգերը, որոնք ժամեր շարունակ առանց յոգնութեան նշան իսկ ցոյց տալու զուարճացան։ (Շար. տես. էջ 6)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱԾՆԵՐ ԿԻՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Խորամանկութեան մէջ տղամարդոցմէ աւելի գերազանց եղած են կիները։

* * *

Կին ունենալու ժամանակը, տղամարդու համար ի վաղ երիտասարդութեան շրջանն է։

* * *

Այր եւ կնոջ համերաշխութիւնը աւելի մեծ հմայք կու տայ իրենց ընտանեկան կեանքին։

* * *

Կինը թէ՛ կեանքի, թէ՛ պայքարի ընկեր է մարդուն։

* * *

Կնոջ նաւակը՝ ամուսինին հագուստէն յայտնի կ'ըլլայ։

* * *

Կիները յուզուելու եւ արտասուելու դժուարութիւն չեն զգար։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանս պէտք ունի քարտուղարի մը, որ գիտնայ հայերէն և արաբերէն լեզուները:

Գրաւոր դիմումնագրերը ներկայացնել Առաջնորդարանիս Դիւանատունը։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու կը տեղեկացնենք մեր ժողովրդեան, թէ Գահիրէի մէջ՝ 7 Մայիս 1972ին տեղի ունենալիք Թեմականի մասնակի ընտրութեան մասնակցելու իրաւունք ունեցող ազգայիններուն անուանացանկը կախուած է Առաջնորդարանիս վերի յարկը՝ դիւանատան մէջ եւ Եկեղեցւոյ մուտքին ու պիտի մնայ մինչեւ ընտրութեան օրը՝ 7 Մայիս 1972:

Ըստ կազմական մեր կանոնագրին, բողոքներու շրջան նշանակուած է մէկ շաբաթ, այսինքն մինչեւ 13 Մարտ 1972, կ.ե. ժամը 2:

Բողոքներ կրնան ընդունուիլ միայն այն անձերէն՝ որոնց անունը կը գտնուի ընտրական ցանկին վրայ:

ՍԱՀԱԿ Ա. ՔՀՆՑ. ՇԱՔԱՐԵԱՆ
Նախագահ Ընտրական Յանձնախումբի

Հ.Բ.Ը.-ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

1972–1973 Կրթական տարեշրջանին համար, Հ.Բ.Ը.-Միութեան համալսարանական կրթաթոշակներու բաշխումի պայմաններն են.–

1.— Միութեան այժմու 268 համալսարանական սաներէն 46 հոգի այս տարի շրջանաւարտ պիտի ըլլան։ Մնացեալ 222 սաներէն 1972–1973ին կրթաթոշակ պիտի ստանան անոնք որ յաջողած են տարեվերջի քննութեանց մէջ։

2.— Վերոյիշեալներէն զատ կրթաթոշակ պիտի յատկացուի սահմանափակ թիւով նոր թեկնածուներու:

3.— Կրթաթոշակի այս յատկացումներէն կրնան օգտուիլ արդէն իսկ պաշտօնի վրայ գտնուող ուսուցիչները, երբ անոնք մասնաւոր կերպով յանձնարարուին իրենց վարժարաններուն տնօրէնութեան կամ հոգաբարձութեան կողմէ։

4.— Համալսարանական ուսմանց համար թեկնածու ներկայացողները պէտք է անպայման ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷ ՄԸ ՎԿԱՅՈՒԱԾ ԸԼԼԱՆ։

5.— Նոր թեկնածուներուն մէջ նախապատուութիւն պիտի տրուի անոնց, որ գործօն մասնակցութիւն բերած են կամ կը բերեն հայ կեանքին, և հայ մշակոյթին կամ հայ իրականութեան սատարելու կոչուած ուսմանց պիտի հետեւին։

6.— Բոլոր թեկնածուները, ուսուցիչ թէ ուսանող, Լիբանանի, Սուրիոյ և Ֆրանսայի մէջ իրենց դիմումը պէտք է կատարեն մինչեւ 3 Ապրիլ 1972, Միութեան հետեւեալ մարմիններուն.–

ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION
District Committee of Lebanon
P. O. Box 715
Beirut, Lebanon

ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION
District Committee of Syria
P. O. Box 348
Aleppo, Syria

UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE
Comité Regional de France
11, Square Alboni
Paris (16e), France

7.— Այլ վայրերէ թեկնածուներ մինչեւ 3 Ապրիլ 1972, իսկ Հարաւային Ամերիկայէն և Աւստրալիայէն խնդրարկուներ մինչեւ 1 Նոյեմբեր 1972, պէտք է ուղղակի դիմեն Կեդր. Վարչ. Ժողովին, հետեւեալ հասցէով.–

ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION
CENTRAL BOARD OF DIRECTORS
109, East 40th Street
New York, N. · 10016, (U. S. A.)

8.— Դիմումնագիր ներկայացնողները հարցաթերթիկ մը պիտի ստանան այն մարմինէն, որուն դիմած են: Թեկնածուները պէտք է պատասխանեն բոլոր հարցումներուն և հետեւին հարցաթերթիկին մէջ ցոյց տրուած ուղղութեան:

9.— Միութեան՝ Լիբանանի, Սուրիոյ և Ֆրանսայի Շրջանային Յանձնաժողովներուն Կրթական Յանձնախումբերը, այդ վայրերու թեկնածուներուն թղթածրարները ուսումնասիրելէ ետք, զանոնք մինչեւ 15 Մայիս, պիտի փոխանցեն Կեդր. Վարչ. Ժողովին, արժանաւորներուն մասին պատճառաբանեալ յանձնարարութեամբ։

10.— Ներկայիս իրենց ուսումը շարունակող Հ.Բ.Ը. Միութեան սաները, ընթացիկ դպրոցական տարեշրջանի վերջաւորութեան, իրենց քննութեանց արդիւնքը և կարգափոխութեան ու շրջանաւարտութեան պարագաները պէտք է անպայման մինչեւ Յուլիսի 1ը, հաղորդեն ուղղակի Կեդր. Վարչ. Ժողովին։

11.— Կրթաթոշակ չի յատկացուիր այն ՆՈՐ թեկնածուներուն, որոնց վերջին տարուան նիշերուն ընդհանուր միջինը 80 առ հարիւրէն պակաս է։

12.— Թեկնածուներուն հայերէնագիտութիւնը և ի մասնաւորի հայ վարժարաններէ շրջանաւարտներուն վերջին 3 տարիներու հայերէնի և առնչակից նիւթերու նիշերը կարեւորութեամբ նկատի պիտի առնուին։

13.— Իրենց համալսարանական ընթացքին առանց մեր գիտութեան և հաւանութեան ճիւղ փոխող սաները կը դադրին կրթաթոշակ ստանալէ։

Այս յայտարարութիւնը միաժամանակ հրատարակութեան կը տրուի Ամերիկայի և արտասահմանի հայ թերթերուն մէջ։

ԴԻՒԱՆ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎԻ

Նիւ Եորք, 15 Փետրուար 1972

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԱՆ ԵՒ ԻՐ ՍԻՒՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Եւ պէտք է աւելցնել, որ յանձին Չուխաճեանի կը պանծացնէր ոչ միայն մեծ արուեստագէտը, որ կամուրջ էր դարձած Արեւելքի և Արեւմուտքի միջեւ՝ երկուքէն ալ տարրեր խլելով և իրարու ձուլելով զանոնք զմայլելի համադրութեան մը մէջ, այլ մեծ հայրենասէրը ևս, որ հայ ժողովուրդին համար մռայլ պահու մը՝ զայն առաջնորդած էր իր պատմութեան ամենէն թելադրիչ վայրկեաններուն, և անոնց ներշնչած յուզումները պատուաստելու հայ նոր սերունդներուն։

* * *

Փառատօնը իր թեւերը պիտի տարածէր սակայն՝ վերածուելով աւելի լայն տօնախմբութեան մը: Ան պիտի ընդգրկէր յիշատակելի ուրիշ պահեր ալ։ Անցեալ տարին կ'ողջունէր ուրիշ հարիւրամեակ մը ևս և առիթ կը ստեղծէր, որպէսզի հայ ժողովուրդը ոգեկոչէր իր ուրիշ մէկ զաւակն ալ, Ալեքսանդր Սպենդիարեանը, երգի ուրիշ վարդապետ մը, որ ամենէն բախտաւորն եղած էր հայ երաժշտութեան մեծ երախտաւորներէն. Ան եկած էր իր կեանքին վերջին տարիներու քրտինքը թափել Հայաստանի հողին վրայ, հայ երաժշտութեան նոր թափ ներշնչել և իր անունը տալ արուեստի այն տաճարին՝ որով Ալեքսանդր Թամանեան պճնած էր դեռ նոր՝ հայոց նոր մայրաքաղաքը։ Ծնած՝ մեզմէ դար մը առաջ, 1871ին, Ալեքսանդր Սպենդիարեան իր ստեղծագործական կեանքին շատ մը տարիները հեռու անցուցած էր հայ ժողովուրդին անմիջական շրջապատէն, և իր երկերը, որքան ալ Արեւելքի բոյրը ունէին առաջին օրէն, դեռ չէին բաբախեր սակայն հայ հոգիին տոհմիկ շունչով: Այդ շունչին ան պիտի ընտելանար՝ Հայաստան գալ հաստատուելէ ետք։

Իր մեղքովը չէր, եթէ հայ երաժշտական հոգին մարդոց չէր խօսած Չուխաճեանի օրերուն ևս։

Հայ մօր արգանդը դեռ Կոմիտաս մը չէր պարգեւած հայ ժողովուրդին, որպէսզի հայ հոգին ընդերքը բանար և ի լոյս հանէր գեղեցկութիւնը՝ որով օծուն է եղած հայ երգը։

Կոմիտասէն ետք այլեւս հեշտ էր ճամբան:

Ժողովուրդները իրաւունքը չունին սակայն անցած փառքերու քղանցքին կառչած՝ քարացած մնալ: Անոնք ստիպուած են քայլ նետել ժամանակին հետ։ Բաւական չէ հպարտանալ անցեալի ժառանգութեամբ՝ պէտք է որ դարն ալ իր տուրքը խառնէ անոր։

Համեստ եղած է հայ օփերայի ինքնուրոյն խաղացանկը, երբ ան իր դռները կը բանար 1933 Յունուար 20ին։ Հայ հեղինակները երկու երգ միայն յանձնած էին իր խաղացանկին՝ երբ ան քաջութիւնն ունեցաւ ասպարէզ նետուելու. Ալեքսանդր Սպենդիարեանի «Ալմաստ»ը և Արմէն Տիգրանեանի «Անուշ»ն էին: Եւ սակայն հայ նոր արուեստագէտները իսկոյն օգնութեան հասան անոր։ Հարօ Ստեփանեան «Քաջ Նազար»ը տուաւ 1935ին, իսկ 1938ին, «Լուսաբացին»ը, Արտեմի Այվազեան «Թափառնիկոս»ը՝ միեւնոյն տարին, մինչ Կարօ Զաքարեան 1941ին՝ «Մարշան»ը բեմ պիտի հանէր և Խոջաէյնութեան «Նամուս»ը՝ 1945-ին։ Հայ երգի նոր վարպետները անոր օգնութեան պիտի հասնէին նաև իրենց պալէթներով: «Խանդութ»ի կողքին, որ Սպենդիարեանէն կը մնար՝ Արամ Խաչատրեան հայ օփերան 1939ին պիտի օժտէր իր «Երջանկութիւն»ով և Անուշաւան Տէր Ղեւոնդեան իր «Անահիտ»ով:

Բացուած էր արդէն ճամբան:

Ու երբ Չուխաճեանի «Արշակ Երկրորդ»ը 1945-ին յայտնուեցաւ յանկարծ Երեւանի բեմին վրայ, հայ ժողովուրդը կոչուած էր նոր քննութիւն մը տալու աշխարհին։ Հայ երաժիշտները ամօթով չձգեցին զայն։ Երեք տասնեակ օփերաներն ու պալէթները, զորս անոնք ստեղծեցին վերջին քառորդ դարու ընթացքին՝ հպարտութեան պահեր ընծայեցին հայ ժողովուրդին։

Ե. Ճ. ՍԻՐՈՒՆԻ

ՇԱՔԱՐԱԽՏԻ ՄԱՍԻՆ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

մարմնի ծանրութիւնը կ'անցնի բնականոնէն անդին, անձեր, որոնց մօտ տեղի ունեցած է նիւթափոխականութեան գերպահանջ մը։ Յիշեալ նշումներէն յստակօրէն ի յայտ կուգայ, որ շաքարախտը չունի միեւնոյն դրսեւորումը ամէնուն մօտ եւ ամէնուն համար անհրաժեշտ պիտի չըլլայ միեւնոյն դարմանումը։

Համառօտակի նշուածները կը թոյլատրեն մեզի եզրակացնելու, թէ ճիգը պէտք է ուղղել դէպի հիւանդութեան կանխումը։ Այս գործողութիւնը պէտք է սկսի առաջին երեք շրջաններէն, զորս նշեցինք, այլ խօսքով, կը պարտադրուին միջոցառումներ, որոնք կը ձգտին շաքարախտի ախտանշման։ Կարգ մը ծանօթ տուեալներ, պերճախօսօրէն կ'ապացուցանեն այս հիւանդութեան կապը կեանքի եղանակին, գերսնդառութեան հետ (շաքարախտաւորներուն 80 առ հարիւրը ճարպակալածներ են), նստակեցութեան, հոգեկան խանգարումներու հետ: Այս բոլոր պատճառները յաճախադէպ են քաղաքային միջավայրին մէջ: Նշենք նաեւ, թէ կան կարգ մը դեղեր (կորթիզոններ, կարգ մը միզաբերներ), որոնք եթէ գործածուին երկարատեւ՝ առանց բժշկական վերահսկողութեան, կրնան, նոյնպէս, նպաստել շաքարախտին գոյացման: Անգամ մը ախտանշուած, շաքարախտը պէտք է դարմանել ճշդութեամբ, զգուշանալու համար յաճախադէպ բարդութիւններէն՝ երակներու խաթարումէն։

ՏՈՔԹ. ԵՐ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ
Համալսարանի դասախօս

ՃԱՀԱԿԻՐ
ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
9 ՄԱՐՏ 1972

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԸՆՏՐՈՂ ՄԸ — Ձեր 1 Մարտ 1972 թուակիր նամակը՝ թէեւ խնդրած էիք որ պատգուի մեր «Ազատ Բեմ» սիւնակին մէջ, սակայն խմբագրութիւնս կը ցաւի որ չպիտի կրնայ զայն հանրութեան սեփականութիւնը դարձնել, այն համոզումով, որ անոր հրատարակութիւնը՝ փոխանակ աւելորդ եւ անտեղի վէճերը դադրեցնելու, կրնայ աւելի եւս հրահրել զանոնք:

Այս առթիւ ձեզի դիտել կու տանք, թէ առաջին անգամը չէ, որ նոյն քաղաքին մէջ հրատարակուող թերթեր՝ միեւնոյն անձի մը մասին իրարմէ բոլորովին տարբեր եւ գիրար հակասող արտայայտութիւններ կ'ունենան: Հետեւաբար Պր. Վ. Բ.ի մասին մէկուն կողմէ եղած որակումները՝ «Միտք պղտորող անձ», «աժան գնով հողին տիրանալ ուզող» եւ այլ, իսկ միւսին կողմէ կատարուած գովասանքները՝ «արուեստի եւ ազգային շահերու նախանձախնդիր» եւ այլ, ընթերցողներուն մէջ շփոթութիւն միայն կրնան ստեղծել, թէ որուն հաւատան եւ թէ՝ որ մէկը իրաւացի է:

Մենք կը խորհինք, որ վերջերս վաճառուած ազգապատկան հողամասին անուրջին առթիւ՝ թերթերուն մէջ երեւցած լուր լուրերը, «գաւաթ մը ջուրի մէջ ձուկ որսալու» նման բաներ են եւ թէ չէր արժեր որ օրաթերթերը՝ նոյնիսկ ընտրական պայքարի համար, նման ճղճիմ նիւթերով զբաղէին եւ բառախաղեր կազմակերպէին:

Մենք թէեւ անուրջին ներկայ չգտնուեցանք, որովհետեւ հրաւիրուած չէինք (քանի որ այդ մենաշնորհը՝ լոյս թերթերուն տրուած ծանուցմանց, կը պատկանէր միմիայն անուրջին մասնակիցներուն), սակայն տեղեկանալով որ այդ հողամասին անուրջով վաճառումը Ազգային Առաջնորդարանին կարեւոր գումար մը ապահոված է, կը խորհէինք, որ այս հարցն ալ ամեն հայ գոհունակ ձեւով պիտի փակէր, քանի որ, ինչպէս Ֆրանսացիները կ'ըսեն «Tout est bien qui finit bien», այս գործն ալ բարւոք վախճան մը ունեցաւ:

Մենք այն կարծիքն ենք, որ եթէ Պատկան Իշխանութիւնները անուրջին յաջորդող օրերուն՝ պաշտօնական հաղորդագրութեամբ մը իրականութիւնը ներկայացնէին հանրութեան, ժողովուրդը որեւէ լուր լսելէ հաւատք չպիտի ընծայէր եւ հաւանաբար թերթերն ալ պիտի զգուշանային այդ մասին արտայայտուելէ:

Ազգային Առաջնորդարանը, որ ստանձնեց հաղորդագրութիւններ կը տեղադրէ թերթերու սիւնակներուն մէջ, համայնքին մեծամասնութիւնը մտահոգող հարցերու կարգադրութեանց ժամանակ՝ եթէ պաշտօնական հաղորդագրութեամբ պարզէ իրականութիւնը, շատ օգտակար եւ մանաւանդ մտքերը հանդարտեցնող գործ մը կատարած կ'ըլլայ:

Այս առթիւ կ'արժէ յիշել որ «Ամիրայեանի Կտակ»ի մասին ատենին շատ մը վիճաբանութիւններ ստեղծուեցան եւ երբ այդ բողոքին մաս կազմող գոյքերն ու իրերը անուրջով վաճառուեցան եւ անընդունելի յաջող նիւթական արդիւնք տուին, ոչ մէկ պաշտօնական տեղեկութիւն տրուեցաւ այդ մասին հանրութեան:

Նոյնպէս, Գոլոտեան Ազգ. Վարժարանի վերջին նորոգութեանց համար կատարուած նուազագոյն ծախսը եւ առթիւ, եւ ապա նորոգութեանց ընթացքին մասին եղած շատ մը տարաձայնութիւններ՝ Ազգային Առաջնորդարանին կողմէ պաշտօնական հաղորդագրութեամբ մը չհերքուեցան, ու մինչեւ այսօր ալ ժողովրդական զանազան օրգաններու մէջ խօսակցութեան եւ քննադատութեան նիւթ կը դառնան: Այս կացութեան առաջքը առնուած պիտի ըլլար, եթէ Պատկ. Թեմական Ժողովին մէջ եղած առաջարկին հետեւանք տրուէր, փոխանակ յապաղելու, որ Պատկ. Քաղաքական Ժողովը պատրաստակամ է պատասխանելու՝ ժողովուրդին անհատներուն կողմէ այդպիսի հարցերու մասին իրեն եղած հարցումներու պարագային միայն, առանց անդրադառնալու, որ համայնքին անհատներուն մեծամասնութիւնը հարցումի համար պաշտօնական ժողովի մը չի ներկայանար եւ սակայն ասկէ ու անկէ լսածներուն հաւատալով՝ իր կարգին կը պղտորէ նաեւ ուրիշներուն միտքը:

Եզրակացնելով, կ'ուզենք ձեզի ըսել, որ համայնքի մը պատկանող ամեն անհատ, ըլլայ ան պաշտօնական մարմինի մը անդամ կամ անպաշտօն անձ մը, երբ իր ծառայութիւնները կը բերէ իր պատկանած համայնքին, բնաւ առաջնորդուած չպէտք է ըլլայ անձնական փառամոլութենէ, անձնական որեւէ շահէ եւ պահանջէ որ մարդիկ պատուեն զինք իր կատարած գործերուն համար, ըլլան անոնք նոյնիսկ անգնահատելի:

Ազգին, համայնքին կամ հայրենիքին ծառայելը պարտականութիւն է ամեն մէկ անհատի, առանց որեւէ ակնկալութեան եւ այդ ծառայութեանց առթիւ անհատին ունեցած ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ՝ մեծագոյն վարձատրութիւնն է:

Պահանջուած, խնդրուած կամ նոյնիսկ պարտադրուած պատիւ մը, յարգանք մը, փառաւորում մը՝ անմիջապէս կը կորսնցնէ իր արժէքը եւ կը պարպուի իր իմաստէն ու կը դառնայ ծիծաղի առարկայ:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Գուլգուլեան ընտանիք, 100 ե. դ. ողբ. Արշալոյս Սիրքեճեանի մահուան տխուր առթիւ։

Տիկին Ազատի Միրաքեան 100 ե. դ. ողբ. Նուպար Թովմասեանի մահուան տխուր առթիւ։

Ողբ. Մկրտիչ Մկրեանի մահուան քառասունքին առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Տիար Նուպար Սուքիասեան 100

Տիար Ալեքսան Գալփաքճեան 100

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

ՍՖ (ընկ. թիւ 3049), 500 ե. դ. իր նուէրը։

Տիկին Արմենուհի Գալընեան կը նուիրէ, մէկ ոչխար, ուխտի մը առթիւ:

Տիար Տիգրան Գաբիկեան, 44 եգ. ոսկի, ողբ. Տիկին Ալիս Ամատունիի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Մայտա Յարութիւնեանի եւ Պր. Արքա Կարապետեանի (Նիւ Եորք) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Սարգիս Պալաեան 100

» » Զաւէն Պալաեան 100

«ՃԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

ՊՊ. Քրէտեան Եղբայրներ (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ճահակիր» կը նուիրեն (օդային թղթատարով) Պր. Հայկ Աճէմեանի (Մոնթրէալ)։

Պարսումեան ընտանիք (Հալէպ) մէկ տարուան «Ճահակիր» կը նուիրէ Փրոֆ. Եուրա Փափովի (Երեւան)։

Յարգելի պարոն,

Կը խորհինք թէ մեր միտք բանին լաւ ըմբռնեցիք ու համոզուած էք՝ մեզի ուղղած ձեր նամակին չհրատարակուելուն օգտակարութեան մասին։

Մենք պատրաստ ենք համայնական շահը պաշտպանող գրութեանց տեղ տալ, ինչպէս որ յայտարարած էինք, եւ ոչ թէ այս կամ այն անհատին մասին եղած վիճաբանութիւնները արծարծելով, նորանոր վիճաբանութեանց դուռ բանալ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԱՀԻՐԷ

Կիրակի, 26 Մարտ 1972, կ. ե. ժամը ճիշդ 6.30ին

Ծաղկազարդի առթիւ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՏՕՆ

Կազմակերպութեամբ

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Նախագահութեամբ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՊԵՏՐՈՍ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ

ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ, Հ.Բ.Ը.Մ.Ի, ԿՈԿԱՆԵԱՆ ՍՐԱՀԻ, ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՀԱՄԱՅՆՔԻ Ս. ԹԵՐԵԶԱՅԻ, Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ԵՒ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ ՀԵՏԱՁՕՏԻՉՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆԴԷՍԷՆ ԵՏՔ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Այժմէն՝ ապահովեցէք սեղանները, հեռաձայնելով թիւ 879030, 933296, 915013, 59706, *կամ դիմելով Ընթերցասրահ, ամէն երեկոյ ժամը* 8–10 *(հեռ. 934908)։*

ԱԲԳԱՐԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

Գահիրէի Ազքատախնամ Հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ դարմանատունը՝ որ ներկայիս օժտուած է շողանկարի X RAY գործիքով մը, բաց է Գահիրէի հայ հասարակութեան առջեւ ամէն օր կ. ե. ժամը 5.30էն 8:

Պատասխանատու բժիշկներն են.

Տոքթ. Իսմայիլ Ալի (ռատիոլոկ)

Տոքթ. Րըֆքի Ֆարէս՝ Ներքին հիւանդութեանց մասնագէտ և դասախօս Այն Շամսի համալսարանին մէջ։

Այցելքին՝ դարմանատան մէջ 50 եգ. դհկ.

Տուներ այցելելու պարագային 100 եգ. դհկ.

Շողանկարի սակերն են ըստ պարագայի, սկսելով մէկ ու կէս եգ. ոսկիէն:

Դարմանատան հեռաձայնի թիւն է 902083:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	Օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուտանի «	160 Ս.Դ.	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո.
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի,	12 Տոլար կամ	
Գանատայի, Աւստրալիոյ	5 Սթերլին	25 Տոլար
եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն		

ՄԻՋԻՆՔԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

Համազգային կերպարանքները՝ որոնք ճաշացուցակին մաս կը կազմէին, պատրաստուած էին որահին ճարտար տիկիններուն կողմէ, իսկ սպասարկութիւնը անթերի էր:

ՕՐ. ՎԵՐՈՆ ՕԳՆԱՅԵԱՆ
(Արեւելեան պարուհի)
(Լուսանկարներ՝ ՀՐԱՆԴի)

Կէս գիշերին տեղի ունեցաւ ծպտեալներուն տողանցքը: Թիւով տասը ծպտեալներէն իւրաքանչիւրը իր ծպտումը բնորոշող շարժումներով շրջեցաւ հանդիսականներուն առջեւ։ Այս առթիւ նշանակուած դատական մարմինը ծպտեալներուն դասաւորումը կատարեց հետեւեալ կարգով.

ա.— Արեւելեան պարուհին (Օր. Ա. Օգնայեան)

բ.— Գիւղացի ամոլը (պպ. Համբարձումեան եղբարք)

գ.— Եգիպտացի զոյգը (փոքրիկներ Մարի Երզնկացեան և Լիւսի Կէրիկեան)

Մրցանակի արժանացած ծպտեալները ստացան արժէքաւոր մրցանակներ, իսկ մնացեալ բոլոր ծպտեալներուն տրուեցան քաջալերական նուէրներ:

Պարահանդէսի ընթացքին տեղի ունեցաւ նաեւ վիճակահանութիւն մը։ Արժէքաւոր և ինքնատիպ պարգեւները սիրայօժար տրամադրուած էին համայնքիս կարգ մը առատաձեռն անդամներուն կողմէ։

Վստահ ենք որ բոլոր ներկաներն ալ մեզի նման գոհունակ հրաժեշտ առին, մտադրելով ամէն տարի չբացակայիլ Միջինքի առթիւ Հայկական Ընթերցասրահին կողմէ կազմակերպուելիք պարահանդէսներէն։

Փոքրիկներ Մարի Երզնկացեան
եւ Լիւսի Կէրիկեան
(Եգիպտացի զոյգը)

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

(Շար. Ա. էջէն)

Այս այցելութիւններէն ետք, նախագահը Գահիրէ պիտի վերադառնայ, ներկայ գտնուելու համար՝ Արաբ Հանրապետութեանց Դաշնակցութեան «Գազաթ»ի ժողովին, որ պիտի գումարուի, անմիջապէս որ Դաշնակցային Պետութիւնը ունենայ իր սահմանադրական եւ քաղաքական մարմինները:

Նախագահ Անուար էլ Սատաթ այդ ժողովէն յետոյ պիտի մեկնի Խարթում:

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 420 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 16 ՄԱՐՏ 1972 | ՀԱՏԸ ՉԵՌ.ՔԻ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | العدد ٤٢٠ — الخميس ١٦ مارس ١٩٧٢

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

«ԼԻՍԱՆ ԻԼ ՀԱԼ»Ի ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԸ ԸՆԿ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԺՈՒՆԻԻ ՀԵՏ

«Լիսան իլ Հալ» թերթը, Շաբաթ 26 Փետրուարի թիւին մէջ հրապարակած է ընդարձակ հարցազրոյց մը՝ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանի Ընդհանուր Քարտուղար Ընկեր Յարութիւն Կուժունիի հետ։ Ա. էջի ճակատի խորագրին մէջ զետեղուած է Հայկական Համախմբումի հետեւեալ խօսքը.— «Մենք Դաշնակներէն աւելի քուէ կ'ապահովենք Ցանկին»։ Իսկ հարցազրոյցին տրուած է հետեւեալ խորագիրը՝ «Ճէրէճեան.— Հնչակեաններն ու Ռամկավարները համաձայնեցան «Հայկական Համախմբումի» թեկնածուներուն կապակցութեամբ»։

Ընկեր Կուժունիի արտայայտութիւնները, էն մեծատառ վերտառութիւններ կատարելէ ետք, թերթը հետեւեալը կը գրէ.—

«Հնչակեան Կուսակցութեան Պետը բացաւ քարթերը՝ յայտնելով անկեղծ ու կարեւոր նորութիւններ, առ ի պատասխան «Լիսան իլ Հալ»ի կողմէ իրեն ուղղուած հարցումներուն։

Հնչակեան Կուսակցութեան Պետը՝ Յարութիւն Ճէրէճեան, Հինգշաբթի երեկոյ յայտնեց, թէ Լիբանանահայ Համախմբումը, որ բաղկացած է Հնչակեան եւ Ռամկավար Կուսակցութիւններէն ու Անկախներու Պլոքէն, որոշած է հինգ հայ թեկնածուները՝ Պէյրութի Ա. Ընտրաշրջանի մէջ ընտրապայքար մղելու համար, մնացեալ երեք թեկնածուներու (Մարոնիթ, Յոյն Օրթոտոքս եւ Յոյն Կաթողիկէ) ընտրութիւնը ձգելով ոչ-հայ այն կուսակցութիւններուն եւ անձնաւորութեանց, որոնք պիտի համագործակցին Լիբանանահայ Համախմբումին հետ։

Պր. Ճէրէճեան ըսաւ, թէ վերոյիշեալ հինգ թեկնածուներու անունները, 3 Հայ Ուղղափառ, մէկ Հայ Կաթողիկէ եւ մէկ Բողոքական, մամուլին պիտի տրուին յառաջիկայ օրերուն, եւ ներողութիւն խնդրեց որ առ այժմ անոնցմէ ոեւէ մէկը չյայտարարէ։

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՄԻԹԻՆԿԸ ՄԱՐՏ 19ԻՆ

Ճէրէճեան յայտնեց, թէ Դաշնակցականներուն հետ երբեք համաձայնութեան հարց չէ եղած, եւ թէ Հնչակեանները ու Ռամկավարները չեն կրնար ձեռնածալ մնալ։ Ընդհակառակը, երկու Կուսակցութիւնները որոշած են ընտրապայքար մղել, եւ որոշուեցաւ ընտրական ժողովրդային առաջին միթինկը կատարել Կիրակի, 19 Մարտին, Սահակեան դպրոցին մէջ, Պէյրութի գե[illegible], որ Հնչակեաններու պատկանող մարզական հին դաշտ մըն է։

ՄԷԿՈՒ ՄԸ ՀԵՏ ՉԵՆՔ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԾ ԵՒ ԿԸ ՅՈՒՍԱՆՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿՈՂՄՆԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Հնչակեաններու Պետը նշեց, թէ, առ այժմ, Լիբանանահայ Համախմբումը որեւէ ոչ-հայ կուսակցութիւններու կամ անձնաւորութիւններու հետ համաձայնութիւն չէ կնքած։ Բայց Համախմբումին ներկայացուցիչները այցելած են Նախագահ Ֆրանժիէին, ապա Վարչապետ Սալամին եւ պահանջած են Պետութեան անկողմնակալութիւնը՝ ընտրութեանց ընթացքին, ինչ որ չէր պատահեր անցեալին, քանի որ, ըստ իրենց, պետութիւնը կը պաշտպանէր Դաշնակները՝ ընդդէմ Ռամկավարներուն եւ Հնչակեաններուն, երբեք ոչ աչք գոցելով Դաշնակներու յառաջացուցած վէճերուն եւ խնդիրներուն, առնուազն քուէատուփերը դնելով Դաշնակներու տիրապետութեան տակ գտնուող շրջաններուն մէջ, այսպիսով արգիլելով որ անոնց հակառակորդները քուէատուփի հասնին։

Ճէրէճեան յայտնեց, թէ Հանրապետութեան Նախագահն ու Վարչապետը հաստատեցին Պետութեան անկողմնակալութիւնը՝ Պէյրութի Ա. Ընտրաշրջանի եւ Լիբանանի բոլոր շրջաններուն մէջ, եւ յայտնեցին, թէ Պետութեան անկողմնակալ մնալու խոստումը պարզ խօսք չէ, այլ պատուոյ խօսք։

ՔՈՒԷԱՏՈՒՓԵՐՈՒՆ ՉԷԶՈՔ ՎԱՅՐԻ ՄԸ ՄԷՋ ԶԵՏԵՂՈՒԻԼԸ ՊԱՀԱՆՋԵՑԻՆՔ

Հնչակեաններու Պետը յայտնեց նաեւ, թէ Լիբանանահայ Համախմբումը Նախագահ Ֆրանժիէէն եւ Վարչապետ Սալամէն պահանջած է, որ հայկական քուէատուփերը զետեղուին չէզոք վայրերու մէջ, եւ ոչ թէ հոն՝ ուր Դաշնակները կը տիրապետեն, ոչ ալ այն շրջաններուն մէջ՝ ուր Հնչակեանները եւ Ռամկավարները կ'իշխեն։ Ան ըսաւ, թէ այս առաջին քայլն է։ Եթէ իրագործուի, կը նշանակէ թէ Պետութիւնը կատարեալ անկողմնակալ դիրքի մէջ է։

60 ՍՆՏՈՒԿՆԵՐԸ ԶԵՏԵՂԵԼ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱԼԱՏԻՆ ԵՒ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇԵՆՔԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ճէրէճեան նշեց, թէ Ռամկավարներն ու Հնչակեանները Նախագահ Ֆրանժիէին եւ Վարչապետ

(Շար. տես էջ 5)

ՀԵԼԻՈՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ՝ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

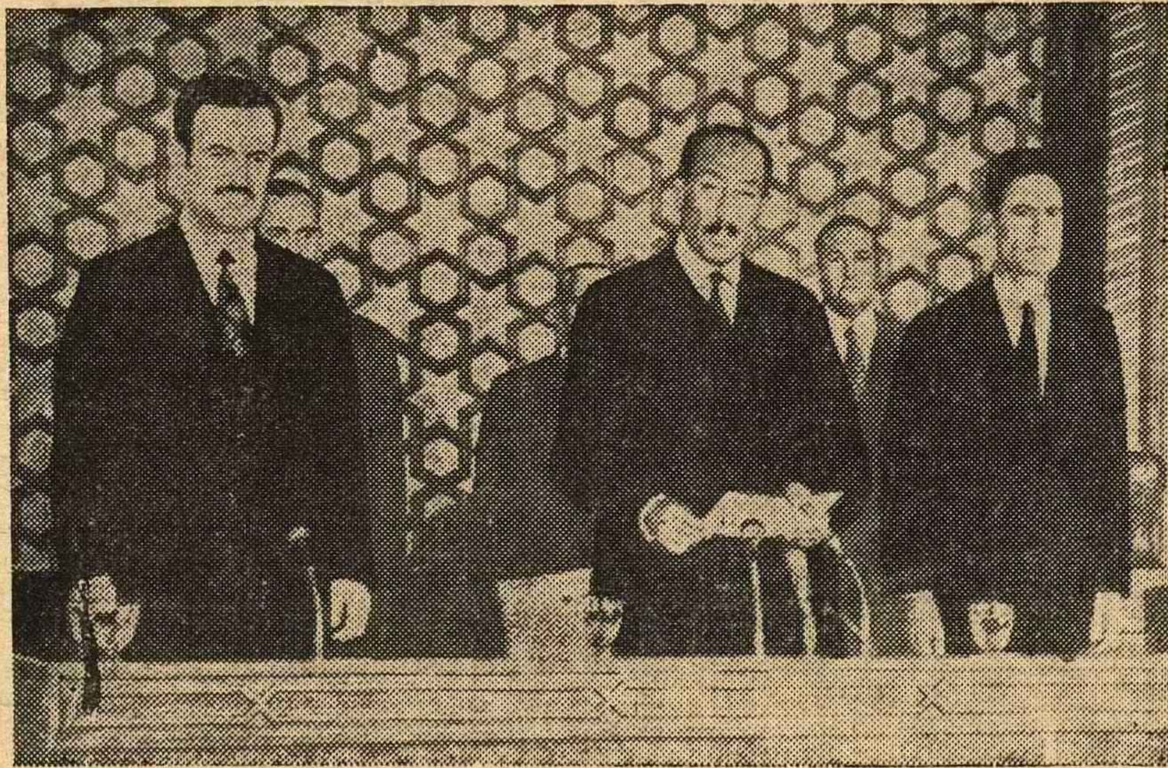
ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐ ՍԱՏԱԹ, ԱՍԱԱՏ ԵՒ ՔԱԶԱՖԻ

Համադաշնակցային Ազգային Ժողովին առջեւ կատարեցին Սահմանադրական Երդումը

Նախագահներ Անուար էլ Սատաթ, Հաֆէզ էլ Ասատ և Մոամմէր էլ Քազաֆի, Կիրակի, 12 Մարտ 1972, կ. ե. ժամը 7ին, Հելիոպոլսոյ մէջ՝ Արաբ Հանրապետութեանց Համադաշնակցութեան կեդրոնատեղիին մէջ սահմանադրական իրենց երդումը կատարեցին Համադաշնակցութեան Ազգային Ժողովին առջեւ, որ նախապէս ընտրած էր իր նախագահն ու երկու փոխ-նախագահները, յանձինս՝ Տոքթ. Խայրի էլ Սաղիրի (Լիպիացի) ու պպ. Մուսթաֆա Քամէլ Մուրատի (եգիպտացի) և Ապտալլա Շուքրիի (սուրիացի)։

Արաբական երեք հանրապետութեանց նախագահներուն երդման արարողութենէն առաջ, Համադաշնակցային Ազգային Ժողովին նորընտիր նախագահը՝ Տոքթ. Խայրի էլ Սաղիր ճառ մը խօսեցաւ, որուն մէջ մասնաւորաբար ըսաւ. «Հաճոյքն ունիմ ձեր բոլորին անունով բարի գալուստ մաղթելու՝ նախագահներ Սատաթի, Քազաֆիի և Ասատի, որոնք այս Արաբական Միաւորման արդէն մէկ մեծ մա-

(Շար. տես էջ 5)

Նախագահներ Հաֆէզ էլ Ասաաս, Անուար էլ Սատաք եւ Մոամմէր էլ Քազաֆի, Ազգ. Ժողովի կեդրոնատեղիին մէջ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԵՑՈՒՆ

Ձօնյց՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Առաջինին հետ, երբ նա հայրենասիրական-խաղաղասիրական գործունէութեան համար պարգեւատրուեց «Պատուոյ Նշանով»։

Վեհափառին հիւր եղայ ես,
Հիւրասիրեց համեղ սուրճով,
Եւ այնպիսի խօսքեր ասաց,
որ կը յիշեմ բարի խղճով։
— Խաղաղութիւնն,— ասաց,— վեր է
ամէն վէճից թէկուզ և լայն,
Վասն ամենայ արժէ վիճել,
բայց ոչ վասն խաղաղութեան։
Փոքր ազգերին մահ է, աւաղ,
թէ պատերազմ լինի մի նոր:
Ափ մը սուրբ հող, կեանք մը խաղաղ —
այս է հային միշտ հարկաւոր։
Զհմանուենք բնաւ նոցա,
որ կը վիճեն կայարանում,
Իսկ գնացքը կը հեռանայ՝
վիճողներին թողած տեղում։
Կայ աշխարհում մի հայրենիք՝
մի Հայաստան Խորհրդային,
Եղբայրների հետ անառիկ
խօսք է ասում աշխարհներին։
Եւ թող հնչի լայնատարած
նրա խօսքը սիրով լեցուն.
— Խաղաղութի՛ւն հեռաւորա՛ց,
մերձաւորա՛ց.
Խաղաղութի՛ւն ամենեցուն...

Երեւան, 1968 — ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

ՔԱՐՈԶ...

Աշխարհի միլիոններ հասնող անսուաղն ու անօթին տեսնելով, կը կարծէ՞ք թէ ուտելիքն է որ պակսի գտնուող մարդկութեան:

Ոչ ալ պատերազմները կամ հարստութեան անարդար բաժանումը պատճառ են անօթիներու լեգէոններուն. այլ մարդը, մարդը՝ ինք:

Այսօր Բրազիլիա հինգներու եւ Արժանթինի ձուկերուն կեր կ'ընէ միլիոնաւոր թոն սուրճ՝ համաշխարհային շուկային վրայ բարձր պահելու մտահոգութեամբ սեւ ըմպելիքին գինը։

Նոյնը կ'ընէ Աւստրալիան, ինքնակայ Աւստրալիան՝ փոքրաթիւ բնակչութեամբ: Եւ փոխանակ Միացեալ Ազգերու պատկան կազմակերպութեան միջոցաւ սովածին եւ անօթեւաններին տալու իր կուտակ ժողովուրդին համար անպէտն ու աւելորդը, ութսուն միլիոն հաւկիթով կ'ուզէ կերակրել խաղաղականի բիւրաւոր ձուկերն ու շանաձուկերը, որոնք վստահաբար, գէշ քրիստոնեաներու օրինակով Զատի՞կ ալ չեն տօներ...։

Որովհետեւ չկայ շահաբեր շուկայ աւստրալիական ձուին, լաւագոյն ձեւն ուրեմն Ովկիանոս թափելն է, որ կրնայ անհամար կեանքեր փրկել, կերակրել աշխարհի անօթիները, սննդազուրկ զանգուածները:

«Բարիք ըրէ, ծովը նետէ՛»ն աւստրալիացի մեր բարեկամները շրջեր են «Բարիքը ծովը նետէ՛»ին...։

Ինչ՞ հարկ այլեւս, Աւետարանէն նայելու...։ — ԱՅԲ-ՏԻՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՊԵԼՃԻՔԱՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏՈՒՀԻ ՍՈՒԶԱՆՆԱ ՄԻԼՏՈՆԵԱՆԻ ՁԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ԵԼՈՅԹԸ «ԿԱՐՆԵԿԻ ՀՈԼ»Ի ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ճահակիր»ի)

Նիւ Եորքէն մեր աշխատակից Պր. Կարպիս Պօղոսեան կը գրէ.

Պելճիքայի Ազգային Սիմֆոնիք Նուագախումբին տաւղահարուհին՝ հայազգի Սուզաննա Միլտոնեան, Շաբաթ, 19 Փետրուար 1972, Նիւ Եորքի «Կարնեկի» համերգային սրահին մէջ իր առաջին նուագահանդէսը տուաւ.

Տիկին Միլտոնեան ծնած է Վենետիկ: Ան, տաւիղի միջազգային երեք գլխաւոր մրցոյթներուն առաջին մրցանակի արժանացած է:

Շնորհիւ իր զօրաւոր թեքնիքին և ձայնական երանգաւորումի խոր հմտութեան, ան կը նուագէ երաժշտական մեծ հասկացողութեամբ, ինչ որ զինք տաղանդաւոր կը դարձնէ.

Իր բոլոր կատարումներուն ընթացքին Տիկին Միլտոնեանի նուագը զգայուն էր և ինքնավստահ ու երբ երաժշտական կտորը ինքնին աւելի համապատասխան էր, ան օրինակելիօրէն կատարեց զանոնք.

Իր մասին երաժշտական քննադատ՝ Ռոպէրթ Շերման, այսպէս արտայայտուեցաւ «Նիւ Եորք Թայմզ»ի մէջ. «Սգարլաթթիի «Սոնաթ»ը՝ պայծառ և փայլուն էր, Ռուսէլի «Էմփրոմփթիւ»ն գործադրուեցաւ տպաւորական գոյներու գեղեցիկ սահումով մը և Գարլոս Սալցետոյի «Վարիասիոն սիւր էոն թեմ տան լըռքիլ անսիէն»ի մէջ Տիկին Միլտոնեան զգայացունց տաւղահարի մը խոր ապրումները արտայայտեց»:

Միլտոնեանի նուագահանդէսի ծրագիրին մաս կազմեցին Հ. Անթոնիօ Սոլէրի «Սոնաթ Ռէ թիւ 5»ը, Ժոզէֆ Սեպաստիան Պախի «Իթալիան Գոնչերթօ»ն, Ծիովաննի Փեսքէթթիի «Սոնաթ Ուտ Մինեօր»ը, Տ. Սգարլաթթիի «Սոնաթ Թիւ 9»ը, Ալպերթ Ռուսէլի «Էմփրոմփթիւ»ն, Մորթարի «Սոնաթինա Փրոֆիլիօ»ն, Ալֆրետօ Գասելլայի «Սոնաթա»ն և Գարլոս Սալցետոյի «Վարիասիոն Սիւր Էօն Թէմ Տան Լըռքիլ Անսիէն»ը:

Համերգի վերջաւորութեան,

ՍՈՒԶԱՆՆԱ ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ

հանդիսականները խանդավառ ծափերով ողջունեցին հայ տաւղահարուհին, որ արուեստագիտուհիի իր մեծ տաղանդը ի գործ դրաւ համերգային ծրագիրին մաս կազմող բոլոր կտորներուն կատարումներուն ընթացքին.

Այս նուագահանդէսին պատուոյ յանձնախումբը կը գլխաւորէր Նիւ Եորքի մէջ Պելճիքայի Ընդհ. Հիւպատոս՝ Ն.Վ. Անտրէ Էրնեման.

Նուագահանդէսէն ետք առնուած յիշատակի այս նկարին մէջ կ'երեւին, ձախէն աջ՝ Պր. Ֆիլիփ Ճ. Պէրկ (Նիւ Եորքի մէջ Պելճիքայի փոխ-հիւպատոս), արուեստագիտուհին՝ Տիկին Ս. Միլտոնեան, Տոմ Հեներ (նուագահանդէսի գործակատարը), Գերշ. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան (Առաջնորդ Ամերիկահայոց) եւ Ն.Վ. Պր. Անտրէ Էրնեման (Պելճիքայի Ընդհ. Հիւպատոսը՝ Նիւ Եորքի մէջ): (Լուսանկարները՝ ԿԱՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՌՈՒՄԱՆԱՀԱՅ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄԸ ՊՈՒՔՐԷՇԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ճահակիր»ի)

Ռումանիոյ հայութիւնը, ինչպէս վերջին տասնամեակին, այս տարի եւս, բացառիկ շուքով ոգեկոչեց Վարդանանց դիւցազնամարտին յիշատակը հին տոմարով, 17 Փետրուար 1972, Հինգշաբթի օր, առաւօտեան ժամերէն սկսեալ, Պուքրէշի Հայոց Ս. Հրեշտակապետաց Առաջնորդանիստ եկեղեցիին մէջ:

Այդ օրը, ինչպէս բոլոր տօնախմբութիւններու առիթով, Պուքրէշի և մերձակայ քաղաքներու հայութիւնը համախմբուած էր իր մայր եկեղեցիին մէջ:

Տօնական մթնոլորտին մէջ, հանդիսաւորապէս պատարագեց առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, որ օր մը առաջ վերադարձած էր Կիպրոսէն:

Ս. Պատարագի ընթացքին, տեղի ունեցաւ գոհաբանական Աղօթք ու Մաղթանք, Ամենայն Հայոց Հայրապետ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Սրբազնագոյն Կաթողիկոսի անուանակոչութեան տարեդարձին առիթով:

Եկեղեցական արարողութիւններու աւարտին, Գերշ. Տ. Տիրայր Սրբազան խօսեցաւ հոգեշունչ և ազգայնաշունչ քարոզ մը, նախ՝ բացատրելով Վարդանանց հերոսամարտին իմաստն ու տարողութիւնը, և ապա՝ խորունկ վերլուծումի ենթարկելով Վարդանանք դիւցազուններու մեզի՝ ժամանակակիցներուս, աւանդ ձգած և փոխանցած նուիրական այն սէ՛րը կրակը:

Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան ըսաւ մասնաւորապէս.

— Աշխարհի տարածքին վրայ շատ քիչ ժողովուրդներ կան, — ու սխալած չեմ ըլլար եթէ ըսեմ, թէ գրեթէ չկան—, որոնք յանդգնութիւնն ու համարձակութիւնը կ'ունենան իրենց պարտութիւնները նշելու, եւ առաւել, իրենց պարտութիւններով հպարտանալու:

Հայութիւնն է միայն, որ իր մօտ ամէնօրեայ ազգային գոյապայքարի ճանապարհին վրայ, կը հպարտանայ Աւարայրի իր պարտութեամբ: Ոչ միայն կը հպարտանայ, այլ նաեւ կը ներշնչուի, կը լիցքաւորուի անով, որովհետեւ Աւարայրի պարտութիւնը հանդիսացաւ, կը հանդիսանայ ու պիտի հանդիսանայ Գաղափարի եւ Հաւատքի, Ազգի ու Հայրենիքի փառաւոր յաղթանակը՝ բի՛րտ ուժին վրայ, նենգամտութեան, չարաշահութեան եւ բռնատիրութեան վրայ:

Աւարայրով է, որ գրուեցաւ հայ ժողովուրդին հերոսական մարտնչումներուն Ոսկեայ Պատմութիւնը, ներկուած՝ Կարմիր Վարդանանց անմե՛ղ արիւնով:

Աւարայրով է, որ բացուեցաւ ու գծուեցաւ հայ ժողովուրդի Ազատութեան կապոյտ ու ջինջ ճանապարհը, որ մեզ հասցուց այսօրուան մեր վերածնած ու վերածաղկող հայրենիքի պայծա՛ռ իրականութեան:»

Առաջնորդ Սրբազան Հօր այս արտայայտութիւնները, խորունկ տպաւորութիւն ձգեցին՝ իրենց ներկայութեամբ Վարդանանց յիշատակին առջեւ խոնարհելու եկած ռումանահայերու վրայ, ազգային ոգին անշէջ պահելով անոնց իւրաքանչիւրին մօտ:

Եկեղեցական արարողութիւններէն ետք, Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, հանդիսաւոր թափօրով առաջնորդուեցաւ Ազգ. Առաջնորդարանին դահլիճը, ուր, իր անուանակոչութեան տարեդարձին առիթով, ընդունեց սիրալիր շնորհաւորութիւնները՝ Ռումանիոյ պատկան իշխանութիւններու ներկայացուցիչներուն, Ազգ. Թեմական Ժողովի և Թաղական Խորհուրդի անդամներուն.

Տեղի ունեցաւ նաեւ Աջահամբոյր:

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան, 10 Մարտ 1972, Ուրբաթ օր, կը մեկնի Պուլկարիա, որուն հայաշատ կեդրոններուն պիտի տայ 1972 թուի իր հովուական անդրանիկ այցելութիւնը:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը շուրջ մէկ ամիս պիտի շրջագայի Պուլկարիոյ մէջ, ուր, նոր տոմարով՝ Քառասուն Մանկանց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի, Ծաղկազարդի և Ս. Զատկուան տօնական օրերուն առիթով, հանդիսաւորապէս պատարագելէ ու քարոզելէ ետք, դարձեալ պիտի վերադառնայ Պուքրէշ, հոս եւս, Ս. Զատիկը տօնախմբելու՝ հին տոմարով:

ՔՐԻՍՏԻԱՆ ՕՏԱՊԱՇԵԱՆ

ՏԽՐՈՒԻՆՔ

Խոր կսկիծով տեղեկացանք, որ անցեալ Ուրբաթ, 10 Մարտ 1972, իր բնակարանին մէջ՝ յետ կարճատեւ հիւանդութեան մահկանացուն կնքած է մեր բարեկամներէն՝

ԱՐՏԱՇԷՍ ԹԱՃԳԱԲՈՒԼԵԱՆ

խոր սուգի մատնելով իր ազգականական բոլոր պարագաները:

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուած են Շաբաթ, 11 Մարտ 1972, կ.ե. ժամը 3ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ուրկէ ողբացեալին մարմինը փոխադրուած է Մարմինայի Ազգային Գերեզմանատունը եւ թաղուած՝ ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Այս տխուր առթիւ, խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին զաւակներուն՝ Ընկեր եւ Տիկին Խաչիկ Թաճգաբուլեանին (Տիթրոյթ), Տէր եւ Տիկին Յակոբ Թաճգաբուլեանին, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Մարլեանին (Աւստրալիա), ինչպէս նաեւ սգակիր բոլոր պարագաներուն

◆◆

Նոյնպէս խոր կսկիծով տեղեկացանք, որ անցեալ Հինգշաբթի, 9 Մարտ 1972, Աղեքսանդրիոյ «Ալ-Մուասաթ» հիւանդանոցին մէջ իր հոգին աւանդած է թերթիս հաւատաւոր ընթերցողներէն՝

ԱԶԱՏՈՒՀԻ ՃԻՆԿԷՕԶԵԱՆ

խոր սուգի մատնելով իր հարազատները:

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուած են Ուրբաթ, 10 Մարտ 1972, Շաքպիի Ս. Գէորգ մատրան մէջ եւ ողբացեալին մարմինը ամփոփուած է ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Այս տխուր առթիւ մեր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ողբացեալին դուստրերուն՝ Օր. Ալիս եւ Անի Ճինկէօզեանին, ինչպէս նաեւ Տէր եւ Տիկին Խաչատուր Կանանեանին, Տէր եւ Տիկին Հրանդ Մանուկեանին եւ սգակիր բոլոր պարագաներուն:

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՖԻԼՄԻ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԲԵՄԱԴՐԻՉ ՌՈՒԲԷՆ ՄԱՄՈՒԼԵԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹ ԿՈՒ ԳԱՅ

Ընկերային ֆիլմերու չաբթուան արձանագրած յաջողութենէն ետք, Պէյրութի Ճոն Ֆ. Քենետի Ամերիկեան Մշակութային կեդրոնը, անակնկալ մը վերապահած է սինեմայի սիրահարներուն և լիբանանահայութեան:

Արդարեւ, յառաջիկայ Յունիսին, ամերիկահայ հռչակաւոր բեմադրիչ Ռուբէն Մամուլեան, անձամբ ներկայ պիտի ըլլայ իր ֆիլմերուն փառատօնին: Պիտի ցուցադրուին վեց ֆիլմեր՝ «Տաքթըր Ճեքըլ էնտ Մր. Հայտ», «Քրիսթինա Թագուհի»ն եւն.:

«Ռ. Մամուլեան ամերիկեան խօսուն ժապաւէններու առաջնորդներէն եղած է: Տարիներ շարունակ հանդիսացած է աշխարհահռչակ դերասանուհի՝ Կրեթա Կարպոյին նախընտրած բեմադրիչը», կը գրէ «Այգ»:

ՌՈՒԲԷՆ ՄԱՄՈՒԼԵԱՆ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն ղրկած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն՝ դիւրացնելու համար մեր գործը: Չեք կամ մանտա-փոստ գրել «JOURNAL TCHAHAKIR» անունին եւ ուղարկել փոստարկղ թիւ 2111, Գահիրէ, ԵԱՀ:

ԹՈՒՐՔԻԱՆ՝ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

ԱՐՄԷՆ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

Ա.

Ամերիկեան պաշտօնական քաղաքականութեան հետեւելով, այս երկրի մատուցական շրջանակներէն շատեր մշտական ջանք կը թափեն, որպէսզի ամերիկեան հասարակութիւնը համոզեն, թէ արդի Թուրքիան դեմոկրատական հիմունքի վրայ կառուցուած, արդիական վարչաձեւով օժտուած պետութիւն մըն է, յառաջադէմ ուղեգծով, աճող ճարտարարուեստով, ծաղկող մշակոյթով, եւ նման առասպելներ.... Ուրեմն, զիտել կուտան այդ Թրքասէր եւ Թրքապաշտպան վարձկանները, այսօրուայ Թուրքիան կարելի չէ բաղդատել անցեալի, նոյնիսկ երէկուայ Թուրքիային հետ եւ թէ՝ ինչ պակասութիւններ ու մեղքեր ալ ունեցած ըլլայ նախկին Թուրքիան, ներկայ Թուրքիան անոնցմէ զերծ է եւ լրջօրէն կը ճգնի անոնց վերջին հետքերն իսկ թօթափել իր վրայէն։

Այնքան յաճախ կը կրկնուին այս չնաշխարհիկ առասպելներն ու չինծու պատմութիւնները «արդիականացած....» Թուրքիոյ մասին, որ կ'երեւի թէ զանոնք յօրինողները իրենք իսկ հաւատալ կ'սկսին իրենց խելապատակի արտադրած այդ զառանցանքներուն: Բայց յաճախ կը պատահի, որ Թուրքիան փառաբանել փորձող այդ մարդիկը, յանկարծ ստիպուած կ'ըլլան խոստովանիլ բուն իրականութեան որոշ կէտերը....

Հոս նկատի պիտի առնենք «արդիականացած...» Թուրքիոյ մասին վերջերս լոյս տեսած երեք գրութիւններ միայն, որոնք տեղ գտած են երեք տարբեր ամերիկեան հրատարակութիւններու մէջ։

* * *

Առաջին գրութիւնը երեւցաւ «Տիր Նիւյորքըր»ի 14 Սեպտեմբեր 1970ի թիւին մէջ, որուն վերնագիրն էր՝ «Տեսանելիութեան Հարց մը»։ Յօդուածագիր Ռոպէրթ Մ. Ֆրեյզըյի մասին թերթը հետեւեալ տեղեկութիւնը կուտայ. «Պր. Ֆրեյզօ տակաւին վերջերս այս երկիրը վերադարձաւ, Թուրքիոյ մէջ Արտաքին Սպասարկութեան իբրեւ անդամ երեք տարի ծառայելէ վերջ»: Ուրեմն, պէտք է հետեւցնել, թէ յօդուածագիրը իր ըսածը գիտէ։ Իր յօդուածով Պր. Ֆրեյզօ կ'ուզէ ցոյց տալ թէ ինչո՞ւ համար Թուրքիոյ մէջ հակաամերիկեան ցոյցեր տեղի կ'ունենան եւ ինչո՞ւ համար Ամերիկայի դէմ թշնամանքն ու ատելութիւնը կ'աճին, հակառակ անոր որ Ամերիկան ամէն ջանք կը թափէ ցոյց տալու, թէ Թուրքիոյ բարեկամ ու պաշտպան է եւ հակառակ, որ տասնըհինգ տարիներէ ի վեր հոսկէ հոն անհաշուելի քանակութեամբ օգնութիւն կը հոսի, ըլլայ այդ դրամական, տնտեսական թէ զինուորական տեսակի։ Այս ինքնին խիստ հետաքրքրական պատմութիւն մըն է: Սակայն, ակնարկուած այդ յօդուածէն հոս մէջ բերենք միայն երկու մասեր, որոնք Թուրքիոյ ներկայ իսկական դրութիւնը կը ներկայացնեն.

Յօդուածագիր Պր. Ֆրեյզօ կ'ըսէ.–

«Համաշխարհային Առաջին Մեծ Պատերազմէն վերջ, Օսմանեան կայսրութեան խորտակուած մնացորդէն՝ Մուսթաֆա Քէմալ, Թուրքիոյ արդիական պետութիւնը ձեւաւորեց։ Ան կիները ազատագրեց, արեւմտեան այբուբենն ու հագուստը որդեգրեց, իսլամական կղերը զսպել փորձեց եւ գրագիտութեան եւ ճարտարարուեստականացման ծրագիր մը սկսաւ, որպէսզի Թուրքիան 20րդ դարու Եւրոպային մէջ քաշէր։ Բայց երբ ան 1938ին մեռաւ, 57 տարեկանին, Քէմալ իր գործը կիսակատար ձգեց։ Թրքական հասարակութեան մեծագոյն պրկումները՝ անկատար արեւմտականացումէն յառաջ կուգան»։

Իսկութեան մէջ, սակայն, եթէ Քէմալ տակաւին 20 տարիներ կամ աւելի տարիներ իսկ ապրած ըլլար, այսօրուան կացութիւնը հազիւ թէ նկատելի չափով տարբերէր։ Թուրքիոյ կեանքին մէջ Քէմալի մտցուցած փոփոխութիւնները միայն մակերեսային ներգործութիւն ունեցան եւ խորքին մէջ յեղաշրջում յառաջ չբերին, այլ անոնք առաւելն Թուրք վերնախաւ մը արտադրեցին։

Թրքական վերնախաւի այս երեւոյթին մասին, Պր. Ֆրեյզօ կ'ըսէ.

«Համալսարանի մտաւորականներէ եւ ազատ արուեստի անձերէ, պետական վերին պաշտօնեաներէ եւ բանակի սպաներէ բաղկացած այդ խումբը կը պարունակէ բնակչութեան հազիւ հինգ առ հարիւրը։ Ուրիշ տասնըհինգ առ հարիւր մըն ալ միջին դասակարգին մէջ են՝ կառավարական պաշտօնեաներ եւ վաճառականական ասպարէզի մարդիկ: Բայց գիւղերուն եւ փոքր քաղաքներուն մէջ, ուր բնակչութեան ութսուն առ հարիւրը տակաւին կ'ապրի, կեանքը անցեալ դարերէն քիչով փոխուած է։ Կիները՝ աւանդական լայն սափատները կը հագնին, եւ իրենց երեսները անծանօթներէ կը ծածկեն։ Սակաւաթիւ աղջիկներ դպրոց կ'երթան եւ գիւղի կիները մեծաւ մասամբ անգրագէտ կը մնան։ Իմամները (մահմետական կղերը), զորս քաղաքի ընտրանին կ'ատէ, կրթութեան եւ բարոյագիտութեան վրայ տակաւին հսկայական ազդեցութիւն կը բանեցնեն։ Գիւղացիները ջերմեռանդ մահմետականներ են. աւելի քան 50,000 հաւատացեալներ անցեալ տարի Մէքքէ ուխտաւոր գացին: Գիւղական կղերի ազդեցութեան տակ, Տէմիրէլի կառավարութիւնը Քէմալի ներշնչած սահմանադրութեան եթէ տառը չէ ալ կոտրած, գոնէ անոր ոգին ծռած է, վերջին հինգ տարիներու ընթացքին, երկրին ամէն կողմը երկոտասնեակներով կրօնական դպրոցներ կառուցանելով»։

* * *

«Սաթըրտէյ Ռիվիւ» շաբաթաթերթի 20 Սեպտեմբեր 1971 թիւին մէջ յօդուած մը լոյս տեսած է Գաթարին Քիւն ստորագրութեամբ։ Ութը էջերէ բաղկացած այդ յօդուածին չորս էջերը պատկերներ են։ Յօդուածին վերնագիրն է՝ «Թրքական Արուեստի Արմատները»։ Խորագրէն մարդ պիտի կրնար հետեւցնել, որ «Թրքական արուեստ» մը գոյութիւն ունի, որուն «արմատներ»ուն մասին պիտի խօսի յօդուածագիրը։ Բայց անմիջապէս կը տեսնուի, թէ հարցը կը վերաբերի՝ ներկայիս Թուրքիա կոչուած տարածութեան վրայ գտնուող արուեստին կամ աւելի ճիշդը՝ այդ արուեստի աւերակներուն, կամ բեկորներուն, կամ մնացորդներուն մասին։

Այդ արուեստը կերտուեցաւ նոյն տարածութեանց վրայ հազարաւոր տարիներ բնակող բազմազան ցեղերու եւ ժողովուրդներու կողմէ, որոնք հոն էին սելճուք եւ օսմանցի Թուրքերու ներխուժումէն տասնեակ դարեր առաջ։ Իսկ Թուրքերը իրենք, սելճուքները եւ մանաւանդ օսմանցիները, այդ հողին վրայ իրենց ժամանելէն առաջ գոյութիւն ունեցող քաղաքակրթութեանց արգասիքները միայն քանդել գիտցան եւ անոնց վրայ հազիւ թէ բան մը աւելցուցին։

Յօդուածագիր Գաթարին Քիւն այս ճշմարտութիւնը կ'ընդունի, թէեւ ծաղկազարդ բառերով կը գովաբանէ Թուրք սուլթաններու անցեալ «փառքը» եւ այսօրուան Թուրքերը «քաղաքակիրթ» կ'անուանէ եւ կ'ըսէ.

«Մահմետականները, մանաւանդ օսմանցիները, ջանացին փճացնել քրիստոնէութեան հետքերուն մեծագոյն մասը եւ բաւական լաւ յաջողեցան: Կ'ենթադրեմ, որ անօգուտ բան է խորհրդածել, թէ մարդկային ստեղծագործ ուժի որքա՞ն մասը կորսուեցաւ կրօնամոլութեան պատճառաւ։ Իսթանպուլ, որ ատենին մեծագոյն բիւզանդական քաղաքն էր, այսօր այդ քաղաքակրթութենէն քիչ բան ունի մատուցանելիք, ի բաց առեալ Քահրիյէէն եւ Սուրբ Սոֆիայէն, որոնց երկուքն ալ խնայուեցան հաւանաբար այն պատճառաւ, որ մզկիթներու վերածուեցան»:

Յօդուածագիր Գաթարին Քիւն ապա կը բացատրէ, թէ սելճուքներու եւ օսմանցիներու մեծագոյն կատարումը եղաւ՝ մէկ կողմէ խաներու (օթեաններու), իսկ միւս կողմէ՝ գերեզմաններու վրայ դամբաններու կառուցումը եւ կը նկարագրէ այդ վերջիններէն մին.

«Ամէնէն զարմանալին, թէեւ ոչ ամէնէն գեղեցիկը, Թրքական գերեզմանին համար պէտք է Քոնիա վերադառնալ եւ այցելել Մաւլանա Ճէլալէտտին Ռումիի թաղուած վայրը, 13րդ դարու բանաստեղծ – փիլիսոփան, որ Մահլաւիյէն կամ «պարող տերվիշներ»ը հիմնադրեց, տեսակ մը ցնորած կրօնական կարգ մը, հիմնուած այն արեւելեան համոզման վրայ, թէ՝ ֆիզիքական ծէսերու եւ ամբողջական հոգենուէր հաւատքին միջեւ փոխազդեցութիւն պէտք է ըլլայ...։ Ուխտաւորներու բազմութիւններ տակաւին կու գան եւ իրենց ձեռքերը կը բարձրացնեն՝ ափերը դէպի դուրս, պաշտամունքի առանձնապէս յուզիչ մահմետական ձեւով մը: Անոնք երկիւղածութեամբ կը կանգնին Մաւլանայի գերեզմանին առջեւ, որ ահագին դագաղ մըն է՝ թրքական գորգի մը մէջ փաթթուած, որուն մէկ ծայրին վրայ դրուած է փաթթոցակերպ բոյն մը, ուրկէ դուրս կը ցցուի առանձնաձեւ ներմանող խոշոր առարկայ մը...։

(Շար. տես էջ 4)

ՄԱՅՐԻԿՍ

Իմ սրտի մէջ կայ մի ծաղիկ,
Որ սիրում եմ կեանքից աւել,
Որ տուել է նա ինձ մի կեանք
Եւ գիշերներ նա չի քնել։
Լաւ պատառը ինձ է տուել
Երբեմն նա սոված քնել։
Իմ սրտի մէջ կայ մի արեւ,
Որ ինձ լոյս ու կեանք է տուել,
Որ նա ամրան թէժ Արեւից,
Եւ աշնան յորդ անձրեւներից,
Ու ձմեռուայ սառոյցներից,
Պատսպարել ու պաշտպանել։
Իր սիրուց զատ, իմ սրտիս մէջ,
Հայրենիքիս սէրն է դրել։
Դա իմ մայրն է,
Որ իր կեանքից քանց առաւել
Հայրենիքն ու ինձ է սիրել։

ՌԻՄԱ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ

8 Մարտ 1972

Երեւան

ԿԱՆԱՆՑ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԸ՝ ՄԱՐՏԻ 8-Ը

ՌԻՄԱ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Միջազգային բանուորական շարժման ականաւոր գործիչ՝ Կլարա Ցետկինի նախաձեռնութեամբ, 1910 թուականին Կոպենհակ (Տանըմարքա) քաղաքում տեղի ունեցաւ կին սոցիալիստների համաշխարհային երկրորդ խորհրդաժողովը, կանանց իրաւունքը պաշտպանելու համար։

Այս խորհրդաժողովը որոշում ընդունեց՝ Մարտի 8ը սահմանել կանանց Միջազգային յատուկ Օր:

Այդ ժամանակից ամէն տարի՝ սկզբից մի քանի երկրներում եւ ապա ամբողջ աշխարհում, Մարտի 8ը նշւում է որպէս կանանց Միջազգային Տօն՝ ազատութեան, հաւասարութեան, խաղաղութեան, ժողովուրդների բարեկամութեան եւ երջանկութեան համար մղուող պայքարում։

Մեր դարաշրջանը թափանցում է մի նոր կեանք։ Վիճակագրական տուեալների համաձայն, 1971 թուականին մեր երկրում հասարակութեան արտադրութեան մէջ՝ հարիւր մարդուց յիսունը կանայք են։ Արդիւնաբերութեան մէջ կանայք կազմում են 48%. տոկոս: Իւրաքանչիւր երրորդ ինժիները մեր երկրում՝ կին է։ 58 հազար կանայք ունեն գիտական աստիճան, 1600ից աւել կանայք փրոֆեսօրներ, ակադեմիկոսներ, ակադեմիայի թղթակից անդամներ են։

Մէկ միլիոն 600 հազար սովետական կանայք՝ իրենց կեանքը նուիրաբերում են ժողովրդական կրթութեան գործին, դաստիարակում են մատաղ սերնդին։

Առողջապահութեան բնագաւառում 85%. տոկոսը կանայք են, որոնք պաշտպանում են ամենաթանկագինն ու անգնահատելին՝ մարդու կեանք։

Հայրենական պատերազմի ժամանակ, 91 կանայք արժանացել են «Սովետական Միութեան Հերոս»ի կոչման, շուրջ 4000 կանայք՝ «Սոցիալիստական Հերոս»ի կոչման, աւելի քան մէկ միլիոն կանայք պարգեւատրուած են Սովետական Միութեան շքանշաններով ու մեդալներով։

Վ. Ի. Լենինը մեծ նշանակութիւն էր տալիս աշխատաւոր կանանց լայն խաւերի ներգրաւմանը՝ պետութեան կառավարման գործում։

Սովետական իշխանութեան տարիներին, փոփոխութիւն տեղի ունեցաւ՝ յատկապէս ազգային հանրապետութեան կանանց կեանքում։

Երբեմնի հայ իրաւազուրկ գեղջկուհին այժմ դարձել է ինժիներ, բժշկուհի, ղեկավարում է կոլխոզներում ու սովխոզներում։

Հայ կինը ակտիւօրէն մասնակցում է նաեւ հայրենական գիտութեան զարգացմանը։ Ուզում են նուաճել երկինքը, հասնել լուսնի ընդերքը։

Ի հարկէ մեզանից յետ չեն մնում Սփիւռքի հայ կանայք, որոնք իրենց ուժն ու եռանդը ներդնում կեանքի ծաղկման ու զարգացման բնագաւառում։

Սփիւռքում հայ կանայք ի հարկէ յետ չեն մնում մեզանից։ Նրանցից կան նաեւ «Ջահակիր» շաբաթաթերթի խմբագրութիւնում աշխատող կանայք։

Այս Մարտի 8-ի կապակցութեամբ, ես ողջունում եմ Նրանց եւ շնորհաւորում Նրանց՝ «Մայրերի Օրուայ» առթիւ։ Ցանկանում Նրանց բեղմնաւոր աշխատանք ու նորանոր յաջողութիւններ։

Շնորհաւորում եմ նաեւ պատերազմի դէմ կանանց եւ ցանկանում քաջարի յաղթանակ։

ԼՌԵՑԷ՛Ք ԱՐԿԵՐ

Խօսում է բարձրախօսը:
Ես սպասում եմ ինչ որ մի լուրի։
Հաղորդում է բարձրախօսը
Որ նակաս է բացուելու՝ափը Սուէզի:
Ես այդ պահին աչքերս փակում,
Եւ մտովին Գահիրէ եմ հասնում
Կամ մտահոգւում քէ...
Ո՞վ անհետ կորաւ, ում գերի տարան,
Կամ ով է ապրում, ով է պայքարում,
Եւ կամ ով ընկաւ արեան լճակում։
Կարծես լսում եմ կրակոցն հեռուից
Փախչում եմ փողոց, որ էլ չլսեմ
Թէ, որ քաղաքն է մխրճւում
հուրից։
Ես կանգ եմ առնում արցունքս
սրբելու,
Սակայն կողքովս անցնող
Երիտասարդի ձեռքում,
Բարձրախօսն է որ դարձեալ խօսում,
Որ Հանոյում, Վիետնամում
Կրակից՝ դպրոց ու տներն այրւում։
Ու հրդեհւում է նաեւ իմ սիրտը․
Տեսնում եմ կարծես վիետնամցի մօրը
Ձեռքերը մեկնած հրդեհուող տունը՝
Գոչում է.փրկեցէ՛ք,որդիս է այրւում:
Արցունքներս գլորւում են ցած...
Եւ ես քայլում եմ այրուող փողոցով
Մինչ արցունքներս քամւում են...
Կաթիլ առ կաթիլ,
Սիրտս կծկւում է ու կծկւում ցաւից,
Որ երանք այնտեղ անկողնու փոխան
Գիշերում են ցուրտ խրամատներում,
Որ արեան ու արցունքի ծովում,
Հարիւրից աւել մանուկ որբանում:
Դէ՛
Ինչպէ՞ս կարող եմ անտարբեր
անցնել
Ու էլ չգոչել.
Լռի՛ր, դադարի՛ր, անարգ ռմբանի,
Բաւ է այլեւս, կրակ մի՛ թափիր,
Թող արկի, հուրի, ծխի փոխարէն,
Դաշտում կանաչ ու ծաղիկներ ծլեն։
Թող վիետնամցի տղայ ու աղջիկ
Սուինի փոխարէն իրար
գուրգուրեն,
Լռեցէ՛ք արկեր...
Եւ դուք մահաբեր ռումբեր
Լռեցէ՛ք..,
Չէ՞ք լսում, էլ չնեղանա՛ք
Ես կոչ եմ անում աշխարհի
կանանց,
Աշխարհի վրայ բոլոր մայրերին,
Եւ աշխարհի կոյս աղջիկներին
Նորահարսներին,
Որ գոչեն վրէ՛ժ...,
Ու արաբ եղբօրս, վիետնամցի քրոջս,
Իւրաքանչիւրի արեան փոխարէն,
Վրէժի շեփորներ այսպէս կը փչեն
«Քանդեցէ՛ք մեզ, կանայք,
Քանդեցէք բանդակներն
Անարգ ոսոխի,
Կը գոչեն՛ք վրէ՛ժ»
Կը փչեն՝
Շեփորները վրէ՛ժի։

ՌԻՄԱ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ

1 Մարտ 1972 թ. ք. Երեւան

(Միջազգայնագէտ դասախօսների համալսարանի ուսանողուհի)

ԿԱՆԱՆՑ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱՆՔ

Կանանց Միջազգային Տօնին՝ Մարտի 8ի առիթով, Երեւանէն «Ջահակիր»ի աշխատակիցը՝ (Միջազգայնագէտ Դասախօսներու Համալսարանի ուսանողուհի) Ռիմա Ներսիսեան, գեղեցիկ քարտ մը ուղարկած է խմբագրութեանս հասցէին, շնորհաւորելով թերթիս աշխատակցուհիները եւ մաղթելով անոնց առողջութիւն, կեանքի մէջ նորանոր յաջողութիւններ եւ աշխարհին խաղաղութիւն։

ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ԳՐԵՆ

Սիրելի Ցոյրս Նուրիձա
Եգիպտոս

Բաւական ատենէ ի վեր ինձմէ լուր չունիս. պատճառը ըսեմ քեզի։ Այս կողմերը գիշերային դպրոց սկսայ յաճախել որ ֆրանսերէն սորվիմ։ Հայագիտական ալ բացուեցաւ և հայերէնս ալ առջև տարի։

Հիմա այս նամակէս պիտի հասկնաս արդէն որ սկսած եմ ուսումնական դառնալ։

Ղրկած Ջահակիրներդ կանոնաւորաբար կը ստանամ։ 1971 Դեկտեմբերի թիւին մէջ Հրանդ Նասիպեանս Լօզանէն 100 տոլար նուիրեր է «Ջահակիր»ի ֆոնտին։

Անոր պէս ճենթըլմէն հայեր ունէինք Եգիպտոսի մէջ. Ալաֆրանկա մարդեր էին, Նասիպեանս, Բաբազեանս, Ալպանեան. քաղաքավար, կնամեծար ալաֆրանկա մարդեր։ Հարկաւ տակաւին անոնց Նմաններէն մնացած են ձեր մօտը։

Սիրելի քոյրիկս, անցեալ գիշեր դպրոց դասի գացեր էի։ Իմ տարիքս լեցուած ըլլալուն համար յարգանք կը վայելեմ դասարանին մէջ։ Վարժապետը ձեռք պագ չ'ըներ ինծի համար, այլ երեսներէս կը համբուրէ։

Զգէ որ այս կողմերը պագնըւուքը բարիլոյս ըսելէն աւելի աժան է։ Երբ ձեռքդ տաս, մարդեր կան որ կը սկսին պագնըւուքը ձեռքէդ վրայէն և կամաց կամաց կը սկսին վեր ելլել. կը հասնին թևերուդ, ծոծրակիդ և վերջապէս բերնիդ։

Ասիկա թիւ մէկ քաղաքավար պագնուուք է եղեր.

Անցեալ գիշերուան դասերնիս մարդկային զանազան ցեղերու ֆիզիքական բնորոշումներու վրայ էր։ Մէյ մըն ալ նայիս որ վարժապետը սև գրատախտակին վրայ սկսաւ գծել միջահասակ, լայն ուսերով, հաստ վիզով և բաւական խոշոր գլխով մարդ մը։ Տակը ի՞նչ կ'ուզես որ գրէ, Armenien չգրէ՞։ Արիւնը գլուխս ցատքեց։

Չորս կողմս սկսայ քննել որ արդեօք սանկ խրի եարը հաստկէք հայ մը կրնա՞մ գտնել։

Աստուած հետս է եղեր։ Մէյ մըն ալ ի՞նչ տեսնեմ, ձախ կողմիս վերջին գրասեղանին առջև նստեր է Աղեքսանդրիայէն ոսկերիչ Ցակոբ Զիլինկիրեանը։

Խուլումճի չարշիսին անոր երկաթ Ակոբ կ'ըսէին իր ընկերները, երկու մէթրօ հասակ ունենալուն համար։

Բերանս անոր կողմը դարձընելով պոռացի.

— Ոտքի կանգնէ ծօ Ցակոբ և ինքզինքդ ցուցուր այս մարդոց և այդ երեք հատ «Տօ» նօթաները հանող ձայնովդ Armenien մը պոռա՛։

Ասոր վրայ Ցակոբս ոտքի ելաւ։ Հոս գալէն ի վեր ախորժակն ալ բացուած ըլլալով, որսի երթալով, որսի միսեր ուտելով առաւելապէս լայնքին երկայնքին տուած է։

Երբոր եպիսկոպոսի պէս ոտքի ելաւ, ես վարժապետին ուղղելով խօսքս, հրամայեցի.

— Mésurez, mesurez:

Այսինքն լայնքին երկայնքին չափեցէք, նայինք այս հայ մարդը և այդ գծագրութեան վըրայէն պուտ մը քաշեցէք։

Մէկ ծափահարութիւն մըն էր սկսաւ, դասարանը պիտի կործանէր։ Վարձքդ կատար Ցակոբս ըսի, ինչպէս օր մը Փարիզի օփերայէն կ'երգես և որոտընդոստ ծափահարութիւններ կը խլես։

Զմռնամ ըսելու որ Ցակոբս լեզուներու դաս առնելու պէտք չունի, ան երգի դասի համար եկեր է այնտեղ։ Իրաւ ալ ամէն հայկական հանդէսներուն իր ձայնական մասնակցութիւնը կը բերէ։ Օր մը Ամերիկայէն կորկոտաւոր հայ հիւրեր այցելած էին հոս և հանդէսի մը ներկայ եղան։ Ցակոբս հրաւիրուեցաւ երգելու։ Մէյ մըն ալ նայիս երրորդ doէն «Ծընծաուցուք» մը թող տուաւ, որ Ամերիկայի հիւրերը կարծելով որ այս ցնծացուցը իրենց ուղղուած է, դրամապանակնին սկսան պարպել ի նպաստ մեր եկեղեցիին։ Աստուած պահէ Ցակոբս։

Այս շաբթուանէ սկսեալ մինչև Ապրիլ ամիսը այլեւս չեմ կըրնար դպրոց երթալ, որովհետեւ ձիւնը չորս կողմը պատեց։

Կլիմայական այս պայմաններով այլեւս աչքս առած եմ չորս ամիս տանս մէջ բանտարկուիլ։

Քեզի գաղափար մը տալու համար ըսեմ որ այս ամիսներուն մէջ այս կողմերը ջերմաչափը սափըրմիս կ'ընէ լսածն է, սանթիկըրատի հաշուով, օր մը զերօ սանթիկրատէն սկսելով վար կ'իջնէ, հասնելու համար մինչև 30 աստիճանաչափ, զերօ սանթիկրատէն վար։ Մինչև 15 աստիճանաչափ ցուրտ տալու պարագային տեղացիները իրարու կ'ըսեն գոհունակ.

— Il fait doux.

Բնականաբար դուրսերը աշխատանք տանողներուն համար այս պայմանները հաճելի չեն, բայց ինծի պէս Ցուտու Խուշինէրուն համար հաճելի է պատուհանէն դուրս իջնող ձիւնը դիտելը։ Տեղացիները Շաբաթ-Կիրակի օրերը սահնակ կ'ընեն լեռներէն վար։ Ես այս բոլորը պատկերասփիւռէն կը դիտեմ։ Աստուած իմ. ի՛նչ մեծ տարբերութիւն այս տեղացիներուն և իմ միջև։ Ես տունէս վար իջնելով, քովի մսավաճառին երթալու համար խաչս կը հանեմ որ չսահիմ, չորս կողմս չկոտրեմ, այս լեռներուն վրայ տեղացիները ինչեր չեն ըներ։ Բարեբախտաբար շաբաթը անգամ մը կ'այցելեմ մսավաճառին։ Այդ խանութին մէջ ալ կարգի պիտի սպասես։ Շաբաթ օրերը մէկ բաթըլը միս գնելու համար մէկ ժամ կը սպասեմ։ Այս կողմերը աշխատող ըլլալնուն համար գնումի յարձակումը Շաբաթ օրերը կ'ըլլայ։ Մէյ մըն ալ կը նայիս որ ամէն մէկ գնող տասը-քսան տոլարի միս կը գնէ։

Ես աշխատող չըլլալուս համար կրնամ Երկուշաբթիէն մինչև Հինգշաբթի հանդիպիլ մսավաճառին և գնումս կատարել, բայց մասնաւոր Շաբաթ օրերը կ'երթամ որ հոն հաւաքուած հայ կնիկներէն լուրեր հաւաքեմ։ Հոս հայերէն լրագիր չկայ, հայերէն լրագիրը հայ կնիկներու խումբերն են։ Հայերէն լրագիրը հոս փոր չի կշտացներ. կիներու խումբերէն է որ փորդ կը կշտանայ։ Անոնցմէ լուրը կ'առնես որ այնինչ տղան կամ այսինչ աղջիկը որքա՛ն տոլար խնայած են և պանքան պահած են և խնամութեան կը սկսին։ Հայերէն լրագիր չկայ որ ազգային լուրեր իմանաս զանոնք կարդալով, բայց կան շատ ազգային լուրերու կենիկական աղբիւրները։ Անոնցմէ կ'իմանաս՝ նշանուողը, կարգըւողը, ծնողը, մեռնողը։ Լրագիրներուն չիմացածը կնաշխարհը կ'իմանայ։

Ահա թէ ինչպէս։ Այս կողմի տուներուն պատերը փայտաշէն ըլլալնուն համար լսողութեան լաւ հաղորդիչ են, հետևաբար կիները գիշեր ցերեկ կ'իմանան պատէն անդին անցած դարձած խօսակցութիւնները և դէպքերը և իրարու կը պատմեն։ Այսպիսով, «Զիք գաղտնիք որ ոչ յայտնեսցին» ամենէն աւելի այս կողմերուն կը պատշաճի։ Մսավաճառին, նպարավաճառին խանութներուն մէջ իրարու հանդիպող կիները, իրարու աչքերուն մէջ նայած ատեննին երկուքն ալ իւրովին կը մտածեն ու կ'ըսեն.

— Ուզածիդ չափ գոցէ պատէ, մեր պատերը Աստուած պահէ։

սիրով քո՛յրդ
Գանատա ՄԱՐԻՃԱ

ԽՐԻՄԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԸ

Խրիմը շատ վաղուց է հիւրընկալել հայ ժողովրդի տարագիր զաւակներին և հանդիսացել է նրանց երկրորդ հայրենիքը։ Տեղաւորուելով Խրիմի Թաֆա և նրա մերձակայ քաղաքներում՝ Սուխթաղում (Սուդակ), Սուրխաթում (Հին Խրիմ), Գելակորսքում (Գարասուպազար) և այլ վայրերում, հայերը հիմնում են իրենց գաղութը՝ սեփական մշակոյթով, նիստ ու կացով, գրականութեամբ, շինարարական արուեստով ու ճարտարապետութեամբ։

Խրիմի ճարտարապետական կոթողները, չնայած իրենց իւրայատուկ ձևերին, ընդհանուր, անխզելի կապեր ունեն բուն Հայաստանի ճարտարապետութեան հետ։ Այդ կապերը շատ աւելի զգալի են յատկապէս վաղ շրջանի կառոյցներում։ Քիւերը, կամարները, պատուհանները և նրանց քանդակազարդ երեսակալները, ինչպէս նաև պատերի շարուածքի ձևը, քարի մշակումը, ծածկասալերի և թաղերի ձևերը սերտօրէն կապուած են բուն Հայաստանի կառուցուածքային ձևերի հետ։

Երբեմնի նշանաւոր ճարտարապետական ստեղծագործութիւններից մեզ հասել են միայն առանձին պատառիկներ։ Դրանք ծայրագոյն անմխիթար վիճակում էին և միայն վերջերս, սիստեմաթիք վերանորոգման աշխատանքների շնորհիւ, հնարաւոր դարձաւ այդ պատառիկները փրկել լիակատար բնաջնջումից։

1968 թուականից սկսել են Ս. Խաչ վանքի, ինչպէս նաև Թէոդոսիայի Ս. Սարգիս և Հըրեշտակապետաց եկեղեցիների վերանորոգման աշխատանքները, որոնք կատարւում են Քիևի յատուկ վերանորոգման արհեստանոցի միջոցով։ Այդ կապակցութեամբ Պատմական Յուշարձանների պահպանման հայկական ընկերութիւնը ստեղծել է յատուկ յանձնաժողով, որը վերանորոգման աշխատանքներին մասնագիտական օգնութիւն է ցոյց տալիս։

Յանձնաժողովը առաջարկեց Թէոդոսիա քաղաքում ըստեղծել հայկական քարեդարան։ Այժմ Թէոդոսիայի քաղաքային սովետը յատուկ որոշում է կայացրել այդ նպատակի համար յատկացնել գիտական աշխատողի մի հաստիք։

Մօտ ժամանակներս, Ս. Սարգիս եկեղեցու վերանորոգման աշխատանքի աւարտից յետոյ, այնտեղ կը տեղաւորուեն թանգարանի բակում և զանազան տեղերում պահուող հայկական արձանագրութիւններ ունեցող քարերը։

Թէոդոսիայի Հրեշտակապետաց եկեղեցու վերանորոգումը համարեայ աւարտուել է։ Մնում է ճշտել արևմտեան ըղքամուտքի հարցը, ուր, յանձնաժողովի պնդմամբ, անհրաժեշտ է տեղադրել թանգարանում պահուող մուտքի տիմպանի քարը։

Թէոդոսիա քաղաքի Ս. Կարապետ եկեղեցին իւրայատուկ է աւագ խորանի բարձրաքանդակներով և իր ճարտարապետական ձևերով մօտ է բուն Հայաստանի յուշարձաններին։ Եկեղեցու շրջակայքում պեղումներ են կատարուել, որոնց շընորհիւ հիւսիսային մուտքի մօտ բացուել են նախասրահի հետքեր։ Ներսում 70—80 սմ. խորութեան վրայ յայտնաբերուել է նախկին հատակը, որը բոլորովին այլ պատկերացում է տալիս եկեղեցու ընդհանուր համաչափութիւնների մասին։

Ս. Կարապետ եկեղեցուց մի փոքր հարաւ-արևելք Ս. Յովհաննէս եկեղեցին է, որի վերանորոգման աշխատանքները նոր են սկսուել։ Այս եկեղեցուց արևելք՝ բլրակի ետևում գտնուող Ս. Ստեփանոս եկեղեցու վերանորոգումը աւարտուած է։ Բաւականին յաջող վերականգնուել են որմնանկարները, որոնք իրաւամբ Խրիմի հայկական որմնանկարչական դպրոցի լաւագոյն նմոյշներ են։

Սուրբ Խաչ վանք-ամրոցի վերանորոգումը սկսուել էր դեռևս 1968 թուականից, սակայն աշխատանքները կատարւում էին առանց նախագծի և որոշակի ծրագրի։ Այժմ վերամշակւում են եկեղեցու և գաւթի տանիքների ծածկասալերը, պակաս մասերը լրացւում են նոր քարերով։ Բաւական լուրջ յետազօտական աշխատանք է կատարուած միաբանութեան բնակելի խցերի նորոգման ուղղութեամբ։ Այժմ ուսումնասիրութիւններ են կատարւում սեղանատան տանիքի ձևը պարզելու եւ այդ հատուածի վերանորոգման նախագիծը կազմելու համար։ Բարեկարգուել են եկեղեցու հիւսիսային, արեւելեան եւ հարաւային կողմերը։

Այսպիսով, Խրիմի հայկական յուշարձանները պետական խնամքի են արժանանում Ուքրաինայի համապատասխան մարմինների կողմից։

ԽՈՒ. ԹԱՄԱՆԵԱՆ
Ճարտարապետ

ԹՈՒՐՔԻԱՆ՝ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

(Շար. Գ. էջէն)

Մեծին չուրջ կան նոյնանման, բայց աւելի փոքր գերեզմանները հետևորդներու և ընտանիքի անդամներու, որոնք կը ստեղծեն արուութեան իսկական անտառ մը»։

«Թrfակaն arաւbus» ըսուածը այս է եղեր....

Իսկ ինչ կը վերաբերի Թուրքիոյ ներկայ դրութեան, երկու կարճ մէջբերումներ ընենք.–

«Աթաթիւրքի հեռատես փոփոխութեանց հակառակ, Թուրքիան տակաւին զօրաւոր կերպով արեւելեան է.... Ըմբռնելու համար, թէ փոփոխութիւնը որքան դանդաղօրէն կուգայ, այս միաժամանակ առինքնող և խորշեցընող երկրին մէջ, միայն պէտք է համբորդել ներսերը և տեսնել երկուքի ծռած կիները, կանակ կոտրող երկրագործական աշխատանքի ժամանակ»։

(Վերջը յաջորդով)

Ձեզի համար տեղիններ

ԿԵՂԾԱՄԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Այսօրուան կեղծամը նոր գիւտ մը չէ։

Ասկէ հինգ-վեց դար առաջ նորաձևութեան կարգ անցած կեղծամը, իրականութեան մէջ 3500 տարուան պատմութիւն ունի։

Արդարեւ, պրոնզի դարէն մնացած դանիական դամբարանի մը մէջ գտնուած կեղծամին ամենէն նախնական ձևերը գտնուած են։ Նոյն այս ձևերը և մօտաւորապէս նոյն շրջանին, գործածած են նաև Հարաւային Ամերիկայի ժողովուրդները։

Հին ատեն, կեղծամ շինողները, իբրեւ նախանիւթ ունէին երեք կարելիութիւններ – բնական մազը, լամայի բուրդը կամ բուսական մազը։

Շինութեան ձևը անշուշտ շատ նախնական էր, բայց հոն կը տեսնենք արդի միթոտին հիմերը։ Նախ գանկաձեւ կմախքը, ռետինէ շինուած, կամ բամպակէ հաստ երիզ մը, որուն վրայ կը հանգուցւէին մազերը։ Բուսական մազի պարագային, ան պարզապէս կը կարուէր բամպակէ կերպասի մը վրայ։

Բոլոր հին մեծ քաղաքակրթութիւնները որդեգրած են զայն, և արհեստէն բարձրացուցած են կեղծամի շինութիւնը՝ արուեստի աստիճանին։ Շատ բնական երեւոյթ՝ երբ նկատի կ'առնենք մազերուն տրուած կարեւորութիւնը հիներուն կողմէ։

Պէտք չէ ենթադրել սակայն, որ այն օրերուն, կեղծամը գործածուած է անպայման նօսրացած մազեր կամ ճաղատութիւն մը ծածկելու համար։ Կեղծամը մաս կը կազմէր զգեստներու ամբողջութեան և զարդ մը կը նկատուէր, նոյն իմաստով ինչ որ գոհարեղէնները, օծանելիքները եւն.։

Ուրեմն, կեղծամին դերը ընկերային էր, որովհետեւ ան կը փոխուէր դասակարգէ դասակարգ, որոնցմէ իւրաքանչիւրին համաձայն կը փոխուէր կեղծամին չափը, որակը և հասակը։

Օրինակի համար, հարուստներու մենաշնորհն էր իրենց դագաղին մէջ տանիլ, անդիի աշխարհը, իրենց բոլոր կեղծամները։ Այս սովորութիւնը կը գտնենք ընդհանրապէս հին եգիպտացիներու մօտ։ Այս վերջիններուն կեղծամը կ'ըլլայ ընդհանրապէս կարճ և գանգրահեր։ Թանձր և խիտ, ան կը ծածկէ ամբողջ գլուխը, կը ծածկէ ճակատը և կը հասնի առաւելագոյն մինչև բերան կամ կըզակ։ Այս՝ այրերու համար։

Գալով կիներուն, անոնց կեղծամները կը բաժնուէին երկու մասերու կամ կը բաղկանան երկու տեսակներէ։ Առաջինը, ոչ շատ երկար, մէջտեղէն բաժնուած, որ գէմքին երկու կողմերէն հաւասար չափով կ'երկարի։ Երկրորդը, երեք մասերու բաժնուած կեղծամն է, որուն ամենէն ծանր մասը կ'իջնէ կռնակէն ի վար, միւս երկուքը կուրծքին վրայ՝ դէմքին երկու կողմերէն։ Այս երկրորդ ձեւը կրնային որդեգրել միայն թագուհի և բարձր ազնուականութեան պատկանող տիկինները։

(Շար. տես էջ 5)

«Լիսան Իւլ Հալ»ի Հարցազրոյցը Ընկեր Յարութիւն Կուժունիի հետ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Սալամին առաջարկած են, օրինակի համար, Պէյրութի Ա. Ընտրաշրջանի հայկական քուէաթուփերը՝ որոնց թիւը շուրջ 60 է, զետեղուին պետական կեդրոններու մէջ՝ չէզոք վայրեր, որոնք ըլլան հեռու մրցակից հայկական կուսակցութիւններու տիրապետութենէն:

Յայտնեց, թէ Հայկական Համախմբումը կ'առաջարկէ, օրինակ, որ շուրջ 30 քուէաթուփեր զետեղուին Ելեկտրական Ընկերութեան շէնքին մէջ եւ նոյնչափ ալ անտուկներ զետեղուին Արդարութեան Պալատին մէջ, քանի որ այս երկու հաստատութիւնները պետական հսկայ շէնքեր են, կը գտնուին Ա. Ընտրաշրջանի «չէզոք» վայրերուն մէջ եւ 60է աւելի քուէաթուփեր կրնան պարփակել։

Ըսաւ, թէ Հնչակեանները, Ռամկավարներն ու Անկախները դարձեալ պիտի տեսնուին Հանրապետութեան Նախագահին եւ Վարչապետին հետ, նոյնինքն այս հարցը հետապնդելու համար.

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ՝ ՀԻՆԳ ԱԹՈՌՆԵՐՈՒ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՇՈՒՐՋ

Ծերէնեան աւելցուց նաեւ, թէ Լիբանանահայ Համախմբումը իրեն վերապահած է հինգ թեկնածուներու նշանակման իրաւունքը, եթէ բանակցութիւններ կատարուին ապագային զանոնք չորսի վերածելու համար, հարցը կրնայ քըննուիլ։

Ըսաւ, թէ հինգ թեկնածուները կը ներկայացնեն Հնչակեանները, Ռամկավարները եւ Անկախները, եւ թէ կողմերու միջեւ որեւէ անհամաձայնութիւն չկայ աթոռներու բաժանման շուրջ։

ԸՆԿ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒԺՈՒՆԻ

ՄԵՆՔ 9500 ՁԱՅՆ ԿՈՒ ՏԱՆՔ, ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԸ՝ ՄԻԱՅՆ 8000

Հնչակեաններու Պետը յայտնեց, թէ քուէաթուփերուն չէզոք վայրերու մէջ զետեղումը եթէ ապահովուի, եւ եթէ Պետութիւնը չէզոք դիրք բռնելով ապահովէ բոլորին ընտրական իրաւունքը, այն ատեն Հնչակեանները, Ռամկավարներն ու Անկախները իրենց ցանկին առնուազն 9500 քուէ կու տան, մինչդեռ Դաշնակ Կուսակցութիւնը իր ցանկին 8 հազար ձայնէ աւելի չի կրնար տալ։ Եւ ամենեւին ճիշդ չէ այն խօսքը, որ Դաշնակները հայ ընտրողներուն մեծամասնութիւնը կը ներկայացնեն, այլ հակառակն է ճիշդը: Ընտրութեան արդիւնքները պիտի փաստեն այս մէկը, եթէ Պետութեան անկողմնակալութիւնը ապահովուի։

ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԵՐՈՒՆ ՀԵՏ ԱԼ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԵԼԻ Է

Անդրադառնալով Հայկական Համախմբումին՝ Պ. Պ. Փիէր Էտտէի, Ֆուատ Պուտրոսի եւ Ժորժ Ապու Ատալի հետ համաձայնելու հարցին, Ծերէնեան յայտնեց, թէ համաձայնութիւն կարելի է գոյացնել անոնց հետ, ինչպէս նաեւ կարելի է գործակցիլ Փիէր Ճեմայէլի, Միշէլ Սասսինի, Նասրի Մաալուֆի, Ժոզէֆ Շատէրի, Սամիր Խանակի հետ, բայց կը պահանջենք որ մենք որոշենք հինգ հայ թեկնածուները:

ՄԵԹՆԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻՆ ԿԱՊՈՒԱԾ Է

Պատասխանելով այն հարցումին, թէ Լիբանանահայ Համախմբումի Պէյրութի Ա. Ընտրաշրջանի մէջ որդեգրելիք դիրքը կապուա՞ծ է Մեթնի ընտրութեանց, Ծերէնեան յայտնեց, թէ հաւանական է որ նոյն համաձայնութիւնը ի զօրու ըլլայ Մեթնի մէջ եւս։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ ՇԱԲԱԹ, 18 ՄԱՐՏ 1972, Տօն է ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՄԵՐՈՅ ՉԱՐՉԱՐԱՆԱՑՆ եւ ՄՈՒՏՆ Ի ՎԻՐԱՊՆ։

Այս առթիւ Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի տեղւոյս Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ։

Կը հրաւիրենք մեր բարեպաշտ ժողովուրդը ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեան:

Սկիզբ ժամերգութեան առաւօտեան ժամը 8-ին
Ս. Պատարագ » » 9-ին

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՄՐՑԱՆՔ

Ի շնորհակալութիւն Գերպ. Հ. ՄԵՍՐՈՊ Արքեպ. ՀԱՊՈԶԵԱՆԻ 40-ամեայ աբբայական գործունէութեան, եւ

Ի պատիւ նորընտիր Աբբահօր՝ Հ. ԳՐԻԳՈՐԻՍ Վրդ. ՄԱՆԵԱՆԻ, Մխիթարեան Գրավաճառանոցս կազմակերպած է՝

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պատասխանեցէք հետեւեալ հարցումներուն

1.— Ո՞վ է Մխիթ. Միաբանութեան հիմնադիրը, ո՞ւր ծնած եւ ե՞րբ վախճանած է։

2.— Աստուածաշունչի առաջին եւ երկրորդ տպագրութիւնները... ե՞րբ։

3.— Հայոց աշխարհական մեծ թագաւորը եւ տիրած երկիրները...

4.— ՀՀ. Ալիշան Ղ., Ակինեան Ն., Այտընեան Ա., Բագրատունի Ա., Գաթրճեան Յ., Կոզեան Ս., Հացունի Վ., Հիւրմիւզ Ե., Տաշեան Յ., Գալէմքեարեան Գ., իսկ անուննե՞րը...

5.— Լեփսիուս, Նանսէն եւ Ուիլսըն՝ թաւալացի՞, թէ...

6.— Առաջին հայերէն գիրքն ու թերթը ո՞ւր եւ ե՞րբ հրատարակուած են։

7.— Յիշել Հ. Ակինեանի եւ Հ. Տաշեանի գործերէն երեքական երկասիրութիւններ։

8.— Յիշել Հ. Ալիշանէն եւ Հ. Ա. Ղազիկեանէն երեքական երկեր:

9.— Ո՞վ է «Հայկ Դիւցազն» գիրքին հեղինակը. իսկ «Քննական Քերականութիւն Արդի Հայերէն Լեզուի», «Հայաստան Ս. Գրքի մէջ», «Անգիտաց Անպէտ», «Հացին Երգը», «Լուռ Ցաւեր», «Վէրք Հայաստանի», «Գիւղը», «Վիշապների Աշխարհում», «Մուսա Տաղի 40 օրերը»՝ գրքերուն հեղինակնե՞րը...

Այս հարցումներուն լրիւ ու ճշգրիտ պատասխան ուղարկողները, պիտի մասնակցին հետեւեալ մրցանակներուն.

Ա. մրցանակ, Սաւառնակի երթուղարձի տոմս դէպի Վիեննա։
Բ. մրցանակ, «Հանդէս Ամսօրեայ»ի հաւաքածոն, 1889-1971։
Գ.-Դ. մրց. ԱԶԳ. ՄԱՏ.ներու հաւաքածոն, 218 հատոր։
Ե.-Զ. մրց. ԱՐԵԳ գրական թերթի հաւաքածոն 1922-24։
Է.-Ը. մրց. Շեքսփիրի 4 եւ Հ. Համբարձումեանի 3 հատորները։
Թ.-Ժ. մրց. Յուշարձան, Մխիթ. Տօնագիրք եւ Յուշամատեան Խոտորջուրի։
ԺԱ.-ԺԲ. մրց. Այտըն-Բէօմ Երգեցողութիւն Ս. Պատարագի, Երլագախումբ։
ԺԳ.-ԺԴ. մրց. Ակինեան Հ.Ն.ի եւ Ոսկեան Հ.Հ.ի երկերէն երեքական օրինակ։
ԺԵ.-ԺԶ. մրց. Հայ արժէքներ եւ արժանիքներ, Վերելք տարեգիրք, Որին։

Պայմաններ՝

ա.— Պատասխաններն հասցնել ամենէն ուշ մինչեւ 1972 Դեկտ. 1:
բ.— Առաքողի հասցէն որոշ կամ մեքենագիր։
գ.— Մասնակցողները կը վճարեն երկու տոլար թղթակցութիւններու համար։
դ.— Վիճակահանութիւնը տեղի կ'ունենայ 1972 Դեկտ. 10ին:
ե.— Մրցանակ ստացողներու անունները պիտի հրատարակուին թերթերու մէջ։
զ.— Այս առիթով հայ գրավաճառներն ունին 50 առ հարիւր զեղչ մեր բոլոր հրատարակութիւններուն վրայ, 1972 տարեվերջին միայն:
է.— Թղթակցութիւնք կատարել հետեւեալ հասցէով։

P·R·K· Verlagsbuchhandlung
Mechitharisteng, 4
1070 WIEN, AUSTRIA

ՄԻՈՒԹ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Պէյսայտի Հայկական Վարժարանի Տարեկան Հանդէս

Միացեալ Նահանգներու հայկական համայնքին մեծագոյն վախն է, որ այս հսկայ երկրին մէջ ան իր ինքնուրոյնութիւնը կը կորսնցնէ:

Այս մտահոգութիւնները անհիմն թուեցան, երբ անցեալ 13 Փետրուարին, Կիրակի, Պէյսայտի Սբ. Նահատակաց եկեղեցիին հանդիսասրահին մէջ ներկայ գտնուեցանք Հայկական Լեզուի Սբ. Նահատակաց դպրոցի տարեկան Հանդէս-ճաշկերոյթին։

Դպրոցին Կանանց Յանձնախումբին կողմէ համադամ ճաշերու սպասարկութեան ընթացքին, երբ երախաներէն իւրաքանչիւրը հայերէն ոտանաւոր մը կամ տրամախօսութիւն մը կատարեց, ներկաներու սրտերուն մէջ նոր յոյսեր ծագեցան։

Մթնոլորտը խանդավառեցաւ, երբ բեմին վրայ երեւցին վաթսուն աշակերտներ, իւրաքանչիւրը հայկական տարազ հագած, որոնք հայկական երգեր ու պարեր կատարեցին՝ աշխոյժ, կենսալից եւ սիրելի։

Հանդիսականները իրենց ծափահարութիւններով շէնքը վար պիտի բերէին: Այս երախաները ապացուցին, որ իրենց հանդէպ հաւատքի պակասը անհիմն էր, ու այսպիսով մտավախութիւնը փոխարինուեցաւ յոյսով։

Առաջնորդարանի Կրթական Խորհուրդի Նախագահ՝ Պր. Նուպար Բուփէլեան, խօսեցաւ Կրթական Խորհուրդին այն մեծ ծրագիրներուն մասին, որոնք կը նախատեսեն լեզուի վարժարանի ծրագիրով՝ իրենց ենթակայ բոլոր վարժարաններուն մէջ, հայերէն լեզուի վարժարանին սիսթեմի գործադրութիւնը՝ նոյն դասագիրքերով եւ նոյն ծրագիրով։ Շատ մը տարիներէ ետք, այսպիսով կարելի կ'ըլլայ հաստատուն գետնի վրայ դնել Հայերէն Լեզուի այս դպրոցները։

Հանդէսին փակման խօսքը կատարեց Սբ. Նահատակաց եկեղեցւոյ հովիւ Արժ. Տ. Վարդան Քհնյ. Մըկրեան։ Ան շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց՝ որոնք ձեռնարկին յաջողութեան սատարած էին եւ աղօթքով վերջացուց իր խօսքերը։

Հայկական Դպրոցը կը գործէ ամէն Շաբաթ, առաւօտեան ժամը 10 էն 12·30, Սբ. Նահատակաց եկեղեցիին սրահին մէջ։

Այս դպրոցի յաջողութեան իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն՝ Տիկնանց Օժանդակ Յանձնախումբի ժրաջան անդամուհիները՝ Ալիս Մազլումեանի Նախագահութեամբ, Տնօրէնը՝ Արժ. Տ. Վարդան Քհնյ. Մըկրեան եւ ուսուցչական հիանալի կազմը՝ որուն կը մասնակցին Սրբուհի Մարք, Զապէլ Պուտաքեան, Աստղիկ Սարգիսեան, Միրէյ Գալֆաեան, Պերճ Մովսէսեան, Անժէլ Յովհաննէսեան, Պերճուհի Թամզարեան, Ճիլ Մալեան եւ Քրիստին Աւետիս։

Դասաւանդութեանց մաս կը կազմեն՝ ընթերցանութիւն, շարադրութիւն, խօսակցութիւն, քերականութիւն, պատմութիւն, երգ եւ պար։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐ ՍԱՏԱԹ, ԱՍԱԱՏ ԵՒ ՔԱԶԱՖԻ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

սը կատարած են, այսինքն Համադաշնակցութիւնը՝ որուն նախաձեռնած էր ողբացեալ առաջնորդ Կամալ Ապտէլ Նասէրը»։

«Այս երեք նախագահները իրենց լաւագոյն ջանքերը ի գործ դրին, իրագործելու համար արաբ զանգուածներուն այնքան թանկագին գերագոյն իտէալները»:

«Մեր պատմութեան ամենակարեւոր հանգրուաններէն մէկն է որ կ'ապրինք եւ մեզի վստահուած առաքելութիւնը կատարելու ի վիճակի պարտինք ըլլալ։

«Ձեր անունով պիտի ուզէի երեք նախագահներուն առջեւ յանձնառու ըլլալ՝ Համադաշնակցային Ազգային Ժողովին անդամի մեր հանգամանքով, ի գործ դնելու բոլոր ջանքերը այնպէս՝ ինչպէս որ կոչուած ենք կատարելու: Նաեւ կը հայցեմ Աստուծմէ, որ մեր պարտաւորութիւնները արժանաւորապէս կատարելու համար՝ օգնէ մեզի»:

Երկուշաբթի առաւօտեան, Համադաշնակցային Ազգային Ժողովին անդամները այցի գացին Ապտէլ Նասէրի դամբարանը եւ հոն՝ ողբացեալ առաջնորդին գերեզմանին առջեւ, յարգանք մատուցին անոր յիշատակին։

ԿԵՂԾԱՄԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար. Դ. էջէն)

Այս կեղծամները ունէին յատկանշական կողմ մը։ Անոնք իրենց գագաթին վրայ կը կրէին կոնաձեւ անուշահոտ իւղէ հաստատուն կտոր մը, որ օրուան ջերմութեան համաձայն կը հալէր հետզհետէ եւ կ'օծանէր ամբողջ գլուխը:

ԱՏԱՑԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ հրատարակութիւնները.

Երեւանէն՝ երիտասարդ բանաստեղծ ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՍԱՀԱԿԵԱՆ, խմբագրութեանս հասցէագրած է իր հեղինակութիւն՝ «ԵՍ ՋԱՆԻԿ ԵՂԷՔ. բանաստեղծութեանց գիրքը, մակագրուած իր կողմէ։

Այս հատորը լոյս ընծայուած է «Հայաստան» Հրատարակչութեան կողմէ, Երեւան-972 7000 տպաքանակով։

Կիրովականէն՝ ընկեր ՍԱՐԳԱՐ ՍԻՒՏԻՐԵԱՆ, խմբագրութեանս գրադարանին նուէր ուղարկած է «ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» լուսանկարներու մեծածաւալ Ալպոմը, 50-ամեակի առթիւ հրատարակուած՝ «Հայաստան» Հրատարակչութեան կողմէ, Երեւան-1971, 30.000 տպաքանակով:

ՃԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
16 ՄԱՐՏ 1972

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՖՈՒԹՊՈԼ

Երեւանի «ԱՐԱՐԱՏ»ը Ալճերիոյ Մրցաշարքի Ախոյեան

ԵՐԵՒԱՆ, (Հ.Հ.Գ.). — «Ինչպէ՞ս են գործերը» աւանդական հարցումին, «Արարատ»ի աւագ մարզիչ Նիգոլայ Գլեփովը պատասխանեց.—

— Անչափ յոգնած ենք։ Կարծես եղանակը նպատակադրած էր մեզ փորձութեան ենթարկել։ Մոսկուայէն Ալճերիա ուղղուելով, մեծ ուշացումով տեղ հասանք եւ քանի մը ժամ յետոյ ստիպուած էինք ունենալ մրցաշարքի առաջին հանդիպումը («Մոնազրակ» խումբին հետ)։ Այդ խաղին մեր խումբը մասնակցեցաւ հետեւեալ կազմով.— Տեմիրճեան, Սարգիսեան, Ֆ. Աբրահամեան, Ա. Ցարութիւնեան, Գէորգեան, Պոնտարենքօ, Մարտիրոսեան, Փօղոսեան, Հունանով, Մարգարով, Ղազարեան։ Մրցակիցը շատ ուժեղ չէր, բայց կը խաղար սեփական դաշտի վրայ, նախապատրաստուած էր այդ հանդիպման։ Բացի այդ, խաղադաշտը կանաչ ծածկ չունէր։ Խաղի հիմնական ժամանակը, ինչպէս յայտնի է, աւարտեցաւ 3-3 արդիւնքով։ Մեր թիմէն կոլերը խփեցին Մարգարովը, Պոնտարենքօն եւ Հունանովը։ Հետաքրքիր էր 11 մեթրնոց հարուածներու իրագործումը։ Առաջինը խփեցին Ալճերիացիները (5-էն 4), ապա Հունանովը, Մարտիրոսեանը, Մարգարովը, Փօղոսեանը եւ Ղազարեանը իրար ետեւէ խփեցին հինգ կոլ։

Ալճերիոյ մէջ մենք նպատակ ունէինք լուծել մարզական որոշ խնդիրներ։ Սակայն կանաչ, փափուկ ծածկով խաղադաշտերու պակասը մեզ հնարաւորութիւն չտուաւ լրիւ իրականացնել փլանաւորուածը։

Ռումանական «Ուտա» թիմի ֆութպոլիստներու հետ հիւրեղանք Սահարայի անապատին մէջ աշխատող ալճերիացի նաւթագործներուն մօտ եւ անոնց համար ցուցադրական հանդիպում ունեցանք գրեթէ աւազի վրայ։ 1-0 հաշուով յաղթեցին «Արարատ»ցիները, որոնց ջերմօրէն ծափահարեցին հանդիսականները։ Ընդհանրապէս, մեր նկատմամբ շատ սիրալիր եւ ուշադիր վերաբերմունք կը ցուցաբերէին ալճերիացի բարեկամները։

Փետրուարի 24-ին, մրցաշարքի եզրափակիչ ընթացքին, կրկին հանդիպեցանք «Ուտա»ի հետ։ «Արարատ»ի կազմը հետեւեալն էր.— Ա. Աբրահամեան, Գէորգեան, Ֆ. Աբրահամեան, Փովլենքօ Մեսրոպեան, Պոնտարենքօ, Ա. Ցարութիւնեան, Մարտիրոսեան, Փօղոսեան, Էդ. Ցարութիւնեան, Ղազարեան։

Առաջին կիսախաղին հաշիւը չբացուեցաւ։ Երկրորդ կիսախաղին «Արարատ»ը իփեց երկու անպատասխան գնդակ եւ դարձաւ մրցաշարքի ախոյեան։

ԿԵՆԱՏԻ ՀՈՒՆԱՆԵԱՆ ԿԸ ԽԱՂԱՅ «ԱՐԱՐԱՏ»ԷՆ

Սովետական Միութեան ֆութպոլի ֆետերասիոնը ընդունեց Լենինկրատի «Զենիթ»-էն խաղացող սփորի վարպետ Կենատի Հունանովի (Հունանեան) դիմումը, «Նոր Թոյլ տալով այս մրցաշրջանին խաղալու Երեւանի «Արարատ»ի կազմին ,էջ։

Կ. Հունանեան արդէն իսկ ծանօթ է Սովետ. ֆութպոլին մէջ։

—— ** ——

Հ.Մ.Մ.—ՄԱՍԻՍԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԿԱԶՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՅ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Պուճ Համուտի (Լիբանան) Հ.Մ.Մ.- Մասիսի ֆութպոլի խումբը, Մարտի ընթացքին Սովետական Հայաստան պիտի մեկնի, բարեկամական մրցումներ խաղալու համար հայրենիքի ֆութպոլի զանազան խումբերու հետ։

Այս առընչութեամբ Լիբանանի ֆութպոլի ֆետերասիոնը Երեքշաբթի, 15 Փետրուարի իր նիստի ընթացքին տուած է իր արտօնութիւնը, կը գրէ «Այգ»։

(Պէյրութ)

—— ** ——

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

Անթուրայի (Լիբանան) Մրցաշարքը

Անթուրայի Ակումբին կողմէ կազմակերպուած պասքէթպոլի Մրցաշարքը վերջ գտաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի յաղթանակով, որ աւարտական մրցումին 75-68 արդիւնքով պարտութեան մատնեց կազմակերպիչ խումբը։

Երրորդ եւ չորրորդ տեղերուն համար մղուող պայքարը, իրարու դէմ կը հանէր առաջնակարգ միւս երկու խումբերը՝ Հ.Մ.Մ. եւ Անդրանիկ, Հ.Մ.Մ.ի կրովի տղաքը, շնորհիւ իրենց կանոնաւոր մարզումներուն եւ հաւաքական խաղին, 84-80 արդիւնքով տարին արժանի յաղթանակ մը, գրաւելով սոյն մրցաշարքի 3-րդ տեղը։

Նշենք, թէ սոյն մրցաշարքին, Հ.Մ.Մ. միայն մէկ ու կէս կողովով պարտուած էր Հ.Մ.Ը.Մ.էն։

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄ ԿԸ ՄԱՂԹԵՆՔ

Ցաւով տեղեկացանք, որ Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահի վարչութեան անդամ եւ Ս. Եկեղեցւոյ Միացեալ Հոգաբարձութեան անդամներէն՝ ընկեր Պետրոս Մովսէսեան, վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուած է եւ որ անցած է յաջող։

Շուտափոյթ եւ կատարեալ ապաքինում կը մաղթենք մեր սիրելի ընկերոջ.

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Արտաշէս Թաշգաբուլեանի տխուր մահուան առթիւ վասն ցաւակցութեան՝ Տէր եւ Տիկին Վահան Զէնճինեան կը նուիրեն 100 ե.դ.

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Օրդք. Ալիս եւ Անի Ճէնկէօզեան քոյրեր, իրենց շատ սիրելի մօր մահուան առթիւ եւ անոր անթառամ եւ քաղցր յիշատակին կ՚ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Ս. Պօղոս Պետրոս	
Եկեղեցւոյ պայծառութեան	500
Աղեքս. Աղքատախնամին	500
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	500
Տիգրան Երկաթին	1000
Տիգրան Երկաթ Ուս.ին	500
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար Աղեքս.	500
Այծեմնիկին	500
«Արեւ»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

(Ստանալ Պր. Եր. Գալփաքճեանէն)

Տիար Գառնիկ եւ Մաքրուհի Սարաֆեան Եղբարք, իրենց հօր՝ ողբ. Արտէն Սարաֆեանի մահուան 36րդ տարելիցին առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս	
եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
Աղեքս. Աղքատախնամին	100
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	100

Տէր եւ Տիկին Ցարութիւն Թիւյսիւզեան, իրենց սիրեցեալ ծնողաց եւ եղբօր՝ ողբ. Անդրանիկ Եէմէնիճեանի քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս	
եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
Աղեքս. Աղքատախնամին	100
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ընկեր Պետրոս Մովսէսեանի վիրաբուժական յաջող գործողութեան ենթարկուելուն ուրախ առիթով, Տէր եւ Տիկին Մրսաք Մամուրեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Առ ի գնահատութիւն սրահիս կատարած հայրենասիրական եւ հայապահպանման գործին, Նիւ Եորքէն կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Սիմոն Սամսոնեան	500
» » Նուպար Քիւփէլեան	350

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տէր եւ Տիկին Ցարութիւն Ցարութիւնեան՝ 200 ե.դ., ողբ. Տիկին Նազենի Օրջանեանի մահուան տխուր առթիւ։

Տիար Գաբրիէլ Թօրիկեան՝ 100 ե.դ., ողբ. Տիկին Նազենի Օրջանեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան։

ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ ՃԱՇԻ ՍԵՂԱՆԻՆ

Տիկին Հայկանոյշ Գրաուն Թարաքճեան՝ 300 ե.դ. իր նուէրը։

Տէր եւ Տիկին Արթիւր Ոսկանեան՝ 100 ե.դ., ողբ. Տիկին Մարի Մօրլեանի (Պէյրութ) կսկծալի մահուան տխուր առթիւ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՊՊ. ՅՈՎԱԿԻՄ ՍԻՐՔԷՃԵԱՆ ԵՒ ՎԱՀՐԱՄ ԲՐՈՒՏԵԱՆ. — Ստացած ենք Առաջնորդական Տեղապահ եւ Պաշտ. Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս Եպս. Չինչինեանին ուղղած ձեր 28 Փետրուար 1972 թուակիր նամակին պատճէնը։

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الإمتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef : SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 421—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՄԱՐՏ 1972 — ՀԱՏԸ ՉԵՐՈՒՔ 3 եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٤٢١ – الخميس ٢٣ مارس ١٩٧٢

ՀԱՅՐԵՆԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՀԱՍՏԱՏ ԿԵՑՈՒԱԾՔԸ

Անհերքելի փաստ է, որ մեր ազատ հայրենիքի ժողովուրդին գոյատեւման հասկացողութիւնը շատ աւելի առողջ և հաստատուն է, քան Սփիւռքահայութեան մէջ անոնց՝ որոնք բարձր քաղաքականութեան ոլորտին մէջ կ'ապրին։

Այս փաստը ամէն տարի կը խորանայ, երբ այդ մարդոց պայքարը՝ հայրենիքի ազատութիւնը երաշխաւորող երաւակարգին դէմ, քայլ մը առաջ չէ գացած. ընդհակառակը, շատ տկարացած է և քարոզողներն իսկ սկսած է յուսահատեցնել։

Վերջերս այդ մարդոցմէն մին՝ որ ատեն մը հրապարակին անծանօթ չէր, Հայաստան այցելած ըլլալով սկսած է իր ապաւորութիւնները տալ «Տեսայ Հայաստանը» իր երգերով եւ վերհուշերով խորագրով, որուն մէջ կ'ըսէ որ Հայաստան հասնելէ ետք, անմիջապէս սկսաւ շրջիլ փողոցները և խօսիլ ժողովուրդին հետ, տալ հարցեր և ստանալ պատասխաններ։

Մենք գիտենք որ ամէն ոք երբ Հայաստան կ'այցելէ, ազատ է Երեւանի փողոցները շրջելու և ուզած անձին հետ խօսիլ։ Այս մասին արգելք չկայ։ Բայց այդ զրոյցը չար, կանխամտածուած նպատակ մը հետապնդելու չէ՝ հատուածական նպատակով, չխտորելու համար հայրենիքի մէջ տիրող խաղաղութիւնը, որպէսզի չտկարանայ անոր վերելքը, շինարարութիւնը։

Մեզ կը թուի, թէ յիշեալ պարոնը հայրենասիրական այս հասկացողութեամբ չէ ծրագրած իր շրջագայութիւնը։ Այս փաստը անով, որ Երեւանի գեղեցկութիւնը կ'անդրադառնայ, երբ Լենինի և անոր երկու ընկերներուն նկարները հրապարակի վրայ կը տեսնէ և իր ջղայնութիւնը, արտամութիւնը չի կրնար զսպել ու կը մտածնայ հայրենակիցներու և կ'ըսէ.- «Ինչո՞ւ անոնց տեղը Մեծն Տիգրանի, Վարդան Մամիկոնեանի և անոնց նմաններու նկարները չըլլային»։

Պատասխանը՝ որուն կը սպասէ եղեր, իր խօսքով զինք յուսախաբ կ'ընէ, քանի չէ եղած Հայաստանի հանդէպ իրենց վարած քաղաքականութեան համապատասխան, որպէսզի վերադարձին իր յուշերուն մէջ զարգացնելով հրամցնէ իր ընթերցողներուն։

Պէտք է գիտցած ըլլային այցելուները, որ Հայաստանի ժողովուրդը ունի իմաստութիւնը և հեռատեսութիւնը՝ հաւատարիմ և երախտապարտ ըլլալու այն օրէն անդին, Ռուս ազնիւ ժողովուրդին, մանաւանդ Լենինի ու իր ընկերներուն, որ իրենց օրով՝ մահուան եզրին հասնող հայութիւնը փրկուեցաւ բնաջնջումէ և անսահման զոհողութիւնով հասաւ պետական կեանքի, որպէսզի խաղաղութեան մէջ դրսեւորէ իր ստեղծագործական կարողութիւնը և հասնի այս օրուան պայծառ և ապահով կեանքին։ Եւ անոնց նկարներուն երեւումը Երեւանի մէջ՝ ապացոյց է խորին երախտագիտութեան, վասնզի առանց անոնց ձեռնտուութեան, հայութեան անունը պատմութեան անցած պիտի ըլլար։

Զե՞ս զարմանար, յարգելի ընթերցող, որ հայութիւնը փրկող, անոր գոյատեւման համար Հայաստանի սահմանները ապահովող ազգի մը մէկ - երկու անձնաւորութեանց նկարներուն չհանդուրժողները՝ Առաջին Համաշխարհային Պատերազմէն ետք եւրոպական պետութեանց կ'աղաչէին, կը պաղատէին, որպէսզի անոնցմէ մին բարի ըլլար յանձն առնել կառավարելու իրենց ձեռքը եղած «ազատ, անկախ» Հայաստանը, ծածկելու համար իրենց անճարակութիւնը։

Բայց փակենք այս էջը։ Հայրենասէր հայութիւնը գիտէ որ օտարներու այդ նկարները՝ որոնք յարգանքով զետեղուած են Երեւանի և Հայաստանի այլ քաղաքներու հրապարակներուն վրայ, հայութեան անկեղծ բարեկամներն են և ոչ թէ իրենց նման դաւադիրներ։

Հայութիւնը մոռցած չէ իր մեծ ու արժանաւոր զաւակները մեծարելը։ Արդէն անոնցմէ ոմանք արձաններով անմահացած են, իսկ ոմանք ալ՝ կրթական հաստատութիւններով։ Հայաստանի ղեկավարութիւնը նենգամիտ չարախօսներու կոկորդներով չէ որ պիտի գիտակցի իր պարտականութեանց։

Հայորդի մը, որ այդպիսի մարդոց գործունէութեանց ծանօթ է, անցեալ օր կ'ըսէր, որ Սփիւռքահայութեան մէջ հայ ուժերու համագործակցութիւնը՝ Հայաստանի և Մայր Աթոռի շուրջ, դժբախտաբար անիրականալի երազ մը կը թուի։

Նիւ Եորք — ՍԻՐՎԱՐԴ

Ծ. Գ.— Այս սիւնակին համար գրուած նամակի մը մէջ կը կարդանք.-

«Հոգեկան հայրենիքի մասին վերջերս չի լսուիր. ի՞նչ պատահած է։ Ժամանակ մը այդ մարդոցմէն գրողներու նիւթը այդ էր, ոգեւորելու համար իրենց ընթերցողները, իսկ Հայաստանի շինարարութեան մասին գրելն ու խօսիլը մահացու մեղք կը նկատուէր»։

Ասոր պատասխանը կը յուսանք որ նամակագիրը մեզմէ չի սպասեր։

ՆՈՅՆ

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ
ՄԵԾ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ
ԵՒ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՄԲՈՂՋ ՏԱՐԱԾՔԻՆ ՎՐԱՅ

Արաբ Ընկերվար Միութեան ներքակայ՝ «Մայրերու Տօն»ին մնայուն յանձնախումբը, Միութեան կեդրոնին «Ժողովուրդի Սրահ»ին մէջ, Երեքշաբթի, 21 Մարտ 1972, կազմակերպեց մեծ հանդիսութիւն մը, ի պատիւ՝ հերոսներու, զինուորական գործողութեանց զոհերու եւ պատերազմիկներու մայրերուն։ Այս հանդիսութեան մասնակցեցան Գահիրէի եւ Կիզէի կանանց կազմակերպութիւններուն խմբաւորումները։

Նոյն օրը, կէսօրէ ետք, միեւնոյն հանդիսասրահին մէջ կազմակերպուեցաւ ցօնակատարութիւն մը, ի պատիւ՝ հանրապետութեան տիպար մայրերուն։ Այս հանդիսութեան ներկայ գտնուեցաւ Ընկերային Գործոց Նախարարուհին՝ Տոքթ. Այիշա Րաթեպ, Արաբ Ընկերվար Միութեան Կանանց Յանձնախումբի քարտուղարուհին՝ Տիկ. Քարիմա էլ Սայիտ, ինչպէս նաեւ Կանանց Կազմակերպութեանց անդամուհիները։

Այս տարի Հանրապետութեան Նախագահը՝ 1972 տարուան հանրապետութեան տիպար մօրը շնորհած է «Ալ Քամալ» պատուանշանի Բ. աստիճանը։

Նման բազմաթիւ հանդիսութիւններ եւս կազմակերպուեցան Ոստիկանական Ակումբին կողմէ, Գահիրէի Ապահովութեանց Սպասարկութեանց կողմէ, «Մանուկներու պաշտպանութեան եւ ընտանեկան ծրագրումի» կեդրոններուն մէջ եւ այլ։

Տեղի ունեցան մարզական հանդէսներ, ցուցահանդէսներ եւ այլ ձեռնարկներ։

ՏՈՔԹ. ՄԱՀՄՈՒՏ ՌԻԱՏ
ԺՈՂ. ՉԻՆԱՍՏԱՆ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Նախագահ Անուար էլ Սատաթ, Արտաքին Հարցերու իր խորհրդատու՝ Տոքթ. Մահմուտ Ռիատի միջոցաւ ձեռագիր պատգամ մը ուղարկեց՝ Ժողովրդային Չինաստանի վարչապետ Պր. Շու էն Լայի։

Տոքթ. Մահմուտ Ռիատ, ընկերակցութեամբ մասնաւոր պատուիրակութեան մը, Փեքին ուղեւորուեցաւ Երկուշաբթի, 20 Մարտ 1972, ուր զինքերին, հինգ օրուան պաշտօնական այցելութեան մը համար։

Մեկնումի պահուն Տոքթ. Մ. Ռիատ յայտարարեց, որ Պր. Շու էն Լայի ուղղուած՝ Նախագահ Սատաթի ձեռագիր պատգամը իր հետ կը տանի։ Ան աւելցուց նաեւ, որ Փեքինի մէջ իր ունենալիք խօսակցութեանց առանցքը պիտի կազմեն՝ չին եւ եգիպտական յարաբերութեանց սերտացումը, ինչպէս նաեւ միջազգային խնդիրները՝ ի մասնաւորի Միջին Արեւելքի կացութիւնը։

ԵՐԳԱՀԱՆ ՎԱԶԳԷՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ
գործերուն նուիրուած համերգ՝
ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Կիրակի, 20 Փետրուար 1972, Նիւ Եորքի Լինքոլն Կեդրոնի «Ալիս Թիւլլի» համերգասրահին մէջ՝ տեղի ունեցաւ աննախընթաց Նուագահանդէս-Համերգ մը, նուիրուած՝ ամերիկահայ ծանօթ երգահան Վազգէն Մուրատեանի ստեղծագործութիւններուն։

Այս համերգին իրենց արժէքաւոր մասնակցութիւնը բերին աշխարհահռչակ հայ երգչուհիներ՝ Լուսին Ամարան, Լիլի Չուգասըզեան, ջութակահարուհի Անի Քավաֆեանն ու դաշնակահարուհի Սեդա Քարաքաշեանը։

Նուագահանդէսը սկսաւ Մուրատեանի դաշնամուրի Սոնաթովը (օփիւս 18), զոր նուրբօրէն կատարեց Սեդա Քարաքաշեանը խըլելով խելայեղ ծափեր ներկաներէն։

Նուագահանդէսի աւարտին, տաղանդաւոր երգահանը՝ շրջապատուած հայ արուեստագիտուհիներով։ Նկարին մէջ ձախէն աջ՝ Անի Քավաֆեան, Լիլի Չուգասըզեան, երգահանը՝ Վազգէն Մուրատեան, Լուսին Ամարա և Սեդա Քարաքաշեան։
(Լուսանկար՝ ԿԻՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

(Շար. տես էջ 6)

ՄՇՄՈՒԼ
Ա Հ Ը

Բազմամիլիոնատէր Հաուըրտ Հիւզ, բոլոր մեծահարուստներուն օրինակով, ինք ալ ունի հիւանդագին խենթութիւն մը. Ահը՝ մանրէին։

Այս հսկան կը սարսափի մանրէէն։ Մինչ՚չդեռ աղքատն ու թշուառը «սեր բարեկամութիւն»... հաստատած են Միքրոպին հետ, Հիւզ կ'ուզէ որ մեռնելէն անմիջապէս վերջ՝ սառեցնեն իր մարմինը։ Կը հաւատայ որ եթէ սառեցուի ու պահուի այդ ձեւով, կրնայ ինք դարձեալ ողջնալ, երբ գտնուի դարմանը՝ իր մահանալուն պատճառ դարձած հիւանդութեան...։

Եգիպտոսի փարաւոններն ալ կը հաւատային յարութեան ու հինգ հազար տարի է կը սպասեն որ իրենց «աստուածային» հոգին, աշխարհի ու տիեզերքի շրջանն ընելէ վերջ՝ վերադառնայ իր «բնակարանը», փարաւոնին մարմինը։

Փարաւոններու կեանքը խլող հիւանդութիւններուն դարմանը շատո՜նց գտնուեր է միքրոպասպան դեղերով։ Հին արքաներուն մարմինները անեղծ պահուած են ու իրենք իրենց փառքը կազմող գանձերուն հետ դարձած մնայուն եւ անփոխարինելի բնակիչները մեր թանգարանին։ Փախուստ չկայ. ուր կամ կանուխ մումիաները կը բռնեն մեր թանգարանի ճամբան...։

Կը մազթենք որ մինչեւ նոր կեանքի իր վերադարձը, պարոն Հիւզ նախ՝ իր հարստութեան մեծագոյն մասը բաժնէ աղքատին, հիւանդին եւ օգնէ որ մարդիկ

(Շար. տես էջ 2)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

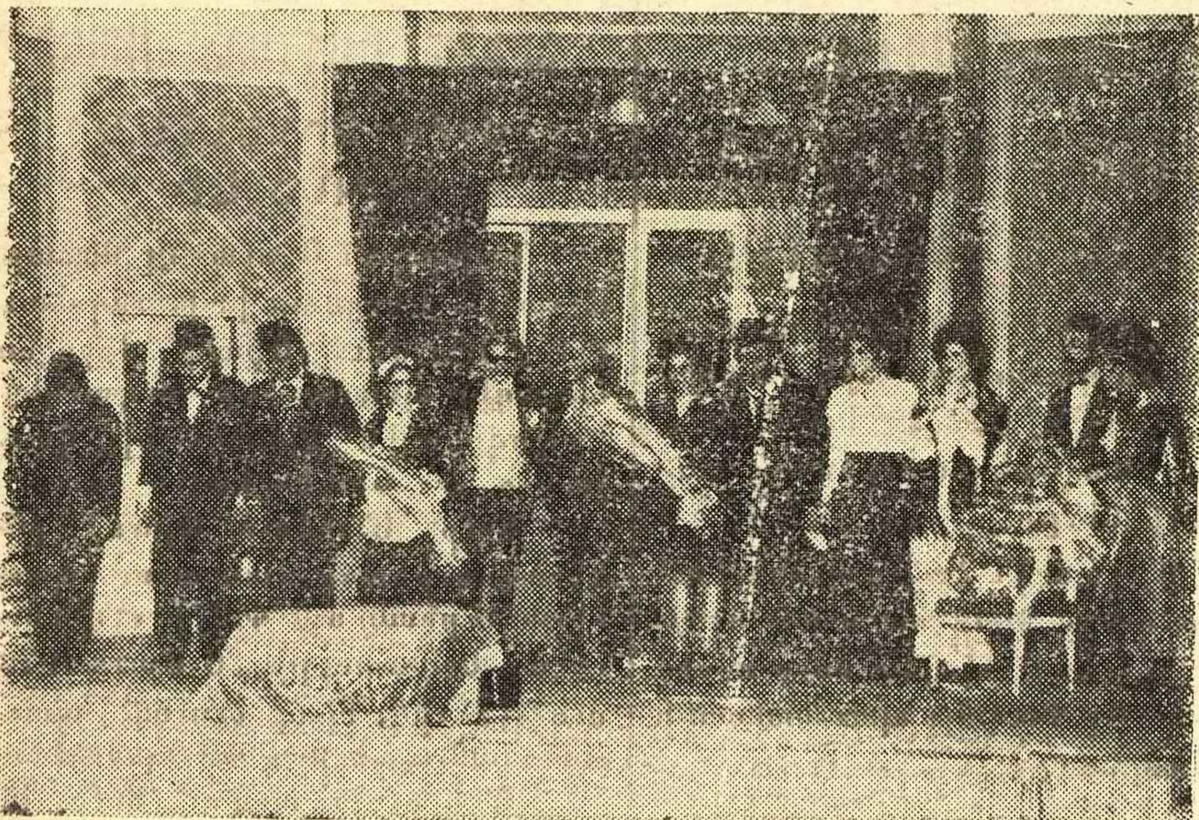
«ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐ»Ի ԲԵՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Թատերական մեծ վայելք մը ապրեցան այն բազմաթիւ հանդիսականները՝ որոնք, 12 Մարտ 1972, Կիրակի յետմիջօրէին, լեցուցած էին Գահիրէի «Այ Կումհուրիա» Թատրոնը։

Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան Թատերախումբը, այս օրը ներկայացուց՝ հայ մեծանուն երգիծաբան Յակոբ Պարոնեանի «Պաղտասար Աղբար»ը, որուն բեմադրութիւնը ստանձնած էր՝ Եգիպտոսէն հայ ենադարձ Պր. Գուրգէն Եկարեանը, որ իր տիկնոջ հետ միասին քանի մը ամիսներէ ի վեր այցի եկած է Եգիպտոս։

Եւ այդպէս ալ եղաւ։ Զնայած որ բոլոր դերակատարներն ալ սիրողներ են, և սակայն անոնք բոլորն ալ հանդէս եկան փրոֆեսիոնէլ դերասանի չափանիշով։

Օր. Տիանա Կիրակոսեան («Անոյշ»ի դերով), Կարպիս Եազըճեան («Կիպար»ի դերով), Հրայր Շահրոզեան («Օգսէն»ի դերով), Օր. Սոնիա Սարգիս («Սողոմէ»ի դերով), Հայկ Թելլալեան, Շաւարշ Գարանֆիլեան և Աւետիս Գույումճեան (Դատաստանական Խորհուրդի անդամներու դերերով) ինչպէս նաև Օրիորդներ Վարդուհի Թորիկեան («Թագուհի»ի դերով) և Մարօ Սագայեան («Մարթա»ի դերով) գեղեցիկ ամբողջականութիւն մը կազմեցին, որուն իրենց օգտաշատ մասնակցութիւնը բերին բեմադրիչը՝ Պր. Գուրգէն Եկարեանը և յուշարարուհին՝ Տիկին Ալիս Տեփոյեանը։

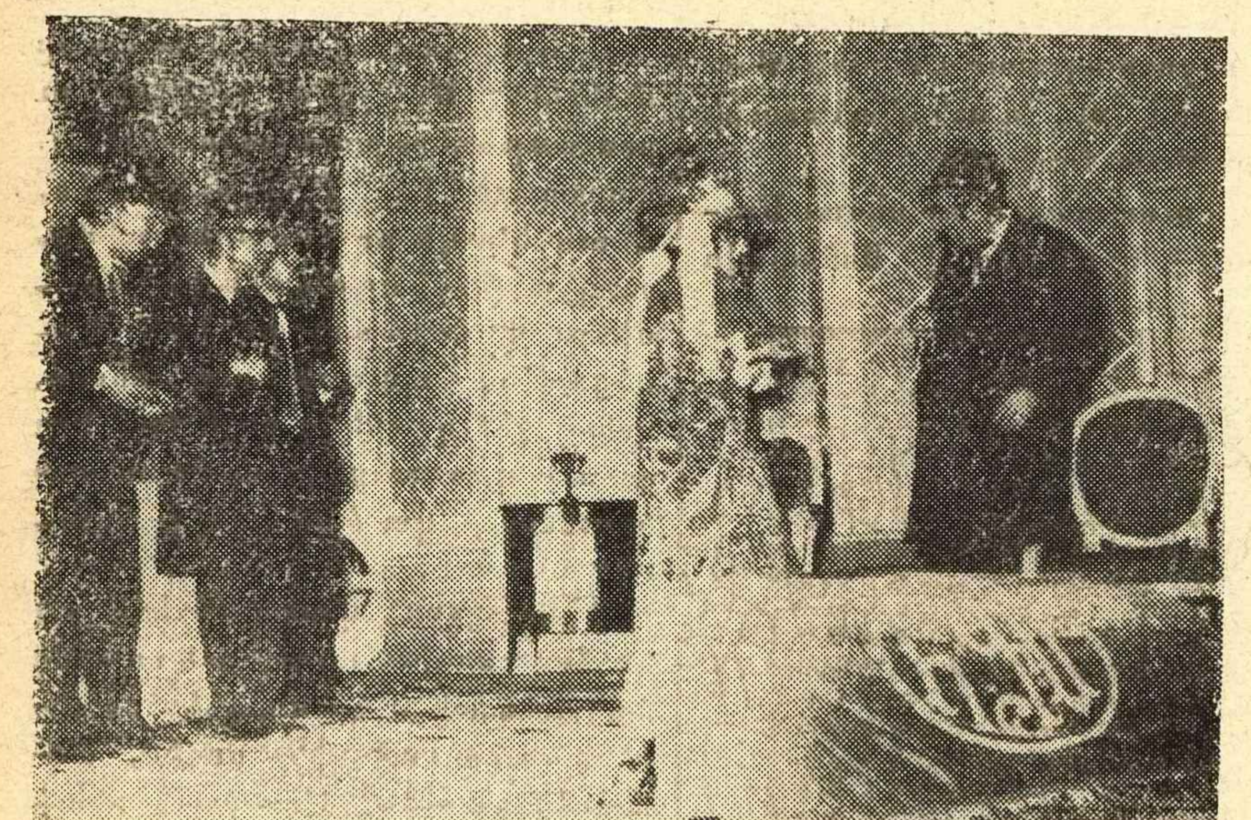

Ձախէն աջ՝ Հայկ Թելլալեան, Աւետիս Գույումճեան, Շաւարշ Գարանֆիլեան, Սոնիա Սարգիս, Հրայր Շահրոզեան, Գուրգէն Եկարեան, Ալիս Տեփոյեան, Գրիգոր Փարթամեան, Տիանա Կիրակոսեան, Մարօ Սագայեան, Կարպիս Եազըճեան եւ Վարդուհի Թորիկեան

Եգիպտահայութիւնը, որ երկար ատենէ ի վեր թատերական պապակէ կը տառապի, որովհետև միարար կատակերգութիւնները կամ ակումբային ներկայացումները չեն բաւարարեր այդ պապակը հագեցնելու, «Պաղտասար Աղբար»ի բեմադրութեամբ գոհացում ստացաւ և կը սպասէ, որ համայնքիս բոլոր արուեստագէտներն ալ՝ ըլլան անոնք փրոֆեսիոնէլ կամ սիրող, յաճախ առիթը ընծայեն իրեն, նման խնամեալ ներկայացումներ վայելելու և միաժամանակ ապացուցանելու, որ հակառակ համայնքիս նօսրացման, գեղարուեստական և մշակութային մարզերէն ներս՝ բարձր մակարդակի վրայ գործօններ կան ու պիտի մնան Եգիպտոսի մէջ, ու հայը, այս հիւրընկալ երկրին մէջ, իր ազգային դիմագիծը պահպանելու ամէն միջոցները ունի և պիտի ունենայ։

Թատերախաղին կեդրոնական անձը՝ «Պաղտասար Աղբար»ն է, որուն դժուար և թիթիք դերը վերցուցած էր՝ եգիպտահայութեան ծանօթ արուեստագէտ Պր. Գրիգոր Փարթամեանը, որ ներկայացման ամբողջ տեւողութեանը ընթացքին, անսայթաք, կրցաւ յաջող կերպով մարմնաւորել Պարոնեանի ստեղծած այդ տիպարը, ու խլեց արժանիծափահարութիւններ։

Բոլոր դերակատարներն ալ ըմբռնած և սորված էին իրենց դերերը, և իւրաքանչիւրը ըրաւ իր կարելին՝ ուրախօրէն ներկայացումը անցնելի յաջող։

Ձախէն աջ, Շաւարշ Գարանֆիլեան, Հայկ Թելլալեան, Աւետիս Գույումճեան, Տիանա Կիրակոսեան եւ Գրիգոր Փարթամեան։

(Լուսանկարներ՝ ՀՐԱՆԴ)

Կը շնորհաւորենք Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան Թատերախումբին իւրաքանչիւր անդամը, ինչպէս նաև հայրենիքէն հիւր եկած մեր սիրելի Պր. Գ. Եկարեանը, ու կը մաղթենք նորանոր յաջողութիւններ բոլորին։

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՆԿԻՒՆ

ՓՐՈՖ. Ա. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻԻ 75-ԱՄԵԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

Արուեստի աշխատողների տանը, 15 Փետր. 1972, տեղի ունեցաւ երեկոյ՝ նուիրուած անուանի գիտնական, Հայկական ՍՍՀ արուեստի վաստակաւոր գործիչ, փրոֆեսէօր Ա. Արշարունու ծննդեան 75-ամեակին։

Երեկոն բացեց հանրապետութեան Գիտութիւնների Ակադեմիայի Արուեստի Ինստիտուտի Տնօրէն՝ Տոքթ. Փրոֆ. Ռ. Զարեանը։

Յոբելեարի, կեանքի ու գործունէութեան մասին զեկուցեց՝ պատմական գիտութիւնների Տոքթ. Փրոֆ. Ա. Մնացականեանը։ Ողջոյնի խօսքով հանդէս եկան մարքսիզմ-լենինիզմի ինստիտուտի հայկական փիլիալի Տնօրէն՝ Գ. Ղարիբջանեանը, թատերագէտ Ս. Մելիքսէթեանը, բանաստեղծ Ա. Գրաշին և ուրիշներ։

Վերջում շնորհակալութեան խօսք ասաց Փրոֆ. Ա. Արշարունին։

Երեկոյին ներկայ էր Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի քարտուղար՝ Ռ. Հ. Խաչատրեանը։

(ՀՀԳ)

ՅՈՎՀ. ՇԻՐԱԶԻ ԳՈՐԾԵՐԸ ՔՐԴԵՐԷՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Յովհ. Շիրազի «Բիբլիական» պոէմը թարգմանուած է բազում լեզուներու և մեծ ընդունելութիւն է գտնել ինչպէս Սովետական Միութիւնում, այնպէս էլ ԱՄՆ-ում, Եգիպտոսում, Իրանում, Ֆրանսիայում և այլուր։ Վերջերս այս պոէմը քուրդ տաղանդաւոր բանաստեղծ Կարտսէ Ասատը թարգմանել է իր մայրենի լեզուով։ Ասատը թարգմանել է նաև Շիրազի քառեակներից՝ («Քնար Հայաստանի» ա. և բ. հատորներից)։ Կարտսէ Ասատը այժմ աշխատում է «Սիամանթօ և Խջեզարէ» պոէմի թարգմանութեան վրայ։

Յ. ՍԵՒԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

(Շաբ. Ա. էջէն)

«անյաղթահարելի» դիւանդրութիւններուն բուժումը գտնեն, գիտական հետազօտութիւններու միջոցաւ, եւ ամենէն առաջ՝ աղքատութեան բուժումը....

Կը վստահեցնենք պարոնին, որ պիտի չմնայ բնաւ սառնարանին մէջ, այլ պիտի ապրի՛ մարդոց տաքուկ ու երախտապարտ սիրտին մէջ։

Իսկ եթէ Հիւզ կը նախընտրէ սառցարանը, կրնայ այնտեղ սպասել յաւիտեան՝ իր պատկառելի դրամով, եթէ կը պնդէ այդպէս....

ԱՅԲ – ՏԻՈՒՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Յովակիմ Ա. Սիրքէճեան եւ զաւակունք Անահիտ, Երուանդ եւ Ալիս, Տիկին Էլմաս Օհանիկեան (Միացեալ Նահանգներ), Տէր եւ Տիկին Արթօ Յ. Սիրքէճեան (Սիտնէյ), Տէր եւ Տիկին Պետրոս Անսուրեան եւ զաւակունք (Սիտնէյ), Տէր եւ Տիկին Մուրատ Օհանիկեան եւ զաւակունք (Մ. Նահանգներ), Տէր եւ Տիկին Հերրի Օհանիկեան եւ զաւակունք (Մ. Նահանգներ), Քիւրքճեան (Մ. Նահանգներ), Մերկերեան (Մարսիլիա), Փօքուկեան (Մարսիլիա), Անսուրեան (Սիտնէյ), Համբարձումեան (Սիտնէյ), Տէմիրճեան ընտանիքները եւ համայն ազգականք պարագաները կը ծանուցանեն, թէ իրենց սիրեցեալ քրոջ, հօրաքրոջ եւ ազգականուհիին՝

ԱՐՇԱԼՈՅՍ Ա. ՍԻՐՔԷՃԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 26 Մարտ 1972, առաւօտեան ժամը 10.30ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր եկեղեցիին մէջ։

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՏԻԿԻՆ ՍԱՖՕ ԵՒ ՕՐ. ԱԼԻՍ ՃԱՄՃԵԱՆՆԵՐ ՕՐԵՐՍ ԳԱՀԻՐԷ ԿԸ ԺԱՄԱՆԵՆ

Նիւ Եորքի մէջ 25 տարիներէ ի վեր հիմնուած է եւ կը գործէ կարարուեստի դպրոց մը՝ «Մեզոն Սաֆօ», որ այժմ կեդրոն կը հանդիսանայ Ամերիկայի բոլոր շրջաններէն, ինչպէս նաեւ աշխարհի բազմաթիւ երկիրներէ՝ կարուձեւի արուեստը ուսանելու եկած աշակերտուհիներուն։

Տարիներու ընթացքին շատ մը շրջանաւարտներ այս հաստատութենէն ստացած են իրենց վկայականները։ Հայ աշակերտներէն զատ վկայուած են նաեւ արաբ, ամերիկացի, հնդիկ, չինացի եւ ճափոնցի աղջիկներ։

«Մեզոն Սաֆօ»ն Ամերիկեան կառավարութենէն պաշտօնապէս վաւերացուած եւ արտօնուած հիմնարկ մըն է եւ օտար երկիրներու մէջ՝ ամերիկեան դեսպանատուներու մօտ, հաստատութեանց ցուցակներուն վրայ կը գտնուի «Մեզոն Սաֆօ» հաստատութեան անունը։

Հայկական այս հաստատութեան տէրն ու տնօրէնուհիներն են մայր ու աղջիկ՝ Տիկին Սաֆօ եւ Օր. Ալիս Ճամճեաններ։

Նիւ Եորքի մեր մասնաւոր թղթակիցը կը տեղեկացնէ մեզի, որ ամսոյս (Մարտ) 25ին, Տիկին Սաֆօ եւ Օր. Ալիս Ճամճեաններ Գահիրէ կը ժամանեն եւ կ՚իջեւանին «Սեմիրամիս» պանդոկը։

Մէկ շաբաթ Եգիպտոս իրենց կեցութեան ընթացքին, անոնք պիտի այցելեն Աղեքսանդրիա, Լուքսոր եւ այլ տեսարժան վայրեր։

Բարի գալուստ կը մաղթենք մեր յարգելի հիւրերուն։

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆ ՆԱՀԱՊԵՏԸ ԳՈՒՐԳԷՆ ԹՐԵՆՑ ՈՂՋ ԵԻՍ Է

Մեռաւ Իսթանպուլահայ բանաստեղծներու նահապետը, Գուրգէն Թրենց, մօտ 85ամեայ, այնքան գեղեցիկ և զգայուն գրչով մը երգելէ վերջ կեանքն ու բնութիւնը, յորդահոս զեղումով և հրաշալիօրէն գունագեղ երանգապնակով մը։

Իր «Աշուղական»ները, ուրոյն տեղ մը կուտային այս ըմբռնելի մարդուն, որ այնքան հաղորդական բնաւորութեամբ սիրուած էր անխտիր գրական բոլոր շրջանակներէն։ Իրարմէ ըզգայուն և բարձր ճաշակով գրուած հարիւրաւոր բանաստեղծութիւններէն զատ, ողբացեալ գրագէտը ունի նաև բազմաթիւ թարգմանութիւններ Թուրք բանաստեղծութենէ, ինչպէս նաև «Տուտաքտան Գալպէ» վէպը՝ Րէշատ Նուրի Կիւնթեքինի։

Իր քերթուածներուն չափ համեղ ու հաճելի էր նաև արձակը, նիւթ ունենալով զանազան յուշագրութիւններ, տպաւորութիւններ, պատկերներ։ Ունեցաւ միշտ ըսելիք քանի մը բարի խօսք, անուշ յիշատակ մը պատմելիք մեռնողի մը ետևէն, որուն՝ խղճի պարտք կը նկատէր նուիրել յօդուած մը անպայման, Անհեռացող Դէմքեր խորագրով, միշտ ազնիւ յիշատակութեամբ, միշտ անյիշաչար ոգեկոչմամբ։

Ծնունդով Հաճընցի, անդամ բազմավաստակ պատուական ընտանիքի մը, սան Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքի, ուսանող Իսթանպուլի Իրաւաբանական վարժարանի, յաջորդաբար ուսուցիչ Կեդրոնականի, Տնօրէն Ռումելի-Հիսարի Թադէոսեան վարժարանի, Տնօրէն Ս. Փ. Հիւանդանոցի և աշխատակից Իսթանպուլի գրեթէ բոլոր թերթերուն, մօտ յիսուն տարիներ ամբողջ։

Հակառակ իր յառաջացեալ տարիքին, ան կ՚իյնայ պատնէշին վրայ, գրիչն իր ձեռքը բռնած տակաւին, ներշնչման անցամաքելի ակին գլուխը՝ դեռ ունենալով նոր ըսելիքներ, առանց երբեք միօրինակ դառնալու եւ հասարակին տուրք տալու։

7 Փետրուարին կատարուեցաւ ազգային թաղում եւ հողին յանձնուեցաւ Շիշլիի գերեզմանատունը, մտաւորականներու թաղին մէջ։

Ե. ԿՈՊԷԼԵԱՆ

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԸ Կ՚ՈԳԵԿՈՉՈՒԻ

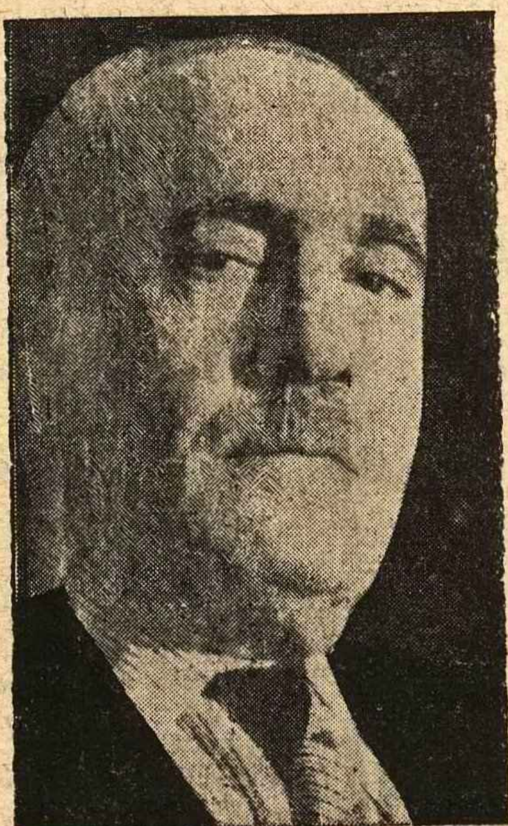
Կը տեղեկանանք, թէ պատրաստութիւններ կը տեսնուին, պատշաճ շուքով և համայնքային տարողութիւնով տօնելու մահուան հարիւրամեակը՝ վաղամեռիկ բանաստեղծ Պետրոս Դուրեանի (1872-1972), հաւանաբար յառաջիկայ գարնան։

Հանդիսութիւնները՝ կրօնական թէ աշխարհիկ, պիտի հովանաւորէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը։ Պիտի սարքուին բանախօսութիւններ՝ ողբացեալ քնարերգակ բանաստեղծին կեանքն ու վաստակը վեր առնող, կը գրէ «ԺԱՄԱՆԱԿ»։

ԳՈՒՐԳԷՆ ԹՐԵՆՑ

ԵԴ. ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ

Մեր մամուլին և գրական էջերուն անմոռաց անցորդներէն մէկը, որ տարիներով իր համբերատար աշխատանքը բերաւ և ծղրիթի մը պէս երգեց մըտերմօրէն, տուաւ իր կարելին և անանուն վայելք մը աղերսեց կեանքէն: Տպաւորուեցաւ

ԳՈՒՐԳԷՆ ԹՐԵՆՑ

արևուն մէկ շողէն, սիրոյ թրթռացումէն, հովի մը շունչէն, նորաբաց ծաղիկի մը բուրումէն կամ պարմանուհիի մը ժպիտէն, և այս անխարդախ գեղեցկութիւններէն ցոլքեր պահեց միշտ, իր սրտի և մտքի կայծկլտումներուն մէջ: Իր վառ հետաքրքրութիւնը տարածեց նաև իր ամենօրեայ շրջապատին, ընկերային աշխարհին, հին ու նոր յիշատակներու և անձնական ապրումներու հակազդեցութիւններուն վրայ, և անոնցմէ հաճելի դրուագներ քաղեց, խուսափելով զանոնք պեղելէ, բայց ժպիտը նոյնացընելով կաթիլ մը արցունքին:

Իր առաջին երգերուն մէջ, քերթողական արուեստը վարանք մըն էր կարծես կեանքի մեծ փլուզումներուն և հոգիի սուր ցաւերուն դիմաց: Թերևս անզօր մնաց անոնց ամեհի ուժին առջև, և նախընտրեց մանկական անկեղծութիւնը և խուսափուկ պարզութիւնը այն բոլոր իրերուն և դէմքերուն, որոնք զինքը շրջանակեցին և ցրուեցին իր ներքին մշուշը: Պահեցին բանաստեղծը իրենց առօրեայ լոյսին տակ, եղան գորով, երազ ու կարօտ, գարնանային իղձեր և ոսկի տերևաթափ, և տակաւին այն լուռ պաղատանքը, զոր մարդը մերթ կը մրմնջէ մահուան օրօրին համար:

Գուրգէն Թրենց անվթար պահեց այս հոգեկան պայծառութիւնը և զայն տուաւ փոքր տաղերու մէջ, զգացական թրթռումը միացնելով մտածումի մը փշուրին և յաճախ փիլիսոփայօրէն նայելով բախտին անակնկալներուն, աւերներուն և վաղուան անծանօթութեան: Ամէն ինչ մանկութիւն է իր տաղարանին մէջ, երբեմն թոթովանք նոյնիսկ, զոր կ'արտաբերէ սակայն սրտագրաւ խռովքի մը պէս, կամ եղերական հարցումի մը նման: Այդ միալար նուագարանին վրայ, Թրենց տարիներով հնչեցուց իր մտերիմ խոստովանութիւնները, իր յամր տենչերը, անյօդ նուագները, որոնք յաճախ իրարու կը նմանին, բայց ներդաշնակ լիութիւն մը կը կազմեն ի վերջոյ:

Հոն կը լսէք ձայնը աղերսարկու գուսանին, որ «Եկո՜ւր» կը կանչէ աղջկան մը փախչող տեսիլքին դիմաց, ճամբուն վըրայ կանգ կ'առնէ ծաղկած նըռնենիի մը առջև և կսկիծով կը յիշէ իր գիւղին հարսնիքները, փեսան ու հարսը՝ իր նռնագոյն քօղին տակ, մորմ կը քաղէ փուշերուն մէջ և սիրոյ փունջ մը հիւսել կ'ուզէ այդ վայրի պըտուղներով, յանկարծ կը վերագտնէ իր հայրենի տունն ու այգին, անառիկ սարերը և մըթասքող անտառները, կը լսէ քաջերուն երգը և ձիերուն խրխինջը, կը զգայ իր յուզումը ու ետ կը դառնայ ամփոփուելու համար իր բարձրաբերձ տնակին մէջ, սխրանքով դիտելու համար Վոսփորի պայղուն գեղեցկութիւնը:

Իր երգերը Անտունիներու ցեղը կը պահեն շատ անգամ, քառեակի մը մէջ խտացնելու համար ամբողջական խորհուրդ մը, եւ բացատրելու արարչական այն իմաստութիւնը, որ կը բնակի մարդուն եւ կնոջ կաւին մէջ: Այդ գաղտնիքը կ'ուզէ տեսնել նաեւ իր իսկ ճակատագրին վրայ, այն վայրկեաններուն՝ ուր աչերը կ'ոգեկոչէ «ձիւնը գլխուն, բայց սրտին մէջ ծաղկի թերթեր» պահելով, եւ այս բոլորը կը նկատէ երջանիկ հակադրութիւն մը՝ կեանքի եւ բախտի վճիռներուն: Կը խորհի թէ հարկ է արբենալ սիրոյ մատռըւակէն, որ ձեր ճամբուն վըրայ պիտի երեւայ օր մը եւ բաժակ մը գինի պիտի առաջարկէ ձեզի, յետոյ անհետանալու և անմահանալու համար ձեր յիշատակին մէջ: Հարկ է տակաւին նմանիլ այն կքած ապարանքին, որուն կատարին վրայ վայրի ծաղիկներ բուսած են սակայն, ծիծեռնակներ լոյն չինած են հոն և գարնան հովը կը փչէ իր ծերպերէն:

Գուրգէն Թրենց մշակեց նաև արձակը, անսեթեւեթ բայց սահուն և պատկերալից լեզուով մը, աննշան պատահարներն անգամ ոգեւորելով համեղ նկարագրութեան մը շունչին տակ: Բարութեամբ և տրտմախառն հըրճուանքով մը մօտեցաւ զինքը շրջապատող ծներուն և աշխարհներուն, սիրեց հաւասարապէս ճշմարտութիւնն ու պատրանքը և նոյն համակրութեամբ վարձեց քաղաք փողոցներուն հետ: Ալքերը փափուկ այս ցաւեցին վայելելով, նման այն տաղերգուներուն, որոնք իրենց սէրով կարկուտ-կարկուտ զրին հայ քաղաքու մէջ, նկեղծող գըլլով և առնուռ հոգով:

ՀԻՆ ՏԱՂԵՐ ԳՈՒՐԳԷՆ ԹՐԵՆՑԷ

ՎՈՍՓՈՐ

Սարայ - Պուրնուն բարձ իր գլխուն,
Թոփգափուի պալատը՝ Թագ,
Բարձրաւանդակ ափեր ծիծղուն,
Շքեղ շարքաւ Սև Ծովն արձակ.
Համապարփակ անդորրին մէջ,
Մուծն աստղազարդ՝ նկարէն պորտ,
Մշուշն արծաթ՝ սաւան մը գէջ,
Ալյքը ծաղող ծոց ոսկեզօծ:
Արևուն տակ ալրշում է,
Վոսփորն ասուուն փոփոխէ մ'էջ,
Հեշտաժամին տարփուհի մ'է,
Դալարափունջ Թեներուն մէջ:

ՅԱՅՑՈՒԻՆ

Պարտէզն այս գիշեր մառուռ մ'է դալար,
Երկնակամարի կապոյտ գմբէթով,
Մառեր պարեւյալ ժամուրներ անոր,
Լուսնկան ասկաթ ջահ մը վեհանդ,
Ցիրուցան լոյսեր կանթեղ տրամադոր:
Հովը սարկաւագ, տաղ մը շրթունքին,
Անոյշ բուրմունքով կը ծխէ բուրվառ,
Ոդջոյնի կու գան ժամուրներ փոթիով,
Կը խաչակնքեն ծիլեր ջերմաջին,
Ալիք մ'աղօթքի կ'անցնի մեղմավար:

«Աշնանային»

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՅ ՏՂԱՆ

ԲԵՆԻԿ ՍԷՅՐԱՆԵԱՆ

Հերթի չէին դրել: Այդպիսի բաները հերթի չեն դնում, ուղղակի այդպէս էր ստացուել, Զօրիկին շաբաթ օրն էր բաժին ընկել և նա դարձել էր մայրիկի շաբաթ օրուայ տղան:

Իհարկէ, այդ օրը նոյնպէս կարող էին մօրն այցելել միւս տղաները՝ Վաղինակը, Նշանը, Արտակը, Շաւարշը, Սանոն: Ոչ ոք չէր փակի նրանց ճանապարհը: Դէ, ո՞ւմ չի քաշում հայրական տունը:

Բայց շաբաթ օրը Զօրիկինն էր: Որդիներից ով գար - չգար, Զօրիկն անպայման պիտի գար, իր օրն էր:

Եւ դա ամիսնե՜ր, տարինե՜ր, Սրբազան ուխտի նման:

Ու վա՜յ թէ մի շաբաթ արանք տար: Ասենք, քաղաքից բացակայէր կամ մի ուրիշ, անյետաձգելի գործով տարուէր:

Անթառամ մայրիկն ուղղակի ոտքի վրայ կը չորանար: Տրամադրութիւնը կ'ընկնէր, ողը պակաս կը թուար:

«Ինչ պատահեց: Ինչո՞ւ չեկաւ: Մոռացաւ, թէ մի ուրիշ...»:

Կը մթնէր, կը թթուէր: Պարզապէս կը հիւանդանար:

Այդպէս էր:

Բայց ահա պատերազմը սկսուեց, աշխարհն իրար անցաւ, խախտուեց, տակնուվրայ եղաւ նաև այդ աւանդական կարգը:

Անթառամ մայրիկի վեց տղաներն էլ իրար ետեւից ռազմաճակատ գնացին: Էլ ո՞վ գար, ո՞նց գար: Իրենք՝ հեռու-հեռուում, կռվի կրակ ու բոցերի մէջ, իսկ Անթառամ մայրիկը հնամենի թթենու խշշոցի տակ ծուարած, իրենց աւանդական տանը: Աչքը ճամփին, սիրտը՝ մալուլ, մի բարի լուրի յոյսով:

Վեց տղայ էր ճամփել պատերազմ: Ու հիմա մայրական սիրտը վեց կտոր արած, վիշտ ու տագնապ ներս առած, կարօտով սպասում էր նրանց վերադարձին:

Տղաներից ամէն մէկն իր առանձին տունը, ընտանիքն ունէր: Ապրում էին մէկմէկուց հեռու: Ուստա Լալազարն օր առաջ իր ձեռքով տնաւորել էր նրանց, հանգիստ խղճով այն աշխարհը գնացել: Կը մտածէ՞ր ուստան, որ մի օր այդպիսի աշխարհաւեր պատերազմ կը պայթէր, տղաներից վեցն էլ կը գնային, և կինը Անթառամը, ընտելուած կը լինէր միանգամից թուխս կանգնել իրարից հեռու վեց բնի վրայ: Հարսները՝ հարսներ: Ուրիշ էր մեծի ձեռքը: Օրնիբուն ոտքի վրայ պտտւում էր Անթառամ մայրիկը: Անցնում էր տնից տուն, իր ձեռքով կարգաւորում ամէն բան, յոյս, հաւատ տալիս հարսներին, թոռներին: Անթառամ մայրիկը գիտէր, որ պատերազմը երկար չի տևի: Չարը ե՞րբ է անպատիժ մնացել: Գազանը մի օր ծնկի կը գայ: Պատերազմը կ'աւարտուի: Կը լռեն զէնքի շաչն ու շառաչը: Սեւ-մութ ամպերը ցրիւ կը գան ու էլի արև կը ժպտայ:

Այնժամ կռուի դաշտից ետ կը գան իր որդիները, և ուստա Լալազարի աւանդական տնից, նրանից ճիւղ տուած վեց նորաստեղծ օջախներից խաղաղութեան կապոյտ ծուխ կ'ոլորուի դէպի երկինք:

Այդպէս կը լինի: Հաստատ գիտէր:

Իհարկէ, բոլորից առաջ կը գայ աւագը՝ Վաղինակը, այն ծանրամարմին փականագործ Վաղոն, որ մետաղի պէս պինդ մկաններ ունի, մետաղի զնգուն ձայն:

— Եկայ, ա՛ մեր, ո՞նց ես, ոնց... — ու թէ կ'ասի, այլ ուղղակի կ'որոտայ, կը շառաչի:

Ապա վրայ հասնելով, փետուրի թեթևութեամբ մօրը կը պոկի գետնից, օդ կը հանի, ֆռռանի նման կը պտտի գլխավերևում:

Յետոյ, իհարկէ, Նշանը կը գայ՝ դարմանի տակ ջուր անող այն «մուզ-մուզ Օհան» Նշանը, որ սիրում էր անընդհատ խաղալ մօր հոգու հետ:

— Չէ, դեռ զրնգ ես, ա՛ մեր: Աչքով չ'տանք: Հօրս ժամկէտից շուտ էն աշխարհն ուղարկեցիր, որ երկու կեանքով ապրես: Խե՜ղճ ուստա Լալազար... — Ապա ծուռ-ծուռ ժպիտն աչքերում, կամաց, իբրեւ գաղտնիք, — ճիշտ ասա, քանիսո՞վ կաշառեցիր...

— Ո՞ւմ, այ թաթալաբազ...

— Իբր թէ չգիտես... Հոգէառ հրեշտակին, ո՞ւմ...

Յետոյ իրար ետեւից կը գան Արտակը, Շաւարշը, Սանոն: Իսկ ամենավերջում, իհարկէ, Զօրիկը կը գայ, մայրիկի շաբաթ օրուայ տղան, նա, որ բոլորից քաղցր է, բոլորից սիրելի, բոլորից...

Բայց, սպասեցէք, մի՞թէ բոլորից... Մի՞թէ մայրը կարող է խտրութիւն դնել հարազատ զաւակների մէջ: Մա՞յրը: Ասում են՝ աստուած չէր կարողանում ամէն տեղ լինել, ամէն արարչութիւն իր ձեռքով անել, հենց դրա պատճառով էլ ստեղծեց մօրը:

Այդ բոլորը, իհարկէ, ճիշտ է:

Եւ, սակայն... Անթառամ մայրիկի համար... ուրի՜շ էր Զօրիկը:

Դրա գաղտնիքը միայն ինքը գիտէր ու մէկ էլ նա, որ հիմա չկայ՝ ամուսինը:

Ախր, նրանք չէին ուզում վեցերորդը լոյս աշխարհ բերել: Բժիշկների խորհրդով: Հինգ զաւակ ունենալուց յետոյ մի քիչ խարխլուել էր Անթառամի առողջութիւնը: Երիկամները լաւ չէին, ու մանուկը կարող էր վտանգի տակ դնել մօր կեանքը:

Բայց նա արդէն կար ու խլրտում էր մօր կրծքի տակ, քաղցր դողը նրա սրտովը տալիս:

(Շարունակութիւնը տես. էջ 4)

ԽՕՍՔ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՄԱՍԻՆ

1930-ական թուականներին Յակոբ Կոջոյեանն իր շուրջը համախմբելով երիտասարդ նկարիչ-

ԿԱՐՕ ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ

ների, ձեռնամուխ եղաւ սովետահայ գրաֆիկայի, գրքի ձեւաւորման արուեստի հիմնադրմանն ու զարգացմանը:

Այդ տարիներին իր ստեղծագործական առաջին քայլերն սկսեց նկարիչ Կարապետ Տիրատուրեանը: Աշխատելով Կոջոյեանի հետ ու սովորելով նրանից, երիտասարդ նկարիչը ձգտում էր ասել իր ինքնուրոյն խօսքը: Նըւիրուելով գրքի ձեւաւորման արուեստին, նկարիչը տարիների ընթացքում վարպետանում է: Ձեւաւորւում և հրատարակւում էին սովետահայ առաջին վէպն ու պոէմը: Ոգեւորութիւնն այնքան մեծ էր, որ Չարենցն անգամ մասնակցում էր գրքի ձեւաւորման աշխատանքներին:

Եւ ահա չորս տասնամեակ է, ինչ հանրապետութեան ժողովրդական նկարիչ Կ. Տիրատուրեանը անխոնջ աշխատում է գրաֆիկայի ասպարէզում՝ ամբողջապէս նըւիրուելով այդ արուեստին: Իսկ նրա արուեստը միշտ էլ աչքի է ընկել իր ինքնատիպութեամբ: Լայն են եղել նկարչի թեմատիկ նախասիրութեան շրջանակները: Խորենացի և Աբովեան, Սայաթ-Նովա ու Իսահակեան, Տէրեան ու Չարենց: Եւ ում գիրքն էլ նա ձեռքն է վերցրել ձեւաւորելու կամ նկարազարդելու, միշտ իր գործին մօտեցել է արուեստագէտի մեծ պատասխանատուութեամբ:

(Շար. տես էջ 6)

ԹՈՒՐՔԻԱՆ՝ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

ԱՐՄԷՆ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

(Շարունակութիւն նախորդ թիւէն եւ վերջ)

Բ.

Խօսելով Հիթիթներու մասին, որոնք Փոքր Ասիոյ մէջ կը բնակէին մեր թուագրութենէն չուրջ երեք հազար տարիներ առաջ, յօդուածագիրը կ'ըսէ.-

«Հակառակ իրենց սպառնացող վտանգներուն և անվերջ կռիւներուն, Հիթիթները օրէնքի արտակարգօրէն արդարամիտ օրէնք եր ձեւաւորեցին, որոնք յաճախ կ'նկ յուն և այրերուն նոյն առանձաշնորհութիւնները կու տային, (բան մը, որ պէտք է ըսել, հազիւ թէ սովորութիւնն է այսօրուան գեղջկական Թուրքիոյ մէջ)։

Այլ խօսքով, հինգ հազար տարիներ առաջ, այդ երկրին վրայ բնակող կիներն ու այրերը հաւասար իրաւունքներ ունէին։ Իսկ այժմ հոն, Թրքական իշխանութեան տակ, կիները այրերուն ծառաներն են։

* *

«Նիւ Եորք Թայմզ»ի Թուրքիոյ Թղթակից Ալֆրէտ Ֆրենտլի, անցեալ ամառ Տիարպէքիրի շրջանը այցելած էր, ուրկէ գրկած իր Թղթակցութիւնները տպուեցան այդ թերթին Յուլիս 2 և Յուլիս 8, 1971 թիւերուն մէջ։ Յուլիս 2 ի իր խղթակցութեան մէջ Պր. Ֆրենտլի կ'ըսէ, թէ Թուրքիոյ 67 նահանգներու բնակչութիւնը կը հասնի 36 միլիոնի։ Այդ կը նշանակէ, թէ ամէն նահանգ միջին հաշուով 537 000 բնակիչ ունի։ Թղթակիցը ապա կ'աւելցնէ.

«Տիարպէքիր նահանգի 600.000 բնակիչներուն կէսը հողագուրկ է։ Հոս տարեկան միջին եկամուտը ազգային չափանիշին կէսն է։ Եւ երբ ցորեն հնձող հսկայական մեքենաներ հինգ վայրկեանի մէջ մէկ մարդու երկու օրուան գործը կը կատարեն, գեղջկական աղքատներու թիւը կը բարձրանայ։ Աղքատները Տիարպէքիր քաղաքը կը փոխադրուին այնպիսի արագութեամբ, որ վերջին հինգ տարիներուն անոր բնակչութիւնը յիսուն առ հարիւր աւելցաւ և այժմ 150.000-ի մօտ էր»։

Իսկ Յուլիս 8-ի իր Թղթակցութեան մէջ, «Թայմզ»ի նոյն Թղթակիցը կը խօսի Ազիզ Էսեր կոչուած Թուրք հողագործի մը մասին, որ քաղաքէն եկեր է Տիգրիսի աջ ափին և իր ունեցած 110 արտավար հողը արդիւնաւորել կը փորձէ։ Ահա թէ ինչ կ'ըսէ ամերիկացի Թղթակիցը.-

«Անոր (Էսերի) Տերիմդէ անունով ցեխաշէն գիւղին մէջ 85 չափահասներ և 64 երեխաներ կան»։

Ուրիշ խօսքով՝ հոն կ'ապրին չուրջ 40 ընտանիքներ, ընդամէնը 149 անձ, միջին հաշուով՝ 4 հոգի ամէն մէկ ընտանիքի։

Շարունակելով իր տեղեկատուութիւնները, Պր. Ֆրենտլին կը գրէ.-

«Տիարպէքիր նահանգին մէջ, 58,000 ընտանիքներէն հազիւ 2,000-ը սեփականատէր են եւ ունին բնակելի ագարակներ։ Թուրքիոյ 18 արեւելեան նահանգներու ընկերային դրութեան ներկայ վիճակը այն է, որ հողատէրերու մեծագոյն մասը հազիւ կենդանի կը մնայ...»։

Ուրեմն, եթէ Տիարպէքիր նահանգին մէջ բնակող 58.000 ընտանիքներուն ամէն մէկը նոյնքան անդամ ունի, որքան որ ունի Ազիզ Էսերի հողին վրայ բնակողը, այդ կը նշանակէ թէ Տիարպէքիր նահանգի բնակչութիւնը հազիւ 200000-300000ի կը հասնի, որ ըսել է Պր. Ֆրենտլիի յիշած 600.000ին միայն մէկ երրորդը։ Հետեւաբար, եթէ Թուրքիոյ բնակչութեան ընդհանուր թիւի մասին յայտարարուած փքուռոյց և ենթադրական 36 միլիոնին ալ նոյն ձեւով վերաքննենք, կ'ունենանք աւելի համեստ 12 միլիոնը, որ Թուրքիոյ ներկայ բնակչութեան աւելի ճշգրիտ թիւն է։

Հոս յիշենք նաեւ, թէ միեւնոյն թերթի 24 Մայիս, 1971-ի թիւին մէջ Լասօբիէյբըս Փրեսի մէկ հեռագիրը կը խօսի այդ օրերուն Պինկէօլի մէջ պատահած երկրաշարժի մը պատճառած աւերներուն մասին և կը տեղեկացնէ, թէ՝ «Նահանգի (Պինկէօլի) ընդհանուր բնակչութիւնը 150.521 է»։ Թուրքիոյ ուրիշ քա՞նի նահանգներուն բնակչութեան իսկական թիւը արդեօք այդ թիւին կը հասնի...։

Եւ վերջապէս յիշենք նաեւ, թէ Թուրքիոյ Հիւսիս-Արեւելեան լայն տարածութիւնները, — Հայկական նահանգները, որ Նախագահ Ուտրօ Ուիլսըն՝ 1920 Նոյեմբերի իր պատգամով իբրեւ հայ ժողովուրդի սեփականութիւնը հռչակեց,- 1915ին հայութեան տեղահանութենէն ու բնաջնջումէն ի վեր ամայի, գրեթէ անմարդաբնակ կը մնան։

Թուրքիոյ արդի կրթական վիճակին ակնարկելով, «Թայմզ»ի Թղթակիցը՝ Պր. Ֆրենտլի իր Յուլիս 2ի Թղթակցութեան մէջ կ'ըսէ.-

«... Տիարպէքիր նահանգի գիւղերուն կէսը նոյնիսկ նախնական դպրոցներ չունին։ Շատերը ջուր չունին։ Տիարպէքիր քաղաքէն 10 մղոն դէպի հիւսիս, քիւրտ գիւղացիներ Իւչքէոյի անձրեւի ջուրի ջրամբարները կ'երթան, ջորիներուն վրայ թիթեղէ ամաններ բեռցուցած, ամէն առաւօտ երկու ժամ առաջ ու ետ քալելով», ուրիշ խօսքով՝ չորս ժամ ճամբորդութիւն ընելով, չոր ու ամայի վայրերուն մէջէն, ջուր ձեռք ձգելու համար։ Թղթակիցը, միջանկեալ, դիտել կուտայ նաեւ, որ այդ շրջանի քիւրտերուն մէջ ծաւալող անջատողական շարժումը զսպելու համար, Թրքական իշխանութիւնները յաճախ զինուորական վիճակ կը յայտարարեն։ Տեղական Թրքական Մարքսիստ Բանուորական Կուսակցութեան ներկայացուցիչը կը նկատուի Թահսին Էքինչին, որուն ակնարկելով «Թայմզ»ի Թղթակիցը կ'ըսէ.- «Պր. Էքինչի, որ քրտական անջատողականութիւն քրքրածըլալու մեղադրանքով՝ 30 տարուայ զինուորական բանտարկութենէ վերջ, նոր արձակուած է բանտէն, կը հաւատայ, որ քաղաքական գիտակցութիւնը կը տարածուի գիւղացիներուն մէջ, որոնց ութսուն առ հարիւրը անգրագէտ են»։

Ամերիկացի Թղթակիցը, իր այս շրջապտոյտի ընթացքին, հիւրասիրուած է, ի մէջ այլոց, Թուրք հողատէրի մը տան մէջ։ Ըստ Թղթակիցին, հողը խոպան է և քարային։ Այս 46 տարեկան հողատէրին տան կից կը տեսնուին այլ գիւղացիներու ցեխաշէն հիւղակները։ Ազիզ Էսեր, կ'ըսէ ամերիկացի Թղթակիցը, հաղուագիւտ Թուրք հողատէր մըն է։ Ան կը ջանայ իր հողին վրայ ցորեն և բարմպակ բուսցնել և արդիական մեթոտներ կիրարկելով՝ իր հողին արտադրութիւնը աւելցնել։ Եթէ կառավարութենէն պարարտացուցիչի համար վարկ ստանայ, կրնայ երեք անգամ աւելին արտադրել։ Ան նոյնիսկ երկու հազար տոլար ծախսեր և երեխաներուն համար մէկ սենեակնոց դպրոց մը շինել տուեր է, ուսուցիչ

(Շար. տես էջ 5)

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՅ ՏՂԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Ինչ որ է՝ որոշեցին չունենալ։ Մնում էր մի գիշեր, վերջին գիշերը։ Առաւօտեան Անթառամը պէտք իր ոտքով գնար...

Այո, ընդամէնը մի գիշեր։ Սակայն ի՛նչ գիշեր։ Անթառամը երբեք չի մոռանայ այդ մի հատիկ գիշերուայ զարհուրանքը։

Մանուկը երազ եկաւ մօրը։ Եկաւ կանգնեց մօր դիմաց։ Խելօք, խոնաւ աչքերով լուռ նայեց մօրը։ Յետոյ երկու բառ ասաց, երկու անմեղ թոթովանք.

— Մա, դո՞ւ...

Էլ ուրիշ ոչինչ։ Միայն երկու բառ՝ մա, դո՞ւ, բայց երկու ահաւոր ռումբ։ Երկու ամենահրաբուխ։ Երկու երկրաշարժ, որոնց ուժից սասանուեց, տակնուվրայ եղաւ Անթառամի սիրտը։

— Չէ՛ է՛...— ճչաց քնի մէջ և այնպիսի ուժով, որ ասես առաստաղը փլուեց քնած ընտանիքի գլխին։

Լալազարը վեր թռաւ։ Երեխաներն արթնացան։ Տունն իրար խառնուեց։

— Ի՞նչ պատահեց, կնի՛կ։ Երեխաները մեղք են, դիւահար կը լինեն...

Իսկ Անթառամն անկողնու մէջ նստած հեկեկում էր։ Լալիս էր բարձրաձայն, աղիողորմ։ Ոչ մի կերպ չէր կարողանում զսպել արցունքները։

— Չեմ գնա, չէ՛ է՛...— հեկեկոցի հետ ասում էր նա։

— Ո՞ւր, ա՛յ կնիկ, ո՞վ է քեզ տանում, ո՞վ ստիպում...

Ու Զօրիկը մնաց։ Ծնուեց ու տեղ գտաւ այս պայծառ արեւի տակ։

«Բայց, տէր աստուած, մի՞թէ կարող էր նա չլինել,- որդուն նայելով, ակամայ սոսկումով մէկ-մէկ մտածում էր Անթառամը։— Մի՞թէ կարող էր Զօրիկը չլինել։ Այս հմայիչ պատկերը, գուրգուրող հայեացքը։ Այս ջոոլջ մազերը, սեւխաղող աչքերը։ Այս ժպիտը, ծիծաղը, տաք, կրակոտ շունչը։ Մի՞թէ, մի՞թէ»։

Ու ամէն մտածելիս քիչ էր մնում ցնդէր, ցնորուէր։ Ցանցանքի պէս մի բան էր զգում։ Ասես մեղք էր գործել։ Հէնց թէկուզ այն, որ Զօրիկը դեռ աշխարհ չեկած, մայրը նոյնիսկ մտքով ձեռք էր բարձրացրել նրա կեանքի վրայ։ Գուցէ հէնց այդ էր պատճառը, որ հիմա նա բոլորից շատ նրա կեանքի վրայ էր դողում, նրան սիրում, նրանով ապրում։

Այո, կը վերջանայ պատերազմը։ Կը գան որդիները։ Բոլորը կը գան, և ամենից վերջում՝ Զօրիկը։ Հերթով գնացել են, հերթով էլ կը գան։

Մայրը համոզուած էր, որ երբ էլ վերադառնալու լինի Զօրիկը, միեւնոյն է, շաբաթ օրը պիտի մօրն այցի գայ, իր աւանդական օրը։ Ու կրտսեր որդու կարօտը մի առանձին ուժով էր կրակւում հէնց այդ օրը։ Սիրտը դառնում էր անհամբեր, միտքը՝ ցրուած։ Գործ ունենար, չունենար, շուտ-շուտ ներս ու դուրս պիտի անէր։ Աչքը միշտ ճամփի, ականջը բարի լուրի։ Եւ այդ օրը ինչ հարցով էլ դիմէին նրան, ինչ էլ ասէին, ուշ գլխի կ'ընկնէր։ Միտքն ուրիշ տեղ, ականջն ուրիշ ձայնի։

— Եկա՞ւ... Հա՞... Ո՞ւր է...

Հարսները, դեռ ոչինչ, հասկանում էին, խղճում։ Մինչդեռ թոռնիկները ուրախ, անհոգ ծափ էին զարկում, թռչկոտում, կչկչում տատիկի այդ ցրուածութեան վրայ։

— Ո՞վ, ի՞նչ, տատի... Մենք՝ ֆութպոլի գնդակը... Իսկ դո՞ւ...

Այդպէս էր։

Որդիներն իրենց հետ պատերազմ էին տարել նրա ուշքն ու միտքը, Զօրիկը՝ նաեւ մի ուրիշ բան, որ անուն չունէր։

Պատերազմը վերջացաւ ու պատերազմի դաշտից մէկիկ-մէկիկ վերադարձան Աթառամ մայրիկի զաւակները։ Որը՝ հեճակներով, մարմինը վէրքերով, սպիներով պատած, որը՝ ողջ-առողջ, ինչպէս գնացել էր։ Բայց բոլորն էր փառքով, պատուով։

Հերթով գնացել էին, անհերթ եկան։ Նախ՝ դարմանի տակ ջուր անող այն «մուզ-մուզ Օհան» Նշանը։

Յետոյ մոթոցիկլի գիժ այն խենթուկ Արտակը, որ թանքիստ էր դարձել, շքանշանների, մեդալների գլխին գվարդիականի կրծքանշան բազմեցրել։ Յետոյ Շաւոն եկաւ, Սանասարը եկաւ։ Անքեղ գնացել էին, ծիլ-ծիլ բեղով եկան։ Շարքային գնացել էին, սերժանտի ուսադիրներով վերադարձան։

Վերջում Վաղոն եկաւ, այն մարմնեղ փականագործը, որ հիմա բարակել, թել էր կտրել, սակայն քայլում էր առաջուանից աւելի հպարտ ու խրոխտ։

— Եկայ ա՛ մեր, ո՞նց ես, ո՞նց...

Ու միայն մէկը չերեւաց, միայն մէկը չեկաւ... Զօրիկը, մայրիկի շաբաթ օրուայ տղան։ Որտե՞ղ մնաց, ո՞ր թփի, ո՞ր քարի տակ։

Հաւաքուեցին ազգ-բարեկամ, դուռ-դրկից, ամէն կողմից ուրախ աչքալոյսի եկան։ Կատակ բա՞ն է՝ վեց տղայ ճամփես պատերազմ (այն էլ ի՛նչ պատերազմ՝ արեան հեղեղ), ու վեցից հինգը ողջ ետ գան։

— Էլի փառք տուր աստծուն...

Ի հարկէ, ճիշտ էին ասում։ Անթառամ մայրիկը զգում էր դա։ Ուզում էր ուրախանալ, բայց չէր կարողանում։ Հոգու խորքում մի դատարկ վիհ էր մնացել։ Ոչինչ, ոչինչ ընդունակ չէր լցնել։ Հինգի վերադարձը կարծես աւելի շօշափելի էր դարձրել Զօրիկի կորուստը։ Չէ՞ որ Զօրիկը նոյնպէս կարող էր գալ։ Ախր, ինչո՞ւ չեկաւ, ո՞ւր մնաց։

Զօրիկը չկար։ Նոյնն էր, թէ մայրն ինքը չկար։ Ոչ այն ապրող ու շնչող, ոտքի վրայ շարժուող, բոլորին երեւացող մայրական ստուերը, այլ այն, որ չի երեւում, չի շօշափւում, բայց, չերեւալով հանդերձ, շրջապատը լցնում է իր մայրական բոյրով, սրտի տրոփիւնով, անեզրական ջերմութեամբ։ Հացի պէս, օդի պէս, ջրի պէս։

Նրա խոր վիշտը զգում էին որդիները, հարսներն ու թոռները, նաեւ բոլոր նրանք, ովքեր որեւէ գործով դիմում էին նրան, մի պատառ հաց կտրում նրա սեղանից կամ, հէնց այնպէս, մէկ անգամ անցնում նրանց դռնով։

Ու այնպէս եղաւ, որ աւագը՝ Վաղոն, իր երկուշաբթին թողած, սկսեց մօրն այցի գալ միայն շաբաթ օրերին։ Կը վերցնէր կին, երեխայ, կը լցնէր զամբիւղները, կը բռնէր հայրական տան ճամփան։

Ու այնպէս եղաւ, որ դարմանի տակ ջուր անող «մուզ-մուզ Օհան» Նշանը նոյնպէս իր չորեքշաբթու փոխարէն շաբաթ օրն ընտրեց մօրն այցելելու համար։ Աւագ եղբօր նման «քոչ-քարվան» կապած, սա էլ էր հէնց այդ օրը գալիս։

Ու այնպէս եղաւ, որ միւսները՝ Սանասարը, Շաւոն, Արտակը նոյնպէս սկսեցին այդ օրը այցի գալ մօրը։ Դարձեալ ընտանիքներով՝ կին-երեխայ վերցրած։

Ու աստծոյ ամէն շաբաթ օրը Անթառամ մայրիկի տունը լցւում էր մի անասելի ժխորով։ Տղաների, հարսների ուրախ, աշխոյժ ղժղժոց, մանուկների ծլւլոց, աղմկալի վազվռտուկ, մի իսկական հարսանիք։

Մինչեւ երեկոյ կ'ուտէին, կը խմէին, կ'երգէին, կը պարէին։ Նրանց ծիծաղի, կատակի ձայներից օդը կը թնդար։

Յետոյ այդ բոլորը հաւաքել էր պէտք։ Ամանները լուալ, տեղաւորել էր պէտք։ Տունը կարգի բերել էր պէտք։ Եւ վաղ աքաղաղից մինչեւ ուշ գիշեր Անթառամ մայրիկը շունչ առնելու ժամանակ չունէր։

Կ'եփէր, կը թխէր, սեղան կը գցէր, կը հաւաքէր, կը հաւաքէր, կը լուար, կը տեղաւորէր։ Ու չէր էլ զգայ, թէ երբ լուսացաւ, երբ մթնեց։ Ինչպէս թռաւ, գնաց շաբաթ օրը... Զօրիկի օրը։

Ու ոչ ոք, ոչ ոք չէր զգում, ոչ ոք չէր հասկանում, որ հիմա էլ, Անթառամ մայրիկի համար, ակամայ դատարկւում էին շաբաթուայ մնացած օրերը։ Մէկի փոխարէն՝ վեցը։

Միայն ինքն էր զգում։ Միայն նրա մայրական սիրտն էր զգում։

ԲԻՒՐԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ԻՐ ՄԻԼԻՈՆԵՐՈՐԴ ԱՅՑԵԼՈՒՆ

Հայաստանի բնութեան թանգարանին կից գտնուող Երեւանի Աստղադիտարանը ընդունած է իր միլիոներորդ այցելուն։

Գիտական այս հնագոյն կեդրոնը մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէ։ Անոր գիտաշխատողները, ամէն տարի տասնեակ դասախօսութիւններ կու տան ֆաբրիկներու եւ գիւղերու արդիւնաբերական ձեռնարկութիւններու եւ ուսումնական հաստատութիւններու մէջ։

Աստղադիտարան այցելող հիւրերը, հետաքրքրութեամբ կը ծանօթանան հիւսիսային բեւեռին, արեւադարձային երկիրներուն եւ Լուսնի համայնապատկերին։

Աստղադիտարանի մէջ դրուած են նաեւ այնպիսի գործիքներ, որոնք ցոյց կու տան արեգակնային համակարգի արհեստական արբանեակներու եւ հրթիռներու շարժումը։

Աստղադիտարանի գործունէութիւնը կը համակարգեն Բիւրականի աշխարհահռչակ Աստղադիտարանի մասնագէտները։

ՀԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐԸ՝
ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆՈՎ

Կարելի է այլեւս յուսալ, թէ մինչեւ այս տարուան վերջը, Փարիզի մէջ, լոյս կը տեսնէ ֆրանսերէն լեզուով հաստկէկ հատոր մը, շուրջ չորս հարիւր էջ՝ որուն մէջ պիտի գտնենք հայ բանաստեղծներու գործերէն ընտրեալ նմոյշներ։ Ծաղկաքաղ մը հայ չափածոյ գրականութեան անդաստանին մէջէն, հին ժամանակներէն մինչեւ մեր օրերը։

Այս գործին գլխաւոր պատասխանատուն, Ֆրանսայի մէջ, Պր. Ռուբէն Մելիքն է։ Գիրքը պիտի հրատարակուի «Լէ զ'Օթէօր Ֆրանսէ Ռէէւնի» ընկերութեան կողմէ, որուն կ՚աշխատակցի արեւելահայ ծնողքէ սերած, բայց Փարիզ՝ Մոնմարթրի բարձունքին վրայ հասակ նետած, այս գրական անձնաւորութիւնը։

Ռուբէն Մելիք աւելի դիւրաւ կ՚արտայայտուի ֆրանսերէնով քան հայերէնով, բայց կը մնայ անկեղծ հիացող մը իր նախնիքներու մշակոյթին։ Գոնէ այդ տպաւորութիւնը կրեցինք իր մասին, երբ վերջերս առիթը ունեցանք լսելու զինքը։ Լիբանան եկած էր դասախօսութիւն մը տալու համար՝ հայ բանաստեղծութիւնը ունենալով իբրեւ նիւթ։ Եկած էր ԺԱՖի (Ժէօնէս Արմենիէն տը Ֆրանս) եւ Ֆրանսական երիտասարդական կազմակերպութեան մը հրաւէրով։

ՀԱՅԿ ԱՐԱՄ ՈՒԹՄԱԶԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐԷՆ ՄԻՆ

Իր դասախօսութեան ընթացքին, Ռուբէն Մելիք տուաւ քանի մը տեղեկութիւններ՝ հրատարակուելիք հատորին մասին։

Կ՚ամփոփենք։

Հայ բանաստեղծութիւնը ամբողջ հատորով մը ֆրանսացիներու ծանօթացնելու գաղափարը իր իրականացման ձեւին մէջ մտաւ, երբ Հայկ Արամ Ութմազեան եւ գրող Ս. Ալաջաջեան Փարիզ եկան, մօտ երկու տարի առաջ, բանակցութեան մէջ մտնելու համար հրատարակչական տան մը հետ, Ռուբէն Մելիքի միջոցաւ։

Հայկ Արամ Ութմազեան, այն ժամանակ Հայաստանի մամուլի կոմիտէի նախագահը, չպիտի կրնայ, դժբախտաբար, տեսնել իր ձեռնարկին իրականացումը։ Ոչ ալ՝ Պարոյր Սեւակ, որ ջերմ փափաքող մըն էր այս գործին յաջողութեանը։ Երկուքն ալ մեկնեցան անդարձ՝ 1971-ի ընթացքին։

«ԱՆԿԱՐԵԼԻ Է ԹԱՐԳՄԱՆԵԼ ՍԱՅԱԹ ՆՈՎԱՆ»

Հետաքրքրական էր գիտնալ, թէ ի՛նչ ձեւով կատարուած էր ընտրութիւնը այն կտորներուն՝ որոնք տեղ պիտի գրաւէին հատորին մէջ։

Պր. Մելիք մեզի ըսաւ, որ առաջին ընտրութիւն մը եղած է Երեւանի մէջ, ուր կատարուած է նաեւ առաջին թարգմանութիւն մը։ Բառ առ բառ վերածում մը, հայերէնէ ֆրանսերէնի։

Այդ թարգմանութիւնները ղրկուած են Փարիզ, ուր հրատարակչական տան աշխատակիցները իրենց կարգին կատարած են զտում մը։

«Կային կտորներ, ըսաւ, զորս անհնարին էր ներկայանալի ձեւով մը հրամցնել ֆրանսացի ընթերցողներու։ Ինչպէ՞ս արդարեւ թարգմանել, զոր օրինակ, Սայաթ Նովայի տաղերը ու թարգմանութեան մէջ պահել այն բոյրը, այն հմայքը որ յատուկ է աշուղին լեզուին։ Անկարելի է արժանապէս թարգմանել Սայաթ Նովան։

Ուրեմն ինչ որ նկատուած է անթարգմանելի, զրուած է մէկդի։ Մնացեալին մէջէն նոր զտում մը կատարուած է, որպէսզի հատորը շատ չի հաստանայ ու գինը մնայ մատչելի։ Այս զտումէն վերջ, ֆրանսացի բանաստեղծներ, ընդհանրապէս երիտասարդներ, գործի են անցած տաղաչափելու կամ բանաստեղծական ոճով յղկելու՝ Երեւանի մէջ կատարուած թարգմանութիւնները։

ԻԲՐԵՒ ՎԱՐՁՔ՝ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Անշուշտ, ըսաւ Պր. Մելիք, այս մեթոտով — հայերէնի անծանօթ անձերու կողմէ վերամշակումով — վտանգ կայ, որ մէկ կամ քանի մը կտորներ չի պահեն, ֆրանսերէն թարգմանութեան մէջ, այն իմաստը՝ զոր հայ հեղինակը ուզած է տալ իր բանաստեղծութեան։ Այո, կայ այդ վտանգը ամէն անգամ որ բանաստեղծական երկ մը իր սկզբնական լեզուէն ուրիշ լեզուի մը կը փոխադրուի։ Ուրիշ կերպ կարելի չէ գործել սակայն»։

Կարելի չէ ուրիշ կերպ գործել, որովհետեւ շատ հազուադէպ է որ երկու լեզուներու քաջահմուտ անձ մը՝ ունենայ միեւնոյն ժամանակ բանաստեղծական խմոր ու ոճ։

Գիտէ՞ք թէ ինչպէս պիտի վարձատրուին թարգմանիչ բանաստեղծները՝ վեց եօթը հոգի։ Ձրի ճամբորդութիւն մը պիտի կատարեն Հայաստան, այս երիտասարդ ֆրանսացիները։ Յուսանք, որ այդ ալ առիթ մը կ՚ըլլայ յաջող քարոզչութեան մը՝ Հայաստանի համար։ Անհրաժեշտ է անշուշտ, որ այդ ճամբորդութիւնը լաւ պայմաններու մէջ կազմակերպուի։ Վստահ ենք որ Երեւանի մէջ խորհած են այդ մասին։

ՏՊԱՔԱՆԱԿ՝ ԹԵՐԵՒՍ ԵՐԵՔ ՀԱԶԱՐ

Ծանօթ է որ չափածոյ գրականութիւնը, Արեւմուտքի մէջ, Ֆրանսայի մէջ մանաւանդ, չունի ընթերցողներու մօտ այն հմայքը՝

(Շար. տես էջ 6)

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Ընտանիքի հայր մը աչք մը կը նետէ դրամապանակին վրայ եւ կը բացագանչէ.

— Այս տղան նորէն դրամ առած է դրամապանակէս։

— Ինչո՞ւ գիտես որ ան է առնողը, թերեւս ես եմ, կ՚ըսէ կինը։

— Դուն չես կրնար եղած ըլլալ, սիրելիս, որովհետեւ դեռ դրամ մնացած է մէջը…

***

Երկու բարեկամներ կը զրուցեն.

— Հայրս խենթեցաւ եւ ես անոր կալուածները ժառանգեցի։

— Պարտքե՞րը հապա, պիտի վճարե՞ս, կը հարցնէ միւսը։

— Բայց ինչո՞ւ չես ուզեր հասկնալ, որ հայրս էր խենթեցողը եւ ոչ թէ ես…

***

Այր մը կ՚ըսէ ուրիշ այրի մը.

— «Կինս սովորութիւն ըրած է, ամէն ցերեկ ճաշէ ետք, քիչ մը քնանալ»։

— Եւ այդ հանգիստը օգո՞ւտ կ՚ընէ իրեն։

— Իրեն՝ չեմ գիտեր, բայց ինծի՝ այո։

ԹՈՒՐՔԻԱՆ՝ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

մըն ալ ձեռք անցնելով։ Բայց Էսեր գանգատեր է ամերիկացի թղթակիցին, որ մօտակայ գիւղերուն մէջ՝ ասորիներու, մետացիներու, պարսիկներու եւ սելճուք Թուրքերու օրերէն ի վեր՝ «հողագործական թեքնիքները բնաւ չեն փոխուած։ Գիւղացիները քօօփերաթիւներու մասին գաղափար չունին։ Անոնք ոչինչ բաներու համար իրարու դէմ քէն կը պահեն։ Աւելի վատն այն է, որ կառավարութիւնը կ՚օգնէ միայն ամենամեծ, ամենազօրաւոր եւ լայն կապակցութիւններ ունեցող հողատէրերուն։ Ոմանք իմինիս չափ հարուստ հող ունին, բայց չափազանց ծոյլ ըլլալնուն համար բան չեն ըներ։ Կառավարութեան կողմէ շիտակ օգնութիւնը կրնայ նոյնիսկ զանոնք ալ արդիականացնել»։

Ցայտնապէս, այդ ճամբուն վրայ խոչընդոտներ կան։ Այս մասին ակնարկելով, «Թայմզ»ի թղթակիցը՝ Պր. Ֆրենտլի կ՚ըսէ.

«Բայց երկրագործութեան ընդարձակման համար աշխատող գործակալները, օրականի վճարում չունենալով եւ նոյնիսկ պաշտօնական ինքնաշարժներու համար կազոլինի իրենց դրամը կարճ գալով, քիչ անգամ կ՚այցելեն Տիգրիսի հովիտի թաղերուն, ծառազուրկ դաշտերը։ Ինչ մասնագիտական կարողութիւն որ ունին անոնք, այդ անգամ շատ քիչ կ՚օգտագործուի կամ կը տարածուի»։

Այս կացութենէն դուրս, կ՚ըսէ թղթակիցը, գոյութիւն ունին ուրիշ գործօններ ալ, ինչպէս՝ [illegible] բացակայ հողատէր դրացիներէն երկուքը տարուան սկիզբը սպաննուեցան, հողի կամ դրամի շուրջ ծագած վէճերու հետեւանքով։ Ուրիշ երկու հողատէրեր ալ անդամալուծուած վիճակի մէջ ինկած են, երբ տեսած են որ իրենց հողերուն վրայ աշխատող գործաւորները՝ յանկարծ ըմբոստացած են իրենց դէմ, բողոքի հետեւեալ նշանաբանները ցուցադրելով. «Ճզմեցէ՛ք հողատէրը»։ Եւ կամ՝ «Հողը գիւղացիներունն»։ Այդ ցոյցէն ի վեր յիշեալ հողատէրերը այլեւս չեն յանդգնած ոտք դնելու իրենց գիւղական հողերուն վրայ, ալ ո՞ւր կը մնայ այդ հողերէն դրամ կամ բերք գանձելու կարելիութիւնը։

Ի վերջոյ Պր. Ֆրենտլի, իր շրջապտոյտի ընթացքին, տեսնուած է Քարաքալէ գիւղէն Իսմայիլ Քարաթաշ անունով 36 տարեկան Թուրքի մը հետ։ Այս մարդը հողազուրկ ըլլալով, ոչխար մեծցնելով կ՚ապրի եւ իբրեւ պարտատրգու՝ աղաներէն իւղը կը ծախէ։ Իսմայիլ Քարաթաշ իբրեւ հուսկ բանք՝ ամերիկացի թղթակիցին յայտարարած է.

«Մենք կ՚սպասենք, որ նոր կառավարութիւնը բան մը ընէ։ Մեզի գոնէ յոյս տայ։ Այլապէս, եթէ կարենայի, Արեւմտեան Գերմանիա կ՚երթայի, գետին աւլող ըլլալու համար»։

Այս է ահա պատկերը այսօր, «արդիականացած…» Թուրքիոյ, Թուրքիոյ բարեկամ գրիչներու հաւաստումով անգամ։

ԱՐՄԷՆ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ
Նիւ Եորք, Ն. Ե.

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու հաճոյքով կը տեղեկացնենք մեր կրթասէր հասարակութեան, թէ Նուպարեան Ազգային Վարժարանի ուսուցչուհիներէն՝ Օր. Անայիս Ճիզմէճեան եւ Տիկին Ալիս Ճէզմէճեան, յաջողութեամբ աւարտած են Ֆրանսական մշակոյթի կեդրոնին մէջ կատարուած ուսուցչական պատրաստութեան դասընթացքները՝ «Շատ Լաւ» յիշատակութեամբ։

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք, թէ Կիրակի, 26 Մարտ 1972, ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻ Տօնին առթիւ, տեղւոյս Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ պիտի մատուցուի Ս. Պատարագ։

Ս. Պատարագի ընթացքին պիտի կարդացուի ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ սրբատառ թիւ 729 կոնդակը՝ Ս. Էջմիածնի մէջ Տպարան հաստատելու երկհարիւրամեակի առթիւ։

Իսկ երեկոյեան տեղի պիտի ունենայ ԴՈՆԲԱՅԵՔԻ հանդիսաւոր արարողութիւն։

Այս առթիւ հանդիսաւորապէս պիտի պատարագէ եւ քարոզէ.—

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ
(ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀ ՀԱՅՈՑ ԵԳԻՊՏՈՍԻ)

Ս. Պատարագի երգեցողութիւնները պիտի կատարուին «ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ» երգչախումբին կողմէ՝ ղեկավարութեամբ Պրն. Ղեւոնդ Պէգիրճեանի։

Կը հրաւիրենք հաւատացեալ ժողովուրդը՝ ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեանց։

Սկիզբ ժամերգութեան՝ առաւօտեան ժամը 7.30ին
Ս. Պատարագ » » 9.30ին
Դոնբայեք երեկոյեան » 4.30ին

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ԽՕՍՔ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՄԱՍԻՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Կ. Տիրատուրեանի արուեստում, նրա ձեւաւորած գրքերում աչքի է ընկնում յատկապէս տառատեսակը։ Նա տառատեսակի վարպետ է։ Նրա գիրը միշտ էլ աչքի է ընկնում փրոֆեսիոնալ բարձր մակարդակով։ Ստեղծագործաբար օգտուելով մեր անցեալի հսկայական ժառանգութիւնից, նա ստեղծում է նորանոր տառատեսակներ, իսկ տառերի ստեղծումը մեծ արուեստ է եւ այն էլ՝ նուրբ ու դժուարին արուեստ։ Ցաւօք, մեզ մօտ այդ լուրջ գործին նուիրուել են յատուկենտ նկարիչներ ու ճարտարապետներ, այն էլ՝ սեփական նախաձեռնութեամբ։

Կ. Տիրատուրեանի ստեղծագործութիւններում տառատեսակը ընդգծուած տեքտոնիկ լուծում է ստանում. այն երբեմն շքեղ է ու հանդիսաւոր, երբեմն էլ՝ խիստ ու սեղմ։ Նրա ձեւաւորած գրքի էջերն աչքի են ընկնում տառատեսակների մասշտաբային փոխյարաբերութեամբ, էջի գունային լուծմամբ։ Տառերի հետ մէկտեղ, նա յաճախ է դիմում հայ միջնադարեան զարդանկարին, տրամաբանօրէն խարսխելով եւ օրգանապէս կապելով այն այսօրուայ գրքի բովանդակութեանը։ Զարդանկարը նկարչի արուեստում օրգանապէս կապւում է տառատեսակին, էջը դարձնում հարուստ ու արտայայտիչ։

Տիրատուրեանի ստեղծած մի քանի տառատեսակներն ընդունուել են Հայաստանի մամուլի պետական կոմիտէի կողմից։

1963ին լոյս տեսաւ նրա «Հայոց Գիրը» մեծածաւալ գիրքը։ Այն նկարչի ստեղծագործական կեանքի երեք տասնամեակների, անցած բեղմնաւոր ճանապարհի արդիւնքն է։ Շքեղ ձեւաւորուած գիրքը պարունակում է մօտ 400 գեղարուեստական տառանմոյշ։ Այդ աշխատանքին արժանին մատուցուեց ոչ միայն մեր երկրում, այլեւ արտասահմանում ու սփիւռքում։ «Հայոց Գիրը» ցուցադրուեց Մոսկուայի ԺՏՆՑում եւ արժանացաւ արծաթէ մետալի, հետագայում այն Ե. Չարենցի «Պոէմներ» գրքի հետ ցուցադրուեց Մոնրէալի «Էքսպօ 67» համաշխարհային ցուցահանդէսում։

Իր ստեղծագործական կեանքի ընթացքում, Կ. Տիրատուրեանը ձեւաւորել ու նկարազարդել է հարիւրաւոր գրքեր, այդ թւում՝ Մոսկուայի, Քիեւի, Թբիլիսիի, Բաքուի եւ այլ հրատարակչութիւնների յանձնարարութեամբ։ Բայց միայն գիրքը չի եղել նրա տարերքը։ Նա մեծ սիրով ու արուեստով է նկարազարդել միութենական մամուլի («Փրավդա», «Իզվեստիա», «Սովետսկայա Կուլտուրա») մեր հանրապետութեանը նուիրուած էջերը եւ, իհարկէ, նաեւ՝ Հայաստանի թերթերն ու ամսագրերը։ Նկարչի աշխատանքներն այսօր ցուցադրւում են Հայաստանի պետական պատկերասրահում. Ե. Չարենցի անուան գրականութեան եւ արուեստի ու իր հայրենի՝ Շիրակի պատմութեան թանգարաններում։

Կար ժամանակ, երբ Կարօ Տիրատուրեանը ինքն էր սովորում գրաֆիկայի վարպետներից, իսկ այսօր երիտասարդներն են սովորում ժողովրդական նկարչից, որովհետեւ նրա ամէն մի աշխատանք՝ գրքի ձեւաւորման ասպարէզում, հասուն վարպետութեան նոր վկայութիւն է։

ՄԻՀՐԱՆ ՍՈՍՈՅԵԱՆ
Հանրապետութեան վաստակաւոր նկարիչ

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
23 ՄԱՐՏ 1972

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ ՇԱՀԵՑԱՒ

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Բ. ՄՐՑԱՇԱՐՔԻՆ ԲԱԺԱԿԸ

Վերջերս Գահիրէի Հայ Մարզական Ակումբներու միջեւ համագործակցական շարժում մը ստեղծուեցաւ, ու այս առթիւ սկսան կազմակերպուիլ պասքէթ պոլի միջհայկական մրցաշարքեր, որոնցմէ առաջինը տեղի ունեցաւ «Նիըր Իսթ» ակումբի նախաձեռնութեամբ, իսկ երկրորդը՝ Հ.Մ.Ը.Մ. «ԱՐԱՐԱՏ»ի կողմէ, անցեալ Շաբաթ, 18 եւ Կիրակի, 19 Մարտ 1972, Հելիոպոլսոյ «Արարատ»ի խաղադաշտին վրայ, նախագահութեամբ ազգ. երեսփոխան Տէր եւ Տիկին Փոլ Քիլիսճեանի, որ այս առթիւ խանդավառուած՝ 100 եգ. ոսկի նուիրեց կազմակերպիչ միութեան:

Այս մրցաշարքին բաժակն ու մետայլները տրամադրուած էին Տէր եւ Տիկին Վարուժան Գազանճեանի կողմէ։

Ջոկի մրցումները կատարուեցան Շաբաթ, 18 Մարտ 1972, Առաջին մրցումը՝ ընդմէջ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի եւ Սբ. Թերեզայի խումբերուն, վերջացաւ 53-48 արդիւնքով (կիսախաղ 25-24) ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի:

Երկրորդ մրցումին ճակատեցան Նիըր Իսթի եւ Հ.Մ.Ը.Մ. «Արարատ»ի խումբերը։ Այս մրցումին՝ դիւրին յաղթանակ մը տարաւ Նիըր Իսթի խումբը, 61-45 արդիւնքով (կիսախաղ՝ 30-23)։

Մրցաշարքի առաջնութեան մրցումը տեղի ունեցաւ յաջորդ օրը՝ Կիրակի, 19 Մարտ 1972, կ.ե. ժամը 7ին, Հելիոպոլսոյ մէջ՝ «Արարատ»ի դաշտին վրայ, Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի ու Նիըր Իսթի խումբերուն միջեւ եւ ի ներկայութեան մարզասէր հոծ բազմութեան մը։

Մրցումին առաջին իսկ վայրկեաններէն, Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի կազմը իր արագ խաղարկութեամբ սկսաւ յաջորդական կողովներ արձանագրել ու տասը վայրկեան անց՝ արդէն արդիւնքներու տարբերութիւնը իրարմէ՝ կրկնապատիկին բարձրացած էր։ Ու այս համեմատութիւնը մնաց մրցումին գրեթէ ամբողջ տեւողութեան։

Առաջին կիսախաղը վերջացաւ՝ 39-21 արդիւնքով։

Նիըր Իսթի տղաք ի զուր փորձեցին որ բ. կիսախաղին աւելի պատուաւոր պարտութիւն մը կրեն, սակայն հակառակ իրենց բոլոր ճիգերուն, հնարաւորութիւն չունեցան արդիւնքներուն համեմատութիւնը նուազեցնելու, ու երբ իրաւարարները մրցումին լրումը սուլեցին, ցուցատախտակը կը նշէր 71-37՝ ի նպաստ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի։

Ներկաները առաջին անգամն ըլլալով առիթը ունեցան դիտելու Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի բոլոր պասքէթպոլիստներուն խաղարկութիւնը՝ այս մրցումին ընթացքին։ Մարզիչ Գափթըն Պահըր նոյնիսկ գեղեցիկ ցուցադրութիւն մը բրաւ, երբ իր խումբէն հինգ խաղացողներ միաժամանակ փոխեց՝ հինգ ուրիշներ դաշտ իջեցնելով։

Բոլոր խաղացողներն ալ գեղեցիկ խաղարկութիւն ցուցաբերեցին։ Կ'արժէ սակայն անոնցմէ մասնանշել Ժիրայր Տեփոյեանը, Օննիկ Ալեքսանեանը, Վիգէն Վարժապետեանը, Արա Ոսկերիչեանը եւ Տիգրան Հիւսէյինեանը։ Այս վերջինը իր խելացի խաղարկութեամբ յայտնութիւն մը եղաւ բոլորին:

Մրցանակաբաշխութենէն ետք տեղի ունեցաւ խրախճանք եւ պար:

Այս մրցաշարքի կազմակերպիչներուն ուշադրութեանը կը յանձնենք սա պարագան՝ որ, ինչպէս նախապէս հայ մամուլը քանիցս արտայայտուած է, թերթերու թղթակիցներուն պէտք է ընձայուի ամէն ուշադրութիւն եւ յարգանք, որպէսզի անոնք արժանաւորապէս եւ խղճամտօրէն կարենան կատարել իրենց պաշտօնը։

Զ. Պ.

ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆՈՎ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

որ կրնէ Խորհրդային Միութեան մէջ, զոր օրինակ: Փարիզի մէջ բանաստեղծութիւնը փոր չի կշտացըներ...: Ատոր համար պէտք է ապրիլ Երեւանի մէջ։ Փարիզի մէջ, ֆրանսացի բանաստեղծ մը, նոյնիսկ ճանչցուած հանճարեղ, չկրնար իր երկերով օրապահիկ շահիլ, մինչդեռ բանաստեղծ ըլլալը Հայաստանի մէջ շատ հասութաբեր ասպարէզ մըն է: Հոն բանաստեղծական գրքոյկի մը համար 15—20 հազար տպաքանակ սովորական բան է։ Ֆրանսայի մէջ նոյն կարգի հատոր մը հազուադէպ է, որ հրապարակ ելլէ երկու հազարէ աւելի տպաքանակով մը։ Այդպէս ալ պիտի ըլլայ Փարիզի մէջ հայ բանաստեղծներու ֆրանսերէն հաւաքածոյին տպաքանակը։ Երեք հազար թերեւս։ Ու հատորին գինն ալ չորս երեսուն ֆրանք։

Ինչ որ ալ ըլլայ գինը, մաղթելի է որ Սփիւռքահայութիւնը, անոր ֆրանսերէնի ծանօթ մասը մանաւանդ, քաջալերէ այս ձեռնարկը, որ կրնայ դուռ բանալ ուրիշ ձեռնարկներու։ Լաւ կ'ըլլայ բնականաբար, որ Ֆրանսայի մատենադարաններուն մէջ գտնուի հայկական բանաստեղծութեան նուիրուած այս հատորը։ Հատոր մը՝ որուն առաջին էջին վրայ պիտի ծանուցուի «Վահագնի Ծնունդը...»:

ՎԱՂԻՆԱԿ ՄԻՍՔՃԵԱՆ
«ԱԶԴ»

ԾՆՈՒՆԴ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ թերթիս խմբագիրին եւ արտօնատիրուհիին զաւակն ու հարսը՝ Տէր եւ Տիկին Շանթ եւ Քրիսթիան Պալաեան (Թորոնթօ), անցեալ Շաբաթ, 19 Մարտ 1972, բախտաւորուած են առջինեկ մանչ զաւակով մը։

Այս ուրախ առթիւ, կը շնորհաւորենք նորածինին ծնողքը ինչպէս նաեւ մեծ հայրն ու մեծ մայրը՝ ընկեր եւ ընկերուհի Սարգիս Պալաեանը եւ Տիկին Մէրի Ժարժուրան։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տէր եւ Տիկին Խաչատուր Կանանեան եւ զաւակը (Գանատա), իրենց շատ սիրելի քրոջ եւ հօրաքրոջ՝ ողբ. Ազատուհի Ճինկէօզեանի մահուան տխուր առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Այծեմնիկին	100
Տիգրան Երկաթին	100
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար Աղեքս.	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Տէր եւ Տիկին Հրանդ Մանուկեան եւ զաւակները (Գանատա), իրենց շատ սիրելի քրոջ եւ մօրաքրոջ՝ ողբ. Ազատուհի Ճինկէօզեանի մահուան տխուր առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին՝ կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Այծեմնիկին	100
Տիգրան Երկաթին	100
Հ.Մ.Ը.Մ.- Նուպար (Աղեքս.)	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Պր. Եր. Գալփաքճեանէ)

Տէր եւ Տիկ. Խորէն Մանսուրեան (Աւստրալիա), իրենց սիրեցեալ քեռայրին՝ ողբ. Մկրտիչ Մկրեանի մահուան քառասունքին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Աղեքս. Աղքատախնամին	100
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպար Աղեքս.	100
Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպար Սկաուտ. Վերին Մարմին.	100
Տիգրան Երկաթի Ուս. ֆոնտին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Աղեքս. Ազգային Առաջնորդարանէն)

Տէր եւ Տիկ. Խորէն Մանսուրեան (Աւստրալիա), իրենց սիրեցեալ եղբօր՝ ողբ. Վաղարշակ Սապօնճեանի մահուան քառասունքին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Աղեքս. Աղքատախնամին	100
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	100
Հայ Կարմիր Խաչին	100
Այծեմնիկ Հանգստեան Տան	100
Ցառաջդիմասէր ի Ուս. ֆոնտին	100

(Ստանալ Աղեքս. Ազգային Առաջնորդարանէն)

Տիկ. Աննա Տօլէյ՝ ողբ. Արշալոյս Սիրքէճեանի մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրէ.-

Պօղոսեանի Ճաշի Սեղանին	100
Նիըր Իսթ Ակումբին	100

(Ստանալ Աղեքս. Ազգային Առաջնորդարանէն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Տէր եւ Տիկին Շանթ եւ Քրիսթիան Պալաեանի (Թորոնթօ) մանչ զաւակով մը բախտաւորուած ըլլալնուն ուրախ առթիւ՝ փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Նուպար Պալաեան եւ զաւակունք	200
Տէր եւ Տիկ. Ջաւէն Պալաեան եւ զաւակունք	200

Ողբ. Արտաշէս Թաշգարըուլեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Սուլթանեան	100
Տէր եւ Տիկ. Նուպար Պալաեան	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ

ԳԱՀԻՐԷ

Կիրակի, 26 Մարտ 1972, կ. ե. ժամը ճիշդ 6.30ին

Ծաղկազարդի առթիւ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՏՕՆ

կազմակերպութեամբ

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

նախագահութեամբ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՊԵՏՐՈՍ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ

ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ, Հ.Բ.Ը.Մ.Ի, ԿՈԿԱՆԵԱՆ ՍՐԱՀԻ, ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՀԱՄԱՅՆՔԻ Ս. ԹԵՐԵԶԱՅԻ, Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ԵՒ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ ՀԵՏԱՁՕՏԻՉՆԵՐՈՒՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ՑԱՅՏԱԳԻՐ

Երգ, նուագ, արտասանութիւն, կենդանի պատկեր, ինչպէս նաեւ առաջին անգամ հայ բեմին վրայ կը բեմադրուի

ՍԻՔԼՈՓ

ՄԻԱՐԱՐ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՆԴԷՍԷՆ ԵՏՔ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ

Young Lovers

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵՒ TRIO TANGO ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ

ԸՆԴՀ. ՄՈՒՏՔ 26 Ե. Դ.

Այժմէն՝ ապահովեցէք սեղանները, հեռաձայնելով թիւ 879030, 933296, 915013, 59706, կամ դիմելով Ընթերցասրահ, ամէն երեկոյ ժամը 8-10 (հեռ. 934908)։

ԵՐԳԱՀԱՆ ՎԱԶԳԷՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Միթրոփոլիթէն օփերայի մենակատարուհի Լուսին Ամարա երգեց՝ «Քնի՛ր, Սիրելիս» (առաջին ունկնդրութիւն) եւ «Հայաստանի Գարունը»՝ Գէորգ Էմինի խօսքերուն վրայ գրուած (Վ. Մուրատեանի եղբայրն է Գէորգ Էմին)։ Անուանի երգչուհիին բարձրարուեստ կատարումները շատ հաղորդական էին եւ մայրենի երկրին շուրջ զգայուն եւ գեղեցիկ տպաւորութիւններ ձգեցին ունկնդիրներուն մօտ։

Յայտագիրին առաջին մասը վերջ գտաւ՝ նուագախումբի եւ Օպոյի համար գրուած Գոնչերթոյին (օփիւս 25) առաջին ունկնդրութեամբը։ Օպոյի մենակատարումը բրաւ տաղանդաւոր արուեստագէտ Ոմպէրթ Լուզալելլի։

Երկրորդ մասի ընթացքին, ներկաները մեծ բաւարարութեամբ եւ հոգեկան հաճոյքով ունկնդրեցին Ջութակի Սոնաթը (օփիւս 31), մենակատարուած Անի Քավաֆեանի կողմէ (հանրածանօթ ուսուցիչ Իվան Կալամեանի աշակերտուհին), որ շատ մը մրցանակներու արժանացած ջութակահարուհի մըն է։

Մեթրոփոլիթէնի հռչակաւոր երգչուհի (սոփրանօ) Լիլի Չուգասըզեան մենակատարեց «Թռչունի մը մտածումը» (Շիլլերի), «Լուլլապի» (Մեսեանի), «Խոկում» (Պարոյր Սեւակի) եւ «Դու եկար» (Գէորգ Էմինի) երգերը, յօրինուած Վ. Մուրատեանի կողմէ։ Երգչուհին այս երգերէն իւրաքանչիւրը մեկնաբանեց պահանջուած նրբութեամբ, հարուստ եւ զգայուն արտայայտչականութեամբ:

Ապա կրկին հանդէս եկաւ Սեդա Քարաքաշեանը, դաշնամուրի վրայ նուագելով «Մօրօ Փերփեթուօ»ն (օփիւս 27), ընկերակցութեամբ նուագախումբին, որուն յաջորդեց Անի Քավաֆեանի կողմէ ջութակի վրայ նուագուած՝ «Անտանթէ ռոնտօ»ն (օփիւս 11), նմանապէս նուագախումբին ընկերակցութեամբ, ղեկավարութեամբ Արբըր Պլումի։

Երբ նուագահանդէսը վերջացաւ, հանդիսասրահը ծափերու մէջ կը թնդար, եւ «պրաւօ»ները կրկին բեմ կը կանչէին յայտագիրին մենակատարները:

Կը շնորհաւորենք երգահան Վազգէն Մուրատեանը՝ իր այս գեղեցիկ նուագահանդէսին առթիւ, եւ կը մաղթենք, որ ան դառնայ համաշխարհային գնահատանքի արժանի:

Կ. Պ.

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Տէր եւ Տիկ. Արա Փափազեան 100 ե.դ. ողբ. Մկրտիչ Մկրեանի մահուան քառասունքին առթիւ։

Տեարք Գրիգոր, Լեւոն, Նուպար Լէյլէկեան ընտանիք 200 ե.դ. ողբ. Մարի Մոըլեանի (Պէյրութ) մահուան տխուր առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագրի։

Տիկ. Վասօ Ագրիպաս 500 ե.դ. ողբ. Օր. Մարի Նիկողոսեանի մահուան տխուր առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին:

Ոմն Խ.Մ., Աղեքսանդրիոյ Աղքատախնամին յանձնեց 15 եգ. Ոսկի՝ խնդրանօք ողբ. Վահրամ Էքշէրճեանի խնայողութիւնը։

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Ողբ. Տիկին Մարի Մոըլեանի (Պէյրութ) դառնակսկիծ մահուան տխուր առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագրի կը նուիրեն.

Տիկ. Սիրանոյշ Վարժապետեան	100
Տէր եւ Տիկին Յակոբ Վարժապետեան	100
Տէր եւ Տիկին Սարգիս Վարժապետեան	100

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

جهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيرديان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՏՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 422—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 30 ՄԱՐՏ 1972 | ՀԱՏԸ ՉԵՌՈՒՔ՝ 3 եգ. դհկ. կամ 25 Լիբ. դհկ. | عدد رقم ٤٢٢ — الخميس ٣٠ مارس ١٩٧٢

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Տ. Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶԸ - 2 ԱՊՐԻԼ 1972

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ ամէն։
Այսօր տօնն է մեծ աւետիսին։ Այսօր Զատիկ է։
Այսօր «յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց»։

Հաւատացեալ և սիրեցեալ ժողովուրդ Մեր որ ի Հայաստան և որ ի սփիւռս աշխարհի։

Փրկչին մեր Քրիստոսի յարութեան աւետիսով կ'ողջունենք ձեզ ուրախ սրտով և Փրկչի Իջման այս Սուրբ Սեղանի առաջ կ'աղօթենք, որ բոլորդ արժանի դառնաք Իր լոյս յարութեան շնորհներուն։ Ինչպէս Յիսուս, խաչափայտին վրայ մեռաւ աշխարհի մեղքը քաւելով, և ապա յարութիւն առաւ յաղթելով մահը, այսինքն պատուզը մեղքին այնպէս ալ ձեզի, հաւատացեալներ, կը մաղթենք որ երկնային ողորմութեամբ և ձեր բարի կեանքով ու առաքինի գործերով, յաղթող հանդիսանաք ընդդէմ մեղքին, ընդդէմ չարին, և հոգեւին վերածնիք, վերանորոգուած, արդարացած, սրբացած։

Յայտնի է բոլորիս, թէ աշխարհի վրայ մարդը միակ էակն է որ իր ինքնութեան, իր եսին գիտակցութիւնը ունի, որ կ'ըմբռնէ իր գործած չարն ու բարին, որ հետեւաբար պատասխանատու է իր վարած կեանքին ու կատարած գործերուն համար։ Մարդէակը ուրեմն իր գիտակցութեան առջեւ հնարաւորութիւնը ունի հասկնալու և դատելու իր արարքները՝ եթէ անոնք լաւ են կամ թէ չար։

Մարդու այս ներքին գիտակցական վիճակը կամ կարողութիւնը կը կոչենք խիղճ։ Խրիմեան Հայրիկ պատկերաւոր կերպով այսպէս կը սահմանէ զայն՝ «Խիղճը հաշուեպահանջ ոստիկան է որ իբրեւ դատաւոր, սրտի աթոռին վրայ բազմած կը խայթահարէ միշտ»։

Մեր մայր դաստիարակ Եկեղեցին կը մղէ մեզ բոլորս, որ Աստուծոյ առջեւ անխառն անկեղծութեամբ՝ ինքնաքննութեան, ինքնաքննադատութեան ենթարկենք զմեզ և մեր արարքները, սեփական խղճի դատաստանի միջնորդութեամբ։

Քննել մեր եսը, դատել մեր գործերը ու զղջումի գալ մեր մեղքերուն համար, մեր սխալներուն և տկարութիւններուն համար, կ'ենթադրէ ամէն բանէ առաջ բացարձակապէս անկեղծ ըլլալ՝ անվախ ու վճռական։ Մեր սեփական անձին և գործերուն հանդէպ անկեղծ ու անաչառ դատաւոր դառնալ՝ բարոյական հերոսութիւն մըն է որուն քիչերը միայն կրնան հասնիլ։ Պէտք է իրաւ քրիստոնեայ ըլլալ, բարձրանալու համար այդ բարոյական կատարին։ Ահա այդպիսի անկեղծութիւն և ինքնադատաստան և զղջում կը պահանջէ մեզմէ մեր Եկեղեցին։

Հրաժարիլ մեղքէն, ազատիլ չարիքէն, սխալէն, անկեղծօրէն զղջալ ու խոստովանիլ զանոնք, և ապա ապաշխարութեամբ ու բարի գործերով արդարանալ, ահա քրիստոնէական ըմբռնումը՝ մարդու բարոյական ինքնակերտման, այդպիսով ու փրկութեան, որ հոգեկան մեծագոյն յեղաշրջումը կը ստեղծէ մարդկային գիտակցութեան ու պատմութեան մէջ։

Ցիշենք պատարագիչ քահանայի խօսքերը ուղղեալ հաւատացեալ ժողովուրդին ամէն Կիրակի Ս. Սեղան բարձրանալէ առաջ՝ «Տէր Աստուած տացէ ձեզ ժամանակ ապաշխարելոյ և գործելոյ զբարիս»։

Առանց մեղքի գիտակցութեան՝ չկայ խիղճ, առանց խղճի՝ չկայ զղջում և բարին գործելու կամեցողութիւն, առանց զղջումի և բարի գործի՝ չկայ մեղաց թողութիւն, չկայ արդարացում, առանց արդարացման՝ չկայ փրկութիւն, չկայ Աստուծոյ արքայութիւն։

Իսկ առանց Աստուծոյ արքայութեան տեսիլքին՝ չկայ արդարութիւն, չկայ խաղաղութիւն, չկայ երջանկութիւն մարդկային աշխարհին մէջ։

Եւ խորհիլ թէ մանաւանդ մեր օրերուն, համայն մարդկութիւնը ինչքա՜ն կ'ըղձայ հասնիլ, վերջապէս հասնիլ, Նաւահանգիստը երջանիկ խաղաղութեան... Նաւահանգիստ որ տակաւին, աւա՜ղ, երազ մըն է լոկ, տեսիլք մը լուսաշող։ Բայց նաև պատգամ մը հզօր ու հզօրացուցիչ։

Յաւիտենապէս հզօր պատգամն այդ աստուածային, երկինքներէն աշխարհին ընծայ բերաւ ինքը Քրիստոս, ցոյց տալու համար ճանապարհը դէպի Նաւահանգիստը երջանիկ խաղաղութեան ու փրկութեան, մարդու ազատագրումովը մեղքի և մահուան կապանքներէն։

(Շար. տես. էջ 3)

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄ Ս. ԶԱՏԿԻ

ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ
Տ. ԶԱՒԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ
ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՅՈՑ
ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, երբ համայն աշխարհին վերստին կ'աւետուի բարի լուրը՝ Քրիստոսի յարութեան, ամենայն Հայոց անմար հաւատքի վէմ Սուրբ Էջմիածնէն Մենք յուսացեալ սրտով կ'աղօթենք, որ Սուրբ Յարութեան կենարար շնորհները առատապէս բաշխուին մեր հարազատ ժողովուրդի բոլոր զաւակներուն՝ որ ի Հայաստան եւ որ ի սփիւռս աշխարհի։

Լոյս յարութեան շնորհները թող բաշխուին նաեւ Ձեր Սրբազնութեան, սիրախնամ թեմիդ հոգեւոր դասուն, թեմական եւ համայնքին վարչութեանց անդամներուն ձեր երիտասարդաց կազմակերպութիւններուն եւ համայն մեր հաւատացեալ զաւակներուն, որպէսզի այդ շնորհներով լուսաւորուած ու հոգեպէս զօրացած՝ շարունակէք ձեր նուիրական առաքելութիւնը՝ ի փառս Աստուծոյ եւ ի փառս մեր առաքելական Մայր Եկեղեցւոյ։

Աղօթող ենք նաեւ, որ Քրիստոսի խաղաղարար հոգին համակէ կեանքն ու գիտակցութիւնը բոլոր ժողովուրդներուն, որպէսզի ամենուրեք տիրէ սէրն ու եղբայրութիւնը, եւ խաղաղութիւն ըլլայ աշխարհի վրայ այժմ եւ յաւիտեան։

«Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց»։

Օրհնութեամբ՝

[signature]

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ս. Էջմիածին, Ապրիլ 1972

ՆԱԽԱԳԱՀ ՄԱԿԱՐԻՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆԸ

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ի 9 Մարտ 1972, Հինգշաբթի օրուան թիւով, հաղորդած էինք, թէ 8 Փետր. 1972, Երեքշաբթի օր, Կիպրոսի Հանրապետութեան Նախագահ՝ Գերաշնորհ Մակարիոս Արքեպիսկոպոս, Նիկոսիոյ իր ապարանքին մէջ, ընդունած էր այցելութիւնը՝ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հայ թեմերու առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեանի, որուն կ'ընկերակցէր եկեղեցական ու աշխարհական պատուիրակութիւն մը։

Մեր այսօրուան թիւով կը հրատարակենք յիշատակի այն նկարը, որ առնուած է երկու Սրբազաններու սիրալիր հանդիպումին առթին։

Ս. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ
ՋԱՀԱԿԻՐ
ՋԵՐՄՕՐԷՆ ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԷ ԻՐ ԲՈԼՈՐ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԸ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ

ՄԱՄՈՒԼ

ԴՐԱ՞Մ ԹԷ ԽՆԴՈՒՔ

Ծիծաղի անմահ արքայ Չարլի Չափլին, 82 տարեկան անքաւամ հասակին կը յայտարարէ, թէ ինք աւելի՛ կարեւոր կը նկատէ դրամը քան թէ խնդուքը։

«Խնդացնելը չի հետաքրքրեր զիս։ Հոգս չէ եղած բնաւ մարդ խնդացնելը։ Ատոր միջոցաւ լոկ ապրուստ ճարեցի։ Դրամը ինծի համար ձեր կարծածէն աւելի՛ իմաստ ունի։

Այնքան նուաստացում կայ աղքատ ըլլալուն մէջ, որ կարելի չէ ըմբռնել շքեղ կեանքն առանց դրամի»։

Անժամանցելի, մեծադալար ծիծաղի իր հին ժապաւէնները՝ երկու միլիոն սթերլինի եւ գոյանալիք շահին 60 առ հարիւրը, ամերիկեան հեռուստատեսութեան ծախելէ վերջ, Չափլին կ'ուզէ խաղաղ ու երջանիկ ապրիլ իր զաւակներուն հետ՝ Զուիցերիոյ մէջ։

Համապարփակ հանճար մըն է Չափլին (դերասան - գրող - երգահան - խմբավար - բեմադրիչ եւ ամէն ինչ) դասական ծիծաղի Կայսրը։ Աշխարհի ամենէն յետին ցքեն անգամ կը ճանչնայ զինք։

Նիւթապաշտ աշխարհը ս'ա դասը տուեր է իրեն. խնդուքը, ժպիտը կամ ծիծաղը կը պայմանաւորուի ունեւորութեամբ։ Դրամը կուգայ խնդուքէն առաջ ու... «Մեր կարծածէն աւելի՛ իմաստ ունի»։

Մինչդեռ, մենք կը կարծէինք թէ աշխարհի թիւ մէկ «Դատարկապորտ»ը ծնած է մեզի ծիծաղ ու հրճուանք բերելու համար։ Առանց ծիծաղի եւ խնդուքի ի՞նչ կ'արժեն դրամը, աշխարհի գանձերը։

Սակայն ատոր հակառակը կը պնդէ Չափլին. Դրամը՝ նա՛խ։

Թերեւս կայ որոշ ճշմարտութիւն ըսածին մէջ։

(Շար. տես էջ 3)

ԼԻԲԱՆԱՆ

«Հ.Մ.Մ.-ՄԱՍԻՍ»Ի ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Պուրճ-Համուտի «Հ.Մ.Մ.-Մասիս»ի ֆութպոլի պատուիրակութիւնը, բաղկացած 24 հոգիներէ, Շաբաթ, 18 Մարտ 1972, օդի ճամբով Պէյրութէն մեկնեցաւ Երեւան, մասնակցելու համար Հայաստանի մէջ կատարուելիք դպրոցականներու ֆութպոլի «բողբոջ» բաժակի մրցաշարքին, որ կազմակերպուած է հայրենի սփիւռքի Գերագոյն Խորհուրդին կողմէ։

Պատուիրակութեան կ'ընկերանան Հ.Մ.Մ.-Մասիսի վարչութեան անդամներ։

Այս այցելութիւնը պիտի տեւէ երկու շաբաթ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

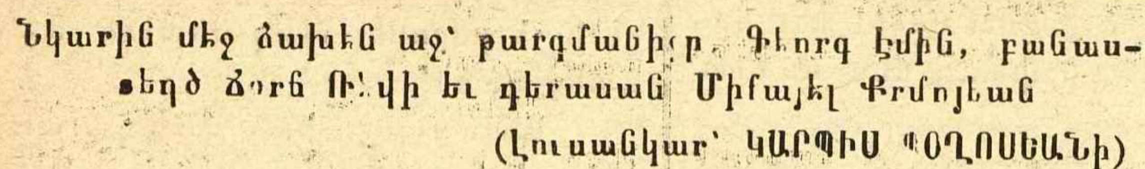
ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆԻ ՃԱՌԸ՝ ՄԱԿ-Ի ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

ՄԱԿ-ի մէջ «Ռուսական Գիրքի Ակումբը» ի պատիւ սովետահայ բանաստեղծ Գէորգ Էմինի, հանդէս մը կազմակերպեց, Ուրբաթ, 18 Փետրուար 1972, ՄԱԿ-ի «Տակ Համարշոլտ» հանդիսասրահին մէջ։

«Ռուսական Գիրքի Ակումբ»ին նախագահ Պր. Ա. Սաքալով, նախ ներկայացուց շարժանկարի ժապաւէն մը, նկարահանուած Երեւանի մէջ Գէորգ Էմինի կողմէ և ապա ներկաներուն ծանօթացուց՝ հեղինակը։

Նկարին մէջ ձախէն աջ՝ թարգմանիչը, Գէորգ Էմին, բանաստեղծ Ճօրճ Ռէվի եւ դերասան Միխայէլ Քրմոյեան (Լուսանկար՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

Պր. Էմին, որ ռուս բանաստեղծ Ե. Կէնի Եւթուշէնքոյի կողմէ «այսօրուան հայ մեծագոյն բանաստեղծը» անուանուած է, վեր առաւ Ազգերու Միութեան կատարած գործը և մատնանշեց, որ անցեալին բանակները ստեղծուած էին՝ պատերազմելու նպատակով, ՄԱԿը, շարունակեց ան, այժմ բանակներ կը պատրաստէ խաղաղութիւնը պահպանելու համար, որպէսզի այլեւս փամփուշտներ չարձակուին այլ համերաշխութեան բառեր արտասանուին հակառակորդներու միջեւ։

Պր. Ճօրճ Ռէվի, ռուս գրող մը, իր բանաստեղծութիւններէն մի քանին արտասանեց։ Դերասան Միքայէլ Քրմոյեան, խորունկ և տպաւորիչ իր ձայնով, Էմինի գործերէն ընթերցում կատարեց։ Ապա նոյնինքն բանաստեղծը, հայերէնով կարդաց իր ստեղծագործութիւններէն մի քանին և վերջացուց՝ Միացեալ Ազգերու նուիրուած իր բանաստեղծութեան ընթերցումով։ Այս բանաստեղծութեանը ան վերնագիր ընտրած է՝ «Աղօթք մը», որովհետեւ, բացատրեց ան, «ՄԱԿը տաճար մըն է ուր ինք աղօթելու եկած է»։

Գէորգ Էմինի խօսքերը ներկաներուն թարգմանուեցան անգլերէնի։ Հանդէսին հրաւիրեալներուն մէջ կը նշմարուէին ռուս և հայ գրողներ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՂԵՒՈՆԴ ԱԼԻՇԱՆԻ ԱՆՈՒՆՈՎ

Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների սովետը, ընդառաջելով աշխատաւորների դեպուտատների Երեւանի Օրջոնիկիձեի շրջսովետի գործկոմի միջնորդությանը, Երեւան քաղաքի 95րդ միջնակարգ դպրոցը կոչեց՝ հայ ականաւոր գիտնական, գրող եւ մանկավարժ ՂԵՒՈՆԴ ԱԼԻՇԱՆԻ անունով։

ԱՐԺԱՆԹԻՆ

ԱԼԻՍԻԱ ԹԵՐԶԵԱՆ ԵՒ ԼՈԼԻԹԱ ԹՈՐՐԷՍ ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Ապրիլ ամսուն մէջ՝ նախաձեռնութեամբ «Միուրէքեան Հիմնարկութեան», Հայրենիք կը մեկնի համբաւաւոր Տիկին Ալիսիա Թէրզեան, որուն ներկայութեան Հայաստանի Պետական Նուագախումբը պիտի նուագէ անոր վերջին յօրինած ջութակի և նուագախումբի գոնչերթօն։

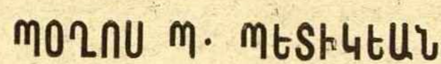
Նոյնպէս հայրենիք կը մեկնի աշխարհահռչակ արթիսթ և երգչուհի Լոլիթա Թորրէս, որ քանի մը ամիսներով ելոյթ պիտի ունենայ Երեւանի Պետական Թատրոնի բեմին վրայ։

Անոնք իրենց հետ կը տանին «Միուրէքեան հիմնարկութեան» և Լա Փլաթայի Համալսարանի կողմէ ուղղուած հրաւէր մը՝ աշխարհահռչակ աստղագէտ Վիգթոր Համբարձումեանին, 1972 տարուան ընթացքին Արժանթին այցելելու։

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ

ՊՕՂՈՍ Պ. ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՓԱՅԼՈՒՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Շուրջ երկու տարիներ առաջ, «Ջահակիր» – Մարզական-Երիտասարդականի մէջ (Թիւ 328/51, 30 Ապրիլ 1970) հաղորդած էինք այն փայլուն յաջողութիւնը,

ՊՕՂՈՍ Պ. ՊԵՏԻԿԵԱՆ

զոր ունեցած էր եգիպտահայ երիտասարդ Պօղոս Պետիկեանը՝ Գահիրէի Ամերիկեան Համալսարանի մէջ կազմակերպըւած ճատրակի ախոյեանական մրցաշարքին, գրաւելով առաջին տեղը։

Այսօր ուրախ ենք տեղեկացընելու մեր ընթերցողներուն, որ այս պատուաբեր երիտասարդը՝ անցեալ ամսուն փայլուն յաջողութեամբ աւարտած է Գահիրէի Ամերիկեան Համալսարանի դասընթացքները և արժանացած է «Գիտութեան Պսակաւորի» BSC. Physics & Mathemathics աստիճանին։

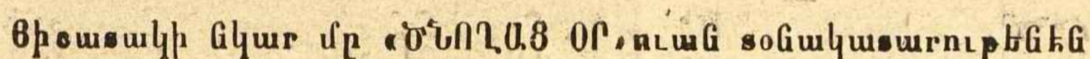
Պօղոս Պետիկեան, որ որդին է եգիպտահայ ծանօթ գործարանատէր Տէր և Տիկին Պետրոս Պետիկեաններուն, մտադիր է իր բարձրագոյն ուսումը շարունակելու Անգլիոյ մէջ, հետեւելով հիւսուածեղէնի մասնագիտութեան դասընթացքներու։

Թերթիս բարեկամ Պր. Պետրոս Պետիկեանի հետ մեր ունեցած զրոյցի մը ընթացքին, երբ հաճոյքով ուզեցինք շնորհաւորել զինքը՝ իր որդւոյն ձեռք բերած յաջողութեանը առիթով, ան գոհունակ մեզի յայտնեց, որ իր որդւոյն այս վերջին յաջողութենէն աւելի, զինքը ուրախացուցած և հպարտացուցած է, Ամերիկեան Համալսարանի տնօրէնութեան կողմէ նախապէս իր զաւակին համար տրուած գընահատական այն վկայագիրը՝ որուն մէջ շեշտուած է թէ երիտասարդ Պօղոս Պետիկեան «օրինակելի քաղաքացի մըն է և իրմէ սպասուածէն աւելի ծառայութիւններ կը մատուցանէ»։

Մենք եւս, ինչպէս ամէն հայ, Պր. Պետրոս Պետիկեանի հետ կը բաժնենք ուրախութիւնն ու հպարտութիւնը՝ ի տես այս պատուաբեր հայ երիտասարդին ձեռք բերած մտաւոր և բարոյական յաջողութեանց և կը մաղթենք իրեն նորանոր յաջողութիւններ, ուսումնական՝ ինչպէս նաեւ կեանքի ասպարէզներէն ներս։

ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻ ԱՐՏԱ-ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

Նախանցեալ Կիրակի 12 Մարտ 1972, Քառասուն Մանկանց տօնին առիթով, 80ի մօտ ուսանողներ, ամէքն ալ Գալուստեան Ազգ. Վարժարանէն՝ ներկայ էին Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցին, մէկ քանի ուսուցչուհիներու և Ծնողաց Խորհուրդի Վարչականներու հսկողութեամբ։

Յիշատակի նկար մը «ԾՆՈՂԱՑ ՕՐ»ուան տօնակատարութենէն

Արարողութենէն ետք, անոնք Վարժարանին զոյգ ինքնաշարժներով, պտոյտի գացին Համալսարանի Կամուրջին քովի ընդարձակ պարտէզները՝ երկու ժամ միասնաբար խաղալու և հաճելի ժամանակ անցնելու։

Բարեդէպ զուգադիպութեամբ մը՝ նոյն ատեն «Սթիւտիօ Ահրամ»էն արուեստագէտներ կը պատրաստուէին շարժանկարի ժապաւէնի մը նկարահանման, և բեմադրիչ Ահմէտ Ֆուատի փափաքով, Գալուստեանի ուսանողներէն շատեր՝ որպէս ժապաւէնին խորքի տեսարան (պէքկրաունտ)՝ նկարահանուեցան, իբր խաղերով զբաղուած երախաներ։

* * *

Իսկ անցեալ Կիրակի, 19 Մարտ, նոյնպէս եկեղեցական արարողութենէն ետք՝ ներկայ 100ի մօտ աշակերտները (Գալուստեանի) առաջնորդուեցան վարժարան, ուր տեղի կ'ունենար նոյն օրը՝ «Ծնողաց Օր»ուան տօնակատարութիւն, նախագահութեամբ վաստակաւոր ուսուցչուհի Տիկին Նարդիկ Դուրեանի (այժմ հանգըստեան կոչուած)։ Վերին հսկողութեամբ Տնօրէն Պր. Նշան Վարդեանի և մարզանքի ուսուցիչ Պր. Կարպիս Գալբագճեանի, յայտագիրը վարեցին ուսանողներ Վազգէն Բրուտեան և Թովմաս Կորկիսեան։

Տեղի ունեցան երգ, արտասանութիւն, նուագ, ուղերձ և մարզական հաճելի խաղեր, բոլորն ալ յաջող, բոլորն ալ խանդավառ։ Բազմաթիւ մրցանակներ տրուեցան կատար ղներուն։

Յիշատակի նուէրներ ստացան նաեւ օրուան նախագահուհին, ներկայ ուսուցչուհիները և ամենաշատ թոռներ ունեցող մեծ մայրիկներ՝ Տ/կիններ Վարդուհի Կորկիսեան եւ Աղաւնի Արթինեան։

Կը շնորհաւորենք Ծնողաց Խորհուրդի Վարչականները, իրենց կատարած անաղմուկ գործունէութեան համար, և կը մաղթենք որ առիթը ունենանք ներկայ գտնըւիլ նոր հաւաքոյթներու, միշտ օգտուելով Վարժարանին կարելիութիւններէն, որոնք կ'ուրախացնեն բազմաթիւ ուսանողներ և ծնողներ, մանաւանդ անոնք, որոնք առիթը չ'ունին ի մի հաւաքուելու՝ ընկերային նման առողջ մթնոլորտի մէջ։

ԽԱՆԴԱՎԱՌ ԾՆՈՂՔ ՄԸ

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ՝ Ի ՊԱՏԻՒ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

ԳՈԼՈՄՊԻԱՅԻ ՄԷՋ՝ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ՔԱՂԱՔԸ ՈՒՆԻ 150 ՀԱԶԱՐ ԲՆԱԿԻՉ

Վերջերս արտասահմանեան երկիրներու հետ բարեկամութեան ու մշակութային կապերու ընկերութեան միջոցաւ, Սովետ Միութենէն խումբ մը գիտնականներ և հասարակական գործիչներ մեկնեցան լատինական ամերիկեան երկիրներ, Փերու, Գոլոմպիա և Վենեզուելա։ Այդ խումբին կը մասնակցէին նաև Հայկական Գերագոյն սովետի անդամ՝ Հրաչեայ Իկէլէկեան ու քանդակագործ Դերենիկ Դանիէլեան։

Հայաստանէն գացած երկու նշանաւոր այցելուները երեւան հանած են այն գաղտնիքը, թէ Հարաւային Ամերիկայի մաս կազմող Գոլոմպիայի մէջ ԱՐՄԵՆԻԱ անունով բազմամարդ քաղաք մը գոյութիւն ունի։ Հայ գիտուններուն ընկերացող բնիկ Փրոֆեսէօր մը հիւրերուն սա բացատրութիւնը տուած է.—

«Արմենիա» կոչուած այս քաղաքին մէջ, ատենին երեք հնդիկ ցեղեր կ'ապրէին. Քիմպայա, Բիհա և Քինտօ, որոնք ծայր աստիճան կարող արհեստաւորներ էին։ Մասնաւորաբար Քիմպա մշակոյթը ծաղկած էր և վարպետ ոսկերիչներ կային։ Անոնք ռետինի ծառեր տնկած էին ու սոսինձ կը պատրաստէին, նաեւ՝ ունէին բամպակեղէնի գործարաններ, որոնք ներկայիս տակաւին գոյութիւն ունին հայանուն այս քաղաքին մէջ։

Այս գաւառը ատենին Քինտիօ կը կոչուէր, նախկին բնակչութեան անունով։ Անոնց ազգապետը 40 տարիներէ աւելի կռուեցաւ սպանացիներուն դէմ. Յետոյ անոնք պարտուեցան ոչ թէ տկարութեան հետեւանքով, այլ ներքին դաւաճաններու դաւերուն հետեւանքով. Այս դաւադրութիւններէն ամօթահար՝ Քիմպաները զանգուածային անձնասպանութեան դիմեցին օտար լուծի տակ չապրելու համար։ Ասոնցմէ մին՝ Օքամփօ, իր ընտանիքին հետ փախուստ տալով, իր կացինով խիտ անապատին մէջէն ճամբայ մը բացաւ և Քինտօներու երկիրը ապաստանեցաւ։ Ժամանակի ընթացքին, ան շրջակայ վայրի անտառը մաքրելով Վիլլա Հոլտի քաղաքը հիմնեց, ի պատիւ Գոլոմպիայի առաջին նախագահ Գարլոս Հոլտիի։ Յետոյ կրկին

(Շար. տես էջ 6)

ՀԱՅՐ ՄԻՔԱՅԵԼԸ

Է. ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ

Հայաստանի ճարտարապետները Միքայել Մազմանեանին Հայր Միքայել էին ասում։ Նա խոշորագոյն քաղաքաշինարար էր, մեր ճարտարապետութեան բեղմնաւոր գործիչներից ու երախտաւորներից մէկը։ Նրա կեանքն անցել է ծանր փորձութիւնների ու ստեղծագործական թռիչքների, դասակարգային պայքարի և պրոլետարական յեղափոխութեան ալեկոծումների միջով, որոնց բովում սովորաբար ամրանում ու բիւրեղանում է առաջաւորը, հաստատւում նորը, ստուգւում մարդու բարոյական կայունութիւնն ու սկզբունքայնութիւնը։

Նրա առաջին հանդիպումը՝ հայկական ճարտարապետութեան հետ, տեղի է ունենում 1916 թուականին, երբ իր դպրոցական ընկերների հետ այցելում է Սանահինի և Հաղպատի ճարտարապետական կոթողները։ Մազմանեանը յատկապէս հմայւում է Հաղպատի խաչաձեւող կամարների սրամիտ ծածկերով և այն ընկալում որպէս շինարարական մտքի խիզախ թռիչք։ Հաղպատից մեկնում է Անի։ Պատմական քաղաքի աւերակները ցնցող տպաւորութիւն են թողնում պատանու վրայ, որն իր խռովայոյզ երեւակայութեան մէջ ջանացել էր քաղաքը պատկերել կանգուն, բարեկարգ։ Սա թերեւս առաջին և դեռ անգիտակից քաղաքաշինական ձիրքի արթնացումն է եղել աշակերտ Մազմանեանի մէջ։ Անիում նա կատարել է մի շարք էթիւտներ («Հովուի եկեղեցին», «Մայր տաճարը» և այլն)։ Երկրորդ այցելութիւնը Անի, տեղի է ունեցել ակադեմիկոս Ն. Մառի գիտական արշաւախմբի հետ։ Այս անգամ մնալով երեք ամիս, բազմաթիւ էթիւտների հետ կատարում է յուշարձանների առանձին մանրամասների չափագրութիւններ, ինչպէս նաև Տիգրան Հոնենցի տաճարի ու դամբարանի որմնանկարների պատճենահանումը, որը Մազմանեանը կատարել է Մառի ցուցումով։

Վերադառնալով Թիֆլիս, Մազմանեանը դպրոցական ամսագրի էջերում հանդէս է գալիս հայ պատմական ճարտարապետութեանը նուիրուած յօդուածներով։ Դրանց մէջ արդէն դրսեւորւում են նրա գիտական ընդունակութիւններն ու հետազօտական եռանդը։

1918 թուականին աւարտելով Ներսիսեան դպրոցը, երեք տարի նկարչութիւն է դասաւանդում Թիֆլիսի հայկական միջնակարգ դպրոցներում, իսկ 1921 թուականին մեկնում է Մոսկուա, ուր ընդունւում է գեղարուեստական-տեխնիկական բարձրագոյն արուեստանոցները (Վխուտեմաս)։ Այստեղ նա սկզբում սովորում է նկարչական, ապա ճարտարապետական ֆակուլտետում։ Կարծես սկսւում են ուսումնական խաղաղ տարիներ՝ լսարան, գրադարան, արուեստանոց։ Սակայն Միքայել Մազմանեանը, վերին աստիճանի համեստ ու խաղաղ, արտաքուստ հանգիստ ու մտածկոտ, երբեմն երազկոտ մարդը, ներքուստ անհանգիստ խառնուածք ունէր, միշտ փոթորկուած էր լինում զանազան գաղափարներով և մտայղացումներով։

Ուսանողական տարիներին աւելի են ընդարձակւում նրա հետաքրքրութիւնների և նախասիրութիւնների շրջանակները, նրա ստեղծագործական շնորհքը իր յայտ է գալիս արուեստի ամենատարբեր բնագաւառներում։

Միքայել Մազմանեանի գործունէութիւնը Սովետական Հայաստանում, սկսւում է 1920 թուականից։ Այդ տարիները կարելի է համարել սովետական ճարտարապետութեան դժուարին շրջանը, որի համար բնորոշ էին հին ու նոր ճարտարապետական ուղղութիւնների շինարարական աւանդների և սկզբունքների բախումները։ Այդ բարդ պայմաններում Միքայել Մազմանեանը կարողացաւ ճիշտ դիրքորոշուել, զերծ մնալ սկզբունքների պայքարի չափազանցութիւններից և ընտրեց նոր ուղին, այն կապելով հայկական պատմական ճարտարապետութեան առաջաւոր աւանդոյթների հետ, որ մասամբ առնչւում էր նոյն խնդրի լուծման թամանեանական դպրոցի սկզբունքներին։

Միքայել Մազմանեանը իր գործունէութիւնը Երեւանում ծաւալում է մի քանի ուղղութիւններով՝ քաղաքաշինութեան, գոտիների պատրաստման, հրապարակային դասախօսութիւնների, պատմութեան և տեսութեան բնագաւառներում։

Այս շրջանի իր նախագծերում, Մազմանեանը կիրառում էր սոցիալիստական քաղաքաշինութեան նոր սկզբունքները, ձգտում էր գտնել այսօր արդէն լայն տարածում գտած «ճարտարապետութեան կապը բնութեան հետ», «մարդ և շրջապատ», «բնակլիմայական պայմաններ», «ժողովրդական տներ» ճարտարապետական գաղափարների ներդաշնակ արտացոլումը։

Նրա կեանքն ու գործունէութիւնը ծայր հիւսիսում՝ Անդրբեւեռաշրջանում, կարելի է դիտել որպէս սխրագործութիւն։ Ցուրտ, ժակական սառածութեան պայմաններում, նոր միջավայրում, որտեղ քիչ էր ուսումնասիրուած կլիման և բացակայում էր շինարարական փորձը, կառուցւում էր Հիւսիսի Նորիլսկ քաղաքը։ Նախագծողների առաջնահերթ խնդիրն էր մշակել նոր քաղաքաշինական սկզբունքներ և սխեմաներ, բնակելի շէնքերի և հասարակական շէնքերի նոր տիպեր, որոնց գլխաւոր առանձնայատկութիւնը պէտք է լինէր բնութեան արհավիրքներից պաշտպանուելու հնարաւորութիւնը։ Գործակցելով տարբեր ճիւղերի մասնագէտների հետ, Մազմանեանը մշակեց փողոցների ցանցի և շէնքերի տեղադրման և նրանց յատակագծերի սրամիտ սխեմաներ, որոնք գգալիօրէն պաշտպանեցին քաղաքն ու նրա թաղամասերը քամու ու ձեան ներխուժումից, ապահովեցին միկրոկլիմայական պայմանները՝ ամէն մի թաղամասում, ամէն մի բակում։ Այս նորաստեղծ հենքի վրայ մշակուեցին քաղաքի բնակելի թաղամասերի և շէնքերի տեղաբաշխումն ու յատակագծումը։ Նորիլսկին հետեւեցին հիւսիսում կառուցուելիք այլ բնակավայրեր, այդ թւում՝ Քրասնոեարսքի երկրամասի Տուրքին քաղաքի յատակագիծը։ Մազմանեանը ոչ միայն յատակագծեց ու նախագծեց այդ քաղաքները, այլև մասնակցեց նրանց իրականացմանը։ Այո՛, կարելի է ասել, որ նա իսկապէս քաղաքներ կառուցեց, տեսաւ նրանց վերկենդանացումը իրականում։

Այս շրջանի շինարարական և նախագծային աշխատանքները

(Շար. տես էջ 6)

Ս. ԶԱՏԻԿԸ

Յարութի՜ւն, Յարութի՜ւն
Սուրբ գիշեր։
Երկիր ամբողջ դղրդաց,
Ու, հրեշտակներ՝
Երկինքէն երկիր իջան։
Ծանր քար՝ շիրիմին
Ցնկարծ մէկդի եւր իլկաւ,
Սուրբ խաչեցեալը՝
Յիսուս,
Գերեզմանէն վեր յարեաւ։
Յարութի՜ւն, Յարութի՜ւն...։
Պահապաններ, չար հրէից
Կուրացան...,
Ո՞ր կողմ փախչիլ չգիտցան,
Սուրբ կիները, լուսաւորուած՝
Յիսուսի հետ խօսեցան,
Արար աշխարհ
Զայն Յարութեամբ լեցուեցաւ,
Խիզախ կուռքերն ու չաստուածներն
Անյիշատակ կործանեցան։
Սուրբ տաճարներ, տաճարներ,
Ամէն կողմեր բարձրացան,
Աշխարհն ամբողջ
Շնորհ հագաւ ու ցնծա՜ց,
Եւ Սուրբ խաչին
Վառ յոյսերովն լեցուեցաւ։
Լոյսի կանթեղն՝
Աստուածորդւոյն,
Հայրենիքիս վրայ իջաւ։
Էջմիածի՜ն, Էջմիածի՜ն,
Դուն իմ լոյսի, յոյսի աղբիւր.
Դուն, փառքի պսակն Յիսուսի.
Ու ներքեւը՝ քու Սուրբ հոգւոյդ
Ճանանչներուն, դարէ դար,
Ազգս ամբողջ
Ապրեցաւ։

ՍԱՀԱԿ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ

Գահիրէ, 1972

ՄԱՄՈՒԼ

(Շար. Ա. Էջէն)

Ի՞նչպէս խնդալ, երբ անկուշտ էք, անսուաղ, անօթի կամ սովահար...։

Երջանիկ մարդը միայն սիրտ ունի խնդալու բարձրաձայն՝ այս աշխարհի խեղճին ու անբախտին վրայ։

Ե՞րբ, ո՞ւր է տեսնուեր որ խնդալը փոր կշտացնէ։

Խնդացնելը՝ այ՛ո։ Խնդալ տուողի՛ն կ՚երթայ դրամը, պատիւը, փա՛ռքը։

Արքա՛յ, որ մեզ խնդացնելով նարեցիք Ձեր հացը։ Հալալ է Ձեր վաստակը, ազնիւ՝ Ձեր ապրուստի այս միջոցը՝ որուն համար մարդիկ երախտապարտ են – մանուկէն ծեր։ Անգա՛մ անոնք որ պիտի գան աշխարհ...։

Դուք մեծագոյն դրամատէրերուն պէս չէք լացներ ուրիշը, արցունքի ու արիւնի գնով դիզելու համար Ձեր դրամը։

Ազնիւ է Ձեր ընտրած միջոցը՝ խնդուքը, ո՛վ Արքայ։

Բայց ի՞նչպէս կ՚ըլլայ որ խնդուքը չի հետաքրքրեր Ձեզ։ Այս է որ կը չարչարէ միտքս։

Ներկը՝ կը հետաքրքրէ նկարիչը։ Մելանը՝ (այժմ՝ «չոր»ը...) գրողը, զէնքը՝ պատերազմիկը եւ ա՛հ, լուսնկայ աղբարն ու աստղերը՝ այժմ մեր բանաստեղծներէն աւելի՝ գիտնականներն ու տիեզերագնացները...։

Կայ նաեւ սա՛ հարցը.

Կարելի՞ է կատարելութեան եւ արուեստի գերագահ ոլորտին հասնիլ՝ դրամի սիրոյն։ Հնարաւո՞ր է կատարեալ, մաքուր արուեստի նուաճում՝ դրամով։

Ամէն ինչ դրամով, դրամին հետ, դրամին համար կանոնէն չէ՞ ծնած այն Զարիքը՝ որուն աղէտը կը տեսնենք ափռուած ամէն անկիւն՝ աշխարհի։

Ձեր «հոգը չէ» խնդացնելը։

Ծիծաղի ու խնդուքի միջոցաւ դուք կու տաք բարոյալից դասեր՝ մարդկութեան, կը յայտնաբերէք ազնիւն ու բարին՝ անգա՛մ բռուտանին մէջ եւ ցոյց կու տաք որ կարեկցող սիրտը կրնայ բնակիլ ամէնէն համեստ կուրծքին տակ՝ դուք Ձեր օրինակով։

Դուք կը դաստիարակէք մանուկն ու մարդը, պիտի ընէք այդպէս՝ մի՛շտ։

Եթէ -ինչպէս կ՚ըսէք- ըրեր էք այսքանը դրամին համար, սքանչելի՛։

Դուք ստեղծած էք ամենէն ականաւոր տիպարներէն մէկը՝ մարդկութեան։

Եւ կարելի չէ ստեղծագործել կամ սէր հանիլ՝ դրամով։

Կրնայ ըլլալ որ հիմա խնդուքը չի հետաքրքրեր Ձեզ՝ այլեւս։

Շատ բան կը պարզուի, կը բացատրուի աշխարհի ներկայ վիճակը։

Առատ դրամ ունիք այսօր. կ՚ապրիք դրամով՝ դուք եւ Ձեր սիրելիները։ Ու խնդացնելը չի՛ հետաքրքրեր Ձեզ այլեւս։

Սակայն, ո՛վ վեհափառութիւն, թոյլ տուէք ըսեմ անհերքելին. Դուք պիտի ապրիք յաւէտ, ոչ թէ Ձեր դրամով, դրամին պատճառաւ, այլ անոր համար որ անմահացած էք չափլինեան խնդուքին, անզուգական ծիծաղին շնորհիւ։

ԱՑԲ-ՏԻՐՈՒՆ

Աշխատակիցներէ կը գրեն

«Ջահակիր» շաբաթաթերթի խմբագիր,
Ընկեր Սարգիս Գալաճեան,

Շատ գնահատելի է ձեր «Ազատ Բեմ» սիւնակ բանալու որոշումը. թէ որ գտնուեն լայնախոհ մարդիկ ու աջակցութիւն ցոյց տան, որի միջոցաւ վէճեր արծարծուեն, հաւանաբար տայ անգնահատելի արդիւնքներ։ Ձեր որոշումն ու միտքը մեր օրերի հրամայողական պահանջքն է։

Այդ առթիւ ուղարկում եմ «Մեր ազգային քրոմոսոնը» յօդուածը։ Շատ օգտակար կը լինէր եթէ յաճախ արծարծուէր այդ և նման հարցերը։

Ունեմ նաև նոյն ոգով մի այլ՝ բայց երգիծական յօդուած, որը ուղարկելու եմ։

Ձեր թերթի միջոցաւ դուք կարող էք հրաշքներ գործել....։

Սրտանց շնորհաւորում եմ ձեր նուիրուածութիւնը, մեր ազգային միասնութեան ու ընդհանուր շահերին ծառայելնուդ համար։

Անկեղծ յարգանքներ ու յաջողութիւն

Երեւան, 8 Մարտի 1972 ՆՈՒԻԱՐ ԳԱԼՃԵԱՆ

Վ. ՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՔԱՐՈԶԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Եւ ահա երկու հազար տարիներ շարունակ՝ նոյն ինքը Քրիստոս, մարդկային խղճի բարձունքներէն, համայն մարդկութեան կը բաշխէ միշտ նոյն պատգամը փրկարար հրաշափառօրէն ասուածային դարձած գողգոթայի աշխարհասասան Իր զոհաբերութեամբ ու ապա Իր ամենայաղթ յարութեամբ։

Այսօր Զատիկ է, սիրելի հաւատացեալներ, և մենք բոլորս անսահման մխիթարութիւնը ունինք յարութեան մեծ աւետիսը ընդունելու այստեղ, Սուրբ Էջմիածնի բազմադարեան այս Տաճարի կամարներուն տակ։ Այսօր, այստեղ, մանաւանդ կը զգանք ճշմարտութիւնը և կենդանութիւնը Փրկչին մեր Քրիստոսին և Իր Աւետարանին, զոր մեր նախնիք, առաքելական դարէն իսկ սկսեալ, իրենց սրտին մէջ ամուր պահպանեցին և իրենց աչքերը փակեցին յաւէտ ապրելու յոյսով։

Այսօր, այստեղ, մեզի հետ են դարերը որ անցան, մեզի հետ են լուսաբնակ հայրերը մեր, մեզի հետ է բովանդակ հոգին համայն հայութեան։

Այսպէս է որ, ինչպէս երկու հազար տարիներ առաջ՝ Հայաստանի առաջին քրիստոնեաները, ինչպէս երանելի դարուն Սուրբն Գրիգոր Լուսաւորիչի, ինչպէս հերոսական օրերուն Ղեւոնդեանց և Վարդանանց սուրբերուն, մենք՝ զաւակները նոյն եկեղեցիին և նոյն ժողովուրդին հայոց, նոյն հաւատքով, նոյն անմար յոյսով ու ցնծութեամբ՝ յաղթականօրէն կ՚երգենք մեծասքանչ ու մեղեդին՝

«Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց, մահուամբ զմահ կոխեաց և յարութեամբն իւրով մեզ զկեանս պարգեւեաց»։

Այսօր հայութիւնը ամբողջ, բայց մանաւանդ Հայաստանցի աշխատաւոր չարքաշ ժողովուրդը որ ահա աւելի քան յիսուն տարիներէ ի վեր իր ճակտի քրտինքով ու ստեղծարար տենդով քարէն հաց և լոյս կը հանէ, զուգէ աւելի քան անցեալի մէջ կը հաւատայ յարութեան հրաշքին և յաւերժական կեանքին, վասնզի ինք ևս խաչուած ու գրեթէ մեռեալ էր, բայց յարութիւն առաւ երկնային արդարութեամբ ու իր քաջ ուխտոց արեան հեղմամբ։ Յարութիւն առաւ ու վերածնաւ՝ իբրեւ ազգութիւն, իբրեւ ինքնավար պետութիւն, իբրեւ կառուցող ու ծաղկող հայրենիք ամենայն հայոց։

Մահուան ու չարին կապանքներէն ազատագրուած հայ ժողովուրդը, քաջ գիտէ այսօր գնահատել կեանքը և շինարար աշխատանքը, որոնք իրենց առատ պտուղները կարողացան տալ խաղաղութեան պայմաններու մէջ։

Ահա թէ ինչու այսօր, երբ մեր Եկեղեցին կը փառաւորէ նշխարական յիշատակը Յիսուսի յարութեան, և կ՚ոգեկոչէ բարիին ու կեանքին յաղթութիւնը ընդդէմ չարին ու մահուան, մենք՝ բոլոր հայերս անգամ մը ևս կը խոստովանինք թէ կը հաւատանք յարուցեալ Փրկչին Քրիստոսին, կը հաւատանք մարդու բարոյական հանճարին, կը հաւատանք մարդոց ու ազգութիւններու եղբայրութեան, կը հաւատանք այն բոլոր ուժերուն որոնք կը գործեն ու կը պայքարին աշխարհի վրայ հաստատելու համար խաղաղութիւնը տեւական։

Այո, կը հաւատանք այս բոլորին, որովհետեւ ճշմարտապէս «Յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց»։

Հարազատ զաւակներ Սեր, Սուրբ Յարութեան աւետիսով, անմար լուսոյ խորան Սուրբ Էջմիածնէն, թող բաշխուին ձեզի ամենուդ շնորհները բոլոր և սէրն ու խաղաղութիւնը Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որուն փառք յաւիտեանս, ամէն։

Ձեզ և մեզ, մեծ աւետիս՝ «Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց»։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

30 ՄԱՐՏ 1972

ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

ՋՈՒՐԷ... ՏԱՆԻՔ

Երեւանի մէջ կը կառուցուին տաղաւարներ, որոնց տանիքը կազմուած է ջուրի ցայտերէ: Նըմանօրինակ տաղաւարներու չինութիւնը մեծ ծախսեր չի պահանջեր: Ելեկտրական չարժիչներու օգնութեամբ, կեդրոնախոյս անիւ մը և մասնաւոր սարքաւորում մը ջուրը կ'արձակեն որոշ շրջագիծով մը, այդ ջուրի ցայտերէն կազմելով գմբէթ մը՝ ըստ պահանջուած չափերու: Ջուրէ տանիքը կազմող սարքաւորումը կրնայ ըլլալ կայուն կամ չարժական: Գմբէթին տակ կարելի է հաստատել գաւթեջրատուներ, վաճառատուներ, խաղադաշտեր և այլն:

«Ջուրէ» այս գիսի տաղաւարներու ստեղծումը, մեծ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ Հայաստանի մայրաքաղաքին համար, որ ունի երաշտ կլիմայ մը:

ՀԱՅՐ ՄԻՔԱՅԷԼԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

և նրանց նախորդած ուսումնասիրութիւնները, Մազմանեանը ամփոփեց «Քաղաքաշինութեան խընդիրները ծայր հիւսիսի պայմաններում» ստուարածաւալ աշխատութեան մէջ, որը լուրջ ներդրում հանդիսացաւ այդ երկրամասի քաղաքաշինական գիտութեան համար:

1954 թուականից, Միքայէլ Մազմանեանը մասնակից է դառնում մայրաքաղաքի յատակագծման և կառուցապատման լայն ծրագրերի իրականացմանը: Նա ձեռնամուխ է լինում Երեւանի Աջափնեակ բնակելի զանգուածի յատակագծմանը: Ցետպատերազմեան շրջանի քաղաքաշինութեան համար բնորոշ էր յատակագծման և բնակեցման հին ու նոր սկզբունքների բախումը, սկզբունքներ, որոնք ելնում էին մեծ քաղաքներում հասարակական սպասարկման նորանոր եղանակների, սան-հիգիենիկ (*) բարձր պայմանների ստեղծման, բնակլիմայական իւրայատկութիւնների նպատակայարմար օգտագործման անհրաժեշտութիւնից:

Մազմանեանը հենց այդ սկզբունքներով ղեկավարուեց Աջափնեակի գլխաւոր յատակագիծը մշակելիս: Դրան հետեւեցին Նորքի բնակելի շրջանը, Երեւանի կենտրոնի վերամշակումը և այլ քաղաքաշինական աշխատանքներ:

1936 թուականին, երբ առիս տեած արտասահմանեան ուղեւորութեան ընթացքում, Մազմանեանը տեղում հանգամանօրէն ծանօթացել էր յունական դասական և բիւզանդական ճարտարապետութեան կոթողներին, իտալական վերածնութեան կառուցւածքներին, կատարել մօտ 2.000 լուսանկար, մատիտանկար և չափագրական գծագրեր, որոնք ամփոփելով, մի չարք դասախօսութիւններ կարդաց Երեւանում եւ Մոսկուայում: Արտասահման կատարած երկրորդ ուղեւորութեան ընթացքում (1963 թ. Լոնտոն, Փարիզ, Գահիրէ, Ալեքսանդրիա, Երուսաղէմ) նա դասախօսութիւններ է կարդացել Փարիզում: Այս ճանապարհորդութեան ընթացքում Մազմանեանը հարուստ փաստեր ու տուեալներ է հաւաքել Արեւելքում գործած հայ ճարտարապետների եւ նրանց ստեղծագործական ժառանգութեան մասին: Այդ նիւթերը նա համախմբել ու վերլուծել է մի գիտական եռագրութեան մէջ՝ «Հայ և Օսմանեան Ճարտարապետութիւնը» խորագրով. որը, դժբախտաբար, մնաց անաւարտ:

Մեծ ծառայութիւն ունի Մազմանեանը Սովետական Հայաստանի շինարարական եւ ճարտարապետական գատրերի պատրաստման գործում: Լինելով տեխնիկական կրթութեան հիմնադիրներից մէկը Հայաստանում, նա մեծ աշխատանք կատարեց Երեւանի շինարարական (այժմ՝ պոլիտեխնիկական) ինստիտուտի կազմակերպման, ուսումնական գործի կարգաւորման ուղղութեամբ և նշանակուեց նոյն ինստիտուտի անդրանիկ դիրեկտորը (1930—1935 թթ.):

Միքայէլ Մազմանեանի հետաքրքրութիւնների շրջանակը եղել է լայն, գործունէութիւնը՝ բեղմնաւոր: Նրա ստեղծագործութիւնն ու կեանքը տոգորուած են եղել ժողովուրդին ծառայելու փափագով և իմաստաւորուել են կեանքի գործնական ու փիլիսոփայական ըմբռնումներով: Ճարտարապետութեան հանգուցային հարցերին վերաբերող նրա վերլուծութիւններն ու դրոյթները, խորապէս կապուած են հասարակութեան սոցիալական խնդիրների հետ, միեւնոյն ժամանակ պատճառաբանուած՝ պատմական անցեալով և ապագայով, դրանով էլ Մազմանեանը տեսական և գործնական խնդիրները դնում է ամուր, բազմակողմանի օրէն ուսումնասիրուած հիմքի վրայ:

Ահա այսպիսին էր Հայր Միքայէլը՝ առաջաւոր ու բազմահըմուտ սովետական ճարտարապետը, առաջատար քաղաքաշինարարը:

(*) Բժշկա-առողջապահական

ՍՏԱՑԱՆՔ

Օգտալին թղթատարով, շնորհակալութեամբ ստացանք ARMENIAN DIGESTի 1971 տարուան 11րդ և 12րդ միացեալ համարը:

Անգլերէն լեզուով այս գեղեցիկ հրատարակութիւնը, իր բազմահազար (25000) տպաքանակով, մեծապէս կը նպաստէ Հայութեան և Հայ Դատին, մանաւանդ անգլիախօս օտար շրջանակներէ ներս:

Հրատարակիչը և խմբագրութեան տնօրէնն է Պր. Յակոբ Թանգեան (Նազարենց):

Տարեկան բաժնեգինն է ԱՄՆի համար 8 տոլար, Գանատայի համար 9 տոլար իսկ աշխարհի միւս բոլոր երկիրներուն համար 10 տոլար:

Բաժանորդագրուելու համար դիմել՝

Armenian Digest
G.P.O. Box 638
New York, N. Y. 10001
(U. S. A.)

ՊՐ. ՆՇԱՆ Վ. ՊԷՆՏԵԱՆ
ՕՐ. ՔՐԻՍԹԻՆ ՔՈՆՍԹԱՆՏԻ

խօսեցեալք

Աղեքսանդրիա 23-3-72

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները խօսեցեալ զոյգին, Պր. Վահան Պէնտեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

«ՃԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Աւագ Ուրբաթի առթիւ՝ Տիկին Մարի Գ. Շամլեան 100 ե.դ. կը նուիրէ, ողբացեալ Խոսնակ Շամլեանի անմոռաց յիշատակին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Տէր և Տիկին Շանթ և Քրիսթիան Գալաճեանի (Թորոնթօ) մանչ զաւակով մը բախտաւորւած ըլլալնուն ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Հայկ Օհաննէսեան	100
Ընկեր Խորէն Իսկէնեան	100

«ՃԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Ս. Յարութեան տօնին առթիւ, Պր. Հրանդ Թուֆայեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ճահակիր» կը նուիրէ իր սիրելի եղբօր՝ Պր. Յարութիւն Թուֆայեանի (Նիւ Ճըրսի, Մ.Ն.):

ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԽՕՍՔԵՐ

— Ճշմարիտ սէրը հազուագիւտ է. ճշմարիտ բարեկամութիւնը ա՛լ աւելի հազուագիւտ է:

— Աստուած մարդը ընկերական ստեղծեց, բայց մարդիկ իրարմէ կը խուսափին:

— Իրաւունք պաշտպանել չգիտցողը՝ արժանի չէ զանոնք վայելելու:

ԳՈԼՈՄՊԻԱՅԻ ՄԷՋ՝ «ԱՐՄԵՆԻԱ» ՔԱՂԱՔԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

անունը փոխուեցաւ և եղաւ՝ Վիլլա Ոււկի: 1889 Նոյեմբեր 30-ին, գիւղացիները միաձայն քուէարկութեամբ այդ գիւղին անունը «Արմենիա» դրին, ի պատիւ հայ ժողովուրդին, որ հաւատքը պէս տառապելով սեռած էր՝ 1000 տարիներէ ի վեր, բարբարոս Թուրքերու լուծին տակ և յետոյ անոնց կողմէ կրկին ջարդերու ենթարկուած:

Գոլոմպիայի ժողովուրդը միաձայնութեամբ թելադրեց օգնել տարաբաղդ հայերուն: Այդ օրերուն «Արմենիա» անունը տարածուեցաւ երկրին չորս ծագերուն մէջ: Այս ալ, իր կարգին պատճառ դարձաւ, որ երկրին չորս կողմերէն մարդիկ «Արմենիա» խուժեն, հողկական ոսկի... գտնելու յոյսով: Բնակչութիւնը հըրաշքներու քաղաք կոչեց «Արմենիա»ն որովհետեւ այնքան արագ աճած ու բազմացած էր նախկին գիւղը: «Արմենիա»յի հողամասը 120 քառ. քլ. տարածութիւն մը ունի, շրջապատուած սուրճի արտերով և երկրին արեւմտեան ծովեզերքին վրայ հաստատուած՝ 1551 մեթր բարձրութեան մը վրայ: Քաղաքին բնակչութեան թիւն է՝ 150.000, իսկ նահանգինը՝ 500.000:

Այս քաղաքը կովկասեան Հայաստանին կը նմանի, որովհետեւ հիմնուած է մշտապէս ձիւնապատ Սիերա Նեւատա լեռնաշղթային ստորոտը, թէեւ քաղաքը բոլոր եղանակներուն տաք կ'ըլլէ: «Արմենիա»ն նշանաւոր դարձած է իր ճարտարարուեստով և արտածումներով:

Բովանդակ տարին իր ջերմաստիճանն է քսաներկու: Ունի շատ հարուստ բնութիւն մը՝ տիրող մշտնջենական գարնան պատճառաւ:

1966էն ի վեր «Արմենիա» Քինտիոյ նահանգի մայրաքաղաքն է: Մեծ դեր կը վայելէ ան գիւղատնտեսութեան մէջ: Սուրճի իր տնկարանները ինը հազար հեքթար տարածութիւն կը գրաւեն:

Նահանգը մէկ տարուան մէջ 250 000 պարկ սուրճ կ'արտադրէ: Շնորհիւ սուրճի արտադրութեան «Արմենիա» դարձաւ ազգային առեւտրական կեդրոններէն մին:

Քինտիոյ նահանգը կը գտնուի Սիերա Նեւատայի ստորոտը, որ յայտնի է իր հրաբուխներով ու ձիւնապատ գագաթներով: «Արմենիա» քաղաքին մէջ կ'աճի նաև բոյս մը՝ որմէ կ'ստանան «Գլուփ Գոլումպիա» յայտնի գարեջուրը:

Քաղաքը ունի նաև զարգացած անասնաբուծութիւն, գիւղատնտեսական չարք մը մթերքներ, կաթ, հաւկիթ, միս որոնք կ'արտածուին օտար երկիրներ: Քաղաքը արդիւնաբերական մեծ կեդրոններէն մին է:

Ակն ընդԱկան

Ամերիկացիները սկսան սարքաւորել եւրոպական իրենց խարիսխները F111 հալածիչ օդանաւերով: Անոնցմէ քանի մօտ արդէն իսկ հասած են Մեծն Բրիտանիա: Սովետները առաջքը առած են ասոր:

Ըստ ամերիկեան գաղտնի սպասարկութեանց տուած տեղեկատուութեան, անոնք փութացուցած են կառուցումը E166 օդանաւերուն, ընդդէմ ամերիկեան F111 օդանաւերու: Արտեմ Միկոյեանի (հայրը՝ Միկերու) կողմէ յղացուած այս օդանաւերէն 12 հատ կ'արտադրուի ամէն ամիս: Խորհրդայինները ունին նաև ուրիշ հալածիչ-օդանաւ մը, աւելի ծանր, յղացուած Պր. Փավել Սուխոյի կողմէ:

ՕՐՈՒԱՆ ՔԱՐՈԶԸ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՏԱՐԵՎԵՐՋԻ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ԱՆԱՆՈՒՆ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն ղրկած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն՝ դիւրացնելու համար մեր գործը: Չեք կամ մանտա-փոստ գրել «JOURNAL TCHAHAKIR» անունին եւ ուղարկել փոստարկղ թիւ 2111, Գահիրէ, ԵԱՀ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ներկայիւս կը հաղորդենք մեր սիրելի ազգայնոց, որ յետ այսու, Աբգարեան Ազգային Դարմանատան մէջ արեան ճնշումի եւ ալպիւմինի ու շաքարի քննութիւնները կը կատարուին փոխան 20ական եգ. դհկ.ի:

ԱՂՔԱՏԱՑ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՈՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք՝ թէ Կիրակի, 2 Ապրիլ 1972, Տօնի և Յարութեան Տեառն Մերոյ Յիսուսի (Զատիկ): Հ.աւասփառ այս տօնին առթիւ Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւորապէս պիտի պատարագէ եւ քարոզէ՝

ՀՈԳՇ. Տ. ՆԵՐՍԷՀ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆ

Ս. Պատարագը պիտի երգուի «Լուսաւորիչ» Երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Պր. Ղեւոնդ Պեզիրճեանի:

Սկիզբ Ժամերգութեան՝ առաւօտեան ժամը 7ին
Սկիզբ Ս. Պատարագի՝ » » 8.30ին

Կը հրաւիրենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդը՝ ներկայ ըլլալու այս արարողութեանց:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

ԱՒԱԳ ՇԱԲԹՈՒ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՒԱԳ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 30 ՄԱՐՏ 1972

Սկիզբ ժամերգութեան՝	առաւօտեան	ժամը	7.30ին
Ճաշու արարողութեան եւ			
Ս. Պատարագ	»	»	10.30ին
Ոտնլուայ	երեկոյեան	»	4ին
Խաւարում	»	»	7ին

ԱՒԱԳ ՈՒՐԲԱԹ, 31 ՄԱՐՏ 1972

Սկիզբ Ճաշու արարողութեան եւ
Կարգ Խաչելութեան՝ առաւօտեան ժամը 9ին
Նախատօնակ Թաղման՝ երեկոյեան ժամը 4ին

ԱՒԱԳ ՇԱԲԱԹ, 1 ԱՊՐԻԼ 1972

Սկիզբ ժամերգութեան եւ Կարգ			
Թաղման	առաւօտեան	ժամը	7.30ին
Ճաշու եւ Ս. Պատարագ			
Ճրագալոյց	երեկոյեան	ժամը	3.30ին

ԿԻՐԱԿԻ, 2 ԱՊՐԻԼ 1972

Ս. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ (ԶԱՏԻԿ)

Սկիզբ ժամերգութեան՝	առաւօտեան	ժամը	7ին
Ս. Պատարագ	»	»	9ին

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 3 ԱՊՐԻԼ 1972

ՄԵՌԵԼՈՑ

Ս Պատարագ պիտի մատուցուի Շաթպիի Ս. Գէորգ Մատրան մէջ, ապա գերեզմաններու Օրհնութիւն մինչեւ ժամը 2 (կ. վ.)

Սկիզբ ժամերգութեան առաւօտեան		»	8ին
Ս. Պատարագ	»	»	9ին

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ